

Nº 10

Coperta de D. STANESCU

DIN PARTEA EDITURII SOVIETICE

Ediția de față a culegerii lui M. I. Kalinin „Despre educația comunistă” cuprinde o serie de materiale noi, alese de colaboratorii Muzeului „M. I. Kalinin” — K. V. Usaceova și A. B. Gherman. Unele materiale se publică pentru prima oară. Parte din articole și cuvîntări se tipăresc, ca și în ediția precedentă din 1966, cu text prescurtat.

În culegere sînt incluse fotografiile din arhiva Muzeului „M. I. Kalinin”.

**М. И. КАЛИНИН
О КОММУНИСТИЧЕСКОМ
ВОСПИТАНИИ**

МОЛОДАЯ ГВАРДИЯ

1958

M. I. K A L I N I N

Despre educația comunistă

EDITURA TINERETULUI 1960

CUVINTAREA ROSTITA LA MITINGUL MUNCITORILOR DE LA PULBERARIILE DIN ORAȘUL SCHLISSELBURG

30 decembrie 1919

Tovarăși, au trecut doi ani de la instaurarea Puterii Sovietice. Să aruncăm o privire înapoi, să vedem ce-a fost în trecut.

Veți fi cu toții de acord că fiecare om era preocupat în cea mai mare parte a vieții sale de o problemă cardinală: cum să-și orînduiască viața, cum să facă să se asigure împotriva foamei, cum să asigure viitorul copiilor săi, pentru ca atunci cînd va muri el, copiii lui să nu piară de foame. Și fie că omul era mai mult sau mai puțin înstărit, dorea să lase copiilor săi o situație asigurată; iar pentru cei neînstăriți, tendința generală era de a face în așa fel încît copiii lor să intre „în rîndul lumii”, să facă parte dintr-o pătură mai înstărită.

Dar iată că a intervenit revoluția socialistă. Conducătorii ei sîntem noi, iar în fața noastră se ridică aceleași probleme.

În prezent, însă, aceste probleme se pun altfel decît înainte. Cu doi ani în urmă, fiecare om se opunea pe sine celorlalți oameni. I se părea că cei care-l înconjoară parcă-i sînt prieteni, că sînt oameni la fel cu el la chip și înfățișare; simțea că fără oameni n-ar putea trăi, căci este limpede pentru oricine că oamenii sînt cît se poate de legați unii de alții. Pe de altă parte, însă, era dușmanul tuturor celorlalți oameni

— mai ales atunci cînd avea un post bun, pentru că mulți rîvneau la postul lui și el nu dorea decît un lucru — să și-l păstreze.

De aceea vechea lume, lumea pe care am sfărîmat-o, era plină de contradicții. Fiecare om care n-ar fi vrut să schimbe nimic în această lume și să fie consecvent, ar fi trebuit să se ducă pe lumea cealaltă și să lase celorlalți oameni bucățica lui de pîine.

Dacă vă veți gîndi la felul cum era organizată societatea pe-atunci, vă veți da seama că acest om nu avea altă ieșire.

Dar acum noi trecem printr-o perioadă în care totul s-a schimbat din temelii.

În aparență pare că nu s-a schimbat nimic. În aparență copiii noștri au poate o situație și mai puțin asigurată.

Dacă înainte existau unele păături burgheze ale țărănimii înstărite, păături ale burgheziei mijlocii de la oraș, care aveau o situație asigurată, în prezent situație asigurată nu are nimeni. În prezent orice tată de familie, cînd moare, poate spune că soția și copiii rămîn într-o situație mai precară decît înainte.

Dar, tovarăși, fiți sinceri și spuneți fără părtinire : cînd părăseau săracii mai liniștiți lumea aceasta — în orînduirea de acum care de-abia se naște, sau în vechea orînduire, cea bogată, unde existau oameni care aveau uriașe rezerve de obiecte de primă necesitate și alții care nu aveau nici măcar pîinea cea de toate zilele ?

Nu mă îndoiesc că oricare dintre voi, dacă nu este ipocrit, va spune că oricît de rău ar fi acum, săracii mor totuși mai liniștiți. Pentru că mai curînd vor avea grijă de copiii săracilor orfelinatele care există la noi decît cele din trecut.

Înainte vreme nu existau orfelinate pentru săraci. Și dacă totuși existau unele, se asemănau cu o închisoare, erau o batjocură la adresa neamului omenesc. Acum orfelinate de acest fel nu veți mai găsi. Dacă mai există unele care nu sînt la înălțimea cuvenită,

aceasta se datorește vreiturii om oarecare, rău intenționat. În fond, însă, muncitorii și țărani caută, desigur, să transforme aceste orfelinate în niște familii, în care copiii să nu fie mai rău îngrijiți decât în familiile cu venituri mijlocii. Aceasta este una din cele mai importante transformări, care deocamdată nu se observă la prima vedere, dar care pe viitor, pe măsură ce vom ieși din starea de ruină în care ne aflăm, va avea o foarte mare importanță.

Apoi, cred că cu toții vă dați seama bine pe cine se sprijină actualul guvern. Vechiul guvern — să luăm, bunăoară, prim miniștrii din ultimii ani, senatorii, membrii Consiliului de Stat, toate vîrfurile ierarhiei funcționărești — se sprijinea pe oameni aproape ajunși în mintea copiilor, pe niște bătrîni bigoți; tot timpul făceau slujbe, tinzînd să transforme întreaga viață într-o viață de fățarnicie — pe cînd actualul guvern se sprijină în cea mai mare măsură pe tineret.

Iată, aici, la această adunare a muncitorilor, unde sînt de față mulți tineri, vedem, cu toată foametea și numărul enorm de jertfe pe care le aduce clasa muncitoare și țărănimea, cum crește tineretul nostru zi de zi, ceas de ceas, cum se transformă repede într-un participant curajos la viața cea nouă.

Acum pretutindeni, în orașele mici, îi vezi urcînd pe estradă și luînd cuvîntul pe copiii noștri, care stăpînesc bine limba rusă, mai bine decît am stăpînit-o noi, bătrîni. Aceasta înseamnă că lumea se schimbă, că noua orînduire poartă în sine o rînduială mai bună, care absoarbe tot ce e înaintat, energic și curajos în rîndurile noastre.

Și cine este principalul promotor, conducătorul ideologic al mișcării aî cărei martori sîntem? Este partidul comunist.

Tovarăși, ce înseamnă „partidul comunist”? Probabil că oricare dintre cei fără de partid își pune această întrebare și mulți răspund de regulă cum ar răspunde o femeie bătrînă: partidul comunist este comisarul unei instituții sovietice importante, care

primește o rație de pâine în plus ; din acești oameni cu o situație asigurată e format partidul comunist ; acesta însă e un punct de vedere pur filistin.

Dar ce este în fond acest partid ? În primul rînd nu este o sectă. Nici o sectă nu are legături strînse cu toți muncitorii și țărani, ci se închide într-un cerc restrîns.

Partidul comunist nu se închide într-un cerc restrîns ; el se formează din oameni care au înțeles că dacă vor să-și îmbunătățească situația lor, viața personală a lui Ivan sau Piotr, dacă vor să asigure o viață mai bună copiilor lor, trebuie să se preocupe de crearea unor condiții mai bune pentru întreaga clasă muncitoare și pentru țărănime. Iar în vederea acestui scop nu există altă soluție decît aceea de a lupta în rîndurile partidului comunist. Căci dacă omul luptă de unul singur, el este întocmai ca o nuia dintr-o mătură : fiecare nuia în parte poate fi ușor ruptă. Dacă intră în partid, omul nu poate fi lesne înfrînt, după cum nu poate fi frîntă o mătură întreagă ; pentru a-l înfrînge e nevoie de eforturi foarte mari. Orice muncitor, oricît ar fi de capabil și oricît talent organizatoric ar avea, dacă nu se unește cu ceilalți nu poate face nimic pentru stat. El trebuie să se sprijine pe partid, pentru că fiind în partid este ca o nuia într-o mătură mare ; chiar dacă face o muncă neînsemnată, munca lui este legată de munca altor tovarăși membri de partid și în felul acesta rezultă o muncă uriașă prin cantitatea și importanța ei.

Orice muncitor și muncitoare fără de partid, dacă sînt imparțiali — mai ales femeile, care sub regimul absolutist au dus o viață grea, avînd de îndurat, în afară de asuprirea generală, și o asuprire individuală — trebuie să înțeleagă că în actuala orînduire își pot pune în valoare aptitudinile, energia, talentul, dacă sînt legați de partid, dacă participă împreună cu partidul la munca pe linie de stat pe care partidul o conduce, dacă influențează asupra orientării acestei munci, dacă învață să fie constructori ai republicii

noi, socialiste, constructori, făurari ai fericirii celei noi.

Tovarăși, pentru orice om cinstit există o singură soluție: să pășească pe calea pe care-l cheamă partidul. Ce înseamnă că n-ai nici în clin, nici în mînecă cu nimeni? Nu trăiești oare și tu pe același pămînt păcătos și nu împărtășești soarta întregii omeniri? Oare ți-e indiferent dacă este pîine de ajuns pentru tine și copiii tăi; oare îți e totuna dacă luptăm împotriva dușmanilor sau dacă ne batem cu prietenii noștri?

Mii de ani am fost mînați cu biciul. Am muncit ca niște vite de povară, și dacă acum refuzăm să intrăm în rîndurile partidului, înseamnă că renunțăm la drepturile noastre, înseamnă că dăm altora dreptul să dispună de soarta noastră.

Și de aceea cred eu că fiecare muncitor, și în deosebi fiecare muncitoare, trebuie să intre în partid. Ei trebuie să participe prin votul lor la munca de partid, pentru ca partidul să ia hotărîri în interesul maselor de muncitori și țărani.

Adesea, arătîndu-ni-se un om de partid care nu face nimic, ni se scot ochii că în partid sînt și elemente necinstite.

Dar cine e de vină? Cine e de vină că partidul face greșeli, că în partid s-au strecurat elemente necinstite? Dacă vedeți că se fac greșeli și nu vă duceți să le îndreptați, vina voastră este de două ori mai mare. Acum, cînd partidul nostru este conducătorul întregului stat, principalul motor al întregii lupte, participarea la activitatea acestui partid constituie o necesitate pentru întreaga clasă muncitoare, deoarece acest partid este cît se poate de strîns legat de masele de muncitori și țărani.

Și acum să ne punem întrebarea: dacă omul participă la activitatea partidului, asta îi aduce fericire? Să luăm o fată tînără, care abia a împlinit 18 ani și care dă în cărți să-și ghicească viitorul.

Ce semnificație are dacă o fată vrea să afle care-i va fi viitorul? Acest ghicit, această dorință de a afla viitorul este o autoamăgire, ca și cu bătrîna care se duce la biserică și se roagă, pentru a ajunge în împărăția cerurilor. La fel de naivă este și tînăra fată de 18 ani, căreia nu-i pasă de împărăția cerurilor, dar care vrea să aibă un logodnic și dă în cărți ca să afle cum va arăta sortitul ei.

Dar chiar dacă îi cade în cărți sortitul, ea tot se amăgește amarnic, deoarece de viața cruntă pe care o ducem nu poți scăpa dînd în cărți.

Parcă muncitoarea din regimul țarist nu știa ce o așteaptă în viață? Eram noi oare atît de proști încît să nu ne dăm seama că așa cum ne-am născut, în sărăcie, așa cum am trăit toată viața, numai cu scrumbii, așa o să și murim?

Desigur, se poate spune că acum nici măcar scrumbii nu sînt (*o voce din bănci*: Cam așa e — nu sînt!). Dar cine o să ne scoată ochii cu acest lucru, acela ori e un fățarnic, ori n-a trecut prin cumplita școală a trecutului. Cine a trăit în vremurile dinainte, acela își aduce aminte că noi flămînzeam atunci cînd anumiți paraziți se îmbuibau. Noi flămînzeam atunci cînd magazinele gemeau de alimente, flămînzeam atunci cînd în vitrine zăceau mormane întregi de bunătăți.

Treceai uneori pe Sennaia și îți lăsa gura apă de poftă. E o mare deosebire, tovarăși, între situația de atunci și cea de acum. Dacă la noi acum se rabdă de foame, rabdă toată lumea, pe cînd înainte era o totală inegalitate: în timp ce unul murea de foame, celălalt murea și el, dar de îmbuibare.

Revenind la ceea ce spuneam, repet că fiecare ar vrea să fie fericit, dar în trecut oare nu știa fiecare muncitoare și fiecare muncitor ce-l așteaptă? Oare nu se știa că fiecare om pînă la 40 de ani muncește pînă la epuizare în uzină, iar după 40 de ani va intra ca simplu măturător la aceeași uzină și își vor bate joc de el chiar oamenii în mijlocul cărora a muncit?

Puteți voi oare spune că nu i-ați văzut pe acești bătrâni care măturau, și pe ceilalți care își băteau joc de ei? Așa își încheia viața un muncitor în vechea orînduire burgheză. Și oare tînăra fată care-și dădea în cărți nu știa acest lucru? Ea știa că așa cum e greu să cîștige două sute de mii la loterie, tot așa de greu e să găsească un logodnic care să-i asigure fericirea. Era un singur cerc, care trebuia sfărîmat! Dacă dai în cărți, viața nu se schimbă; viața se poate schimba numai atunci cînd se schimbă statul în întregime.

Niciodată fericirea omului nu cade din cer, ea trebuie cucerită. Iar un singur om nu-și poate cuceri în mod izolat fericirea; să întrebăm orice om dacă va fi de acord să trăiască numai el în îndestulare, în timp ce în jurul lui ceilalți vor geme sub povara apăsătoare a vieții? Vă întreb: va fi oare fericit acest om? Sînt convins că un om nu poate fi fericit în asemenea condiții. Sînt convins că nici un om normal nu va dori să fie fericit, în timp ce ceilalți suferă. Spun aceasta deoarece pentru a fi fericit trebuie să fii strîns legat de întreaga masă de muncitori și țărani; numai oamenii care sînt strîns legați de mase, care nu despart interesele lor de interesele muncitorilor și țăranilor, numai acești oameni făuresc cu adevărat fericirea, și numai ei duc o viață de om conștient, o viață plină; numai viața lor are într-adevăr un sens.

Iată cel mai bun exemplu pentru voi, tovarăși muncitori de la Schlisselburg — tovarășul Juk, căzut aici, pe front. El a trecut prin închisoare. A avut de îndurat chinuri pe care nu le-a îndurat, cu siguranță, niciunul dintre voi. Și dacă Juk s-ar scula acum din mormînt și l-am întreba dacă vrea să rămînă departe de luptă, să stea liniștit într-un cuibușor izolat, sînt sigur că tovarășul Juk ar spune că nu are nevoie de o viață atît de lipsită de sens, de o viață filistină, că această viață nu i-ar aduce fericirea, că scurtul răstimp cît a trăit pe pămînt a fost el scurt, dar a fost plin de conținut.

Și trebuie să vă spun, tovarăși, că viața unui om nu se măsoară numai după lungimea ei... Sînt oameni care n-au trăit decît 24 de ani. Alții au trăit o sută de ani, dar după o bucată de vreme nimem nu-și mai aducea aminte de ei. Pe cînd cei care n-au trăit decît 24 de ani, dar care și-au pus viața lor înflăcărată în slujba poporului lor, au trăit vreme îndelungată în inima poporului. Sînt sigur că un om care a trăit 20 de ani, și în acești 20 de ani a dus o viață plină, a suferit alături de poporul său, a pășit pe același drum cu poporul său, iar dacă poporul a luat arma în mîna împotriva dușmanului, a pus și el mîna pe armă, dacă poporul a avut de ce se bucura, s-a bucurat și a cîntat și el, — un astfel de om este de o sută de ori mai fericit decît un bătrîn oarecare, ce a trăit o sută de ani. Și se poate crede oare că vechii comuniști, care au stat zeci de ani prin închisori, se poate crede că au stat dintr-un interes personal, egoist, se poate crede oare că dacă ei n-ar fi fost convinși că viața lor are un sens — și de aceea nu li se părea grea — ar fi ajuns ei în închisori? Nu, ei acceptau să înfunde închisorile pentru că în această luptă găseau fericirea, o fericire de o sută de ori mai mare decît orice desfătare filistină.

Iarăși revin la întrebarea: cum să facem ca fiecare tînar, fiecare tînră să fie fericiți? Se spune că fericirea nu-i o vrabie și n-o poți prinde de coadă, dar, de fapt, ea este o vrabie. Fericirea trebuie cuțerită. Fiecărui om care pășește alături de partid, partidul îi dă o muncă și el nu mai are timp să facă pasiențe; munca îi ocupă fiecare zi — omul începe să se gîndească pe unde ar putea pătrunde la noi dușmanul, urmărește lupta unui detașament, observă că în partid sînt și oameni necinstiți, care trebuie alungați. Și veți vedea că în munca lui de dimineață și pînă seara acest om găsește satisfacție. Prin această muncă el nu va urmări să-și umple cît mai bine buzunarul, să-și facă „rezerve pentru zile negre“, ci munca lui va avea drept scop îmbunătățirea generală a vieții

maselor de muncitori și țărani. Și tinărul care participă la acest proces al muncii va fi fericit. O fată ocupată cu munca nu se va spînzura dacă o va înșela logodnicul, pentru că își va da perfect de bine seama că nenorocirea ei nu-i chiar atît de mare. Fata va înțelege că la locul ei de muncă este nevoie de ea. Nu va deveni o sclavă a soțului, lui nu-i va da decît o pîrticică din viața ei, iar cealaltă parte, cea mai mare, o va consacra îmbunătățirii vieții întregii mase. În această situație ea va suporta mai ușor durerea ei personală, nu se va mai lăsa atît de ușor pradă urîtului și plictiselii apăsătoare, nu-i va fi teamă de oameni, nu se va lăsa luată de valul acelei ticăloase vieți filistine, care-l doboară pe om și face din el o cîrpă.

Dacă vă veți gîndi la toate acestea, vă veți da seama că oricine dorește să-și clădească o fericire a sa personală, trebuie să fie făurarul, constructorul fericirii tuturor muncitorilor și țăranilor și atunci cînd va făuri fericirea tuturor, își va făuri și propria sa fericire. (*Aplauze*)

M. I. Kalinin : „In anii care s-au scurs” — Articole, Convorbiri, Cuvîntări. Cartea a III-a, Gosudarstvenoe izdatelstvo 1929, pag. 179—185.

CĂTRE TINERET

Proiectul unui articol nepublicat, scris la 30 septembrie 1922

Optsprezece ani este vîrsta tinereții, este vîrsta cînd omului îi fug ochii în toate părțile și nu știe încotro să se îndrepte : ai vrea să fii mare comandant de oști, marinar, om de știință, conducător de mase, să-ți dai viața pentru fericirea poporului, ai vrea să suferi, să ieși asupra ta nenorocirile altora ; sufletul

Îți este dornic de iubire, de eroism, de sacrificiu. Ai vrea ca tu să fii primul în strădania pentru binele obștesc, ai vrea să-ți alegi un drum al vieții care să satisfacă cele mai nobile cerințe ale sufletului.

Este vîrsta curiozității, a dorinței de a privi în viitor, a dorinței de a participa activ la cele mai dramatice momente ale mișcării populare, la explorările științifice, la emoțiile artistice, vîrsta dorinței de a fi cît mai de folos familiei, patriei, poporului tău și întregii omeniri.

Cinci ani de luptă efectivă pentru comunism, de luptă pe viață și pe moarte — iar aceasta nu este o luptă pentru împărțirea puterii, nu este o luptă pentru o parte mai mare din pradă, nu este o luptă pentru îmbunătățirea imediată a situației celor asupriți. E o luptă pentru desființarea definitivă a vechii lumi burgheze, pentru crearea unui stat proletar al muncitorilor, pentru dictatura proletariatului, pentru dictatura asupriților asupra asupritorilor...

Nu cred să fi existat vreodată în istorie, cel puțin în istoria modernă, momente mai dramatice decît cele din Marea Revoluție Rusă.

Un popor de multe milioane ridicat la luptă împotriva suferințelor de nesuportat la care-l supuneau clasele dominante. El s-a răsculat, sublim în mînia sa, sublim cum poate fi numai un popor răsculat, care fierbe de indignare, care este conștient de marea sa forță și care n-are decît o singură dorință — să-și dezdoie spinarea, să învingă, să se elibereze de cei ce-l înrobesc.

Cei asupriți au început să fie animați de dorința de a fi ei înșiși făuritorii propriei lor fericiri, de a lupta ei înșiși, înarmați cu întreaga experiență a trecutului omenirii, împotriva stihilor naturii, pentru a le supune voinței omului eliberat...

Tineri din toate țările, de toate culorile și de toate naționalitățile, nu este oare aceasta o dorință legitimă? Nu corespunde oare această dorință nobilei voastre avînt, aspirațiilor voastre permanente?

De cinci ani, masele de muncitori și țărani din R.S.F.S.R. luptă pentru cucerirea acestui drept, de cinci ani fac ei nenumărate sacrificii, dau dovadă de un eroism nemărginit și de o perseverență dirză.

Nu ne îndoim că toate strădaniile burgheziei, care caută să ascundă, printr-un vâl de minciuni, să denatureze, să denigreze cauza muncitorilor și a țăranilor din Rusia, nu vă vor împiedica să fiți tovarășii noștri credincioși în lupta pentru dictatura proletariatului.

Se publică pentru prima oară. Arhiva
Institutului de marxism-leninism de pe
lângă C.C. al P.C.U.S., f. 78, op. 1,
d. 50 a.

CALEA SPRE STUDIUL INDIVIDUAL PENTRU MUNCITORI ȘI ȚĂRANI

*Articol publicat în revista „Pomoșci Samoobrazovaniu”
nr. 2—3 din 1924*

Problema ridicată de redacția revistei „Pomoșci Samoobrazovaniu” este extrem de interesantă. Cu cât Puterea Sovietică se întărește mai mult, cu atât mă gândesc și eu mai des la această problemă. Și anume: în ce fel ar putea masele largi de muncitori și țărani să capete cunoștințe. Propriu zis nu să capete cunoștințe, ci să învețe în înțelesul larg al cuvântului, deoarece prin cunoștințe eu înțeleg studierea unei anumite specialități, iar prin învățatură înțeleg dezvoltarea culturii generale, însușirea unui anumit grad de cultură.

În prezent, vin la mine zeci de tineri sosiți din provincie, care năzuiesc să intre în institute de învățământ superior, în școli medii sau de specialitate. Imi aduc aminte că și eu credeam că numai la școală poți căpăta cunoștințe. Acum însă pentru mine e limpede

că în școli, mai ales în școlile superioare, pot intra numai unii, pe cînd imensa majoritate a celor ce năzuiesc să învețe va rămîne, desigur, în afara porților școlii și va trebui să se mulțumească cu învățămîntul extrașcolar, sau cel puțin să-și amîne studiile cu cîtiva ani. Dar tineretul care n-a putut să intre într-o școală se consideră aproape cu desăvîrșire rupt de învățătură și totodată de posibilitatea de a-și sluji cît mai bine Patria.

Cum am învățat eu la țară

Mi-am început studiile, sau mai bine zis învățătura, la școala din sat; învățător mi-a fost un țăran bătrîn, care primea cam o rublă, sau mai puțin, de la fiecare elev pentru toată iarna și, după cîte îmi amintesc, părinții elevilor îi dădeau cu rîndul de mîncare. În total eram vreo douăzeci de elevi. Lecțiile se țineau în casa unui țăran, care trăia singur într-o izbă mare, întunecoasă. Au fost așezate cîteva mese, cîteva bănci — și gata școala.

Eu aveam un abecedar bisericesc slavon; majoritatea elevilor însă aveau abecedare rusești. Învățam după metoda cea mai primitivă: toți cei douăzeci de elevi citeau cu glas tare, fiecare altceva, așa că era un zgomot asurzitor.

În școala asta am stat eu vreo trei luni; aici am învățat literele și începusem să citesc, silabisind cuvintele.

În iarna următoare s-a ivit posibilitatea să intru într-o școală adevărată, într-o școală primară a zemstvei, de patru ani. Acolo m-am repezit la învățătură ca un flămînd la mîncare. Din toamnă pînă la crăciun trecusem și clasa a II-a și intrasem într-a III-a.

Deîndată ce am învățat să citesc, am început să citesc cu sete cărțile din biblioteca școlii, alcătuită în cea mai mare parte din cărți religioase — mai ales

viețile sfinților. În doi ani am terminat școala și am citit toate cărțile din bibliotecă. Spre sfârșit, învățătura începuse să-mi dea cărți de la ea. În timpul verii, deși n-aveam vreme să mă țin de citit în permanență, am reușit să citesc câteva cărți din biblioteca unui moșier din vecinătate.

Așadar, după ce am terminat școala sătească am devenit un cititor pasionat și doream foarte mult să învăț.

Învățătura la Petersburg

N-aș putea spune că la Petersburg aveam condiții prea prielnice de învățatură; slujeam însă într-o familie în care erau mulți elevi și aceștia căutau să mă încurajeze în dorința mea de a învăța și, după câte îmi amintesc, unii îmi dădeau chiar lecții; în orice caz, mă ajutau la materiile la care se pricepeau și ei. Și în afară de asta îmi dădeau cărțile de care aveam nevoie.

Cînd am venit de la țară la Petersburg, m-am apucat să citesc ziarele, și în special „Novoe vremea” („Timpuri noi”), tocmai pentru că erau „timpuri noi”. Mă gîndeam că tocmai de acest nou am nevoie, să știu ce se petrece în acel moment în lume. Și ceea ce mă interesa mai mult în ziare era rubrica diplomatică și politică. Se înțelege că eu nu învățam sistematic; citeam tot ce-mi cădea în mîna și ce găseam în biblioteca stăpînilor mei. De altfel, de foarte tînăr am început să fac cunoștință cu literatura ilegală; am citit, de pildă, „Polearnaia zvezda”¹, „S togo berega”² a lui Herțen și alte publicații revoluționare ilegale. Concepția mea despre lume era însă foarte modestă, mai modestă decît aceea a stăpînilor mei. Cît timp am

¹ „Steaua polară” (n.t.)

² „De pe malul celălalt” (n.t.)

slujit la familia Boltovski, din literatura legală am citit clasicii, aproape în întregime, precum și o serie întreagă de lucrări științifice cum erau „Viața animalelor” de Brem, cărți de John Stuart Mill etc. Într-un cuvânt învățam la întâmplare, citeam tot soiul de cărți de la filozofie la beletristică, și când am intrat la uzină eram destul de bine pregătit în ceea ce privește literatura.

Activitatea obștească

În uzină, activitatea mea obștească a început din momentul în care m-am întâlnit cu muncitorii din Tula. Erau niște tineri veniți din Tula, care intraseră la lucru la uzinele Putilov. Frecventau școala de duminică, iar unii dintre ei participau din când în când pe la cercurile ilegale; citeau în special literatură narodnică, cum era, de pildă, Gleb Uspenski, Sleptov, Zlatovratski etc. Întâlnirea noastră a fost ca un fel de ciocnire între două izvoare de cultură: eu cunoșteam literatura clasică rusă, dar nu știam aproape nimic despre cea narodnică, cei din Tula — dimpotrivă: nu prea cunoșteau literatura rusă, în schimb o cunoșteau bine pe cea narodnică.

Făcînd schimb de cunoștințe între noi, am organizat un cerc și am înjghebat din cotizații o mică bibliotecă legală precum și una ilegală. Cam tot pe atunci și tot prin cei din Tula am stabilit legătura cu organizația ilegală a P.M.S.D.R., care ne-a trimis un propagandist; cu propagandistul acesta am studiat regulat timp de vreo opt-nouă luni. În aceeași perioadă frecventam și școala tehnică serală, pe care am absolvit-o.

Apoi, din an în an am început să particip tot mai activ la munca politică, iar în 1899 am fost arestat pentru prima oară și am stat zece luni la închisoare.

În închisoare omul are foarte mult timp: nu numai că nu te puneau să muncești, dar deținuților politici le era chiar interzis să muncească și, de aceea, aceste zece luni au fost în întregime consacrate, dacă mă pot exprima astfel, studiului. Ulterior, an de an învățătura sau, mai bine zis, studiul individual a mers paralel cu viața.

Părțile negative și părțile pozitive ale studiului individual

În prezent, dacă aș fi întrebat despre nivelul meu de cultură, aș răspunde: am două lipsuri — nu cunosc limbi străine și nu știu destul de bine limba rusă. În viața practică, celelalte obiecte, cel puțin pentru mine, nu sînt chiar atît de imperios necesare. Cît privește limba rusă, consider că ar fi fost extrem de necesar s-o cunosc mai bine, deoarece, în ultimă analiză, numai atunci îți va fi clară propria ta idee, cînd vei ști s-o expui într-o formă simplă și clară. Iar dacă mai vrei și să-i influențezi pe cei din jurul tău — o dorință cît se poate de legitimă pentru un om care pășește în viață — vei reuși doar atunci cînd vei ști să-ți îmbraci ideile într-o formă frumoasă și accesibilă tuturor. Iată de ce consider că cunoașterea limbii ruse este extrem de necesară pentru orice om.

În condițiile actuale, cînd se stabilesc legături internaționale foarte strînse, cînd Moscova devine locul sfînt pentru revoluționarii din toate țările, necunoașterea limbilor europene de largă circulație te lipsește de posibilitatea de a intra în contact direct cu alte popoare. S-ar putea ca alții, care au făcut aproximativ aceeași școală ca și mine, să simtă în practică lipsa unor cunoștințe din alte domenii. Fără îndoială că un lucrător din economie are mai curînd nevoie de matematică, sau cel puțin de aritmetică. Cînd eram tînr îmi plăcea și matematica. În fiecare

seară, înainte de culcare, rezolvam o problemă-două de geometrie, algebră sau aritmetică. Totuși, după ce am terminat școala serală, mi-au rămas prea puține cunoștințe de matematică, dar se prea poate ca faptul că m-am ocupat de matematică să fi contribuit la dezvoltarea mea în general...

M. I. Kalinin: „Despre tineret”,
Editura „Molodaia gvardia”, 1940,
pag. 11—17

COMSOMOLUL LA SATE¹

Articol apărut în „Krasnaia gazeta” (Leningrad)

Comsomolul să dea dovadă mai puțin de îngîmfare comunistă — cum spun cei de prin partea locului — și să se socoată deopotrivă cu tot tineretul din sat, să nu se separe printr-un zid de îngîmfare și zeflemele la adresa necomsomoliștilor și să dea mai multă atenție muncii vii, interesante și plăcute la care trebuie să fie chemat tineretul de la sate, precum și agitației pentru atragerea tinerilor în rîndurile U.T.C.L., din U.R.S.S. ; de asemenea să nu-și piardă serile plimbîndu-se cu domnișoare pe străzi, cînd există un club.

Și nu prea vei putea atrage tineretul satului la club dacă acolo zi de zi nu auzi altceva decît „conferințe savante” — începînd cu științele naturii și terminînd cu algebra — în care nici conferențiarul nu

¹ Articolul lui M. I. Kalinin este un răspuns la scrisoarea ce i-a fost adresată de doi corespondenți țărani, tov. Bondarciuk și tov. Havanski, membri ai arteiului agricol din satul Serghievskoe, ținutul Stavropol (Caucazul de nord) la 25 octombrie 1924 (Nota red. ruse).

prea se descurcă, iar dacă se descurcă, numai cu greu, tot timpul îl auzi strigînd: „Liniște! Dacă nu-ți place, n-ai decît să pleci!” Iar tineretul, care în serile de iarnă se adună la club, stă ore întregi ascultînd lucruri pe care nu le înțelege și auzindu-l pe conferențiar strigînd: „liniște!”.

Munca în rîndurile tineretului de la sate trebuie privită cu mai multă atenție. Trebuie alese problemele care interesează tineretul și munca trebuie dusă în așa fel, încît să fie atrași și necomsomoliștii. La început să se organizeze tot felul de jocuri, de sporturi, și apoi, încetul cu încetul, să se treacă la probleme mai serioase, pentru care e nevoie de o pregătire mai temeinică. Totodată nu trebuie pus accentul numai pe studii și învățătură, ceea ce plictisește tineretul, ci această muncă trebuie să fie îmbinată cu acțiuni vesele, ou jocuri, iar problemele serioase să fie prezentate într-o formă cît mai interesantă.

Bondarciuk și Hovanski
correspondenți țărani, membri de artel
agricol

25 octombrie 1924
Satul Serghievskoe
Ținutul Stavropol

Observațiile sînt cît se poate de juste, iar la întrebarea: cum privesc eu munca Comsomolului la sate, ca să spun drept, sînt întocmai de aceeași părere cu autorii scrisorii. Și anume: mai puțină îngîmfare comunistă; să nu existe o separare de restul tineretului, astfel încît necomsomoliștii să poată vedea oricînd puntea pe care ar putea păși în Comsomol. Și, în sfîrșit, să căutăm ca și tineretul necomsomolist să capete trăsăturile frumoase ale comsomoliștilor.

Prin munca sa în uzine, partidul nu urmărește numai să încadreze în partid pe toți muncitorii fără de partid, ci și să-i apropie de partid, să-i facă să fie apropiați de comuniști prin caracterul, prin gradul de conștiință și concepția lor politică.

Sînt întru totul de acord că nu e de nici un folos să surmenăm tineretul de la sate cu învățătura; pentru aceasta există școli, cursuri serale etc.; un om care a făcut o zi întreagă muncă fizică grea, vrea să se odihnească, să se distreze, să-și petreacă timpul într-o tovărășie plăcută. Conferințele, și mai ales cele savante, constituie cea mai răspîdită metodă a muncii în cluburi; dar responsabilii cluburilor trebuie să folosească această metodă cu multă prudență, pentru ca lumea să nu se plictisească.

În cluburi trebuie să se desfășoare o activitate variată — responsabilii nu trebuie să considere clubul drept o instituție de învățămînt. Comsomolistul trebuie să se simtă la club ca la el acasă și să fie înconjurat de prieteni; orice idee i-ar veni în minte să fie analizată imediat de zece persoane, mai ales dacă această idee urmează să fie aplicată în practică. Se înțelege că la sate sportul nu va avea aceeași importanță ca la oraș, totuși dansul, înotul, trînta, gimnastica etc. vor găsi întotdeauna adepți în rîndurile tineretului, și dacă nu le dăm atenție, dacă le ignorăm, înseamnă că nu vom putea atrage de partea noastră un număr considerabil de tineri.

Părerea mea este că am putea foarte bine să atragem în ansamblurile artistice tineri care știu să cînte din gură sau la vreun instrument; în general cîntecul și muzica trebuie să ocupe un loc de seamă în viața Comsomolului. Nu trebuie să uităm că muzica este o artă care, pe de o parte, înobilează moravurile, iar pe de altă parte constituie o atracție pentru absolut toată lumea. Astfel Comsomolul se va bucura, fără îndoială, de succese, și va atrage în munca sa și pe cei vîrstnici. Bineînțeles că pe lîngă

aceasta, și fără a abuza, se pot organiza și conferințe, dar, desigur, mai bine ar fi dacă înșiși tinerii ar ține referate, care ar fi apoi discutate în colectiv.

După cum vedeți nu v-am spus nimic nou, n-am făcut decît să confirm cele spuse de voi, dar, desigur, pentru voi spusele mele vor fi mai convingătoare, ca fiind o întărire din afară a părerii voastre.

„Krasnaia gazeta“ (Leningrad)
nr. 287, din 14 decembrie, 1924

S A L U T U L
ADRESAT PRIMULUI CONGRES
GENERAL AL ÎNVĂȚĂTORILOR

12 ianuarie 1925

Tovarăși, din însărcinarea Guvernului unional și a Guvernului pe întreaga Rusie, aduc un salut primului Congres general al învățătorilor. (*Aplauze*)

Munca pe care voi ați depus-o în vederea pregătirii congresului este pentru învățători o dovadă grăitoare că în momentul de față rolul lor a devenit foarte important. Asta încă nu înseamnă, firește, că imediat după această recunoaștere va urma o îmbunătățire a situației materiale a învățătorilor. În prezent, învățătorimea noastră începe să aibă aceeași importanță ca și Armata Roșie. (*Aplauze*)

Care sînt sarcinile pe care guvernul le trasează învățătorilor noștri ?

Principala sarcină și cea mai importantă pe care o pune în momentul de față orînduirea sovietică în fața învățătorilor este, tovarăși, sarcina de a pregăti cadre, de a pregăti o nouă generație de tineret, de

a crea relații cu adevărat frățești între oameni, de a face ca oamenii să fie frați adevărați, și nu frați întru Cristos.

Învățătorii trebuie să creeze o tinăra generație care, în momentele grele, în lupta lor pentru Uniunea Sovietică, să privească cu mindrie și curaj moartea în față. Pe de altă parte, tinăra generație trebuie să fie în permanență insuflită de năzuința de a cuceri forțele infinite ale naturii. E o sarcină grea ; pe calea ce duce spre realizarea ei veți întâmpina piedici uriașe create de vechea lume, ignorantă și abrutizată.

Dar și atunci cînd Armata noastră Roșie a pășit pe cîmpul de bătăie, cînd era în curs de formare, de organizare, în fața ei se afla, puternică încă, lumea veche ; cu toate acestea armata noastră nu s-a destrămat în procesul organizării, ci a crescut și s-a dezvoltat.

Sub acest raport învățătorimea se găsește în momentul de față în condiții mult mai bune și, pas cu pas, ea se încadrează în lupta pentru orînduirea sovietică.

Acum i-a venit și învățătorimii rîndul. Orice îndoială trebuie lăsată la o parte. Este un imperativ al istoriei. Istoria cere să îndepliniți aceste sarcini, iar aceste sarcini sînt : *să creați omul nou, să luptați pentru o adevărată înfrățire între popoare, pentru comunism.*

Nu mă îndoiesc că dacă învățătorii nu sînt încă pregătiți, în orice caz ei se pregătesc cu hotărîre pentru această sarcină și o vor îndeplini.

Lucrările congresului vostru trebuie să-și aducă prin indicații constructive aportul lor în această luptă activă pentru un viitor mai bun al întregii omeniri. *(Aplauze).*

M. I. Kalinin : „Articole și cuvîntări despre educația comunistă”, Ucipedghiz, 1951, pag. 5-6

SA NE INSUȘIM ȘTIINȚA

Cuvîntare rostită la deschiderea cursurilor serale pentru muncitori de pe lângă Școala tehnică superioară din Moscova

4 octombrie 1925

Tovarăși ! Mă bucur foarte mult că, într-o oarecare măsură, eu sînt nașul noilor cursuri muncitorești de pe lângă Școala tehnică superioară. Cursurile acestea muncitorești îmi sînt cunoscute. Ele au avut și înainte un rol important în desfășurarea educației politice, deși n-a fost cuprinsă în cadrul lor decît o parte a clasei muncitoare.

Cît se tem albi de legătura maselor cu știința se vede din atitudinea ziarelor lor față de aniversarea jubileului Academiei de Științe. Din întreaga presă albgardistă, unele publicații s-au mulțumit să treacă sub tăcere acest fapt, altele au reprodus corespondențe trimise, pretind ei, din Petrograd, de genul acesteia : „Muritorii de rînd n-au fost primiți la festivitate ; în schimb sala era înțesată de comsomoliști, soldați roșii, agenți ai G.P.U.-ului, muncitori“. Asta se spunea despre componența asistenței. Pot să vă spun că comsomoliști au fost puțini : un grup de studenți, aleși de diferite instituții de învățămînt superior — vreo 30 de oameni, apoi un grup de ostași roșii, tot vreo 20—30, reprezentanți ai societății „nenobile“, care în Uniunea Sovietică au în mîinile lor puterea și prezintă importanță politică. Pentru presa albgardistă comsomoliștii sînt agenți ai G.P.U.-ului. Iar în ceea ce ne privește, convingerea noastră este că agenții G.P.U.-ului sînt cetățenii cei mai cinstiți, care merită toată dragostea și tot respectul muncitorilor și țăranilor, întocmai ca și Armata Roșie. Agenții G.P.U.-ului sînt apărătorii Puterii Sovietice, luptători aflați în primele rînduri ; înțelegem foarte bine ura cu care îi împresoară albgardiștii pe agenții G.P.U. Credem că agenții G.P.U. ar fi fost oaspeți bineveniți la festivitate, dar ei n-au

venit pentru că potrivit funcției lor nu aveau ce căuta acolo.

De fapt, festivitatea jubileului Academiei de Științe a constituit un eveniment care a scos din amorțeală pe toți oamenii de știință de la noi. Nu mă îndoiesc că academicienii, care pînă acum erau neutri, după festivitate au devenit adepți ai Uniunii Sovietice. Iar acei care erau adepți ai Uniunii Sovietice, au devenit și mai fermi; de asemenea cred că mulți dintre adversarii Uniunii Sovietice au trecut, după festivitatea jubiliară, în tabăra adepților Uniunii.

Academia de Științe a primit aproximativ patru mii de saluturi. După cum am aflat, o mare parte din aceste saluturi au venit din partea uzinelor, din partea plășilor, a raioanelor și chiar din partea organizațiilor satești.

Academia a înțeles că muncitorilor și țăranilor le este scumpă știința, că ei urmăresc realizările științei. Față de știință ei manifestă o atenție și o simpatie deosebită, cu mult mai mare decît aceea manifestată de vechea societate privilegiată. Și este și firesc să fie așa, deoarece pentru clasa privilegiată știința nu este în aceeași măsură o necesitate, cum este pentru țărani și muncitori. Se înțelege de la sine că numai prin dezvoltarea științei, prin introducerea cuceririlor științei în viața practică poate fi ridicat nivelul general al stării maselor muncitoare.

Desigur că nu orice țăran își dă seama cît de importantă este știința pentru noi, dar masele largi și active de muncitori și țărani înțeleg foarte bine acest lucru. De aceea pe viitor orice pas nou în dezvoltarea științei trebuie încurajat. Aceasta este, după mine, cauza pentru care masele de muncitori și țărani acordă o atît de mare atenție științei.

Și, desigur, aceste saluturi primite de la muncitori și țărani vor face în mod neîndoios o puternică impresie în lumea oamenilor de știință. Reprezentanții științei care au trecut granițele U.R.S.S. au simțit și ei influența exercitată de masele marelui țărî revoluțio-

nare. Trebuie să vă spun că pînă acum n-am auzit nici o părere în defavoarea Uniunii Sovietice. Dimpotrivă, toți oamenii de știință care și-au spus pînă acum părerea, atît în presa din Europa apuseană, cît și în presa de peste ocean, n-au spus decît lucruri în favoarea Uniunii Sovietice. Acesta este cel mai bun indiciu că construcția Uniunii Sovietice se desfășoară cu succes.

Academia de Științe, care în trecut nu avea legături cu masele de muncitori și țărani, care nu cobora de pe culmile preocupărilor sale științifice, acum, cînd se sărbătorește bicentenarul său, a demonstrat limpede că legătura ideologică dintre Academia de Științe și masele de muncitori și țărani este transpusă în practică.

Telegramele de salut primite din partea muncitorilor și țăranilor sînt ilustrarea comunității de idei; nu sînt altceva decît saluturi, și totuși, aici se simte atracția recîprocă care există între cele două forțe puternice: forța maselor, pe de o parte, și forța științei, pe de altă parte. Muncitorii merg să învețe în instituțiile de învățămînt superior. Studenții și profesorii care studiază discipline științifice și științele superioare aplicate năzuiesc să fie alături de mase, aruncă o punte între știința superioară și masa de muncitori. Că această punte între știință și masa de muncitori este necesară nu se îndoiește nici un muncitor.

De asemenea, părerea mea este că, oricît de înaltă ar fi calificarea unei instituții de învățămînt superior, oricît de buni ingineri ar fi absolvenții ei, dacă pe teren oamenii nu vor avea cunoștințele necesare pentru realizarea planurilor, schemelor, indicațiilor elaborate de ingineri, toate cunoștințele acestora se vor pierde în zadar. Numai atunci cînd inginerul va găsi în uzină muncitori care să cunoască procedeele tehnice, principiile tehnologiei, care să știe să descifreze schițele, să cunoască principiile mecanicii, numai atunci el va putea folosi în mod util timpul pe care i-l lasă liber munca sa în întreprindere, pentru lucrări de proiectare, pentru îmbunătățirea tehnicii etc.

Intr-un cuvînt, mica festivitate la care am asistat are o foarte mare importanță principială. Desigur, ni s-ar putea spune : și ce-i nou în asta ?

Principalul lucru și cel mai important este că în prezent pentru tinerii studenți — reprezentanți ai maselor de muncitori și țărani — studiul nu este o simplă ridicare a calificării lor, a nivelului lor cultural, ci va fi folosit pentru consolidarea orînduirii sovietice, pentru întărirea dictaturii proletariatului.

Relațiile dintre universitate, sau instituția de învățămînt superior, și grupul de muncitori care studiază acolo sînt acum cu totul altele decît cele din trecut. Înainte nu numai că nu se permitea studenților să organizeze cursuri pe lîngă universitate, dar, în general, guvernul considera aceste cursuri ca fiind foarte suspecte, și tot ce avea un caracter politic în cadrul cursurilor era cu desăvîrșire înlăturat. Capitalistul tindea să pregătească la aceste cursuri oameni care pe viitor să „mîne din urmă” masele de muncitori ; la cursurile acestea muncitorul trebuia să capete o pregătire unilaterală, cu caracter pur tehnic. E cît se poate de firesc ca între cursurile de astăzi și cele din trecut să existe o deosebire uriașă.

În momentul de față, cursurile reprezintă a doua treaptă pe scara care duce de la inginer, de la conducătorul fabricii, la muncitor. Înainte între instituția de învățămînt superior și muncitori exista o prăpastie, pe care Republica Sovietică o face acum să dispară. Prin pregătirea muncitorilor culți și de o înaltă calificare, această prăpastie va dispărea.

Studenții din trecut, care învățau la universitate, se deosebeau de muncitori nu numai prin faptul că erau studenți, dar și prin faptul că erau conștienți de poziția clasei lor. În instituțiile de învățămînt superior nu existau reprezentanți ai clasei muncitoare, iar chiar dacă existau, erau cazuri izolate și o dată intrați la universitate, se rupeau de masele de muncitori și țărani. Atunci cînd burghezia admitea ca unii muncitori și țărani să intre în universități, o făcea pentru a pompa

forța vitală a muncitorilor și țăranilor în slujba bur-
gheziei.

În primii ani ai revoluției numai un număr foarte mic de muncitori au putut să urmeze studii superioare ; de aceea, cei care au terminat universitatea ocupă la noi o înaltă poziție, fiind organizatori și conducători într-un domeniu sau altul.

Pe măsură ce trec anii, bogățiile Republicii Sovie-
tice cresc și fără îndoială că în viitorul apropiat școala
medie, dacă nu și cea superioară, va fi mai accesibilă
maselor largi de muncitori și țărani și, bineînțeles că,
an de an un număr tot mai mare de studenți vor absolvi
instituțiile de învățămînt superior. Între masele de
muncitori și instituțiile de învățămînt superior se va
stabili un anumit circuit. Iar înfăptuirea acestui lucru
va fi posibilă, întrucît instituțiile de învățămînt supe-
rior sînt pline de muncitori și țărani, iar legătura care
se stabilește în prezent între Școala tehnică superioară
și muncitorii din fabrici este pur și simplu o legătură
organizatorică practică ; este, dacă putem spune așa,
avîntul organizat al „intelectualizării” clasei munci-
toare în cea mai largă accepție a acestui cuvînt.

Studenții, dezvoltînd inițiativa proletară în rîn-
durile tovarășilor lor de muncă, ridică nivelul cultural
al muncitorilor în general. La noi, după cum vedem,
salariul crește neconținut, producția se dezvoltă și pe
an ce trece devenim tot mai bogați.

Dar este limpede că nu ne putem opri aici. Pen-
tru o continuă dezvoltare este nevoie de mașini mai
perfecționate, de fabrici mai bine construite, și de
aceea este nevoie ca și clasa muncitoare, la rîndul ei,
să fie mai instruită, deoarece pentru mînuirea unei
mașini mai perfecționate se cere ca muncitorul să
aibă un nivel de cultură mai ridicat. În viitorii cinci
ani mașinile, strungurile dinainte de război vor fi în-
locuite cu mașini mai perfecționate, care vor cere de-
sigur o calificare mai înaltă a muncitorului, o ridicare
a pregătirii lui generale.

Nu de mult am citit o carte de Anatole France. Acesta e un renumit scriitor francez, considerat un aristocrat al gândirii. La deschiderea unor cursuri pentru muncitori, A. France spune: „Niciodată nu mi-a pricinuit un lucru atîta bucurie ca aceste cursuri pe care le deschidem acum — cursurile muncitorești. Aceste cursuri muncitorești vă vor da posibilitatea ca, studiind natura și legile, într-o serie întreagă de probleme să risipiți negura care vă acoperă ochii”.

Tovarăși, clasa muncitoare — clasă hegemon — fiind clasa conducătoare și tinzînd să transforme lumea întreagă după chipul și asemănarea sa, trebuie să desfășoare o uriașă muncă creatoare. Aceasta va cere din partea muncitorilor asemenea eforturi și o asemenea cunoaștere a naturii și științei, cum n-a cerut poate istoria nici unei alte clase.

Clasa burgheză se dezvoltă stihinic. Ea nu-și propunea să transforme lumea; ea considera că lumea în care trăiește este o lume trainică, și de aceea nu tindea spre reorganizarea, spre schimbarea situației existente.

Clasa muncitoare se află însă în alte condiții.

Istoria pune în fața clasei muncitoare sarcini grandioase și aceasta îl face pe muncitor să caute să-și însușească știința. Nu mă îndoiesc că munca pe care o vor depune muncitorii constituie prima treaptă a lichidării deosebirilor de clasă și, într-o anumită măsură, a nivelării oamenilor în sensul dezvoltării lor intelectuale.

Prin urmare, tovarăși, luptați să atingeți mai repede aceste țeluri, căci ele nu sînt ușor de atins — pentru asta este nevoie de muncă perseverentă. Consolidați-vă pozițiile de luptă și nu mă îndoiesc că vă veți însuși pe deplin disciplinele care vă vor fi predate și veți ști să le folosiți în interesul construirii comunismului.

M. I. Kalinin: „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 71—75.

DIN BROȘURA „PE CAILE SOCIALISMULUI”

*Despre rezultatele lucrărilor celui de-al XIV-lea Congres
general al P.C. (b) al U.R.S.S.*

**PARTIDUL TREBUIE SĂ PREGATEASCA UN TINERET ARMONIOS
DEZVOLTAT DIN PUNCT DE VEDERE FIZIC ȘI SPIRITUAL**

Despre Comsomol

Trebuie să spun că la acest congres noi am dezvoltat numai linia pe care o aplicam și mai înainte în ceea ce privește Comsomolul. Comsomolul este o organizație uriașă, iar tot ceea ce am spus cu privire la partid și sindicate, este îndeosebi valabil pentru Comsomol.

Cred că în mare măsură noi exagerăm făcând din Comsomol o copie a partidului comunist, căci munca în această organizație are un caracter cât se poate de specific, care cere, poate, de la activiști, mai multe eforturi decât oricare altă organizație. Nu trebuie să uitați că atîta timp cît este tînăr, omul este extrem de receptiv. Amintirile din copilărie se întipăresc mult mai adînc în minte decât amintirile ulterioare ale omului. Iar într-un mediu atît de receptiv conducătorul trebuie să fie deosebit de prudent.

Părerea mea este că ținem prea multe adunări formale, trasăm prea multe sarcini formale și, în al doilea rînd, facem prea mult caz de comunism, fără să dezvoltăm totodată conștiința comunistă în rîndurile comsomoliștilor... Constat că printre comsomoliști, poate chiar într-o măsură mai mare decât oriunde în altă parte, observăm o oarecare înclinație spre șablon.

Să luăm, bunăoară, cuvîntările comsomoliștilor. Imensa lor majoritate vorbesc foarte frumos. Cînd veți auzi pentru prima oară un astfel de comsomolist vorbind, veți fi impresionați și veți spune: „Ce băiat bine pregătit!”, dar dacă îl veți cunoaște mai îndeaproape, veți vedea că știe pe dinafară 6—7 cuvîn-

lări, pe care le folosește în diferite ocazii; aceste cuvîntări însă nu sînt create de el și nu cuprind cunoștințele lui. Forma e minunată, dar e lipsită de căldură. De vreme ce redai conținutul în mod formal, fără a-l adînci, se vede, desigur, și din caracterul expunerii că nu este altceva decît un exercițiu de oratorie și nu reflectarea unui năvalnic sentiment propriu.

Or, eu spun: avem nevoie de un Comsomol în care principiul creator să nu fie niciodată înăbușit.

În tinerețe — cea mai frumoasă epocă a vieții — omul trebuie să se bucure de toate plăcerile: și de dans, și de muzică, într-un cuvînt de toate bucuriile pe care le poate avea un om. La noi, de pildă, se consideră că nu se cade ca un comsomolist să danseze. După mine, asta e absurd. Marxismul este profund realist, fiecare dintre ideile sale este legată de însușirile organice, materiale, ale omului, iar dacă oamenii vor tinde, bunăoară, să înlocuiască dansul cu un subotnic comunist, la care să se analizeze probleme teoretice, acest lucru nu va rămîne fără urmări. De aceea subotnicul comunist trebuie să dureze o oră, iar dansul două ore.

Am fost prin multe uzine din Moscova; tineretul comsomolist din uzine mi s-a plîns: „În celula noastră este interzis să dansăm. Acum n-am chef să dansez, dar din cînd în cînd...”

Or, de fapt, tovarăși, în ansamblul său marxismul este o învățătură care ne dă posibilitatea de a folosi cît mai eficient toate forțele naturii și, dacă ne putem exprima astfel, de a le folosi în așa fel încît să realizăm cît mai multe bucurii pentru om, pentru dezvoltarea lui.

N-avem nici un motiv să pregătim oameni inteligenți, dar schilozi din punct de vedere fizic, niște oameni cu capul mare și cu picioarele mici. Nu, noi dorim ca nu numai mintea, dar și trupul să se dezvolte armonios. Nu vom lăsa să pătrundă formalismul acolo unde el este în mod neîndoios periculos, nu

M. I. Kalinin și
S. M. Budionni la
Armata I de ca-
valerie, Octombrie,
1920

M. I. Kalinin în mij-
locul muncitorilor
de la uzina „Krasnii
pullover” din Lenin-
grad. 1924

vom zădărnici impulsurile tinereții. Nu trebuie să uităm niciodată bucuriile proprii acestei vârste...

Nu facem, oare, o greșeală purtându-ne astfel față de tineret?

Impovărăm prea mult tineretul, și, fiind prea împovărați cu activitatea intelectuală, oamenii doresc acțiuni care să le dea posibilitatea să se mai înviorereze puțin. Căci doar un om dezvoltat normal din punct de vedere fizic, care practică jocuri fizice, inclusiv sportul, va trăi, firește, o viață normală. Iar atunci când îl supraîncărcăm cu munca intelectuală, îl împingem fără să vrem spre lantezii, spre exagerări de romantism în viața personală. În acest domeniu pare-se că mai avem încă multe de făcut. La Lenin-grad există o imensă masă proletară, o imensă masă de proletari comsomoliști, o masă influentă și, de aceea, această problemă are o mare importanță.

Să nu creștem rahitici. Partidul trebuie să-și propună să crească în Comsomol un tineret armonios dezvoltat din punct de vedere fizic și spiritual.

M. I. Kalinin: „Despre tineret”, Editura „Molodaia gvardia” 1940, pag. 35—38.

LICHIDAREA ANALFABETISMULUI ȘI EDUCAREA COMUNISTĂ A MASELOR

*Din cuvîntarea rostită la primul Congres al Asociației „Jos anal-
fabetismul”
18 ianuarie 1926*

Tovarăși! După o activitate de doi ani, Asociația „Jos analfabetismul” ține primul ei congres, care trebuie să facă bilanțul experienței acumulate de ea în acești doi ani. Este primul congres al Asociației „Jos analfabetismul”, primul congres al tinerelor

noastre organizații de acest fel. În trecut au mai existat în Rusia asemenea asociații, cum era Comitetul de alfabetizare, de pildă, dar toate aceste organizații și comitete nu prea aveau mare importanță socială. Ele nu pătrundeau în masele de muncitori și țărani. În aceste comitete de alfabetizare activau mai ales intelectuali de la orașe.

Asociația noastră „Jos analfabetismul”, prin concepția care stă la baza ei, prin scopul pe care-l urmărește, cuprinde sau, mai bine zis, trebuie să cuprindă mase largi de muncitori și țărani. Ea și-a propus ca sarcină să ajute guvernul în lupta pentru lichidarea analfabetismului. Dar acest scop oarecum secundar am impresia că nu face decît să îngusteze într-o anumită măsură programul de activitate al asociației.

Dar, ca să nu anticipez, voi spune numai că în statutul asociației nu a fost prevăzut mai mult decît poate face această asociație în momentul de față, avînd în vedere posibilitățile sale materiale, căci și pînă în ziua de azi cea mai mare parte din activitatea depusă în lupta împotriva analfabetismului revine organelor de stat și cea mai mare parte din mijloacele necesare provin din bugetul statului. Dar lună de lună numărul organizațiilor noastre crește; numărul adeptilor cauzei noastre, care se consacră întru totul acestei munci, crește, neîndoielnic, cu fiecare lună ce trece; în sfîrșit, și fondurile provenite din cotizațiile membrilor cresc și ele. Crește, într-un cuvînt, importanța acestor organizații în lupta dusă împotriva analfabetismului, iar în mod corespunzător crește și rolul și importanța asociației.

O dată cu extinderea influenței ei, se lărgeste în mod inevitabil și cadrul asociației. Asociația „Jos analfabetismul”, care la început își propunea o sarcină extrem de restrînsă — lupta împotriva analfabetismului, în prezent își extinde sarcinile, ducîndu-le pînă la lupta pentru ridicarea nivelului cultural. Cuvîntul „analfabetism” capătă un înțeles mai larg;

nu mai e vorba pur și simplu de știința de carte propriu zisă, ci de ridicarea nivelului general de cultură.

Și e foarte firesc să fie așa. Cu cât nivelul de cultură al populației este mai ridicat, cu atât capătă un înțeles mai larg lupta împotriva analfabetismului. Acolo unde oamenii nu știu să citească, lucrul cel mai important este ca ei să învețe să citească literele de tipar. Acolo unde toți știu să citească literele de tipar, este socotit analfabet cel care nu știe să citească literele de mână sau nu știe să scrie. Acolo unde toți știu să citească literele de mână și să scrie, este considerat analfabet cel care nu cunoaște cele patru operații de aritmetică. Iar acolo unde toți cunosc cele patru operații de aritmetică, se consideră om cu știință de carte cel care știe să citească un ziar și să explice ce scrie acolo, cel care citește publicistică și literatură.

Vedeți deci că noțiunii de luptă împotriva analfabetismului Asociația „Jos analfabetismul” și fiecare membru al acestei asociații îi dau un conținut diferit. În esență acest conținut este același, numai aplicarea lui practică în viață este diferită. Asociația noastră își propune ca sarcină să-i învețe carte pe neștiutori. Dar noțiunea de neștiutor de carte se deosebește foarte mult de la o regiune la alta. În gubernia Moscova un țăran care știe puțină carte întotdeauna va spune că este analfabet. În Kazahstan sau în Kirghizia, un om care știe puțină carte va afirma că este foarte învățat. De aceea activitatea asociației va avea un caracter diferit: un caracter va avea în gubernia Moscova, altul în Kazahstan. Sarcina asociației este să învețe carte un număr cât mai mare de oameni, iar în gubernia Moscova să-l ridice pe cel foarte învățat în înțelesul pe care-l are acest cuvânt în Kazahstan, la un nivel mai înalt de cultură. Acestea sînt sarcinile care s-au conturat în mod practic în fața asociației noastre și aceasta este activitatea pe care trebuie s-o desfășoare ea.

Dar problema mai are și un alt aspect. Asociația noastră desfășoară o anumită activitate, culturalizează, face să pătrundă știința de carte pînă la păturile cele mai înapoiate ale populației. La noi, însă, în Republica Sovietică, fiecare asociație de acest fel, care cuprinde pături însemnate ale populației, pe lîngă sarcina ei specială, este întotdeauna legată de sarcinile generale ale statului și, în primul rînd, de sarcina construirii socialismului.

V-am prezentat tabloul dezvoltării asociației noastre. Și l-am prezentat separîndu-l de tot restul muncii de stat și sociale și de aceea asociația noastră a apărut ca și cum ar fi absolut independentă. Or, la noi, orice activitate, și mai ales cea culturală sau economică, orice activitate care implică legătura cu masele, are, desigur, un caracter profund socialist.

Construirea socialismului se desfășoară pe diferite faze: economic, administrativ, de stat și cultural. Asociația noastră, îndeplinindu-și sarcinile specifice, unește masele de muncitori și țărani, iar această unire prezintă o importanță deosebită. În trecut, înainte de Puterea Sovietică, nu avea o importanță prea mare faptul că diferitele asociații cuprindeau mai mulți sau mai puțini membri; se punea în primul rînd preț pe alte rezultate ale activității lor: dacă, de pildă, Comitetul de alfabetizare deschidea 50—60 de școli, rezultatul activității sale era apreciat tocmai după numărul de școli deschise — dacă erau 50 sau 60. Și activitatea noastră este apreciată după numărul de puncte de lichidare a analfabetismului care au fost deschise, după numărul oamenilor pe care i-am învățat carte, după numărul oamenilor pe care i-am ridicat la un nivel mai înalt de cultură. Dacă, însă, ne-am fi mărginit la aceasta, dacă n-am fi ținut seama de cealaltă latură a problemei, de faptul că activitatea noastră are două aspecte: pe de o parte lichidarea analfabetismului, iar pe de altă parte, atragerea în asociația noastră, a muncitorilor și țăranilor, pentru a-i obișnui cu activitatea socială

— activitatea noastră ar fi fost foarte incompletă. Socialismul nu poate fi construit de funcționarii superiori, nu poate fi construit de sus: socialismul se construiește numai cu ajutorul spiritului creator al maselor. Și de aceea, îndeplinind una dintre marile sarcini socialiste — luptând împotriva analfabetismului — nu trebuie să uităm cel de al doilea aspect al activității noastre: sarcina de a cultiva și a inocula conștiința socială, de a forma în rândurile maselor populare aptitudini organizatorice.

În statele burgheze această sarcină nu constituie o preocupare pentru organizațiile sociale. Aceste aptitudini se formează, se poate spune, fără voie la lucrătorii pe țărîm social. Noi, însă, construim socialismul prin mase și cu ajutorul maselor; la noi această a doua sarcină — transformarea membrilor societății în activiști energici în lupta împotriva analfabetismului, inocularea conștiinței sociale în rândurile lor, formarea unor deprinderi sociale, a unor aptitudini organizatorice — este una din sarcinile de mare importanță.

Dacă organizațiile asociației noastre se vor dezvolta, dacă numărul membrilor și calitatea muncii lor va crește, dacă rolul lor în lupta împotriva analfabetismului va lua o amploare tot mai mare și, în același timp, rolul guvernului în această muncă se va reduce, nu știu care din aspectele muncii Asociației „Jos analfabetismul” va avea mai mare importanță și va fi mai mult luat în considerație în construirea socialismului: munca noastră de alfabetizare a unui număr, să zicem, de 10.000.000 de oameni, sau munca pentru a forma deprinderi sociale, pentru a dezvolta aptitudini organizatorice. Desigur că este mult mai greu de ținut evidența acestui al doilea aspect al muncii. Dar, noi, constructorii socialismului, nu putem pierde din vedere acest aspect al sarcinei noastre.

Noi luptăm împotriva neștiinței de carte, și în același timp dezvoltăm spiritul activ, conștiința so-

cială, deprinderile organizatorice în rîndurile mase-
lor. Dacă am reuși ca fiecare om al muncii — ca să
ne exprimăm în mod figurat — să aibă cîte un gram
de deprinderi sociale, cîte un gram de aptitudini
organizatorice, nu mă îndoiesc că aceasta s-ar resimți
pentru întreaga noastră construcție de stat. Spun
asta pentru că consiliul de conducere și organizațiile
asociației noastre, a căror activitate este apreciată în
primul rînd sub aspectul rezultatelor nemijlocite obți-
nute pe frontul lichidării analfabetismului, să nu
piardă din vedere nici această a doua sarcină a
noastră.

Dacă, să presupunem, într-un județ am deschis
pe socoteala statului 20 de puncte de lichidare a
analfabetismului, și în decursul unui an am lichidat
complet analfabetismul în județ, pe socoteala statului
și cu învățătorii statului, iar în județul vecin în loc
de 20 de puncte am deschis numai 10, dar fără să se
cheltuiască nici un bănuț din vistieria statului, iar
Asociația „Jos analfabetismul” a organizat țărănimea
locală, a folosit toate mijloacele locale și a lichidat
analfabetismul în regiunea sa în proporție de 50%,
vă întreb: ce activitate are valoare mai mare — nu
numai din punctul de vedere al luptei nemijlocite
împotriva analfabetismului, ci din punctul de vedere
al construirii socialismului? Ce activitate va da
rezultate mai palpabile în bilanțul general al con-
struirii socialismului? Fără îndoială că cea de-a doua,
deoarece, pe lîngă faptul că în acest caz analfabetis-
mul a fost lichidat în proporție de 50%, a fost creată
încă o organizație, s-au format zeci, sau poate chiar
sute de noi activiști în lupta împotriva analfabetis-
mului, s-a dezvoltat conștiința socială în rîndurile
țărănimii, ale muncitorilor și ale intelectualilor — în
lupta împotriva analfabetismului aceste pături au
căpătat o anumită experiență. Într-un cuvînt, acolo
s-a creat, dacă ne putem exprima astfel, o oază social-
culturală, și fără îndoială că peste 2—3 ani această
oază social-culturală va desfășura, cu aceleași fon-

duri materiale, o activitate mult mai vastă decât aceea care se poate desfășura numai pe baza subvențiilor directe din partea statului. Rezultatele luptei împotriva analfabetismului, în cel de al doilea caz — adică acolo unde aceste rezultate se obțin prin inițiativa proprie, prin activitatea colectivă — în ceea ce privește ridicarea generală a conștiinței sociale și a nivelului de cultură, vor fi mult mai mari.

Iată de ce, tovarăși, chiar și metodele pe care le folosim în lupta împotriva analfabetismului au o foarte mare importanță. La noi, în Uniunea Sovietică, orice activitate desfășurăm, în afară de rezultatele ei directe, trebuie să mai îmbogățească țara și cu dezvoltarea conștiinței sociale, trebuie să facă să crească energia maselor, să atragă mereu alte pături în construcția socialistă.

În sfârșit, aș vrea să mă opresc asupra problemei activului asociației noastre, a aparatului de activiști. Desigur că nu se putea forma un activ în decurs de doi ani. Pentru ca oamenii să ajungă să îndrăgească o anumită muncă, e nevoie de o perioadă îndelungată. Am mai spus că Asociația „Jos analfabetismul” nu promite nimănui nici demnități, nici decorații. E o asociație modestă; de aceea păturile largi de oameni, care tind spre o activitate mai amplă, ce dă imediat un rezultat vizibil, poate că nu sînt atrase de această muncă. Este o activitate pur culturală ale cărei rezultate se vor vedea, poate, abia peste cîțiva ani. De aceea este firesc ca la noi să nu vină în număr mare activiști cu un stagiul important în munca socială, cu „nume” etc.

Cu toate acestea, activul nostru este deja în curs de formare; se și formează „patrioți” ai acestei cauze, oameni pentru care lupta împotriva analfabetismului constituie o parte însemnată a vieții lor, care consacră fiecare moment liber luptei împotriva analfabetismului. Și eu consider că acest lucru este cel mai de preț.

Orice acțiune, pentru a avea succes, pentru a atrage noi adepți, pentru a putea uni între ele masele de milioane, are nevoie de un număr mare de lucrători, fie ei oricît de modești, dar dintre aceia care-și consacră toate forțele acestei activități, care devin, dacă vrei, profesioniști pe acest tărîm. Și, la noi, asemenea oameni sînt pe cale de a se crea. Cu fiecare lună crește tot mai mult activul format din oameni devotați și cărora le e dragă această muncă. Și este extrem de important, tovarăși, ca acest activ să nu piardă din vedere sarcina de care am vorbit mai înainte. Este important ca oamenii din activ să nu se gîndească numai la perspectiva lichidării rapide a analfabetismului, să nu uite că dacă luptăm împotriva analfabetismului numai cu subvențiile statului, fără să atragem masele, aceasta înseamnă că munca noastră este cît se poate de slabă. Este foarte important, tovarăși, ca acest activ să înțeleagă necesitatea încurajării inițiativei maselor în țara noastră.

Dar cum trebuie să îndeplinim această sarcină? Doar fiecare muncă — în felul cum o înțelegem noi — este o muncă profund creatoare și bineînțeles că îndeosebi munca al cărei scop este ridicarea nivelului cultural al maselor largi ale populației nu prin aparatul de stat, ci prin inițiativa maselor, are un caracter creator. Dar cum se poate face acest lucru?

Acest lucru se poate realiza numai dacă activitatea asociației noastre, orice manifestare creatoare, nu va fi dictată de sus, ci va veni de jos. Este important ca inițiativa membrilor organizației, pe de o parte, să nu fie înăbușită, iar pe de altă parte calitățile pozitive ale muncii fiecărei organizații să devină un bun al întregii Asociații „Jos analfabetismul”. Aceasta are o foarte mare importanță.

Dacă activistul pe tărîm social simte că munca lui nu este zadarnică și că este cunoscută, că de munca lui se ține seama, energia lui va spori, iar aptitudinile îi vor fi stimulate. În felul acesta dezvoltăm într-adevăr inițiativa colectivă.

Iar dezvoltarea inițiativei colective la sate este în general una din principalele sarcini ale statului sovietic. Nu cunosc la sate alte asociații care să aibă un caracter atît de concret, care prin scopul ce-l urmăresc să fie atît de accesibile țărănimii. Cred că la sate nici o necesitate nu e mai acută, mai palpabilă pentru țărani, decît nevoia de a-și ridica nivelul cultural.

Desigur că acum nu pot percepe, din punct de vedere psihologic, și nici nu pot simți în ce fel această nevoie de a învăța, de a-și însuși cultura, este resimțită de țărani. Dar e destul să-mi amintesc de tinerețea mea, cînd eram în sat, și să-mi revină în minte puternica mea dorință de a-mi îmbogăți cunoștințele, de a urma studii înalte, pentru a înțelege cît de acut simt oamenii acum nevoia de cultură. Și de aceea noi, organizatorii Asociației „Jos analfabetismul” trebuie să organizăm masele de țărani și să punem în valoare toată energia lor. Nu mă îndoiesc că pentru aceasta se vor găsi și mijloace și forțe organizatorice.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 53—58.

DISCURS ROSTIT LA CONGRESUL AL VII-LEA AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST LENINIST DIN UNIUNEA SOVIETICA

11 martie 1926

Tovarăși, e bine cînd se aplaudă înainte de începutul unei cuvîntări — în timpul acesta oratorul se gîndește de obicei cu ce să înceapă. Și eu, tovarăși, în timpul acesta am înconjurat cu privirile toate balcoanele teatrului — aici se află un număr imens de

comsomoliști — și am căutat, ca să spun așa, un răspuns: am vrut ca faptul că vă văd să-mi sugereze ideile și cuvintele pe care trebuie să vi le transmit. Căci, tovarăși, între orator și auditoriu trebuie să existe întotdeauna o influențare reciprocă. Fără aceasta, oricât de bună ar fi o cuvîntare, ea nu produce impresia dorită.

Vă dați seama că și Comitetul Central al Partidului și Puterea noastră Sovietică acordă congresului Comsomolului mai multă atenție decît oricărui alt congres. De ce oare? Principala cauză este, desigur, faptul că în Comsomol se dezvoltă principală bogăție a țării noastre. Comsomolul ne va da detașamentele care vor lua mai tîrziu locul vechilor luptători pentru socialism. Comsomolul este detașamentul de avangardă al tineretului proletar și țărănesc, este crema lui.

De aceea în Comsomol trebuie, cred, să crească și să se dezvolte pe scară largă acele năzuințe și idealuri care caracterizează îndeosebi tineretul.

Ce este îndeosebi caracteristic tinereții, adolescenței? Prin ce se deosebește un comsomolist de un om matur obișnuit, de mine, bunăoară? Ca înfățișare mă deosebesc desigur de voi prin barba mea căruntă. Dar aceasta nu este decît o deosebire exterioară. Dacă n-ar exista decît deosebiri exterioare, n-ar fi nevoie de o organizație comsomolistă specială. Comsomolul se mai deosebește și prin calități spirituale specifice.

Prima calitate care îl caracterizează îndeosebi pe comsomolist este extraordinara lui receptivitate. Voi, comsomoliști, nu prea puteți să vă dați seama de acest lucru, dar noi, oamenii maturi, cînd evocăm trecutul, vedem că anii tinereții sînt mai vii în mintea noastră decît alte amintiri. Evenimentele trăite la maturitate dispar din minte mai curînd decît cele din tinerețe. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că în tinerețe oamenii sînt mai receptivi.

Din această cauză față de Comsomol trebuie să avem o tactică diferită. Să luăm, bunăoară, problema agitației comuniste. E periculos să administrăm comsomolistului doza pe care ne putem permite s-o dăm omului matur, fiindcă una și aceeași doză va produce impresii diferite, trăiri interioare diferite comsomolistului și omului matur. Pornind de la această premiză, se poate trage o serie întreagă de concluzii practice în domeniul agitației și propagandei în rândurile tineretului comunist.

O particularitate a tinereții este aspirația neostoită spre fapte mari, spre un ideal. Tineretul are întotdeauna dorința de a se jertfi; dorința de a face înconjurul pământului pe jos, de a se face marinar, de a deveni căpitan, de a descoperi teritorii noi ale globului pământesc etc., etc. Și este firesc, tovarăși, să fie așa. Nu știu cum sînt alții, dar eu pînă pe la 18 ani am avut asemenea fantezii. Nu cred ca din acest punct de vedere tineretul de astăzi să fie diferit. Nu cred că aceste aspirații spre extraordinar, spre eroism, spre fapte mari în folosul poporului și în domeniul științei și în alte domenii, nu cred ca toate aceste calități să nu fie caracteristice și tineretului de astăzi.

Și, apoi, mai este ceva. Tinerii, în majoritatea lor, sînt foarte sinceri și deschiși. Oricît ar fi de sincer și de deschis un om matur, totuși experiența vieții, învățămintele pe care le-a tras din viața practică slăbesc acest impetuos elan tineresc spre adevăr și sinceritate.

V-am relevat numai cîteva din trăsăturile ce deosebesc tineretul de oamenii maturi. După mine, acestea sînt principalele trăsături distinctive. Asupra altora nu voi mai insista, dar aceste trăsături ca atare nu sînt oare trăsături de preț pentru om? Fără îndoială că da. Dacă aceste calități ca atare n-ar avea o valoare excepțională pentru om, sînt sigur că în bună parte frumusețea spirituală a tinereții ar păli.

Și de aceea noi, în special conducătorii organizațiilor comsomoliste, și partidul, care dă tonul, care îndrumază activitatea comsomolistă, considerăm că aceste însușiri caracteristice tinereții nu trebuie înăbușite. Dimpotrivă, ele trebuie păstrate, cultivate, pe baza lor trebuie format omul nou, mai desăvârșit. Desigur, e lesne să spui „trebuie format”, dar să realizezi acest lucru în practică este, desigur, foarte greu.

În ultima vreme se discută mult la noi — și acest lucru a ajuns și în presă — că din punct de vedere sexual tineretul nostru este mai puțin reținut decât era tineretul dinainte. Eu personal cred că în această privință se spun multe neadevăruri. Dacă însă în tot ce se vorbește e un simbul de adevăr, consider că o mare vină poartă organizația noastră. Și dacă într-adevăr un număr mare de tineri caută plăceri numai în relații sexuale, înseamnă că noi obosim prea mult tineretul, că îl facem să aibă preocupări unilaterale; înseamnă că tineretul este extenuat, că surmenajul intelectual îl determină pe comsomolist să caute o recreare după munca intelectuală.

Mă tem că la noi, în special în instituțiile noastre de învățământ, elevii sînt surmenați din pricina îndatoririlor pur comsomoliste. Mulți au greșita părere că a încărca tineretul cu îndatoriri comsomoliste înseamnă a dezvolta, a forma omul. Iar aceste îndatoriri comsomoliste constau, mai ales, în studierea materialelor politice, în studierea marxismului — într-un cuvînt, a problemelor sociale.

După mine, această înțelegere îngustă a problemei dezvoltării și formării omului este greșită. Mi-aduc aminte cum ne-am format noi, pe vremuri, ca marxiști: studiam nu numai cărți strict marxiste, care, în treacăt fie zis, pe atunci erau mult mai puține — astăzi dacă iei numai manualul politic al lui Berdnikov și Svetlov — e cogeamite carte! — pe vremea aceea, însă, nu exista decât Programul de la Erfurt și „Manifestul Comunist”. Aș vrea să vă

vorbesc despre învățătura noastră în cercurile ilegale. Paralel cu bazele marxismului, urmam și un curs de cultură generală, care cuprindea, începînd cu clasicii ruși, literatură, istorie, critică — într-un cuvînt, toată înțelepciunea cărturărească. Pe de o parte ne ocupam de munca în fabrici, iar pe de alta de dezvoltarea noastră multilaterală în domeniul literaturii, științei etc.

Socot că dacă, bunăoară, îndeplinirea îndatoririlor comsomoliste în școlile noastre ar constitui o piedică pentru studiul matematicii — și dinadins vorbesc de matematică, fiindcă este un obiect care se deosebește de învățămîntul politic — dacă am pune învățămîntul politic în locul matematicii sau științelor naturii, am proceda greșit. În cazul acesta, comsomolistul care va citi cîteva cărți politice va fi un om cult numai în aparență. Într-o discuție el va putea avea o idee vagă despre orice problemă, dar cultura lui nu va fi decît aparentă, o spoială de cultură ; el nu va fi, desigur, un om cu adevărat cult. Cînd întîlniți un asemenea tovarăș, la început vă face o impresie foarte bună. Dar e destul să stați de vorbă cu el cîteva ore, ca să vă dați seama că cunoștințele lui politice nu au nimic la bază, că nu are noțiunile de științele naturii pe care le are un om după ce a terminat școala medie, sau școala elementară gradul doi. Și de aceea sînt de părere că organizația comsomolistă trebuie să caute să formeze din tineri oameni care să aibă nu numai cunoștințe politice ; cunoștințele politice trebuie să se bazeze pe acele ramuri ale științelor sociale, ale științei în general, pe care trebuie să le cunoască fiecare om mai mult sau mai puțin cultivat ; organizația comsomolistă trebuie să caute ca știința și cultura să nu fie date uitării.

Am spus cîndva, la Academia Militară „Tolmacev“, că a studia marxismul nu înseamnă numai a

citi pe Marx, Engels și Lenin ; puteți studia operele lor din scoarță-n scoarță — o idee sau alta o veți putea reda textual — dar aceasta încă nu înseamnă că ați studiat marxismul. A studia marxismul înseamnă a ști, pe baza însușirii metodei marxiste, să abordezi toate celelalte probleme legate de munca ta. E bine oare să știi să aplici metoda marxistă dacă lucrezi, bunăoară, în agricultură ? Firește că e bine. Dar ca să poți aplica metoda marxistă trebuie să studiezi și agricultura, trebuie să fii specialist în agricultură. Fără aceasta, aplicarea marxismului în agricultură nu merge. Nu trebuie să uitați acest lucru, dacă vreți să transpuneți în practică marxismul, să fiți luptători, și nu bucheri ai marxismului. Ce înseamnă să fii marxist ? Înseamnă să știi să adopți o linie justă. Și pentru a adopta o linie marxistă justă trebuie să fii și un excelent specialist în domeniul în care lucrezi.

Și acest principiu general este aplicabil absolut tuturor comsomoliștilor, începînd cu studenții și sfîrșind cu comsomoliștii care lucrează în agricultură, la țară, cu ucenicii din fabrici și uzine. Fiecare comsomolist care lucrează în fabrică, pentru a fi, de pildă, un bun lăcătuș, care să poată aplica cunoștințele lui în practică, care să poată face orice treabă cît mai bine și mai cu rost, trebuie mai întîi să se gîndească cum să înceapă lucrul. Cel care începe munca fără plan, lucrează prost și nu face un lucru de bună calitate. De aici se vede că organizația comsomolistă trebuie să sădească în conștiința fiecărui comsomolist ideea că sarcina sa principală este de a cunoaște la perfecție meseria pe care o învață, ca să nu fie un meșter mai prost decît profesorul lui. Dacă-ți cunoști meseria nu numai că ai existența asigurată, dar ai și posibilitatea ca pe viitor să-ți dezvolti larg aptitudinile tale individuale. Dacă un lăcătuș sau un strungar lucrează prost, el va fi legat de fabrica lui, fiindcă unui lucrător prost nu-i va fi

lesne să-și găsească de lucru în alt loc, iar comsomolistului îi vine greu să lucreze timp îndelungat în același loc — el vrea să cunoască lumea. Dacă vrei să cunoști lumea, trebuie să fii un lăcătuș sau un strungar care oriunde s-ar duce să fie primit la muncă după prima probă.

Ca încheiere — o mică morală. Am observat că tineretul nu se poartă cum se cuvine cu maiștrii care-i învață. Tare aș vrea ca tineretul nostru să citească din filozofii antici. Ar vedea în cărțile lor câtă atenție și stimă acordau elevii profesorilor. Ca să înveți să lucrezi bine, trebuie să te simți sincer atras de munca pe care o faci; fără pasiune n-ai să înveți să lucrezi. Ucenicul lăcătuș, bunăoară, trebuie să nu ia în seamă toate părțile negative ale maistrului său, ci să ia de la el cunoștințele de specialitate. Vă dați seama că un bătrîn de 60 de ani poate să aibă foarte multe obiceiuri pe care un tînăr să le găsească ridicule, dar dacă vă veți îndrepta atenția numai asupra lor, veți scăpa din vedere tocmai ce-i mai important. De la el trebuie să învățați în primul rînd meseria.

Uniunea Sovietică își pune toată nădejdea în organizația comsomolistă. De succesele ei, de felul cum va prelua ea realizările obținute, depind și succesele noastre viitoare. Dacă Comsomolul nu va da atenție acestei sarcini principale, noi, firește, nu ne vom face datoria și se vor pierde o serie întreagă de învățăminte foarte importante, întrucît nu vom putea să le transmitem cum trebuie comsomoliștilor. Aș dori ca toate aceste probleme pe care vi le-am schițat pe scurt, toate aceste teze diferite să le prelucrați singuri în mod temeinic.

Dacă tineretul va adopta o atitudine justă față de aceste probleme, o mare parte din laturile negative despre care am vorbit vor dispărea de la sine, fiindcă viața este prea interesantă și există foarte multe lucruri care te pot pasiona. Trebuie numai să în-

dreptăm tineretul spre acele preocupări care au o mare importanță și care asigură dezvoltarea multilaterală a omului.

*M. I. Kalinin : „Despre tineret”,
Editura „Molodaia gvardia” 1940,
pag. 25—34.*

SA DAM O EDUCAȚIE SANATOASA CADRELOR DE CONSTRUCTORI

Din cuvîntarea rostită la Consfătuirea generală a rectorilor

15 mai 1926

INSTITUTIILE NOASTRE DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR ȘI RĂSPUNDEREA PE CARE O POARTĂ ELE PENTRU NOUA GENERAȚIE

Tovarășii, în curînd se vor împlini 10 ani de la izbucnirea revoluției, 10 ani de cînd la putere se află proletariatul. La începutul ei, revoluția se caracteriza printr-un ritm accelerat al vieții, iar acum, cînd ne apropiem de cea de a zecea aniversare, acest ritm începe să se stabilizeze, să-și încetinească cursa, iar repartizarea forțelor de muncă devine tot mai rațională. Și de aceea răspunderea pentru rezultatele muncii nu mai revine numai acelui nucleu al revoluției, care conduce direct și nemijlocit, ducîndu-ne mereu înainte, ci revine unor întregi categorii de conducători.

În fața mea am acum o adunare a rectorilor instituțiilor de învățămînt superior. Acum 5—6 ani în fața rectorilor, profesorilor și decanilor nu se putea pune, desigur, ca acum, problema răspunderii pentru rezultatele muncii lor. Ei ne-ar fi putut spune: „Cum ne cereți să dăm rezultate în munca noastră, cînd condițiile în care ne aflăm nu ne permit să organizăm

învățămîntul așa cum cere știința și așa cum se cuvine după părerea noastră ?”

În prezent nu ni se mai poate spune acest lucru. Acum răspunderea pentru rezultatele activității profesorilor din instituțiile noastre de învățămînt superior revine în mare măsură rectorilor, decanilor etc.

Desigur, linia politică este dată de la centru — așa e just ; în fața întregului popor, guvernul răspunde pentru această linie. Dar dacă într-un institut există unele aspecte negative, care nu permit dezvoltarea multilaterală a tineretului, se ține seama, firește, de cauzele generale ; aceste cauze însă nu absolvă de răspundere pe rectori și corpul profesoral ou muncă de conducere în fruntea căruia se află rectorii.

Inclinația nesănătoasă spre un învățămînt formal

Părerea mea este că la noi, în instituțiile sovietice de învățămînt superior, mai sînt foarte multe de făcut. Țin să menționez că eu nu m-am ocupat în mod special de aceste probleme, ci numai așa, din cînd în cînd ; observațiile mele se bazează pe cazuri și informații particulare. Copiii mei sînt aici ; unul dintre băieți învață într-un institut de învățămînt superior. Și iată care este impresia mea : în primul rînd, cred că instituțiile noastre de învățămînt superior merg pe linia suprasaturării cu cunoștințe formale. Se urmărește să i se bage omului în cap cît mai multe cunoștințe și dacă cineva studiază cît de cît conștiincios trebuie să-și consacre 99% din timpul său învățăturii. Bineînțeles că datoria universității este ca absolvenții să aibă cunoștințele necesare, în orice caz, să cunoască obiectul pe care sînt obligați să-l studieze ; cred, însă, că asta nu este destul. Metoda prin care un tînăr absolvent al institutului a căpătat cunoștințele precum și influența pe care au avut-o

asupra organismului lui studiile făcute sînt foarte importante.

Dacă luăm un flăcău sănătos, în vîrstă de vreo 20 de ani, și-l ținem în institut 5—6 ani, cînd va ieși de acolo va fi un om care cunoaște destul de bine obiectul studiat, dar va fi nervos, bolnav. Mie nu-mi este totuna care va fi starea sănătății fiului meu cînd va termina institutul, iar în calitate de om de stat nu-mi este indiferentă starea sănătății tinerilor absolvenți. Dacă mi se va spune: tînărul a devenit un inginer sau medic destul de priceput (deși noi știm prea bine că un tînăr, fie el și cu stea în frunte, nu poate fi de la început inginer sau medic foarte priceput), sau, în orice caz, a reușit să-și însușească cunoștințele în proporție de 100%, dar starea sănătății lui nu este bună, iar energia lui vitală a scăzut cu aproximativ 80%, — voi considera că este o linie greșită. Programul de studii trebuie să fie pe măsura forțelor unui om obișnuit. Trebuie întocmit în așa fel încît energia vitală a tineretului să nu fie irosită, căci cel mai de preț lucru pe care-l are omul este energia vitală, capacitatea de muncă, capacitatea de a lupta, de a trăi. Toate acestea pot fi consumate în 5—6 ani și atunci vom fi în pierdere. De aceea, instituțiile noastre de învățămînt superior trebuie să fie nu numai organe de pompare a științei, ci să urmărească, totodată, paralel cu studiile, și oțelirea fizică a studenților. Rectorii răspund de sarcina dezvoltării forțelor fizice ale tinerilor în aceeași măsură ca și de sarcina de a scoate ingineri pregătiți. După cum se prezintă lucrurile la noi acum, s-ar părea că institutul nu răspunde decît pentru calificare. Sînt aici de față tov. Lunacearski și alți reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru învățămînt și, din punct de vedere formal, pe ei nu-i privește care va fi starea sănătății tinerilor la absolvirea institutului. Ei au avut un auditoriu, căruia i-au împuiat capul cu cunoștințe; iar de starea sănă-

tății acestuia n-are decît să răspundă Comisariatul poporului pentru sănătate. Părerea mea este că pentru starea sănătății studenților răspunde nu numai Comisariatul poporului pentru sănătate, dar și Comisariatul poporului pentru învățămînt și toți conducătorii instituțiilor de învățămînt superior. Ei trebuie să poarte răspunderea pentru acest lucru. Or, în instituțiile noastre de învățămînt superior o mare parte dintre tineri se surmenează. Țin să spun că n-am vorbit cu copiii mei despre acest lucru. Nu-mi place să mă amestec în viața lor personală, și de aceea între noi nu există discuții în acest sens și niciunul dintre ei nu vine să mi se plîngă de problemele lor intime. Dar am avut o serie întreagă de convorbiri cu studenți, care fără discuție sînt studenți buni, și la întrebările mele mi-au răspuns că le e greu...

Despre pregătirea corpului profesoral

Apoi, aș mai vrea să mă opresc asupra unei probleme. Ne străduim acum să pregătim forță de muncă calificată ; or, numai învățătorii și profesorii cu o înaltă calificare ne-o pot asigura. Și în legătură cu aceasta se pune problema pregătirii profesorilor. După părerea mea, aici este punctul nevralgic. La noi există Institutul pentru pregătirea profesorilor roșii. Nu știu, dar în privința aceasta eu sînt conservator ; parcă îmi spune inima că nu merge (*risete, aplauze*), că este un lucru care nu se poate crea în mod artificial, nu se poate ca direct de pe băncile școlii să iasă un profesor gata format — asta este o convingere veche a mea. Gîndiți-vă și voi, poate oare orice om să devină pedagog ? Nu, nu poate. Pedagog poate fi numai acela care are înclinații pentru activitatea pedagogică. Din zece oameni poate numai unul are ap-

titudini pedagogice înnăscute, iar dacă cineva care nu are aptitudini pedagogice se apucă de activitate pedagogică, pînă la urmă nu va da rezultate. Nu-i destul ca un profesor să aibă cunoștințe. Cîți profesori n-au fost la noi care aveau cunoștințe vaste, dar asupra studenților nu prea aveau influență. După mine, profesorii nu trebuie creați, ci căutați. Intocmai cum se caută pietrele prețioase, căci doar nici pietrele prețioase nu le fabricăm, ci le căutăm în zăcămintele. Cum era pregătit înainte, în vechiul regim și cum e pregătit în străinătate corpul profesoral? La noi, după cîte îmi amintesc, existau două titluri academice, care îți permiteau să devii profesor; iar ulterior, pe baza lucrărilor științifice, înaintai pe scara ierarhică. Fi-rește, nu este un mod ideal de formare a corpului profesoral, totuși în felul acesta se făcea în oarecare măsură o selecție. Părerea mea este că și acum ar trebui să fie aleși pentru funcția de profesor oameni care s-au afirmat prin vreo lucrare științifică. Se pot reduce exigențele în ceea ce privește lucrarea științifică — putem să adaptăm aceste exigențe la condițiile noastre; eu personal însă cred că deocamdată aceasta este singura modalitate de a găsi oamenii indicați și care doresc să lucreze în acest domeniu. Pentru a fi învățător, după mine, e nevoie de o înaltă vocație. Nu degeaba în republicile din antichitate învățătorul era considerat ca un părinte, ba chiar mai mult decît un părinte; pe atunci învățătorul se bucura de o mare influență și era foarte respectat. Pentru ca profesorul să aibă înrîurire asupra studenților, să-i educe și să-i obișnuiască să muncească, nu numai să le umple capul cu cunoștințe, el trebuie să se bucure de foarte mult respect. Tineretul trebuie să vadă în el omul de la care poate într-adevăr avea un folos concret și foarte important. De aceea cred că în instituțiile noastre de învățămînt superior, pe lîngă completarea cunoștințelor, tineretul trebuie să primească

și educație. Iar pentru a atinge acest scop, trebuie să ridicăm prestigiul corpului nostru profesoral. Dacă profesorii nu se bucură de prestigiu, studenții nu-și însușesc cunoștințele și nu se obțin rezultate prea bune. Pe cînd dacă profesorul știe să atragă tineretul, pentru studenți munca este de cinci ori mai ușoară decît atunci cînd vin la cursuri numai din obligație. În asemenea condiții studentul învață de o sută de ori mai greu. Convingerea mea este că în condițiile construirii socialismului, în condițiile dezvoltării democrației sovietice muncitorești, influența exercitată de profesori trebuie să se bazeze nu numai pe cunoștințe, ci și pe autoritate morală. Fără aceasta nu există educație, iar fără educație nu vom obține toate rezultatele pe care trebuie să le obținem de la studenți. Băiatul meu e student la Leningrad. Aș vrea ca el să învețe să învingă greutățile — dacă ai împlinit 18 ani, trebuie să înveți să lupți cu intemperiiile vieții, să te obișnuiești să fii independent. Intemperiiile vieții ating într-o anumită măsură și tineretul nostru, îl ating cu destulă asprime, dar pentru ca ele să nu se răsfîrîgă prea puternic asupra tineretului, pentru ca el să nu cadă sub influența spiritului mic burghez, această influență trebuie să fie contracarată de înrîurirea universităților, a instituțiilor de învățămînt superior. Iar o asemenea înrîurire poate fi exercitată numai prin intermediul corpului profesoral. Și de aceea eu cred că pentru toate acestea răspundeți voi, profesorii. V-o spun deschis : cuvîntul vostru are o uriașă importanță. După cum am mai spus, avem o linie politică comună — aceea de a forma un tineret sănătos, bine pregătit. Este principala noastră sarcină, căci statul are nevoie de un tineret care să întrunească aceste calități. Și nu există profesor — chiar dacă prin concepția sa despre lume e ultraconservator și nu crede în comunism — care să neghe acest lucru. Pentru a construi comunismul este nevoie de un spirit viu, creator.

Cunoștințele și capacitatea de muncă

Pe an ce trece, constatăm că un număr tot mai mare de oameni sînt atrași la construcția sovietică. Dezacordul principal cu Guvernul sovietic a trecut pe planul al doilea. Mai sînt, desigur, mulți care, din punct de vedere principial, nu cred încă în construirea comunismului, dar această problemă care în 1918 făcea imposibilă munca, acum a trecut pe planul al doilea pentru că munca practică de zi cu zi, utilitatea acestei munci este evidentă. În aceasta constă valoarea comunismului. Valoarea comunismului constă în faptul că el este construit nu numai cu mîinile comuniștilor, dar și cu mîinile specialiștilor care nu cred încă în comunism. Și de aceea acum, cînd creăm specialiștii noștri roșii, sîntem conștienți că dacă acești specialiști nu vor fi pricepuți în meseria lor, nu e bine, desigur, dar dacă în instituția de învățămînt superior li se va ucide spiritul creator, energia — e încă și mai rău. Trecutul ne oferă un exemplu foarte instructiv. În liceu tinerii erau învățați să studieze sistematic, dar energia, voința le era ucisă și în ultimă instanță se crea o intelectualitate lipsită de voință, care într-un moment de răscruce n-a știut încotro să se îndrepte, n-a devenit nici un luptător hotărît pentru burghezie, n-a luptat nici alături de noi, împotriva burgheziei.

S-a format o întreagă generație lipsită de voință. Putem noi oare să fim de acord cu acest lucru? Nu, nu putem. Trebuie să creștem oameni noi, activi, puternici din punct de vedere fizic și, desigur, pentru a reuși este nevoie de o muncă stăruitoare.

Aceasta este, de fapt, tot ce am vrut să spun. Am vrut să vă împărtășesc îndoielile mele. Dacă mă înșel în această problemă, cu atît mai bine.

*M. I. Kalinin ; „Despre tineret“
Editura „Molodaa gvardia“ 1940,
pag. 39—47*

ÎNVAȚĂTURA ȘI VIAȚA

*Din cuvîntarea rostită în fața absolvenților Universității
comuniste „I. M. Sverdlov”
28 mai 1926¹*

MUNCA REVOLUȚIONARĂ ȘI ȘCOALA TEORETICĂ

Trecem acum printr-o perioadă extrem de complexă. Din an în an viața noastră devine tot mai complicată. În construcția noastră socialistă este nevoie de forțe din ce în ce mai calificate. În momentul de față nu se poate să abordezi fenomenele sociale dintr-un punct de vedere primitiv... Trebuie să știi de fiecare dată să aprofundezi, să tratezi în chip marxist orice fenomen social. Trebuie să știi să-l cuprinzi sub toate aspectele lui și totodată să știi să-l analizezi în profunzime. Pentru a putea cuprinde un obiect sub toate aspectele lui și pentru a-l putea analiza în profunzime, e nevoie, firește, de o foarte bună pregătire marxistă. În special, are nevoie de pregătire marxistă cel care nu a dobîndit în prealabil o bogată experiență în munca practică.

Iată de ce spun că în momentul de față construcția sovietică și munca de partid au mare nevoie de lucrători cu o înaltă calificare. Din punctul de vedere al educației politice, al activității politice a maselor, al nivelului politic atins, Uniunea Sovietică se află, s-ar putea spune, înaintea tuturor țărilor europene și neeuropene. Acest lucru este aproape neîndoielnic, dar nu este de ajuns numai avîntul activității politice pentru o imensă muncă de construcție sistematică, metodică.

Sarcina noastră este, fără îndoială, următoarea : să folosim activitatea maselor și dorința lor de a se orienta în politică în scopul culturalizării și al creș-

¹ Data cuvîntării lui M. I. Kalinin a fost stabilită pe baza unui anunț apărut în ziarul „Izvestia” din 29 mai 1926. (Nota red. ruse).

terii muncii de partid. Într-o perioadă de mare avânt (cum este acum în Anglia, unde muncitorii au declarat grevă), orice muncitor care până mai ieri era un cetățean de rind devine erou; el luptă pentru interesele muncitorilor, și avântul maselor promovează mereu alți eroi în lupta pentru popor. Dar, tovarăși, nu totdeauna putem înainta cu pași repezi. Foarte adeseori sintem nevoiți să ne retragem, și anii searbezi, obișnuiți, munca obișnuită de fiecare zi alcătuiește 99% din viața omului. Lucrul cel mai important la un activist de partid este ca el să muncească cu entuziasm de zile mari și în condițiile obișnuite ale vieții de toate zilele, ca zi de zi să poată învinge o piedică după alta, ca piedicile pe care viața i le pune în cale în fiecare zi și în fiecare clipă să nu-i înăbușe avântul, ca aceste piedici prozaice de fiecare zi să-i dezvolte și să-i întărească spiritul de luptă, ca în această muncă zilnică să vadă scopul final și să nu piardă niciodată din vedere acest scop final pentru care luptă comunismul.

Statul major al partidului nostru, în înțelesul cel mai larg al cuvintului, din care o să faceți și voi parte, nu trebuie să dea uitării în munca sa curentă acest scop final. Și oricâte piedici ar întâmpina în calea sa, el să fie ferm convins că dacă aceste piedici nu pot fi înlăturate astăzi, mâine ele vor fi învinse. Iar încrederea lui profundă în victoria finală a comunismului trebuie să știe s-o transmită prin munca lui practică de fiecare zi, în lumina exemplelor individuale, maselor largi de muncitori și țărani fără de partid, și s-o sădească în conștiința lor. Numai atunci muncitorul îl prețuiește pe conducător, și nu numai muncitorul, dar și voi îl prețuiți numai pe profesorul și pe conducătorul care se înflăcărează împreună cu voi și, înflăcărindu-se, sădește entuziasmul lui în conștiința masei în mijlocul căreia muncește. De aceea, tovarăși, ca să lucrezi în partid, unde însăși munca are într-o oarecare măsură un caracter eroic, și ca această muncă eroică să-ți dea satisfacție, să prezinte interes pentru tine, trebuie să fii profund convins de justețea

și de frumusețea principiilor pentru care luptăm. Și cine poate fi mai convins de justetea principiilor, a ideilor pe care le propovăduiește marxismul, dacă nu cei care le-au studiat timp de trei ani ?...

Marxismul și aplicarea lui

A fi marxist nu înseamnă numai a citi sau chiar a studia pe Lenin, Marx, Engels și Plehanov. Desigur, pentru a cunoaște marxismul, este destul să citești operele acestor mari autori ; într-adevăr, vei cunoaște marxismul. Dar una este să cunoști, și alta să aplici marxismul în fiecare zi, în fiecare clipă, în situațiile cele mai felurite, în situații specifice, nemaiîntâlnite. A cunoaște cuvânt cu cuvânt marxismul încă nu înseamnă că cel care cunoaște ce a scris Marx poate să abordeze în mod marxist orice problemă. Dacă ar fi de ajuns pentru oricine să citească sau să studieze cit de cit operele lui Marx, Engels, Lenin și Plehanov pentru a deveni marxist, se înțelege că am putea fabrica marxiști în serie. Oricît de greu ar fi să-i studiezi aprofundat pe acești patru mari marxiști, totuși o poți face, dacă consacri studiului o anumită perioadă de timp. Doar în rîndurile partidului nostru comunist sînt o serie de activiști care îl cunosc pe Marx cuvînt cu cuvînt...

Marxismul — metoda marxistă, concepția marxistă — nu se învață numai din operele autorilor sus menționați, ci și din desfășurarea istorică a evenimentelor ; el se verifică efectiv în activitatea practică. Voi numai v-ați însușit metoda marxistă (dacă v-ați însușit-o ; eu cred că în întregime încă nu v-ați însușit-o), dar v-ați însușit-o ca un militar care a absolvit Academia statului major. Desigur, majoritatea comandanților supremi din lumea întreagă sînt absolvenți de academii — asta e adevărat ; dar nu se poate spune că orice absolvent al Academiei este un coman-

dant excelent. Niciunul din comandanții armatei noastre revoluționare n-a pus piciorul pe treptele Academiei. Ce vreau să spun cu asta? Vreau să spun că marxismul este una din științele cele mai vii, și nu o teorie abstractă. Când citești primul volum din „Capitalul” lui Marx, ai sentimentul că te afli într-o lume complet abstractă. Ca unii ce ați citit — măcar din obligație — primul volum din „Capitalul” lui Marx, ați avut, desigur, și voi această impresie. Te afli într-o lume abstractă și te gîndești cum să aplici această teorie la o problemă practică, de viață. Această teorie abstractă este totodată teoria cea mai vie, care mai mult ca oricare alta se îmbogățește zi de zi, în munca practică.

Marxismul înseamnă creație

Ca să fii marxist trebuie să dai viață teoriei, trebuie să legi munca de fiecare zi cu teoria; a fi marxist înseamnă a fi creator.

Ce înseamnă a fi creator? Ce diferență este între un meșteșugar și un creator? Aceeași ca și între un pictor artist și un zugrav de icoane — un meșteșugar. Luați, de pildă, icoanele zugrăvite de pictorii din Vladimir sau Suzdal; toate seamănă între ele, pe nici o icoană n-ai să vezi o față vie... Pe cînd un creator este cu totul altceva. El pune tot sufletul pentru lucrul cel mai neînsemnat, chiar dacă face opinci. Meșteșugarul poate deveni un mare artist dacă pune suflet în lucrul său. Și pictorul poate să nu fie decît un meșteșugar cînd nu face decît să zugrăvească, cînd nu pune suflet în ceea ce face. Tot așa și în marxism — dacă nu pui suflet, dacă nu creezi, dacă nu ții seama tot timpul de ceea ce se întîmplă în jurul tău, vei fi quasi-marxist. Dacă acolo unde veți lucra, veți aplica în mod scolastic, după șablon, cele învățate veți fi niște meșteșugari ai leninismului. Nu veți putea antrena masele. Veți

aplica greșit metoda marxistă. Metoda marxistă este just aplicată atunci cînd, folosind teoria lui Marx, studiem fenomenul pe care-l avem în fața noastră. Hotărîrea pe care o vom lua va fi de fiecare dată o hotărîre nouă. Dacă astăzi ai rezolvat problema într-un fel, mâine, aceeași problemă, o vei rezolva într-alt fel, căci mâine vor fi alte condiții. Condițiile se schimbă neîncetat. Istoria nu stă pe loc, ci înaintează fără întrerupere. Și marxismul trebuie să țină pas cu istoria, să înainteze și el în permanență. Marxistul trebuie să știe să se orienteze just. Oricît de simplă ar fi munca marxistului, mintea lui trebuie să fie în necontenită efervescență, să studieze, să creeze. Voi, tovarăși, ați terminat acum cursul de marxism de trei ani. Toți sinteți pătrunși, cum e foarte firesc, de cele mai înalte idealuri, de dorința de a aduce prin munca voastră cele mai mari foloase patriei. Căci ce răsplată poate fi mai mare pentru un om decît conștiința că a făcut ceva pentru societate? Nu există răsplată mai mare! Oricite iluzii frumoase v-ați face, nu există satisfacție mai mare decît gîndul că sinteți de folos societății. Această conștiință dă omului o deplină satisfacție.

Tineretul n-a putut încă dobîndi o experiență practică de viață, experiența politică a luptei revoluționare, experiența luptei de clasă, experiența cuceririi maselor, a atragerii maselor. El nu are încă această experiență.

Aș vrea să fiți conștienți de faptul că dacă vrei să convingi, să cucerești masele, trebuie să fii tu însuși înflăcărat. Dacă vii în fața auditoriului fără a fi emoționat, dacă îți vine și ție să dormi, desigur că starea aceasta de spirit se va transmite și auditoriului. V-o spun deschis: nu există ceva mai sensibil decît auditoriul; el este cel mai sensibil barometru. Oricît de încîlcit ai vorbi de la tribună, dacă ești emoționat, dacă problemele abordate au importanță, dacă rezolvi o problemă — o să antrenezi masele. Ce înseamnă asta? Înseamnă că pentru a antrena masele trebuie să te înflăcărezi împreună cu ele.

Despre munca în rindurile maselor

Și, în sfârșit, tovarăși, în încheiere, încă o mică îndrumare. Voi, fără îndoială, acum sintetizați și veți fi o forță culturală acolo unde veți merge să lucrați.

Uniunea noastră Sovietică este acum foarte mare, numărul membrilor partidului nostru începe să treacă de un milion, și în acest partid de un milion, ca de altfel în întreaga noastră țară, cultura este încă foarte slab dezvoltată; ei bine, cînd veți începe să lucrați să nu vă dați niciodată aere în fața maselor. Niciodată. În această privință oamenii sînt foarte sensibili. Cu masele poți sta de vorbă numai dacă vorbești deschis, sincer; oamenii să vadă că ești convins că ei au tot atîta bun simț ca și tine, că sînt în stare să rezolve orice problemă tot atît de bine ca și conferențiarul sau autorul.

Acestea sînt cele cîteva cuvinte pe care am găsit de cuviință să vi le spun azi, cînd vă luați rămas bun de la viața voastră școlară...

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 10—14.

SA ÎMBINĂM MUNCA PROFESIONALĂ CU CEA OBȘTEAScă

*Din cuvîntarea rostită la Congresul general științifico-organizațional al veterinarilor
1 octombrie 1926*

...Îndeplinirea obligațiilor profesionale care revin lucrătorilor noștri pe tărîm cultural de la sate și de la orașe, este strîns legată și cu pedagogia și cu cultura.

Înainte, cînd apărea la zemstvă vreun medic veterinar, acesta era un indiciu al gradului de cultură a

județului. Dar sarcina ridicării nivelului cultural al populației, paralel cu îndeplinirea obligațiilor profesionale, nu era atât de acută cum este în momentul de față. De aceea, în prezent, rolul medicului veterinar se dublează : pe de o parte e un medic care-și îndeplinește obligațiile profesionale, iar pe de alta, dacă s-ar limita numai la asta, ar fi puțin...

Desigur că mi se va pune întrebarea : „Ce trebuie să facă în primul rînd medicul — să fie un medic bun sau să fie un medic mediocru, dar un bun activist pe tărîm social ?” Trebuie să spunem că medicul în general se va bucura de influență în raport cu capacitatea lui profesională. Cu cît e mai bun specialist în domeniul său, cu atît va fi mai mare și autoritatea lui pe tărîm social. Este un lucru foarte firesc. Dacă medicul nu și-a cîștigat încrederea din punct de vedere profesional, oricît ar fi el de inteligent, oricît de bine s-ar pricepe să vorbească, țăraniî tot vor spune : „De vorbit vorbește bine, dar să leuiască nu știe”. Și aceasta va face să pălească dintr-odată toate succesele lui pe tărîm social. Asta tocmai pentru că în momentul de față nu mai poate fi folosită simpla metodă de agitație prin conferințe ; astăzi se poate activa numai ținîndu-se seama de nevoile de zi cu zi...

Cînd va vorbi un profesionist care se bucură de mare prestigiu, chiar dacă nu va vorbi prea frumos, țăranul, și nu numai țăranul, dar și conducătorul de sovhoz etc., va desprinde din spusele lui tot ce e de preț. De aici reiese că în fața intelectualilor care lucrează în rîndurile populației atît la orașe, cît și la sate, stau două sarcini : una profesională și alta socială...

Fără să vrem, ne punem întrebarea : activitatea obștească nu-l va împiedica oare pe medic să fie un bun specialist ? Desigur că dacă un om se dedică cu totul activității sociale, își poate neglija complet specialitatea. Pe de altă parte, însă, ce se va alege din muncă profesională, oricare ar fi ea, dacă o rupi complet de viața socială ?

În general omul dorește să vadă rezultatele muncii sale. El vrea să simtă că este de folos semenilor săi. Dacă nu simte acest lucru, avîntul îi este paralizat, se birocratizează și își pierde sensibilitatea. De aceea, cred că munca socială, imbinată în măsura cuvenită cu munca profesională, nu-l va împiedica, ci dimpotrivă, îl va însufleți, îi va aduce satisfacție, îl va stimula în muncă.

...Cu cît vor crește mai repede mijloacele noastre materiale și cu cît, paralel cu aceasta, vor crește mai repede posibilitățile noastre culturale, cu atît vom fi mai aproape de comunismul deplin, desfășurat. Comunismul este prețios tocmai pentru că insuflă fiecărui lucrător conștiința că orice muncă ar îndeplini el, fie ea fizică sau intelectuală, chiar dacă în aparență este neînsemnată, dacă este utilă pentru societate înseamnă că el, prin munca sa, grăbește comunismul. Unii lucrători fac a milioana parte din munca de construire a comunismului, însă fără această parte nu se poate construi întregul. Dacă vreți să aveți un întreg, acest întreg trebuie să conțină și această a milioana parte. Iar conștiința că orice lucrător contribuie cu o milionime la construirea socialismului face ca neplăcerile materiale, oricare ar fi ele, să fie mai ușor de suportat. dă un conținut bogat atît muncii obștești cît și celei profesionale.

„Komsomolskaia pravda“ nr. 273
din 19 noiembrie 1955

SARCINILE ASOCIAȚIEI „JOS ANALFABETISMUL“

*Cuvîntare rostită la plenara Consiliului Central de Conducere
a Asociației „Jos analfabetismul“
26 octombrie 1926*

Principală sarcină care stă în fața membrilor acestei asociații este lichidarea analfabetismului. Problema este extrem de importantă. Ea trebuie privită

sub două aspecte. Din punct de vedere al necesității practice imediate, această sarcină nu este atât de importantă cum sint unele sarcini economice. S-ar părea că dacă n-o îndeplinim astăzi, o vom putea îndeplini foarte bine și mâine. De aceea, nu oricine își dă seama cât de vital necesară este această muncă. Chiar membrii asociației — muncitori și țărani — nu simt cât de imperios necesară este această muncă din punct de vedere practic. Aceasta face ca Asociația „Jos analfabetismul” să nu se bucure de influența necesară.

Or, din punct de vedere principial, sarcina lichidării analfabetismului este o sarcină de importanță uriașă. Chiar faptul că s-a pus problema lichidării analfabetismului constituie un indiciu că există un număr considerabil de analfabeți.

Neștiința de carte este una dintre plăgile sociale cele mai insuportabile; e unul dintre cele mai rușinoase, sau, mai exact, dintre cele mai neplăcute fenomene sociale. Desigur, nu noi sintem vinovați de existența acestei situații, dar statului sovietic îi revine importanta sarcină de a lichida analfabetismul, de a lichida cât mai curînd posibil acest supărător fenomen social.

Dublul aspect, practic și principial, al acestei probleme, se manifestă de-a lungul întregii activități a Asociației „Jos analfabetismul”. Avem lucrători care își dau perfect de bine seama de necesitatea luptei împotriva analfabetismului, dar din partea altora se observă indiferență față de această problemă.

Aceste tendințe contradictorii trec ca un fir roșu prin întreaga activitate a asociației noastre, încă de la începutul existenței sale și, probabil, mult timp nu ne vom putea debarasa de ele. Lupta împotriva analfabetismului poate progresa numai cu sprijinul maseilor largi. Trebuie să se însuflească muncitorilor și țăranilor conștiința importanței luptei pentru lichidarea analfabetismului. Ei trebuie să înțeleagă că știința de carte duce la creșterea bunei stări materiale a maselor

lari de oameni ai muncii, că știința de carte duce la îmbunătățirea situației lor economice.

Fără a supraaprecia importanța Asociației „Jos analfabetismul”, țin să spun că ea trebuie să aibă la sate o uriașă influență organizatorică, politică și culturală. Orice organizație de la sate trebuie apreciată nu numai sub raportul influenței ei nemijlocite, ci și sub raportul numărului de persoane pe care a reușit să le atragă în activitatea ei. Cu cât organizația are mai mulți membri, cu atât mai puternică este influența ei. Crescând din punct de vedere numeric, organizația se întărește și din punct de vedere calitativ. O organizație care numără o mie de oameni nu numai că este de zece ori mai mare decît o organizație alcătuită din o sută de oameni, dar și din punct de vedere calitativ ea are o însemnătate mult mai mare.

Organizația noastră trebuie să strîngă în jurul său pături largi de țărani. Lozincile ei sînt accesibile țăranilor, deși ea nu le aduce avantaje economice directe. Trebuie să-i facem pe țărani să înțeleagă că neștiința de carte constituie o piedică în calea spre o viață mai bună. Lupta pentru știința de carte trebuie să unească pe analfabeți, partea cea mai oropsită a satului.

Pe de o parte, această asociație atrage cadrele ce muncesc pentru culturalizare — pe așa-numiții ideologi ai alfabetizării. Pe de altă parte, să ridicăm acea pătură care trebuie alfabetizată. Cînd pornim la aprecierea acestei munci de ridicare a păturilor înapoiate, trebuie să spunem că nu există altă organizație care să poată cuprinde un număr atît de mare de cetățeni neștiutori de carte. Căci doar în orice domeniu al activității sociale este nevoie de știința de carte. Un analfabet nu poate activa pe linie obștească în nici o organizație.

În organizația noastră, dimpotrivă, analfabetul trebuie să fie membrul cel mai activ. Sarcina noastră nu este numai să-i învățăm carte pe analfabeți, ci să

le facem și educația politică necesară. Prin educație politică înțeleg mai ales educația făcută chiar în viață, în munca practică curentă.

În timpul procesului de alfabetizare, chiar neștiutorii de carte trebuie să fie atrași în activitatea obștească. Cel care învață carte nu trebuie să fie numai un simplu elev, ci un membru al Asociației „Jos analfabetismul”, trebuie să înțeleagă că face un lucru important și serios.

Noi ducem în mase știința de carte și cultura ; cel care se mulțumește numai să-i învețe carte pe oameni, acela face treaba pe jumătate. Cei care învață carte trebuie să crească în proprii lor ochi. De la vechiul regim populația noastră a moștenit o conștiință cetățenească nu prea dezvoltată și prea puțin respect de sine. Se observă acest lucru în deosebi la păturile lipsite de cultură. O dată cu știința de carte va crește și respectul de sine. Trebuie nu numai să lichidăm analfabetismul, ci și să transformăm păturile populației odinioară înapoiate în creatori ai vieții noi. Puterea sovietică s-a sprijinit întotdeauna pe mase. Toate succesele noastre de până acum le-am obținut tocmai datorită sprijinului larg al maselor. Ridicând pături noi ale populației avem nevoie de sprijinul obștesc, iar pentru aceasta trebuie să dezvoltăm conștiința oamenilor.

E greu de spus ce este mai prețios : știința de carte sau gradul de conștiință. Un lucru e însă limpede : fără știință de carte nu poate exista o conștiință înaltă ; de aceea în primul rînd trebuie lichidat analfabetismul. O dată cu știința de carte crește și conștiința păturilor înapoiate ale țărânimii.

Cu cît vom avea mai mulți lucrători entuziaști, devotați cu trup și suflet muncii lor, patrioți, cu atît mai ușor vom obține anumite rezultate. Cu toate imensele greutăți existente, acești lucrători asigură masei de muncitori, care nu este încă conștientă, și masei

de jos a țăranilor, posibilitatea de a se ridica. Organizarea acestei asociații pe o bază largă, de mase, va da reale rezultate.

La prima vedere s-ar părea poate că este vorba de o muncă fără importanță — poate că nici un istoric nu va scrie despre ea — dar eu nu mă îndoiesc că această muncă va avea greutatea ei în construirea generală a comunismului, că această muncă va fi răsplătită prin rezultate deosebit de mari.

Permiteți-mi să vă urez succes în rezolvarea problemelor practice care vă stau în față și pricepere în aplicarea lor în viață.

Vă urez ca neplăcerile de ordin practic pe care le întâmpinăm în drumul nostru să fie răsplătite cu conștiința că facem o operă de o mare importanță principală, așa cum nu cred să mai existe alta.

Dați-mi voie să vă doresc succes în această uriașă operă principală.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 58—60.

LA CEA DE-A IX-A ANIVERSARE A PUTERII SOVIETICE

Din cuvîntarea rostită la deschiderea celei de-a III-a sesiuni a C.E.C.¹ din U.R.S.S., legislatura a XII-a
5 noiembrie 1926

Atragerea unor largi mase populare la construcția sovietică este, fără îndoială, legată de ridicarea nivelului cultural al acestor mase în sensul cel mai larg al cuvîntului. Fără îndoială că în decursul acestor nouă ani, muncitorii și țăranii din Uniunea Sovietică s-au transformat din punct de vedere cultural și poli-

¹ C.E.C. — Comisia Executivă Centrală. (n.t.)

tic într-o imensă forță. Putem afirma fără rezerve că în nici un stat din lume educația culturală și politică a maselor nu s-a desfășurat într-un ritm atât de rapid ca în Uniunea Sovietică. Într-o anumită măsură este o situație paradoxală, pentru că școlile noastre sînt relativ slabe — n-am ajuns încă la faza învățămîntului obligatoriu nici măcar în domeniul învățămîntului elementar, și totuși, constatăm o uriașă creștere a nivelului cultural al maselor noastre de muncitori și țărani. Această creștere a fost legată, desigur, de participarea tot mai activă a maselor în general la viața politică, de participarea lor la construcția de stat, de participarea lor la lupta pentru Uniunea Sovietică. Această participare practică, nemijlocită, a ridicat nivelul lor politic și cultural, a ridicat conștiința lor în comparație cu perioada dinainte de război. Dar cînd aceste mase s-au ridicat, datorită muncii lor politice, pînă la un anumit nivel, ele au cerut să li se dea posibilitatea să învețe mai mult. Puternica afluență a maselor în școlile elementare și în instituțiile de învățămînt superior, afluență fără precedent în istorie, dovedește cît de mult a crescut în rîndurile maselor populare nevoia de a învăța.

Pe ordinea de zi care va fi supusă discuțiilor în prezenta sesiune, la primul punct figurează *problema învățămîntului public*. Și nu întîmplător: la noi problema învățămîntului public a devenit problema cea mai actuală, în primul rînd pentru că a crescut foarte mult nevoia de învățătură a maselor și, în al doilea rînd, pentru că în vederea participării maselor largi la construirea socialismului este nevoie de un nivel cultural mai ridicat.

La noi, în Uniune, problema învățămîntului public nu se pune la fel ca în țările capitaliste. În țările capitaliste învățămîntul constituie un privilegiu al persoanei respective.

În statul nostru socialist, învățămîntul public nu urmărește numai ca omul să-și însușească cunoștin-

tele pe care i le dau studiile academice. Noi avem nevoie ca o dată cu învățămîntul public să se îmbunătățească și condițiile de trai, ca o dată cu cultura să crească și cerințele omului, o dată cu nivelul lui de cultură să crească și capacitatea lui atît în munca obștească, cît și în munca pe care o îndeplinește. Căci noi doar ne dăm perfect de bine seama că pentru construirea socialismului este nevoie de lucrători de prima mînă, care să-și consacre toate forțele, fără nici o rezervă, muncii lor.

Acestea sînt scopurile practice ale învățămîntului public, dar care sînt scopurile lui teoretice? Noi căutăm să sădim în conștiința fiecărui muncitor și a fiecărui țaran ideea că orice muncă utilă ar îndeplini el în Uniunea Sovietică, această muncă este o părticică din munca socialistă generală. Învățămîntul public trebuie să contribuie la creșterea conștiinței omului, să-l ajute să înțeleagă că munca făcută de el este o părticică a muncii socialiste generale, că el este un mic șurub, poate neînsemnat, în uriașa muncă socialistă colectivă care se desfășoară în Uniunea Sovietică, dar este un șurub necesar.

Dacă învățămîntul public va sădi această idee în conștiința fiecărui lucrător, acesta va privi cu totul altfel îndeplinirea obligațiilor sale, munca fizică obișnuită va fi însuflețită datorită scopului pe care-l urmărește. Cînd într-o țară burgheză, capitalistă, un cizmar pune pingele la o cizmă, singurul scop care-l urmărește este să încaseze bani pentru pingeaua pe care o pune și din`ei să trăiască. Un cizmar care a trecut printr-o școală sovietică trebuie să fie conștient că fiecare cizmă făcută de el e o contribuție la avutul comun socialist și conștiința că o parte din munca făcută de el intră în economia socialistă comună îl va însufleți și în executarea celei mai simple munci mecanice. Această conștiință va crea o însuflețire cum n-a cunoscut niciodată un lucrător în nici o altă țară, nici în trecut, nici în prezent. Iată de ce învățămîntul

este atât de prețios, atât de necesar în momentul de față, și din punct de vedere teoretic, și sub aspectul său practic.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag.5—6.

CĂTRE STUDENȚII CARE PLEACĂ ÎN VACANȚA

*Articol apărut în revista „Studențimea roșie”
23 mai 1927*

Tovarăși !

Zilele acestea, în toate instituțiile de învățămînt superior din Uniunea Sovietică începe vacanța de vară. Imensa majoritate a studențimii noastre își va pune, fără îndoială, întrebarea : cum să folosească mai bine și mai util, după un an întreg de studii, această vacanță. Nu este o problemă lipsită de importanță ; într-o anumită măsură ea este determinantă pentru studiul și dezvoltarea ulterioară a fiecărui student.

Intelectul omului care a lucrat cu încordare în cursul iernii trebuie să aibă în timpul vacanței o odihnă rațională, să acumuleze forțe și să se pregătească pentru a-și însuși alte cunoștințe în domeniul științei. Pentru un organism omenesc care muncește mult, care este obișnuit să muncească, cea mai bună odihnă este, după mine, schimbarea felului de muncă, și nicidecum o totală întrerupere a muncii.

Dacă judec după mine, pot spune că cea mai bună odihnă după munca intelectuală este munca fizică. Și de aceea cred că cel mai bun lucru ar fi ca în timpul

vacanței fiecare student să facă o muncă practică. Indicat este ca această muncă să fie cât mai aproape de producție, și astfel în afară de faptul că-l va odihni din punct de vedere intelectual, îl va obișnui cu munca fizică, îi va da cunoștințe practice în domeniul pe care-l studiază teoretic, va contribui la verificarea, la consolidarea cunoștințelor căpătate, înlesnindu-i în felul acesta aprofundarea ulterioară a științei și a vieții.

*Din revista „Krasnoe studentestvo”
nr. 10 din 23 mai 1927, pag. 2*

CATRE LUCRATORII DIN DOMENIUL ȘTIINȚEI ȘI CATRE STUDENȚI

*Din cuvîntarea rostită la ședința lucrătorilor din domeniul
științei și a studenților din Rostov pe Don.
24 noiembrie 1927¹*

Tovarăși ! Nu e ușor să-ți alegi tema cuvîntării pe care urmează s-o rostești la o adunare organizată într-un termen destul de scurt și unde participă oameni ale căror cerințe, deși fac parte din aceleași instituții, sînt totuși diferite. Pe de o parte — tinerii studenți, pe de altă parte — corpul profesoral.

În primul rînd de ce se organizează în momentul de față astfel de adunări ? Doar a fost un timp cînd reprezentanții Puterii Sovietice nu prea se interesau de adunările profesorilor. Așa a fost un timp, și în decursul unei perioade îndelungate această categorie de oameni, ca de altfel și activitatea lor, rămîneau într-o oarecare măsură neluate în seamă. Noi simțeam că din punct de vedere ideologic vechii profesori se

¹ Data cuvîntării lui M. I. Kalinin a fost precizată pe baza unei știri apărute în ziarul „Izvestia” din 25 noiembrie 1927. (Nota red. ruse)

deoselesc de noi. Totuși, n-aveam timp să ne ocupăm de această problemă, deoarece era vreme de război și în fața noastră stăteau alte sarcini, mai urgente, de care guvernul era complet absorbit.

Dar iată că a venit perioada construcției economice și culturale. Ea durează deja de câțiva ani. Și dacă în prima parte a perioadei de construcție, energia în producție, entuziasmul, deprinderile practice ale oamenilor au mai putut fi suficiente, este foarte lesne de înțeles că această stare nu putea continua.

De fapt, de îndată ce am pornit la construirea socialismului gândirea științifică trebuia să-și afirme drepturile. Nu întâmplător și nu degeaba au loc întâlniri cum este cea de astăzi. Nu-i o întâmplare că inițiativa întâlnirilor cu profesorii, cu inginerii și tehnicienii, în general cu oamenii de o înaltă calificare nu pornește numai din partea Puterii Sovietice, ci și din partea profesorilor, a tehnicienilor, la care se observă tendința spre o strinsă apropiere de guvern. Toate acestea sînt dictate de necesități firești. Construcția economică atrage pe zi ce trece un număr tot mai mare de oameni și pe zi ce trece ea are pretenții tot mai mari la gândirea științifică.

Dacă opera de construire, lărgindu-se pe zi ce trece, are față de știință cerințe tot mai mari, pe de altă parte și lucrătorii din domeniul științei, care au o înaltă calificare, sînt atrași și încep să participe tot mai mult la această operă. Nu degeaba cînd am fost, de curînd, la o adunare de felul acesteia, a Institutului Politehnic din Leningrad, rectorul institutului a declarat în numele întregului corp profesoral că profesorii consideră că nu pot face să progreseze știința fără a avea o legătură strinsă cu guvernul sovietic.

Acest lucru dovedește că în starea de spirit a vechii intelectualități s-a produs o cotitură. Construcția noastră socialistă are nevoie de forțe calificate. Mulți dintre străinii care vin la noi, după ce stau cîteva săptămîni, spun: „În gîndul nostru, în mintea noastră ne imaginăm această construcție, dar totul era

parcă învăluit într-un fel de ceață. Acum, însă, după ce am vizitat Uniunea Sovietică, ne dăm seama, simțim efectiv posibilitățile concrete de construire a socialismului, simțim și vedem aceasta nemijlocit din exemplul vostru de construire a socialismului.”

Deci, formele colective de producție și trecerea producției în mâinile statului nu împiedică creșterea producției, ridicarea productivității. Acum, probabil, nimeni nu contestă acest fapt. În orice caz, experiența de zece ani ne dovedește că trecerea principalelor ramuri de producție în proprietate colectivă sau în mâinile statului nu numai că nu reduce, dar, dimpotrivă, face să crească mult intensitatea producției, perfecționările tehnice ale producției, mărește și dezvoltă capacitatea și energia maselor muncitoare, face ca oamenii cu o înaltă calificare să-și consacre forțele construirii socialismului. Întreaga noastră experiență de pînă acum a confirmat în mod strălucit acest lucru.

Dar construirea socialismului se exprimă nu numai prin aceste succese materiale de care v-am vorbit, ci presupune, după cum a spus foarte just Lenin, în primul rînd organizarea maselor. Este una din cele mai grele probleme ale construirii socialismului, căci ce înseamnă construirea socialismului? Înseamnă trecerea de la dezvoltarea capitalistă, stihinică, anarhică, a omenirii, la dezvoltarea conștientă, planificată sau, așa cum se spune, să faci un salt din imperiul necesității în imperiul libertății.

Cum se desfășura înainte dezvoltarea industriei, a tehnicii, a culturii? Cine putea reglementa, cine putea conduce în condițiile capitalismului această dezvoltare? În ceea ce privește organizarea, construirea unor noi ramuri industriale, introducerea unei oarecari planificări în economie, fostul guvern țarist — numai în aparență puternic, în sensul represiunilor, în sensul înăbușirii inițiativei — era foarte slab. Și de aceea acum una dintre cele mai importante, mai hotărîtoare sarcini ale socialismului, în afară de acelea de care v-am vorbit, este organizarea maselor.

De această muncă se ocupă partidul comunist, guvernul sovietic, la această muncă sînt atrase din ce în ce mai mult forțele științifice. Fiecare pas mai departe, fiecare etapă mai departe în construcția socialistă trebuie să fie consolidate de știință, trebuie să fie fundamentate în mod științific. Fără aceasta mersul înainte este de neconceput.

Dacă, după cum am spus, vechiul aparat de producție se putea menține pe baza unei oarecare experiențe a lucrătorilor practicieni, mișcarea mai departe în linie ascendentă necesită atragerea pe zi ce trece în proporții tot mai mari a forțelor științifice și a unui număr imens de organizatori, de care simțim mare lipsă.

De fapt, vechea orînduire nu promova aproape de loc organizatori. Singurul partid care avea organizatori a fost partidul comunist.

Credeți că partidul comunist a cucerit puterea, a dîs clasa muncitoare la victorie numai cu lozincile sale revoluționare? Vă înșelați profund. În decursul istoriei sale de 30 de ani, partidul comunist a creat cadre de excelenți organizatori ilegali. Talentele organizatorice nu cad din cer — ele se formează în procesul muncii. În munca de ilegalitate a bolșevicilor, care cerea din partea oamenilor fermitate, iscusință, priceperea de a se orienta în orice împrejurare, de a folosi în interesul partidului o situație dată, s-au făurit cadrele de organizatori.

Partidul comunist a educat cadre de organizatori care au constituit temelia, baza, vigoarea și forța partidului lui Lenin. Un comunist oarecare, neștiut de nimeni, aruncat într-un colț depărtat al nemărginitei noastre țări, devenea organizatorul puterii locale, lucra excelent și întărea dictatura proletariatului. De ce? Pentru că partidul i-a format deprinderi de organizator, l-a învățat să fie disciplinat, să conducă masele, să le învețe, învățînd în același timp de la ele.

În momentul de față avem încă și mai mare nevoie de organizatori, căci gîndiți-vă și voi: un student

își termină studiile, cunoaște destul de bine disciplinele studiate, este un bun inginer, dar ca organizator nu se pricepe, sau, cum spun muncitorii, „nu face nici doi bani” în viața practică. Spuneți voi, poate el să fie un bun șef de atelier? Într-un atelier e nevoie de un inginer care să cunoască nu numai specialitatea îngustă în care lucrează, dar să știe să și conducă. El trebuie să cunoască oamenii. În producție trebuie să existe o strînsă legătură între conducători și subalternii lor. Conducătorul trebuie să repartizeze în așa fel forța vie pe care o are la îndemînă, încît să obțină maximum de randament.

Trebuie să învățăm să fim buni organizatori. Dacă nu învățăm acest lucru nu vom obține succese. Și fiii mei învață acum la Institutul Politehnic și le spun adesea: „Dacă nu veți fi buni organizatori, nu veți face nici cît o ceapă degerată.” Pe cînd dacă un inginer, pe lîngă cultura sa în domeniul tehnicii, mai are și talent de organizator, va ajunge departe. Oriunde va merge va fi prețuit.

Dar cum se pot căpăta aceste aptitudini de organizator? Cum se poate face ca instituțiile de învățămînt superior în care sînt formați tinerii noștri ingineri, tinerii noștri oameni de știință, în decursul celor 5 sau 4 ani de studii superioare, să le dea totodată, nu spun să pregătească — un organizator nu poate fi pregătit prin studii academice — dar să le dea și o oarecare orientare în domeniul muncii organizatorice?

Părerea mea este că dezvoltarea aptitudinilor de organizator se obține nu numai prin lecții, nu pe cale academică, ci în primul rînd prin muncă practică.

Această sarcină este una dintre principalele sarcini care stau în fața tineretului nostru și a conducătorilor acestui tineret. Tovarăși, am întîlnit mulți oameni care aveau o atitudine oarecum negativă față de noi, dar după ce au stat cîtva timp în străinătate și apoi s-au întors în U.R.S.S. spun totuși: „De îndată ce pășești pe pămîntul sovietic, simți că e o lume nouă.

Deși eu n-am prea mare considerație pentru bolșevici, de îndată ce am trecut granița, devin și eu, fără să vreau, bolșevic. La voi viața pulsează din plin, viața poporului, creația poporului, și nu pentru sacul cu bani, nu pentru a-ți umple buzunarul, ci pentru toți oamenii muncii".

Din întreaga noastră istorie din ultimii 200 de ani se vede că eram obișnuiți să mergem în străinătate și de acolo să aducem noul. Așa a fost în ultimii 200 de ani. Acum n-avem de ce să mergem în străinătate, căci formele noi de construire a socialismului trebuie să le găsim noi singuri. În această privință trebuie să dăm dovadă de maximum de energie și de forță creatoare. Toată această muncă de creație trebuie făcută nu cu mijloace primitive, ci în mod științific: pentru realizarea ei e nevoie de forțe imense, atât științifice cât și organizatorice. Trebuie organizate masele de multe milioane de oameni și folosite în mod rațional, astfel încît fiecare individ din această țară să muncească la construcția generală. Este o sarcină grandioasă, care poate fi îndeplinită numai prin folosirea la maximum a tuturor forțelor științifice și prin dezvoltarea talentelor organizatorice ale maselor.

Nu există domeniu de activitate unde să nu fie nevoie de aptitudini organizatorice. În toate domeniile, inclusiv în pedagogie, este nevoie de aptitudini organizatorice. Făcînd apel la corpul profesoral și la toți lucrătorii din domeniul științei să participe activ la construirea socialismului, sînt convins că această muncă va închea și va întări și mai mult forțele acestor lucrători. Sînt sigur că ei vor încerca o mare satisfacție de pe urma faptului că și-au pus energia și forțele lor în slujba construirii socialismului. Iar această satisfacție a lucrătorului, conștiința că într-adevăr muncește pentru binele omenirii, îi trezește și stimulează noi forțe creatoare. Toate acestea cred că vor face posibil ca nu numai tînăra generație, dar și noi să apucăm să vedem Uniunea Sovietică devenind

prima țară din lume, nu numai sub raport politic — asta este de pe acum — dar și sub raportul culturii, al tehnicii și al gradului de organizare a maselor largi de oameni ai muncii.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 80—83

TREBUIE SĂ CULTIVĂM O ATITUDINE NOUA A OMULUI FAȚA DE OM

*Din cuvântarea rostită la adunarea generală a membrilor Asociației „Jos analfabetismul” din cadrul Universității de stat
Nr. 1 din Moscova
17 februarie 1928*

Construim socialismul. Dar ce înseamnă a construi socialismul? Înseamnă a construi o societate în care omul să-și poată satisface la maximum cerințele sale spirituale și materiale. Și nu numai atât. Trebuie să presupunem că în această societate oamenii vor avea atitudini altruiste, că se vor dezvolta relații pur tovarășești. În societatea veche, burgheză, nu puteau exista relații pe deplin frățești, tovarășești, între oameni, deoarece societatea burgheză se bazează pe concurența dintre oameni.

În societatea socialistă, dimpotrivă, nu poate exista o asemenea opoziție de interese. Producția însăși, toate realizările unui om sau ale altuia merg în tezaurul comun. De aceea spun că pe temeliiile noii societăți care se dezvoltă trebuie să se cultive și noi relații între oameni...

Să luăm viața noastră nouă de toate zilele. La noi femeia a fost complet dezrobită; din punct de vedere juridic ea este absolut egală cu bărbatul. Este

acesta un principiu just? Fără îndoială că este just. Dar din acest principiu just nu rezultă nicidecum un alt principiu, cum ar fi, de pildă, acela că te poți căsătorii de zece ori și de zece ori îți poți părăsi soția. Ceea ce rezultă este o anumită răspundere față de aceea cu care te-ai căsătorit. E bine cînd oamenii se despart fără ca vreunul din ei să sufere. Dar în viață nu se întîmplă așa. Unul pleacă, iar celălalt suferă.

...Atunci cînd omul gîndește așa: „Astăzi mă însor, iar mîine mă despart” el dă dovadă de individualism mic burghez. Aceasta înseamnă că el nu ține seama de ființa apropiată lui. E o dovadă de individualism cras, de un nivel de cultură scăzut. Deoarece cu cît un om are un nivel mai ridicat, cu atît este mai conștient de răspunderea sa, cu atît este mai cumpănit în viața lui personală și în acțiunile lui...

Vedeți, deci, tovarăși, că atunci cînd se pune problema unei revoluții culturale, înseamnă că e vorba de fapt de o schimbare totală în viața personală, în psihologia oamenilor și în relațiile dintre ei. Înseamnă că relațiile dintre oameni, și mai ales dintre bărbat și femeie, sînt ridicate pe o treaptă superioară, pe o treaptă de mai mare înfrățire. Conținutul relațiilor socialiste, care sînt relații civilizate între oameni, oricît s-ar schimba forma lor, se exprimă prin aceea că relațiile dintre oameni devin mai frățești, mai tovarășești, ajung la un grad ideal.

Cînd se vorbește de revoluție culturală înțelegem că trebuie schimbată viața de zi cu zi. Dezvoltarea noastră trebuie să ajungă la un nivel la care sentimentul de fraternitate și tovarășie să atingă limita maximă, aceasta fiind una din principalele cheazăii ale construirii societății socialiste.

Și întrucît studenții sînt, sau cel puțin trebuie să fie oglinda, imaginea clasei dominante, adică a proletariatului, ei trebuie să privească cu multă seriozitate această problemă. Iar atunci cînd este vorba de

revoluția culturală, de aplicarea ei în viață, trebuie să fim gata să creștem aceste mlădițe sau cel puțin să le înțelegem (Aplauze).

„Komsomolskaia pravda” nr. 273
din 19 noiembrie 1955.

CUVINTARE ROSTITA LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL U.T.C.L. DIN U.R.S.S.

13 mai 1928

Tovarăși, înainte de a trece la ordinea de zi, aş vrea să explic în câteva cuvinte de ce am întârziat cu 50 de minute. Trebuie să vă spun că eu, în calitate de preşedinte al Asociaţiei „Jos analfabetismul”, am venit la timp, ba chiar cu 2 minute mai devreme (*risete*), aşă zisul public, nu în ghilimele, a venit şi el la timp, dar gazdele acestui congres — comsomoliştii — întârzie. (Voci: „Sînt la sport!”). Cred că ar trebui să stîrpim din viaţa Rusiei, iertaţi, a Uniunii (nu este o trăsătură specifică numai ruşilor, ci o trăsătură caracteristică tuturor cetăţenilor Uniunii) acest obicei de a întârzia.

Aşadar, declar deschisă şedinţa comună a Congresului U.T.C.L. din U.R.S.S., a Asociaţiei „Jos analfabetismul” şi a colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt (*Aplauze prelungite*).

Tovarăși, adunarea noastră de astăzi este consacrată problemelor revoluţiei culturale. Organizatorii acestei adunări m-au rugat să spun câteva cuvinte despre această problemă.

În primul rînd, să vedem ce trebuie să înţelegem prin „revoluţie culturală”. Revoluţia culturală înseamnă o schimbare radicală în condiţiile tehnice, economice, de trai, ideologice etc. ale vieţii şi a tuturor metodelor de muncă. Este o schimbare care prelu-

crează radical și depășește nemăsurat cel mai înalt nivel al culturii burgheze, ceea ce trebuie să aibă drept urmare formarea unui nou tip de om, tipul omului cu spirit colectiv.

Desigur că în primul rînd o asemenea revoluție culturală presupune ca *întreaga* populație a Uniunii Sovietice să fie știutoare de carte, avînd cel puțin cunoștințe elementare. Iată de ce, printre altele, e atît de importantă în prezent activitatea unei organizații obștești cum este Asociația „Jos analfabetismul”.

Dacă întreaga populație a Uniunii Sovietice — de la mic la mare, mergînd pînă la limita la care starea fizică permite omului să mai învețe carte — va fi alfabetizată, aceasta înseamnă că prima parte a revoluției culturale a fost săvîrșită. E drept că în această privință revoluția culturală se va manifesta mai ales sub raport cantitativ; dar nu încapе îndoială că în domeniul culturii, întocmai ca și în celelalte domenii, cantitatea crescîndă se va transforma mai devreme sau mai tîrziu în calitate. Iar atunci cînd întreaga populație va fi alfabetizată, fie și *numai* alfabetizată, aceasta va însemna foarte mult. Aceasta va însemna că în toate celelalte domenii ale activității noastre am făcut progrese uriașe, deoarece alfabetizarea totală va fi, în primul rînd, o mărturie că în comparație cu trecutul, mijloacele materiale au crescut extrem de mult, deoarece alfabetizarea totală presupune neapărat acumulări noi și imense bunuri materiale în țară. Dar cînd vom duce la bun sfîrșit această sarcină, înseamnă oare că trebuie să punem punct și să ne mulțumim cu atît? În nici un caz! Sarcina revoluției culturale este incomparabil mai vastă și mai profundă: revoluția culturală trebuie să lichideze, sau în orice caz să reducă considerabil analfabetismul politic. În nici un alt stat din lume nu se acordă atîta atenție sădirii și dezvoltării cunoștințelor politice, ca la noi, în Uniunea Sovietică. Și este un lucru foarte firesc. Toate celelalte state, ca și guvernele lor, urmăresc interese înguste, de clasă, interesele unei minorități înfime a

populației, interesele claselor avute. Lor nu le vine la socoteală ca masele largi ale oamenilor muncii să aibă cunoștințe politice. Pe cînd în Uniunea Sovietică guvernul și partidul comunist sînt vital interesate în dezvoltarea nivelului politic al maselor, deoarece acumularea cunoștințelor politice generale de către masele largi ale populației constituie cea mai bună întărire a orînduirii noastre sovietice.

De aceea, trebuie să luptăm pentru ca nu numai un număr restrîns de persoane, adică muncitorii și țărani înaintați, să aibă conștiință politică, ci și masele largi de muncitori și țărani. Acest lucru are o imensă importanță.

În sfîrșit, tovarăși, ca să nu mai vorbesc de revoluția tehnică și economică, noi trebuie să înfăptuim revoluția în întreaga noastră viață personală.

Pe frontul vieții noastre personale ne lovim de rezistența cea mai puternică, atunci cînd este vorba de introducerea unor relații revoluționare din punct de vedere cultural, a unor relații comuniste între oameni. Viața personală este cel mai greu de schimbat. Relațiile politice și economice s-au schimbat într-o anumită măsură, dar în viața personală se păstrează încă foarte, foarte mult timp vechile rămășițe.

Este suficient să amintim că pînă în zilele noastre țărani mai sărbătoresc, de pildă, săptămîna albă, după toate datinele: dau foc unei momii, cîntă, sar peste ruguri. Or săptămîna albă era sărbătoarea primăverii încă înainte de introducerea creștinismului în Rusia. Era un ritual al populației păgîne din Rusia. A trecut mai mult de un mileniu, s-a schimbat din temelii vechea Rusie, mai tîrziu au avut loc uriașe schimbări sociale, dar în viața oamenilor s-au păstrat încă foarte multe trăsături pur păgîne, adică primitive. De aici vă puteți da seama că schimbarea vieții oamenilor este o sarcină foarte grea, iar cine se gîndește să schimbe totul „la iuțeală“, „în doi timpi și trei mișcări“, greșește amarnic. Și nu degeaba tocmai cu aceste lozinci guvernul și partidul se adresează în

primul rînd Comsomolului, deoarece dacă e vorba de revoluție culturală, de schimbări, de pildă, în viața personală a oamenilor, este clar că ele se vor produce mai repede în rîndurile tineretului. Ar fi ridicol să credem că bătrînii și-ar putea schimba pe loc obiceiurile. Nu e de crezut ; ei prea sînt conservatori — dacă ne putem exprima astfel — în obiceiuri. Ei și-au format deja un anumit tip de relații, o anumită comportare pe care e greu să le schimbe așa, dintr-o dată. Cu totul altfel stau lucrurile cu tineretul. El crește, se formează, se află, ca să spunem așa, în proces de devenire : trăsăturile existente ale vieții personale a oamenilor el de-abia le percepe, n-au prins încă rădăcini adînci, și de aceea dacă trebuie făcută revoluție în viața personală a oamenilor, ea (revoluția) va cuprinde în primul rînd tineretul. Iată de ce, tovarăși, atitudinea față de tineret trebuie să fie deosebită ; pentru că tineretul este acea parte a populației care are însușiri minunate : lui îi sînt proprii creșterea, schimbările în caracter, în viața personală, în orientare. Tineretul se transformă în procesul creșterii sale firești, își însușește repede ceea ce este nou în viața personală, în timp ce vîrstnicii aproape că nu se pot schimba sau, în orice caz, se schimbă foarte greu.

Tineretul se formează, crește, și de aceea este deosebit de important, determinant chiar, *încotro* îl orientezi, *încotro* îl împingi, *cum* îl crești.

Iată, tovarăși, partidul nostru a lansat în prezent lozinca criticii. Minunată lozincă ! De ce a dat partidul această lozincă ? Lozinca aceasta a fost lansată pentru că partidul nostru e unicul conducător politic ; în ceea ce privește presa, ea este condusă de partid, industria și organele culturii sînt etatizate, de aceea este foarte posibil ca fără critică să ne uscăm, să mucegăim, iar în unele domenii ale conducerii chiar să putrezim de la rădăcină. De aceea, critica are o foarte mare importanță. Dar, aș vrea să vă pun în gardă, tovarăși, că nu trebuie să ne criticăm de dragul criticii. Cînd comsomoliștii fac o critică, tovarășii lor, adică

ceilalți comsomoliști, trebuie să fie atenți, să asculte, să observe și să analizeze atent, să supună această critică la rîndul ei unei critici, să învețe din ea și să se educe pe baza ei. Cînd fac o critică eu sau Ordjonikidze, aceasta este, ca să spun așa, o critică făcută de oameni bătrîni, pe care anii (spun anii, și nu poziția) (*risete*) și experiența i-au făcut înțelepți. Noi am căpătat o anumită dibăcie în abordarea diferitelor probleme. Spiritul nostru critic este mai profund și, într-o anumită măsură, lipsit de impulsivitate ; el s-a format într-o anumită direcție, în focul unei lupte crîncene, contribuind la dezvoltarea forțelor creatoare și la educarea în spirit bolșevic. Prin urmare, principalul nu este să provocăm spiritul critic de dragul spiritului critic, să ne îndoim de orice, fără discernămint. Noi trebuie să dezvoltăm critica la maximum, să încurajăm spiritul critic în masele largi de muncitori și țărani. Toate acestea sînt juste, toate acestea sînt necesare. Dar principala sarcină este de a dezvolta în așa fel critica, încît să dea maximum de rezultate în construcția noastră socialistă, în educarea noastră din punctul de vedere al pregătirii tipului de om nou, al omului crescut în spirit colectiv. Iar voi, tovarăși, care aveți înclinații pentru o critică aprigă (și adeseori reușiți foarte bine în această privință), trebuie să stimulați critica în așa fel, încîte ea să nu se reducă la niște salve de tun împotriva vrăbiilor, ci să contribuie la educația voastră, să fie concretă, să anime și să împingă înainte dezvoltarea forțelor creatoare. Nu trebuie să reducem toată munca la critică ; trebuie să criticăm ca să creăm mai bine. Viața nu stă numai în critică. Noi criticăm pentru ca pe baza criticii să asigurăm încă mai mult dezvoltarea creației. De pildă, la noi, Sergo, prin funcția sa, este, ca să spunem așa, „un inchizitor prin critică“ (*aplauze, risete*) : la el tot ce e rău ia proporții (*Risete*). De curînd însă mi-a spus : nu trebuie să vedem numai ceea ce e rău — doar în Uniunea Sovietică se fac și foarte multe lucruri bune. Acest schimb de păreri cu Sergo dovedește cît de puternică este concepția lui comunistă despre lume, cum

îl împinge ea cu fermitate spre munca pozitivă. Concepția noastră despre lume este cea mai optimistă concepție din câte există. Ea nu se împacă de loc cu scepticismul. Totodată, însă, nimeni nu se critică cu atîta stăruință cum se critică comuniștii. Acesta este un exemplu de dialectică : criticînd aspru, chiar biciuind propria noastră activitate, noi preamărim în același timp munca creatoare ; noi nu sîntem sceptici, ci optimiști în toată puterea cuvîntului.

Aș vrea să dau cîteva exemple : țin să atrag atenția că iau aceste exemple numai pentru a ilustra, pentru a-mi expune într-o formă mai pregnantă ideea principală. Menționez aceasta pentru ca anumiți oameni să nu-și piardă timpul „căutînd substratul”. La noi oamenii sînt acum teribil de înclinați spre politică. Dacă spune cineva ceva, numaidecît se gîndesc că n-a spus-o numai așa, că a urmărit el ceva. (*Ordjonikidze, de la locul lui* : „Și d-ta atît de mult ne previi, încît desigur că urmărești ceva !”) (*Risete*)

Credeți-mă, că nu urmăresc decît să înțelegeți ideea mea ; forma am născocit-o, ca să vă intrig puțin. (*Risete.*)

Citesc cu regularitate ziarul „Komsomolskaia pravda”. Trebuie să vă spun deschis — e un ziar excelent, foarte bun ziar. În ultimul timp am observat că s-a ocupat neobișnuit de mult de probleme de teatru. Am rugat să se facă tăieturi din acest ziar pe diferite teme și să-mi fie aduse. Am constatat că în 8 sau 9 numere la rînd au apărut materiale cu privire la problemele de teatru. Aproape zece numere ale ziarului Comsomolului se ocupă de evenimente din viața teatrului ! (*O voce* : „Și încă cum se ocupă !”) Așa e, și încă cum se ocupă ! Consider că e o greșeală din partea ziarului, o greșeală din punctul de vedere al cauzei generale a Comsomolului. La început m-am gîndit : poate că ziarul n-a greșit, poate că a prezentat în așa fel această problemă mărunță, prin proporțiile ei, încît a reușit, cu acest prilej, să dezvolte aspecte profund principiale, și oamenii să poată învăța ceva de aici. Se

întâmplă, tovarăși, ca un vorbitor sau un autor să se ocupe cu bună știință de o problemă neînsemnată și pe baza acestei probleme neînsemnate să demonstreze lucruri profund principiale. În acest caz procedeul este îndreptățit. Am parcurs dinadins toate articolele și, ce credeți, ce deosebire este între „Komsomolskaia pravda”, „Raboceaia gazeta” și „Vecerka”? Intr-adevăr, „Komsomolskaia pravda” este mai combativă, atacă mai tăios și a scris un număr mai mare de rînduri. Dar asta e toată deosebirea. Părerea mea este că în cazul de față „Komsomolskaia pravda” nu și-a îndeplinit principala sa sarcină de ziar comsomolist. Dacă ziarul comsomolist ar fi avut rolul unui ziar de politică generală, atunci ar fi fost altceva. Dar în acest caz ar fi încetat de a mai fi un ziar comsomolist. Mi s-ar putea spune: întoarce pagina ziarului și vei găsi o sumedenie de materiale cu specific comsomolist. Acesta nu e un argument. Doar și „Pravda” publică, și „Izvestia” poate publica materiale în legătură cu viața Comsomolului; arătați-mi cum trebuie să trateze un ziar comsomolist în mod specific, din punct de vedere al intereselor Comsomolului, orice eveniment pe care-l comentează. Putea ziarul să trateze problema aceasta a teatrului din punct de vedere specific comsomolist? Eu socot că putea și că trebuia să o trateze în acest fel. Care trebuie să fie deosebirea între un ziar comsomolist și un ziar de politică generală cînd este vorba de tratarea unuia și aceluiași eveniment? Și acolo lucrează comuniști, și aici lucrează comuniști, dar o deosebire trebuie totuși să existe. Și cum trebuie să se manifeste această deosebire? Iată cum: „Raboceaia gazeta” este organul întregii clase muncitoare. Ea participă într-un fel propriu la rezolvarea tuturor sarcinilor care stau în fața clasei muncitoare și se ocupă, în special, de educarea muncitorilor. „Raboceaia gazeta” luptă împotriva unei lipse sau a alteia și în desfășurarea acestei lupte ridică nivelul clasei muncitoare. Dar „Komsomolskaia pravda”? „Komsomolskaia pravda” nu este numai organul opiniei pu-

blice a tineretului proletar ci, în mare măsură, și un organ de educare a comsomoliștilor. Pot spune fără nici o rezervă că nu există nici un organ de presă care să poată concura cu „Komsomolskaia pravda” în ceea ce privește puterea de înrîurire asupra dezvoltării și formării caracterului comsomolist ; eu nu știu să existe un alt organ la fel. Socot că nici „Pravda”, nici toate celelalte ziare nu au o asemenea influență, în sensul indicării liniei ce trebuie urmată pentru ca din comsomolist să se formeze un om adevărat, cum are „Komsomolskaia pravda”. Într-adevăr, acest ziar formează omul, iar întrucît el îl formează, îl educă, îl dezvoltă, trebuie să abordeze fiecare eveniment puțin mai altfel, ținînd seama de specificul menirii sale, căutînd să folosească fiecare eveniment în scopul unei mai bune educări a tineretului în spiritul comunist. Asta este ! Ziarele celelalte spun : „Noi măturăm gunoaiile, noi luptăm împotriva exponenților concreți ai răului”. Dacă „Komsomolskaia pravda” *n-ar face decît să repete acest lucru* — eu mătur gunoaiile — ea n-ar fi spus tot ce ar fi trebuit să spună. Ea ar fi trebuit să spună așa : „Împreună cu celelalte ziare sovietice mătur gunoaiile, *dar făcînd acest lucru caut să-l formez, să-l dezvolt, să-l cresc, să-l educ pe comsomolist.*” Aceasta este sarcina ziarului „Komsomolskaia pravda”. Cînd ea își va însuși această sarcină, care va fi deosebirea dintre tratarea uneia și aceleiași probleme de către „Vecerka”, „Raboceaia gazeta” și „Komsomolskaia pravda” ? Iată care : în primul și-n primul rînd l-aș lăsa pe adversar să se explice. De pildă : luptînd împotriva „golovanovismului”¹ l-aș lăsa pe Golovanov să se explice. Chiar mai mult : dacă aș fi redactorul ziarului „Komsomolskaia pravda”, n-aș admite să apară nici un fapt îndoielnic în coloanele

¹ „Golovanovism” (după numele lui N. S. Golovanov, director la „Bolșoi Akademiceskil teatr”) denumire dată de presă unei serii de fenomene anormale din viața teatrală, care, după cum se arăta, frînau dezvoltarea teatrului sovietic, în special al celui de operă. (Nota red. ruse.)

lui, deși aș socoti că în „Raboceaia gazeta” se poate admite acest lucru. Acolo redactorul urmărește în fiecare moment un scop politic general — să dea afară gunoaiele, murdăria — pe cînd redactorul ziarului comsomolist nu urmărește numai acest scop. Pe lîngă acest scop el mai urmărește și altele — măturînd gunoaiele să educe, să formeze omul nou. Comsomoliștii sînt oamenii cei mai sensibili, persoane cu o gîndire într-adevăr critică, care pe bună dreptate speră ca orice fapt prezentat în ziarul Comsomolului să fie sigur sută la sută.

Iată, am citit toate articolele în legătură cu „golovanovismul” și ce-am văzut? Acolo se spune: „Trebuie să luptăm împotriva „golovanovismului”. Foarte bine, un lucru minunat, voi lupta alături de voi, dar cum să luptăm? În ce constă esența „golovanovismului”? Ce învățăminte trebuie să tragem din această chestiune pentru educarea comsomoliștilor? Am citit toate numerele și trebuie să vă spun deschis că n-am găsit răspuns la aceste întrebări. Tovarăși, verificați cum trebuie cele spuse de mine și vă veți convinge, așa cum sînt și eu convins, că după ce le-ai citit nu ești satisfăcut. Vă spun: din punct de vedere al presei generale — totul e bine. Dar din punct de vedere al intereselor Comsomolului — nu merge. Si anume tocmai pentru că organul îndrumător al Comsomolului nu este un organ de presă cu caracter general. Cînd presa comsomolistă face o critică, ea trebuie să prezinte totodată și ceea ce este pozitiv. Căci doar, tovarăși, noi nu trebuie să creștem niște sceptici iremediabili. Noi creștem și trebuie să creștem lucrători-ostași, oameni cu spirit creator, care să privească în mod realist lucrurile. Noi trebuie să cultivăm în om setea de muncă, respectul față de muncă, respectul față de disciplină. Asta este important.

Și cum să explicăm următorul fapt? Se scrie: „Bolșoi teatr este o cloacă, este cel mai înapoiat teatru”. Și iată un exemplu: Kalinin a venit astăzi și a

trebuit să vă aștepte o oră întreagă ; sînt sigur însă că la ora 9, cînd începe „Macul roșu“, vă veți duce cu toții la timp (*aplauze*). Cum vine asta ? De ce se întîmplă așa ? Ați înjurat „Bolșoi teatr“, ați vrut să-l distrugeți, să-l faceți una cu pămîntul și totuși voi frecventați acest teatru. Înseamnă că ceva prețuiți acolo, înseamnă că în ceea ce ați vrut să nimiciți, în ceea ce loviți, mai există încă multe lucruri bune, de preț. Nu trebuie să nimiciți totul. Nu loviți în „Bolșoi teatr“, loviți numai în ceea ce este rău la „Bolșoi teatr“. Cînd biciuiți aceste laturi negative, voi vreți să le nimiciți pentru a ridica la un nivel încă mai înalt „Bolșoi teatr“, deoarece el poate și trebuie să devină o armă puternică în educarea omului nou. Toți merg să vadă „Macul roșu“, dar critică „Bolșoi teatr“ cît îi tin puterile, fără să vadă în el *nimic* pozitiv. Este un lucru anormal. E fățărnicie. Devreme ce oamenii merg la „Bolșoi teatr“ înseamnă că el are ceva de preț. „Komsomolskaia pravda“ trebuie să scoată la iveală acest lucru de preț, să-l arate maselor. A scoate în relief numai ceea ce e negativ, înseamnă a-i deprinde pe tinerii spectatori să analizeze totul „la iuțeală“, fără a aprecia munca uriașă, munca supraomenească, energia, cunoștințele, talentul. Căci doar ceea ce veți vedea în „Macul roșu“ este atît de greu de realizat, cere atîta răbdare, iar toate acestea trebuie arătate tineretului. Un ziar comsomolist este dator să facă acest lucru. Pe lîngă latura negativă, el trebuie să arate și ceea ce este pozitiv. Dar aceasta încă nu înseamnă că nu trebuie biciuit, nu trebuie lovit în tot ceea ce este rău. Trebuie lovit în ceea ce nu este bun, dar lovit în așa fel, încît să se păstreze ceea ce este de preț. Altfel nu se poate, tovarăși. Iar „Komsomolskaia pravda“ este datoare să tacă acest lucru. Ea este datoare să se ocupe de fiecare om, să facă aprecieri asupra lui, să scoată în relief părțile lui pozitive, căci doar tineretul nu poate fi educat numai prin exemple negative. Comunismul este oare o doctrină a negării totale ? „Ferească

sfîntul !” (*Risete, aplauze*). Comunismul presupune manifestarea la maximum a forțelor creatoare, îngăduință și respect față de toți cei care știu să creeze și să muncească.

Imaginați-vă următorul exemplu din istorie. Îmi amintesc de parcă ar fi fost ieri. S-a întîmplat cu multe zeci de ani în urmă. Într-o revistă oarecare se discuta dacă Nekrasov a fost sau nu cartofor. Ei bine, erau unii care-l priveau nu ca pe unul dintre cei mai mari poeți, ci ca pe un cartofor. Căci așa se întîmplă — oamenii pot fi priviți sub mai multe aspecte. Despre mine puteți spune : singurul lucru remarcabil pe care-l are Kalinin este barba lui, nu prea mare, căruntă și destul de urîță (*Risete*). Și va fi chiar adevărat ! (*Risete.*) E greu să conțesti adevărul. Și dacă majoritatea comsomoliștilor l-ar fi descris astfel pe Kalinin : o bărbuță ascuțită, miop, uneori nu se pricepe să vorbească (*risete, aplauze*), ar fi fost o descriere „fotografică”, nu un neadevăr. Din punctul de vedere al ideologiei burgheze ar fi fost adevărul pur, pentru un marxist însă nu există adevăr abstract, pentru el adevărul este concret. Kalinin trebuie zugrăvit cu toate părțile lui rele, dar și cu cele bune, iar pentru Comsomol extrem de interesante sînt nu aspectele negative, ci cele pozitive, pentru că Comsomolul este atras și nu poate să nu fie atras de ceea ce este bun ; el tinde spre ceea ce este bun, el vrea să-și dezvolte sentimentele frumoase, și tocmai aceasta este sarcina care stă în fața presei comsomoliste. O sarcină foarte grea — trebuie s-o spun deschis. Aș vrea ca aceste sentimente de profund respect pentru muncă, pentru realizări, să se dezvolte în rîndurile comsomoliștilor, pentru ca ele să le dea posibilitatea să evolueze în sensul cel mai larg, ca oameni. La drept vorbind, numai revoluția culturală va asigura din plin posibilitatea dezvoltării în sensul cel mai larg, pentru omul viitorului. Și iată de ce în avangarda acestei revoluții trebuie să se situeze Comsomolul și întregul tineret. /

Despre aceasta s-ar mai putea spune multe, dar socot că orice aş spune acum nu ne-ar face decît să întîrziem la minunata operă „Macul roşu”, care este o creaţie sovietică. (*Aplauze furtunoase.*)

Din ziarul „Izvestia”, nr. 116 din
20 mai 1928

LUPTA PENTRU FORMAREA OMULUI NOU

*Cuvîntare rostită la şedinţa festivă consacrată celei de-a X-a
aniversări a Comsomolului
29 octombrie 1928¹*

Au trecut zece ani de la înfiinţarea Comsomolului. În acest răstimp organizaţia comsomolistă a reuşit să grupeze în rîndurile sale 2.000.000 de oameni — tineri muncitori şi ţărani. Aceasta înseamnă că Comsomolul are posibilitatea de a influenţa direct, de a mobiliza şi a conduce pentru atingerea unui anumit scop, pentru realizări concrete, o armată de 2.000.000 de oameni. Aceasta este o posibilitate foarte importantă. Datorită ei putem realiza obiectivele pe care timpul ni le pune în faţă, mult mai uşor decît dacă n-ar exista această organizaţie.

Care sînt sarcinile cele mai actuale care ne stau în faţă şi asupra cărora trebuie îndreptată în deosebi atenţia maselor de milioane ale comsomoliştilor? Eu socot că acum ni se impune mai mult decît oricînd sarcina de a forma *omul nou*. Căci doar generaţiile trecute au crescut în condiţii materiale şi politice cu totul diferite, avînd alte posibilităţi de organizare, de influenţă asupra maselor şi de educaţie socială. Înainte, principala linie pe care se dezvoltă educaţia ti-

¹ Data la care M. I. Kalinin a rostit această cuvîntare a fost precizată pe baza unei ştiri apărute în ziarul „Komsomolskaia pravda” din 30 octombrie 1928 (Nota red. ruse).

neretului revoluționar era educarea curajului civic, educarea unui luptător politic, devotat trup și suflet proletariatului și oamenilor muncii, educarea sentimentului de ură împotriva orînduirii burgheze, încît omul să fie gata în orice moment să se jertfească în lupta împotriva acestei orînduirii.

Ne putem noi limita oare în prezent la realizarea acestei linii în educația tineretului ?

Ne putem noi limita oare în prezent numai la aceste sarcini ? *În nici un caz !* Dacă pe atunci educația avea ca obiectiv negarea lumii burgheze, pregătirea unor luptători direcți care să tindă la zdrobirea acestei lumi, în prezent în fața noastră stă sarcina construirii societății socialiste. De aceea, studiul operelor lui Marx, studiul operelor lui Lenin nu reprezintă decît o parte din munca ce revine comsomoliștilor.

În prezent, comsomolul trebuie să cunoască nu numai marxism-leninismul. El trebuie să mai cunoască o serie de ramuri ale activității omenești, pentru a putea fi un constructor al societății socialiste. Bineînțeles că în toate acțiunile sale, în toate domeniile de activitate, comsomolul trebuie să aibă ca îndreptar marxism-leninismul. Acum, tovarăși, pentru o participare pozitivă la construirea socialismului numai folosirea criticii este departe de a fi suficientă pentru a lupta, în general, împotriva aspectelor negative din realitatea noastră. Nu este de ajuns. De aici rezultă că orientarea organizației comsomoliste în domeniul formării omului nou trebuie să urmărească nu numai însușirea marxism-leninismului, ci și răspîndirea cunoștințelor pozitive necesare în viață pentru consolidarea socialismului prin muncă practică.

Comsomoliștii trebuie să cunoască nu numai marxism-leninismul. Afară de aceasta ei trebuie să crească din rîndurile lor și ingineri, și tehnicieni, și agronomi, și oameni de litere, și pictori — într-un cuvînt Comsomolul trebuie să cuprindă toate domeniile, deoarece dacă un singur domeniu de activitate

nu va intra în câmpul nostru vizual, înseamnă că într-un anumit sector oamenii nu vor fi satisfăcuți. Prin urmare, prima sarcină care stă în fața Comsomolului este cultivarea respectului față de cunoștințele pozitive, practice. Această sarcină o consider una dintre principalele sarcini care stau în fața organizației de Comsomol.

Înainte, nu eram de loc obligați să ne îngrijim de creșterea productivității muncii, de extinderea producției; de aceasta „se îngrijea” îndeajuns lumea capitalistă. Pe când acum, dacă noi nu ne vom îngriji de creșterea productivității muncii, de calitate, dacă noi nu ne vom îngriji ca respectul față de muncă să fie răspîndit, cine se va îngriji de acest lucru, dacă nu constructorii noii societăți? Eu socot că în fața noastră stă acum în primul rînd sarcina de a dezvolta, sau, mai exact, sarcina de a face propagandă și agitație în rîndurile maselor de comsomoliști pentru respectul față de însușirea de cunoștințe, față de muncă, pentru a face să crească în rîndurile lor năzuința spre îmbogățirea cunoștințelor utile.

Totodată, o sarcină importantă este cultivarea respectului față de oamenii muncii, față de omul care muncește. Sînt zece ani de când organizația comsomolistă se dezvoltă, unsprezece ani de când există Puterea Sovietică și vă întreb: în acest răstimp de zece ani oare respectul față de munca fizică simplă a crescut la noi într-o măsură considerabilă? O să vă răspund deschis: nu prea a crescut; respectul față de munca fizică a crescut în Uniunea Sovietică foarte puțin. În acest răstimp n-am văzut la noi nici o piesă în care să fie preamărită munca fizică. În acești zece ani n-am întîlnit nici o poezie remarcabilă, plină de patosul muncii, în care să fi fost cîntată munca fizică. Socot că în această privință Comsomolul n-a făcut mare lucru, că el a stimulat prea puțin formarea unei morale comsomoliste, în spirit proletar, iar respectul față de munca fizică este unul din principalii piloni ai moralei proletare.

Iată de ce organizația comsomolistă, care dispune de o armată uriașă, are sarcina de a contribui, în ceea ce o privește, la dezvoltarea acestei laturi a moralei proletare. Există și o morală burgheză. Și acum încă, la noi, abia apucă omul să deschidă gura să vorbească despre anumite norme ale moralei sociale, că îl și încolțim îndată : ia mai lasă morala, morala este o trăsătură burgheză. E o greșeală. Noi avem o morală proletară și trebuie s-o dezvoltăm, s-o întărim și pe baza acestei morale proletare să educăm generația viitoare. Potrivit moralei noastre, tot ceea ce contribuie la întărirea clasei muncitoare, a capacității ei de luptă, tot ceea ce contribuie la dezvoltarea construirii socialismului — toate acestea sînt în mod necondiționat obligatorii pentru un membru al Comsomolului sau pentru un membru de partid ; toate acestea el trebuie să le îndeplinească, toate acestea reprezintă datoria lui morală.

Dezvoltarea spiritului colectiv în rindurile comsomoliștilor, inocularea spiritului de colectiv reprezintă un factor dintre cei mai necesari în educarea comsomoliștilor. Trebuie să spunem deschis că aceasta este una dintre cele mai grele probleme practice care stau în fața noastră, a tuturor, căci aceasta înseamnă a face ca mase de milioane de oameni să se transforme radical. Dar greu nu înseamnă imposibil. Și dacă, începînd din organizația comsomolistă, omul se va deprinde ca în munca lui practică să muncească cu alți oameni, își va înfrînge individualismul : fără îndoială că spiritul colectiv, priceperea de a trăi și a munci împreună cu alții, priceperea de a-ți coordona acțiunile cu interesele altora, se vor transforma în importante trăsături caracteristice omului nou — membru al societății socialiste.

În societate omul nu stă pe loc, el trăiește și se dezvoltă. Caracterul, deprinderile și cunostințele lui nu sînt altceva decît experiența acumulată de generațiile precedente, experiență socială acumulată. Și dacă vrem să-l facem pe om să progreseze, să se dez-

volte într-un ritm mai rapid, în primul rând bineînțeles trebuie să dezvoltăm acele trăsături caracteristice omului care sînt în deosebi utile clasei muncitoare, care în construirea socialismului sînt utile pentru societatea socialistă. Și în acest domeniu am impresia că mai sînt încă foarte multe de făcut.

Apoi, aș mai vrea să vă atrag atenția asupra încă unui aspect al problemei. Tineretul este un detașament admirabil, detașamentul cel mai mobil al omenirii. Doar nu întîmplător în toate acțiunile revoluționare cel care are inițiativa este tineretul. Priviți tablourile care înfățișează orice lupte pe baricade și veți vedea că la posturile de luptă tinerii sînt totdeauna în frunte. De ce? Pentru că tineretul reacționează mai vehement decît ceilalți împotriva nedreptății lumii vechi, pentru că tineretul clocotește de forță fizică. Tineretul este curajos și neînfricat; el nu se teme de moarte. Bătrînii nu sînt oricînd gata să-și riște viața; ei țin mai mult la viață. Dar acesta, după mine, nu este numai un merit al tineretului, ci este și o urmare a însușirilor sale fiziologice. Tineretul este partea frumoasă a omenirii, și aceste calități și însușiri trebuie păstrate cu grijă, cultivate și dezvoltate. N-am acum posibilitatea să mă opresc și să vă arăt prin exemple concrete cum trebuie făcut acest lucru. Cred că organizația comsomolistă, conducătorii ei pot găsi modalități și posibilitatea de a dezvolta aceste minunate trăsături ale tineretului.

În sfîrșit, aș mai vrea totodată să atrag atenția (de altfel fac acest lucru la rugămintea, ca să spun așa, a secției de femei, iar în această problemă mă solidarizez întru totul cu ele și îndeplinesc bucuros această însărcinare) asupra problemei vieții personale. La noi, mai ales multora dintre tineri le place să vorbească de noul fel de viață, despre care prezintă o imagine cu totul denaturată. În special, aceasta se manifestă în atitudinea față de fete: „modul nou de viață“, „libertate“, „jos toate convenționalismele“ etc., etc.

Să presupunem că într-un răstimp de 10 ani un om s-a căsătorit de șase-șapte ori ; este oare asta admisibil în noua societate ?

Acum, când luptăm împotriva acestui lucru și statornicim relații cu adevărat libere, înseamnă oare că în relațiile dintre bărbat și femeie nu trebuie să existe nici un fel de răspundere ? Oare noi nu vedem, oare noi nu știm că o fată dezamăgită de un tinăr cel puțin un an sau doi este un om distrus, cu sufletul pustiit ?

Modul de viață proletar cere să cîntăriți orice faptă și să vă gîndiți dacă cutare faptă nu va fi cumva o lovitură de moarte pentru omul care vă e drag. Cine nu se gîndește la aceasta nu procedează în spirit proletar și fără îndoială că aduce prejudicii dezvoltării mișcării muncitorești comsomoliste, aduce prejudicii construirii socialismului. În această privință, în privința însănătoșirii acestei laturi a vieții personale a oamenilor, în privința statornicirii unor relații cu adevărat omenești între sexe, organizația comsomolistă poate și trebuie să facă mult.

V-am expus numai în trăsături foarte generale gîndurile care mă frămîntă și pe care nici eu nu le văd prea clar în forme concrete. Dar pentru mine este neîndoios că organizațiile noastre comsomoliste poartă o mare răspundere (și nu se poate să n-o poarte), pentru că ele grupează în rîndurile lor 2 000 000 de oameni. Și dacă, cu tot sprijinul pe care vi-l dă partidul, nu veți ști să educați din punct de vedere politic aceste 2 000 000 de oameni, dacă nu veți reuși să-i creșteți, dindu-le o orientare favorabilă întăririi socialismului, aceasta va însemna că n-ați îndeplinit uriașa menire istorică a organizației voastre.

Cred, însă, că organizația comsomolistă, care se află sub conducerea partidului comunist, care este în cea mai strînsă legătură cu el și împrumută de la el experiența acumulată de-a lungul deceniilor, care învață de la partid concepția comunistă despre lume sau, mai exact, care în abordarea fiecărei probleme adoptă

metoda comunistă, cred că în aceste condiții organizația comsomolistă va îndeplini cu succes sarcinile sale.

În decurs de zece ani Comsomolul a crescut din punct de vedere numeric. Fără îndoială că în acești zece ani, ați înregistrat succese importante și în ce privește calitatea muncii. De aceea consider că spiritul nostru de organizare crește tot mai mult, că tot mai mult iese în relief caracterul concret al sarcinilor noastre, și toate acestea dau posibilitate, socot, organizației comsomoliste să facă față grelelor sarcini ce le incumbă: formarea omului nou, care trebuie să fie nu numai un ostaș, ci și un constructor al societății noi socialiste.

*M. I. Kalinin: „Despre tineret”,
Editura „Molodaia gvardia” 1940,
pag. 82—90*

SARCINILE ȘCOLII TEHNICE SUPERIOARE

*Din cuvîntarea rostită la cea de-a IX-a Conferință sindicală
de la Școala tehnică superioară
16 martie 1930*

În ce constă esența construirii socialismului și spre ce tindem noi construind socialismul?

Principalul lucru de care e nevoie, în primul rînd, este creșterea productivității muncii. Trebuie să ajungem la o productivitate maximă a muncii; în al doilea rînd, munca productivă trebuie să cuprindă un număr maxim de oameni. Iată scopurile care stau în fața conducătorilor guvernului sovietic și a partidului nostru. În esență, o dată cu dezvoltarea comunismului, pe de o parte productivitatea muncii, va fi dezvoltată la maximum, iar pe de altă parte toți membrii capabili de muncă ai societății comuniste vor efectua o muncă productivă.

Tovarăși, este clar că, legat de aceasta, și rolul studenților în producția noastră trebuie să fie altul. În fond, generația noastră este prima generație care muncește în cadrul producției socialiste. Și intrucit este prima generație, ea este strins legată de trecut și nici nu se poate să nu fie legată. Deprinderile, mentalitatea, obiceiurile — toate acestea sînt în mare măsură legate de trecut.

Totodată la noi există o serie întreagă de elemente noi, iar ceea ce este caracteristic pentru sistemul nostru este că deseori elementele noului sînt amestecate cu elementele vechiului.

Și în mare măsură nici instituțiile noastre de învățămînt superior nu sînt ferite de acest amestec dintre nou și vechi. De altfel, ar fi ciudat ca în țară să se desfășoare un proces, iar în instituțiile de învățămînt superior — alt proces. Instituțiile de învățămînt superior oglindesc pînă la un anumit punct relațiile de producție existente în țară. Este foarte firesc ca procesele complexe și variate care se observă în țara noastră să aibă loc și în instituțiile noastre de învățămînt superior.

Ce au comun instituțiile noastre de învățămînt cu cele vechi și la ce nu trebuie să renunțăm? Principala trăsătură comună este că studenții din actuala generație trebuie să capete și ei cunoștințe de specialitate, așa cum căpătau și studenții din trecut. Nu se poate spune că dacă în trecut, în cadrul instituțiilor de învățămînt superior, studenții se specializau în anumite domenii ale științei și tocmai în acest scop le frecventau, studenții noștri urmăresc alte scopuri. În această privință și noi avem aceeași sarcină. Noi dorim ca studenții să-și însușească în școlile superioare toate disciplinele științifice care se predau acolo, și aceasta constituie trăsătura comună existentă între instituțiile noastre și vechile instituții de învățămînt superior.

Dar în ce constă deosebirea? Ce reprezentau înainte instituțiile de învățămînt superior și cine le

frecvența? Le frecventau odraslele burgheziei. În instituțiile de învățămînt superior, pe de o parte ei căpătau anumite cunoștințe, iar pe de altă parte, aparținînd clasei privilegiate, învățau să domine. Și educația, și întreaga organizare a muncii în instituțiile de învățămînt superior corespundeau intereselor clasei dominante. Și nu trebuie să uitați că în țările capitaliste, în special în țările capitaliste înapoiate, instituțiile de învățămînt superior erau localuri ale liberalismului. Era locul unde tînăra burghezie trebuia să fermenteze ca o drojdie. Aici își petrecea ea cei mai frumoși ani, anii tinereții. Și nu îi petrecea fără rost. Ei nu-și petreceau acest timp numai în jocuri de biliard, petreceri, etc.; ci învățau totodată să conducă intelectualicește.

Dar acum? Instituțiile noastre de învățămînt superior pregătesc oameni care vor ocupa posturi de comandă în organizarea producției de construire a socialismului. Aici sînt pregătiți organizatorii producției socialiste. Și de aceea studiul și metoda trebuie să fie aici cu totul altele. Metoda trebuie să se bazeze pe deosebirea principială existentă între orînduirea noastră de stat și cea capitalistă. Înainte, burghezia își pregătea un stat major, un *ober-stat* major de conducere. Acum însă poporul își pregătește cadrele sale în interesul poporului. De aceea și cerințele față de studențime, și însăși componența studențimii sînt acum cu totul altele.

Prima deosebire : dacă înainte oamenii se duceau în instituțiile de învățămînt superior numai pentru a consolida dominația burgheziei, pentru a fi slugile burgheziei, ba chiar aceste slugi erau deseori înrudite cu burghezia, în prezent la aceste instituții se duc oameni trimiși de muncitori și țărani, în interesul poporului. În afară de aceasta, studenții nu trebuie să se rupă de clasa conducătoare. Ba mai mult : instituțiile de învățămînt în întregul lor trebuie să exprime linia acestei clase. Altfel nu se poate. Dacă instituțiile de învățămînt superior constituie o bază pentru munca

în producție, dacă ele pregătesc cadre de conducere pentru producția socialistă în ansamblul ei, este limpede că aceste cadre trebuie să fie pătrunse de interesele, năzuințele și idealurile clasei conducătoare. Partidul și guvernul nostru cer ca din instituțiile de învățământ superior să iasă oameni care să considere interesele fabricilor, uzinelor și colhozurilor noastre ca pe interesele lor proprii.

Știți că nu de mult, în instituțiile noastre de învățământ superior a fost introdusă o disciplină foarte severă. Dacă într-o societate burgheză oarecare ar fi fost introdusă o asemenea disciplină în universități, ar fi avut loc tot felul de istorii studentești; la noi însă, dimpotrivă, din toate informațiile pe care le-am primit, reiese că oamenii spun: foarte bine, așa și trebuie. Acum știm ce-i disciplina, înțelegem că nu putem întârzia cu 5 sau 10 minute; dacă întârziați veți fi notați și puteți primi muștrare. S-ar părea că este o absurditate. Nu este mult de când însuși cuvântul „student” însemna libertate deplină, iar acum a fost introdusă o disciplină militară. De ce? Pentru că sînteți copiii clasei muncitoare, proveniți din clasa muncitoare. Pentru că producția socialistă, îndeosebi producția socialistă, nu admite anarhie; ea cere îndeplinirea cu exactitate a acelor sarcini care îi stau în față, căci dacă, în condițiile unei uriașe munci cooperativizate, fiecare om ar lucra după metode primitive, ar crea numai „după inspirație”, voi, ca tehnicieni, ca studenți înțelegeți foarte bine că în felul acesta nu am reuși să facem mașini. În acest domeniu se cere îndeplinirea cu precizie a planului. Scopul nostru este unul singur: fiecare piesă trebuie să se potrivească la întreaga mașină. Și cînd executați o piesă oarecare, nu trebuie să munciți după propria voastră inspirație, ci pe baza unui plan general, pe baza schiței generale care v-a fost dată. Numai atunci planul va fi îndeplinit.

Voi vedeți că atunci cînd analizăm procesul care se desfășoară la noi, cînd analizăm lucrurile noi și

reforme (aș spune revoluția care se produce în instituțiile noastre de învățămînt superior), înțelegem că schimbările care se produc, am spune, spontan, cu prilejul aplicării noilor reforme, pot fi și cauza unui mare număr de greșeli. Admit și eu acest lucru. Dar necesitatea de a adapta instituțiile de învățămînt superior la îndeplinirea sarcinilor care stau în fața clasei muncitoare în domeniul producției ne obligă să pornim fără întirziere o mare revoluție în sistemul întregului nostru învățămînt superior. Și iată că acum se desfășoară acest proces.

În ce constă schimbarea principală, fundamentală, care a avut loc în instituțiile de învățămînt superior? La prima vedere se pare că schimbarea fundamentală — introducerea disciplinei proletare în instituțiile de învățămînt superior — este o schimbare neînsemnată. La prima vedere pare un lucru cu totul lipsit de importanță. Ce-i aia disciplină? Să luăm iubita noastră Armată Roșie. Ostașul roșu nu stă drept în fața comandantului, dar disciplina lui nu numai că nu este mai prejos de disciplina unei țări „de prim rang”, dar este chiar cu mult superioară. Aceasta nu este o disciplină artificială, nu este o „creație” birocratică, ci este o disciplină care vine din fabrici și uzine, este o disciplină proletară, o disciplină conștientă. Dacă această disciplină ar fi o disciplină născocită în mod artificial și dacă ar fi în contradicție cu interesele proletariatului (imaginați-vă că această disciplină ar gîti activitatea politică a studențimii) ea n-ar da posibilitatea oamenilor să se dezvolte din punct de vedere politic. Dar tocmai asta este: că disciplina introdusă coincide cu interesele clasei muncitoare, este o reflectare a procedeelor ce se desfășoară în fabrici și uzine, unde se dezvoltă disciplina conștientă.

Noi avem nevoie, pe de o parte, ca studenții din Școala superioară tehnică să învețe teorie, să învețe nemijlocit tehnica, iar pe de altă parte ei trebuie să cunoască literatura, inclusiv pe cea beletristică. Poate

că o să vi se pară ciudată afirmația mea : un inginer, un tehnician trebuie să cunoască literatură. Poate că veți spune : ce nevoie are un inginer, un om care va conduce o lucrare tehnică, care va conduce o muncă concretă, materială, să știe versuri, muzică, literatură etc. ? Este oare necesar pentru producție ? V-o spun deschis : dacă nu vreți să fiți simpli ingineri-tehnicieni, ci ingineri conducători ai unor mari întreprinderi, ingineri organizatori, trebuie să cunoașteți literatură. Un inginer trebuie să fie un bun organizator. Gindiți-vă la societatea burgheză. Cît preț se pune acolo pe organizatori ! Organizatorii buni sînt prețuiți chiar dacă provin din alt mediu. De ce se pune atîta preț pe ei ? Pentru că sînt buni organizatori.

În istorie organizatorul cel mai valoros este partidul comunist. Credeți că dacă am deslășurat întreaga muncă revoluționară și dacă am atins scopul trasat de partidul comunist, aceasta se datorește numai faptului că am avut o previziune politică justă și că lozincile au fost lansate la timp ? Cine gindește astfel, se înșală amarnic. Important este tocmai faptul că partidul nostru comunist a fost laboratorul, cel mai bun institut în care erau plămădiți organizatorii. Nici un partid n-a avut atîtea forțe organizatorice cum are partidul nostru. În nici un partid, în afară de partidul nostru, n-au existat organizatori adevărați. Revoluția a arătat că numai comuniștii dispun de un număr considerabil de conducători-organizatori.

Dacă vreunul dintre voi l-a citit pe Lenin, dacă i-a citit toate operele, volum după volum, trebuie să-și fi dat seama cît de multă atenție acorda Lenin problemelor organizatorice și cum căuta prin toate mijloacele să-i obișnuiască pe muncitori, pe comuniști cu munca de organizare.

Rolul organizatorului este în general un rol foarte important. În societatea nouă, socialistă, rolul organizatorului se dublează, se triplează.

Ce calități trebuie să aibă un om pentru a fi un bun organizator ? Fiecare organizator trebuie să știe

să organizeze oameni ; nu mașini, ci oameni vii. Mașinile sînt obiecte neînsuflețite, știți acest lucru și de la gramatică, pe cînd organizatorul are de-a face cu oameni vii. Pentru a fi buni organizatori trebuie să cunoașteți oamenii, și cum puteți cunoaște oamenii dacă nu cunoașteți viața ?

Tovarăși, pentru a cunoaște tipurile de oameni, pentru a vă pricepe la oameni, pentru a înțelege fiecare om și pentru a ști cum este el, ce se poate lua de la fiecare și cum poate fi folosit mai bine din punct de vedere al producției, pentru toate acestea este nevoie să cunoașteți literatură.

Organizatorii trebuie să înțeleagă oamenii, să știe să repartizeze just forțele. Dacă un inginer nu cunoaște oamenii, el va rămîne un tehnician — organizator nu va fi niciodată, întotdeauna va greși.

Care era principala lipsă a vechilor ingineri ? Îngustimea lor, mărginirea din punct de vedere politic și cultural. Nu știu dacă vreunul dintre voi a fost vreodată în societatea inginerilor, a inginerilor bătrîni, buni, cu experiență. Dacă ați fost, ați observat probabil cit de plicticoasă este societatea lor. Afară de discuții înguste, în jurul problemelor de producție, altceva nu-i interesează. Părerea mea este că trebuie să facem să dispară acest defect la tineretul nostru, iar cunoașterea literaturii, în special a literaturii beletristice, o să vă ajute foarte mult în acest sens.

Tovarăși, ce sarcini stau în fața voastră și cum concepem noi crearea cadrelor de ingineri ? Ce calități se cer unui inginer ? I se cer temeinice cunoștințe tehnice îmbinate cu calități de organizator. Calitățile de organizator pot fi dezvoltate.

Aș vrea, tovarăși, ca în cursul reformelor care au loc în prezent în instituțiile de învățămînt superior, în cursul schimbărilor radicale care sînt necesare și care decurg din esența orînduirii sovietice, să fie luat în considerație și corpul nostru de ingineri. Inginerii trebuie să fie nu numai tehnicieni, ci și *organizatori*. Este necesar nu numai să munciți voi, dar să atrageți

în muncă mii de oameni și acest lucru nu-l poate face decît un inginer care este nu numai un bun tehnician, dar și un bun organizator.

Aș dori ca pe lîngă calitățile de tehnicieni și cunoștințele tehnice să vi se dezvolte și calitățile de organizator, căci orînduirea socialistă înseamnă organizare, organizare și iar organizare.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 83—88.

SĂ NU VĂ INGIMFAȚI !

*Cuvîntare rostită la serata de sfîrșit de an a facultății muncitorești nr. 1 a U.S.M.¹
10 aprilie 1930*

Tovarăși, desigur că de mult așteptați ziua de astăzi, cînd fiecare dintre voi poate spune : „*Am absolvit facultatea muncitorească*”. Cei mai mulți dintre voi se vor duce în institute de învățămînt superior, iar unii își vor încerca chiar de pe acum forțele în munca practică. Se prea poate să fie printre voi unii care și pînă acum, adică înainte de a fi intrat în facultatea muncitorească, să fi reușit să pătrundă în munca practică, dar cea mai mare parte dintre voi sînt tovarăși relativ tineri — viața practică nu prea o cunosc. Și iată că acum pentru mulți dintre voi primul pas în domeniul practicii, prima misiune, va fi munca în colhozuri.

Ce să vă doresc cu ocazia acestui prim contact cu viața practică, ce să vă doresc în legătură cu viitoarea muncă la sate ? În primul rînd vă doresc

¹ U.S.M. — Universitatea de Stat din Moscova (n.t.).

să gîndiți mai mult cînd veți lucra în colhozuri. (Risete) După cum se vede vouă vi se pare că asta e o ironie. Socotiți probabil că vă spun un adevăr de mult cunoscut, căci doar fiecare om trebuie să gîndească cînd face o muncă. Așa este, desigur. Dar dacă aceasta e o regulă valabilă pentru orice muncă, ea trebuie subliniată cu atît mai mult cînd este vorba de munca în colhozuri, deoarece în această muncă e îndeosebi nevoie să gîndim.

În legătură cu plecarea voastră în colhozuri vă revine o sarcină politică foarte complicată și de mare răspundere. Va trebui să participați activ la cea mai serioasă, cea mai hotărîtoare reorganizare a bazelor de producție ale vieții de la sate, învingînd cu răbdare numeroasele piedici și rămășițe ale trecutului. Și atunci cînd veți lucra la sate să nu vă fuduliți pentru că voi vedeți mai departe decît țăranul. Dacă îi veți zugrăvi țăranului perspectivele viitorului și el nu va fi de acord cu voi, să nu vă enervați, să nu dați dovadă de îngîmfare comunistă, ci să încercați iar și iar să găsiți argumentele care îl vor putea convinge pe țăran, care îi vor arăta avantajele reale ale trecerii micii gospodării țărănești pe un făgaș nou, socialist.

Dar aceasta nu este încă totul. Vreau să vă pun îndeosebi în gardă împotriva îngîmfării, pentru că aceasta poate avea rezultate nefaste. Vă pîndește această primejdie pentru că ați devenit oameni instruiți și ați învățat să vă orientați în ceea ce privește perspectivele politice. Dar cei mai mulți dintre voi sînteți profani în agricultură (deși astăzi parcă nu s-ar cuveni să vă spun acest lucru, fiindcă voi sînteți sărbătoriții) și din această cauză vă va veni greu să cuprindeți totalitatea sarcinilor practice din domeniul agriculturii. Or, de vreme ce așa stau lucrurile, nu dați porunci țăranilor, nu strigați că voi știți totul.

Căutați să înțelegeți și să pătrundeți mai bine condițiile în care va trebui să munciți; studiați și cîntăriți bine toate greutățile de care vă veți ciocni în munca practică. Dar nici aceste greutăți nu le veți

observa din capul locului : le veți simți abia atunci cînd vă veți ciocni voi înșivă cu fiecare țaran, cu familia lui, cu nevasta lui, cu viața lui de familie, cu tot ce-l înconjoară.

Unii își arată uneori nedumerirea : cum de se poate ca un muncitor să fie un adevărat colectivist și un mai bun organizator al gospodăriei colective decît țaranul ? Dar aceștia uită că muncitorul a trecut printr-o școală serioasă, în condițiile Puterii Sovietice, care dă posibilități fără precedent educației în spirit colectivist. Mai mult : încă înainte de instaurarea Puterii Sovietice, adică în condițiile capitalismului, în rîndurile muncitorilor principiile cooperatiste căpătaseră o largă dezvoltare.

Explicația este că munca în fabrici și uzine creează în rîndurile muncitorilor o tendință puternică spre acțiuni solidare. Acest lucru nu se poate spune despre țaran, care din vremuri străvechi își duce gospodăria de unul singur, cum îl taie capul.

Și acum, cînd are loc reorganizarea radicală a gospodăriei țărănești, nu e de loc nimerit să-i vorbești în formule șablon : „industrializarea, reorganizarea, reconstrucția“ etc., ci trebuie să-i aduci exemple concrete chiar din viața țaranului ; zi de zi, în munca practică trebuie să i se dovedească țaranului necesitatea acestei transformări.

Eu socot, tovarăși, că plecarea voastră în colhozuri va da anumite rezultate. *Chiar voi înșivă veți căpăta o mare experiență practică*, dacă veți pleca la sate nu numai pentru a-i „învăța“ pe țărani, ci pentru ca, pe de o parte, să faceți să progreseze colectivizarea *în mod chibzuit*, iar pe de altă parte să căpătați toată experiența posibilă în procesul de desfășurare a colectivizării. Numai dacă veți respecta aceste condiții putem spera să aveți un succes deplin.

Dacă veți reuși să extindeți colectivizarea cu 2—3% și totodată voi înșivă veți căpăta o experiență practică de viață, se poate spune cu certitudine că cheltuielile n-au fost zadarnice. Dar dacă în loc să

contribuiți la o dezvoltare temeinică a colectivizării, veți înrăutăți relațiile cu țărănimea, va fi foarte prost. Eu sper însă că nu se va întâmpla acest lucru, pentru că facultatea voastră muncitorească este o facultate bună, iar voi ați învățat destul de bine și deci veți face față muncii care vă așteaptă. Dați-mi voie să vă doresc succes deplin în primul vostru drum în viață.

Apoi, tovarăși, mai vreau să vă fac o urare. Cei mai mulți dintre voi vor intra în institute de învățămînt superior. Voi singuri știți ce se cere unui student dintr-un institut de învățămînt superior: în primul rînd, să știe să-și aleagă specialitatea, iar în al doilea rînd să îndrăgească și să se contopească cu această specialitate. Cînd vă alegeți o specialitate sau alta, fiecare dintre voi trebuie să-și dea seama ce răspundere își asumă luînd o hotărîre definitivă.

Să luăm, de pildă, medicina: dacă nu veți fi medici buni, nu numai că nu veți primi un salariu bun, dar veți dăuna și sănătății oamenilor. Dacă facultatea de medicină nu se bucură de o atenție deosebită din partea tineretului, nu este just, căci ce lucru poate fi mai demn de cinste și mai interesant pentru un om decît ocrotirea sănătății poporului? Tovarășii care au hotărît să se ducă la medicină, trebuie spus deschis, își asumă o sarcină de mare răspundere și trebuie s-o ducă la îndeplinire. Profesiunea de medic aduce cu sine o anumită renunțare la interesele personale, o anumită abnegație.

Tovarăși, am luat ca exemplu numai una din profesii care, din punctul meu de vedere, presupune o foarte mare răspundere. Dar aș vrea să mai subliniez unele lucruri: dacă veți intra în instituțiile de învățămînt superior pentru a deveni ingineri și dacă veți face practică în uzine, *să nu negați în bloc vechile cunoștințe*. Prin aceasta eu nu vreau, desigur, să înăbuș elanul vostru tineresc, dar voi trebuie să înțelegeți că numai cu elan nu se pot face prea multe, că pe lîngă elan mai e nevoie și de cunoștințe. Iar cunoștințele și dezvoltarea lor continuă pot fi asigurate numai

dacă veți cuprinde și vă veți însuși în întregime tot ce a acumulat în domeniul tehnicii generațiile anterioare.

Și de aceea, cînd veți intra într-o instituție de învățămînt superior tehnic, trebuie să căutați să vă însușiți toate lucrurile de preț create de lumea capitalistă în domeniul tehnicii. Mai tirziu, cînd veți termina institutul și veți intra în munca practică în calitate de specialiști, va trebui să preluați de la vechii ingineri tot ce este de preț și util. A crede că puteți sări peste aceste cunoștințe este profund greșit. Veți putea progresa numai dacă veți prelua cu succes și în mod critic toată experiența premergătoare. La aceasta trebuie să se gîndească bine toți studenții și absolvenții facultăților muncitorești.

Voi sînteți chemați să faceți să progreseze gîndirea în domeniul tehnicii, iar aceasta nu este posibil fără o temeinică însușire critică a întregii experiențe de pînă acum. Numai în felul acesta va putea fi asigurată desfășurarea intensă a revoluției tehnice în țara noastră.

Și, în sfîrșit, ultima observație. De la orice specialist bun se cere, în afară de cunoștințe, să fie și un bun organizator. A fi pur și simplu inginer, medic, pedagog etc. nu e o realizare prea mare. Trebuie să căutați să aplicați cît mai eficient acele cunoștințe pe care le-ați căpătat. Și acest lucru va fi posibil dacă fiecare dintre voi va fi un foarte bun organizator. Iată de ce o dată cu însușirea cunoștințelor tehnice trebuie încă din timpul studenției să vă deprindeți și cu rolul de organizator. Acest adevăr este foarte bine cunoscut în lumea capitalistă, unde nu este un bun inginer acela care are mai multe cunoștințe în domeniul tehnicii, ci acela care știe să organizeze producția cu cea mai mare eficiență și să folosească în mod rațional cunoștințele sale tehnice. Iar această pricepere se obține numai în urma unei acumulări minuțioase de deprinderi organizatorice. Prin urmare, pentru a deveni un adevărat inginer trebuie să îmbini cunoștințele tehnice cu deprinderi organizatorice foarte dezvoltate.

Sper că din rindurile voastre vor ieși tocmai asemenea specialiști, de care este atîta nevoie în construcția socialistă. Cu aceasta permiteți-mi să închei, dorindu-vă deplin succes în studiile voastre viitoare și în activitatea practică.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 88—91.

CUVINTAREA DE DESCHIDERE A CELEI DE-A II-A CONSFATURI UNIONALE DE PARTID IN PROBLEMA INVATAMINTULUI PUBLIC

26 aprilie 1930

Tovarăși, nu mai este nevoie să vorbim de cerințele crescînde de forțe culturale, de cunoștințe, de oameni cu o înaltă calificare pentru economia noastră națională și pentru întreaga construcție socialistă în tumultuoasă dezvoltare, cerințe care cresc în proporții uriașe. Aș vrea să mă opresc asupra unei singure probleme — problema învățămîntului, și a punctului de vedere marxist față de această problemă, față de formarea omului nou. Căci dacă noi transformăm întreaga noastră economie, dacă cheltuim fonduri mari pentru dezvoltarea în ritm rapid a economiei naționale socialiste, o facem fiindcă toată această dezvoltare este un mijloc de luptă pentru dezvoltarea societății noi, comuniste, pentru transformarea oamenilor înșiși și pentru îmbunătățirea vieții lor. Și fără îndoială că în această transformare a oamenilor, în formarea omului nou, învățămîntul public are o importanță excepțională. Desigur, noi, marxistii, știm că totalitatea condițiilor înconjurătoare, întreaga viață omenească, întreaga activitate a omului pune o anumită amprentă sau, dacă ne putem exprima astfel,

formează oamenii... Totuși, anii în care omul este cel mai receptiv sînt, firește, anii copilăriei și ai tinereții. Aceștia sînt anii cei mai utili, aș spune, anii cei mai „rentabili” în ceea ce privește recepționarea și acumularea cunoștințelor. Ce este deosebit de necesar în momentul de față, atît pentru economia țării cit și pentru toate celelalte ramuri ale activității noastre? La această întrebare putem răspunde, desigur, fără înconjur : e nevoie ca oamenii să știe să abordeze din punct de vedere marxist, atît în viața lor de zi cu zi, cit și în activitatea lor socială, toate problemele pe care trebuie să le rezolve în mod practic. Dar, tovarăși, a spune astfel înseamnă a da un răspuns doar pe jumătate, deoarece principalul este „cum trebuie să abordăm o problemă din punct de vedere marxist?” De curind s-a petrecut următoarea întimplare — o citez numai pentru a vă demonstra cum trebuie abordată din punct de vedere marxist o problemă particulară, pentru a vă demonstra că la noi mai există încă mulți oameni care nu știu să facă acest lucru. Așadar, de curind într-o instituție de învățămînt superior luîndu-se în considerație faptul că uzina nu poate absorbi toți studenții care trebuie să facă practică și că acești studenți mai au considerabile lipsuri în ceea ce privește teoria, s-a făcut propunerea concretă ca timpul de practică să fie redus cu două ore, întrucît în uzină studenții oricum pierd aceste două ore, pe care e mai bine să le folosească pentru pregătirea lor teoretică. Decanatul a adoptat chiar o hotărîre în acest sens ; chestiunea a ajuns în organizația de bază, aici a fost discutată și s-a hotărît că nu se poate face acest lucru, întrucît de aici ar rezulta o deviere de dreapta în practică. Iată deci un exemplu de abordare a unei probleme : ea a fost rezolvată tot de marxiști și cu deplina convingere că aplică linia marxistă. Dar a fost fundamentată această hotărîre? Nu, n-a fost fundamentată. De ce? Pentru că, oricum, timpul de practică era redus cu două ore. Dar, fiindcă a existat o circulară cu privire la practica în producție și fiindcă presa

de partid vorbește zi de zi despre acest lucru și relevă necesitatea acestei practici, oamenii au crezut că procedează bine.

Procedează oare just presa? Foarte just. De ce insistă atât de mult asupra muncii practice? Oare noi n-avem nevoie de teorie? Avem nevoie cît nu se poate de mult de teorie — dacă judecăm bine, avem tot atîta nevoie și de practică. Dar de ce se insistă acum asupra practicii? Pentru că la noi practica a rămas în urmă, pentru că nu sintem încă obișnuiți cu ea, pentru că nu este încă apreciată cum se cuvine — de aceea, presa procedează cît se poate de just cînd insistă asupra muncii practice, ținînd seama că ea abia se introduce; dar un activist care aplică linia trebuie să înțeleagă și să țină seama de totalitatea condițiilor concrete.

De ce n-au avut oamenii curaj să dea cele două ore pentru lichidarea lipsurilor teoretice? De ce au adoptat ei această hotărîre? Pentru că așa sint mai feriți de riscuri, pentru orice eventualitate. E drept că dacă vor reduce timpul de practică cu două ore, studenții își vor putea însuși cunoștințele care le lipsesc, dar pe de altă parte se pot ivi neplăceri — dacă se găsește cineva care să trimită o corespondență la ziar și să fie criticați pentru aceasta? Și iată că oamenii adoptă o hotărîre greșită pe de o parte pentru a-și asigura liniștea, iar pe de altă parte pentru că ei nu abordează realitatea întru totul dialectic. În acest caz n-a fost numai o atitudine funcționarească, ci și convingerea sinceră că reducerea timpului de practică ar însemna o deviere de dreapta. Analizînd lucrurile în fond și din punct de vedere marxist revoluționar reiese că, încercînd să evite devierea de dreapta, ei au ajuns la aceeași deviere de dreapta, numai că venind dinspre — stînga. Iată ce lucru complex este dialectica și, desigur, cînd spun că trebuie să știm să gîndim marxist, aceasta înseamnă tocmai să știm să aplicăm dialectica marxistă la toate aspectele variate ale realității concrete. Tovarăși, în legătură cu aceasta, trebuie să vă

mai spun un lucru: Imaginați-vă că sînteți de pe acum marxiști cu experiență și vă pricepeți de minune la dialectică. Se pune întrebarea: poate oare omul să se mulțumească numai cu cunoașterea dialecticii, atunci cînd administrează, conduce și muncește într-un domeniu sau altul? Răspunsul mi se pare clar: pe lângă cunoașterea dialecticii, omul trebuie să-și cunoască și specialitatea respectivă. De pildă, l-am studiat bine pe Marx, Engels, Plehanov, Lenin, am studiat istoria materialismului dialectic în întregime. Este oare de ajuns acest studiu ca să mă pricep tot atît de bine în construcția de mașini, în agricultură și într-o serie întreagă de alte domenii, cum mă pricep în problemele teoretice și istorice? Cred, tovarăși, că școala noastră trebuie să înfăptuiască specializarea în modul cel mai hotărît. Dar la noi uneori se întîmplă cam așa: dacă un om știe să vorbească și dacă mai are și puțină experiență în analizarea realității concrete, asta este totul. Trebuie să arătăm că nu asta-i totul. Marxismul ne dă metoda generală necesară, dar acolo unde conduci, unde gospodărești, unde administrezi sau predai pedagogia, trebuie să studiezi foarte bine și obiectul de care te ocupi. Și numai atunci cînd vei cunoaște un obiect sau altul, cînd îl vei cunoaște din munca ta practică în domeniul respectiv, numai atunci vei cunoaște bine metoda dialectică.

Părerea mea este, tovarăși, că în momentul de față ideea necesității unei specializări și a unei pregătiri speciale, precum și sarcina studierii teoriei, trebuie propagată pe scară largă în rîndurile tineretului nostru care studiază în verigile inferioare, medii și superioare ale școlii noastre. Numai în aceste condiții poate fi folosită pe deplin metoda marxistă și aplicată în mod dialectic revoluționar în munca practică. Aș dori ca această consfătuire, elaborînd și trasînd directivele partidului în domeniul învățămîntului public, să nu piardă din vedere marea importanță

a teoriei și necesitatea de a face să pătrundă în rândurile maselor largi de elevi și studenți o înaltă pricepere a priceperii în orice ramură sau specialitate concretă, deoarece numai această pricepere îi va da posibilitatea să aplice pe deplin metoda marxist-leninistă. Această idee trebuie să treacă ca un fir roșu prin întreaga noastră activitate pedagogică.

Dați-mi voie, din însărcinarea Comitetului Central, să declar deschisă cea de-a V-a consfătuire unională de partid în problema învățămîntului public.

*M. I. Kalinin : „Articole și cuvîntări despre educația comunistă.”,
Ucipedghiz, 1951, pag. 37—39.*

DIN CUVINTUL DE INCHEIERE ROSTIT LA SESIUNEA A III-A A C.E.C. DIN U.R.S.S., CEA DE-A XIV-A LEGISLATURA

1 ianuarie 1931

Tovarăși ! Actuala sesiune și-a încheiat lucrările. Ea a trasat planul lucrărilor viitoare pe 1931. Pe baza experienței acumulate în anii care au trecut, nu ne îndoiim și nu ne putem îndoi că acest plan poate fi îndeplinit, dar amplasarea cifrelor de control ale economiei naționale și ale construcției social-culturale a R.S.F.S.R., planul financiar unic și bugetul de stat al Republicii cer din partea muncitorilor și țăranilor eforturi considerabile. Și altfel nici nu poate fi, de vreme ce ne-am propus să îndeplinim cincinalul în patru ani.

Nu mă îndoiesc că R.S.F.S.R., care ocupă un loc important în economia generală a U.R.S.S., nu numai că nu va încetini ritmul construcției, ci, dimpotrivă,

sprijinindu-se pe entuziasmul maselor, pe experiența acumulată de muncitori, țărani și specialiști în cursul construcției, va ridica acest ritm la un nivel mai înalt.

Fără îndoială că cifrele de control și planul financiar confirmate de sesiune vor fi supuse unor discuții ample. Iar acum, când au loc nolle alegeri pentru Soviete, când atenția muncitorilor și țăranilor este concentrată asupra politicii generale și asupra construcției de stat, aș vrea să vorbesc despre două momente din munca noastră.

În primul rînd, mi se pare că a venit timpul să lichidăm cu orice preț analfabetismul. În al doilea rînd, în timpul campaniei electorale trebuie să supunem unei discuții ample dezvoltarea creșterii animalelor în Uniunea Sovietică. Bineînțeles că prin aceasta nu vreau să diminuez importanța altor sarcini care ne stau în față (de pildă campania însămințărilor). Nu mă opresc asupra lor, numai pentru că ele se află deja în centrul atenției maselor.

După părerea mea nu încapă îndoială că în momentul de față știința de carte devine pe zi ce trece o calitate tot mai importantă a omului.

Înțelegeți doar că în fiecare an lucrarea cea mai simplă, pentru care înainte se cerea o muncă omească obișnuită — o dată cu introducerea mașinilor devine mai complexă : ea cere muncitori mai calificați, muncitori cu mai multă știință de carte. Să luăm cea mai simplă muncă — repararea șoselelor. Nu e mult de cînd întîlneam pe șosele sute de oameni cu opinci în picioare, care de dimineață pînă seara spărgeau piatra cu ciocanul. Acum însă pe aceste șosele apar mașini dintre cele mai complexe, iar munca la șosele se transformă dintr-o muncă simplă, pur fizică, într-o muncă complexă, care cere o calificare mai înaltă și mai multă știință de carte.

Pentru ilustrare v-am dat un singur exemplu. Dacă însă veți lua orice muncă ce se efectuează în sta-

tuł nostru sovietic, veți vedea cum pe zi ce trece numărul de lucrări care cer simple manipulări se reduce, și crește din ce în ce mai mult numărul de muncitori care lucrează la mașini, la strunguri, care sînt nevoiți să-și îmbine și să-și unească munca cu munca altor mii de oameni. De aceea spun că însăși această complexitate a muncii reclamă în mod imperios lichidarea analfabetismului.

Și, în sfîrșit, tovarăși, vedem că în fabrici și uzine, pe an ce trece, în rîndurile tinerii generații de muncitori și țărani crește numărul celor care au absolvit școala de 7 ani, de 9 ani, facultățile muncitorești și alte instituții de învățămînt. În prezent, la Moscova, la Lenîngrad, peste 50% din muncitori sînt absolvenți ai acestor școli. Este limpede că diferența dintre tinăra generație de muncitori și țărani și oamenii înapoiati și neștiutori de carte devine din ce în ce mai mare.

Putem afirma cu certitudine că în viitorul apropiat neștiutorul de carte se va simți la noi, în Uniunea Sovietică, ca într-o țară străină. El va fi ca un om pe jumătate orb, căci din pricina neștiinței sale de carte nu va fi în stare să se orienteze într-o serie întreagă de fenomene și de fapte din construcția sovietică.

În sfîrșit, întreaga viață, întreaga viață sovietică face pași uriași înainte, sfărîmînd toate rînduielile vechi. Trebuie să lichidăm în timpul cel mai scurt, și în primul rînd, neștiința de carte. De aceea, părerea mea este că trebuie să se extindă la maximum campania de lichidare a analfabetismului care se desfășoară în prezent în Uniunea Sovietică; această rămășiță a vechii societăți iobăgiste, burgheze, a societății exploataatoare bazate pe neștiința de carte — să fie lichidată.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 65—66.

SA RIDICAM NIVELUL CULTURAL AL POPORULUI!

*Din cuvîntarea de încheiere rostită la cel de-al XV-lea Congres
general al Sovietelor
5 martie 1931*

Deși într-o serie întreagă de sesiuni și la congresele precedente ale Sovietelor problema învățămîntului public a figurat deseori, într-o formă sau alta, pe ordinea de zi, guvernul a considerat totuși necesar să pună această problemă și la actualul congres. De ce? Din simplul motiv că dezvoltarea economică a țării, construirea socialismului reclamă imperios ridicarea considerabilă a nivelului cultural al populației. Într-adevăr, orînduirea socialistă presupune o societate cu un înalt nivel cultural, ea presupune ca cel puțin covîrșitoarea majoritate, dacă nu întreaga populație, să fie temeinic instruită. Și noi vedem acum că fiecare pas al construcției noastre socialiste, fiecare pas în diferitele noastre sfere de activitate cere tot mai imperios ridicarea nivelului de cultură, îmbogățirea cunoștințelor lor. Chiar și în țările capitaliste lucrătorii din învățămînt — mai ales învățătorii — se bucură de atenția și respectul populației; cu atît mai mult se întîmplă acest lucru în Republica noastră socialistă.

Învățătorul îndeplinește o sarcină de cea mai mare răspundere — el formează omul. Problemele învățămîntului public au o importanță excepțională, deoarece în ultima analiză toate succesele noastre, toate cuceririle noastre se bazează pe activitatea oamenilor, și cu cît oamenii vor fi mai instruiți, cu atît munca lor va fi mai productivă, cu atît productivitatea muncii lor va fi mai ridicată. Aceasta este, ca să spunem așa, o axiomă, un adevăr îndeobște cunoscut. De aceea este cît se poate de firesc ca guvernul nostru, atît cel republican cît și cel unional, să acorde o atenție deosebită învățămîntului public.

Tovarăși, nu cred că există în lume un alt guvern care să acorde atîta atenție ridicării nivelului tehnic

și politic al celor mai largi mase ale populației. În fond, doar toate guvernele statelor capitaliste se tem de învățămîntul general al maselor largi și în deosebi se tem de dezvoltarea lor politică. În prezent, putem constata cu satisfacție că în ceea ce privește învățămîntul am făcut progrese mari. Doar cei de față la acest Congres suveran al Republicii Sovietice Socialiste, care are loc în această sală, au ieșit din popor. Reprezentanții care au urcat la această tribună, care au luat parte la discutarea problemelor politice, economice și culturale, prin însăși persoana lor au arătat în mod concret ce progres uriaș s-a realizat și în domeniul culturii și în domeniul dezvoltării politice în rîndurile celor mai largi pături ale populației noastre. Și nu numai în rîndurile populației ruse, dar și ale naționalităților celor mai înapoiate în trecut, care au azi o intelectualitate proprie, cadre proprii, conducători proprii. Toate acestea sînt realizările Puterii Sovietice.

Cu toate aceste realizări însă, și în acest domeniu noi trebuie să muncim mai bine, deoarece a construi socialismul înseamnă a ridica nivelul cultural al poporului în sensul cel mai larg al cuvîntului. De aceea este limpede de ce a acordat congresul o atenție deosebită acestei probleme.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolitizdat, 1938, pag. 7—8

IN FAȚA ASOCIAȚIEI „JOS ANALFABETISMUL” STAU SARCINI NOI ȘI DE RĂSPUNDERE

*Din cuvîntarea rostită la plenara Asociației
„Jos analfabetismul”
16 august 1931*

În actualele condiții, a lichida analfabetismul înseamnă nu numai să-i înveți pe oameni să citească, ci să-i înveți să și înțeleagă cele citite, să le asimileze,

să-i facem oameni culți, pregătiți din punct de vedere politic.

Au fost pe alocuri discuții și unii și-au manifestat tendința de a desființa Asociația „Jos analfabetismul”, invocând motivul că această asociație și-a îndeplinit principala sarcină: în statul nostru, pretindeau ei, analfabetismul a fost în linii generale lichidat, și prin urmare organizația aceasta nu mai are ce face. Dar partidul și guvernul socot că lucrurile nu stau nicidecum așa, că aceste discuții sînt inutile, întrucît pentru o asociație în care sînt organizate însăși masele, care ființează pe baza sprijinului real al maseilor, se vor mai găsi încă foarte multe de făcut.

Trebuie să spunem deschis că mulți supraapreciază succesele noastre în domeniul lichidării analfabetismului. La noi în mare măsură lichidarea analfabetismului este formală, pe hîrtie. Se scrie: Analfabetismul a fost lichidat, însă în realitate mai există totuși un mare număr de analfabeți.

Știți doar că în prezent trebuie să considerăm că un om care abia-abia citește este analfabet. Dacă în urmă cu doi-trei ani se socotea o cucerire faptul că oamenii au învățat să citească și să scrie, în prezent și pe acești oameni îi putem considera analfabeți. Vă dați seama că dacă un om abia a învățat cu greu să citească și să scrie, după șase luni, iar în condiții nefavorabile pentru continua lui dezvoltare chiar și mai curînd, va deveni din nou aproape un analfabet. De aceea este prematur deocamdată să considerăm că A. J. A. și-a îndeplinit principala sa misiune. Asociația mai are încă mult de muncit.

Este limpede că dacă în fața A. J. A. nu mai stă principala sarcină inițială, întrucît în prezent procesul de analfabeți totali a scăzut, acestei asociații îi revin sarcini noi, căci nevoia de oameni știutori de carte a devenit mult mai mare. Trebuie să înțelegem că un om care numai cu greu poate să citească și să scrie.

în viața lui de toate zilele nu va folosi cunoștințele lui decît în caz de mare nevoie ; este împiedecă deci că știința de carte nu l-a ridicat încă la o treaptă de la care să poată merge mai departe. Dar acum sarcina acestei asociații nu se reduce numai la atît. Cînd spunem „să-i învățăm carte pe oameni“, aceasta înseamnă că, într-o măsură mai mare sau mai mică, trebuie să le dăm o adevărată știință de carte.

Ce înseamnă „o adevărată știință de carte“ ? Înseamnă că cei care învață trebuie să știe să citească și să înțeleagă cărțile citite, să știe să înțeleagă în general ceea ce citesc. Aceasta nu-i decît cea de-a doua treaptă, căci de îndată ce imensa majoritate a oamenilor vor înțelege ceea ce citesc, se va impune o altă sarcină : trebuie nu numai să înțeleagă ceea ce citesc, dar să și asimileze și să-și spună părerea despre cele citite. Aceasta este o sarcină mai importantă decît a înțelege. A citit o carte și și-a format o părere despre ea. A citit a doua carte — pe prima a uitat-o — iar despre această a doua carte iarăși și-a format o părere etc. Omul trebuie nu numai să înțeleagă ceea ce citește, dar să și asimileze. Aceasta presupune un grad mai înalt de cultură, cunoștințe mai bogate.

Putem spune noi oare că această a treia treaptă a și fost depășită de imensa masă a populației ? Oricare dintre voi va recunoaște că nu putem spune asta. Iată, deci, că dacă veți sta să chibzuiți bine, vă veți da seama că a spune că A. J. A. nu mai are ce face, că analfabetismul a fost lichidat, înseamnă, desigur, a te lăuda. Dimpotrivă, mai sînt încă foarte multe de făcut.

N-am luat decît un exemplu. Știți foarte bine că nu poate fi format un om în așa fel încît să cunoască numai limba rusă dacă e rus, numai limba ucrainiană dacă e ucrainian etc. Iusă un mijloc puternic pentru dezvoltarea omului este buna cunoaștere a limbii materne. Mulți dintre noi înțeleg o idee, dar nu toți sînt

în stare s-o expună și altora cum se cuvine. Ce înseamnă aceasta ? Înseamnă o slabă cunoaștere a limbii. Studiul limbii materne este o sarcină foarte grea și foarte importantă. Dar nici cunoașterea limbii nu este totul. Dacă omul își cunoaște bine limba maternă, dar numai atât, și nu cunoaște de loc alte discipline, el este de fapt un ignorant, pentru că, după cum știți, nu te poți dispensa de aritmetică, fiindcă aritmetica nu numai că disciplinează gândirea, dar ne dă posibilitatea să extindem sfera cărților pe care le putem citi și înțelege.

M-am ocupat de problema științei de carte. Dar noi nu ne putem limita numai să învățăm oamenii carte. Dacă A. J. A. ar fi făcut numai această muncă de ridicare a nivelului de cunoștințe în sensul larg al acestui cuvânt, pentru a da oamenilor numai cunoștințe generale elementare, pentru a le da numai cunoștințe elementare de matematică, de științele naturii, — într-un cuvânt cunoștințele care se capătă la școala primară, aceasta n-ar fi suficient. Nu ne putem mărgini la atîta.

Nu ne putem mărgini la atîta, în primul rînd pentru că trăim în Uniunea Sovietică, iar Uniunea Sovietică este un stat care atrage în construcție, în îndeplinirea scopurilor fixate, întreaga masă a populației. Și de ce avem nevoie pentru a lupta în vederea atingerii scopului fixat și pentru a îndruma milioanele de oameni spre realizarea scopurilor generale ale statului ? Pentru aceasta avem nevoie ca masele de milioane să fie unite prin aceleași aspirații politice.

Fără a uni masele prin aceleași aspirații politice, fără ca întreaga muncă de educație să fie pătrunsă de principiile noastre politice, nu pot fi concentrate eforturile maselor spre realizarea unui scop precis. Știm că statele dușmane strigă în gura mare : „Noi sîntem pentru apolitism ; sîntem în afara politicii“ etc. Aceasta e fățarnicie, desigur. Toate statele fac politică. Dar ce fel de politică ? Politica claselor care conduc sta-

tul respectiv. În statele burgheze se promovează politica burgheză.

Statul nostru este un stat proletar; scopul pe care și l-a propus partidul și guvernul este eliberarea oamenilor de cătușele care îl înlanțuie. De aceea este limpede că și în domeniul învățămîntului noi nu putem promova decît o politică revoluționară, proletară.

Cînd îi învățăm pe oameni carte, întreaga muncă trebuie să fie pătrunsă de politică proletară revoluționară, sau, cu alte cuvinte, de teoria revoluționară marxist-leninistă. A-ți însuși învățătura revoluționară marxist-leninistă nu este o sarcină ușoară. Avem peste un milion de comuniști, și marea masă a proletarilor sînt simpatizanți activi ai cauzei noastre, oameni care muncesc pentru cauza poporului. Aceasta nu înseamnă însă că în practică oricare dintre ei știe să abordeze fiecare fapt concret în mod comunist, în mod marxist-revoluționar, să-l abordeze în mod dialectic, adică să privească orice fenomen nu în mod izolat, rupt de întreaga dezvoltare. Aceasta este o sarcină foarte grea.

Ce este dialectica? Este priceperea de a privi orice obiect, orice fenomen, munca ta nu în mod izolat, ci în legătură cu un tot uriaș, priceperea de a privi fenomenele în dezvoltarea lor. Iată esența problemei.

De aceea, dacă țărani noștri, gospodinele iau parte la munca obștească, dacă paralel cu cunoștințele elementare li se inoculează și ideile marxismului, ei încep, fără a-și da seama, să privească din ce în ce mai mult munca lor ca o părțică a unui întreg, se încadrează cu fiecare pas tot mai mult în acest întreg, îl consideră ca pe o cauză a lor. Ei încep să manifeste interes față de acel întreg pentru care luptăm cu toții. În aceasta constă întreaga esență a problemei.

În prezent trebuie să ridicăm la un nivel mai înalt și învățămîntul politic. În condițiile noastre învățămîntul, în deosebi învățămîntul politic, are o importanță excepțională.

Munca A. J. A., care în urmă cu un an se concretiza în editarea unui număr imens de abecedare, a devenit în prezent mai complexă. Predarea gramaticii, a aritmeticii și în special a noțiunilor politice trebuie să fie pătrunsă de marxism revoluționar. Vă atrag atenția că nu trebuie să mă înțelegeți greșit, în sensul că predarea aritmeticii trebuie să se transforme în predarea cunoștințelor politice, că nu e nevoie să învățăm aritmetică. Ar fi o greșeală. Aritmetica și gramatica trebuie învățate temeinic. A. J. A. trebuie să învețe oamenii să predea. Eu, dacă aș preda, aș căuta să nu folosesc termeni politici străini, ci să folosesc numai cuvinte rusești; dar totodată aș căuta ca în predarea limbii ruse să introduc și educația politică. Dar politica nu trebuie să constea din formule învățate pe de rost. Omul care învață limba rusă trebuie să aibă impresia că nu învață decît limba rusă, totodată însă trebuie să-și îmbogățească și cunoștințele politice. V-o spun deschis că aceasta este o sarcină grea, care cere din partea învățătorului dragoste, o profundă convingere și entuziasm. Atunci bineînțeles că și rezultatele vor fi altele. Și ce înseamnă aceasta? Înseamnă nu numai că vom lichida analfabetismul, dar vom crea și un om nou. În prezent, nu se poate să înveți oamenii fără a crea în același timp omul nou.

Tovarăși, v-am schițat în linii mari programul pe care A. J. A. îl are în fața sa. Asociația noastră este o asociație voluntară, iar membrii ei muncesc, ca să spunem așa, pentru satisfacția morală, pentru idee, căci această asociație nu oferă nici un fel de avantaje. Socot că cele schițate de mine constituie un complex de măsuri. Nu mă îndoiesc că pe viitor rezultatele muncii asociației noastre vor fi și mai mari decît au fost în trecut.

M. I. Kalinin : „Despre problemele culturii socialiste”, Gospolizdat, pag. 67—70

LA PRIMA CHEMARE A PARTIDULUI

Articol apărut în ziarul „Komsomolskaia pravda”
29 octombrie 1931

Oricît aş dori să formulez concis, simplu şi clar răspunsul meu la tema propusă de „Komsomolskaia pravda”,¹ îmi vine foarte greu. În general, bolşevicii au fost nevoiţi în trecut şi sînt nevoiţi şi astăzi să zdrobească vechile tradiţii şi toate convenţionalismele care stau în calea dezvoltării luptei revoluţionare a proletariatului. Or, lupta pentru interesele proletariatului impune în fiecare perioadă nouă alte metode şi alte forme de muncă. Deci, în primul rînd trebuie să învăţăm să gîndim *dialectic*, adică să privim şi munca noastră ca pe o părţică dintr-un întreg în dezvoltarea lui spre scopul final, spre victoria deplină a comunismului.

Condiţia principală şi cea mai importantă a succesului în luptă este un *Partid Comunist* puternic. Prin urmare, fiecărui comsomolist care-şi propune să ducă o muncă pozitivă în lupta pentru comunism îi revine sarcina *de a fi un credincios luptător pentru partid, de a îndeplini în adîncime şi în esenţă directivele şi indicaţiile lui.*

Tînăra noastră generaţie are o sarcină demnă de invidiat — sarcina de a fi constructorul nemijlocit al socialismului. Or, aceasta înseamnă că fiecare tînăr poate lesne da toată măsura talentului său sau a înclinaţiei sale speciale, pentru o profesiune sau alta: el se poate încadra tocmai în acea muncă pentru care

¹ În legătură cu uriaşa creştere a rîndurilor Comsomolului după cel de al IX-lea Congres al U.T.C.L. din U.R.S.S., (februarie 1921) „Komsomolskaia pravda” s-a adresat unui număr de vechi bolşevici, printre care şi lui M. I. Kalinin, rugîndu-i să participe la scoaterea unui număr special al ziarului „Komsomolskaia pravda”, consacrat temei „Să transmitem tradiţiile vechii gărzii a bolşevismului noilor comsomolişti”. (Nota red. ruse).

are înclinații, căci construirea socialismului cuprinde toate muncile folositoare oamenilor.

În prezent, factorul hotărîtor în intensificarea construirii socialismului este frontul economic. Într-acolo se îndreaptă milioane de comsomoliști; această muncă materială este însuflețită de marea idee a eliberării omenirii de orice formă a robiei și a exploatații. Și atunci cum să nu muncească comsomoliștii cu tot elanul tinereții comsomoliste, cu energie și cu entuziasm?

*M. I. Kalinin: „Despre tineret”,
Editura „Molodaia gvardia” 1940,
pag. 136—137.*

SPRE NOI VICTORII

*Articol publicat în ziarul „Pravda”
30 octombrie 1933*

Cei cincisprezece ani de existență ai organizației comsomoliste reprezintă cincisprezece ani de luptă a milioane de tineri, sub conducerea partidului, pentru interesele nemijlocite și pentru idealurile finale ale proletariatului. În activitatea practică de zi cu zi este greu să tragi o barieră între bolșevici și comsomoliști, căci organizația comsomolistă a absorbit imensa majoritate a celei mai bune părți a clasei muncitoare și a tărânimii colhoznice de la 15—17 ani și pînă la 25—27 ani, adică partea cea mai activă și mai plină de vitalitate a populației U.R.S.S.

Nu cunosc o sferă de activitate în care Comsomolul să nu fie un participant activ. E un lucru firesc și așa trebuie să fie. Doar partidul comunist este singurul partid din lume căruia îi aparține fără îndoială nu numai ziua de astăzi, dar — lucru deosebit de

important — și ziua de mâine, care cheamă la progres, la înlăptuirea idealurilor, care eliberează definitiv masele de oameni ai muncii din lanțurile asupritorilor. Iar aceste idealuri ale partidului sînt și idealurile Comsomolului. Linia de luptă pentru realizarea acestor idealuri, linie trasată de partid prin intermediul organelor sale executive și în primul rînd prin C.C., sub îndrumarea conducătorului partidului și al clasei muncitoare, tovarășul Stalin — aceasta este linia fundamentală în activitatea practică, linia generală a partidului, iar lupta pentru aplicarea ei în viață face ca ziua victoriei definitive a proletariatului să se apropie.

Organizația comsomolistă este promotorul activ al liniei partidului. Ea educă masele de comsomoliști prin luptă și prin aplicarea în practică a liniei partidului. Organizația comsomolistă păzește cu sfîntenie și pune întotdeauna în fața maselor de tineri sarcinile proletariatului pe plan internațional, legînd munca sa de zi cu zi și realizările sale practice de aceste sarcini. Comsomolul luptă activ împotriva tuturor manifestărilor de oportunism, care denaturează linia partidului.

Nicăieri în lume oamenii de vîrsta comsomoliștilor nu joacă un rol atît de creator ca în Uniunea Sovietică. Aceasta se datorește în mare măsură organizației comsomoliste, care a unit sub steagul său milioane de tineri. S-ar fi putut oare obține rezultate atît de mari în industrializarea țării fără sprijinul înflăcărat, fără entuziasmul cu care Comsomolul a tradus în viață această sarcină? Detașamentele de luptă ale Comsomolului se află pretutîndeni: în mine și la sonde, la strungurile giganților din industria constructoare de mașini, în exploatările zăcămintelor de minereuri, la furnale și la centralele electrice. Din producție torrente de comsomoliști se scurg spre școlile medii tehnice, spre instituțiile de învățămînt su-

perior, spre instituțiile de învățămînt tehnic superior și institutele de cercetări științifice, de unde se alimentează industria cu organizatori, ingineri și tehnicieni. Doresc din suflet ca împreună cu producția să crească și disciplina în producție, și simțul de răspundere pentru munca încredințată.

Nu putem trece cu vederea nici munca uriașă pe care o îndeplinește Comsomolul la sate, ca să nu mai vorbim de faptul că el reprezintă pătura cea mai înaintată a populației sătești. Comsomolul a depus o muncă uriașă în vederea colectivizării agriculturii. Comsomoliștii s-au dovedit și se dovedesc a fi cei mai buni lucrători de pe mașinile agricole perfecționate: tractoare, combine etc. La ei interesele statului sovietic socialist, sub aspectul îndeplinirii obligațiilor față de stat, își găsesc cel mai viu răsunet. În rîndurile organizatorilor de la sate, comsomoliștii sînt în număr foarte mare ; ei sînt șefi de brigăzi, președinți de colhozuri și președinți de soviete sătești.

Participarea comsomoliștilor la apărarea țării, una din funcțiile cele mai importante și de răspundere ale statului, în repetate rînduri a fost apreciată de partid și guvern ca fiind pozitivă. Insuși numărul comsomoliștilor în rîndurile armatei este un factor determinant în uriașul rol pe care-l joacă Comsomolul în construcția forțelor armate.

Această scurtă enumerare — mai exact această scurtă menționare a importanței și a rolului pe care-l joacă Comsomolul în construirea socialismului — arată ce mare răspundere apasă pe umerii organizației de Comsomol.

Vă felicit pe toți cu prilejul celei de a cincisprezecea aniversări a organizației voastre, și vă doresc din suflet noi succese în lupta pentru comunism !

*M. I. Kalinin : „Despre tineret”,
Editura „Molodaia gvardia” 1940,
pag. 142—145.*

**TOATE FORȚELE, TOATE CUNOȘTINȚELE
ȘI TOATA ENERGIA ÎN SLUJBA TRANSPORTURILOR
SOCIALISTE!**

*Cuvîntare rostită la festivitatea în cinstea absolvenților
Institutului de ingineri din transporturi din Dnepropetrovsk
28 februarie 1934*

Tovarăși, sînt foarte bucuros că mă aflu la o festivitate care marchează momentul cînd o sută cincizeci de oameni pășesc pe arena largă a construcției socialiste.

În prezent este limpede pentru toată lumea că pe an ce trece, construcția socialistă devine tot mai complicată. În toate ramurile sale, iar ramurile construcției socialiste sînt nenumărate, este nevoie de o calificare mai înaltă. Acum nu se mai poate conduce și nu se mai poate munci cu metodele folosite în prima perioadă de existență a Uniunii Sovietice.

Dacă înainte mergeam pe un drum bătătorit și căutam să cîrpinim, să ridicăm cît de cît din ruină întreprinderile și instituțiile existente, în prezent ne găsim pe un drum larg, am putea spune pe drumul larg al construcției general umane. Căci noi doar croim în prezent drumuri noi, putem spune chiar drumuri necercetate încă. Iar dacă ne gîndim la ultimii ani ai orînduirii sovietice, ne putem da seama ce amploare uriașă a luat munca noastră, ce număr uriaș de sarcini am fost nevoiți să soluționăm și să îndeplinim cu propriile noastre forțe. Experiență sau ajutor în afara granițelor Uniunii Sovietice nu putem găsi. Chiar dacă am primit ajutor, acest ajutor a avut numai un caracter strict tehnic. Or, construirea socialismului înseamnă organizarea a milioane de oameni. A construi socialismul înseamnă a ști să organizezi, să unești aceste mase de milioane și să le îndrumezi în anumite direcții, spre anumite munci, spre îndeplinirea unor anumite sarcini. Și pentru ca această masă de milioane să dea rezultate pozitive este nevoie de o organizare desăvîrșită, de o organizare cum nu se

poate mai bună. Fără organizare, fără cunoștințe de specialitate, fără o perspectivă largă, fără orizont, fără o concepție comunistă despre lume este greu să lucrezi acum, deoarece numai concepția comunistă despre lume, numai înțelegerea dialectică a tot ce se întâmplă ne dă posibilitate să înfăptuim o muncă uriașă și variată...

Orice om cult și orice comunist înaintat cunoaște în măsură mai mare sau mai mică acest mod oarecum general de a pune problema. Și de aici rezultă că asupra tovarășilor care au dat lucrările de diplomă apasă o foarte mare răspundere. Din lucrători de rînd, din oameni care îndeplineau o muncă obișnuită, vă transformați în comandanți, în conducători, în organizatori, pășiți în rîndurile cadrelor calificate ale construcției noastre sovietice. Vă așteaptă o muncă grea, dar aceasta nu trebuie să vă sperie.

Între învățămîntul nostru superior și învățămîntul din lumea capitalistă există o profundă deosebire principială. Acolo studiile superioare reprezintă un privilegiu al oamenilor avuți. Cel mai mare procent de studenți și de persoane cu studii superioare îl dau tocmai oamenii care fac parte din pătura înstărită a populației — burghezia. În străinătate studiile superioare constituie o diplomă care-ți asigură privilegiul, o diplomă care-ți asigură dreptul la un nivel de trai mai înalt, dreptul de a profita de pe urma muncii, a roadelor muncii, a sudoarei și sîngelui muncitorilor care sînt în număr mai mare decît restul populației. Aceasta este rațiunea și scopul învățămîntului în lumea capitalistă. Și oricît ar căuta burghezia să mușamalizeze acest lucru, orice argumente idealiste ar invoca ea, în esență, în țările burgheze scopul învățămîntului este totuși obținerea de privilegiu.

La noi studiile superioare nu constituie un privilegiu — ele sînt o datorie, o obligație. Studiile superioare obligă la mai multă muncă, la o mai mare răspundere.

La noi cei cu studii superioare sînt, aş spune, mai hărţuiţi (*aplauze*), mai mult „prelucraţi”. Sînt „prelucraţi” mai mult ca alţii ca să nu se îngîmfeze. Şi aşa şi trebuie să fie.

Veţi intra în transporturi. V-o spun cîstit, de ce să ne ascundem, nu prea stăm bine cu transporturile. Într-o anumită măsură aceasta se explică, desigur, prin cauze obiective : un număr uriaş de muncitori, pe de o parte, un uriaş aparat centralizat, un aparat birocratic, pe de altă parte. Nu noi am creat acest birocratism, el a fost creat de-a lungul secolelor. Înainte în acest aparat intrau oamenii pentru a-şi asigura o viaţă îndestulată. Acest aparat s-a transformat într-o castă. Inginerii feroviari alcătuiau o castă.

Dacă luaţi în consideraţie aceste lucruri vă veţi da seama că în domeniul transporturilor vă aşteaptă o muncă deosebit de grea.

În timpul războiului civil căile ferate au lucrat foarte intens. Dacă în 1922 industria a început să fie refăcută, căile ferate continuau să se uzeze. Se uzau rămăşiţele învechite atît în ceea ce priveşte materialele, cît şi în ceea ce priveşte cadrele. Afară de asta, înapoierea generală a vechiului nostru stat a determinat într-o mare măsură şi gradul de înapoiere a căilor ferate.

În ultimii cinci-şase ani se constată o dezvoltare uriaşă în domeniul industriei şi al agriculturii. Au crescut în proporţii uriaşe mijloacele materiale, a crescut circulaţia mărfurilor şi aceasta aduce după sine nevoia unui trafic mai intens decît înainte. Căile noastre ferate nu sînt adaptate traficurilor intense, care mai sînt încă în mare măsură neproductive. În aceasta constau lipsurile organizării noastre.

Veţi lucra într-un domeniu care este departe de a se afla pe culmile construcţiei noastre, care se află de abia în perioada de început a avîntului. Guvernul şi partidul au pornit cu toată seriozitatea la îmbunătăţirea transporturilor. În acest domeniu sînt foarte multe de făcut, iar piedicile care ne stau în cale sînt

nenumărate. S-ar putea să primiți o muncă, care, privită superficial, să nu vă satisfacă, care să vi se pară că nu este prea utilă. S-ar putea să nimeriți într-un mediu care la prima vedere să pară că nu este omește posibil să fie schimbat. Pe unii birocratismul și munții de hîrtie pot să-i sperie. Am vrut să subliniez acest lucru în fața voastră, și în special a comuniștilor, ca să nu vă pierdeți capul dacă veți da de o asemenea situație.

Am să vă dau ca exemplu un fapt care s-a petrecut sub ochii noștri. Știți cu toții că în urmă cu un an regiunea Dnepropetrovsk — în special satele — nu arăta așa cum arată astăzi. Așa este? (*Voci din bănci*: „Așa e!“.) Arăta altfel, mult mai prost. Dar au venit oameni care nu și-au pierdut capul, n-au dat bir cu fugiții, ci s-au apucat serios de treabă și succesele se văd. Mă refer la tov. Hataevici. (*Aplauze furtunoase.*)

Spun acest lucru nu pentru a-l lăuda pe tov. Hataevici. Il spun ca să vă servească drept exemplu, un exemplu instructiv, pentru voi, tinerii, de felul cum trebuie să se muncească în mod bolșevic. Și nu trebuie să dăm înapoi în fața anumitor defecțiuni, în fața unor eșecuri vremelnice într-un loc sau altul. Diferitele sarcini sînt întotdeauna înglobate în uriașa muncă socialistă de construcție sovietică în întregul ei, ele se încadrează în linia justă, trasată de Comitetul Central sub conducerea tov. Stalin. (*Aplauze furtunoase*). În aceasta constă cheia victoriei noastre. Noi sîntem însuflețiți de convingerea profundă că victoria comunismului în lumea întreagă, într-un viitor foarte apropiat, este asigurată. Eu socot că vom trăi și acest moment. Din analiza situației internaționale reiese că revoluția mondială este aproape.

Victoriile noastre nu se bazează pe virtuțile unor oameni izolați, ci pe singura politică genială care a fost promovată în lume, pe genialele indicații ale tovarășului Lenin. Iată temelia temeliiilor victoriei noastre. Ea ne dă încrederea fermă, ne dă convingerea

M. I. Kalinin și G. I.
Petrovski la un su-
bornic în orașul
Harkov. Martie,
1920

M. I. Kalinin cu
mama sa, Maria
Vasilevna. 1926

profundă că în ciuda tuturor greutăților, în cele din urmă istoria, omenirea viitoare vor învinge. Încrederea în victoria finală ne ridică moralul și ne dă forțe care uimesc întreaga lume capitalistă. Și tot această încredere ne dă dreptul să cerem din partea populației, din partea țăranilor, a muncitorilor, a intelectualității muncitoare un uriaș efort în muncă.

Cine ne-a dat acest drept? Cine a dat acest drept Comitetului Central al partidului și guvernului? Noi luptăm pentru viitorul întregii omeniri. (*aplauze*). Iată ce ne dă dreptul să cerem oamenilor muncă cât se poate de încordată.

Aș dori ca această idee să pătrundă adânc în conștiința voastră. Toate forțele voastre fizice și intelectuale, întreaga voastră experiență politică trebuie puse în întregime, sută la sută în slujba clasei muncitoare și a țăranimii, în slujba revoluției proletare mondiale (*aplauze furtunoase*).

Trebuie să munciți. Institutul a ocupat un loc secundar, dar acest loc secundar este vremelnic, trecător. Trebuie să ocupe un loc important și permanent în industria noastră. Și cum se poate ajunge la asta? Atunci când undeva, la căile ferate se va ivi un loc vacant și directorul va întreba: „Nu se găsește vreun absolvent al Institutului din Dnepropetrovsk?” Dacă peste vreo 3—4 ani vor fi asemenea cereri, atunci voi spune că institutul stă solid pe picioarele lui.

În industria electromecanică sînt foarte căutați absolvenții fostului institut politehnic, în prezent electrotehnic, din Leningrad, pentru că, potrivit tradiției, un absolvent al institutului politehnic — respectiv al facultății electrotehnice — din Leningrad, este un bun inginer. Iată ce trebuie să obțină și institutul vostru. Asta în primul rînd. În al doilea rînd: acum părăsiți institutul; să nu pierdeți legătura cu el — este un lucru foarte important. Această legătură va face să crească influența institutului, va face să crească forțele tehnice.

O instituție nu-și cucerește renumele prin mărirea localului — localul nu este decît unul din mijloacele prin care se poate obține un bun renume — și nici prin laboratoarele excepționale, utilizate cu mașini din import. Toate acestea sînt bune, dar renumele se obține prin muncă și tradiții.

Iar această tradiție trebuie s-o creeze prima promoție; ea trebuie să creeze tradiția că Institutul din Dnepropetrovsk formează specialiști excelenți în transporturi, practicieni și teoreticieni. (*Aplauze furtunoase.*)

Din revista „Kadri jeleznodorj-
novo transporta” nr. 4. 1934.
pag. 1—3

INSUȘIȚI-VA O CULTURA MULTILATERALA

*Din cuvîntarea rostită la consfătuirea activului Comsomolului
din Dnepropetrovsk
3 martie 1934*

Noi îi prețuim pe comsomoliști nu numai pentru că, așa cum spun pionierii, sînt „urmașii” vechilor bolșevici, dar și pentru că acești „urmași” participă activ la opera de construcție, pentru că sînt o forță creatoare activă a țării. Aceasta, desigur, aduce după sine multe obligații pentru Comsomolul leninist. Și prima îndatorire a fiecărei organizații comsomoliste, ca, în general, a oricărei organizații, trebuie să fie capacitatea de a-și orienta și folosi forțele în mod rațional și cu cele mai bune rezultate.

Nu totdeauna este un bun comandant acela care își aruncă dintr-o dată în luptă toate forțele. Nu totdeauna această metodă de a duce lupta este rațională. Un comandant bun este acela care știe să economisească la maximum energia soldaților săi pentru bătălia hotărîtoare. Foarte just a relevat cîndva tova-

rașul Budionii greșeala făcută de un comandant al albilor în timpul războiului civil. Și unul și altul își conduceau unitățile pe drumuri paralele, prin stepele din regiunea Mării de Azov. Budionii și-a dus oamenii prin ținuturi locuite, unde existau case, unde puteau să se odihnească peste noapte, iar caii puteau să pască, pe cînd armata dușmanului mergea prin stepa pirjolită și pustie. Așa au străbătut ei peste 200 km. Trupele lui Budionii au ajuns la destinație cu moralul ridicat, gata de luptă, iar dușmanul a ajuns sleit de puteri și a fost nimicit de tovarășul Budionii. Prin aceasta vreau să arăt că fiecare organizator trebuie să-și organizeze bine munca, să cîntărească din timp toate împrejurările, să chibzuiască asupra lor și numai în caz de nevoie să pună în acțiune întreaga forță materială, întreaga forță a organizației. Această calitate bolșevică a avut-o în cel mai înalt grad tovarășul Lenin și o are tovarășul Stalin. Comsomoliștii trebuie să caute să dobîndească și ei această calitate, organizîndu-și astfel munca, încît să cunoască pe fiecare comsomolist, să știe ce are el bun și cu ce poate fi și trebuie să fie ajutat, în ce muncă poate da el cele mai bune rezultate pentru cauza noastră.

Iată un exemplu: printre comsomoliști se află un mare număr de studenți, care învață la școlile tehnice superioare, în institutele de învățămînt superior și la școlile tehnice. Aceștia sînt deseori supraîncărcați cu munca. Și dacă studenții nu-și organizează bine programul de muncă, de activitate obștească și de odihnă, după terminarea institutului mulți vor avea sănătatea zdruncinată. Unul o să constate că nu stă bine cu ficatul, altul că-i bolnav de rinichi, al treilea că stomacul nu funcționează cum trebuie. Cine trebuie să aibă grijă de buna organizare a vieții studențimii noastre, cine răspunde în primul rînd în fața partidului de aceste cadre? Comsomolul! Aceasta este sarcina lui, el trebuie să vegheze, el trebuie să desfășoare o muncă de zi cu zi în toate școlile, începînd cu cele elementare și pînă la cele superioare.

El trebuie să ajute la îndeplinirea cu strictețe a direcțivelor date de guvern în această privință și la mai buna organizare a studiului și a felului de viață al studenților.

Statul nostru proletar, ocupat cu munca de construire a socialismului, se află în încercuire capitalistă. Asta înseamnă că sîntem în permanență expuși să fim atacați de dușmani. În munca noastră pașnică de zi cu zi noi nu trebuie să uităm nici un moment acest lucru. Noi toți trebuie să fim totdeauna vigilenți, să fim totdeauna la postul de luptă.

În caz de război, cine va alcătui în cea mai mare parte armata noastră? În marea ei masă va fi alcătuită din comsomoliști. De aceea, îndeosebi comsomoliștii trebuie să aibă atenția veșnic trează. Comsomoliștii nu trebuie să uite niciodată că în cazul cînd va ataca dușmanul ei sînt aceia care, sub conducerea comuniștilor și cot la cot cu ei, vor trebui să țină piept primei lovituri. Iar primele lovituri ale dușmanului, după cum se știe, sînt cele mai crîncene. Aceasta obligă Comsomolul și tineretul muncitor condus de el să învețe cu meticulozitate tehnica militară. Tovarășul Vorosilov a trasat sarcini absolut precise și concrete Comsomolului în ceea ce privește munca de apărare. Se știe care sînt; ele trebuie îndeplinite și nu mai este nevoie să le repetăm.

Dar trebuie să vorbim aici despre un sector atît de important al muncii Comsomolului cum este educația fizică. Sportul este un lucru bun; el îl întărește pe om. Dar sportul este un lucru auxiliar și nu este bine să-l transformăm într-un scop în sine, într-o simplă goană după recorduri. Noi vrem ca omul să se dezvolte multilateral, să știe să alerge bine, să înoate, să meargă repede și frumos, așa încît întreg organismul lui să funcționeze cum trebuie — într-un cuvînt să fie un om normal, sănătos, pregătit pentru muncă și apărare și, pe lîngă toate calitățile lui

fizice, să se dezvolte normal și calitățile lui intelectuale.

Am vizitat împreună cu tovarășul Vorosilov o serie de școli militare și mi-am putut da seama că el acordă o atenție deosebită acestor lucruri. El spunea că noi trebuie să evităm goana după recorduri și că nu trebuie să ne pasioneze sportul de dragul sportului; că sportul trebuie să fie subordonat sarcinilor generale ale educației comuniste. Căci doar noi nu formăm sportivi în înțelesul îngust al cuvântului, ci cetățeni ai construcției sovietice, care trebuie să aibă nu numai brațe vînjoase și un aparat digestiv bun, ci, în primul rînd, un orizont politic larg și calități de organizator. De aceea, atrăgînd în mișcarea de educație fizică noi milioane de tineri muncitori, ridicînd la un nivel superior sportul nostru, Comsomolul trebuie să imprime sportivilor noștri un profil politic și social bine precizat.

Aș vrea ca tinerii comsomoliști să nu mă înțeleagă greșit, să nu creadă că vreau să le frînez avîntul, aș vrea ca ei să înțeleagă ce mare importanță are o bună organizare bolșevică a muncii în orice sector al vieții și activității noastre.

În special, vreau să spun cîteva cuvinte despre sentimentul tovarășesc în rîndurile tineretului. În tinerețe omul este mai înclinat spre prietenie, spre sprijinirea tovarășilor. Rar se întîmplă ca vreun tînr să-și părăsească tovarășul într-o situație grea; asemenea cazuri pot fi două-trei la sută. În luptă acest sentiment are o importanță excepțională. Convingerea deplină că vecinul este un om neclintit dă întregii coloane militare o extraordinară capacitate de luptă. Focul dușmanului sau nu provoacă de loc panică, sau, în orice caz, proporțiile panicii sînt reduse. Acest sentiment face să crească unitatea și disciplina soldaților. Sentimentul tovarășesc, al prieteniei de clasă, trebuie dezvoltat la maximum printre tineri. Aceasta

este una din cele mai importante calități socialiste. Ea este necesară pretutindeni și în deosebi în lupta de clasă.

Mulți s-au obișnuit să considere sentimentul tovarășesc o vorbă goală; în realitate, însă, dacă acest sentiment ar fi cultivat cum se cuvine, astfel încât comsomoliștii și tineretul fără de partid, tovarășii și prietenii, să-și împărtășească bucuriile legate de munca în producție, să biruie împreună greutățile, să-și însușească împreună tehnica, ajutându-se cu adevărat unul pe altul, să-și petreacă împreună timpul de odihnă, făcând exerciții fizice și sport etc., atunci sentimentul tovarășesc ar constitui un admirabil stimulent al întrecerii socialiste și ar da roade importante.

Comsomolul nostru trăiește într-o perioadă excepțional de favorabilă, o perioadă foarte interesantă. Nici o generație tânără, în tot cursul istoriei societății omenеști, n-a trăit asemenea vremuri.

La drept vorbind, în epocile cînd nu au loc mari prefaceri istorice poți trăi pînă la 70 de ani fără să progresezi de loc: în viața omului nu intervin schimbări prea mari — se naște într-o casă oarecare și la bătrînețe tot acolo moare.

Pe cînd noi toți, și deci și tineretul nostru, trăim acum într-o perioadă de mărețe prefaceri istorice. Sub ochii noștri mai există state cu rămășițe feudale considerabile, în timp ce în Rusia, odinioară cea mai barbară țară din Europa, în fosta închisoare a popoarelor, se desfășoară din plin construirea socialismului.

În care epocă istorică a existat o perioadă mai interesantă? Cînd a existat mai mult eroism și dramatism decît în vremurile noastre?

Nici chiar în timpul revoluției franceze, care a fost atît de bogată în evenimente și transformări zguduitoare, n-a existat atîta eroism și dramatism. Bineînțeles că revoluția franceză nu poate fi compa-

rată cu revoluția noastră. Revoluția franceză, deși progresistă pentru vremea ei, a fost totuși o revoluție burgheză. Pentru prima oară în istorie, revoluția noastră, revoluția socialistă, luptând pentru interesele clasei înaintate, ale celei mai progresiste clase din istorie — proletariatul — luptă implicit pentru interesele întregii omeniri muncitoare. Sfătuiesc foarte insistent pe comsomoliști, pe tinerii noștri, să citească „Vestitorul furtunii” al lui Gorki. Acolo sînt admirabil redată aspirațiile revoluționare ale oamenilor înaintați din vechea Rusie.

Cine vrea să-și consacre viața muncii socialiste, acela creează, transformă viața, luptă, sfarmă ceea ce este vechi și creează noul. Iar realitatea noastră sovietică dă posibilitate fiecărui om al muncii, fiecărui tînăr muncitor și colhoznic să-și dovedească și să-și dezvolte în modul cel mai folositor aptitudinile și talentele. Se înțelege că în istoria omenirii n-a mai existat o perioadă atît de interesantă, întrucît înainte de Revoluția din Octombrie oamenii se luptau pentru o bucată de pîine, în condițiile dominației unui pumn de bogătași asupra milioaneilor de oameni ai muncii.

Nu încape îndoială că peste cîtva timp, pe baza luptei noastre, pe baza schimbărilor radicale care au loc în țara noastră, se vor crea minunate opere de artă. Nu încape îndoială că marile creații ale realității noastre revoluționare vor oferi artiștilor teme admirabile. A trăi într-o asemenea epocă este într-adevăr o mare fericire. Eu, deși am 58 de ani, mă socot omul cel mai fericit, fiindcă trăiesc în această perioadă. Noi știm că va veni comunismul, că viața va fi frumoasă și atrăgătoare, dar momentul cel mai interesant este acela cînd se desfășoară lupta de clasă, cînd luăm mînuți iei parte la această luptă, cînd știi că în această luptă va învinge proletariatul.

Și nu se poate ca acest lucru să nu însuflețească și tineretul nostru la noi fapte eroice în lupta pentru

socialism. Noi vedem că membrii Comsomolului leninist, educați de partid, își dovedesc zi de zi devotamentul față de cauza socialismului, vedem că, la prima chemare a partidului, își însușesc știința și tehnica, scot cărbuni din mine, construiesc metroul, cuceresc înălțimile stratosferei, luptă vitejește cu Arctica cea aspră, devenind unii dintre primii eroi ai Uniunii Sovietice.

Comitetul Central al partidului nostru, tovarășul Stalin și ceilalți membri ai C.C. știu că organizația comsomolistă răspunde la toate sarcinile trasate de partid. Partidul și guvernul găsesc o dragoste nețărnută, devotament și sprijin în rîndurile tinerei generații a țării noastre — Comsomolul. Noi, vechii bolșevici, sîntem convinși că nu greșim. Comsomoliștii sînt noii constructori ai Uniunii noastre.

Dacă vei fi un *adevărat* comunist, vei fi tînăr pînă la sfîrșitul zilelor tale.

Iată de ce am spus „un comunist adevărat”. Pentru că comunismul călește oamenii. Pentru un adevărat comunist, neplăcerile personale au un caracter *secundar*: dacă ți se întîmplă vreo neplăcere în familie este foarte dureros, dar eu socot că de pe urma acestui lucru socialismul n-a avut de suferit, deci nici munca ta nu trebuie să sufere. Bineînțeles că dacă trăiești numai pentru interesele tale familiare, dacă te gîndești tot timpul numai la tine sau la Safta ta, nu vei fi un adevărat comunist. Pe cînd dacă lucrezi într-adevăr activ, dacă iei parte activă la întreaga operă de construcție, uneori nici nu bagi de seamă în ce rochie este ea îmbrăcată, uiți nimicu-rile de toate zilele și neplăcerile personale.

Pentru a fi un comunist hotărît, se cere în primul rînd o concepție comunistă fermă despre lume. Concepția comunistă ne dă posibilitatea să abordăm în mod just orice problema, să privim just orice fenomen. Pentru luptătorii revoluției proletare concepția comu-

nistă despre lume este ceea ce este pentru astronom, de pildă, un mare telescop, iar pentru cercetătorul de laborator — microscopul. Unui om politic, unui militant pe tărâm social, concepția comunistă îi dă posibilitatea să înțeleagă just și sub toate aspectele condițiile în care muncește, să organizeze masele și să le ducă la luptă, să vadă, să înțeleagă și să traseze just perspectivele de viitor. Toate acestea laolaltă îl fac pe om mai tare, mai puțin receptiv nu numai față de neplăcerile mici, personale, dar și față de nenorocirile mari. Dacă te frământă o idee generală, dacă pui cauza colectivului mai presus de toate, dacă ești preocupat de aceleași interese și speranțe ca și cei din jurul tău — tocmai aceasta este, aceste interese comune ale oamenilor muncii care ne fac pe noi, comuniștii bătrâni, să fim tineri.

Să luăm perioada războiului civil și perioada construcției noastre socialiste. În zilele acelea toți oamenii muncii, inclusiv bătrânii, au făcut minuni de eroism, au săvârșit fapte extraordinare. Și le săvârșesc și acum. Acest lucru trebuie să-l înțeleagă schimbul nostru de mîine — comsomoliștii și tineretul muncitor și colhoznic. De la vechii bolșevici, de la proletarii bătrâni, căliți în lupte, ei trebuie să preia spiritul colectiv, entuziasmul creator, înțelegerea și modul de interpretare teoretică a evenimentelor care au loc.

Pentru a ține pasul cu viața noastră vijelioasă nu este de-ajuns să muncești cu ardoare. Forța partidului bolșevic constă în faptul că el este înarmat cu învățătura lui Marx, Engels, Lenin și stăpînește la perfecție această armă. În condițiile activității ilegale și sub prigoana permanentă a jandarmilor, în condițiile luptei înverșunate împotriva țarismului, burgheziei, în condițiile ocnei și ale deportărilor, bolșevicii și-au însușit teoria revoluționară, sintetizînd din punct de vedere teoretic experiența de luptă a proletariatului. E drept că uneori eram „liberi” să învățăm.

Ne aruncau în închisori și acolo puteam citi, cu toate că nu reușeam să facem asta întotdeauna. Tineretul nostru, desigur, nu mai are acest „avantaj” acum.

Comsomoliștii, în deosebi activiștii, se pling deseori că n-au cînd să citească și să se cultive. Și eu sînt un om ocupat, și totuși, găsesc în fiecare zi timp pentru citit: în fiecare zi citesc măcar opt-zece pagini — nu documente oficiale, ci cărți marxiste și, afară de aceasta, mai citesc și cărțile de literatură care apar.

Tovarășul Stalin a spus cîndva că lucrul cel mai rău este ca oamenii să gîndească în formule și lozinci duate de-a gata. Firește că e mai simplu așa. Ca să redai o teză teoretică oarecare cu cuvintele tale, trebuie în primul rînd să chibzuiești bine, s-o înțelegi; altfel poți să greșești. Pe cînd dacă vorbești cu formule învățate pe de rost, gîndirea ta nu lucrează cum trebuie — este adormită. De aceea, prima condiție a învățămîntului teoretic este să studiezi problema în profunzime, s-o înțelegi, nu să înveți pe de rost o teză sau alta.

Comsomoliștii, în deosebi activiștii muncesc mult. Ei duc o muncă importantă, dar au totuși datoria de a fi oameni culți, multilateral pregătiți.

Construcția socialistă are nevoie de oameni instruiți, iar oameni instruiți pot fi considerați nu cei care citesc mult și atît, ci cei care studiază în mod serios filozofia materialistă, care își însușesc comorile științei, care aprofundează ceea ce au citit și înțeleg cum să îmbine teoria revoluționară cu practica revoluționară.

Și nu încape îndoială că dacă își vor organiza bine timpul, comsomoliștii vor avea vreme îndeajuns și pentru studiul teoretic.

Al. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 15—21

CUVINTARE ROSTITA LA ADUNAREA TINERILOR ALEGATORI DE LA UZINA DE RULMENȚI nr. 1

16 noiembrie 1934

Tovarăși, pe voi cetățeni cu drepturi depline care votați pentru prima oară în alegerile pentru Soviets, vă salut și vă felicit cu prilejul majoratului civic! Până acum spuneți despre voi înșivă că sînteți schimbul nostru de mîine. În prezent nu mai sînteți schimbul nostru de mîine. Sub toate raporturile sînteți ca și noi, lucrători cu drepturi depline ai Uniunii Sovietice. În prezent și voi faceți parte dintr-o oaste de răspundere, dintr-o falangă de răspundere, sau, după cum spune tovarășul Stalin, din brigada de șoc a lumii.

Este o mare cinste să fii în fruntea mișcării muncitorești. În trecut noi ne aflam la coada mișcării muncitorești internaționale, în urma celorlalte țări, iar lupta de clasă o învățam după exemplul Germaniei, Angliei și Franței. Învățam de la ele și le invidiam pentru că în aceste țări muncitorii se bucură, mai exact se bucurau, de o libertate relativ mai mare, aveau mai multe posibilități de organizare, puteau să trăiască mai civilizat și să promoveze intelectualii din rindurile lor.

Și într-un răstimp de vreo 30—40 de ani, într-o perioadă istorică atît de scurtă, înaintașii noștri au făcut o muncă importantă, o muncă de onoare. Este de-ajuns să ne amintim care era atitudinea față de muncitori pe vremea cînd am intrat eu la fabrică. Fiica unui portar, a unui paznic sau a vreunui mic slujbaş considera de pildă că a se mărita cu un muncitor este, dacă nu o rușine, în orice caz nu o prea mare bucurie, pentru că un muncitor nu-i va oferi altceva decît o viață grea, o viață fără nici o perspectivă. Dar, după ce am lucrat vreo zece ani la fabrică, lucrurile s-au schimbat și atitudinea față de muncitori a devenit și ea alta.

În această perioadă mișcarea muncitorească a crescut foarte mult. Lupta grevistă s-a extins și se desfășura ca un val neîntreput. Din rîndurile olasei muncitoare a ieșit un număr imens de muncitori revoluționari. Cînd am fost arestat pentru prima oară, nu mai eram eu primul muncitor revoluționar. E drept că pe atunci la 5 muncitori revoluționari erau, cred, nu mai puțin de 5 intelectuali revoluționari; totuși nu mai era aceeași situație ca în partidul „Narodnaia volea”¹. Acolo dintr-o sută de oameni, unul era muncitor sau țăran, și aceasta numai pentru că se nimerea, numai din întîmplare.

La Uzina Putilov, ca și la celelalte uzine mari, arestările se țineau lanț. Un grup era arestat și clasa muncitoare creștea alt grup care-i lua locul. La șase luni după arestarea mea a fost arestat un grup de conducători. Muncitorii veniți în urma mea erau, pe vremea cînd mă aflam printre ei, muncitori de rînd, dar de vreme ce au fost arestați însemna că au devenit muncitori înaintați. În timpul țarismului era lesne să ajungi în conducerea partidului. Această conducere se schimba și se reîmprospăta rapid, pentru că „bătrînii” intrau la închisoare și, firește, mulți dintre ei dispăreau complet din mișcarea revoluționară: avea loc o selecționare revoluționară.

Ca urmare a creșterii luptei revoluționare, a conștiinței politice și a gradului de organizare a clasei muncitoare, ziua de muncă a fost redusă, salariul mărit și, principalul, a crescut nivelul cultural al oamenilor. Printre muncitori a crescut considerabil numărul celor pregătiți, care citesc mai mult și în rîndul cărora a crescut, dacă nu bunăstarea materială, în orice caz nivelul cultural. Într-un cuvînt, după

¹ Narodnaia volea — asociație secretă narodnică, organizată în 1879 în vederea luptei revoluționare împotriva absolutismului țarist. După 1881, în urma desființării acestei organizații de către guvernul țarist, o parte dintre narodnici au început să predice împacarea cu țarismul. (n.t.)

numai zece ani, muncitorii se bucurau de multă stimă.

Clasa muncitoare n-a obținut nici o cucerire fără sacrificii. Oamenii piereau în număr foarte mare din cauza provocatorilor, a bătăilor, mureau pur și simplu din cauza greutăților vieții sau își pierdeau mințile. Dacă un om nervos stă 2—3 luni în închisoare, e de ajuns ca să-și piardă mințile. Dar toate aceste sacrificii aduse de clasa muncitoare îi mărea convingerea că s-a ridicat, că nivelul ei cultural a crescut, iar după zece ani de la intrarea mea în fabrică, un muncitor calificat era socotit de fete o partidă de invidiat. Iată cât de schimbătoare este viața!

Creșterea conștiinței politice a clasei muncitoare a însemnat totodată și o creștere a nivelului ei cultural. Acum există mai multe posibilități pentru munca politică în cadrul clasei muncitoare. Muncitorul luptă pentru o viață mai bună. Este o trăsătură caracteristică pe care o văd acei care știu să observe. Și doar nu de mult muncitorul era foarte înapoiat.

Eu am mai apucat acel nivel de „cultură” când printre muncitori era considerat un act de eroism să-i pui meșterului sau șefului de atelier un sac în cap și să-l bați sau să pui la cale încăierări între muncitori. Era un surplus de energie care nu-și găsea întrebuințare, pentru că preocupări culturale nu existau, legăturile sociale ale muncitorilor erau slabe și singura ieșire erau încăierările; se încăiera un atelier cu altul sau o uzină cu alta. Pentru a cunoaște acest trecut n-ar strica să citești „Moravurile de pe ulița Rastereaeva” de Gleb Uspenski, deși nici ele nu prezintă o imagine fidelă a vieții muncitorilor din vremea aceea. Acum avem o „Istorie a fabricilor și uzinelor”. Cine o va citi, va vedea că într-un răstimp de 50 de ani situația clasei muncitoare din Rusia, iar acum din Uniunea Sovietică, s-a schimbat radical.

În prezent la noi clasa muncitoare este o clasă dominantă. Acum din rândurile clasei muncitoare se completează ou cadre de bază aparatul de stat,

Armata Roșie, se ridică oameni de știință, tehnicieni, ingineri și conducători ai producției. După cum vedeți, o foarte mare deosebire față de trecut. Chiar în perioada cînd mișcarea muncitorească era în floare, erau puține cazurile cînd oameni ieșiți din rîndurile clasei muncitoare ajungeau printre cadrele culturii burgheze-capitaliste. Ei erau redactori sau lucrători la ziare, sau pur și simplu funcționari în întreprinderi. Dar acești renegați constituiau cazuri izolate. La noi acum clasa muncitoare se află nemijlocit la cîrma țării.

Înaintașii voștri au făcut o muncă uriașă, o muncă grea și au adus jertfe mari. Noi sîntem dintre acei fericiți aflați pe valul care a adus victoria. Calea parcursă este presărată cu un număr uriaș de jertfe aduse de clasa muncitoare.

Ne găsim la postul înaintat al clasei muncitoare internaționale. Înainte noi am luptat pentru a cuceri, dacă ne putem exprima astfel, steagul de luptă printre celelalte detașamente ale mișcării muncitorești și ne consideram în urma mișcării muncitorești din Anglia, Germania și Franța. Acum, însă, sîntem în fruntea tuturor, în fruntea întregii clase muncitoare din lume și înaintea ei cu mult. Ieri am spus deschis acest lucru unei delegații de muncitori din Apus: sînteți oaspeții rudelor voastre bogate.

Și, într-adevăr, noi sîntem rudele bogate.

Le-am spus: acum ați venit voi să învățați de la noi. A fost un timp cînd mergeam noi să învățăm de la voi, pe cînd acum, dimpotrivă, veniți voi la noi. Aceasta schimbă situația. Înainte numai unii dintre tovarășii noștri ajungeau în străinătate ca să învețe de la voi metodele luptei revoluționare. Din experiența mișcării voastre revoluționare noi am preluat, desigur, unele lucruri. În prezent, însă, n-avem de la cine învăța, pentru că mergem în fruntea tuturor celorlalte țări.

În Uniunea Sovietică clasa muncitoare este clasa dominantă și, pentru prima oară în istorie, este chemată să desăvîrșească arta și formele de condu-

cere a statului muncitoresc. Noi trebuie să facem totul singuri, pentru că n-avem de la cine prelua experiență. E de la sine înțeles că pentru aceasta trebuie să avem un înalt nivel de cultură.

Voi, tinerii, aveți o răspundere mult mai mare decît am avut noi, în fața clasei muncitoare din lumea întreagă. Cînd clasa muncitoare este la putere, ea trebuie să țină bine această putere. Pentru că dacă o scapi, cine știe dacă vei reuși să mai pui mina pe ea vreodată — asta o știe și un copil. Așadar, pe umerii voștri apasă o răspundere mult mai mare. Fiecare om, fiecare muncitor vrea să obțină în viața sa rezultate cît mai importante pentru clasa sa, pentru țara sa, pentru întreaga mișcare revoluționară mondială. E un lucru firesc. Dacă-i vei lua unui om idealurile, viața lui va deveni searbădă. Dacă omul se gîndește numai la el, la pîinea sa, dacă n-are nici o perspectivă, dacă n-are idealuri sociale — viața nu mai e viață. Nu cred să se găsească mulți pe care să-i atragă o asemenea viață. E drept că sînt și astfel de oameni, dar numărul lor este foarte mic. În sinea sa fiecare om vrea să fie cît mai util, vrea să realizeze cît mai multe în viața sa, în interesul omenirii, în interesul clasei muncitoare. Dacă i s-ar spune oricărui om că „dumnezeu” îi dă un talent, dar că de acest talent sînt legate multe neplăceri, sînt sigur că dintre cei care vă aflați aici foarte puțini ar refuza ; ceilalți însă ar spune că primesc toate neplăcerile numai să aibă un talent. De aici se vede că omul vrea să fie folositor clasei sale. Și tocmai aceasta înnobilează viața omului ! Conștiința că este folositor nu numai sieși, ci tuturor, îl ridică din punct de vedere moral, face ca viața lui să fie atrăgătoare, îl însuflețește în munca lui de zi cu zi.

Cînd făceam tunuri pentru țarism, nimic nu ne însuflețea, pentru că știam că în orice moment aceste tunuri pot fi îndreptate împotriva noastră. Lucrînd în fabrică, textilele, de pildă, știau că îi îmbogățesc pe fabricanți. Singura muncă nobilă din acea vreme

era lupta în ilegalitate ! În prezent, însă, la noi orice muncă este înnobilită, este înnobilită prin ideea construirii socialismului. Înainte construirea socialismului nu era decît un ideal, un vis, nu putea fi pipăită cu mîinile şi nu putea fi văzută cu ochii. Acest ideal nu exista decît în gînd, în cap, era văzut cu ochii minţii, în perspectivă. În prezent, construirea socialismului este o realitate. Acum fiecare dintre voi, strungarul, lăcătuşul, cel care mătură podeaua şi cel care conduce sînteţi legaţi cu toţii printr-o idee comună. Organizînd şi întărind producţia, voi nu numai că faceţi rulmenţi, în calitate de rulmenţi, de obiect concret (iar obiectul este un lucru neînsufleţit), voi, cum a spus astăzi tov. Bodrov, faceţi să sporească forţa Uniunii Sovietice, o eliberaţi de dependenţa faţă de străinătate. Şi ce înseamnă aceasta ? Aceasta înseamnă că Uniunea Sovietică, cu alte cuvinte brigada de şoc a proletariatului mondial, devine independentă, înarmată, capătă mai multă forţă fizică şi morală faţă de lumea capitalistă. Prin urmare, munca pentru producerea unui rulment duce la întărirea U.R.S.S. ca bastion al revoluţiei proletare mondiale, şi este însoţită de cele mai înalte idealuri ale omenirii. Să muncim bine, aceasta este prima noastră îndatorire. Şi dacă producţia este prost organizată, dacă productivitatea muncii este scăzută, în felul acesta nu putem ajunge prea departe. Nu putem spera să obţinem victoria.

Pentru a obţine victoria, fabricile trebuie să fie amenajate în mod civilizat, pentru ca clasa muncitoare, în calitatea ei de clasă conducătoare, să dirijeze în mod civilizat. Înainte vreme, nivelul de cultură al clasei muncitoare, cu excepţia revoluţionarilor, era scăzut. În prezent, însă, din rîndurile clasei muncitoare noi recrutăm nenumărate cadre de conducere. Pentru ca nivelul de cultură al clasei muncitoare să crească, ea trebuie să dispună de uriaşe bogăţii culturale, bogăţii care să nu scadă, să nu se micşoreze de pe urma cheltuirii lor necesare pentru guvernarea

statului, pentru corpul de conducere al tuturor domeniilor construcției socialiste.

Acestea sînt sarcinile care stau acum în fața clasei muncitoare. Ele vă sînt, desigur, cunoscute. În această privință eu nu vă descopăr America. Nu fac decît să rezum bazele teoretice ale marxismului, pe care vreau să vi le expun într-un limbaj obișnuit.

Dacă noi am luptat pentru a cuceri puterea, voi sînteți chemați, în calitate de clasă înaintată a proletariatului, să păstrați această linie înaintată mulți, mulți ani de acum înainte. Mai mult, voi trebuie să înaintați în așa fel, încît să antrenați după voi tot restul poporului, căci atît timp cît capitalismul n-a fost doborât în cîteva țări, situația noastră nu poate fi socotită absolut sigură. Atunci cînd socialismul va învinge în două-trei țări mari, ne vom simți mai în siguranță și vom putea spune: ne putem odihni puțin. Acum, însă, nu putem face acest lucru. Acum voi trebuie să fiți deosebit de vigilenți, trebuie să munciți mult, pentru că în voi sînt acumulate forțe tinere, voi puteți pași înainte.

În fața voastră stau sarcini revoluționare de mare amploare ! În sarcina voastră cad și tehnica, și matematica, și astronomia. Toate științele cad în sarcina voastră. Și științele abstracte și cele concrete — toate cad în sarcina voastră. Clasa dominantă trebuie să fie o clasă cu desăvîrșire cultă. În țările capitaliste burghezia a început acum să se descompună și frînează, împiedică omenirea în mersul ei spre progres. Forțele fizice și culturale ale proletariatului, însă, cresc pe zi ce trece ; el trebuie să meargă înainte, el reprezintă clasa care desființează toate clasele, inclusiv pe sine, ca clasă a lucrătorilor salariați. El conduce omenirea spre societatea fără clase.

Aș vrea ca din lucruri aparent simple, făcînd o muncă aparent necomplicată, să vă dați seama că dincolo de aceasta stă lupta crincenă pentru interesele proletariatului pe scară mondială. În condițiile

noastre, cu cît este mai bine măturată podeaua și șters orice fir de praf, cu atît măturătorul își îndeplinește mai bine munca sa socialistă. El grăbește dezvoltarea revoluției, întărește brigada mondială înaintată, dă imbold în luptă muncitorilor din lumea întreagă. Înainte, o asemenea situație n-a existat și nu putea să existe. Înainte numai un revoluționar putea să lupte, pe cînd acum fiecare cetățean, fiecare om cinstit din Uniune nu numai că poate, dar trebuie să lupte, căci munca lui, oricît de neînsemnată ar fi ea, este o luptă în folosul socialismului. Aceasta deschide largi perspective creației voastre, și fiecare om își poate dezvolta la infinit talentele sale. Talentul său muzical și-l folosește nu numai în muzică, îl folosește pentru construcția socialistă generală, în interesul victoriei proletariatului. Iată în ce constă superioritatea, iată în ce constă innobilarea. Iată de ce clasa noastră muncitoare suportă greutățile pe care le are de împlinat Uniunea Sovietică. Dușmanii noștri se miră cum de reușesc Puterea Sovietică și bolșevicii să biruie cu ușurință situații care par fără ieșire, cum din impasuri de netrecut găsesc o cale largă pe care pășesc înainte; acest lucru este cu puțință pentru că perspectivele trasate de partidul comunist sînt atît de nobile și oamenii sînt în așa măsură cuceriți de aceste perspective în activitatea lor practică, în munca lor spirituală, încît aceasta îi face să fie neobișnuit de rezistenți. Această rezistență îi ajută să biruie greutăți imense...

Aceasta este dialectică, aceasta este o imagine luminoasă. Această imagine, pe de o parte, deschide perspective largi dezvoltării intelectului vostru, muncii voastre, pe de altă parte pune pe umerii voștri o răspundere uriașă.

Părerea mea este că tradițiile pe care le urmați nu sînt de loc rele. Partidul leninist, clasa muncitoare din Rusia și chiar țărănimea își au tradițiile lor

revoluționare. Și dacă voi veți păstra cu stințenie aceste tradiții, nu mă îndoiesc că veți face față sarcinilor care stau în fața voastră.

Se publică pentru prima oară. Arhiva Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., f. 78, op. 1, d. 509

**DIN CUVINTAREA ROSTITA
LA ȘEDINȚA PREZIDIULUI C.E.C. AL U.R.S.S.**

7 mai 1937

...Decorăm astăzi pe lucrătorii organului nostru central „Pravda”. Îmi vine greu să vorbesc despre „Pravda”, deoarece pentru noi, oamenii din generația mai vîrstnică — mă tem să spun „bătrîni” — „Pravda” e ca arma pentru un soldat credincios, pe care, potrivit vorbei din bătrîni a cazacilor, n-o va schimba pentru nimic în lume. Și tocmai o astfel de armă este „Pravda”; îi este scumpă oricărui comunist și nu poate să nu-i fie scumpă. Tovarăși, în țara noastră proletariatul se află la putere; el a cucerit puterea. Masele și-au jertfit viața, tot ce are omul mai scump, pentru că apărau ideile înalte pe care proletariatul era sortit de istorie să le înfăptuiască. „Pravda” este organul care timp de 25 de ani a luminat proletariatul, l-a unit, l-a organizat, care împreună cu masele a luptat pentru transpunerea în viață a acestor idei. Dacă s-ar găsi un artist, de talia lui Shakespeare, ar ști să zugrăvească în culori deosebit de vii istoria acestei lupte, în care erau atît de multe idealuri, în care mii de oameni au pierit pentru idealuri înalte. Ce poate fi mai nobil, mai cinstit, unde putea fi găsit un conținut de idei mai bogat decît în

această luptă a proletariatului rus, la a cărei conducere „Pravda” a luat atît de intens parte? Jubileul de douăzeci și cinci de ani, pe care-l sărbătorim astăzi este, aş spune, cam palid: sarcinile practice ale construcției socialiste, lupta noastră de zi cu zi, grijile legate de încercuirea capitalistă — toate acestea nu ne permit să zugrăvim așa cum se cuvine tabloul acestei mărețe lupte. Dar nu mă îndoiesc că va veni ziua cînd un mare artist va crea pe baza acestui material atît de nobil o operă dramatică superioară prin conținutul ei de idei celor mai bune opere ale celor mai mari artiști din lume.

De aceea este foarte firesc ca decorarea ziarului „Pravda” să fie sărbătoarea noastră, a tuturor. Îl salut cu toată căldura și-l felicit din inimă pe conducătorul „Pravdei”, tovarășul Mehlis, redactorul ziarului. Aş mai vrea să transmit salutul meu și tuturor lucrătorilor, care scriu, tipăresc și difuzează ziarul „Pravda”.

Mulți dintre oamenii noștri, în deosebi tinerii, caută, cum spun ei, o muncă ideologică sau organizatorică importantă. „Nu voi accepta o muncă tehnică: tehnica nu este decît tehnică, or eu am foc sacru și de aceea doresc altă muncă.” Nu îmi inspiră încredere oamenii care consideră că munca tehnică nu este o muncă importantă. Problema este: ce înțelegi prin muncă tehnică? Într-o țară capitalistă a lustrui cizmele capitalistului este o muncă tehnică pe care o face un om pentru a-și cîștiga o bucată de pîine. Pe cînd într-un stat socialist, orice muncă ai face, oricît de îngust tehnică ar fi ea, de pildă broșarea ziarului „Pravda” — care este o muncă pur mecanică — ca să nu fie numai o muncă tehnică omul trebuie să știe și să înțeleagă că ziarul „Pravda” este îndrumătorul ideologic al celui mai puternic detașament al proletariatului mondial — detașamentul sovietic. Dacă omul concepe munca tehnică

nu ca pe o simplă muncă tehnică, ci o leagă de întreaga muncă socialistă, atunci și tehnica capătă un foarte bogat conținut de idei. Oare nu era o muncă tehnică munca oamenilor care lucrau în ilegalitate pentru a scoate broșuri ilegale? Era o muncă tehnică, iar oamenii se numeau tehnicieni. Totuși oamenii primeau această muncă, își jertfeau viața pentru ea, mergeau la ocnă pentru ea. Deși s-ar spune că este ridicol ca oamenii să-și jertfească viața pentru o simplă muncă tehnică. De aceea cel de al doilea salut îl trimit tuturor lucrătorilor de la „Pravda”, celor care fac muncă tehnică. Și aș vrea ca ei să fie convinși că fac o muncă ideologică foarte importantă, pentru că atunci munca lor tehnică va avea un bogat conținut ideologic, va fi munca cea mai frumoasă și mai atrăgătoare...

M. I. Kalinin : „Articole și cuvântări, 1936—1937, Partizdat, 1938, pag. 59—61.

URĂRILE MELE PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR!

*Articol apărut în ziarul „Pionerskaja pravda”
5 decembrie 1937*

Astăzi este sărbătoare la noi. În urmă cu un an, în această zi, Congresul al VIII-lea general extraordinar al Sovietelor a sancționat Constituția U.R.S.S. — acest document istoric despre care fiecare pionier și școlar a auzit vorbindu-se. El a auzit vorbindu-se despre Constituție și în detașamentul de pionieri și acasă, pe părinții săi.

Trăiți în Țara Sovietică, în care Marea Constituție asigură copiilor o viață fericită și plină de bucurii. Constituția a dat copiilor sovietici dreptul la

învățătură. Dar cum veți învăța — asta depinde acum de voi. Trebuie să învățați foarte bine, pentru că Țara Sovietică are nevoie de constructori ai socialismului învățați, culti și bine pregătiți. Țara Sovietică are nevoie de organizatori buni, de lucrători curajoși și cu inițiativă, devotați cauzei și patriei lor.

Dar pentru a-ți cultiva toate aceste calități nu este de ajuns numai să vrei, pentru aceasta este nevoie de o muncă susținută, consecventă și sistematică.

S-ar părea că la întrebarea: cum trebuie să învățăm? este foarte simplu de răspuns. Te duci la școală, îți pregătești lecțiile — și gata. Dar nu este chiar așa de simplu. Poți tocmai în fiecare zi, poți citi fără alegere tot ce-ți cade în mină, iar rezultatul să fie o învălmășeală în cap, o înțelegere superficială a diferitelor probleme și dintr-un astfel de elev va ieși în viitor un lucrător slab pregătit, care va munci nesistematic și nu va ști să-și organizeze munca.

Urarea mea este să învățați bine. Și pentru aceasta trebuie să vă organizați în așa fel învățătura, să vă împărțiți în așa fel ziua, încât să aveți timp și să învățați foarte bine, și să vă plimbați, și să vă jucați, și să faceți sport. Căci noi vrem ca voi să fiți nu numai oameni învățați, ci și sănătoși, voloși și fericiți.

Îl cunoașteți pe vestitul cetățean al patriei noastre — pe Stahanov — ați citit și ați auzit despre metodele stahanoviste de muncă. Dar ce înseamnă metode stahanoviste de muncă?

Un muncitor a încercat să-și pregătească din timp sculele de care are nevoie în munca sa, să le aranjeze într-o anumită ordine, astfel încât să le aibă la îndemână, și s-a dovedit că măsura aceasta simplă l-a ajutat să mărească considerabil productivitatea muncii. În acest exemplu simplu sînt cuprinse elemente ale atitudinii stahanoviste față de muncă. O atitudine chibzuită față de muncă și acumularea

sistematică de cunoștințe constituie condițiile necesare pentru însușirea metodelor stahanoviste în orice muncă.

Și la învățătură poate avea o foarte mare importanță un sistem anumit de pregătire a lecțiilor: modul de a-ți însuși materialul, ca și unele amănunte de ordin pur tehnic — cum stai, cum ții caietul. De pildă, când citești trebuie să ții cartea la distanță de un cot de obraz. Această regulă, care la prima vedere pare un lucru mărunț, nu este totuși lipsită de importanță, dacă vă gândiți cât de mult trebuie să citiți și cât va trebui să mai citiți de acum încolo. Prin urmare trebuie să vă obișnuiți cu o poziție care să vă fie cât mai comodă și care să nu vă obosească ochii.

Voi citiți mult, citiți cărțile cele mai diferite. Și de citit se poate citi în mai multe feluri. Se pot înghiți cărțile, fără nici o chibzuială, urmărind numai intriga. Dacă citiți așa nu prea vă rămîne mare lucru în cap. Mai bine să citiți cărți mai puține, dar să chibzuiți mai mult asupra conținutului lor, asupra caracterului oamenilor descriși în cărți, să încercați să apreciați voi singuri dacă o carte este bună, de ce este bună, să vă notați în caietul vostru de însemnări părerile în legătură cu cele citite.

Dacă încă de pe băncile școlii vă veți forma în mod conștient și sistematic anumite deprinderi în muncă și anumite trăsături de caracter, atunci se poate garanta că veți deveni constructori iscusiți ai socialismului, competenți, devotați și curajoși, într-un cuvînt veți deveni excelenți constructori ai socialismului.

La noi prezentul este minunat, iar viitorul va fi încă mai bun, mai frumos. Voi veți învăța foarte bine, vă veți califica, iar noi vom crea toate condițiile necesare pentru dezvoltarea voastră creatoare.

„Pionerskaja pravda” nr. 164 din
5 decembrie 1937.

DINTR-O CONVOORBIRE CU STUDENTII

*Institutul de drept de stat și de administrație
a statului
28 mai 1938*

Aș vrea să vă atrag atenția asupra unui lucru. Un tovarăș și-a început expunerea spunînd că el este cioban. Și nu numai el. Aproape toată lumea începe așa. E un procedeu șablon. Pentru un colhoznic e un lucru firesc. Dar un student, un om instruit, un lucrător cu muncă de conducere nu e nevoie să spună ce a fost în trecut; trebuie să știm ce este el acum. Ce a fost, e un stadiu de mult depășit și n-are nici un rost să repetăm mereu același lucru, pentru că uneori din ciobani ies niște strașnici birocrați, iar din fii de chiaburi buni lucrători. Aceasta nu contrazice, firește, părerea generală că dacă luăm cifre medii și țărănimea în general, printre liii de chiaburi vom găsi mai mulți dușmani decît printre liii de mijlocași sau de ciobani. Iată de ce acum voi nu trebuie să mai începeți în felul acesta.

Trebuie să ne descotorosim de acest șablon. Dacă aici ați început așa și la alte adunări tot așa veți spune. Sînteți oameni cu studii, ar trebui să dați dovadă de gust, de un gust mai ales. Nu vreau să vă jignesc. Dar atunci cînd auzi că un om spune că e cioban sau fiu de cioban, îți dai seama că se fudulește la fel cum se fuduleau cei din trecut, spunînd: eu sînt nobil. De aceea nu e frumos să scoți ochii oamenilor cu originea ta. Dacă sînteți întrebați, puteți spune: sînt cutare, originea mea este cutare... Această mîndrie a avut sens la începutul revoluției, are sens cînd o spune un colhoznic sau un muncitor, care de-abia acum se ridică. Dar dacă omul s-a ridicat la un nivel relativ înalt de cunoștințe, nu mai are rost să se fudulească cu acest lucru. Nimeni n-o să-l întrebe pe renumitul savant Pavlov dacă e fiu de cioban sau de conte. Cît despre Gorki, meritul lui nu este că e fiu de dolgher, ci că e un mare scriitor.

Să-ți începi astfel cuvîntarea înseamnă să folosești o formulă prea șablon. Dacă așa o să începeți să vorbiți la o adunare, oamenii, de cum își vor da seama că vorbiți în șabloane, nu vor mai asculta cu atenție cele ce veți spune mai departe...

O cuvîntare trebuie începută cu fondul problemei sau cu o idee interesantă care să atragă atenția. Voi n-ați observat oare că dacă începi să vorbești folosind expresii șablon, ascultătorii nu-și concentrează atenția, pe cînd dacă începi cu ceva mai neobișnuit, atenția le este de la început captivată? Trebuie să ne dezvățăm de acest început șablon. Infumurarea cu originea a devenit într-o anumită măsură un arhaism. În primii ani ai revoluției se mai putea înțelege această infumurare, dar acum, cînd au trecut 20 de ani de cînd sîntem stăpîni, ea nu mai are rost — clasei care merge înainte și care are încredere în sine, nu-i e necesară... Toată lumea știe acum că ciobanii, proletarii, fosta sărăcime, sînt stăpîni pe pămîntul nostru, așa că nu mai are rost să vorbim despre acest lucru. Da, dacă începe o dispută și cineva spune: „Eu sînt de origine muncitorească” etc., atunci puteți și voi să-i dați peste nas: „Și ce dacă ești muncitor? Și eu sînt fiu de cioban...”

Trebuie să vă alegeți o muncă după puterile voastre, să vă alegeți o muncă căreia să-i faceți față. Firește, să calculezi acest lucru matematic e greu, dar să nu vă cruțați.

Cînd veți începe să munciți trebuie să și citiți cîte puțin. La noi acum deseori oamenii muncesc pînă la 2—3 noaptea. A devenit un fel de modă. Observ acest lucru la aparatul nostru și am impresia că aceasta se întîmplă pentru că ziua oamenii nu se țin de treabă, iar atunci cînd ar trebui să plece acasă constată că s-au adunat multe lucrări și rămîn să lucreze. Acest lucru trebuie să-l evitați în special atunci cînd veți fi la posturile voastre. Trebuie să căutați să vă faceți munca în timpul programului. Dacă veți lucra voi, și cei din aparatul vostru vor

lucra. Și cei din cadrul aparatului trebuie să aibă timp de odihnă; și apoi, oamenii trebuie să mai citească și ei câte ceva...

Trebuie să fiți înarmați cu cunoștințe. Nu trebuie să vă bazați numai pe manevre elastice. Uneori se spune ca o laudă: ce elasticitate are omul ăsta! Sînt oameni care se pricep să aranjeze lucrurile cu dibăcie, cu diplomație. Dar aceasta nu este decît o întîmplare și întreaga activitate nu se poate baza pe astfel de manevre elastice; cu asta nu se poate face nimic. Poți să conduci cu dibăcie o adunare, să întocmești o rezoluție care să meargă ca pe apă etc., dar lucrul lipsit de conținut nu poate fi ascuns — totdeauna va ieși la iveală. De aceea nu trebuie să contăm pe manevre și elasticitate, ci pe muncă. Trebuie să judecăm în ce fel e mai bine să aplicăm în viață un principiu sau altul. Dacă un om nu are o prea mare elasticitate și este chiar puțin cam limitat, dar aplică în mod cinstit linia, abordează cinstit problemele, aplicîndu-le în viață, chiar dacă în anumite împrejurări s-ar putea să aibă neplăceri, pînă la urmă totuși va fi apreciat cum se cuvine. O muncă cinstită este lucrul cel mai bun pentru un om. Nu trebuie să alergați după posturi de răspundere. Mai ales acum, după cum vedeți, oamenii se ridică repede și tot atît de repede vin de-a berbeleacul. Un om adevărat, însă, dacă a ajuns sus, de-acolo nu mai coboară.

Dacă un om n-a făcut față muncii — nu oricărei munci îi poți face față — trebuie să ne interesăm de ce n-a făcut față muncii. Se întîmplă uneori ca un om care, sub raport intelectual, e inferior altuia, să facă mai bine decît acesta din urmă față într-un domeniu sau altul de muncă. Și munca administrativă are specificul său. Mai ales e nevoie de o atitudine cinstită. La baza tuturor acțiunilor noastre trebuie să stea un impuls interior și să avem o atitudine cinstită față de oameni. Printre oamenii care lucrează în serviciul condus de tine unul lucrează prost, nu ești mulțumit de munca lui. Niciodată să nu faci să

fie rechemat prin comitetul raional, comitetul regional sau alte organizații, el cheamă-l și spune-i că vei cere să fie rechemat, că nu muncește cum trebuie. La început va fi o situație neplăcută, și se vor aduce învinuiri, dar va trece un an, doi, omul va chibzui și va spune că ai procedat cinstit cu el și apoi veți deveni prieteni. Dacă însă vei face să fie rechemat prin comitetul raional, el tot va afla și îți va păstra pică. În toate cazurile trebuie să aveți o atitudine deschisă, comunistă.

Trebuie să căutăm ca în muncă sentimentele personale să se facă cât mai puțin simțite. Firește, toți sîntem oameni. Totdeauna unii vă vor fi simpatici și alții vă vor fi antipatici. Dar nu trebuie să te lași influențat de impresia ta și dacă cineva nu ți-e simpatic, trebuie să fii cât mai atent în relațiile tale cu el; cîntărește bine hotărîrile pe care le iei în legătură cu el, ca să nu-l nedreptățești. Se întîmplă uneori ca un om să nu-ți fie simpatic, fără să-ți poți explica de ce. Față de acești lucrători trebuie să fii cât mai atent. Pentru că dacă un om nu ți-e simpatic e foarte ușor să-l nedreptățești. Trebuie să recomanzi pe cineva pentru premiere și fără să vrei pe omul care nu ți-e simpatic îți vine să-l ocolești. Și în privința asta se vor mai găsi și prieteni să te ajute.

Dacă veți lucra cinstit și nu vă veți făli cu aceasta, lucrurile vor merge bine și oamenii vor ține la voi. În această privință poporul este un instrument de cea mai mare precizie. Poporul detestă cel mai mult falsitatea și o descoperă foarte repede — în această privință am o oarecare experiență. Nu cred că cineva să fi întîlnit mai des și să fi stat mai mult ca mine de vorbă cu poporul.

Cea mai bună impresie o face asupra poporului o atitudine deschisă și cinstită...

Dacă vrei să întocmești bine documentele, citești-l pe Cehov. Eu socot că nimeni nu scrie mai bine decît el: scurt, clar, concis, o minunată și adevărată limbă rusă vie. Cu cît îl veți citi mai mult, cu atît o să vă

placă mai mult. Eu, oricît l-aş citi pe Cehov, tot nu mă satur. Este unul dintre cei mai mari artiști ai noștri. A trăit în timpuri vitrege, dar a dat foarte mult; trebuie să învățăm de la el. O limbă minunată de frumoasă are și Goncearov... În limba noastră sînt foarte multe cuvinte apropiate ca sens, și citind literatură învățăm cum să le folosim. Veți avea de-a face cu poporul. Trebuie să vorbiți cu el într-o limbă frumoasă, curată, clară și simplă. Și acesta este lucrul cel mai greu... Nu trebuie să uitați că operele literare sînt unul din cele mai importante materiale pentru lucrătorii noștri... Trebuie să citiți literatură. Se pare că încă nu i-ați dat de gust. Gîndiți-vă cît timp consacra Marx literaturii. El a făcut critica cărților lui Eugène Sue și de Balzac s-a ocupat foarte pe larg.

Mai există și alt motiv pentru care aveți nevoie de literatură. Voi veți avea de-a face cu oamenii, și ceea ce este fiziologia pentru un medic este literatura pentru un lucrător pe tărîm social. Medicul studiază corpul omenesc, iar literatura ne învață să cunoaștem caracterul omului. În munca voastră cunoașterea literaturii vă va ajuta să înțelegeți oamenii, și asta pe lîngă faptul că, în general, ea vă va lărgi orizontul. Trebuie să-l cunoașteți pe Belinski, pe Dobroliubov; lucrările lor se citesc extrem de ușor. Iar cînd veți prinde gust, veți găsi și timp...

O voce : E prost că n-am reușit să ne terminăm studiile superioare...

M. I. Kalinin : Aceasta nu este decît latura formală a problemei.

O voce : La noi la institut nu s-a făcut destulă practică.

M. I. Kalinin : Din răspunsurile voastre îmi dau seama că se pare că nu ați avut seminarii la care să se li ridicat probleme practice, la care să li discutați cum trebuie privit din punct de vedere marxist un eveniment sau altul. La drept vorbind, acesta este

lucrul cel mai greu. V-ați însușit marxismul, metoda cît de cît o stăpiniți, dar problema este : cum s-o aplicați ? Ați învățat aritmetica ? Vorbesc de aritmetică pentru că, în ce mă privește, alte discipline matematice n-am învățat și de aceea insist asupra aritmeticii. În aritmetică se studiază regulile adunării, scăderii, dobînda etc., și pe baza acestor reguli rezolvați problemele. Regulile le-ați învățat, poate, destul de bine, dar pentru rezolvarea problemelor mai e nevoie și de altceva. Problemele sînt foarte variate, cîteodată trebuie să te gîndești mult. Așa și voi : regulile le-ați învățat, metoda marxistă ați învățat-o, mai trebuie să învățați cum să rezolvați problemele pe care le ridică viața. Iar aceste probleme sînt mult mai grele decît cele de aritmetică, deoarece în viață sînt atîtea combinații, atîtea necunoscute, încît uneori este foarte greu să le transformi în cunoscute. În institut ar trebui să se facă o oarecare practică de rezolvare a acestor probleme și atunci și metoda v-ați fi însușit-o mai ușor. Dar ăsta nu e un lucru atît de simplu. Profesorul ar trebui să analizeze un eveniment sau altul și să arate cum trebuie să-l abordeze un marxist... În viața practică, metoda marxistă îi este omului de foarte mare folos...

Însușirea marxismului îi dă omului posibilitatea să muncească mai bine, pentru că el poate să lege munca sa, fie ea și neînsemnată ca volum, de procesul general. El nu o privește ca pe ceva izolat și de aceea munca îi dă mai multă satisfacție. El știe că volumul muncii lui nu este prea mare, dar piesa făcută de el este o parte dintr-un mare mecanism. De aceea, munca lui îi dă un profund sentiment de satisfacție. Se assemblează o roată — ea este alcătuită din diferite piese și fiecare din ele este necesară. Dacă știu că oamenii nu se pot lipsi de piesa făcută de mine, mi se schimbă și psihologia, muncesc altfel decît atunci cînd aș privi lucrurile mecanic. Exemple de acest fel se pot da foarte multe, dar văd că ați

obosit... Să încheiem scurta noastră întâlnire. Va do-
resc succes în toate domeniile.

Institutul nostru există de o bună bucată de
vreme. Ar trebui să se organizeze festivități anuale la
care să se întâlnească foștii studenți pentru schimb de
experiență. S-ar stabili și o legătură: după ce omul
a lucrat 5—10 ani pe teren, să revină în vechea at-
mosferă... I-ar face multă plăcere. Socot că asta l-ar
inviora și oamenii s-ar lega între ei. Cred că pe viitor
ar fi bine să se organizeze asemenea întâlniri. Do-
rința mea e să păstrați o amintire plăcută institutu-
lui, timpului pe care l-ați petrecut aici; aş vrea ca
institutul să fie pentru voi locul în care se făurește
fie și numai o părticică din idealul omenesc, ca el să
vă dea aripi, căci cel care nu are aripi nu este co-
munist. Nu vorbesc de avîntul administrativ, ci de
tendința spre o gîndire avîntată. Nu trebuie să uitați
niciodată că ceea ce facem noi acum este lucrul cel
mai ideal din tot ce se poate face în această lume
pentru om. Căci noi ne aflăm în slujba acelui scop
ideal care este desființarea tuturor formelor de ex-
ploatare, de sclavie, de ignoranță, în slujba eliberării
depline a oamenilor, adevăratei transformări a omu-
lui în stăpîn al naturii. Ce poate fi mai frumos decît
acest scop? De aceea trebuie să fiți animați de avînt
și să nu vă pierdeți entuziasmul...

Păstrați ceea ce este mai de preț în voi; dacă veți
reuși, în pragul morții veți putea spune că v-ați trăit cu
cînte viața și că ați dat poporului tot ce i-ați putut
da. Nu există nimic mai de preț pentru un om decît
gîndul că da tot ce are mai bun în el; iar ceea ce nu
are nu i se poate cere. Doar nu mi se poate cere mie
să scriu versuri. Cînd știi că ai trăit cîntît, viața ți
se pare mai frumoasă și mai ușoară. Și acum, ultima
mea povață — muncii cîntît, în chip comunist, nu
vă lăsați atrași de lauri ieftini! O nulitate astăzi se
ridică, iar mâine a zburat... Dacă veți munci cîntît,
partidul vă va remarca; cînd un om este cîntît, el va
dormi totdeauna liniștit. Dacă începe să facă șme-

cherii, s-ar putea ca pentru moment să reușească chiar să facă ceva, dar acesta nu va fi decît un succes trecător; după aceea se va prăbuși. Ce părere aveți, tovarăși, am dreptate?

(*Voci:* „Aveți dreptate!”) Asta doresc eu, ca discipolii noștri să fie, în primul rînd, oameni cinstiți, și succesul nostru va fi asigurat. Noi, ca marxiști, știm asta.

Vă doresc, tovarăși, succes în munca voastră! Și nu ne uitați.

Voci: Îți mulțumim, Mihail Ivanovici, pentru caldele dumitale cuvinte!

Din revista „Partiinaia jizn”
nr. 20, 1955, pag. 40—43.

DIN CONVORBIREA CU ABSOLVENȚII ACADEMIEI INDUSTRIALE UNIONALE A INDUSTRIEI UȘOARE

25 iulie 1938

...Ce aș vrea să vă urez?...

În primul rînd să munciți cinstit.

În al doilea rînd, orice muncă ați avea, importantă sau neînsemnată, să vă fie dragă și să căutați să pătrundeți pînă în miezul ei.

În al treilea rînd, să nu munciți numai de ochii lumii. Desigur, atunci cînd ești conducător trebuie uneori să arăți care este munca ta, dar eu doresc ca în fond să nu munciți numai de ochii lumii, munca voastră să nu fie demonstrativă. Doresc să faceți o muncă bună prin conștința ei. Cînd trebuie să arăți cum ai muncit, să știi s-o faci, dar să nu devină un sistem.

În al patrulea rind, vă doresc să vă dezvoltăți și din punct de vedere cultural. Eu socot că atunci cînd oamenii lucrează după cum se spune zi și noapte, nu le rămîne timp să citească și sînt repede depășiți de vreme...

De abia ați terminat studiile și vă gîndiți deja s-o luați iar de la început? Nu e bine. În general trebuie să spunem că școala nu poate da omului tot ce are nevoie. Eu nu sînt de părere că școala superioară trebuie să toarne cunoștințe în capul omului așa cum bagi cartofi într-un sac. După mine, școala superioară trebuie să pregătească oamenii pentru o muncă independentă. Dacă școala v-a dat pregătirea necesară pentru a putea citi orice carte și pentru a vă însuși conținutul ei, dacă vă puteți orienta singuri în problemele voastre, aceasta înseamnă că școala v-a dat pregătirea de care aveți nevoie. Restul o să vă dea practica muncii. Dacă școala superioară v-a dat metoda, posibilitatea de a vă orienta și de a aplica știința în orice problemă, școala și-a îndeplinit sarcina ei. În acest caz, veți putea aplica cunoștințele voastre în munca practică. Dacă însă ați căpătat o sumedenie de cunoștințe de tot felul, dar nu vi s-a dat o metodă, dacă nu ați învățat să abordați în mod independent diferitele probleme, înseamnă că școala superioară nu și-a îndeplinit sarcina ei. Așa cred eu. (*Voci*: „Așa e!“). De aceea, eu nu sînt de părere că e nevoie de un mare volum de cunoștințe nesistematizate. Căci atunci totul se amestecă și se face un fel de ghiveci. Sînt unii oameni care au multe cunoștințe, dar nu pot să abordeze în mod independent o problemă. Avem foarte mulți oameni învățați, profesori etc., dar prea mare folos de pe urma lor n-avem.

O voce: Nu știu să-și aplice cunoștințele în practică!

M. I. Katinin: Nu numai asta, dar în general nu creează nimic de la ei. Repetă numai ce au învățat din cărți; dacă însă se iese cea mai neînsemnată problemă pe care trebuie s-o rezolve singuri, nu se pri-

cep. Nu știu să abordeze problema din punct de vedere marxist. Verificarea cunoștințelor voastre va începe acum, după ce ați terminat școala. Până acum aceasta nu era încă pentru voi știință, numai posibilitatea de a căpăta uneltele necesare. Desenatorul trebuie să aibă mai întâi de toate o trusă de desen. Dar pentru a face desen liniar trebuie să știe să folosească trusa. Tot așa și cu voi. Dacă ați învățat să folosiți uneltele în practică, aceasta înseamnă că treaba va merge bine.

Trebuie să fiți la curent cu literatura tehnică. Vă e teamă să nu rămâneți în urmă? Să știți că în această privință cursurile nu vă vor ajuta, sau vă vor ajuta foarte puțin, ca un surrogat. Pentru niște lucrători obișnuiți aceasta poate că este un ajutor. Dar când pe un om activitatea sa îl interesează cu adevărat, nu de cursuri are el nevoie. La cursuri predau aceiași profesori ca și aici. Ei nu ating culmea în ceea ce privește cunoștințele respective. Dacă însă vei urmări literatura tehnică, vei avea foarte mult de câștigat.

Industria ușoară este un domeniu interesant. În acest domeniu se poate da dovadă de foarte multă inițiativă. Ea oferă un câmp larg de activitate. Se pot face foarte multe pentru ieftinirea obiectelor de consum. Iar ieftinirea acestor obiecte este importantă, deoarece cu cât un obiect este mai ieftin, cu atât este el mai accesibil, mai popular. Când se fac lucruri scumpe, ele sînt folosite de un grup restrîns de oameni, dar cu cât lucrurile sînt mai ieftine, cu atât ele sînt mai populare și sînt folosite de mai mulți oameni. De asemenea, trebuie să avem grijă ca lucrurile produse de noi să fie frumoase. Trebuie să arătăm poporului obiectele făcute prin munca noastră, și ele trebuie să încînte ochiul. Oriunde ați lucra voi în cadrul industriei ușoare, trebuie să urmăriți ca lucrurile să fie trainice și de bună calitate, și să nu uitați nici un moment că aceste lucruri sînt destinate poporului. Într-o țară socialistă poporul trebuie să aibă simțul

frumosului foarte dezvoltat. Dacă un lucru e standard, nu e nimic, dar să fie neapărat frumos. Poporul poate găsi frumosul nu numai în cărți și la marii pictori. Nu toată lumea merge să vadă galeriile de tablouri și nu toată lumea vizitează minunatele noastre expoziții de artă meșteșugărească. Dar îmbrăcăminte, încălțăminte își cumpără toată lumea, nasturi, butoni își cumpără toată lumea. La noi foarte mulți dau cu gura, le place să facă zarvă, spunînd că „nu-și vor cruța viața” etc. În general vorbind, viața trebuie cruțată... Firește, dacă va fi nevoie ne vom da și viața, dar cît mai scump; dușmanul s-o plătească cît mai din greu. Oamenilor le place să spună că sînt gata să-și dea și viața, dar ca să facă un nasture frumos, la asta nici nu se gîndesc, cu toate că aceasta nu e mai puțin complicat decît să-ți jertfești viața. Poate că nu e un lucru atît de remarcabil, nu va primi pentru asta ordinul „Drapelul Roșu”, sau nu e sigur că-l va primi, dar este un lucru foarte important. Și printr-o muncă de acest fel poți sluji cu adevărat poporul, și doar voi vreți să slujiți poporul. Tocmai în acest domeniu e nevoie de o mare iscusință inginerească.

Și nu numai voi trebuie să vă preocupați de frumusețea obiectelor produse, dar și pe muncitorii cu care veți lucra trebuie să-i obișnuiți cu aceasta. Căci atunci cînd se duce muncitorul într-un magazin su-
duie de mama focului, pentru că marfa nu e bună, iar cînd se duce la uzină, el însuși produce o marfă proastă. Obișnuiți-vă și învățați-i așadar și pe ei să pună accentul pe calitate. În această privință industria ușoară oferă un cîmp nelimitat de activitate... Cînd se produc ghetete, trebuie să concepem în așa fel modelul și calitatea lor, încît ghetetele să facă piciorul frumos și nu să-l slujească. Oamenii noștri trebuie să se îmbrace și să se încălze în așa fel, încît cel puțin pînă la șaiszeci de ani să fie frumoși.

În munca voastră veți avea de-a face cu mulți oameni și cea mai mare grijă a voastră trebuie să fie

să nu vă arătați mai deștepți decît ceilalți. Poporului nu-i plac oamenii care atunci cînd vorbesc cu cineva, se gîndesc : „Ce deștept sînt eu și ce prost e ăsta din fața mea”. Așa nu vi se va ierta niciodată. Am o experiență îndelungată și știu că poți să înjuri un om și el o să-ți ierte acest lucru, dar dacă te arăți înfumat față de el, n-o să-ți ierte...

Ați absolvit academia ; în producție veți avea de-a face cu meșteri, cu muncitori. Nu le dați să înțeleagă că vă socotiți mai deștepți decît ei — țineți seama de părerea lor și atunci multe vi se vor trece cu vederea. Dacă însă oamenii vor simți că vă considerați mai presus de ei, atunci sînteți pierduți, nu veți mai fi respectați. Și doar voi tot timpul veți avea de-a face cu oamenii. Poporului nu-i place cînd cineva face caz de deșteptăciunea lui. Poporul știe să vadă și să prețuiască, n-are nevoie să i se bage degetele în ochi. Nu repetați într-una „eu așa”, „eu pe dincolo”, că astfel oamenii vor spune : „ăsta numai despre el vorbește !”

Nu uitați că la început oamenii vor fi rezervați față de voi — doar sînteți absolvenți ai academiei. O președintă de colhoz mi-a povestit că după ce a fost aleasă — n-are decît optsprezece ani — oamenii au vrut să o pună la încercare. Unul dintre ei a început să înhame caii în fața ei și a pus hamurile de-a-ndoa-selea, intenționat, desigur. Să vedem, gîndea el, ce-o să spună. Dar ea s-a dus la el și i-a spus : „la vezi, să nu-ți ard una !” Și omul a înghițit în sec ; a văzut că femeia se pricepe.

Trebuie să țineți seama de psihologia poporului. Dacă n-o să țineți seama, o să simțiți pe pielea voastră urmarile. Și nu numai de psihologia muncitorilor trebuie să țineți seama, dar și de cea a inginerilor. Nu va grăbiți să spuneți concluziile la care ați ajuns. Mai într-o observați, ascultați. Mai ales la început trebuie să fiți foarte atenți. Dacă nu știți ceva, mai bine așteptați să înțelegeți lucrurile cum se cuvine...

Trebuie să fiți în permanență la curent cu teoria, trebuie să citiți. Dacă n-o să citiți, o să rămâneți curînd în urmă. Pentru asta trebuie să găsiți neapărat timp. Urmăriți în general literatura, dar mai ales citiți neapărat tot ce privește ramura de producție în care lucrați. Este important, fie și pentru a nu „descoperi Americi”. Altfel se poate întîmpla ca un om să facă o invenție, și cînd colo să reiasă că a fost de mult descoperită. Trebuie să fiți totdeauna la nivelul cunoștințelor actuale din ramura în care lucrați și atunci nu veți face greșeli grosolane. Mi se aduc o mulțime de inovații, dar cînd mă uit la ele văd că sînt lucruri de mult cunoscute. Ca un exercițiu al minții, poate fi folositor, dar pentru muncă în general n-aduce nici un folos...

Adeseori spunem că trăim în vremuri fericite, și este adevărat. Eu socot că pînă în prezent n-au existat încă asemenea momente istorice pentru un număr atît de mare de oameni, că pînă în prezent n-au existat vremuri atît de favorabile în ceea ce privește satisfacția spirituală pe care ți-o dă munca. Căci noi doar înțelegem că orice muncă în Uniunea Sovietică este menită să ducă la întărirea țării. Iar în Uniunea Sovietică noi vedem brigada de avangardă a proletariatului internațional. Prin urmare, muncim pentru întreaga omenire. E un țel înalt. Și aceasta se referă la orice muncă, oricît de neînsemnată ar fi ea. Nu trebuie să uitați niciodată acest lucru. El este important în special pentru cadrele de tehnicieni, care nu trebuie să se transforme în simpli organizatori și tehnicieni. Și în această privință legătura cu partidul trebuie să fie sprijin, iar prin intermediul partidului, și legătura cu întreaga mișcare comunistă internațională. Aceasta este obligator nu numai pentru comuniști, dar și pentru cei fără de partid. În aceasta rezidă principala noastră forță. Ea ne ajută să învingem toate greutățile și neajunsurile, dîndu-ne convingerea fermă că facem parte din brigada de avangardă și că netezim calea pentru masele muncitoare din

lumea întreagă. Nu trebuie să uităm acest lucru, care este totodată un minunat mijloc de apărare împotriva neplăcerilor personale. De pildă : pe cineva l-a înșelat soția, sau l-a părăsit ; asta e desigur o lovitură. Omul lucrează, este foarte ocupat, poftim ce i se întâmplă. E drept că în majoritatea cazurilor soții sînt cei care înșală și nu soțiile. Sau, un om a fost scos din muncă — nu s-a înțeles cu careva ; dar oamenii sînt pretutindeni oameni, există și oameni ambițioși, și oameni egoiști. Țara noastră nu e o țară de ingeri ; ai de-a face cu oameni, și oamenii nu sînt toți la fel. Cînd însă omul stă ferm pe pozițiile internaționalismului proletar, îi este mai ușor să lupte cu toate acestea, să îndure aceste neplăceri personale...

Va trebui să lucrați cu foarte mulți oameni și de aceea trebuie să cunoașteți oamenii. Dați toată atenția muncitorilor, stați de vorbă cu ei de la om la om, căutați să aflați cum stau lucrurile pe la ei pe-acasă. Dacă vedeți că omul lucrează în silă, interesați-vă care este cauza. Adeseori se întâmplă ca un om să aibă neplăceri în familie, care să se răsfrîngă asupra muncii lui. Viața este foarte complicată. Dacă sînteți chemați să conduceți oamenii, tratați-i omenește. Nu trebuie să faceți concesii acolo unde nu e nevoie. Dar trebuie să stați serios de vorbă cu oamenii și să le spuneți totul în față...

Pînă acum ați muncit, iar de acum înainte va trebui să conduceți. Sînt două lucruri deosebite. Un om poate fi un foarte bun stahanovist în toate privințele, un lucrător excelent, dar să nu aibă aptitudini pentru munca administrativă. Munca de conducere este o muncă deosebită de oricare alta. Acum va trebui să știți să alegeți oamenii... Dacă tratezi oamenii omenește, vei avea mult folos de pe urma lor. Dacă cuiva i s-a întîmplat o nenorocire, trebuie să-l ajuți și să n-ai față de el o atitudine formală. Sînteți oameni inteligenți și trebuie să înțelegeți acest lucru. Oamenii trebuie să vină nestîngheriți la voi și să vă

spună tot ce vor. Dar să nu abuzați de cele ce aflați, căci altfel veți pierde încrederea lor...

Trebuie să faceți în așa fel, încît oamenii să vină la voi cu încredere. Nu trebuie neapărat să le satisfaceți chiar voi cererile, dar trebuie să fiți ușor accesibili oamenilor. Așa se realizează legătura cu masele.

Sper că cele spuse de mine or să vă servească drept temelie în munca voastră, în care vă doresc mult succes.

Voci : Mulțumim !

Să nu luați sfaturile mele ca niște directive ; am stat aci de vorbă ca între tovarăși și v-am împărtășit din experiența mea.

Din revista „Partiinaia jizn”,
nr. 20, 1955, pag. 43—46.

CUVINTARE' ROSTITA LA CONSFATUIREA INVAȚATORILOR FRUNTAȘI DE LA ȘCOLILE ORĂȘENEȘTI ȘI SATEȘTI,

*organizată de redacția ziarului „Ucitelskaia gazeta”
28 decembrie 1938*

I. DESPRE INSUȘIREA TEORIEI MARXIST-LENINISTE

Tovarăși, la noi se vorbește mult acum despre studierea teoriei revoluționare marxist-leniniste, despre studierea istoriei partidului bolșevic. În această privință, lucrul cel mai important este să-ți însușești esența acestei teorii, să înveți s-o folosești în practică și să adopți experiența luptei revoluționare a partidului nostru.

Citind „Cursul scurt de istorie a P.C. (b) al U.R.S.S.” am fost încântat de profunzimea conținutului său, de precizia ideilor și de simplitatea expunerii. Totuși, acum n-aș putea să-mi amintesc ceva

textual ; nu țin minte. Nu-i vorba, însă, numai de a ține minte ; principalul este să înțelegi.

Teoria marxist-leninistă nu este un simbol al credinței, nu este o culegere de dogme, ci o călăuză în acțiune. Unii, cînd vorbesc despre însușirea marxism-leninismului, spun : „Este o muncă de aprofundare“, „de deosebită aprofundare“ etc. Trebuie să înțelegem că în marxism-leninism principalul nu este litera, ci conținutul, spiritul lui revoluționar.

Ce înseamnă „a-ți însuși“ pe deplin marxism-leninismul ? Cum trebuie să înțelegem aceste cuvinte ? Să înțelegem oare că întreaga înțelepciune marxist-leninistă trebuie învățată textual, sub formă de concluzii și formule de-a gata ? Sau să înțelegem că trebuie să-ți însușești conținutul marxism-leninismului și să știi să folosești această teorie ca pe o călăuză în acțiune, în viața ta social-politică și personală ? Cel de al doilea răspuns este mai exact, mai just, mai important, căci ne indică principalul în marxism-leninism. Și cînd se spune : „a-ți însuși marxism-leninismul“, înseamnă a învăța să-l privești în dinamica sa.

Intr-o măsură mai mare sau mai mică oricine poate să învețe marxism din text, dar să-ți însușești conținutul lui și să înveți să-l aplici, asta-i mai greu. Există mulți muncitori bătrîni care au luat parte la lupta politică. Au studiat ei oare atît de mult marxism-leninismul cum îl studiați voi ? Este știut doar că ei n-au avut „Cursul scurt de istorie a P.C. (b) al U.R.S.S.“ și nici n-au avut posibilitatea să studieze în mod sistematic această teorie. Au citit și ei, poate, vreo zece cărți revoluționare, și atît. Dar în practică au aplicat destul de just marxism-leninismul. Sub steagul acestei teorii au mers și merg acum milioane de oameni. Și numeroși au fost muncitorii care au înțeles just fenomenele sociale, viața politică, care au aplicat în mod just linia marxist-leninistă atunci cînd au trebuit să rezolve o problemă sau alta. Aceasta se

explică prin faptul că ei au înțeles, au prins conținutul revoluționar al teoriei marxist-leniniste.

Marxism-leninismul nu trebuie studiat de dragul de a studia, de formă. Noi studiem marxism-leninismul nu pentru cunoașterea lui formală, așa cum se învăța înainte catehismul. Noi studiem marxism-leninismul ca pe o metodă, ca pe un instrument cu ajutorul căruia să ne putem preciza în mod just atitudinea noastră în problemele politice, sociale și personale. Noi socotim că aceasta constituie cea mai puternică armă pentru un om.

Acum se pune problema cum să învățăm să aplicăm mai bine marxism-leninismul în viața practică. În primul rând, trebuie să cunoști, cel puțin în linii generale, bazele teoretice ale marxism-leninismului, să cunoști, cel puțin în linii generale, istoria partidului comunist. Când studiezi istoria partidului trebuie să vezi cum au rezolvat bolșevicii cutare problemă practică, în cutare împrejurare? De ce au rezolvat această problemă astfel și nu altfel, ce i-a determinat? De ce, de pildă, am boicotat noi Duma lui Bulîghin? De ce mai tirziu, în împrejurări politice mai puțin favorabile, am participat la alegerile pentru Duma de stat a II-a, a III-a și a IV-a? De ce? Dacă analizezi toate aceste probleme (și probleme de acestea au fost multe în istorie, fiindcă și lupte s-au dus multe), politica dusă de partidul nostru îți servește ca un model de aplicare a metodei marxist-leniniste la rezolvarea unor probleme noi, în împrejurări politice noi, la rezolvarea problemelor în condițiile actuale.

Trebuie, bineînțeles, să se țină seama de toate schimbările petrecute, de toate condițiile noi. De aceea, lucrul cel mai de seamă atunci când studiezi marxism-leninismul este să te verifici în rezolvarea problemelor care astăzi, în momentul de față, sînt la ordinea zilei în diferite domenii ale vieții. Să luăm un exemplu oarecare din viața de toate zilele. O învățătoare s-a despărțit de barbatul ei. Ce atitudine tre-

buie să aibă oamenii, din punct de vedere marxist, în acest caz? Cum trebuie să se procedeze? Căci și față de o problemă de acest fel trebuie să găsești atitudinea justă, trebuie s-o analizezi și s-o rezolvi în chip marxist. Cea mai simplă metodă (și cel puțin din punct de vedere formal ea este mai mult sau mai puțin justă) este să spui: aceasta e o chestiune personală, care n-are nici o legătură cu politica. Dar întrucât faptul este cunoscut, elevii vorbesc despre asta, în sat se comentează și autoritatea învățătoarei a fost zdruncinată, acest fapt trebuie lămurit cu chibzuială. Vedeți dar că uneori chiar și o chestiune pur personală se poate transforma într-una politico-socială. În viața de toate zilele se petrec nenumărate cazuri de felul acesta. A găsi o soluție justă în aceste cazuri, a înțelege cum trebuie să te porți din punct de vedere al marxismului — iată prilejuri în care se verifică marxistul.

Marxism-leninismul este o cheie care-ți dă posibilitatea să rezolvi o problemă sau alta. El îți dă numai posibilitatea dar nu rezolvă problema, îți dă posibilitatea să găsești o soluție justă, dar ea nu este o rețetă de-a gata care poate fi folosită în orice situație. Un adevărat bolșevic-marxist, prin felul cum rezolvă, sau cum pornește la rezolvarea problemelor actuale se deosebește de un simplu bucher și talmudist.

Sînt unii oameni care și-au însușit cu adevărat marxism-leninismul și știu să aplice această teorie în rezolvarea problemelor practice. Dar sînt alții care-s tobi de carte, de texte savante, dar nu știu să aplice în practică cunoștințele lor. Acești oameni îți pot spune pe dinafară tot ce au învățat, pot și să țină o conferință. Dar dacă o să-i spui unui astfel de om că în școală s-a întîmplat cutare lucru, de exemplu că un părinte și-a bătut băiatul, care învață în această școală, și o să-l întrebi cum e mai bine să procedezi din punct de vedere social, în acest caz concret el nu va ști să-ți răspundă. Și chiar dacă îți va

indica o soluție, aceasta va fi oportunistă și nicidecum nu va fi în spiritul marxism-leninismului, deși cu acest prilej el îți va da o sumedenie de citate. Oportunismul nu se exprimă totdeauna numai printr-o negare directă a marxism-leninismului. Uneori se exprimă printr-o mentalitate de talmudist, printr-o înțelegere dogmatică a acestei teorii.

Așadar, tocmai rezolvarea problemelor de ordin practic pe baza însușirii depline a esenței marxism-leninismului este școala bolșevismului.

Studierea textului este numai o studiere a textului și nimic mai mult. Tot așa cum pentru copii școala încă nu înseamnă viața însăși, ci rămîne numai școală, tot așa studiul marxismului în școli, în diferite cercuri și seminarii, studiul individual etc. nu este decît un studiu. Studiind astfel, omul nu va cunoaște marxism-leninismul decît din carte. Cînd însă pătrunzi în viața politică, în activitatea obștească, atunci cînd *aplici* această metodă, și o aplici în mod conștient, lucrurile se schimbă. Tocmai în rezolvarea practică a problemelor de viață, probleme de care te ciocnești zi de zi, se afirmă marxism-leninismul: tocmai aceasta este adevărata școală a marxism-leninismului, aci se vede cine este cu adevărat marxist-leninist.

Cea mai importantă școală nu este învățătura pe care o capeți la seminar sau ascultînd o conferință. Acesta e doar un ajutor în învățătură.

Cea mai importantă școală o faci atunci cînd discuți cu oamenii, cînd stai de vorbă cu poporul, cînd hotărăști ce trebuie să faci cu un elev care nu vrea să învețe. Dar ce hotărîre să iei? Să-i pui nota doi sau trei, să-l dai afară din școală, sau, dimpotrivă, să fii indulgent cu el?

Rezolvînd aceste probleme vei face adevărata școală marxist-leninistă.

Așa cum pentru un inginer-tehnolog munca la fabrică reprezintă aplicarea practică a cunoștințelor lui tehnice și a experienței acumulate, așa cum pen-

tru un învățător munca lui propriu-zisă în școală reprezintă aplicarea practică a cunoștințelor lui pedagogice, tot așa și marxism-leninismul este îmbinarea organică, vie, a teoriei cu practica.

Cred că ați înțeles acum lucrul pe care eu îl repet într-una. Am vrut să vă fie limpede că pentru a-ți însuși marxism-leninismul nu este destul să înveți pe de rost formulele și concluziile acestei teorii; nu este destul nici chiar să-ți însușești esența ei. Pentru a-ți însuși cu adevărat marxism-leninismul, trebuie să mai înveți a folosi această teorie în rezolvarea problemelor practice; iar pentru a merge mai departe trebuie să știi să îmbogățești această teorie cu experiența acumulată, să generalizezi această experiență etc., adică să dezvolti teoria și s-o faci să progreseze — și aceasta este lucrul cel mai greu.

„Cursul scurt de Istorie a P.C. (b) al U.R.S.S.” este scris într-o formă foarte populară, însă cere multă încordare din partea cititorului. Această lucrare cuprinde toate principiile marxism-leninismului într-o formă cât se poate de concisă. Când o citești trebuie să reflectezi asupra fiecărui rând. Nu să înveți pe de rost, ci să aprofundezi. Scopul pe care trebuie să-l urmărim este de a învăța să aplicăm marxismul în practică, și acest lucru trebuie învățat. Dar cum să învățăm? Să învățăm din exemplele istoriei, împărtaşindu-ne unul altuia concluziile și părerile.

S-a spus aici că ar fi bine să aveți cercuri de studii. Eu înțeleg foarte bine această dorință. Este în oarecare măsură adevărat că în cercuri există posibilitatea unui schimb de păreri. Dar cine v-a spus că acum nu puteți crea cercuri? De unde ați dedus asta? Citiți rezoluția C.C. al partidului din 14 ianuarie 1938. Acolo sînt criticate cercurile ca un sistem forțat de studiere a marxism-leninismului, sistem care înainte era considerat principala formă în care cadrele noastre trebuiau să studieze bolșevismul, ele sînt criticate ca o manifestare practică a goanei după cantitate, în detrimentul calității propagandei. O tovarășă

a spus aici că la ei 7 învățători studiază individual. Cine îi împiedică să spună, de pildă : „Peste o săptămână voi ține un referat despre cutare problemă ; cine vrea să vină să discute, să poștească.” Oare vă împiedică cineva ?

Ca marxist trebuie să analizezi în mod curent orice fenomen din viață. Și, bineînțeles, discutând în felul acesta între voi, puteți lămuri mai bine o problemă oarecare. Când citești singur, ții seama numai de o latură sau numai de trei laturi, iar de a patra nu. Să zicem că în cele din urmă ai ajuns să ieși în considerație toate cele patru laturi. Când colo, se dovedește că problema respectivă nu reprezenta un patrat, ci un cub, că avea deci șase fețe. Așadar, discutând cu alții, ideile ți se limpezesc și ți se îmbogățesc.

Spuneți că e nevoie de discuții. Cine vă împiedică ? Adunați-vă cinci-zece la un loc și discutați. Cinci oameni pot foarte bine să discute temeinic o problemă. Cine vă împiedică ? Iar dacă veți mai face și referate, trebuie să vă spun că veți învăța de cinci ori mai mult decât ascultând o conferință. Deoarece ca să scrii un referat trebuie să te gîndești bine la fiecare cuvînt, trebuie să aprofundezi fiecare idee, trebuie să consulți diferite izvoare. Când îți scrii referatul, te ocupi de mult mai multe probleme decât atunci cînd asculți o conferință. Atenția cu care urmărești o conferință depinde de multe : și de conferențiar și de dispoziția ta. Se întîmplă ca în timpul conferinței să mai stai de vorbă cu vecinul. Doar știți și voi că nu arareori într-o conferință trei sferturi e apă de ploaie și numai un sfert date folositoare. (*Risete*). Din păcate, noi nu știm să stoarcem bine toată apa. Sigur că trebuie stoarsă, dar n-o poți stoarce pe toată. Să nu credeți că eu sînt împotriva conferințelor. Ele constituie, bineînțeles, o foarte bună metodă de studiu. Eu însă vă sfătuiesc să studiați individual și aceasta vă va determina să mergeți la conferințe și să le ascultați cu atenție.

Ce atitudine trebuie să avem față de cercurile de studii? Vedeți dumneavoastră, cam miroase a mărginire. Însăși denumirea de „cerc” este un indiciu de mărginire. Înseamnă oare aceasta că trebuie să renunțăm la discuțiile colective? Nu, nu trebuie să renunțăm la ele și nici să le condamnăm. Discuțiile colective trebuie să se îmbine cu studiul individual, aceasta constituind principala metodă. Trebuie să te pregătești acasă, iar la adunare sau la cerc să ții referatul. După referat trebuie să urmeze discuții; nu discuții artificiale; fiecare trebuie să-și spună părerea în problema discutată și nimănui să nu-i fie frică să spună ceea ce crede. Dacă în referat va fi măcar o frântură de părere personală, nu mă îndoiesc că discuțiile vor fi foarte vii. Aceste discuții, chiar și în cazul când veți alege ca temă Pușkin, de exemplu, tot vor constitui o excelentă lecție de marxism-leninism.

Când se vorbește despre studierea marxism-leninismului adeseori se consideră că trebuie citite numai cărțile lui Marx, Engels, Lenin și Stalin. În realitate nu numai aceste cărți trebuie citite. Important e ca orice carte să fie citită prin prisma marxism-leninismului. Să-l luăm, de pildă, pe Cernîșevski; el poate fi citit în diferite feluri. Un cititor progresist din anii 1860—1880 îl citea în felul lui, un cititor liberal din acele vremuri îl citea în felul lui, iar noi, ca marxiști-leniniști, îl citim în felul nostru. Noi îl vom înțelege altfel. Când faci un referat despre o lucrare a lui Cernîșevski, când analizezi opera lui, când au loc discuții și fiecare contribuie la limpezirea ideilor, atunci îți vei însuși mai bine marxism-leninismul.

În discuții trebuie să vorbești cu cuvintele tale, pe limba ta. Voi aveți, desigur, o limbă a voastră, știu asta. Trebuie ca oamenii să discute și nu superficial, ci serios, adică așa încît să ajungă, dacă nu la „bătăie”, cel puțin la dezbateri aprinse. Așa trebuie pusă problema. Atunci oamenii vor frecventa cercurile și

vor studia. Aceasta este metoda cea mai bună de însușire a marxism-leninismului.

Cred că voi cunoașteți textele mai bine decît mine, sînt convins de acest lucru. Dacă aș da examen cu voi în materie de texte, aș cădea, cu siguranță că aș cădea. Dar dacă e vorba de abordarea marxistă a unei probleme oarecare, cu siguranță că voi face mai bine decît voi acest lucru, voi găsi mai repede linia justă, fiindcă practica, experiența mea îndelungată, îmbogățită prin discuții teoretice, toate acestea mi-au ascuțit simțurile. Eu simt nota falsă cînd aud o formulare greșită. Am dobîndit astfel un nou simț format din discuțiile și ciocnirile teoretice, care m-a deprins să fiu foarte atent. De aceea nu trebuie să ne fie frică de discuții, ci, dimpotrivă, trebuie să obișnuim oamenii cu discuțiile. Numai așa vi se vor șlefui mintea și graiul. Cînd veți ști că fiecare concluzie și formulare greșită va fi discutată, veți căuta cu mai multă atenție soluțiile juste.

De aceea, dacă vreți să înțelegeți marxism-leninismul și să vă însușiți această teorie, conferințele, referatele și discuțiile pe baza celor studiate individual vă vor fi de foarte mult folos. Studiul individual este principala metodă de însușire a marxism-leninismului.

II. SARCINA PRINCIPALĂ A ÎNVĂȚĂTORULUI ESTE EDUCAREA OMULUI NOU — CETĂȚEAN AL SOCIETĂȚII SOCIALISTE

Poate că ieri s-a vorbit despre aceasta, dar astăzi nimeni n-a pomenit de copii pe care-i educați, despre munca voastră, despre relațiile voastre cu ei. Un tovarăș a spus aici în treacăt: „S-a hotărît ca în căminele muncitorești tovarășii să facă de serviciu. Cei de serviciu supraveghează copii ca să nu facă prea multă dezordine”. Așa e? (*Un bănci*: „Da!”)

Cum ați vrea voi să fie un copil? Ca un cetățean oarecare de vreo 45 de ani, puțin suferind de stomac?

(*Risete*). Sau să fie întocmai după chipul și asemănarea voastră, oameni maturi ? Copiii au un surplus de energie. Dacă aş fi învăţător şi dacă s-ar întâmpla ca copiii să se țină de ştrengării, care să dovedească însă şi curaj, eu i-aş lăuda pentru curaj, iar pentru ştrengării i-aş muştra puţin, şi alîta tot. Desigur, trebuie să facem o diferenţă : sînt ştrengării şi ştrengării.

Dacă aş fi întrebat care este principalul lucru care se cere în momentul de faţă de la un învăţător, aş răspunde : să crească omul nou. (Despre acest lucru se vorbeşte adeseori, aşa că eu nu spun nimic nou). *La noi se formează omul nou, omul societăţii socialiste. Acestui om nou trebuie să i se inoculeze cele mai bune calităţi omeneşti.* Căci omul nou, omul societăţii socialiste va fi şi el un om cu simţăminte omeneşti. Omul rămîne om şi de la această idee trebuie să pornim.

Ce calităţi trebuie cultivate ?

În primul rînd : sentimentul de dragoste, dragoste pentru popor, dragoste pentru masele de oameni ai muncii. Omul trebuie să iubească oamenii.

Dacă îi vor fi dragi oamenii, el va trăi mai bine, viaţa lui va fi mai veselă ; pentru nimeni pe lumea asta viaţa nu este mai grea decît pentru mizantrop — pentru cel ce urăşte oamenii. Lui îi e mai greu decît oricui.

În al doilea rînd : cinstea. Trebuie să învăţaţi copiii să fie cinstiţi. Învăţătorul trebuie, după părerea mea, să urmărească acest lucru cu toată perseverenţa, prin toate metodele pedagogice posibile. Copiii trebuie învăţaţi să nu mintă, să nu înşele, ci să se poarte cinstit.

În al treilea rînd : curajul. Omul societăţii socialiste este omul muncii, el vrea să cucerească lumea prin ideile sale, şi nu numai lumea care se află pe globul pămîntesc, dar cu ajutorul raţiunii să lărgască întreg universul.

În al patrulea rînd : solidaritatea tovarăşească. Trebuie să existe solidaritate tovarăşească. E nevoie

de ea și pentru că ne aflăm în încercuirea capitalistă, pentru că împotriva Uniunii noastre se duce o campanie sistematică și fiecare burghez așteaptă cu înfrigurare momentul potrivit ca să strivească Uniunea Sovietică. Firește, capitalistii nu vor apuca niciodată acest moment, dar asta înseamnă că numai cu un zid de oțel poate fi apărută Uniunea Sovietică. U.R.S.S. va fi și mai puternică dacă de mici copii, de la vîrsta școlară, oamenii sovietici vor fi educați în spiritul unei adevărate solidarități tovarășești, al unei puternice solidarități. Cînd vor intra în rîndurile Armatei Roșii sau vor ajunge pe front, le va fi mai ușor să se obișnuiască cu frăția de luptă. Ei intră în armată fiind deja legați de ceilalți prin dragostea față de patria socialistă.

În al cincilea rînd : dragostea de muncă. Munca trebuie nu numai să-ți fie dragă, dar trebuie să ai o atitudine cinstită față de muncă și să nu uiți niciodată că dacă un om trăiește și se hrănește fără să muncească, înseamnă că trăiește din munca altuia. Nu e nevoie să vă explic vouă lucrul acesta. Elevilor trebuie să li se explice. Îndeosebi trebuie să li se vorbească despre muncă. Noi spunem adeseori „Munca este o chestiune de onoare“. Dar dacă doar veți repeta : „Munca este o chestiune de onoare“, nu va fi de ajuns. Nu în felul acesta se îndeplinește voința partidului și a poporului. Copiii trebuie să vadă în mod concret că într-adevăr munca este o chestiune de onoare. Pe copil nu poți să-l înșeli. Dacă simte cea mai mică minciună, nu te mai crede.

S-ar mai putea continua enumerarea calităților omului nou, dar eu mă voi mărgini la acestea. Ele sînt calitățile unui marxist-leninist. Dar aceste cerințe există și față de orice om cinstit, față de orice om cu bun simț. Tocmai în aceasta constă valoarea teoriei noastre, în faptul că ea cere ceea ce se cere oricărui om cinstit și cu bun simț.

Disciplina este un lucru de la sine înțeles, ea decurge din calitățile despre care am vorbit mai sus.

Copiii le place să spargă, să strice. Și noi am fost la fel. Era o mare plăcere să te lurișezi într-o grădină străină. Un măr furat părea mai dulce decât mărul din grădina ta sau decât unul cumpărat. Totuși, trebuie să li se explice oamenilor că sînt datori să păstreze bunurile, să le păzească. Nu trebuie numai să distrugem ce e vechi, trebuie să și creăm — acesta este esențialul. Noi nu numai că distrugem vechiul, dar sîntem constructorii noului.

Eu cred că pentru a fi un învățător adevărat trebuie să te naști învățător, nu numai să devii. În munca lui, învățătorul întâmpină multe greutăți și are o răspundere foarte mare. Munca lui de bază este, desigur, predarea disciplinei respective, dar trebuie să țină seama că elevii îl copiază. Iată de ce concepțiile învățătorului, purtarea lui, viața lui, felul cum privește fiecare fenomen influențează într-un fel sau altul asupra tuturor elevilor, deși de multe ori nu se bagă de seamă. Mai mult: putem spune chiar că dacă învățătorul se bucură de un mare prestigiu, urmele influenței lui rămîn toată viața asupra unor oameni. Iată de ce este important ca învățătorul să se observe, să-și dea seama că purtarea și faptele lui sînt supuse unui control foarte riguros, un control la care nici un alt om nu este supus. El urmărește zeci de ochi de copii și nu există nimic mai atent, mai ager, mai sensibil în ceea ce privește diferitele nuanțe psihice ale vieții omului, nimeni altul nu poate sesiza toate nuanțele așa cum o face un ochi de copil. Acest lucru nu trebuie uitat.

Mă tem numai să nu vă fac să credeți că trebuie să adoptați o atitudine nefirească. Nici asta nu e bine, nu e de loc bine. Învățătorul trebuie să aibă o atitudine firească și cinstită în rezolvarea tuturor problemelor, mai ales atunci cînd este vorba de copii, de problema pedepselor etc. Să presupunem că un băiat a spart un geam sau s-a purtat urît cu o fetiță, sau că o fetiță s-a purtat urît cu un băiat. Aci trebuie să ții seama nu numai de faptul în sine, ci să ții seama de influența pe care o va avea asupra psihologiei copiilor felul în care

ai să procedezi în acest caz. Trebuie să ții neapărat seama de asta. Căci copiii își au și ei un „cod juridic” al lor. Să presupunem că copiii s-au luat la bătaie; unul a primit o lovitură în nas și pe urmă s-a dus să pîrască. Chiar și un băiat care a stat deoparte îl va condamna pentru asta și-i va spune: „Ești un pîr-cios; te iei la bătaie și pe urmă te duci să te plîngi”.

Principalul este să fii cinstit cu copiii, să te controlezi, să faci din copiii noștri cetățeni cu adevărat buni, adevărați socialiști, cinstiți, curajoși, cu un înalt simț tovarășesc și disciplinați în limitele psihologiei copiilor și ale posibilităților lor.

Și, în sfîrșit, tovarăși, copiii trebuie să păstreze ani de-a rîndul amintiri vii, impresii și amintiri dintre cele mai frumoase din timpul școlii. Dacă veți reuși ca elevii voștri să-și aducă aminte toată viața de anii de școală ca despre anii cei mai frumoși din viață, va fi foarte bine.

Aceasta este, după mine, principalul lucru care se cere unui învățător.

III. DATORIA FIECĂRUI ÎNVĂȚĂTOR ESTE SĂ ȘADEASCĂ CUNOȘ-TINȚE ÎN MASELE POPULARE, SĂ PARTICIPE ZI DE ZI LA VIAȚA SOCIALĂ

Acum mă voi opri la problemele vieții sociale. În această privință important este ca învățătorul să se apropie de oameni, de realitate, să învețe să se orienteze în condițiile locale respective. Bineînțeles că ideal ar fi ca toți învățătorii noștri și toate celelalte cadre de intelectuali să stăpînească pe deplin marxism-leninismul, dar va fi destul de bine dacă vor cunoaște cel puțin principiile generale ale acestei teorii. Asta e destul de bine și în ce-i privește pe comuniști, și în ce-i privește pe cei fără de partid. Vă asigur că unii dintre cei fără de partid, ce-i drept, nu mulți, cunosc marxism-leninismul mai bine decît unii membri de partid. Trebuie să învățați să priviți fenomenele vieții locale prin prisma marxismului și să le analizați în

mod just. Or, din conferințele pe care le țineți în fața publicului și despre care ați vorbit aici viața locală lipsește cu desăvîrșire. Din ciți au luat aici cuvîntul, niciunul n-a spus că a ținut vreo conferință despre un fapt cu caracter local. Și doar oamenii se nasc, mor, se căsătoresc, fac nunți. Atîtea fenomene sociale... Oare nu-i nimic de spus sau nu se cade să vorbim despre aceste lucruri? Oare nu există destule prilejuri?

Construcția colhoznică, dezvoltarea economică, toate acestea dau imbold gîndirii colhoznicului, îl leagă de sarcini sociale largi. Material pentru conferințe interesante există din belșug.

Din colhozuri se ridică activiști de seamă, și un referat despre acești oameni, în care să se arate părțile lor pozitive și negative și care să ducă la anumite concluzii ar fi urmat desigur de discuții aprinse. Discuțiile sănătoase iscate cu prilejul unor asemenea referate contribuie la dezvoltarea conștiinței sociale a colhoznicului și fac să crească stima pentru munca colhoznică.

În colhozul învecinat recolta este de 10—12—15 chintale la hectar, pe cînd în colhozul vostru e de 5—6 chintale. De ce recolta e mai slabă în colhozul vostru? Iată o temă de referat.

Într-un cuvînt, cînd pătrunzi în viața țăranului, cînd vrei să lucrezi cu oamenii trebuie să faci în așa fel încît munca ta să fie strîns legată de viață, referatul tău să-i intereseze pe oameni. Atunci oamenii vor veni, fără îndoială, la conferințele voastre. E de la sine înțeles că evenimentele sociale și politice din viața țării noastre și din lumea întreagă constituie întotdeauna un material abundent.

În sfîrșit, mai este necesar ca aceste referate să fie discutate liber, iar oamenii să fie îngăduitori față de forma în care se exprimă cei ce iau parte la discuție. Esențialul este ca ideea principală a referatului să fie înțeleasă și participanții la discuții să-și spună părerea fără să se simtă stînjeniți de forma expunerii lor, fără să uite că forma de exprimare este un lucru care

se învață. Principalul este ca omul să spună ce gîndește. În viața socială, oriunde e cazul, oriunde i se cere părerea, cuvîntul învățătorului trebuie să fie sincer. Țăranii trebuie să-l stimeze pe învățător nu numai ca învățător, ci și ca om. Țineți seama că aceasta este o chestiune politică. O chestiune cu un profund caracter politic. Dacă vreți ca învățătorul să ocupe locul ce i se cuvine, el trebuie să fie obiectiv, să nu-i fie teamă să-și expună punctul lui de vedere într-o chestiune sau alta. Bineînțeles că învățătorul poate ajuta la rezolvarea problemelor care-i preocupă pe țărani, întrucît el este un cetățean din partea locului, întrucît el participă la viața economică și politică de acolo.

. Dar domeniul în care învățătorul poate da cel mai mare ajutor, țăranului este domeniul cultural.

Noțiunea de cultură este foarte largă, de la spălatul pe față și pînă la cele mai înalte culmi ale gîndirii omenești. Și nu uitați că aici e mai ușor decît oriunde să cazi în filistinism. Mîini curate, îmbrăcăminte îngrijită, locuință confortabilă etc., toate acestea sînt indicii ale gradului de cultură al populației! Întrunirile, cercurile culturale, seratele dansante etc. sînt un indiciu de cultură obștească. Comuniștii iau parte la toate acestea, considerîndu-le, pe bună dreptate, ca factori ai dezvoltării culturale. Dar toate acestea se pot transforma într-un mod filistin de a-ți petrece timpul. Iar pentru a-ți da seama de linia de demarcație dintre filistinism și adevărata dezvoltare culturală, este nevoie de un înalt grad de cultură și de mult simț politic. Un marxist privește aceste realizări ca pe un mijloc, ca pe o treaptă de pe care poți păși înainte. Pentru filistin, însă, acestea reprezintă un scop în sine; el *nazuieste la stabilizarea realizărilor sale*, devine robul acestei situații, formîndu-și și o morală corespunzătoare și anchilozîndu-și gîndirea. Acest fenomen trebuie combătut.

De aceea este de dorit să imprimați activității voastre culturale un caracter *social, de stat*, un ca-

racier *politic*: altfel cultura voastră își va pierde orientarea și va căpăta un caracter de așa-zisă „cultură locală”, va pierde legătura cu cultura întregului stat, cu cerințele culturale ale întregului stat. Munca culturală pe care o desfășurați trebuie legată de întreaga muncă de construire a socialismului, pentru ca omul să nu gândească izolat. Filistinul este un om care gândește fragmentar, izolat, un om care nu este legat de nimeni și de nimic.

Aceasta este o muncă foarte grea. E foarte grea și delicată, o muncă care cere să fii tu însuși un om cult. E ca în muzică. Un muzicant sesizează o notă falsă în orchestră, pe când eu nu voi observa nici chiar dacă o gamă întreagă va fi falsă, fiindcă nu mă pricep la muzică. Când sesizezi nota falsă, trebuie s-o îndrepți.

IV. ÎNVAȚĂTORUL TREBUIE SĂ PUNA SUFLET ȘI IDEI ÎN CUVINTELE LUI

Tovarăși, nu știu cum s-a desfășurat ședința voastră de ieri, dar în ședința de azi n-am observat să fi avut loc vreun *schimb de păreri*; toată lumea nu face altceva decît să prezinte rapoarte despre felul cum a muncit, unii poate chiar într-o lumină cam roză. Oare de aceea v-ați adunat aici, ca fiecare să facă un raport mai mult sau mai puțin obișnuit? S-ar părea că toate școlile sînt la fel și că oamenii seamănă și ei unul cu altul. Or, eu am crezut că v-ați adunat aici ca „să vă luați la trîntă”.

De ce atunci cînd relatați ceva căutați să vă exprimați în formule de-a gata? Voi sînteți doar învățători, cunoașteți limba rusă. Și cînd te exprimi în formule știți ce înseamnă? Înseamnă că mintea ta nu lucrează, că nu lucrează decît limba. Cu formule de-a gata nu veți produce impresie asupra oamenilor. Nu veți produce impresie fiindcă frazele astea le cunosc ei și fara ajutorul vostru. Vă temeți că dacă ați folosi

cuvintele voastre n-ar suna altfel de frumos ? Vă înșelați. Veți fi ascultați mai cu atenție și veți fi mai bine înțeleși.

În viața voastră de toate zilele aveți legături strinse cu țărânimea, cu populația. Dar când vorbiți despre aceste legături, ele apar un fel de legături de ordin „tehnic” : am organizat atâtea și atâtea adunări, s-au ținut atâtea și atâtea convorbiri. Parcă n-ați vorbi despre viață, ci despre „tehnica” legăturilor dintre țărani și învățători. Doar cu oamenii nu vă întâlniți numai la adunări și cu prilejul convorbirilor. Trebuie să vorbiți despre conținutul relațiilor voastre cu populația.

Aceste relații au și un aspect politic, și unul psihologic, și alte aspecte care apar într-o viață obișnuită de om. Dar din expunerea voastră *lipsește această legătură strinsă, organică*. Poate că sînt eu prea bătrîn și de aceea n-o pot sesiza. Dar n-am auzit nici un cuvînt despre greutățile voastre, nu v-am auzit spunînd ce vă doare. Nu faceți decît să repetați fraze de-a gata. Din această cauză cuvîntările voastre capătă un caracter formal. Fiecare trebuie să caute să vorbească în limba lui, în limba pe care a învățat-o de la mama sa. Credeți-mă pe mine, această limbă este cea mai bună. Noi spunem : a fi învățător e mare lucru. Și așa este. Dar ce se va întîmpla dacă învățătorul va da oamenilor numai formule luate de-a gata ?

Uite, dumneata, tovarășă, care ai luat ultima cuvîntul, muncești într-un sat și se pare că ești mulțumită de situația dumitale ; după cum ai prezentat lucrurile reiese că o duci acum foarte bine, dar eu am impresia că dacă cineva ar citi stenograma cuvîntării d-tale, nu prea ar da crezare celor spuse de d-ta. Și nu pentru că n-ar fi adevărat, nu. În primul rînd, ar spune că te cam lauzi, căci pareă așa s-ar înțelege cînd spui : eu am făcut cutare lucru și cutare lucru. De îndată ce oamenii sînt că cineva se laudă puțintel și cam caută să se scoată în evidență, devin bănuitori. Ți-o spun deschis : am auzit multe cuvinte frumoase,

dar n-am simțit în ele suflet. În cuvintele d-tale n-am simțit suflet; nu vreau să spun că d-ta n-ai avea suflet. Departe de mine acest gând. Vreau numai să spun că te-ai străduit să exprimi prin formule curente adevărata d-tale stare sufletească. De obicei, omul își exprimă sentimentele prin cuvinte proprii, simple, fără să recurgă la formule de-a gata. De aceea, când un om instruit va citi cuvîntarea d-tale, el își va spune că e artificială. Artificială — nu se vede din ea o emoție firească. Cuvinte multe, cuvinte înflăcărâte, cuvinte care dovedesc că ești mulțumită de munca d-tale, că munca te pasionează, dar care n-au putere de convingere fiindcă nu sînt cuvintele d-tale, sînt luate de-a gata. Înțelegi? Spune, am dreptate sau nu? E adevărat că vorbele d-tale sună artificial? (Din sală: „Așa e!“).

Închipuiți-vă acum că ați face un astfel de raport, o asemenea expunere, în fața poporului. Ce credeți, care va fi rezultatul? Oamenii vă vor asculta și vor pleca; nu vă vor pune nici măcar o întrebare, sau, dacă vă vor pune — foarte puține.

De aceea, primul lucru ce se cere unui învățător este să se exprime în limba lui, așa cum a învățat-o de la mama sa. Trebuie să studiezi gramatica ca să vorbești corect, dar când vorbești trebuie să folosești o limbă obișnuită, firească.

Trebuie să spun că munca de învățător este una dintre cele mai grele munci. Aș spune chiar că trebuie să te naști învățător. Vorbesc de învățător în adevăratul sens al cuvîntului. Sînt unii oameni care au multe cunoștințe. Există mulți oameni care își cunosc la perfecție materia, dar dacă ai numi un astfel de om într-un post de învățător, n-ar ști să predea bine obiectul lui. Nu este destul numai să cunoști materia, trebuie să știi s-o predai în așa fel, încît cel care te ascultă să te înțeleagă bine.

Și de aceea eu cred că în primul rînd limba trebuie să fie firească. Nu obișnuți copiii cu șabloane, cu

formule de-a gata : acestea le intră pe-o ureche și le ies pe cealaltă.

Cînd vorbești, folosește cuvintele tale. Cuvintele vor fi altele, dar conținutul va fi același. Și vei vedea că oamenii te vor asculta cu mai multă atenție. Cuvintele trebuie să fie spuse la locul și la timpul potrivit, ideea trebuie să se înțeleagă de la sine. Căci altfel omul vorbește mecanic. Cuvintele trebuie să curgă în mod organic, și nu mecanic ; ele trebuie să-ți exprime gîndul.

Trebuie să eviți formulările de-a gata, căci asta înseamnă că te folosești numai de memorie, fără să-ți pui creierul la lucru. Cînd vă adresați populației, folosiți o limbă simplă, limba voastră proprie, vorbiți într-un stil firesc. Dacă stilul nu este firesc, devine respingător. Mulți dintre voi își amintesc, desigur, (sau poate că nu), de bătrînele care umblau pe la mînăstiri psalmodiind rugăciuni. Înainte de revoluție erau multe bătrîne din acestea în țara noastră. Dacă le ascultai, îți dădeai seama că toate bodogăneau la fel : „Doamne, Maica Domnului, învrednicește-mă să văd chipul sfînt“. Nu trebuie să semănați cu ele. Limba noastră este bogată ; nu trebuie s-o schimonosiți, s-o stricați. Și învățați și copiii să se ferească de asta. Cum să-i deprindeți pe copii să nu vorbească în formule luate de-a gata ? Cereți-le ca întîi să gîndească și apoi să vorbească, nu întîi să vorbească și apoi să gîndească. Asta e principalul.

Acestea sînt sarcinile care stau în fața învățătorilor noștri. Iar în general învățătorii noștri trebuie să fie mai culți. Culți nu numai în sensul ca fiecare să-și cunoască obiectul pe care-l predau, ci culți în înțelesul deplin al cuvîntului, astfel ca înseși cerințele lor să fie mai mari. Vedeți și voi că populația de la orașe și

sate, al cărei nivel cultural face pași gigantici înaintea, are cerințe culturale mari.

Viața noastră devine din ce în ce mai complexă ; ea cere un „plafon” mai înalt de la activiștii noștri de pe toate țărimurile. Dacă în prezent „plafonul” unui învățător este să zicem de 2 metri, el trebuie să fie de cel puțin 2 metri și jumătate.

Tovarășii au vorbit aici despre lipsa de ziare. Desigur, e nevoie de mai multe ziare. Totuși, trebuie să știți că pentru ridicarea nivelului vostru cultural numai ziarele nu sînt de ajuns. De ziar e nevoie pentru orientarea politică curentă, pentru nevoile imediate. Dar pentru ridicarea nivelului cultural trebuie să studiezi istoria culturii, întreaga moștenire culturală a omenirii. Trebuie să cunoști literatura rusă și în deosebi literatura beletristică. Fără asta nu se poate. Învățătorul are de-a face cu cel mai tînăr și mai receptiv material uman. Literatura beletristică îți pune la îndemină cea mai variată galerie de tipuri — așa cred eu cel puțin. În beletristică vezi tipuri omenești în situațiile cele mai diferite. De aceea cunoașterea literaturii beletristice este aproape o obligație profesională pentru voi. A-ți ridica nivelul cultural înseamnă, în primul rînd, a cunoaște literatura beletristică. Ea îl îmbogățește pe om mai mult decît orice, îi dă posibilitatea (vorbesc din proprie experiență) să se cultive, să-i înțeleagă mai bine pe ceilalți oameni.

Asta e tot ce am vrut să vă spun. De vorbit se poate vorbi la nesfîrșit. Voi aveți multe probleme nevralgice. Principalul vi l-am spus. Aș dori ca întorcîndu-vă acasă să nu dați uitării cele ce v-am cerut. (Aplauze furtunoase)

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 32—47.

**CUVÎNTARE ROSTITĂ LA SERĂTA DATĂ
ÎN CINSTEA ÎNVĂȚĂTORILOR DECORAȚI DE LA SATE**

8 iulie 1939

Tovarăși, e limpede pentru toată lumea că decorarea învățătorilor de la sate cu ordine și medalii are o mare însemnătate politică. Prin acest act, guvernul, întregul popor sovietic ridică pe o treaptă înaltă pe învățătorul de la țară.

În mod firesc se pune întrebarea: de ce este nevoie ca învățătorul de la țară să stea pe o treaptă înaltă?

Clasa muncitoare și țărănimea, cu alte cuvinte întregul popor, care a luat în mînile sale puterea, vrea să păstreze această putere, vrea să construiască o viață nouă, comunismul, vrea ca în această privință toate popoarele din lume să ia pildă de la Uniunea Sovietică. Pentru ca puterea să fie definitiv consolidată și să fie construit comunismul, poporul trebuie să-și aibă intelectualitatea sa proprie, poporul trebuie să se instruiască, trebuie să dispară orice contradicție, să dispară orice deosebire între munca fizică și cea intelectuală. Dar cînd va dispărea deosebirea dintre munca intelectuală și cea fizică? Numai atunci cînd toți oamenii noștri, cînd tot poporul va fi instruit, cînd vom construi comunismul.

A crea condiții pentru ca întreg poporul din marea și multinaționala Uniune Sovietică să se cultive, este una dintre cele mai mărețe sarcini. Dar poporul trebuie să fie nu numai cultivat. Noi mai vrem ca poporul nostru să primească o educație sovietică, o educație comunistă. Noi vrem ca în școala noastră să se facă educație comunistă. Și ce înseamnă asta? Tocmai despre acest lucru vreau să spun cîteva cuvinte.

Știți prea bine că nu numai în școlile elementare, dar nici în școlile medii marxismul nu se studiază în mod aprofundat. Dar cînd vorbim despre educația comunistă nu ne referim la studierea doctrinei marxiste, ci tocmai la educație. Este o mare diferență între

a învăța și a educa ! Primele noțiuni de aritmetică le pot preda și eu elevilor din clasa I (exclamații de aprobare, aplauze), dar educația este un lucru mult mai complicat. Nu degeaba se spunea pe vremuri : familia face educația omului, mediul face educația omului, școala își pune și ea pecetea asupra omului. Educația este una din cele mai grele sarcini — vorbesc de educația adevărată, de o educație justă.

Ce înseamnă a educa ? Înseamnă a influența asupra psihicului și moralului elevului, a-l influența într-o anumită direcție, în acești zece ani de învățatură, adică a face din el un om. A educa înseamnă a te purta astfel cu elevii, încît atunci cînd rezolvi nenumăratele conflicte și neînțelegeri inerente în viața școlară elevii să fie convinși că învățătorul a procedat în mod just. Acest lucru rămîne adînc întipărit în sufletul copilului. Dacă învățătorul dă dovadă de părtinire cînd pune o notă unui elev slab, sînt convinși că asta influențează asupra psihicului elevilor. Aceasta se datorește tocmai faptului că învățătorul se află într-un fel de labirint de oglinzi, că-l privesc sute de ochi ageri și impresionabili de copil, care știu să observe de minune atît părțile pozitive cit și pe cele negative ale învățătorului. Educația elevilor depinde în primul rînd de atitudinea învățătorului în clasă, de atitudinea lui față de ei. Și aceasta face ca educația să fie un lucru foarte greu.

Spunînd acestea, nu înțeleg nicidecum să trec cu vederea necesitatea de a da copiilor o învățatură temeinică. Pentru voi, ca învățători, acesta e un lucru de la sine înțeles. Dar munca educativă foarte adeseori scapă atenției învățătorilor, deși ea are o mare însemnătate în formarea caracterului și profilului moral al copiilor. Mulți învățători uită că ei trebuie să fie pedagogi, că pedagogul este inginerul sufletului omenesc. Firește, pentru a putea avea o influență asupra elevilor în direcția dorită trebuie să ai un anumit dar. Și nu-i de ajuns numai alit. Pentru a putea exercita în mod conștient o anumită influență, învățătorul trebuie

să fie el însuși un om foarte cult, un om — o spun fără înconjur — foarte instruit.

Intr-adevăr, statul, poporul încredințează învățătorilor copiii, adică oamenii, la o vîrstă cînd este cel mai ușor să-i influențezi, încredințează învățătorilor creșterea, dezvoltarea, formarea tinerei generații, adică nădejdea și viitorul patriei. Este o sarcină de încredere, care pune pe umerii învățătorilor o mare răspundere. E limpede că învățătorii trebuie să fie, pe de o parte, oameni foarte instruiți, iar pe de altă parte de o puritate de cristal. Fiindcă cîntea, aș spune incoruptibilitatea, integritatea caracterului, în sensul înalt al cuvîntului, nu numai că face ca învățătorul să se impună elevilor, dar această integritate li se transmite, li se întipărește adînc în suflet pentru toată viața.

Așadar, tovarăși, noi vrem ca educația copiilor noștri să fie făcută în spirit comunist, vrem să însuflăm copiilor principiile comuniste. Ați putea întreba : dar ce înseamnă principii comuniste ?

Principiile comuniste, în accepțiunea cea mai simplă a cuvîntului, sînt principiile omului de cultură superioară, cîstit, înaintat ; ele înseamnă dragoste pentru patria socialistă, prietenie, spirit tovarășesc, omenie, cinste, dragoste față de munca socialistă și încă multe alte calități superioare, necesare tuturor. Educarea, cultivarea acestor însușiri, a acestor calități superioare, este elementul cel mai de seamă al educației comuniste.

Aceste însușiri nu pot fi inoculate copilului prin predici frumoase sau prin lozinci agitatorice goale. Ele pot pătrunde adînc în conștiința copilului numai prin exercitarea unei influențe neobservate, de zi cu zi, pe baza unor raporturi tovarășești stabilite pe toată perioada vieții școlare. Și, bineînțeles, acest lucru va fi posibil numai atunci cînd învățătorii înșiși își vor însuși, cel puțin în linii generale, marxism-leninismul.

Deseori repetăm : trebuie să ne însușim marxism-leninismul. Țin să vă spun din proprie experiență că studiul marxism-leninismului îl ajută extraordinar de

mult pe om în munca lui, îl ajută să găsească o soluție justă în numeroasele probleme care se ivesc în munca oricui. Învățătorimea noastră are în fața ei cea mai grea sarcină a educației comuniste: formarea conștiinței comuniste la oamenii sovietici. Această sarcină poate fi îndeplinită cu succes numai cu condiția ca învățătorii noștri să fie nu numai oameni instruiți, ci să aibă și o cultură marxistă.

În această privință voi vă aflați în aceeași situație ca și mine, ca și toți tovarășii care stau la această masă. Cred că veți fi cu toți de acord că poporul nostru se dezvoltă extraordinar de repede, că crește neobișnuit de repede conștiința lui, nivelul lui cultural, sporesc cunoștințele sale, și aceasta se întâmplă în toate colțurile țării noastre. Acum nu mai există la noi colțuri „uite de Dumnezeu“; acum fiecare colț al țării noastre are sentimentul că e o parte a Moscovei (Exclamații de aprobare, aplauze prelungite).

Și ce înseamnă „se dezvoltă poporul“? Înseamnă, în primul rând, că în fiecare an în rindurile noastre intră circa două milioane de oameni instruiți. Și noi, bătrînii, care n-am făcut școala modernă, dacă ne vom încapățîna și nu vom ține pasul cu ei, vom fi încetul cu încetul dați la o parte. De aceea nici învățătorii care au terminat mai de mult școala nu trebuie să stea cu brațele încrucișate. Este neapărat necesar să acumulăm cunoștințe. Învățătorul nu este numai învățător, ci și elev. (Aplauze).

Învățătorul jertfește elevilor săi, poporului, toată energia, toată viața sa, tot ce are el mai de preț. Dar, tovarășii, dacă astăzi, mâine, poimîine veți jertfi tot ce aveți și totodată nu vă veți completa în permanentă cunoștințele, forțele, energia, n-o să vă mai rămînă nimic. (Exclamații de aprobare). Învățătorul pe de o parte dă, iar pe de altă parte absoarbe, ca un burete, ia tot ce este mai bun în popor, în viață, în știință, și le transmite la rîndul său copiilor. (Exclamații: „Așa e!“ (Aplauze). Și dacă învățătorul soviet-

tic vrea să fie și astăzi, și mâine un învățător adevărat, un învățător înaintat, trebuie să fie întotdeauna alături de partea cea mai înaintată a poporului. În acest caz, oricât de mult s-ar strădui pentru elevii săi, dacă el se hrănește, luind cele mai bune trăsături și însușiri de la popor, totdeauna va avea cu prisosință seva hrănitoare pentru copii.

Astăzi s-au întrunit aici învățători din toate colțurile Uniunii Sovietice. Sint foarte bucurosi că sint aici de față și ucraineni, și gruzini, și învățători din republicile autonome. Aș dori foarte mult să luați din Moscova tot ce se poate lua, aș dori ca decorarea voastră, înminarea ordinelor, primirea ce vi s-a făcut la Moscova să vă rămână viu întipărită în minte pentru toată viața. (**Aplauze furtunoase**). Aș dori ca în toate acestea voi să vedeți mărturia unui contact strins, a unei legături indisolubile cu centrul, cu Moscova, sau, mai simplu, cu guvernul sovietic, cu partidul, iar sentimentul acestei legături cu guvernul, cu partidul, să vă însuflețească întotdeauna în munca voastră de zi cu zi. (**Asistența ovaționează călduros partidul, guvernul**)

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 48—52

**CUVINTARE ROSTITA LA CONSFATUIREA ELEVILOR
DIN CLASELE A VIII-A, A IX-A ȘI A X-A
AI ȘCOLILOR MEDII DIN RAIONUL BAUMAN,
MOSCOVA**

7 aprilie 1940

Tovarăși, dorința mea, ca și a voastră, a tuturor, este să învățați bine. Asta este dorința tuturor, este dorința părinților, a guvernului, a profesorilor, este dorința generației mai viștnice.

Dar, bineînțeles, important nu este ceea ce dorim, important este ca voi să învățați și să învățați serios. Numai în școală puteți căpăta deprinderea de a munci sistematic. Oricât de mult s-ar strădui un om să dobândească cunoștințe în afara școlii, fără ajutorul ei, în mod individual, el va fi, totuși, cum se spune, un autodidact.

Unii gîndesc : ce importanță are școala ? Dacă termini școala fără să fi învățat prea bine, acest lucru nu se va nota decît în atestat, dar nu și în viață. Cine gîndește astfel, desigur, nu are dreptate. Școala dă omului cunoștințe sistematice, pregătindu-l pentru o muncă calificată. Și cei mai mulți dintre voi vor fi, probabil, lucrători calificați. De aceea trebuie să învățați mereu, să învățați cu sîrguință și cu perseverență.

Cine dorește să devină lucrător calificat trebuie să urmeze școala sovietică, să se obișnuiască să muncească sistematic, să-și lărgească orizontul. Celui care nu va studia la școală îi va fi greu în viață. Mai tîrziu îi va fi greu să lucreze. El va resimți acest neajuns, adică lipsa unor cunoștințe sistematizate și a obișnuinței de a munci sistematic întotdeauna și în toate, va fi urmărit de acest neajuns pretutindeni, ca o umbră. În treacăt fie zis, eu am simțit și simt încă și azi pe propria mea piele acest neajuns. De aceea, școala trebuie folosită, din clasa I pînă în a VII-a sau a X-a, trebuie folosită cît mai complet ca un izvor de o însemnătate hotărîtoare pentru însușirea cunoștințelor sistematice.

Toți elevii trebuie să țină minte că numai acel om care-și cunoaște specialitatea și știe să lucreze sistematic se va bucura de o oarecare însemnătate în viața socială și de stat, în orice domeniu util. Pe cînd oamenii care scilipsec printr-o cultură superficială, care n-au decît un lustru aparent de cultură, oameni de felul lui Oneghin, care pot să spună despre toate cîte ceva, fără să cunoască nimic temeinic, asemenea oameni nu joacă și nu vor juca un rol important în viața societății și a statului sovietic.

De la această tribună și-au spus astăzi cuvîntul cei mai buni elevi. Trebuie să vă spun, tovarăși fruntași la învățătură, că vorbiți bine, frumos, dar iertați-mi sinceritatea, de loc original. Desigur, e o sinceritate care vă jignește, dar eu nu spun acest lucru ca să vă jignesc, ci ca să vă fac să înțelegeți ce este mai de seamă și mai necesar în învățătură. Expunerile voastre sînt construite corect, nu li se poate găsi nici un cusur. Sînt cuvîntări curățele din toate punctele de vedere. Ele ar putea fi inserate și în gazeta de perete a școlii. Redactorul n-ar primi nici o observație de pe urma lor. Dar aceste expuneri nu mișcă pe nimeni, ele nu aduc nimic nici minții, nici inimii. Voi sinteți doar tineri. La voi chiar și vorbirea de toate zilele capătă accente emoționante. Iar cel mai bine își atinge țelul expunerea care merge la inimă, care provoacă aprobare sau dă loc la obiecții. Acesta este primul indiciu că oratorul are o gîndire vie, independentă.

Și acesta, tovarăși, este un lucru care se învață. Voi sinteți încă tineri, aveți o viață întreagă înaintea voastră. De aceea vă și spun fără ocolișuri că felul vostru de a vorbi nu este de loc original. Dacă ați avea vreo 50 de ani, nu v-aș mai spune acest lucru; m-aș teme că n-o să mai vorbiți niciodată original. Viața voastră însă abia începe și voi veți învăța să vorbiți original. Nu mă îndoiesc de asta. Dar deocamdată vă străduiți să vă exprimați nu în cuvinte proprii, ci în cuvinte luate de-a gata de la alții. Cuvîntările voastre nu conțin idei vii, proprii. Felul vostru de a vorbi e ca lumina lunii — nu încălzește.

Dintre voi toți, poate că numai unul, ultimul care a luat cuvîntul, tovarășul Karib, a vorbit cu cuvintele lui. După cum a vorbit s-a văzut că el se gîndește la ceea ce spune, că are ideile lui. Și tocmai acesta este lucrul cel mai important.

Să presupunem că într-o zi a venit la voi cineva din comitetul organizației de Comsomol. Să presupunem că acesta este atît de obișnuit să vorbească în public, încît poate să vorbească oricînd și despre orice.

Cuvîntarea lui curge lin, fără opintiri, ca un riu bogat în valuri care alunecă între malurile pitoreşti. Dar este o cuvîntare frumoasă numai în aparenţă; îi lipseşte principalul — sufletul. E un fruct găunos. De pe urma unui astfel de orator nu ne vom alege cu nimic fiindcă nu vorbeşte gîndit. El nu cucereşte publicul prin conţinutul cuvîntării sale. Cei care-l ascultă nu pot spune decît: ah, ce frumos vorbeşte! Şi nimic mai mult.

Să presupunem acum că ar veni la voi nu un asemenea „gură de aur“, ci pur şi simplu un om care gîndeşte. Cuvîntarea lui nu străluceşte prin frumuseţe, ba chiar adesea se intrerupe. Se vede că el gîndeşte, vorbeşte şi gîndeşte. Cînd se opreşte, pentru a se gîndi la ceea ce are de spus, el face să gîndească împreună cu el întreg auditoriul, care îl urmăreşte, îi urmăreşte firul gîndurilor sale. Cei care ascultă cuvîntarea unui astfel de orator pot spune: omul acesta a spus ceva. Şi acest ceva îi determină să reacţioneze: sînt de acord sau resping ideea lui, o neagă sau o aprobă, o primesc cu plăcere sau îi indignează.

Cam de acest gen de oratori se apropie tovarăşul Karib. Voi toţi trebuie să vă însuşiţi principiile şi metoda unui astfel de orator, ca să gîndiţi şi să vă alcătuiţi singuri frazele, să nu vă exprimaţi în formule de-a gata, dinainte fabricate. Atunci, printre altele, se va vedea şi dacă cunoaşteţi sau nu limba rusă.

Au luat aici cuvîntul elevi din clasa a opta, a noua şi a zecea, ba încă fruntaşi la învăţătură. Teoretic vorbind, adică judecînd după programele analitice, ei ar trebui să cunoască bine limba rusă, să se exprime corect ruseşte. Dar, din păcate, n-aş putea spune dacă ei cunosc sau nu limba rusă, fiindcă n-au spus nimic de la ei, pentru că au folosit fraze de-a gata, fraze şablon. Iată, tovarăşul Karib, cînd a vorbit, şi-a compus singur frazele. Iar cînd un om îşi compune singur ceea ce vorbeşte, se poate vedea dacă ştie sau nu limba rusă, dacă a învăţat sau nu în şcoală să-şi expună gîndurile. Iată, pe acest drum, adică pe drumul tova-

răşului Karib, trebuie să meargă şcolarii sovietici, dacă într-adevăr vor să muncească serios, dacă nu privesc şcoala ca pe o pedeapsă de la Dumnezeu.

Nu întâmplător vă spun acest lucru. Într-adevăr, sînt unii care privesc şcoala, învăţătura, ca pe o constrîngere, ca pe o povară, ca pe un purgatoriu, prin care trebuie să treci ca să intri în „rai”. Dacă nu împărtăşiţi acest mod de a vedea, dacă sinteţi de părere că învăţătura este o fericită posibilitate, care trebuie folosită pe deplin, pentru a te cultiva şi pentru a-ţi lărgi orizontul, atunci trebuie să vă exprimaţi cu cuvintele voastre. Aceasta se referă în aceeaşi măsură la compunerile voastre, la rezolvarea diferitelor probleme de matematică, la exerciţiile de desen, etc., etc.

Să presupunem că de cîte ori faceţi o compunere, apelaţi la „serviciile” elevilor mai buni, sau pur şi simplu „copiaţi” după fiţuici. Asta, tovarăşi, nu-i treabă; aşa nu veţi învăţa niciodată nimic. Mai bine să scrii mai prost, dar să scrii tu singur. Chiar dacă va trebui să refaceţi compunerea şi s-o transcrieţi de o mie de ori, nu vă speriaţi şi nu vă precupeţiţi forţele; asta vă va obişnui să lucraţi independent — tocmai în aceasta constă independenţa.

Sau să luăm, de pildă, conferinţele. La noi sînt tot felul de oratori. Sînt oratori care pot să vorbească cîte două, trei şi chiar cinci ceasuri, înşirînd banalităţi presărate cu lozinci răsunătoare, pentru a culege aplauze la fiecare 15—20 de minute. Asta nu-i greu de loc, e lucrul cel mai simplu. Un astfel de referat nu cere prea multă inteligenţă. Dar să ţii un referat în mai puţine cuvinte, şi încă în cuvinte gîndite şi alese cu chibzuială de tine însuţi, chiar dacă referatul e mai stîngaci, este mult mai greu.

S-au întrunit aici fruntaşii la învăţătură. Desigur, cînd ai de-a face cu elevii cei mai buni, este uşor să te înţelegi cu ei ce trebuie făcut pentru ca nimeni să nu rămînă în urmă. Dar n-ar fi rău să se întrunească şi elevii codaşi şi să se stea de vorbă cu ei cum de se

intimplă să rămână în urmă și ce trebuie făcut pentru a se pune capăt acestei stări de lucruri.

Eu n-am avut de gând să iau astăzi cuvântul. Să vă spun drept, m-am așteptat să asist aici la o luptă aprigă, m-am așteptat să vă aud vorbind despre ceea ce nu e bine în școală, despre lipsuri. Dar adunarea voastră s-a transformat într-un miting solemn. Și unde este prea multă solemnitate, adeseori este puțin conținut.

Au vorbit astăzi aici cei mai buni elevi și cele spuse de ei au avut un caracter de raport. Se simte că i-a însărcinat colectivul să vorbească astfel. Tovarășii au spus: „Am fost pe locul al șaptelea, acum sîntem pe locul al cincilea; sperăm să cucerim locul al treilea“. Dar nici unul n-a spus ce are de gând să facă, încotro vrea s-o apuce după ce termină școala de zece ani. Doar voi, tovarăși, terminați școala medie, sînteți în pragul vieții independente. Dacă aș fi elev în clasa a zecea — din păcate nu pot fi — în luna aprilie a ultimului an mi-aș pune răspicat problema: încotro s-o iau? Și cu siguranță că aș hotări precis ce am de făcut.

Dar nu întotdeauna poți să mergi acolo unde ai vrea. Probabil că foarte mulți dintre voi ar vrea să meargă la Institutul de Ziaristică — știu acest lucru de la concursurile din anii trecuți. Dar acolo trebuie să participi la un concurs unde nu pot reuși toți cei care doresc. Și — atunci, ce-o să urmezi? Sau pe voi nu vă interesează de loc această problemă? Ar fi un semn rău. Și dacă v-a scăpat o problemă atît de importantă, după mine, este o mare greșeală. Eu tare aș vrea să aflu ce năzuinți are majoritatea elevilor, care este profesiunea pe care o preferă tineretul nostru. Ar fi foarte instructiv; pe baza acestor date s-ar putea trage o serie de concluzii interesante. Dar n-am aflat nimic de la voi și de aceea acum nu pot să trag nici o concluzie.

Totuși, nu cred că s-ar putea să nu vă preocupe acest gând. Desigur, vă preocupă pe fiecare dintre

voi. La vîrsta voastră, vîrsta adolescenței, fiecare om trebuie să fie frămîntat de această problemă. Fără îndoială că din zece nouă ar vrea ca în viitor să urnească munții din loc și să transforme lumea după planurile lor. Căci doar așa gîndeam și eu în anii tinereții. Fără îndoială că aceste gînduri vă trec și vouă prin minte, și nici nu s-ar putea altfel. Doar de aceea sunteți tineri.

Dar acum a sosit timpul să vă alegeți un drum, să dați un răspuns definitiv: încotro vreți să mergeți? La noi mulți rezolvă această problemă prea simplist: acum sînt comsomolist, mai tîrziu comunist, cetățean sovietic — și gata socoteala, „și-a ales calea”. Dar acesta e un mod mult prea superficial de a rezolva problema.

A-ți găsi un drum în viață înseamnă a-ți trasa calea pe care o vei urma, a-ți forma caracterul, concepțiile, a-ți găsi vocația. Fiecare din voi trebuie să judece astfel: sînt om sovietic, cetățean al unui stat înconjurat de dușmani și pentru el va trebui să lupte tot atît de mult, ba chiar mai mult decît au luptat generațiile trecute. Să luăm, de pildă, generația noastră, generația vechilor bolșevici. Noi ne-am luptat cu capitaliștii și cu moșierii ruși, care erau un dușman relativ slab, prost organizat și cu un nivel cultural nu prea ridicat. Dar voi o să aveți de luptat cu un dușman incomparabil mai puternic, mai organizat, mai perfid, mai versat în lupta politică, în folosirea diferitelor metode și mijloace de înșelăciune. În vederea acestei bătălii trebuie să vă pregătiți în mod sistematic și perseverent.

Dar trebuie să aveți în vedere că această bătălie se va desfășura nu numai pe un front propriu zis. Pe front studenții noștri au săvîrșit minuni de vitejie încă în timpul luptelor de avangardă. Și nu e de mirare! Tineretul nostru sovietic, cîl, nu poate să nu fie viteaz! Nu, această bătălie va cuprinde toate sferele vieții noastre. Ea va fi punctul culminant al luptei

aprije care se desfășoară din primele zile ale existenței Puterii Sovietice.

Și, pentru a obține victoria în această luptă hotărâtoare, trebuie să-ți călești caracterul, voința, în lupta de zi cu zi; fiecare trebuie să-și definească precis locul lui în construcția socialistă, să-și însușească la perfecție profesia pe care și-o alege.

Și acest lucru este foarte important și în viața de toate zilele a fiecăruia dintre voi. Cînd vă veți forma caracterul, cînd vă veți limpezi concepția despre lume, cînd vă veți găsi locul și vă veți cunoaște rolul în construcția socialistă și în lupta de zi cu zi, cînd menirea vieții voastre va deveni aplicarea în practică a convingerilor voastre, atunci se va putea spune că ați căpătat totodată și o imunitate sigură împotriva tuturor loviturilor vieții, împotriva tuturor dezamăgirilor și vicisitudinilor ei. Se întîmplă, de pildă, ca un elev să vorbească mult timp cu o fată, pentru ca apoi s-o părăsească, să înceapă să se plimble cu alta — și „drama” e gata! Să nu credeți că vă vorbesc cu ironia omului bătrîn — am fost și eu tînăr și respect și acum sentimentele tinerilor. Și iată, un om care nu s-a hotărît încă, nu și-a aflat încă locul, dă unei astfel de „drame” mai multă importanță decît trebuie și poate constitui în general o profundă dezamăgire în viața lui, care să lase urme adînci pentru ani de zile. Pe cînd un om cu o perspectivă limpede și care și-a găsit locul în viață va suporta relativ ușor o asemenea „dramă”.

Așadar, omul trebuie să-și formeze cit mai din vreme caracterul și o concepție precisă despre viață. Dacă el va spune: voi fi zoolog, — acest lucru să fie spus o dată pentru totdeauna. Să se dedice cu trup și suflet zoologiei, spre folosul patriei sale. Aceasta e diferența dintre un zoolog sovietic și un zoolog dintr-o țară capitalistă. Zoologul sovietic va spune: în acest domeniu voi aduce neapărat maximum de folos țării mele. Și el își va atinge scopul, va realiza lucruri mari. Unui astfel de om îi va fi de o sută de ori mai ușor

să suporte diferitele lovituri, vicisitudini și drame ale vieții, decît unui om care n-are o linie precisă în viață, care n-are o menire precisă, o idee precisă.

Personal, eu am foarte multă stimă pentru oamenii care și-au format caracterul și convingerile lor proprii. Este poate prea devreme pentru voi să vă gîndiți la acest lucru? Nu, tovarăși, nu este prea devreme. Voi cunoașteți desigur bine drumul vieții tovarășului Stalin. Încă de la vîrsta de cincisprezece ani el a devenit marxist, iar la șaptesprezece ani a fost izgonit din seminar pentru că avea concepții politice bine precizate, îndreptate împotriva absolutismului țarist, împotriva capitalismului. Așadar, vedeți cit de timpuriu și-a precizat tovarășul Stalin linia de conduită. Și dacă înainte vreme oamenii au putut să-și aleagă atît de timpuriu drumul în viață, vouă acum vă este mult mai lesne să rezolvați această problemă.

Și iată ce aș mai vrea să vă spun în încheiere. Am auzit că unii dintre voi judecă așa : la ce bun să obții o notă mare la examenele de absolvire, cînd oricum nu vei intra într-un institut de învățămînt superior, ci te vei duce în armată? Acest raționament este complet greșit. În primul rînd, lucrurile nu trebuie privite din punctul de vedere al notei. Nu e vorba de notă, ci de faptul că în viitor acești tovarăși nu vor mai avea posibilitatea să învețe în mod sistematic, adică nu vor mai putea să umple golurile pe care le vor avea în cunoștințele ce le capătă în școala medie. În afară de aceasta, socotim că marea majoritate a tovarășilor, cînd vor termina serviciul militar, vor putea să intre în institutele de învățămînt superior, dacă vor fi trecut cu note bune examenul de absolvire, ca să nu mai spunem că un mare număr dintre ei vor intra în instituțiile de învățămînt superior ale armatei. Armata Roșie are multe școli, și la înscriere vor avea precădere cei care vor fi absolviți cu note bune școala de zece clase. De aceea trebuie să învățați cu toată sîrguința în școala medie.

Universitatea este cu totul altceva ; acolo vi se vor preda discipline superioare, acolo oamenii se formează ca specialiști într-un anumit domeniu al științei. Pe cînd în școala medie te deprinzi numai să muncești în mod sistematic, pui numai bazele învățăturii. De aceea eu cred că tovarășii care sînt de părere că n-are rost să învețe în școala medie cu toată sirguința, se înșală foarte mult și își pot face un rău ireparabil.

Le doresc din inimă absolvenților din această promoție să fie buni ostași în rîndurile Armatei noastre Roșii și buni studenți în școlile noastre superioare.
(Aplauze furtunoase)

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 53—60

**CUVINTARE ROSTITA LA CONSFATUIREA C.C. AL U.T.C.L.
DIN UNIUNEA SOVIETICA CU SECRETARII COMITETELOR
REGIONALE, RESPONSABILI PENTRU MUNCA
IN RINDURILE TINERETULUI ȘCOLAR
ȘI ALE PIONIERILOR**

8 mai 1940

Tovarăși, n-am vrut să iau cuvîntul, dar tovarășul Mihailov îmi spune că nu se poate altfel. Ce aș putea să vă spun în legătură cu această consfătuire ? Păreața mea este că din dările de seamă prezentate de voi lipsesc multe lucruri esențiale.

Sînteți secretari ai comitetelor regionale ale Uniunii Tineretului Comunist Leninist din Uniunea Sovietică, responsabili pentru munca în rîndurile tineretului școlar și ale pionierilor. Aș vrea să ne lămurim ce înseamnă acest lucru. Mă tem să spun că sînt un om bătrîn, totuși prea departe de asta nu sînt și de aceea folosesc comparații vechi. Ce post vi s-ar fi putut în-

credința în vechiul Minister al Instrucțiunii? Am căutat și n-am putut găsi nimic care să fie cit de cit potrivit.

Nu trebuie să uităm că sarcina voastră, principala voastră sarcină, este să faceți ca influența politică să pătrundă în școală, în rindurile învățătorilor, pentru a ajuta astfel partidul și guvernul sovietic pe tărîmul educației comuniste a copiilor sovietici. Au luat cuvîntul aici mai mulți tovarăși, care au prezentat dări de seamă asupra activității lor. Se simte că la această consfătuire s-au întrunit oameni pregătiți, oameni culți. Țin să remarc că rapoartele voastre sînt bine făcute. Cel mai strălucit raport l-a prezentat secretara C.C. al Comsomolului din Belorusia. Cred însă că și-ar fi putut întocmi altfel raportul dacă nu s-ar fi temut că va fi prea originală. În ce privește fondul, raportul ei nu se deosebește de celelalte. În privința conținutului, toate rapoartele voastre sînt la fel. Și de ce sînt la fel? Fiindcă au un caracter, ca să spunem așa, administrativ-organizatoric-disciplinar. Voi toți ați vorbit aici pe un ton de supraveghetori, pe un ton autoritar. Aceasta este prima mare lipsă.

Indeajuns de semnificativ este faptul că nici unul dintre voi nu s-a oprit asupra metodei de predare, nici nimeni n-a pomenit nici un cuvînt despre nivelul cultural general al învățătorilor sovietici și în special al învățătorilor comsomoliști, care trebuie să fie figura centrală în școli. Vă întreb: ați întîlnit oare printre învățătorii comsomoliști elemente de frunte în domeniul pedagogic sau în vreun alt domeniu al activității școlare? Dacă da, atunci trebuia s-o spuneți. Dacă nu, este rușinos din partea voastră. Căci cu siguranță că există în școala noastră astfel de oameni; nu se poate să nu existe. E o problemă foarte importantă. Or se pare că ea nici nu intră în orbita preocupărilor voastre. Și cum voi n-ați dat atenție acestei probleme, înseamnă că nu ați înțeles încă destul de bine care e rolul vostru.

A fi secretarul unei organizații comsomoliste, responsabil pentru munca în rindurile tineretului școlar și ale pionierilor, înseamnă a fi un model pentru sute și mii de învățători. Voi singuri ați spus aici că 30% dintre învățători sint de vîrstă comsomolistă. Și dacă ei iau exemplu de la voi, probabil că rapoartele lor au același caracter administrativ-organizatoric-disciplinar. Trebuie să constat, din păcate, că nici unul dintre voi n-a vorbit despre viața și munca învățătorilor comsomoliști. Aceasta este a doua mare lipsă.

Mai departe. Dacă tindeți să introduceți ordine și disciplină în școală — și spre acest lucru trebuie să tindeți — trebuie, în primul rînd, să faceți să crească autoritatea învățătorului. Nu mă refer la cazuri izolate, nu vorbesc de învățători care nu au autoritate fiindcă nu-și cunosc bine materia, (sau, deși o cunosc, nu știu s-o predea), sau fiindcă, în general, muncesc fără tragere de inimă. Mă refer la cazurile cînd există condițiile obiective și subiective pentru a face să crească autoritatea învățătorului și vă întreb: ce ați făcut voi pentru a spori și a consolida această autoritate? Din păcate nu v-ați oprit de loc asupra acestei chestiuni și nici măcar n-ați pomenit dacă, în general, crește sau nu autoritatea învățătorilor pentru ca, în caz afirmativ, să arătați pe ce căi se realizează acest lucru. Aceasta este a treia mare lipsă.

Mai departe. Socot că secretarii comitetelor comsomoliste, care răspund de munca în rindurile tineretului școlar și ale pionierilor, trebuie să fie oameni foarte bine pregătiți. Prin aceasta nu vreau să spun că trebuie să fiți pedagogi specialiști care să se limiteze numai la specialitatea lor. Nu, nu de asta este vorba. Dacă v-ați limita numai la specialitatea voastră aceasta ar putea chiar să vă dăuneze în muncă. Trebuie să fiți oameni foarte bine pregătiți, oameni cu cultură generală, adică trebuie să cunoașteți temeinic lucrările cu caracter general și special pe teme legate de școală, în principalele domenii ale științei, artei și tehnicii, să cunoașteți bine literatura bele-

tristică etc., deoarece voi trebuie să fiți un exemplu pentru învățătorii comsomoliști. Trebuie să fiți oameni bine pregătiți în sensul de a ști să vă purtați cu învățătorii, de a ști să vă purtați cu oamenii în general, adică să aveți tact. Dacă vă veți însuși aceste elemente ale culturii, vă veți putea da seama mai ușor și mai repede de cerințele și preocupările spirituale ale învățătorului sovietic, vă va fi ușor să aflați ce citesc acești oameni, ce cărți le plac mai mult, cum privesc literatura în general și, în sfârșit, vă va fi mai ușor să cunoașteți starea de spirit a învățătorilor și școlarilor. Numai atunci veți putea da un ajutor real partidului și Puterii Sovietice în educarea comunistă a școlarilor. Din păcate, nici despre aceasta n-ați vorbit nimic. Aceasta este a patra mare lipsă.

Părerea mea este că ar fi trebuit să vă întocmiți cu totul altfel dările de seamă. Dacă judecăm după multe date pe care le avem și avînd în vedere, mai ales, că nu vă lipsește darul elocvenței, acest lucru este absolut pe măsura puterilor voastre. E adevărat că pentru aceasta va trebui să munciți serios, să chibzuiți mult, deoarece aici vă vor pîndi primejdii, veți avea eșecuri, aici puteți greși. Dar comsomolistului nu-i stă bine să se sperie de greutăți și să dea înapoi în fața primejdiilor. Expunerile voastre trebuie să frea-măte de spirit de inițiativă și idei creatoare. Firește, cînd va fi nevoie, rapoartele voastre vor avea și o notă administrativ-organizatoric-disciplinară. Totuși, raportul trebuie să aibă un conținut politic, să faceți astfel ca din raport să reiasă valorile culturale care cresc și se dezvoltă în rîndurile școlarilor și ale învățătorilor.

Aș vrea să mă adresez îndeosebi comsomolistelor. Tovarășe, dintre activiștii comsomoliști care lucrează în domeniul învățămîntului public, voi sinteți elementele cele mai cultivate, fiindcă pe băieții instruiți îi trimitem și în multe alte munci, începînd cu aviația și terminînd cu munca în mine. În domeniul învățămîntului public lucrează mai ales comsomolis-

tele. În fond, vouă vi s-a dat „în stăpînire” întregul domeniu al învățămîntului public și întreaga răspundere pentru școală vă revine vouă, comsomolistelor. De aceea voi sînteți în primul rînd acelea care trebuie să ridicați nivelul cultural al învățătorilor de vîrstă comsomolistă, care sînt la noi în număr atît de mare.

Aici s-a vorbit despre o învățătoare care nu a putut rezolva o problemă și care din această cauză este considerată ca o învățătoare slabă. E un mod absolut mecanic, absolut greșit, de a vedea lucrurile. Unde veți găsi asemenea virtuoși care să poată rezolva orice problemă? Uite, fiul meu a fost profesor la o școală medie. Odată l-am întrebat:

— Ești în stare să le răspunzi elevilor la toate întrebările care le vin în minte în legătură cu obiectul tău?

El mi-a răspuns:

— Cum să le pot răspunde la toate întrebările? Cînd sînt întrebat și nu pot răspunde, le spun: nu vă pot răspunde acum la această întrebare, am să vă răspund la ora viitoare.

Desigur, cînd te privesc patruzeci de perechi de ochi poznași, în care se poate citi satisfacția răutăcioasă de „a-l fi înfundat” pe învățător, nu este tocmai ușor, recunosc. Și totuși, învățătorul trebuie să le spună copiilor deschis: acum nu vă pot răspunde la această întrebare fiindcă nu știu; mă voi strădui să vă lămuresc totul data viitoare. Eu cred că aceasta ar fi o atitudine cinstită a pedagogului față de elevi, și elevii trebuie să fie deprinși cu cinstea.

În casa noastră sînt șase persoane cu studii superioare, cei mai mulți — ingineri, deci, trebuie să cunoască bine matematica. Se întîmpla uneori ca fiica mea cea mai mică, care mai era încă în școala medie, să se apuce să-și facă lecțiile și să încerce să rezolve o problemă. Frații mai mari săreau care mai de care s-o ajute. Toți se apucau să rezolve problema și uneori, închîpuți-vă, nu puteau s-o rezolve dintr-odată — uitaseră. S-ar fi părut că pentru ei e o problemă foarte

simplă — erau doar ingineri și cunoșteau bine matematica. Și totuși se împotmoleau. Rezultă deci că nu se poate judeca după cazuri de-astea izolate dacă omul cunoaște materia sau nu, dacă este un profesor bun sau prost.

Nu poți face să crească autoritatea unui profesor numai prin metode administrative. Cînd vedeți, însă, că un învățător începe să fie hărțuit, trebuie să-i veniți în ajutor, căci prin aceasta se sapă autoritatea nu numai a acestui învățător, ci și a învățătorimii în general. Dacă vrem să facem să crească autoritatea învățătorului, trebuie să fim foarte precauți. Bineînțeles, nu este bine cînd un învățător spune că „nu vede fără ochelari”, dacă el nu poartă niciodată ochelari. Pe de altă parte, însă, nu trebuie să uităm că n-a existat în lume un înțelept care să poată răspunde la orice întrebare. Autoritatea învățătorului trebuie ridicată prin cultivarea în rîndurile populației de toate vîrstele a unui sentiment de profundă stimă pentru învățător, înconjurîndu-l de aureola respectului general.

Iată ce cred eu că trebuie preconizat pe linie de Comsomol, nu sub forma unei circulare oficiale, ci ca o lege nescrisă care să devină o tradiție a întregului nostru Comsomol. Iar voi, secretarii comitetelor comsomoliste, responsabili pentru munca în rîndurile tineretului școlar și ale pionierilor, trebuie să fiți primii și cei mai zeloși promotori ai acestei legi, fiindcă ridicarea autorității învățătorului este linia generală a partidului nostru și a Comsomolului.

S-a vorbit mult aici despre succesele școlarilor și s-au dat diferite procentaje. Procentajele sînt, bineînțeles, importante pentru înfățișarea unui tablou general. Dar voi nu sînteți conducători ai inspectoratelor școlare. Și apoi, aceste procentaje le capătați fără prea multă greutate, luîndu-le de-a gata de la învățători și de la directorii școlilor. Prin urmare, nu aveți de făcut nici chiar cel mai simplu calcul aritmetic. Cînstit vorbind, mă așteptam la mult mai mult de la voi. Mă așteptam să ne arătați ce se ascunde în dosul

acestor procentaje. Ar fi trebuit să prezentați o analiză a situației, cel puțin din punct de vedere pedagogic. Dar nu v-am auzit spunând nimic asemănător.

Noi știm prea bine că unii învățători dau cu ușurință note bune, pe cînd alții dau foarte greu. Sînt chiar unii profesori care din principiu nu dau niciodată calificativul foarte bine, susținînd că numai ei cunosc materia „foarte bine”. Și despre acest lucru trebuie să discutăm aici. Avem profesori foarte buni, îndeosebi printre cei mai în vîrstă, care își iubesc foarte mult materia lor, simt o adevărată pasiune pentru ea și o predau foarte bine. Școlarii le poartă un profund respect, îi îndrăgesc și le e dragă și materia predată de ei. Deși acești profesori sînt îngăduitori la note, se poate spune dinainte că elevii lor cunosc materia incomparabil mai bine decît elevii profesorilor care găsesc că numai ei merită calificativul „foarte bine”. Aceasta este încă un aspect căruia nu i-ați acordat atenție.

În general mă cam miră că v-ați limitat la dări de seamă cu caracter formal.

Ca să mă exprim în limbajul criticilor noștri, trebuie să spun că rapoartele voastre au mai degrabă un caracter formalist decît un caracter realist-socialist. Briusov, mi se pare, a spus: „Mi-e drag tîneretul, pentru că, sprijinindu-te pe el, poți merge înainte”. Și este adevărat. Or, la voi nu se observă că mergeți înainte, deși aveți mari posibilități. Voi doar nu sînteți conducători ai inspectoratelor școlare — care nu-și văd capul de tot felul de treburi administrative și gospodărești, începînd cu reparațiile și terminînd cu disciplina în școală. Voi aveți relativ mult mai multă libertate ca ei. Voi sînteți cei care ajută partidul și guvernul sovietic nu atît în ceea ce privește reparațiile localurilor de școală — deși și aici trebuie să dați o mîină de ajutor cînd e nevoie — cît pe tărîmul organizării și asigurării educației comuniste a generației care se ridică. În sfîrșit, voi nu sînteți, cred, niște spectatori imparțiali, ci patrioți sovietici înflăcărați.

În voi trebuie să clocotească energia, iar dacă nu clocotește, ce fel de tineri sînteți voi, ce fel de patrioți sovietici? Trebuie să tindeți înainte, mereu înainte, trebuie să prindeți din zbor orice problemă de actualitate. Dar pentru aceasta, repet încă o dată, trebuie să aveți un înalt nivel de cultură. Dacă ar sta în puterea mea, v-aș obliga să citiți minimum 5 ore pe zi literatură (beletristică, literatură tratînd diferite probleme de artă, știință, tehnică etc.), ca să fiți instruiți, culti și oricînd s-ar ivi o problemă principială sau practică, învățătorul să-și zică: oho, aici miroase a Academie de Științe! Atunci va crește pe dată și autoritatea voastră în ochii învățătorimii.

După cîte știu, din punct de vedere formal nu aveți vreo putere în școală, dar puteți exercita o imensă influență asupra școlii și, în acest sens, partidul așteaptă din partea voastră o activitate vastă și rodnică. Pentru aceasta, repet iar și iar, secretarii comitetelor de Comsomol, responsabili pentru munca în rîndurile tineretului școlar și ale pionierilor, trebuie să fie oameni cu o înaltă cultură, să fie, de fapt, în ceea ce privește nivelul cultural, primii printre învățători.

O dată cu cultura trebuie să introduceți în școală și partinitatea bolșevică. Ce înseamnă a introduce partinitatea? S-ar părea că acum lucrurile sînt foarte simple: există „Cursul scurt de istorie a P.C. (b) al U.R.S.S.“, pune mîna pe carte și învață — și gata socoteala. Dar, tovarăși, manualul nu este decît un manual; iar partinitatea nu ți-o poți însuși numai din manuale. Desigur, „Cursul scurt de istorie a P.C. (b) al U.R.S.S.“ este o armă puternică în dezvoltarea concepției marxist-leniniste despre lume. Dar vezi că omul trebuie să se orienteze ca un marxist nu numai în domeniul istoriei partidului, ci și în munca lui, în toată viața lui. Să analizeze în chip partinic, bolșevic, toate problemele concrete care survin zi de zi și la tot pasul.

Or, cînd studiezi un manual, uneori te temi să depășești cadrul diferitelor sale paragrafe. Iar dacă

vă veți mărgini la acest cadru, veți fi niște proști marxiști, pentru că orice paragraf nu este o dogmă, ci o călăuză în acțiune. Alunci când studiați istoria partidului bolșevic și citiți aceste paragrafe, e de dorit să nu vă limitați numai la fapte din trecut, ci să vă referiți și la cele din prezent, lămurind esența faptelor din trecut prin exemple din viața de azi...

Vedeți, deci, tovarăși, că eu dau o înaltă prețuire rolului și însemnătății voastre. Dar acest fapt pune pe umerii voștri și o mare răspundere. În special vi se cere ceea ce v-am spus la început: dările voastre de seamă să aibă un conținut politic, să fie într-adevăr partinice. Aceasta va fi pentru voi o primă lecție de marxism, de marxism adevărat...

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 61—68

ROLUL ȘI SARCINILE EDUCATORILOR POLITICI DIN ARMATA ROȘIE ȘI FLOTA MARITIMĂ MILITARĂ

Cuvîntare rostită la adunarea elevilor și a corpului profesoral al Academiei Politice-Militare „V. I. Lenin” a Armatei Roșii, decorată cu ordinul „Lenin”

19 septembrie 1940

Tovarăși, în primul rînd vă salut și vă doresc din suflet succes deplin în anul școlar care începe! (*Aplauze*).

Voi vă pregătiți să deveniți educatori politici ai Armatei Roșii și ai Flotei Maritime Militare, adică specialiști în domeniul politic-militar. Un civil nu poate înțelege totul în acest domeniu. Dar, sub ochii noștri, războiul ia asemenea forme, încît în prezent și civilii trebuie să cunoască temeinic arta militară.

În condițiile războiului modern, populația civilă poartă și ea răspunderea pentru capacitatea de apărare a țării. Iar în ceea ce privește jertfele și calamitățile provocate în mod nemijlocit de război, populația civilă, cel puțin în unele perioade, este aproape în aceeași situație ca pe front.

De aici se impune de la sine concluzia: pentru a reduce la minimum jertfele și pierderile populației civile, ea trebuie să-și însușească măcar cunoștințe elementare în domeniul apărării.

Dacă pentru populația civilă problema însușirii artei militare este atât de acută, cu atât mai imperios se impune ea pentru militari, care sînt chemați să-și apere patria. Prin urmare trebuie să învățăm, să învățăm atât teoria, cît și practica, însușindu-ne întreaga experiență a războaielor moderne. Timpul cît vă aflați în academie trebuie să-l folosiți cît mai eficient, adică să vă însușiți la perfecție totalul de cunoștințe, stabilit de academie și să învățați să folosiți aceste cunoștințe în munca practică, pentru a deveni oameni culți în profesia voastră.

Munca politică constituie un factor important al apărării. Educatorul politic este educatorul ostașilor roșii și marinarilor roșii. Educatorul — ce cuvînt măreț! Și cît de semnificativ și de mîndru sună el în zilele noastre! E de presupus că ați remarcat cît de des apar în ultimul timp în ziarele și revistele noastre articole și note consacrate problemelor educației. Putem spune că niciodată problemele educației n-au ocupat în viața noastră socială un loc atât de important ca cel pe care-l ocupă în prezent.

Un om poate să-și însușească cu succes învățătura lui Marx-Engels-Lenin și să studieze bine și arta militară. Aceste calități se pot găsi îmbinate într-un singur om, cum, de altfel, este cazul cu cei mai mulți dintre educatorii noștri politici. Dar asta nu este încă totul pentru un educator politic; dacă el nu și-a însușit arta de a educa, nu va ști să-i educe

pe ostași în spiritul unei lupte pline de abnegație pentru comunism.

După cum spunea eminentul pedagog rus Ușinski, una este să înveți pe cineva, să-i dai cunoștințe, și altceva este să educi. Iar a educa, după părerea lui, este mult mai greu decât a învăța pe cineva, decât a-i da cunoștințe generale sau de specialitate. Pentru a educa cu adevărat, nu este de ajuns numai să cunoști bine materia, ci trebuie să ai și sufletul curat. Prin „suflet” Ușinski înțelegea profilul moral al educatorului, moravurile lui, sau conștiința, cum i se mai spune.

Eu socot că Ușinski avea în fond dreptate când spunea acest lucru. Căci doar educatorul influențează asupra celor pe care îi educă nu numai prin faptul că le dă anumite cunoștințe, ci și prin comportarea sa, prin modul său de viață, prin atitudinea sa față de fenomenele obișnuite.

Sîntem întru totul îndreptățiți să avem aceleași exigențe față de educatorii noștri politici — adică ei, ca educatori, nu trebuie numai să știe să vorbească frumos, numai să explice ostașilor problemele care-i frămîntă, dar să fie pentru ei și un exemplu din punct de vedere moral și politic și să cunoască la perfecție arta militară. Trebuie să aveți în vedere că asupra educatorului politic sînt îndreptate privirile a sute de ostași roșii care îl imită, îl iau drept exemplu.

Uneori poți auzi cîte un tînăr spunînd: în literatura dinainte erau prezentați eroi pe care oamenii îi puteau lua drept exemplu, pe cînd în literatura contemporană nu găsești sau aproape că nu găsești asemenea eroi. După părerea mea această afirmație este greșită sub două aspecte.

În primul rînd, în literatura dinainte vreme erau foarte puțini eroi care ar fi putut fi luați drept exemplu. De regulă, eroii din vechea literatură erau „oameni de prisos”.

În al doilea rînd, în literatura contemporană, adică în literatura sovietică, sînt mulți eroi demni de

a fi imitați ; să luăm, de pildă, „Așa s-a călit oțelul“ de Ostrovski, „Energia“ de Gladkov și o serie întreagă de alte opere literare, în care sînt prezentați oameni minunați. Părerea mea este că din această literatură tineretul nostru poate învăța foarte mult.

Dar și mai mulți eroi se întîlnesc în viața noastră. Un adevărat educator politic bolșevic este și el un erou. Și nici nu poate fi altfel, dat fiind specificul muncii educatorilor politici din Armata Roșie și Flota Maritimă Militară.

Munca politică este o sferă de activitate foarte complexă și dificilă. În armată intră în fiecare an sute de mii de tineri. Acesta nu mai este vechiul tineret împilat, timorat, ignorant de altă dată, ci un tineret curajos și conștient de demnitatea lui de om, un tineret cu mari și foarte variate cerințe spirituale. Cu toate nedumeririle și cu pretențiile lor de tot felul ei se adresează în primul rînd educatorului politic. Ca să poți corespunde acestor cerințe, trebuie să-ți cunoști la perfecție munca.

De aceea, aș dori ca în perioada de studii să nu pierdeți din vedere acest aspect al pregătirii voastre, de care trebuie să se ocupe îndeosebi conducerea și corpul profesoral al academiei, căci ei trebuie să facă din voi adevărați maestri ai muncii de educație.

Așadar, sarcinile care stau în fața voastră, viitori educatori, adică propagandiști, agitatori — care faceți să pătrundă ideologia în munca militară practică — și conducători (educatorul politic întrunește în persoana sa toate aceste calități) sînt foarte grele. Ele sînt cu mult mai grele decît sarcinile care stăteau în fața vechilor propagandiști, agitatori și conducători — în fața activiștilor noștri din ilegalitate.

Este drept că pentru propria noastră glorie am putea spune că noi, în perioada ilegalității, am avut o situație mai grea. Dacă însă privești această problemă în mod imparțial și o analizezi sub toate aspectele, trebuie să recunoști că astăzi situația edu-

catorilor politici din Armata Roșie și Flota Maritimă Militară este mult mai complicată și mai dificilă.

Noi am luptat împotriva țarismului și a capitalismului în primul rînd cu ajutorul criticii. Pînă la un anumit moment ea a fost principala noastră armă de luptă. Material pentru critică și oameni care să o poată înțelege erau mai mult decît suficienți. Iar pentru ca un om să critice nu are nevoie de prea multă artă; critica dădea relativ repede anumite rezultate. Cînd spuneam maselor că autoritățile țariste sau capitaliștii asupresc, înăbușe și jefuiesc pe omul muncitor — iar acești asupriți și dezmoșteniți se numărau cu milioanele — oamenii înțelegeau mai mult sau mai puțin repede critica noastră.

Care este însă situația educatorilor politici și, în general, a activiștilor de partid în momentul de față. Marxism-leninismul este acum o doctrină de stat, și noi toți avem de dus o muncă pozitivă și de îndeplinit sarcini constructive. Este un lucru incomparabil mai greu decît să critici țarismul și capitalismul. Acum și în agitație și în propagandă se cere mult mai multă măiestrie, este nevoie de o serie întreagă de noi metode și forme ale muncii de agitație și propagandă.

Iată, vorbim acum despre munca politică în Armata Roșie și în Flota Maritimă Militară. Dar ce înseamnă aceasta? Aceasta înseamnă că trebuie să obținem ca forțele noastre armate să corespundă din punct de vedere moral și politic sarcinilor statului socialist. Este o sarcină constructivă, importantă, de rezolvarea căreia se ocupă nu numai educatorii politici, ci întregul partid, poporul, întregul stat socialist.

În momentul de față toate statele sînt preocupate mai mult ca oricînd de problema moralului și a poziției politice a armatelor lor. Și trebuie să recunoaștem că statele capitaliste organizează nu fără un anumit succes „munca politică“ în cadrul armatelor lor. Cîne crede ca în prezent capitalismul nu este în stare să-și pună în aplicare intențiile, prin inducerea în eroare a maselor, se înșală.

La războaiele imperialiste moderne participă și masele largi. Bineînțeles că masele participă la aceste războaie în pofida voinței lor, fiind constrînse. În afară de violență directă, de reprimarea adversarului, se duce o activitate furibundă de îndrumare a maselor în direcția dorită de cercurile guvernante.

Cît de multă importanță acordă statele capitaliste moralului și poziției politice a armatelor lor sau educării unui înalt spirit de luptă, reiese chiar și dintr-un articol publicat de curînd în ziarele americane de generalul maior în rezervă Hanson Ilay.

„Moralul ridicat al trupelor — scrie generalul american — este acea stare de spirit a oamenilor ce le alcătuiesc, care face ca soldații întregii unități militare să formeze un tot încheșat și să dovedească o mare forță — fizică și morală.

Moralul ridicat îi ajută să suporte cele mai mari lipsuri și greutăți, ca să nu mai vorbim de oboseală. Cu toate condițiile dezavantajoase, le dă forța să impună pînă la urmă dușmanului voința lor.

În istoria războaielor — scrie el mai departe — au existat multe cazuri cînd unele unități militare au atacat fără șovăială un dușman de trei ori mai puternic, fiind ferm convinse că vor învinge. Și într-adevăr au învins. Deseori ne mirăm cum de s-a putut întîmpla sau cum de se întîmplă acest lucru și în zilele noastre? Răspunsul este foarte simplu: unitatea militară care a repurtat victoria a avut moralul ridicat și un corp de comandanți care a reușit să ridice moralul oamenilor și să-i folosească cînd a fost nevoie. Nu trebuie să uităm că moralul trupelor și priceperea de a conduce oamenii sînt inseparabile — sînt noțiuni gemene militare”.

Și într-adevăr, moralul ridicat al trupelor — sau, cum se spune la noi, un înalt nivel politic-moral al armatei — este una dintre condițiile hotărîtoare pentru a înfrînge dușmanul. Țin să vă amintesc că în istoria militară nu există comandanți de oști care să-și fi cucerit gloria mondială și să nu fi fost în același

timp iubiți de ostași. Aceasta înseamnă că acei comandanți de oști care și-au cucerit un renume mondial nu au fost numai maștri ai strategiei și tacticii. Nu, ei au știut să găsească drumul spre inima soldaților lor, a armatei lor. Ei s-au priceput să ridice moralul trupelor, să inspire soldaților o încredere trainică în forțele lor. Așa au fost Suvorov, Kutuzov și o serie întreagă de alți comandanți de oști mai mult sau mai puțin mari.

Ce înțelegem în prezent prin a ridica moralul trupelor, a ridica nivelul moral-politic al Armatei Roșii și al Flotei Maritime Militare? Ce înțelegem în prezent prin a-l face pe ostașul roșu sau pe marinarul roșu capabil să suporte toate greutățile luptei, capabil să săvârșească minuni atât în ofensivă cât și în apărare?

Ostașul roșu și marinarul roșu trebuie, în primul rând, să știe bine că el se pregătește să lupte pentru imense valori umane, pentru marea sa Patrie socialistă, pentru viața și fericirea poporului său, pentru libertate și o soartă mai bună a milioanei de frați ai săi întru clasă. Numai aceste țeluri ideale, numai convingerea că slujește o cauză dreaptă, pot să-l facă pe ostașul roșu și pe marinarul roșu să dea dovadă de ceea ce noi numim eroism.

Desigur că educatorii noștri politici sînt într-o situație mai bună decît „educatorii politici” din orice armată capitalistă. Mă refer, bineînțeles, la condițiile obiective.

În armata capitalistă ei trebuie să-i inducă în eroare pe ostași și să folosească toate mijloacele pentru a înăbuși conștiința politică a maselor de soldați. Pe cînd educatorii noștri politici trebuie, dimpotrivă, să răspîndească adevărul adevărat, adevărul sfînt, pentru care luptă poporul sovietic, și să dezvolte la maximum conștiința politică a ostașilor și marinarilor roșii în spiritul acestui adevăr.

Dar trebuie să recunoaștem că încă nu toți educatorii noștri politici au învățat să folosească aceste

avantaje obiective. În orice caz, pe această linie nu s-a făcut încă tot ceea ce se poate și trebuie făcut.

Or, situația internațională care s-a creat ne cere imperios să îmbunătățim această muncă. Doar ne aflăm într-o cetate asediată. E drept că este o cetate uriașă — reprezintă a șasea parte a lumii. Dar celelalte cinci șesimi sînt adversarii noștri principali, de neîmpăcat. Cred că n-are sens să ilustrez prin exemple faptul că lumea capitalistă este adversarul nostru principal, de neîmpăcat. Exemple de acest fel se pot găsi în orice număr al ziarelor noastre dacă le citești mai mult sau mai puțin atent.

Să luăm, bunăoară, atmosfera generală creată de lumea capitalistă în jurul Uniunii Sovietice. Căci se știe doar că tot ce se face bun la noi, totul este denigrat în fel și chip de presa din străinătate. În același timp orice insucces al nostru, fie el cît de mic, peste graniță capătă proporții uriașe.

Intr-un cuvînt, existența încercuirii capitaliste și actuala situație internațională ne obligă să cultivăm în rîndurile cetățenilor sovietici simțul autoconservării și să-i facem să fie întotdeauna mobilizați. Toți acei cărora le este scump comunismul ca sistem social în care vor să trăiască, trebuie să contribuie la întărirea acestui sistem, să lupte pentru el.

De aici, tovarăși, rezultă că prima sarcină care vă revine în calitate de viitori educatori politici este sarcina de a educa ostașii și marinarii roșii în spiritul ideilor comunismului. A-i educa în spiritul comunismului nu înseamnă însă a-i face pe toți pînă la unul membri de partid. Nu, nu la aceasta mă refer eu. Înseamnă a-i face să prețuiască și să îndrăgească tot ce se face în Statul Sovietic. Și pentru aceasta nu-i de loc obligatoriu ca oamenii să fie membri de partid.

Omul poate să nu fie membru de partid și totuși să fie cu trup și suflet de partea orînduirii sovietice, a industriei socialiste, a colhozurilor, a culturii sovietice, adică să fie un înflăcărat patriot sovietic. El este mîndru că-i celășteanul unui stat ca Uniunea Repu-

blicilor Sovietice Socialiste, țara în care ai ce vedea și are ce te bucura. Un educator politic are la dispoziție un număr uriaș de lapte din viața noastră frumoasă, pentru a face ca în inimi mîndria patriotică să prindă rădăcini pentru tot restul vieții.

Tovarăși, a sădi în oameni ideile comunismului înseamnă a educa tineretul în așa fel încît să îndrăgească cu toată ardoarea tinereții Țara Sovietică, s-o îndrăgească nu numai cu mintea, ci cu toate cele cinci simțuri ale omului. Să nu credeți că este o sarcină grea. Totul e să știți să vă descotorosiți de șabloane. Prezentați proletariatul, bunăoară, ca pe un tînăr erou care a trecut prin toate chinurile iadului, prin toate chinurile pe care le poate concepe mintea omului și, în sfîrșit, și-a eliberat iubita, pe frumoasa lui — marea țară multinațională — din ghearele dușmanilor. Cît romantism revoluționar în toate acestea, cîte fapte istorice strălucite, mai pasionante decît cele mai frumoase povești! Dați-le numai o formă corespunzătoare și ele vor vorbi de la sine!

Prin urmare, pentru a sădi în oameni ideile comunismului este nevoie de pasiune. Trebuie să pătrundeți în esența menirii voastre: vi s-a încredințat pămîntul și întărirea statului socialist. Nu a existat și nu există în lume o însărcinare de mai mare cinste, decît însărcinarea de a întări și dezvolta statul socialist, căci acesta este drumul direct care duce spre comunism. Alt drum noi nu cunoaștem — și asta e limpede atît din punct de vedere practic, cît și din punct de vedere teoretic, adică este confirmat de întreaga experiență a luptei noastre pentru comunism și este în deplină conformitate cu cele spuse de clasicii marxismului.

Dar aici trebuie, după părerea mea, să facem o mică precizare.

Auzim destul de des pe ostașii și comandanții noștri spunînd: „Sîntem gata să ne dăm viața pentru statul sovietic, pentru marea noastră patrie!” Socot

că această lozincă este profund patriotică. Dar eu i-aş aduce unele precizări, mai exact, aş adînci-o.

Fără îndoială, a-ţi da viaţa este un lucru mare, e un act de eroism. Dar întrebarea e — cum să-ţi dai viaţa? Nu trebuie să-ţi dai viaţa pasiv, fără să lupti cu înverşunare. Şi dacă într-adevăr va fi nevoie să-ţi dai viaţa, trebuie să faci în aşa fel încît să-ţi-o dai picătură cu picătură, şi pînă la ultima picătură de sînge să-ţi ai arma în mînă şi să-l seceri pe duşman. Aceasta este o chemare la o acţiune îndelungată, perseverentă, îndîrjită. Tocmai aceste calităţi trebuie cultivate la ostaşii noştri.

Apoi, tovarăşi, trebuie să cultivăm în rîndurile ostaşilor noştri onoarea de militar, şi în această privinţă socot că putem face foarte mult. În armata noastră onoarea poate fi cultivată mai uşor decît în oricare altă armată.

Cînd se duce în Armata Roşie şi în Flota Maritimă Militară tineretul nostru nu este necăjit, ci bucuros. El se duce la armată aşa cum se duc copiii de opt ani la şcoală: ţin capul sus şi păşesc mîndri — priviţi-ne, parc-ar vrea să spună, mergem la şcoală. El merge de bună voie. Desigur, nu în sensul că sînt voluntari, ci în alt sens. În Anglia şi în America au fost armate de voluntari. Dar acolo oamenii se duceau în armată pentru că îi silea mizeria. La noi, însă, oamenii nu se duc în armată ca să iasă din nevoi. Se duc pentru a-şi îndeplini cea mai înaltă datorie de cetăţean sovietic. Armata Roşie şi Flota Maritimă Militară reprezintă totodată o şcoală minunată de dezvoltare fizică şi intelectuală a tineretului nostru.

Iată dar, tovarăşi, că în faţa voastră stă sarcina de răspundere şi de cinste de a cultiva în rîndurile tinerilor care intră în Armata Roşie şi în Flota Maritimă Militară onoarea de militar, de a le insufla conştiinţa că îndeplinesc o mîltă datorie cetăţenească, că ei păzesc, stau de strajă patriei socialiste, că lor le revine o mare îndatorire, o îndatorire de onoare, pe care trebuie s-o îndeplinească cît mai bine, căci

dacă vom fi nevoiți, vom adăuga la arma criticii capitalismului, critica cu ajutorul armelor. Trebuie să insuflați ostașilor convingerea că această armă este marxism-leninismul în acțiune. Într-un cuvânt, tot complexul pregătirii de luptă a ostașilor roșii și a marinarilor roșii trebuie să fie pătruns și legat de concepția comunistă despre lume.

Să luăm, de pildă, disciplina. Doar despre disciplină se poate vorbi simplu, fără a porni de la întreg, de la general. Dar dacă vreți să faceți să pătrundă comunismul în conștiința ostașului roșu și a marinarului roșu, dacă vreți ca ei să gândească în mod comunist, demonstrați-le că au nevoie nu de disciplină de dragul disciplinei, ci că aceasta este principalul, ci că disciplina îți dă posibilitatea să rezisti mai bine în lupta împotriva dușmanului. Fermitatea, la rindul ei, este necesară nu ca un scop în sine, ci pentru că într-o situație grea ea ferește unitatea militară de pierderi mari.

Nu știu, tovarăși, s-ar putea să mă înșel, dar am impresia că la noi nu prea sînt cultivate tradițiile de luptă ale unităților militare. Or, aceasta constituie un important factor în educație. Se spune că pe timp de război un regiment sau o divizie își poate reface forța de luptă după orice bătălie numai dacă și-a păstrat osatura, care întruchipează înalte tradiții de luptă ale unității. De aceea acest lucru trebuie bine organizat, nu cu metode meșteșugărești, ci în așa fel încît orice recrutar cînd vine în regiment să cunoască nu numai numărul regimentului, ci întreaga lui tradiție de luptă, pe toți eroii lui și toate decorațiile pe care le-a primit, toate victoriile repurtate de el în întreceri și manevre, să fie mîndru de regimentul său și să-i apere pretutîndeni onoarea. În legătură cu aceasta n-ar fi rău ca în bibliotecile regimentelor să existe istoria lor scrisă.

Drapelul regimentului trebuie să fie învăluit într-un mîmb de romantism revoluționar, pentru ca fiecare ostaș roșu să-l cinstească cu sfințenie, deoarece

el cunoaște în amănunt toate campaniile și episoadele de luptă la care a participat regimentul sub acest drapel. Apoi, aş considera util ca portretele eroilor regimentului care s-au distins în mod deosebit să fie puse nu numai în club, la colțul roșu, dar și în sala unde se păstrează drapelele, astfel încît oricine intră acolo să se simtă înălțat, emoționat, ca la o paradă solemnă.

În felul acesta tînărul ostaș se va contopi în mod organic cu organismul de luptă al regimentului.

Problema salutului. De ce se cere ca ostașul roșu sau marinarul roșu să salute superiorii? S-ar părea că nu este decît o formă exterioară, un simplu semn de atenție. Dar nu e nicidecum așa.

Ostașii roșii și marinarii roșii nu sînt pur și simplu ostași ai unei mari armate și ai unei mari flote, ci ostași ai celei mai revoluționare armate și ai celei mai revoluționare flote din istorie. Și chiar acest singur fapt arată că oamenilor le-au fost încredințate sarcini deosebite. Ei îndeplinesc în prezent sarcinile pe care le-au îndeplinit revoluționarii noștri acum 30—40 de ani, sau chiar și mai înainte — Dobroliubov și Cernîșevski, adică cei mai buni, cei mai înaintați oameni ai Rusiei, care au luptat pentru libertate.

Pe atunci însă acești oameni au luptat cu arma criticii, pe cînd noi avem și alte arme. În prezent, luptătorul revoluționar este un critic cu arma în mînă. Și acest om se află într-un post de cea mai mare răspundere.

Și dacă așa stau lucrurile, cum s-ar putea ca noi, membri ai aceleiași frății militare, ostași și comandanți ai celei mai revoluționare armate, noi, care va trebui să luptăm umăr la umăr, care vom fi poate nevoiți să ne scoatem unul pe altul din foc, dintr-o luptă sîngeroasă, răniți, sau poate morți, cum am putea să nu ne salutăm unul pe altul?

Și iată că dacă vom aborda în felul acesta fiecare problemă, treptat vom educa în fiecare ostaș roșu și

marinar roșu sentimentul onoarei socialiste de militar și conștiința înaltei demnități de ostaș, de om sovietic. Este de la sine înțeles că pentru aceasta trebuie, în primul rând, ca ostașul roșu sau marinarul roșu să fie prețuit de comandant.

Tovarăși, cred că ați văzut cu toții și vă amintiți de filmul „Ceapaev”. Socot că din acest film aveți multe de învățat, căci în el se arată în mod veridic și destul de viu în ce constă forța comandantului.

Dacă veți ajunge comandanți — și judecând după toți indicii, veți ajunge — să fiți nu numai comandanți, ci și tovarăși ai subalternilor voștri. Nu-i ușor să îmbini aceste două lucruri și cu cât unitatea din subordinea șefului respectiv va fi mai mare, cu atât i se va cere mai mult să îmbine aceste două calități.

Vă aduceți aminte că în filmul „Ceapaev” era un episod în care un carierist și profitor era pe punctul de a pune stăpânire pe starea de spirit a ostașilor obosiți dintr-un escadron de cavalerie, îndemnându-i să părăsească lupta. Escadronul era în rezervă, iar albi în timpul acesta porniseră „atacul lor psihic”. Aflând despre cele întâmplate în escadron, Ceapaev și-a părăsit punctul de comandă și a pornit ca fulgerul spre cavaleriștii lui, l-a împușcat pe trădător, pe care l-a găsit perorînd, a comandat „drepti” și se pregătea să încalece. În același moment s-a auzit o nouă împușcătură. Ceapaev s-a gîndit desigur că cineva a tras în el, și a întrebat amenințător: „Cine a tras?” I s-a răspuns cam așa: „I-am făcut și noi de petrecanie unuia, aici”. Reiese, așadar, că acțiunea lui Ceapaev nu era în divergență cu starea de spirit generală a ostașilor, care au încuviințat măsura severă luată de el, împușcînd ei înșiși un alt trădător.

Sau, un alt episod din același film și pe care probabil că vi-l amintiți și voi — episodul în care Ceapaev căuta să-i convingă pe cavaleriști să nu-i facă neplăceri și să nu mai „vîneze” purceii țăranilor.

Le-a spus cam așa: „Dacă o să veniți la mine și o să mă găsiți bînd ceai, am să vă poftesc să beți și voi, dacă veniți și mă găsiți la masă — am să vă poftesc să mîncăți și voi, în front însă — sînt comandantul vostru!”

A trasa acest hotar este lucrul cel mai greu pentru comandantul sovietic. Dar încă și mai greu este pentru educatorii politici. Or, secretul influenței asupra maselor constă tocmai în priceperea de a face această delimitare. Și acest secret l-au cunoscut toți comandanții de oști talentați. Desigur că nu înțeleg prin aceasta să te bați pe burtă cu oamenii pe care-i comanzi și nici să te tirăști în coada trupei, acestea nefiind proprii concepției bolșevice despre conducere.

Desigur, cel mai puternic mijloc de care dispune un comandant pentru a-și întări prestigiul în rîndurile subalternilor este cunoașterea la perfecție a îndatoririlor șale și năzuința de a face din unitatea lui cea mai bună unitate. Iar pentru ca pe lîngă prestigiu, comandantul să se bucure și de dragostea subalternilor, el trebuie să fie la curent cu întreaga viață a ostașilor roșii, și să știe să înlăture la timp toate prilejurile de nemulțumire. Pe lîngă toate acestea este nevoie de simplitate, de modestie. Omul simplu nu poate suferi îngîmfarea, nu poate suferi să-i arăți mereu că îi ești superior. Cu toate că se spune că uneori modestia este mai rea decît mîndria, totuși poporului îi place mai mult modestia.

Toate aceste calități necesare unui lucrător politic nu cad din cer, ci se obțin prin muncă perseverentă. Chiar oamenii talentați trebuie să muncească cu perseverență ca să-și pună în valoare talentele, iar de regulă oamenii talentați au o mare capacitate de muncă.

Educatorii politici trebuie, în primul rînd, să aibă o bună pregătire marxist-leninistă, dar nici în ce privește arta militară nu trebuie să fie cu nimic mai prejos. Iar pentru a aplica în practică și una și alta,

e nevoie, aş spune, de o bogată cultură generală. Şi este şi firesc. Doar educatorii politici au de-a face cu oameni pe care îi conduc nu numai în condiţii de pace, nu numai la paradă, ci şi atunci cînd aceşti oameni vor trebui să-şi pună în joc viaţa. Şi cum ai putea duce după tine masele de ostaşi, dacă nu te pricepi să analizezi starea lor de spirit în împrejurarea dată? Literatura, spiritul de observaţie şi experienţa sînt mijloace ajutătoare în cunoaşterea oamenilor. Voi trebuie să posedăţi toate aceste calităţi şi să le folosiţi cu iscusinţă.

Şi aş vrea ca profesorii şi conducerea academiei voastre să vă atragă atenţia asupra tuturor acestor momente. Căci altfel se poate întîmpla ca vreun tovarăş să cunoască admirabil textele din doctrina marxist-leninistă, dar să nu fie marxist. Aceste două lucruri nu sînt identice, nu sînt echivalente. Am început să vorbesc cu voi aşa cum aş vorbi cu nişte savanţi şi parcă şi eu devin savant. (*Risete*). Vorbind mai simplu: dacă un om cunoaşte marxism-leninismul asta încă nu înseamnă că e marxist, că e comunist.

Uneori, la noi, comandanţii şi educatorii politici se laudă: în unitatea noastră sînt atîţia comunişti, atîţia comsomolişti. Dar, în realitate, se mai întîmplă ca printre aceştia să fie şi laşi. Din punct de vedere formal aceşti oameni sînt comunişti şi comsomolişti; ei cunosc textele de marxism-leninism — în fond însă nu sînt nici comunişti, nici comsomolişti.

Muncind pentru a educa Armata Roşie şi Flota Maritimă Militară în spiritul comunismului, nu trebuie să urmăriţi ca din punct de vedere formal toţi ostaşii roşii şi marinarii noştri să fie marxişti, comunişti. Căutaţi să insuflaţi fiecărui ostaş roşu şi fiecărui marinar roşu conştiinţa că laşitatea, dezertarea, trădarea sînt lucrurile cele mai ruşinoase, că în cazul acesta moartea este de o sută de ori mai bună. Trebuie să faceţi acest lucru în aşa fel, încît omul să

înțeleagă că dacă va fi laș, sau dezertor, sau trădător, și poporul va afla de acest lucru, îl va trata cu atîta dispreț încît mai bună e moarlea. Nu degeaba încă Sveatoslav, cneazul Kievului, a spus că morții nu pat rușine.

Poate vă gîndiți că vreau să vă sperii, spunîndu-vă tot felul de grozăvii. În general vorbind, trăsăturile acestea nu sînt proprii armatei noastre. Dar, tovarăși, eu vă vorbesc așa pentru că îmi e dragă Armata Roșie și Flota Maritimă Militară. Doar noi sîntem marxiști, sîntem și știm că în caz de război dușmanul va căuta să pătrundă prin toate fisurile.

Vă place să spuneți despre voi că sînteți staliști. Nu e rău. Dar pentru un stalinist vigilența e o calitate obligatorie. Și dacă veți cultiva în rîndurile ostașilor disprețul față de lașitate, le veți ascuți vigilența.

Iată, tovarăși, problemele asupra cărora am vrut să vă atrag atenția.

Academia militară politică „Lenin” este, poate, singura instituție de învățămînt din țara noastră ai cărei absolvenți sînt lucrători politici cu o înaltă calificare. Permiteți-mi să vă urez încă o dată succes la învățătură și să-mi exprim convingerea că prin voi Armata Roșie și Flota Maritimă Militară vor primi unul dintre cele mai bune detașamente de lucrători politici. Totodată aș dori ca Academia noastră să-și cîștige un prestigiu încă și mai mare în Armata Roșie și în Flota Maritimă Militară și lumea să se bată să-i fie repartizați absolvenți a acestei Academii, ca fiind cadre prețioase de educatori politici. Aceasta va fi, tovarăși, în condițiile noastre, traducerea în viață a marxism-leninismului, traducerea în viață a ideilor tovarășului Stalin.

M. I. Kalinin : „Despre tineret”,
Editura „Molodala gvardia”, 1940,
pag. 309—330.

**DESPRE EDUCAȚIA COMUNISTĂ
EXPUNERE FĂCUTĂ ÎN FAȚA ADUNĂRII ACTIVULUI
DE PARTID DIN MOSCOVA**

2 octombrie 1940

Tovarăși! În urmă cu douăzeci de ani, exact în ziua de 2 octombrie 1920, la al III-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, Vladimir Ilici Lenin a vorbit despre educația comunistă. Adre-sîndu-se Comsomolului, el spunea că e greu de presupus că generația noastră, educată în societatea capitalistă, va putea îndeplini sarcina de a crea societatea comunistă. Sarcina aceasta îi revine tineretului.

Și iată că astăzi, auzind aplauzele voastre, mi-am amintit fără să vreau aceste cuvinte și mi-a venit în gînd că am în fața mea comsomoliștii de atunci cărora li s-a adresat Lenin și care astăzi, fiind oameni maturi, cu experiența vieții, participă activ la construirea socialismului. Și împreună cu voi aplaud și eu, vă aplaud pe voi, constructorii socialismului.

La noi se dă foarte multă atenție educației comuniste. Nu degeaba în coloanele presei noastre întîl-nești la fiecare doi pași cuvîntul „educație”.

Dar dacă am încerca să definim mai mult sau mai puțin clar și concis ce e aceea educație în general, am întîmpina greutăți serioase. Nu arareori educația este confundată cu învățătura. Firește că educația se aseamănă foarte mult cu învățătura, dar în nici un caz aceste două noțiuni nu sînt sinonime. Pedagogi cu prestigiu consideră că noțiunea de educație este mult mai largă decît aceea de învățătură. Ea are particularitățile ei.

După părerea mea, educația este influența determinată, rațională și sistematică exercitată asupra psihologiei celui educat, în scopul de a-i forma calitățile dorite de educator. Cred că această definiție (care nu este, bineînțeles, obligatorie pentru nimeni) cuprinde în linii generale tot ceea ce includem noi în noțiunea de educație: formarea unei anumite con-

cepții despre lume, a unei anumite morale și a unor anumite norme de conduită în societate, formarea unor anumite trăsături de caracter și de voință, a unor anumite obiceiuri și gusturi, dezvoltarea unor anumite însușiri fizice etc.

Munca de educare este o muncă dintre cele mai dificile. Cei mai buni pedagogi socot că nu este numai o știință, ci și o artă. Ei se referă la educația școlară, care este, bineînțeles, relativ mai limitată. Dar mai există o școală, școala vieții, în care are loc un neîntrerupt proces de educare a maselor, în care educatorii sînt însăși viața, statul, partidul, iar cei educați — milioanele de oameni maturi, deosebiți prin experiența lor de viață, prin experiența lor politică. Aceasta e o problemă mult mai complexă.

Și despre această educație, despre educația maseilor, vreau să vă vorbesc astăzi.

I

„În mod conștient sau inconștient — scrie Engels în lucrarea sa „Anti-Dühring” — oamenii își trag în ultimă instanță concepțiile lor morale din relațiile practice pe care se întemeiază poziția lor de clasă, din relațiile economice în cadrul cărora are loc producția și schimbul... Morala a fost întotdeauna o morală de clasă, fie că justifică dominația și interesele clasei dominante, fie că exprima, de îndată ce clasa oprimată devenea destul de puternică, revolta împotriva acestei dominații și reprezenta interesele viitoare ale celor oprimați”.¹

Așadar, în societatea împărțită în clase nu a existat și nici nu poate exista o educație în afara claselor sau deasupra claselor.

¹ *F. Engels* : „Anti-Dühring”, I.S.P.I.P., 1955, ediția a III-a, pag. 107, 108.

În societatea burgheză educația este imbibată de ipocrizie, pătrunsă de interesele egoiste ale claselor dominante și are un caracter profund contradictoriu, care reflectă antagonismele societății capitaliste.

Idealul capitaliștilor este să facă din muncitori și țărani slugile lor plecate, care să poarte fără să cîrtească jugul exploatării. Din această cauză, capitaliștii n-ar vrea să cultive în muncitori și țărani curajul și bărbăția, n-ar vrea să le dea nici un fel de cultură. Căci este mai ușor să stăpînești oameni înapoiți și îndobitociți. Dar vezi că cu astfel de oameni nu poți învinge în războaiele de cîtropire și fără de cunoștințe elementare ei nu pot lucra la mașini și strunguri. Concurența reciprocă, în condițiile progresului tehnic, cursa înarmărilor etc., pe de o parte, lupta muncitorilor și țăranilor pentru învățătură, pe de altă parte, silesc burghezia să dea măcar frînturi de cunoștințe oamenilor muncii, iar războaiele tilhărești pe care le duc o silesc să cultive în mase fermitatea, curajul și alte însușiri primejdioase pentru burghezie.

De aceste contradicții nu se poate debarasa nici un sistem de educație burgheză.

Și cu toate aceste contradicții, care, după cum am mai spus, își au rădăcina în însăși natura societății burgheze, clasele dominante duc o luptă desperată pentru a pune stăpînire pe masele populare, folosind toate mijloacele — de la asuprirea fățișă pînă la minciuna subtilă.

În societatea burgheză omul muncii, de cînd se naște și pînă moare, se află sub influența permanentă a unor idei, sentimente și obiceiuri avantajoase pentru clasa dominantă. Această influență pătrunde în mase pe nenumărate căi, luînd de multe ori forme abia perceptibile. Biserica, școala, arta, presa, cinematograful, teatrul, diferite organizații, toate acestea sînt instrumente cu ajutorul cărora se introduc în conștiința maselor concepțiile burgheze, morala burgheză, obiceiurile burgheze etc.

Să luăm, de exemplu, cinematograful. Un regizor burghez scrie despre filmele americane : „Multe filme moderne constituie un fel de narcotic destinat unor oameni atât de obosiți, încît nu doresc altceva decît să stea într-un fotoliu confortabil și să fie hrăniți cu lingurița“.

Aceasta este esența educației burgheze.

Acestei educații formate de-a lungul veacurilor, care urmărește consolidarea situației de clasă dominantă a capitaliștilor și tinde să-i facă pe cei asupriți să se resemneze în situația în care se află, partidul comunist, detașamentul de avangardă al proletariatului, îi opune principiile sale de educație, îndreptate în primul rînd împotriva dominației burgheze, pentru dictatura proletariatului

II

Educația comunistă se deosebește fundamental de cea burgheză, nu numai prin sarcinile pe care și le propune, lucru ce se înțelege fără a mai fi nevoie să fie demonstrat, dar și prin metodă. Educația comunistă este strîns legată de dezvoltarea conștiinței politice, a nivelului de cultură generală, de ridicarea nivelului cultural al maselor. Pentru aceasta luptă toate partidele comuniste.

Deși toate partidele comuniste urmăresc același scop final, totuși, întrucît situația clasei muncitoare în Uniunea Sovietică este alta decît în țările capitaliste, la noi educația trebuie să corespundă tocmai acestor condiții deosebite. În țara noastră clasa muncitoare este puterea dominantă, conducătoare, nu numai sub raport material, ci și spiritual.

Marx și Engels scriau :

„Clasa care dispune de mijloacele de producție materiale dispune, prin aceasta, și de mijloacele de producție spirituală... Indivizii care

alcătuiesc clasa dominantă sînt inzestrați, între altele, și cu o conștiință, și, prin urmare gîndesc ; intrucit deci ei, ca clasă, determină întregul cuprins al epocii istorice date, se înțelege de la sine că ei fac aceasta în toate domeniile, deci că domină și ca gînditori, ca producători de idei, că reglementează producția și repartitia ideilor epocii lor, deci că ideile lor sînt ideile dominante ale epocii".¹

Acest lucru nu se poate spune despre clasa muncitoare din afara granițelor Uniunii Sovietice.

Educația comunistă, așa cum o înțelegem noi, are întotdeauna un caracter concret. În condițiile noastre, ea trebuie să fie subordonată sarcinilor care stau în fața partidului și statului sovietic. Principala și cea mai importantă sarcină a educației comuniste este de a sprijini la maximum lupta noastră de clasă.

Văd că sînteți cam mirați, cam nedumeriți — să cultivi în oameni dorința de a sprijini la maximum lupta de clasă în țara noastră, unde clasele exploatatoare au fost desființate? Mie mi se pare că nu e nevoie de prea multe explicații. E suficient să vă amintesc de minunatul răspuns dat de tovarășul Stalin comsomolistului Ivanov. „...Dat fiind — scria tovarășul Stalin — că nu trăim pe o insulă, ci „într-un sistem de state“, care în mare parte au atitudine ostilă față de țara socialismului, creînd pericolul intervenției și restaurației, noi spunem deschis și cinstit că victoria socialismului în țara noastră nu este încă definitivă“. Evenimentele din ultimul an au confirmat în practică, prin fapte concrete, ideile expuse de tovarășul Stalin în acest răspuns.

E drept, la noi lupta de clasă îmbracă alte forme decît în afara granițelor U.R.S.S. Aș spune că lupta de clasă s-a ridicat pe o treaptă superioară ; rezul-

¹ K. Marx și F. Engels : „Ideologia germană“, E.S.P.L.P., 1956, pag. 44.

tatele ei pozitive sînt mai eticente. Dar ea este, bineînțeles, și mai complicată.

În măsura în care teza lui Marx și Engles, potrivit căreia „ideile clasei dominante sînt idei dominante” se referă la clasa muncitoare a Uniunii Sovietice, în fața noastră stau sarcini mari. Nu ne putem mîrgini numai să criticăm orinduirea burgheză. Acum principalul este să luptăm pentru a obține succese practice în toate domeniile politicii, economiei, culturii, științei, artei socialiste etc. Este clar că și educația comunistă la noi trebuie să urmeze această linie.

III

Care sînt astăzi principalele sarcini în domeniul educației comuniste? Și, în general vorbind, sînt acestea sarcini noi, din punct de vedere principial, în comparație cu acelea despre care vorbea Lenin acum 20 de ani, la Congresul al III-lea al Comsomolului?

Desigur, situația în Uniunea Sovietică s-a schimbat simțitor în acest timp. Dar, în esență, sarcinile educației comuniste trasate de Lenin cu 20 de ani în urmă sînt și în prezent tot atît de actuale.

N-ar strica să li se amintească mai des aceste sarcini celor care caută să prezinte în mod abstract caracteristicile societății comuniste. Acești amatori de „teoretizări”, de visări „profunde” în legătură cu trăsăturile specifice ale omului viitorului, cei care asociază comunismul cu un vag viitor frumos, imprimă acest caracter abstract și educației comuniste. După mine, aceasta este un fel de a ghici în calea și nicidecum o viziune clară a viitorului.

Tovarăși, unul din cele mai importante elemente ale construirii comunismului și o armă puternică a oamenilor muncii din U.R.S.S. în lupta lor împotriva capitalismului este o înaltă productivitatea a muncii. Lenin spunea :

„Productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale. Capitalismul a creat o productivitate a muncii, pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi și va fi învins definitiv prin aceea că socialismul creează o productivitate nouă a muncii, o productivitate cu mult mai înaltă... Comunismul înseamnă o productivitate a muncii superioară, obținută de muncitorii liberi, conștienți, uniți, care folosesc o tehnică înaintată.“¹

Iată, tovarăși, la ce trebuie să ne gîndim și despre ce trebuie să vorbim, iată în ce direcție trebuie să dezvoltăm, în primul rînd, educația comunistă. În direcția luptei pentru o înaltă productivitate a muncii.

Dar nu cumva această linie, această orientare practică a educației comuniste este un produs al propriei mele fantezii? Nu, tovarăși, nu este așa.

Pregătind această conferință și schițîndu-mi în minte planul ei, am consultat principalele izvoare și, în primul rînd, Constituția noastră. Articolul 12 din Constituție spune:

„Munca în U.R.S.S. este o datorie și o chestiune de onoare a fiecărui cetățean capabil de muncă — după principiul: „cine nu muncește, nu mănîncă“.“²

În U.R.S.S. se înfăptuiește principiul socialismului: „De la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după munca sa“. Și voi singuri știți, tovarăși, că articolele din Constituție nu reprezintă numai o consacrare juridică a drepturilor și îndatoririlor cetățenilor, ci și un factor puternic de educare a oamenilor.

Acest articol din Constituție vorbește pur și simplu despre măreția muncii. Și este un lucru de la sine înțeles: la noi se produce de mult — după cum a remarcat tovarășul Stalin — o schimbare radicală în

¹ V. I. Lenin: Opere, vol. 29, E.S.P.L.P., 1956, pag. 411.

² „Constituția (legea fundamentală) a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste“, ed. P.M.R., 1952, pag. 7.

concepția oamenilor despre muncă. Intrecerea socialistă „transformă munca socotită înainte o povară grea și rușinoasă, într-o chestiune de *onoare, de glorie, de vitejie și eroism*”.

Și acest fapt și-a găsit expresia în mod strălucit în Constituție.

Dar unii vor spune: una este măreția muncii în țara noastră și alta este lupta pentru o înaltă productivitate a muncii. Nu, tovarăși, nu este așa. Atunci când vorbești despre măreția muncii vorbești și în sensul că creșterea productivității muncii trebuie stimulată prin toate mijloacele. Acesta este principalul.

Acest lucru l-au avut în vedere partidul și guvernul sovietic când au luat hotărâri atât de importante ca instituirea titlului de „Erou al muncii socialiste”, a ordinului „Steagul roșu al muncii”, a medaliei „Pentru eroism în muncă” și „Pentru evidențierea în muncă”. Și pe lângă acestea, guvernul sovietic și partidul răsplătește adesea pe cei care se evidențiază în mod deosebit în muncă, cu distincții foarte înalte, cum sînt „Ordinul Lenin”, „Steaua Roșie” și „Insigna de onoare”.

Înaltul titlu de „Erou al muncii socialiste” este asimilat cu titlul de „Erou al Uniunii Sovietice”. Titlul acesta, ordinele și medaliile nu se dau pur și simplu pentru muncă, nu pur și simplu pentru că omul muncește, ci pentru indici înalți de productivitate a muncii, pentru obținerea unor succese deosebite în lupta pentru mărirea productivității muncii.

În același scop a fost dat și Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 26 iunie 1940.

La prima vedere s-ar părea că aici este o totală contradicție: pe de o parte se conferă titlul de „Erou al muncii socialiste”, se acordă ordine, începînd cu „Ordinul Lenin” și terminînd cu medalii, iar pe de altă parte se emite un decret prin care se introduce elementul de pedeapsă în domeniul întăririi disciplinei în muncă. Dar în esență aceste măsuri sînt de același

ordin. Mai exact, acele măsuri urmăresc același rezultat.

Stimulînd și recompensînd pe cei mai buni reprezentanți ai muncii socialiste, pe de o parte, și pedep-sînd pe dezorganizatorii producției, pe de altă parte, partidul și guvernul sovietic arată în ce direcție trebuie orientată educarea comunistă a oamenilor muncii în U.R.S.S.

Tovarăși, probabil că printre voi nu sînt mulți din aceia care au lucrat în fabrici înainte de revoluție. An de an numărul acestora devine tot mai mic. De aceea, e de presupus că nu prea știți care era atitudinea față de muncă în trecut, înainte de revoluție. Dar, din păcate, această atitudine mai apasă destul de greu asupra noastră.

Pe atunci, noi, revoluționarii, nu-i prea prețuiam pe bătrîni, oameni care lucrau de cîte 40 de ani în uzine și erau meseriași buni. Erau lucrători calificați, specialiști pricepuți, care se străduiau să introducă disciplina în muncă și nu lipseau niciodată nemotivat de la lucru. Cînd izbucnea o grevă trebuia să-i scoți cu de-a sila din fabrică. Sînguri nu se hotărau să înceteze lucrul; se temeau să nu-i ia șefii în nume de rău. În trecut nu-i apreciam pe acești muncitori. De ce? Pentru că silința pe care și-o dădeau era în folosul capitaliștilor.

Cu totul altceva este acum, în socialism. Astăzi, oameni care lucrează de cîte 40 de ani în uzine, care sînt un exemplu de disciplină în muncă, care își cunosc meseria și realizează indici înalți de productivitate a muncii, asemenea oameni sînt ridicați în slăvi, decorați cu ordine și medalii, sînt stimați și premiați, fiind considerați ca cei mai buni cetățeni sovietici.

Acesta este, de altfel, un exemplu concret de dialectică. Înainte negam această atitudine în muncă. Acum însă „negăm” această „negație”. Afirmarea atitudinii socialiste față de muncă „este, după cum vedeți, o „negare a negației”.

De ce ne-am schimbat radical felul de a-i privi pe acești muncitori? De ce socotim acum că acești oameni sînt cetățenii cei mai prețioși și mai folositori ai Uniunii Sovietice? Fiindcă ei se situează pe pozițiile înaintate ale luptei noastre de clasă, care a atins cea mai înaltă treaptă a dezvoltării sale. Căci lupta de clasă nu trebuie înțeleasă numai ca o luptă cu arma în mînă pe front. Nu, în momentul de față lupta de clasă se desfășoară în alte direcții. Și lupta pentru o înaltă productivitate a muncii este, în momentul de față, una din principalele direcții ale luptei de clasă. Dacă înainte, pînă la orînduirea sovietică, muncitorul lucra bine, prin aceasta el sprijinea, în mod obiectiv, capitalismul, strîngînd și mai tare cătușele robiei sale și ale întregii clase muncitoare. Astăzi însă, în societatea socialistă, dacă un muncitor lucrează bine, el se situează prin aceasta de partea socialismului și, prin realizările lui, nu numai că netezește calea spre comunism, dar sfărîmă lanțurile robiei proletariatului mondial. El este un luptător activ pentru comunism.

Am ridicat oare cu mult productivitatea muncii în țara noastră? N-aș spune că am obținut rezultate prea importante în această privință. Din punct de vedere teoretic se socoate că productivitatea socialistă a muncii trebuie să depășească cu mult pe cea capitalistă. Ce spui, tovarășe Șcerbakov, e adevărat sau nu? (Șcerbakov: „Așa e, așa e!“ *Însuflețire în sală*). Dar în practică? În practică nu am ajuns încă gradul cel mai înalt de productivitate a muncii atins din Europa, ca să nu mai vorbim de America. Înseamnă că trebuie să punem mai mult accentul pe ridicarea productivității muncii. Creșterea productivității muncii ne va permite să vedem mai limpede contururile viitoarei societăți comuniste.

Dar, tovarăși, o productivitate înaltă a muncii nu înseamnă numai creșterea cantității, ci și a calității producției. Există la noi unii oameni care sînt inclinați să privească comunismul ca ceva abstract — ei nu atribuie acestei noțiuni un conținut concret.

Or, ce înseamnă comunism? Comunism înseamnă să dai o producție cât mai mare și de calitate cât mai bună. Și mă refer nu numai la producția muncii fizice, ci și a celei intelectuale — a inginerilor, arhitecților, scriitorilor, profesorilor, medicilor, artiștilor, pictorilor, muzicienilor, cîntăreților etc.

Trebuie să spunem deschis că sintem foarte nemulțumiți de calitatea multora din produsele noastre. Și ce este caracteristic, este că fiecare dintre noi suduie cînd primește un lucru de proastă calitate. Dar atunci nu ne gîndim de fel ce produse capătă alții de la noi. Intr-un cuvînt, fiecare dintre noi vrea ca toate să fie din belșug și de bună calitate. Vă întreb, însă: de unde să le luăm dacă fiecare dintre noi nu se va strădui să obțină indici mai buni în muncă? Trebuie să înțelegem o dată vechiul adevăr: ce-ai semănat, aceea vei culege.

Nici aici, în lupta pentru calitatea producției, nu ne mărginim la măsuri de stimulare. După cum știți, Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 10 iulie 1940 prevedea că „producerea unor produse industriale de proastă calitate sau incomplete, precum și producerea unor produse neconforme cu normele de standardizare obligatorii este o crimă împotriva statului, echivalentă cu sabotajul”. Directorii, inginerii șefi, și șefii serviciilor de control tehnic ale întreprinderilor industriale, care s-au făcut vinovați de fabricarea unor produse de proastă calitate sau incomplete, urmează să fie deferiți justiției și pedepsiți cu închisoare de la 5 la 8 ani.

Nu mai e nevoie să spunem că acest decret lovește serios și-i pedepsește cu asprime pe cei care dau produse de proastă calitate. Dar el dă, totodată, conducătorilor de întreprinderi o armă puternică în lupta împotriva influențelor nesănătoase. Căci în ce fel judecau de obicei mulți dintre aceștia? Ei judecau așa: merită, oare, să fac scandal, să ajung la o înăsprire a relațiilor cu organizațiile obștești și cu diferiți tovarăși etc.? În grămadă merge și un lucru cu

defect. Și mergea. Această atitudine față de rebuturi prinsese rădăcini adinci în întreprinderile noastre.

Ei bine, aceste rădăcini trebuie smulse, nimicite. Și acest lucru trebuie făcut în interesul societății socialiste și al fiecăruia dintre noi în parte. Căci una din două: ori construim comunismul, ori nu facem decît să vorbim de comunism, pășim spre comunism încetinel, ca să zicem așa, agale, întinzindu-ne alene și căscînd. Dar trebuie să aveți în vedere că a merge în felul acesta spre comunism este foarte riscant; așa s-ar putea ca trecerea la comunism să se tărăgănească prea mult.

Cînd oamenii vorbesc de comunism fără a-l lega în mod concret, material, de problemele atît de arzătoare cum este aceea a calității producției, ei nu fac altceva decît să bată apa în piuă.

Imi amintesc, de parc-ar fi fost ieri — asta s-a întîmplat acum 40 de ani, sau poate 39 sau 38; după cum vedeți vechimea amintirilor mele oscilează în jurul a 40 de ani (r i s e t e) — la noi, în ilegalitate, s-a iscat o discuție: are sau nu muncitorul revoluționar datoria să muncească bine, adică să se îngrijească de calitatea producției pe care o dă? Unii spuneau: nu putem, firea noastră nu ne lasă să facem un lucru prost — e ceva care ne dezgustă, care înjosește demnitatea noastră de oameni. Alții, dimpotrivă, spuneau: nu este treaba noastră să ne îngrijim de calitatea producției. Asta e treaba capitaliștilor. Pentru ei lucrăm doar. Oricum ei ne vor sili să lucrăm bine. Și vom lucra bine în măsura în care ne vor sili capitaliștii. Dar din proprie inițiativă nu trebuie să facem nimic, nu trebuie să facem exces de zel.

Vedeți, deci, tovarăși, că chiar și în perioada dinaintea revoluției, în timpul capitalismului, o parte din muncitori care luptau împotriva capitaliștilor, considerau că nu se poate să faci un lucru de mintuială — asta îi dezgusta, le era oarecum rușine. Dar la noi, în societatea socialistă, cînd nu mai lucrăm pentru capitaliști, ci pentru noi înșine, — oare pe toți îi dez-

gustă, le e oare la toți rușine ca din mîna lor să iasă un lucru prost? Din păcate, nu se poate spune așa ceva. Și ar fi mult mai bine dacă oamenilor le-ar fi rușine, dacă s-ar simți dezgustați la gîndul de a da o producție de proastă calitate.

Și cînd vorbim despre educația comunistă, aceasta înseamnă înainte de toate să sădim în conștiința fiecărui muncitor ideea că trebuie să dea dovadă cel puțin de o conștiinciozitate elementară în munca sa. Trebuie să-i spunem: dacă te socoți bolșevic, sau pur și simplu un cetățean sovietic cinstit, atunci fă bine și lucrează cu o conștiinciozitate elementară, și dă produse de bună calitate.

Lupta pentru comunism este, așadar, o luptă pentru o productivitate mai înaltă a muncii, atît în sensul cantității, cît și al calității producției. Iată care este primul principiu fundamental al educației comuniste a oamenilor muncii din U.R.S.S.

IV

Tovarăși, în articolul 131 al Constituției Uniunii Sovietice se spune:

„Fiecare cetățean al U.R.S.S. e dator să păzească și să întărească proprietatea obștească, socialistă, care este baza sfîntă și inviolabilă a regimului sovietic, izvorul bogăției și puterii patriei, izvorul unei vieți îmbelsugate și civilizate a tuturor oamenilor muncii. Persoanele care atentează la proprietatea obștească socialistă, sînt dușmani ai poporului.”¹

Să păzești și să întărești proprietatea obștească această problemă este, prin sensul ei profund, mult mai importantă decît s-ar părea la prima vedere.

¹ „Constituția (legea fundamentală) a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste”, pag. 38.

Grija față de proprietatea obștească este o trăsătură comunistă. Am impresia că nu a existat în istoria omenirii nici o societate mai păstrătoare decît societatea comunistă. Și e firesc să fie așa; căci numai în societatea comunistă minuirea fondurilor și cheltuirea lor se află în mîinile producătorilor. Cred că nu mai este nevoie să demonstrez că producătorul este mai econom în ceea ce privește cheltuirea fondurilor, decît exploatatorul sau decît cel care acaparează bunuri străine.

Istoria nu i-a învățat pe oameni să păzească proprietatea obștească, iar amatori de a jefui aceste bunuri s-au găsit întotdeauna destui. Delapidările au fost o trăsătură caracteristică a vechiului sistem de guvernare, iar pentru funcționari vistieria statului era o vacă bună de muls. Se înțelege că aceste obiceiuri dezvoltau spiritul de nepăsare și risipă și față de proprietatea personală, iar nepăsarea față de avutul obștesc era o trăsătură generală, de sus pînă jos.

Dar acest jaf în avutul public, al muncii omenești, pe care l-am văzut în trecut, nu este decît o șotie de copil în comparație cu felul în care este jefuită munca omenească în societatea capitalistă de azi. Se poate spune fără ezitare că astăzi se risipesc în vînt milioane de zile de muncă pentru a distruge munca din trecut. Și cîte bogății naturale prețioase, care există în cantitate limitată, nu sînt distruse! Fie și numai pentru această crimă împotriva omenirii, capitalismul trebuie să fie distrus cît mai curînd.

În bilanțul general al producției țării, economiile se înscriu la activul avutului public. Și acest avut trebuie să crească din an în an, ca un rezultat al ridicării nivelului nostru de trai.

Tovarăși, articolul 131 din Constituție oferă un material foarte bogat pentru educația comunistă. El este îndreptat împotriva concepției burgheze care spune: „Casa aceasta este a mea, și nu vreau să știu

nimic ; în colțul meu nu las pe nimeni să intre". Acest articol din Constituție ne obligă să păzim proprietatea obștească, să punem interesele obștești mai presus de cele personale, individuale, fiindcă numai în colectiv, în societatea socialistă este într-adevăr garantată situația fiecăruia.

Încă în primul an al existenței puterii sovietice, Lenin spunea :

„Să ții în mod riguros și conștiincios socoteala banilor, să gospodărești cu economie, să nu trîndăvești, să nu furi, să păstrezi cea mai strictă disciplină în muncă, — tocmai aceste lozinci, de care pe drept cuvînt își băteau joc proletarii-revoluționari pe atunci cînd burghezia își masca cu aceste vorbe dominația ei de clasă exploatoare, devin acum, după doborîrea burgheziei, lozinci imediate și principale ale momentului”.¹

În ce privește hoții, delapidatorii avutului obștesc, escrocii și alți „păstrători ai tradițiilor capitalismului”, împotriva lor trebuie să se ia măsuri de pedepsire. Acest obiectiv îl urmăresc, printre altele, decizia Comitetului Executiv Central și a Consiliului Comisariilor Poporului din U.R.S.S. din 7 august 1932 : „Despre paza avutului întreprinderilor de stat, a colhozurilor și a cooperativelor și întărirea proprietății obștești (socialiste)” și Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 10 august 1940 : „Despre răspunderea penală pentru furturile mici în întreprinderi și pentru manifestări huliganice”.

Așadar, tovarăși, trebuie mai întîi să învățăm să muncim fiecare după capacitatea sa, să învățăm să păzim bunul obștesc, și după ce vom fi produs îndeajuns și vom învăța să păzim bunurile produse, atunci omul va primi totul după nevoi.

Aceasta este a doua parte componentă a educației comuniste.

¹ V. I. Lenin, Opere, vol. 27, E.S.P.L.P., 1955, pag. 227.

V

Un element component necesar al educației comuniste este și cultivarea dragostei față de patrie, de patria socialistă, dezvoltarea patriotismului sovietic.

Cuvîntul „patriot” a apărut pentru prima oară în perioada revoluției franceze din anii 1789—1793. Pe atunci, erau numiți patrioți luptătorii pentru cauza poporului, apărătorii republicii, în opoziție cu trădătorii, cu vînzătorii de țară din lagărul monarhiștilor.

Mai tîrziu, însă, acest termen a fost folosit de reacționari și de vîrfurile conducătoare în scopurile lor egoiste. De aceea, oamenii cinstiți, atît din Europa, cît și din Rusia țaristă, care își plecau urechea la nevoile poporului, aveau o atitudine de neîncredere față de cuvîntul „patriotism”, considerîndu-l expresia șovinismului național și a înfumurării neîntemeiate a vîrfurilor conducătoare. În sfîrșit, sub acest stindard, satrapii țariști jefuiau popoarele alipite la Rusia.

„Patriotismul” a devenit monopolul ultrareacționarilor, care-și manifestau „simțămintele patriotice” prin pogromuri, prin schingiuirea muncitorilor, intelectualilor și evreilor. Și, în general, acest „patriotism” a fost adoptat pe atunci de tot felul de elemente dubioase, de aventurieri din drojdia societății.

Cuvîntul „patriotism” era compromis în ochii poporului. Un om cinstit nu se putea număra printre „patrioți”.

Popoarele alipite la Rusia, asuprite, exploatare, jefuite și înjosite la tot pasul de funcționari și de colonizatori, urau, cum era și firesc, statul rus.

În opoziție cu „patriotismul” cavalerilor cnutului și ai nagaicii se dezvolta, într-un ritm tot mai rapid, mișcarea progresistă care-și îndrepta tăișul împotriva absolutismului.

Lupta forțelor progresiste împotriva reacțiunii s-a alîmînat mai întîi în literatură, muzică și pictură, unde puteai să-ți exprimi cel puțin prin aluzii dezaprobarea față de starea de lucruri din acea vreme. Cu timpul,

păturile democratice ale populației s-au alăturat încetul cu încetul acestei lupte care a luat datorită acestui fapt un caracter din ce în ce mai radical. Acest proces a format și unit laolaltă pe adversarii absolutismului, adversarii așa numitei Rusii oficiale. Totodată, el a creat bastionul național al marelui popor, în persoana celor mai străluciți reprezentanți ai acestuia. A apărut o întreagă pleiadă de scriitori geniali și talentați, de critici și publiciști care au ridicat literatura noastră pe o treaptă înaltă și i-au creat un renume în toată lumea. Nu numai literatura, dar și muzica, pictura și știința rusă au început să-și aibă reprezentanții lor străluciți, adevărați reprezentanți ai culturii naționale.

Acești oameni, care țineau la cinstea, demnitatea și reputația lor socială, s-au desolidarizat categoric de ieftinul „patriotism” oficial. Pentru ei, mai presus de orice era să fie de folos poporului lor și să deștepte în el adevăratul patriotism. Pentru atingerea acestui măreț scop ei nu și-au precupețit nici puterile și nici talentul. Contemporanii și generațiile care au urmat au învățat de la ei, le-au urmat exemplul și s-au pătruns de înaltul lor patriotism. Activitatea profund patriotică a acestor oameni a înscris multe pagini strălucite și captivante în istoria poporului rus. Și dacă ei nu s-au bucurat de simpatia Rusiei oficiale, în schimb poporul le-a acordat respectul cuvenit, le-a păstrat și le va păstra întotdeauna o amintire luminoasă.

Acest proces al luptei forțelor progresiste împotriva reacțiunii, acest proces de creștere și consolidare a forțelor culturale, a dat posibilitate, cel puțin elementelor mai conștiente din rîndurile naționalităților asuprite, să cunoască o altă Rusie, o Rusie nobilă, iubitoare de libertate, care nu asuprește, o Rusie cultă, talentată, care înlesnește răspindirea cunoștințelor în masele largi ale poporului. Mișcarea muncitorească revoluționară, care lua amploare, a pus la ordinea zilei, ca pe o problemă de actualitate, o adevărată unire a

tuturor proletarilor și oamenilor muncii, de toate naționalitățile din imperiul rus, în lupta lor împotriva țarismului și capitalismului. Eforturile depuse de Lenin pentru crearea unui partid al clasei muncitoare pe întreaga Rusie, fără de care dezrobirea poporului rus și a naționalităților asuprite era de neconceput, propagarea neobosită a politicii naționale leniniste, lupta bolșevicilor împotriva oricărei manifestări de șovinism a națiunii dominante sau de naționalism local, toate acestea au dus la o apropiere între popoarele asuprite și poporul rus, au dat elementelor mai conștiente ale naționalităților asuprite posibilitatea de a cunoaște literatura, arta și știința rusă, de a veni în contact cu luptătorii revoluționari ruși, apropiindu-i astfel de viața culturală a Rusiei, făcându-i adepții unei lupte comune, unite, adică oameni care să privească toate problemele din punctul de vedere al intereselor întregii Rusii.

Propaganda patriotismului sovietic nu se poate face fără legătură cu rădăcinile istoriei din trecut a poporului nostru. Ea trebuie să fie pătrunsă de mândrie patriotică pentru faptele poporului nostru. Patriotismul sovietic este doar moștenitorul direct al acțiunilor creatoare ale strămoșilor noștri, care au contribuit la progresul poporului nostru.

Viața sovietică ilustrează toate acestea în mod foarte elocvent. Este suficient să arătăm un singur fapt: entuziasmul cu care popoarele ce și-au sfărîmat lanțurile reconstituie figurile eroilor din istoria lor, ale eroilor legendari. Îi înfățișează în cele mai valoroase opere de artă, pe care le expun la Moscova, înima republicilor sovietice, de parcă ar vrea să spună tuturor popoarelor din Uniunea Sovietică: Priviți, n-am fost primit din milă în marea uniune a popoarelor, nu sînt un om fără neam și fără țară, iată, aceasta este genealogia mea, de care sînt mîndru și aș vrea ca și voi, frații mei întru muncă și apărare a celor mai înalte idealuri ale omenirii, să-i admirați pe strămoșii mei!

Patriotismul sovietic își are așadar rădăcinile în trecutul îndepărtat, începînd cu epopeea populară; el absoarbe tot ceea ce este mai bun din creațiile poporului și consideră o mare cinste să păstreze toate realizările lui.

Marea revoluție proletară nu a săvîrșit numai răsturnări uriașe, dar a pus și temelia unei munci constructive fără seamăn. Totodată, ea a trecut ca un imens uragan purificator prin mințile a zeci de milioane de oameni, insuflîndu-le optimism și încredere în forțele lor proprii. Acum acești oameni au început să se simtă puternici ca niște uriași, se simt în stare să învingă pe toți vrăjmașii maselor muncitoare din lumea întreagă.

Și iată că s-a născut epopeea sovietică, care a legat firul creației populare din trecutul depărtat cu cel al epocii noastre, fir ce fusese rupt de capitalism, dușmanul acestui gen de producție spirituală. Desfășurarea procesului transformării socialiste a societății a pus în lumină o mulțime de subiecte bogate și pasionante, demne de pana unor mari artiști. Poporul alege din aceste teme tot ce este mai bun și încetul cu încetul se schițează poeme epice despre marea noastră epocă și marii ei eroi, cum este Lenin.

Talentații noștri scriitori și pictori nu trebuie să rămînă în urma poporului. Niciodată n-au avut la îndemînă un material atît de bogat cum au în epoca noastră. Abia acum au ei posibilitatea nelimitată de a-și sluji poporul și de a sădi în rîndurile maselor un profund sentiment de patriotism pe baza faptelor mărețe ale generațiilor de astăzi.

Cred că un minunat exemplu de slujire a poporului sovietic ne oferă Maiakovski. El se considera un soldat al revoluției, și așa și era prin conținutul creației sale. El tindea să contopească cu poporul revoluționar nu numai conținutul, dar și forma operei sale, așa încît istoricii viitori vor spune cu siguranță că opera lui

aparține marii epoci de schimbare radicală a relațiilor dintre oameni. De aceea socot că, adresându-se generațiilor viitoare, Maiakovski a avut dreptul să spună :

*„Voi veni la voi
In depărtarea comunistă
Nu
ca un jăt frumos dintr-un cîntec al lui Eserin.
Versul meu va trece
Peste culmile veacurilor
Și peste capetele
Poeților și guvernelor,
Versul meu va ajunge la voi,
Dar nu ca săgeata
Unui amoraș cu liră,
Nu cum ajunge
O monedă ștearsă in mina numismatului
Și cum ajunge lumina stelelor moarte.*

*Versul meu
Va străbate,
trudindu-se
prin mulțimea anilor
Și va putea atunci oricine
să vadă limpede
cu ochii lui,
Cum a pătruns
in zilele noastre
Apeductul
lucrat
Incă de sclavii Romei“.*

In aceste cuvinte pline de mindrie răsună glasul măreț al epocii noastre, al generațiilor noastre, care au transformat lumea, așezînd-o pe baze noi.

Tovarăși, istoria a pus pe umerii noștri o sarcină de răspundere și de onoare — sarcina de a duce lupta noastră de clasă pînă la victoria deplină a comunismului.

„Noi trebuie să înaintăm astfel, încît clasa muncitoare din lumea întregă, privindu-ne, să poată spune: Iată detaşamentul nostru de avangardă, iată brigada noastră de şoc, iată puterea noastră muncitorească, iată patria noastră...”
(Stalin)

Iar pentru aceasta trebuie să educăm pe toţi oamenii muncii din U.R.S.S. în spiritul unui patriotism înflăcărat, în spiritul unei dragoste nemărginite faţă de patrie. Nu vorbesc de o dragoste abstractă, platonicească, ci de o iubire năvalnică, activă, pasionată, stăvilă, despre o iubire care să nu cunoască mila faţă de duşmani, care să nu se dea înlături de la nici un fel de sacrificii atunci cînd este vorba de binele Patriei.

Aceasta este a treia sarcină principală a educaţiei comuniste a oamenilor muncii din U.R.S.S.

VI

Socot necesar să mă opresc şi la problema spiritului colectiv. Nu mai este nevoie de demonstrat de ce cultivarea spiritului colectiv trebuie să ocupe un loc de frunte în educaţia comunistă. Nu mă refer aici la bazele teoretice ale acestui spirit, ci la infiltrarea lui în producţie, în viaţa de toate zilele, în deprinderile vieţii în societate; mă refer la crearea unor condiţii în care spiritul colectiv să facă parte integrantă din obiceiurile noastre, din felul nostru de a ne comporta, astfel încît să nu aibă numai un caracter conştient, gîndit, ci să fie ceva instinctiv, organic. Voi ilustra această idee prin cîteva exemple:

Acei dintre voi care au citit „America fără etaje”, a lui Ilf şi Petrov, îşi amintesc, probabil, interesanta observaţie făcută de ei în cursul călătoriei.

Dacă cineva suferă un accident, va găsi cu siguranţă un ajutor dat de bunăvoie de trecători. Şi este caracteristic faptul că americanii, a căror deviză este

„timpul e bani“, nu-și precupețesc timpul în asemenea cazuri. Necesitatea de a da un ajutor deplin este subînțeleasă ca o obligație socială.

Alt exemplu: În satele din vechea Rusie, în toiu muncii cîmpului, cînd fiecare familie se străduia să fie ea prima care să-și stringă recolta, după ce termina culesul, mulțimea de secerători mergea la ogorul vreunei neveste rămasă în urmă, de obicei o femeie împovărată de copii fără ajutor în muncă. Se considera firesc, în asemenea cazuri, ca ea să fie ajutată de colectiv.

Iată, tovarăși, în ce sens vorbesc eu despre cultivarea spiritului colectiv, ca un obicei firesc al oamenilor. Înainte, aceste obiceiuri se formau spontan. Eu vorbesc, însă, de cultivarea conștientă a acestor obiceiuri în popor.

Noțiunea de spirit colectiv nu trebuie confundată cu noțiunea de gregar. De exemplu, atunci cînd, în trecut, o gloată de țărani bătea un hoț de cai; sau cînd mulțimea de depunători ai unei bănci falite spargea lurioasă geamurile, aceste acțiuni, după mine, nu puteau fi socotite ca o manifestare a spiritului colectiv. Ele aveau un spirit gregar, de turmă. Pe cînd spiritul colectiv presupune o acțiune rațională.

Spiritul colectiv joacă un rol foarte important în viața practică a societății noastre, deoarece ea se bazează pe colectivism. Societății capitaliste noi li opunem colectivismul comunist, convinși fiind de uriașa lui superioritate. De reușita deprinderilor colectiviste în producție, în viața socială, și în viața de toate zilele, depinde în mare măsură și reușita construcției comuniste.

Caracterul colectiv, cooperatist al muncii este baza producției. În ceea ce privește industria socialistă, acest adevăr nu are nevoie de prea multe exemplificări. Acest lucru este clar pentru muncitori și pentru toți cei care sînt legați de producția industrială. Dacă în societatea capitalistă munca fiecărui proletar în parte se personalizează cu desăvîrșire și, fiind ma-

terializată în obiect, dispare din câmpul vizual nu numai al muncitorului, ci și al fabricantului, pe care nu-l interesează decât profitul, la noi munca materializată rămîne în văzul muncitorului. Munca se vede nu numai la locul de fabricare, ci și în consum, în întrebuințare. Deci, un producător cu o perspicacitate medie poate vedea care sînt rezultatele muncii sale. Noi, însă, prin munca noastră de educație, trebuie să lărgim și să adîncim în fiecare muncitor conștiința necesității de a participa la munca comună, colectivă.

Trebuie să insistăm îndeosebi asupra cultivării spiritului colectiv la sate, în satele colhoznice. Satul trece printr-o serioasă școală a spiritului colectiv, fără a fi aproape de loc obișnuit cu munca colectivă. Deși în trecut, la adunările satești, se auzeau uneori cuvintele „societate” și „interese sociale” în fond, însă, nu prea era vorba de spirit colectiv. În dosul cuvintelor „interese sociale”, „societate”, se ascundeau interesele personale ale chiaburilor.

O dată cu trecerea pe calea colectivizării, în fața țărănimii se puneau sarcini grele: în ciuda întregului ei trecut, trebuia să-și schimbe cu desăvîrșire psihologia sau, mai bine zis, să-i dea o orientare diametral opusă, să treacă de la munca pentru sine la munca pentru toți. Acesta nu-i un proces ușor. Și nu se putea desfășura decât cu un ajutor masiv din partea statului.

Trecerea de la munca individuală, simplă, la munca colectivă, mai înaltă și mai complexă, reclamă calități organizatorice cu mult mai mari. Și iată că paralel cu procesul de dezrădăcinare a mentalității de proprietar și de educare a țăranilor colhoznici în spirit colectiv, ei acumulează experiența organizatorică în aplicarea metodelor muncii în colectiv.

Iată în ce condițiuni se desfășoară educația comunistă la sate.

E clar că nu e de ajuns numai să faci apel la spiritul colectiv al oamenilor, numai să faci agitație pe tema superiorității muncii colective asupra celei

individuale. Propagandistul, agitatorul, educatorul trebuie să indice colhoznicilor metode de lucru mai eficiente, sau, cel puțin, să le dea exemple concrete de muncă mai eficientă, analizând cauzele eșecurilor ei.

Așadar, chiar și un lucru atât de complicat cum este cultivarea spiritului colectiv, pentru a fi mai eficient, trebuie să fie adaptat la munca practică. Cu alte cuvinte: cultivarea spiritului colectiv în conștiința oamenilor trebuie făcut în mod concret. Explicînd sensul cutărui sau cutărui proces practic, educatorul învață totodată și el din materialul practic necesar propriei sale dezvoltări teoretice. De altfel, aceasta poate servi drept exemplu viu de unitate între teorie și practică.

Acesta este al patrulea element al educației comuniste.

VII

Un factor care determină caracterul rodnic al oricărei munci pozitive este nivelul de cultură al celui ce-o îndeplinește. Cu cît munca este mai complexă, mai calificată, cu atît e nevoie de un nivel de cultură mai ridicat. Așa cum avem nevoie de aer, așa avem nevoie și de cultură, în toată bogata ei gamă, adică de la cultura elementară, absolut necesară oricărui om, și pînă la așa numita cultură înaltă. Se spune: un om de o înaltă cultură.

Nivelul cultural al unui om este un indiciu al gradului său de dezvoltare și, dat fiind că un om cult se bucură de mai multă atenție, unii împrumută aspectele exterioare ale oamenilor culti. Despre asemenea oameni se spune de obicei: s-a împopoțonat cioara cu pene de păun. Dar, după părerea mea, acest mod de a privi lucrurile este greșit și dăunător progresului cultural. Se înțelege că în genere oamenii împrumută la început aspectele exterioare. Dar, asu-

pra omului care caută să dobîndească aspectele exterioare ale culturii, acestea vor influența la rîndul lor, contribuind la ridicarea nivelului lui de cultură generală.

De ce a devenit acum deosebit de acută nevoia ridicării nivelului de cultură generală? În douăzeci și trei de ani de regim sovietic economia noastră a făcut progrese mari. Nivelul tehnic al producției s-a ridicat foarte mult, mașinile, mașinile-unelte au devenit mai complicate și cer o minuire mai atentă și lucrători mai pregătiți. Dacă luăm toate ramurile industriale una după alta, pretutindeni vom auzi același lucru: avem nevoie de oameni mai pregătiți decît înainte. Este de la sine înțeles că în aceeași măsură au crescut exigențele și în instituții.

Satul colhoznic, la rîndul său, are de asemenea mare nevoie de oameni bine pregătiți. Pe lîngă cunoașterea specialității lor înguste, tractoristul, conducătorul de combină, mecanicul, agronomul, zootehnicianul trebuie să aibă cel puțin o cultură elementară. Să luăm și alte meserii, de pildă, aceea de grăjdar. Nu e mare lucru pentru un țaran să îngrijească de un cal sau doi. Dacă însă are de îngrijit 20 sau 40 de cai, atunci e nevoie de experiență organizatorică și cunoștințe mai largi. Și așa se petrec lucrurile în toate ramurile gospodăriei colhoznice. Pentru a merge mai departe e nevoie de cultură.

N-ar strica să amintim și de nevoile de apărare ale țării noastre. În acest domeniu exigențele în ceea ce privește pregătirea cresc văzînd cu ochii.

În afară de toate celelalte, nivel de cultură înseamnă ordine și curățenie în producție și în viața de fiecare zi.

Inchipuiți-vă, tovarăși, un inginer, un inginer bun. Un om cu studii, instruit, care conduce o fabrică și este socotit un element de valoare. Dar cînd merge prin fabrica condusă de el și drac să fii și tot ți-ai rupe picioarele! (*risete*). Este oare acesta nivel de cultură? Dacă inginerul nostru nici nu observă

această situație, înseamnă că n-are nici cel mai elementar nivel de cultură, înseamnă că într-adevăr nu-l doare inima pentru fabrică, pentru producție.

Eu vorbesc de lupta pentru ridicarea nivelului cultural — a nivelului de civilizație — în cea mai largă accepțiune a cuvîntului. Prin aceasta înțeleg, de pildă, să nu curgă apa degeaba din robinet, înțeleg să fie mai puține ploșnițe în casele din Moscova etc. E inadmisibil să ai ploșnițe în casă, e o rușine, dar oamenii în loc să le stîrpească stau și se-ntreabă: cum va trebui să fie omul în societatea comunistă, prin ce însușiri se va distinge el? (*risete*). Sînt unii care perorează despre educația copiilor, dar locuințele lor au devenit o adevărată crescătorie de ploșnițe. Ce înseamnă asta? Sînt oare acești oameni civilizați? Nu, ei nu sînt decît niște coconași molii, rămași moștenire de la vechea societate rusească (*risete*).

Tovarăși, am mai putea vorbi despre o serie întreagă de probleme legate de educația comunistă, de exemplu despre rolul partidului, al sindicatelor, al Comsomolului, organizațiilor sportive, universităților muncitorești, școlilor, literaturii, artei, cinematografului, teatrului, familiei etc. Dar aceasta ne-ar duce prea departe și ne-ar face să scăpăm din vedere tocmai ceea ce este mai important, ceea ce determină sarcinile și conținutul educației comuniste a oamenilor muncii din U.R.S.S. în etapa actuală a luptei de clasă.

Socot că jaloanele principale, despre care am vorbit, trebuie să determine metodele de educație comunistă ale tuturor organizațiilor și instituțiilor noastre, ale tuturor activiștilor care se ocupă direct de acest lucru. Orice problemă practică ei trebuie s-o rezolve din punct de vedere al conținutului esențial și al scopului principal al educației comuniste.

Dacă educația noastră va fi excelentă în aparență, dar abstractă, adică dacă nu va fi legată în mod concret, material, de lupta pentru propășirea statului socialist și de consolidarea poziției lui în actuala luptă de clasă, atunci nu vom avea decît o parodie a educației.

În situația internațională complicată din ziua de astăzi poporul nostru trebuie să fie deosebit de unit, deosebit de atent și de vigilent, pentru ca statul nostru socialist să fie gata să facă față oricărei surprize, oricărei eventualități. Asupra acestui aspect trebuie să insiste toate organizațiile noastre obștești, literatura, arta, cinematograful, teatrul etc. În felul acesta, tovarăși, vom îndeplini într-adevăr cerințele partidului, indicațiile tovarășului Stalin și poruncile lui Lenin cu privire la educarea comunistă a maselor în actuala perioadă istorică. (*Aplauze furtunoase. Întreaga asistență se ridică în picioare*).

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 69—90

**• CUVINTARE ROSTITA LA ADUNAREA FESTIVA
A STUDENȚILOR, CORPULUI DIDACTIC, MUNCITORILOR
ȘI FUNCȚIONARILOR DE LA INSTITUTUL DE METALE
NEFEROASE ȘI AUR „M. I. KALININ” DIN MOSCOVA,
CONSACRATA CELEI DE A XXIII-a ANIVERSĂRI
A MARI REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE**

5 noiembrie 1940

Tovarăși, pînă acum n-am avut prilejul să ne cunoaștem personal. Astăzi am venit pentru prima oară la voi. Este prima noastră întîlnire, o întîlnire într-un cadru solemn, în momentul cînd întreaga

Uniune Sovietică sărbătorește cea de a XXIII-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Ce să vă urez, sau ce să vă cer? Mă simt cam încurcat, căci nu știu cum să vă fac să înțelegeți mai bine ceea ce aș vrea să vă spun cu ocazia acestei sărbători și a primei noastre întâlniri.

Dacă urmăriți viața noastră, dacă apreciați la justa lor valoare rezultatele obținute, fie și numai în anul care a trecut, vă puteți da seama că în calea ce duce spre țelul nostru final stau numeroase greutăți de tot felul.

În perioada prin care trecem, situația politică internațională este extrem de nestabilă. Vîlvătaia celui de al doilea război mondial cuprinde tot mai mult lumea capitalistă, intrată în faza unor zguduirii profunde, care pot aduce după sine urmări dintre cele mai grave. Și întrucît ne aflăm în încercuire capitalistă, se înțelege că nu se poate să nu resimțim, într-un grad mai mare sau mai mic, zguduitorile subterane, care se transmit ca niște unde de la epicentrul acestui original cutremur de pămînt. Numeroasele contradicții și uriașele ciocniri care au loc în prezent în lumea capitalistă, își găsesc rezonanță în întreaga noastră viață internă.

Această conjunctură internațională complicată și extrem de nestabilă ne obligă să fim întotdeauna mobilizați, pentru ca nimic să nu ne găsească nepregătiți. Dar, după cum înțelegeți și voi, principalul lucru și cel mai important este să avem o armată numeroasă, foarte bine înzestrată după ultimul cuvînt al tehnicii, perfect instruită și avînd un corp de comandanți cu o înaltă pregătire. Pentru toate acestea e nevoie de fonduri uriașe.

Este foarte plăcut, firește, să privești parada ostășilor Armatei Roșii și ai Flotei Maritime Militare. Nu trebuie să uităm însă că aceasta necesită cheltuieli însemnate, că este un lucru foarte, foarte costisitor. Totuși, noi nu putem în nici un caz renunța la aceste cheltuieli, căci dacă am face-o, am putea avea o soartă

foarte tristă. Cred că dacă oricare dintre voi se va gândi bine și va analiza situația internațională, va ajunge singur la concluzia că nu putem renunța la actualele cheltuieli în vederea întăririi continue a capacității de apărare a țării noastre.

Anul care a trecut a fost un an de mari succese și, în același timp, un an destul de greu pentru noi, deoarece s-a soldat cu jertfe omenesti. În cursul acestui an, populația Uniunii Sovietice a sporit cu 23.000.000 de oameni¹ și, respectiv, populația lumii capitaliste a scăzut cu 23.000.000 (*Animatie în sală*). Eu consider că aceasta reprezintă un pas real, foarte concret, înainte, adică spre comunism. Un pas foarte real, foarte concret. Ce părere aveți? Eu, personal, așa văd lucrurile și cred că și voi tot așa apreciați acest succes, căci sînteți tineri, mintea voastră este mai ageră, sesizați și înțelegeți fiecare eveniment mai repede decît bătrîni. E limpede că asemenea succese nu se obțin pe gratis. Pentru aceasta trebuie să muncim, și să muncim mult.

Generației noastre i-a revenit sarcina de a cuceri dictatura proletariatului și de a construi, cel puțin în linii generale, societatea socialistă. Generației voastre însă îi revine o sarcină mai înaltă — sarcina de a desăvîrși construirea socialismului și de a obține victoria deplină a comunismului. Noi am luptat pentru a pune mîna pe putere și pentru a construi socialismul. Voi trebuie să luptați ca să apărați socialismul și să construiți comunismul deplin. Prin urmare va trebui să luptați nu mai puțin, ba poate chiar mai mult decît am luptat noi (*Aplauze furtivoase*).

În prezent se dă o bătălie pașnică, dacă ne putem exprima astfel, adică are loc o întrecere între cele două sisteme, în toate domeniile. Dacă veți analiza, fie și

¹ M. I. Kalinin se referă la reunirea, în 1939, a Ucrainei apusene și a Belorusiei apusene cu R.S.S. Ucraineană și R.S.S. Belorusă, la retrocedarea Basarabiei în 1940 către Uniunea Sovietică și la intrarea în cadrul U.R.S.S. a Lituaniei, Letoniei și Estoniei. (Nota red. ruse).

numai superficial, faptele despre care se vorbește zilnic în presa noastră, vă veți da seama că se dă o bătălie, o bătălie pașnică, dar totodată foarte îndârjită, pe tărîm economic, cultural, al artei militare etc.

Și la voi se dă o bătălie, o luptă pașnică. Chiar acum s-a terminat festivitatea înmînării drapelului roșii cîștigătorilor în întrecere. În fața noastră, în mod pașnic, prietenește, unele grupe au predat, iar altele au primit drapelul roșii (*Risete*). Firește că toate acestea s-au desfășurat în mod pașnic, pentru că drapelul nu reprezintă decît o distincție, iar întrecerea s-a desfășurat între grupe prietene, între tovarăși de studii.

În condițiile noastre, chiar întrecerea socialistă rămîne totuși o întrecere. Căci doar atunci cînd mă iau la întrecere, într-un domeniu oarecare, cu prietenul meu și constat că este pe cale să mă bată, se înțelege că mi-e cam necaz că mi-a luat-o înainte, căci aș fi vrut ca eu să-l întrec, să-l înving pe el. Și de aceea îmi propun ca în viitorul tur al întrecerii să-l întrec neapărat, să-l înving (*Risete*).

Și cam așa simte oricare cetățean sovietic în lupta noastră pașnică, prietenească, care se numește întrecere tovarășească, socialistă. Totodată, în această întrecere, fiecare se bucură de succesele și victoriile celui alt, deși sîntem oameni cu toții și ne este oarecum ciudă: de ce să fiu eu în urmă, iar el înainte, de ce să fiu eu cel învins?

Cu totul altceva este întrecerea dintre socialism și capitalism. Aici se dă o luptă cruntă, necruțătoare, în desfășurarea căreia părțile aflate în întrecere nu se bucură una de succesele și victoriile celeilalte. În prezent, aceasta este, oarecum, o luptă pașnică, nesîngeroasă; cine are o productivitate a muncii mai înaltă și o calitate mai bună a produselor, cine are mai multe resurse economice și forțe culturale, cine are avioane mai multe și mai bune etc.

În fond, această luptă este tot atît de importantă ca și o încăierare directă în timp de război, pentru că

partea care are mai multe bogății și o cultură mai înaltă, care are o armată mai bună, o flotă aeriană și maritimă militară mai bună, are mult mai multe șanse de izbândă. Și de vreme ce așa stau lucrurile, e necesar ca armata noastră și flota noastră să fie mai bine înzestrate și înarmate, mai disciplinate și mai bine instruite încă din timp de pace, căci numai în aceste condiții poate fi asigurată victoria.

Cînd vorbim despre victoria comunismului aceasta înseamnă că ea trebuie pregătită în timp de pace. Și tocmai această pregătire are loc în prezent la noi. Datorită acestei pregătiri am obținut creșterea numărului populației noastre și mărirea teritoriului nostru.

În fața mea se află studenți ai unuia dintre cele mai importante institute din țară, care pregătesc specialiști pentru acele ramuri ale industriei, relativ mai slab dezvoltate la noi decît în țările capitaliste cele mai înaintate. Or, aceste ramuri ale industriei au o foarte mare importanță din toate punctele de vedere, îndeosebi în ceea ce privește întărirea capacității de apărare a țării noastre.

Desigur că urmăriți cu multă atenție războiul imperialist ce se desfășoară în prezent în apus și știți probabil cum își cîntăresc părțile beligerante șansele de victorie, cum încearcă să ghicească sfîrșitul războiului. S-ar părea că vor să rezolve o ecuație cu o necunoscută. Încercînd să afle această necunoscută, ei pornesc de la calculul aramei, zincului, plumbului, cositorului, aluminului și al altor metale neferoase, adică tocmai acelea cu care aveți voi de-a face.

În prezent este deosebit de evidentă lupta dintre părțile beligerante pentru supremația în aer, pentru avioane mai bune, mai rapide, cu o capacitate de transport mai mare, mai ușor de manevrat, care să se ridice la înălțimi cît mai mari. Dar o luptă asemănătoare se dă și pentru supremația în domeniul metalelor neferoase. E drept că această luptă este mai puțin vizibilă și mai puțin strălucită, pentru că lucră-

torii din domeniul metalurgiei neferoase nu luptă direct între ei. Pe de altă parte, mașina construită se observă la prima vedere, pe cînd metalul din care e făcută nu prea e băgat în seamă de masele largi. Pentru oamenii politici și pentru strategii care analizează serios și profund forța economică-militară a țărilor respective, lupta în domeniul metalurgiei neferoase este tot atît de evidentă și are tot atîta greutate ca și lupta în domeniul aviației. E destul să luăm în considerație fie și numai faptul că ideile constructive în domeniul aviației se bazează în mare măsură pe calitatea materialelor.

Așa că, tovarăși, cu ocazia sărbătoririi celei de a XXIII-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a primei noastre întîlniri aș vrea să vă urez din suflet ca metalurgia noastră neferoasă să ajungă cît mai repede cu putință la o superioritate deplină la toți indicii, cel puțin în Europa. Și acest lucru va depinde în mare măsură de voi, adică de felul cum veți învăța, cum vă veți însuși specialitatea, de felul cum veți lucra mai tîrziu în calitate de ingineri.

Se împlinesc douăzeci și trei de ani de existență a Puterii Sovietice. Sînt aproape zece ani de cînd se desfășoară la noi pregătirea intensă de ingineri pentru toate ramurile industriei. Și trebuie să spunem că în această privință am și obținut succese destul de importante.

În ultimii ani s-a îmbunătățit considerabil nivelul de trai al oamenilor muncii de la orașe și sate. E drept că încă nu se poate spune că situația este strălucită din toate punctele de vedere. Totuși în prezent trăim destul de bine, mai ales dacă facem o comparație cu condițiile de viață ale oamenilor muncii din lumea capitalistă.

Desigur voi ați putea spune: „Da, sigur, trăim bine dar uite că ni s-au retras bursele! (*Risete*). Apoi s-au mai introdus și unele restricții la pine și la alte produse alimentare. Dacă ai familie numeroasă, tre-

buie să te duci de două ori ca să poți cumpăra cît îți trebuie”.

Da, tovarăși, este adevărat. Judecînd după aceste indicii s-ar părea că trăim ceva mai prost decît cu un an-doi în urmă. Dar aceste indicii se datoresc unor cauze lesne de înțeles.

În realitate însă lucrurile stau cu totul altfel. Nu mai vorbesc de faptul că în prezent oricine își poate procura cu ușurință obiectele de larg consum necesare și o cantitate absolut suficientă de alimente. Să luăm contingentul de recruți. Este un fapt dovedit că, cu fiecare contingent nou, tineretul este mai puternic și mai sănătos sub raport fizic: recruții sînt mai înalți, cîntăresc mai mult, sînt mai lați în umeri. Doar asta nu cade din cer! (*Rîsete*). Socot că e ca un fel de formulă algebrică. Eu nu sînt matematician și la algebră nu prea mă pricep (*rîsete*), dar cred că acest fapt poate fi prezentat într-o formulă algebrică care să exprime o creștere generală a bunei stări materiale a oamenilor sovietici.

Așadar, din punct de vedere fizic, în sensul condițiilor materiale, ne-am întărit considerabil. Acum trebuie să muncim mai mult. Căci astfel n-ar fi greu să se încetățenească ideea că dacă e socialism trebuie să trăim incomparabil mai bine decît în trecut, indiferent de productivitatea muncii noastre și în afara oricărei legături cu situația internațională concretă.

Viața bună nu cade din cer. Viața bună trebuie creată prin muncă și luptă. Pentru a trăi bine trebuie mai întîi să muncești foarte mult. Nu sînt destule case — trebuie să facem case. Paturile nu sînt bune, trebuie să ne facem paturi bune. Imbrăcămintea este relativ sărăcăcioasă — trebuie să muncim bine ca să avem o imbrăcămintă mai frumoasă. Mai întîi trebuie să ne asigurăm materia primă, apoi trebuie să confecționăm materialul, iar apoi să coasem imbrăcămintea. Pe cînd la noi sînt oameni care își imaginează socialismul ca pe o masă fermecată — pune-te masă, strînge-te masă — plină cu toate bunătățile. Nu, în prezent socialismul

Înseamnă în primul rând o înaltă productivitate a muncii, o productivitate a muncii excepțional de ridicată. Atunci toate vor fi din abundență... Prin urmare tovarăși, socialism înseamnă a munci bine, a produce mai bine și în mai mare cantitate diferitele obiecte.

În condițiile noastre concrete această teză capătă o importanță și mai mare, din pricină că ne aflăm în încercuirea capitalistă, că actuala situație internațională este extrem de nestabilă. Dacă am fi fost înconjurați de țări socialiste, n-ar fi trebuit să construim într-un ritm atât de febril și să cheltuim atât de multe fonduri pentru apărare. Noi însă continuăm să ne aflăm într-o încercuire capitalistă deplină și acest lucru nu trebuie să-l uităm niciodată. Iată de ce trebuie să acordăm foarte multă atenție apărării țării noastre, menținerii și întăririi ei continue.

Pentru voi, tinerii, această sarcină trebuie să fie întotdeauna pe primul plan. Sînteți fiii statului socialist. Și trebuie să vă spun — fără a face agitație, ci simplu, adică din punctul de vedere al omului cinstit, obisnuit, din pura mea convingere de om — că în prezent nu există în lume o țară mai bună decît Uniunea Sovietică (*Aplauze furtunoase*).

Nu de mult, în raportul intitulat „Despre educația comunistă”, pe care probabil că l-ați citit (*voci*: „L-am citit, l-am citit”), am dat un exemplu din viața englezilor. În legătură cu atacurile aeriene zilnice, între muncitori și capitaliști se dă o luptă caracteristică pentru adăposturi. Muncitorii n-au adăposturi, iar capitaliștii nu le dau voie să intre în adăposturile lor. Guvernării englezi declară cu cinism: „Nu putem construi adăposturi bune pentru muncitori, pentru că n-o să-i mai putem scoate la lucru”. Da, da, chiar așa spun. „Dacă adăposturile sînt proaste, muncitorii se vor duce mai curînd la lucru”, — pentru că de vreme ce nu există nici o siguranță, mai bine lucrezi, barem mai cîștigi ceva.

Așa arată lumea capitalistă. Iată o imagine grăitoare a felului în care burghezia tratează omul. Din

M. I. Kalinin adre-
sându-se prin radio
echipajului de pe
spărgătorul de
gheață „Sedov”.
Octombrie, 1939

M. I. Kalinin în
mijlocul unor ofițeri
și comandanți ai
Armatei Roșii. Mai,
1940

acest punct de vedere, nu există în prezent nici o țară burgheză care să semene cît de cît cu țările progresiste ale capitalismului din urmă cu cîteva decenii. Pe atunci, burghezia avea oarecari idealuri umane, aducîndu-și obolul la progresul general al omenirii. Acum n-a mai rămas nimic din toate acestea.

Și iată că în prezent Uniunea Sovietică este singura țară care întruchipează în sine progresul întregii omeniri, în sensul deplin al acestui cuvînt, care împlinește idealurile cele mai nobile și mai înalte. De aceea, consider că fiecare om cinstit trebuie să lupte pînă la capăt pentru Uniunea Sovietică, adică să nu se dea în lături de la nici un sacrificiu pentru victoria ei deplină (*Aplauze prelungite*).

Dar ce înseamnă a lupta pînă la capăt pentru Patria ta socialistă? La noi sînt unii care spun: „Voi lupta pînă la capăt“, înțelegînd prin aceasta „voi lupta pînă la capăt cînd voi fi chemat sub arme“. Dar ei au depășit vîrsta și nu mai sînt chemați sub arme. Reiese că astea nu sînt decît vorbe goale! A lupta cu adevărat înseamnă ca în munca ta de zi cu zi să aduci cît mai mult folos statului socialist. În prezent, tovarăși, tocmai acesta este cel mai înalt ideal al nostru.

Oamenii doar nu pot trăi „fără suflet“, cum se spunea înainte sau cum spunem noi acum — fără idealuri sociale. Viața fiecărui om, dacă se consideră om, este o viață plină numai dacă acesta are aspirații înalte, nu în sensul intereselor sale înguste, egoiste, ci în sensul țelului înalt al oamenilor înaintați care luptă pentru o măreață cauză comună și care pe el personal îl însuflețește. Într-adevăr, tovarăși, după părerea mea, fericit nu poate fi decît acel om care are țeluri înalte și luptă din răspuțeri pentru realizarea lor, chiar dacă posibilitățile lui nu sînt decît acelea ale unui om obișnuit.

Unii dintre voi poate gîndesc: „Da, sigur, să lupți pentru idealuri sociale... Nu toată lumea însă poate să lupte pentru idealuri sociale. N-au decît să lupte conducătorii iar noi o să trăim pur și simplu!“

Nu, tovarăși, nu se poate trăi pur și simplu. Statul nostru este un stat socialist și prin urmare omului i se cere în mai mare măsură să aibă nivel ideologic, decât se cere oamenilor înaintași din societatea veche, capitalistă. Citiți literatura noastră clasică și veți vedea că oamenii lipsiți de o ideologie sînt de fapt niște nenorociți, firește dacă nu sînt niște ticăloși, niște hoți și bețivi.

Prin urmare, ideologia e un lucru foarte important.

Ce ideologie poate avea un om la noi? La noi, oamenii au cea mai înaltă ideologie. Aceasta este lupta pentru interesele întregii omeniri, pentru crearea unei orînduiri sociale mai bune, pe care-o numim comunism. În aceasta constă întreaga noastră muncă, întregul sens al luptei noastre.

În condițiile noastre un om cu nivel ideologic este acela care tinde să creeze, pe o bază științifică, cea mai bună organizare a vieții sociale a omenirii. Și dacă un astfel de om obține succese în construirea noii societăți, îi vine mai ușor să trăiască, căci vede concretizate rezultatele eforturilor sale în lupta pentru acest țel măreț.

Cine nu are însă un țel înalt, acela își lasă viața în voia întîmplării. Să luăm următorul exemplu. Cea mai mare bucurie a tinerilor este să meargă la întîlnire. (*Rîsete*). E limpede că omul e bucuros cînd se duce la o întîlnire. Dar dacă nu întîlnește pe cine a vrut să vadă, își lasă capul în jos, amărît și dezamăgit. (*Rîsete*).

Vedeți cît de înșelătoare este viața personală, cît de lipsită de idealuri. E foarte înșelătoare. Un om întîmpină multe piedici și greutăți în drumul vieții, dacă este lipsit de idealuri, și acestea îl pot deseori doborî, chiar dacă are o situație bună, asigurată din punct de vedere material. O astfel de viață, dacă ne putem exprima astfel, este moartă, nu face nici doi bani, într-o astfel de viață nu simți cum îți bate inima în permanență, nu ești în permanență stăpînit de năzuința de

a merge mai departe. Aceasta nu mai este viață, ci un lanț neîntrerupt de întâmplări nefericite și de capricii stupide ale destinului. Astăzi poți avea o zi bună, iar mâine o zi foarte proastă. Într-o zi poți avea neplăceri, să fii complet distrus, să ai moralul scăzut, să nu știi încotro s-o apuci, iar a doua zi să ai succese și să uiți neplăcerile de ieri. Atita timp cât omul este tânăr, într-un fel sau altul toate acestea se echilibrează, dar se echilibrează dând un rezultat lipsit de orice sens. În tinerețe, oamenii încă nu-și dau seama de acest gol, dar când ajung maturi și se apropie încet-încet de vîrsta mea, încep să înțeleagă tot mai mult că au trăit degeaba. Acești oameni nu cunosc adevărata bucurie a vieții.

Altfel stau lucrurile cu un om a cărui viață este luminată de idealuri înalte, care și-a propus un țel înalt, așa cum și-a propus tovarășul Stalin la vîrsta de 15 ani. Acum el este în al șaiszecișunulea an de viață. Prin urmare de mai bine de 45 de ani el luptă pentru înlăptuirea înaltului său țel. Iată o viață frumoasă. Când trăiești o astfel de viață, nici bătrînețea nu este atît de împovărătoare și de neplăcută. Se poate spune chiar că într-o anumită măsură o ideologie înaltă întinerește omul. Bineînțeles că mie îmi face o deosebită plăcere să afirm acest lucru. Dar nu este vorba aici de persoana mea. Experiența vieții arată că un înalt nivel ideologic îl face pe om mai viu și mai plin de viață.

Intrucît în fața mea se află studenți, adică tineri care se găsesc în pragul unei vieți mari, socot necesar să spun că trebuie să vă formați un înalt nivel ideologic, că trebuie să vă însușiți ideologia comunistă. Aceasta vă va aduce o mare fericire, va fi cel mai bine-lăcător antidot împotriva tuturor neplăcerilor care vă așteaptă pe drumul vieții. Cu toate că sunteți studenți ai institutului de metale neferoase și aur, cu toate că vă pregătiți să deveniți ingineri, cu toate că vă deprindeți să lucrați cu obiecte cit se poate de materiale și studiați discipline foarte concrete, cum sînt fizica,

chimia, metalurgia, rezistența materialelor și alte științe, dorința mea ar fi totuși să aveți un nivel ideologic comunist mai ridicat. El nu vă va împovăra viața, ci v-o va ușura, nu vă va împiedeca, ci vă va ajuta să vă orientați în cele mai grele probleme de specialitate. Aș vrea ca nivelul ideologic să se ridice, să crească și să se consolideze pe zi ce trece. Acest lucru este nu numai în avantajul vostru personal, ci și în avantajul întregului vostru colectiv, al întregului stat socialist.

Cu cât fiecare dintre voi va avea un nivel ideologic comunist mai înalt, cu atât mai strâns unit va fi colectivul vostru, cu atât veți opune o rezistență mai dirză dușmanilor Uniunii Sovietice. Totodată, ideologia comunistă constituie un puternic imbold pentru ridicarea nivelului vostru cultural. Și este limpede acest lucru, deoarece ideologia comunistă reprezintă pentru om baza unei culturi autentice și bogate.

În încheiere, dați-mi voie să vă urez succes atât în ceea ce privește însușirea specialității, cât și în ceea ce privește ridicarea nivelului vostru ideologic comunist. (*Aplauze furtunoase*).

Din revista „Istorieskii arhiv”
nr. 6, 1955, pag. 33—39.

**CUVINTARE ROSTITA LA CONSFATUIREA UNIONALA
A ȘEFILOR SECȚIILOR REGIONALE (DE ȚINUT)
DE ÎNVAȚĂMINT PUBLIC ȘI A COMISARILOR POPORULUI
PENTRU ÎNVAȚĂMINT ALE R.S.S.A.**

30 ianuarie 1941

Tovarăși, luînd cuvîntul în cadrul discutării raportului tovarășului Vsesveatski, intenționez să mă limitez numai la cele discutate pe marginea acestui raport. În linii mari sînt de acord cu tezele raportului.

N-aș vrea decît să propun unele completări de ordin practic, fără a atinge problema în ansamblul ei. Voi vorbi despre munca pedagogică în școala noastră, referindu-mă numai la elevii din clasele mici, pînă la clasa a patra inclusiv.

Dar mai întîi dați-mi voie să fac unele observații în legătură cu dezbaterile înșăși. Aproape toți cei care au luat cuvîntul aici au dat foarte multă atenție loturilor experimentale de pe lîngă școli. Și este just; nu putem decît să salutăm atribuirea unor loturi experimentale școlilor. Pentru școli ele prezintă o importanță incontestabilă. Trebuie să facem în așa fel încît fiecare școală de la sate să aibă cît mai curînd un lot experimental.

Deși doresc și eu ca școlile să fie asigurate cu loturi experimentale, nu pot fi de acord cu aceia dintre voi care susțin că succesele obținute în școli trebuie măsurate după succesele obținute pe aceste loturi, ca atare, adică independent de întreaga muncă educativă și didactică desfășurată în școli. Se știe doar că aceste loturi experimentale n-au o importanță în sine, ci una subordonată, ca laborator de educație prin muncă și ca mijloc de studiu practic. Ce ați spune voi despre un director de școală care ar începe să demonstreze succesele obținute de școala lui în domeniul predării fizicii și chimiei numai prin indicii de activitate a laboratorului de fizică și chimie? Desigur că unui astfel de director i-ați spune: nu asta are importanță, fă bine și ne spune cum și-au însușit copiii fizica și chimia, cum i-au ajutat laboratoarele să-și însușească mai bine, mai profund aceste materii.

La fel și în cazul nostru. După părerea mea, succesele obținute pe loturile experimentale de pe lîngă școli trebuie măsurate nu pur și simplu după cifra care indică recolta obținută, deși acest lucru nu ne este de loc indiferent, ci după efectul lor pedagogic în sistemul general de pregătire și educare a elevilor,

adică după măsura în care au îmbunătățit calitatea studiului, după felul în care elevii din clasele mari *au învățat* să muncească, iar elevii din clasele mici *s-au deprins* cu munca. (După cum vedeți, iac aici unele deosebiri : în timp ce elevii din clasele mari trebuie să învețe să muncească, elevii din clasele mici trebuie să se deprindă cu munca). Și de aceea învățătorul, care lucrează cu copiii pe lotul experimental de pe lângă școală, trebuie să cunoască nu numai principiile elementare de agronomie, dar să fie totodată și bun pedagog.

În treacăt fie spus, și în școlile de la orașe în munca sa de zi cu zi, învățătorul sovietic trebuie să cultive în conștiința elevilor respectul profund pentru munca fizică și munca intelectuală, să cultive în rândurile lor ideea că bunurile de care se bucură ei nu cad din cer, ci sînt rezultatul muncii oamenilor. Tocmai de aceea la noi munca este o chestiune de onoare, o chestiune de glorie, o chestiune de vitejie și eroism.

Acum cîteva cuvinte despre rolul și răspunderea organelor de învățămînt public. Este cît se poate de limpede că la noi rolul și răspunderea organelor învățămîntului public pentru pregătirea și educarea tinerii generații sînt mult mai mari și mai înalte decît în orice țară capitalistă.

Prin urmare, de vreți sau de nu vreți, vouă, lucrătorilor din învățămîntul public, vă revine marea răspundere pentru educația copiilor. Această răspundere crește îndeosebi în regiunile industriale, unde un foarte mare procent de copii este educat de organele învățămîntului public. Chiar dacă ați vrea ca răspunderea voastră să fie mai mică, acest lucru nu este cu putință. Dimpotrivă, întrucît la noi numărul diferitelor instituții pentru copii și al școlilor crește, răspunderea organelor învățămîntului public nu scade, ci crește într-una.

Desigur că prin aceasta nu vreau să spun că familia este absolvită de orice răspundere în ceea ce

privește educația copiilor. Nici gînd ! Dar aceasta este altă problemă, pe care nu o voi atinge aici. Pe această temă trebuie să se stea de vorbă separat cu părinții. În orice caz, în primul rînd trebuie să se vorbească cu ei.

În cuvîntul său de deschidere, comisarul poporului pentru învățămînt a spus aici că un foarte important obiect de studiu și de educație este cultura fizică. Și eu socot că educația fizică este un obiect foarte important. Din păcate, însă, tovarășul Potemkin s-a mulțumit să exprime idei generale și dorințele sale. Or, aici ar fi trebuit să se tragă anumite concluzii din actuala situație a culturii fizice în școala noastră și să se indice măsuri concrete în vederea realizării unor îmbunătățiri în această disciplină.

Care este situația culturii fizice în școala noastră ? În practică, dacă nu mă înșel, în orarele școlare se rezervă culturii fizice o oră pe săptămîină. Dar, tovarăși, aceasta este o doză microscopică, ceva în felul tratamentelor homeopatice (*Rîsete*). În țările capitaliste în care se tinde mai mult sau mai puțin să se dea copiilor o educație fizică — de pildă în Elveția, după cîte îmi aduc aminte — culturii fizice i se rezervă două ore pe săptămîină. Pe cînd la noi numai o oră ! Ba mai mult : nici măcar această oră pe săptămîină nu este o oră întreagă. Trebuie să spunem deschis că prin importanța sa o oră de limba rusă, de pildă, este mult mai mare decît o oră de cultură fizică. Aceasta este impresia pe care mi-am format-o din discuțiile cu școlarii. Ei nu prea-și bat capul cu cultura fizică. Gramatica, însă, le dă mult mai multe griji.

De aici deduc că la noi culturii fizice din școli i se acordă multă importanță numai în rezoluții și lozinci, dar nu și în munca practică. După mine, orarul școlii ar trebui să prevadă pentru cultură fizică cel puțin două ore pe săptămîină. Veți spune poate că două ore este prea mult pentru un copil și că uneori localul

școlii nu permite să se facă cultură fizică. Nu contest, problema localului este într-adevăr importantă. Dar eu consider că o bună cultură fizică trebuie lăcută în primul rînd în aer liber. Se poate oare considera că cultura fizică este prea obositoare pentru un copil? Nu, eu, în general, nu socot cultura fizică, dacă este organizată rațional, ca un lucru obositor. Doar ea nu cere copiilor eforturi mintale, dimpotrivă, este o desțindere și un fel de odihnă după lecții.

Ce vrem noi să obținem prin cultură fizică și ce sarcini ne propunem în acest domeniu? Principalul este să-i călim puțin pe copii din punct de vedere fizic, să-i facem mai agili și mai rezistenți, să meargă organizat, adică în rînduri frumos alinate, să-i deprindem să sară și să alerge bine. Sintem împotriva cocoloșirii, a educării unor oameni lipsiți de voință. Noi tindem să educăm oameni puternici, rezistenți, activi. Și de aceea eu socot că cultura fizică trebuie să ocupe un loc important în școală nu numai în vorbe, dar și în fapte. Trebuie să elaborăm un sistem special de exerciții chiar pentru elevii care din anumite cauze sînt scutiți de cultură fizică în general. Și acestor copii trebuie să li se găsească o ocupație. Și, în sfîrșit, trebuie să chibzuim în deosebi cînd e mai bine să se facă cultură fizică: la începutul sau la sfîrșitul orelor de clasă?

Profesorul de educație fizică trebuie să fie nu numai pedagog, dar într-un anumit sens, un om care știe să organizeze jocuri, să se apropie de oameni. În orice caz el nu trebuie să se limiteze la o schemă pur formală de lecții, ci să știe să organizeze jocuri cu copiii, jocuri care să le dezvolte agilitatea, priceperea de a se descurca, prezența de spirit; el trebuie să știe să și cînte cu copiii, pentru a face din ei oameni voioși și veseli. Într-un cuvînt, trebuie să facă în așa fel încît orele de cultură fizică să fie cît mai variate, cît mai atrăgătoare. Aș spune chiar, ca, mai ales pentru clasele mici,

el trebuie să se coboare la nivelul copiilor pentru a se putea adapta caracterului lor. În condițiile noastre, pedagogul trebuie să fie un educator activ, plin de viață (adică trebuie să fie exact opusul faimosului profesor de limbă greacă al lui Cehov), ca să însușească și copiilor dragostea de viață și spiritul activ. Cu atât mai mult aceste calități sînt necesare profesorilor de cultură fizică.

O altă problemă asupra căreia aș vrea să mă opresc este problema rolului și importanței desenului în sistemul general de studiu și educație în școli. Am impresia, tovarăși, că predarea desenului în școlile noastre este cam slab organizată, deși probabil că se ține seama de nota la desen cînd se face media generală (*O voce din prezidiu*: „Da, se ține seama!”).

Aici s-a vorbit foarte mult despre predarea în mod concret. Sînteți pedagogi și înțelegeți ce înseamnă să înveți un copil să deseneze. E mare lucru. Un om care știe și s-a deprins să deseneze, va privi altfel orice obiect nou. El îl va examina sub toate unghiurile de vedere, îl va desena și va păstra imaginea lui în minte. Or, aceasta înseamnă că el va pătrunde mai adînc în însăși esența acelui obiect. Nu mai vorbesc de faptul că și în viața practică desenul este foarte util. Tîndem spre cultură, dorim să facem din toți cetățenii sovietici oameni culți, dar este limpede că subapreciem desenul.

Eu socot că lecțiile de desen trebuie să ocupe în școală locul ce li se cuvine de drept. Asta nu înseamnă, desigur, că trebuie să-i facem pe toți copiii pictori. După cum știți și voi, pentru aceasta mai e nevoie și de talent. Este vorba să-i învățăm pe copii cel puțin noțiunile cele mai elementare de desen, ca să știe să tragă cu mîna liberă o linie dreaptă, să facă un patrat, etc., ca în general, să aibă mîna suficient de exersată. Acest lucru este necesar, printre altele, și pentru caligrafie. Căci este o realitate, tovarăși, faptul că la noi cel puțin 50% dintre elevi scriu urît. (*O voce din sală*: „Just”).

È just, așa e... Dar voi ce păziți? Se pare că la voi copiii se pricep să crească niște ridichi admirabile, dar nu pot scrie frumos cuvântul „ridiche” (*Risete. Aplauze prelungite*).

Toate acestea vor fi de ajutor mai târziu elevilor și la desenul liniar.

Oamenii vorbesc de caracterul concret al învățămîntului, de apropierea predării de natură, de viață. Dar cînd spun că copilul trebuie să știe să tragă o linie dreaptă, nu este oare aceasta o cerință pe linia învățămîntului concret? Eu am peste șaizeci de ani, dar nu pot să trag o linie dreaptă. Aceasta nu mai depinde de voința mea, ci este, ca să spunem așa, rezultatul unor condiții obiective. Și aș vrea ca pentru copiii noștri să nu existe asemenea condiții obiective, ci ei să poată trage o linie dreaptă, să deseneze un poligon, un cerc. Aceasta le va fi de folos în viață, ca o deprindere practică esențială.

Tovarășul Vsesveatski a arătat în raportul său că la noi se desenează puțin și prost hărți geografice, în special din memorie. Eu cred că, în legătură cu aceasta, ar trebui să introducem în școli studiul geografiei locale. De pildă, dacă școala se află în raionul „Frunze” cîn orașul Moscova, elevii să învețe bine geografia acestui raion, să deseneze harta raionului, pe care să figureze școala lor, casele din jur, străzile, piețele etc. Dacă școala este într-un sat, copiii să studieze și să deseneze harta teritoriului sovietic sătesc respectiv. De regulă sovietele sătești n-au asemenea hărți și ar fi un lucru bun dacă elevii s-ar apuca să întocmească hărți ale satelor și comunelor respective. Cele mai bune vor putea fi atîrnate în școală, unde să rămînă pînă cînd se vor întocmi hărți și mai bune.

Noi toți vorbim foarte mult de cultivarea patriotismului. Or, educarea acestui sentiment începe cu o mai profundă cunoaștere a Patriei. Prin urmare și din aceste considerente trebuie să se studieze geografia lo-

cală. Dar, în afară de aceasta, prin studierea geografiei locale trebuie să se urmărească deprinderea copiilor de a se orienta bine în localitate. Vă garantez că ei vor face acest lucru cu foarte mult interes ; nici o moviliță, nici un pîrîiaș și nici o rîpă nu va scăpa atenției lor. Totul va fi consemnat în amănunțime pe hartă.

Mă gîndesc că atunci cînd elevii vor desena din memorie, să zicem harta R.S.F.S.R. (știu că elevilor din clasele mari li se dau asemenea teme), ei își vor aduce aminte cum au studiat și au însemnat cîndva pe hartă teritoriul satului lor, al raionului, al orașului. Totodată, ei își vor aminti și de natura pe care au reprezentat-o pe hartă. De aceea, harta R.S.F.S.R. nu va reprezenta în mintea elevilor o imagine grafică moartă, ci le va apărea ca un complex de imagini vii, concrete.

Acestea sînt considerentele de ordin practic pe care am vrut să le aduc în cadrul dezbaterilor generale pe marginea raportului tovarășului Vsesveatski. Am vorbit despre propunerile mele, cu toate că, vorbind cînstît, nu sînt ale mele, originale, în sensul strict al acestui cuvînt. Toate acestea le-am învățat de la vechii pedagogi ruși, în cea mai mare parte de la Ușinski. Și doar el a scris în urmă cu 80 de ani. Dar, tovarăși, ce lucruri folositoare ! Noi trăim mai tirziu cu 80 de ani, la noi este orînduirea socialistă. Dar văd că ideile pe care le-a dezvoltat la timpul său Ușinski și pe care eu le-am prezentat aici ca propuneri practice — sînt idei pedagogice, autentice. Mai mult, consider că numai în societatea noastră, socialistă, ele pot fi înlăptuite în întregime. (*Aplauze prelungite. Întreaga asistență se ridică în picioare*)

M. I. Kulinin : „Articole și cuvîntări despre educația comunistă”
Ucipedghiz, 1951, pag. 119—123.

**SCRISOARE ADRESATA ELEVILOR ȘI MAIȘTRILOR
ȘCOLII REZERVELOR DE MUNCĂ NR. 36,
DIN ORAȘUL GORLOVKA, REGIUNEA STALINO, R.S.S.
UCRAINEANĂ**

Martie 1941

Am primit darul trimis de voi¹, pentru care vă mulțumesc din suflet. Examinându-l însă, am constatat că nu toate mostrele de lucrări executate de voi în primele luni de școală pot fi considerate ca satisfăcătoare.

De pildă, filetul șurubului la menghina de mină nu prea e bine făcut. Diferitele ciocane sînt lucrate foarte grosolan. Dacă ați fi pus o linie ați fi văzut că suprafețele unui ciocan sînt convexe, iar ale celuilalt — concave. Un lăcătuș iscusit nu va face niciodată așa ceva. Laturile celor două echere nu sînt drepte. Puneți-le pe muchie unul lîngă altul și veți vedea că rămîne o mare distanță între ele. Compasul este mai mult sau mai puțin satisfăcător executat, dar sincer vorbind și el lasă mult de dorit.

Nu mă voi referi la celelalte scule trimise de voi. Un lucru este limpede: elevii trebuie să învețe și iar să învețe, iar maiștrii să supravegheze cu mai multă strictețe felul cum lucrează ei și să-i ajute să devină într-adevăr lăcătuși cu înaltă calificare, ca ei să dea dovadă de gust ales în munca lor.

Sper că nu mă veți înțelege greșit și nu vă veți supăra pentru această scrisoare. Tocmai pentru că vă doresc din suflet succes, m-am hotărît să vă scriu tot ce gîndesc. Vă rog să nu vă necăjiți și să nu vă descurajați. Să nu uitați că nici o învățătură nu vine din-

¹ La începutul lui martie 1941, elevii școlii rezervelor de muncă nr. 36 (orașul Gorlovka, R.S.S.U.) i-au trimis lui M. I. Kalinin în dar, în cinstea sesiunii Sovietului Suprem al U.R.S.S., o trusa de scule de lăcătușerie și mostre de lucrările executate în primele luni de școală ale elevilor. (Nota red. ruse).

tr-o dată și nici ușor. Trebuie să învățați cu tragere de inimă, cu pasiune și atunci veți învinge toate greutățile.

Salutări și cele mai bune urări
Al vostru, *M. Kalinin*

Se publică pentru prima oară. Arhiva Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., f. 78, op. 1, d. 27.

**CUVINTARE ROSTITA LA ADUNAREA ELEVILOR
DIN CLASELE A VIII-A, A IX-A ȘI A X-A
ALE ȘCOLILOR MEDII DIN RAIONUL LENIN,
ORAȘUL MOSCOVA**

17 aprilie 1941

Tovarăși, deși vin destul de des în contact cu tineretul, nu-mi este prea ușor să mă pătrund de sentimentele și stările voastre sufletești. Și e lucru foarte lesne de înțeles, sînt cam vreo 50 de ani de cînd am fost și eu de vîrsta voastră. În acest răstimp, multe din cele prin care am trecut în tinerețe le-am uitat, iar ceea ce mai țin minte vi se va părea, desigur, că sînt lucruri foarte de demult. Dacă v-ar întreba cineva cum vă închipuiți voi viața tineretului din vremurile acelea, v-ar veni, probabil, foarte greu să răspundeți, prea e mult de-atunci.

Cu toate acestea, eu socot că viața tineretului de acum 40—50 de ani prezintă și pentru voi un anumit interes. Fără să pretind că aș fi cunoscut prea bine acest tineret, cu toate meritele și cusururile lui, aș dori să vă zugrăvesc o imagine, chiar de nu va fi prea vie, a vieții și preocupărilor tineretului din acea vreme, să vă arăt care erau tipurile reprezentative din rîndurile lui, care erau păsurile și aspirațiile lui

și ce îl frământa. Am să vă vorbesc îndeosebi despre tineretul muncitoresc, în mijlocul căruia am trăit mai mult.

E drept că mai eram încă legat, mai mult sau mai puțin strâns, și de tineretul sătesc. Dar ce aş putea să vă povestesc despre viața tineretului sătesc din acele timpuri? Nimic interesant, nimic instructiv. În marea lor majoritate, flăcăii și fetele de la țară erau veșnic împovărați de muncă și de nevoile de acasă. Nici tineretul muncitoresc, desigur, n-o ducea prea bine, avea însă unele avantaje, fie și numai în sensul că orizontul lui era mult mai larg, putea să vadă și să cunoască mai multe. Orizontul tineretului sătesc era limitat la interesele satului și nu prea știa ce se petrece dincolo de bariera acestuia. De cum ajungea la 13—15 ani, era înhămat la muncă. Iar la 18—19 ani situația tinărului de la țară era pecetluită: se însura, pleca de la tatăl lui, și cum-necum își înfiripa un cămin.

Pe studenți nu prea i-am cunoscut, deși am venit uneori în contact cu ei. Dar a veni uneori în contact nu înseamnă, desigur, a cunoaște. Pe studenți îi priveam, ca să spun așa, de la distanță. Trebuie să țineți seama și de faptul că ei reprezentau pentru mine o altă clasă. Totuși lupta studențimii nu rămânea neobservată de masele muncitoare. O dată cu simpatia față de această luptă, creștea și se întărea simpatia sa față de studenți.

Așadar, când vorbesc despre tineretul din trecutul îndepărtat am în vedere, mai ales, tineretul muncitor.

Cum era tineretul muncitoresc din acele timpuri? Care erau tipurile reprezentative din rîndurile sale? Ce-l interesa, ce-l frământa, ce gânduri nutrea?

În rîndurile tineretului muncitoresc din acele timpuri existau tipuri destul de variate, probabil tot atât de variate ca și în rîndurile voastre.

Primul tip. Aceștia erau oameni care căutau ca, pe orice cale și folosind orice tertipuri, să iasă din mediul muncitoresc, să ciștige mai bine, să se îmbrace mai bine, să capele o „spoială de cultură”, mai ales

în ceea ce privește hainele, să intre în legături cu funcționarii din fabrici, să se însoare cu fetele lor, pentru ca, la momentul oportun, să se poată ridica la vreo funcție în ierarhia administrativă. Desigur, oameni de acest fel erau puțini în rândurile tineretului și nu aveau importanță politică.

Al doilea tip. Erău cei sînguincioși, care erău ucenici în fabrici, sau care-și terminaseră ucenicia și începuseră să cîștîge. Nu-i interesa altceva decît să cîștîge, să-și aranjeze un cămin plăcut și bunăstarea personală. Munca în producție și bunăstarea personală — aceasta constituia sfera intereselor lor dincolo de care nu mergeau. Tipul acesta avea reprezentanți mult mai numeroși decît primul tip. Dar nici ei nu formau decît o minoritate neînsemnată.

Uneori printre tinerii muncitori se întîlneau denunțatori și lingușitori, dar numărul lor era foarte mic. Erău cu adevărat cazuri izolate. Acești oameni căutau să-și îmbunătățească situația prin servilism și denunțuri. Ei aveau legături cu maiștri, cu poliția și cu direcțiile fabricilor. În mediul muncitoresc nimeni nu putea să-i sufere. Erău veșnic înconjurați de o atmosferă de dispreț general, li se plătea cum se cuvine pentru atitudinea lor mișelească, iar de multe ori erău pur și simplu bătuți.

Dar tipul caracteristic pentru covîrșitoarea majoritate a tineretului muncitoresc era tînărul cu o stare de spirit opoziționistă față de rînduielile sociale și politice din acea vreme. Și din rîndurile acestor tineri au ieșit adevărații luptători revoluționari. În majoritatea sa, tineretul muncitoresc a fost întotdeauna un sprijin de nădejde al partidului nostru. El forma detașamentul de luptă al muncitorilor, care în perioadele de grevă și protest avea rolul cel mai activ, sub conducerea membrilor de partid.

Nu se poate spune însă că atitudinea opoziționistă a tineretului muncitoresc a avut de la bun început un caracter pe deplin conștient. Atitudinea aceasta ră-

bufnea adeseori în mod spontan și se manifesta prin aceea că maiștrii răi — lingăii patronului — polițiștii etc. erau luați la bătaie.

Cu timpul, sub influența propagandei socialiste și sub conducerea intelectualilor marxiști, tinerii muncitori au început să formeze cercuri ilegale, spre care se îndreptau oamenii cu oarecari licăriri de conștiință socială. Acești oameni cugetau tot mai adânc asupra situației clasei muncitoare și asupra multor alte probleme ale vieții sociale. Ei citeau cu nesăț literatură marxistă, aprofundau teoria socialismului științific, se ocupau serios de pregătirea lor, ridicându-și nu numai nivelul politic, ci și nivelul cultural. În aceste cercuri se purtau discuții aprinse, în spirit tovarășesc, atât în jurul problemelor politice de actualitate, cât și în jurul cărților citite. Astfel se forma conștiința de clasă, conștiința socialistă a celor mai înaintați reprezentanți ai tineretului muncitoresc.

Și trebuie să vă spun că membrii cercurilor marxiste ilegale erau oameni care se bucurau de un mare prestigiu nu numai în rîndurile tineretului, ci și printre muncitorii vîrstnici. Cu toate că activitatea lor se desfășura în mod conspirativ, o bună parte din muncitori o cunoșteau și îi ajutau cu grijă în realizarea inițiativelor revoluționare.

În aparență, noi nu ne prea deosebeam de ceilalți muncitori. La fel ca și ceilalți tineri muncitori, umblam prin ceainării și localuri, și cîteodată, cînd ne întorceam noaptea de la lucru, ne furișam în grădini străine, bineînțeles numai așa, de poznași, ca să ne arătăm curajul, și nu pentru că am fi fost chiar atât de dornici de mere. Îmi amintesc, parc-ar fi fost ieri, că la una din grădinile de lingă uzina Putilov era un paznic care avea o armă încărcată cu sare. Cum să nu te fi furișat în grădină cînd riscai să primești o încărcătură de sare? (*Risete*).

Mergeam la serate, ne întâlneam cu fetele, ne plimbam. Cînd ne duceam în grădina publică ca să ne plimbăm, săream cîteodată gardul. (*Risete*). Nu

săream gardul fiindcă nu aveam zece copeici în buzunar, ca să plătim intrarea. Nu, bani aveam, ciștigam și puteam plăti cîțiva gologani. Dar vezi că dacă săream gardul exista totuși un risc: puteau să te prindă și să te scoată din grădină „cu alai”. Și atunci cum să nu sari? (*Risete*). Săream gardul și ne plimbam cu fetele. Ne plimbam tot așa cum vă plimbați și voi. Nu știu, firește, cum vă plimbați voi, dar cred că tot așa cum a fost și acum 40—50 de ani. Se pare că în această privință lucrurile nu s-au schimbat prea mult. (*Risete*).

Așadar, în aparență noi duceam viața cea mai obișnuită. Privind de la distanță nu se putea observa nimic deosebit.

Totuși noi ne deosebeam de restul tineretului muncitoresc. În ce consta această deosebire? Ne deosebeam prin faptul că interesele noastre de zi cu zi făceau încetul cu încetul loc intereselor generale ale muncitorilor. Studiul în cercurile ilegale și cititul literaturii revoluționare ne lărgeau orizontul politic, dînd vieții noastre un conținut de idei. Înainte, socoteam samavolniciile revoltătoare ce aveau loc la fabrică ca niște abuzuri răzlețe, pe cînd acum începuserăm să vedem în ele un sistem de asuprafire a clasei muncitoare, în general, nu numai din partea direcției fabricii și a patronilor, ci și din partea autocrației.

În aparență nu se schimbase parcă nimic. Ne plimbam cu fetele, mergeam la întâlniri, dansam la serate și înfiripam firește și romane de dragoste. (*Risete*). Dar în cugetele noastre era acum ceva mai mult decît „sfîrșitul fericit după modelul american” în evoluarea romanelor noastre de dragoste. Gîndurile noastre erau îndreptate spre munca obștească și chiar cînd eram la serate ne gîndeam cum am putea să le folosim pentru țelurile noastre revoluționare.

Astfel, treptat și oarecum pe neobservate am intrat într-o viață cu conținut de idei. Or, nu există viața mai frumoasă și mai interesantă decît aceasta. Iată în ce consta deosebirea dintre noi și ceilalți tineri

muncitori, de care am fost întotdeauna strins legați și pe care ne-am bizuit întotdeauna în munca noastră revoluționară.

Firește că posibilitățile de a ne ridica la o astfel de viață erau mult mai limitate decât posibilitățile de care dispune în momentul de față tineretul sovietic, de care dispuneți în deosebi voi, elevii claselor mari ale școlii medii. Și este foarte lesne de înțeles.

În primul rînd, noi nu învățam la liceu, învățămîntul fiindu-ne inaccesibil. Mai mult: nu fiecăruia dintre noi îi era dat norocul să termine măcar școala primară. Prin urmare, în această privință voi sînteți într-o situație mult mai bună decât tineretul muncitoresc din acea perioadă și chiar numai datorită acestui fapt aveți mai multe posibilități pentru o viață cu conținut de idei.

În al doilea rînd, muncitorii înaintați, cu conștiință de clasă, erau prigonți în vremurile acelea; erau dați afară din fabrici, arestați, deportați etc. Noi nu ne puteam, deci, traduce ideile în fapt decât în mod ilegal. Așadar, omul care în timpurile acelea dorea să se dezvolte politicește, să muncească pentru binele clasei muncitoare și al poporului său, să meargă pe calea progresului nu avea în fața lui decât un drum îngust, presărat de spini, pe care nu-l puteau urma, firește, decât foarte puțini. În fața voastră însă se deschide, pe acest tărîm, un spațiu nemărginit. Aveți toate condițiile necesare — numai să munciți.

Dar de m-ați întreba dacă nu am regretat în vremurile acelea că mi-am ales tocmai acest drum în viață, v-aș răspunde: pentru un om care tindea la o viață mare și nu la o viață îngustă, filistină, care nu tindea numai să-și asigure buna stare personală, pur mic-burgheză, pentru un om care dorea să trăiască într-adevăr o viață frumoasă și interesantă, nu exista alt drum decât acesta! S-ar părea că vă vorbește numai despre mine. Dar nu este așa. Eu nu sînt decât unul dintre cei mulți și tot ce v-am spus este valabil pentru sute de oameni cu aceeași dezvoltare și aceeași

concepție despre viață ca și mine. Am avut numai mai mult noroc, în sensul că pot să stau astăzi în fața voastră și să vă vorbesc cu inima deschisă, pe când cei mai mulți din generația mea au murit, probabil, demult.

Așadar, o viață plină de conținut, o viață dedicată unui țel, este cea mai bună, cea mai interesantă viață ce se poate trăi...

Să trăiești o viață mare, plină de conținut, înseamnă să te identifici cu interesele obștești ale clasei celei mai înaintate și mai progresiste a timpului tău, în prezent cu interesele poporului sovietic, cu interesele Patriei socialiste. Dacă vă veți identifica cu aceste interese, dacă toate preocupările voastre vor avea drept țință să ridice și mai mult poporul nostru, să facă să crească și mai mult forța economică și militară a patriei noastre, dacă vă veți consacra toate forțele luptei pentru victoria deplină a comunismului și această idee măreață va domina în conștiința voastră, nu mă îndoiesc că veți trăi într-adevăr o viață mare.

Tovarăși, tineretului din toate timpurile și toate generațiile îi este proprie tendința de a se lăsa dus de visuri și fantezii. Acesta nu este un cusur, ci o calitate de preț. Nici un om activ și care gîndește normal nu se poate lipsi de fantezie. Dar tinerii au această înclinare mult mai pronunțată decît vîrstnicii. Pe vremea noastră, țeseam și noi fantezii bogate și variate. Fanteziile fiecăruia dintre noi depindeau de inteligența și de gradul său de dezvoltare. Bineînțeles, însă, că limitele pînă unde putea să zboare fantezia noastră, ca să spun așa „plafonul” ei, nu pot fi comparate cu limitele pînă unde poate zbura azi fantezia voastră, cu „plafonul” ei. Și cu toate acestea, precum ați văzut, foarte mulți reprezentanți ai tineretului muncitoresc din acele vremuri visau la o viață mai bună, mai rațională. Cred că în această privință aveam multe trăsături comune cu voi.

În treacăt fie zis, și eu am avut multe visuri. Astfel, pe la 15 ani visam să fiu marinar. Pe atunci nu lucram încă la fabrică. Și, pregătindu-mă pentru viața aspră de marinar, am dormit trei luni pe podeaua goală. Voiam să mă călesc și-mi spuneam: ce fel de marinar e acela care doarme în pat? (*Risete*).

Cred că și capetele voastre sînt pline de fantezii din acestea. Sînteți elevi de clasa a IX-a și a X-a. E tocmai vîrsta cînd omul este prins de fantezii și de năzuința de a face lucruri mari. Și nici n-ar putea fi altfel. Ce fel de tineri sovietici ați fi voi, dacă n-ați visa la o viață mare, dacă fiecare din voi n-ar dori să mute munții din loc sau să răstoarne globul pămîntesc cu pîrghia lui Arhimede? (*Risete*).

Dar, după cum am mai spus, vouă vă este mai ușor să porniți la lupta pentru o viață mare decît ne-a fost nouă. Dacă m-ați întreba cum să pășiți în mod practic pe această cale, v-aș răspunde că deocamdată nu vi se cer prea multe, pentru că mai sînteți încă pe băncile școlii. Pentru început, ca să zic așa, pentru a pune fundamentul, pentru a deveni creatorii unei vieți mari, trebuie să vă însușiți trei obiecte ale programului școlar. Numai trei! Vedeți ce modest sînt. (*Risete*).

În primul rînd trebuie să cunoașteți bine limba rusă. Socot că cunoașterea la perfecție a limbii ruse este un factor foarte important pentru dezvoltarea generală a unui om. Căci orice știință veți studia în viitor, mai cu seamă dacă veți face studii umaniste, ca și orice sferă de activitate socială reclamă neapărat o bună cunoaștere a limbii ruse. Și chiar în viața de toate zilele e nevoie de cunoașterea limbii ruse, pentru a-ți putea exprima corect și precis gîndurile, sentimentele și emoțiile cele mai profunde. Dacă cineva vrea să le împărtășească și altora trebuie să le exprime în propozițiuni corect întocmite din punct de vedere al sintaxei și al morfologiei.

Cred că adeseori îi auziți pe colegii voștri spunînd: „Înțeleg și cunosc bine problema, dar nu pot să mă exprim”. (*Risete*). Și de ce nu știu să se exprime? Pentru că nu stăpinesc limba maternă. Închipuiți-vă că un tînăr vrea să scrie o scrisoare unei iete. Să presupunem că asta ar fi fost acum vreo 50 de ani. Și scrie: „Draga mea, te iubesc nespus de mult. (*Risete*). Sentimentele mele sînt atît de mari încît n-am cuvinte să le exprim”. (*Risete*). Desigur că o fată simplă, naivă, ar fi exclamat: „Ce frumos!” (*Risete*). Dar dacă fata n-ar fi fost nici simplă, nici naivă, ci o fată instruită, ar fi spus: „Bietul băiat, tare-i prost, săracul!” (*Risete — aplauze*).

Studiul limbii materne este un lucru foarte important. Cele mai înalte realizări ale minții omenești, cele mai profunde cunoștințe și sentimentele cele mai înflăcărâte vor rămîne necunoscute oamenilor dacă nu vor fi exprimate clar și precis în cuvinte. Limba este instrumentul de exprimare a gîndului. Și gîndul devine gînd numai atunci cînd a fost exprimat, cînd a fost exteriorizat cu ajutorul graiului, sau, cum ar spune filozofii, cînd a fost transmis și obiectivizat. Iată de ce spun că cunoașterea limbii materne este principalul lucru de care aveți nevoie în munca voastră viitoare.

Al doilea obiect a cărui cunoaștere o socotim indispensabilă pentru voi este matematica.

De ce acord atîta importanță matematicii? De ce o socotim o știință atît de importantă, tocmai în condițiile actuale, tocmai pentru voi, tineretul studios sovietic?

În primul rînd, matematica disciplinează mintea și te obișnuiești să gîndești logic. Nu degeaba se spune că matematica este o gimnastică a minții. Sînt convins că vă zumzăie capul de idei (*risete*) dar aceste idei trebuie sistematizate, disciplinate, îndrumate, dacă se poate spune așa, pe făgașul unei activități utile. Și tocmai matematica vă va ajuta să faceți acest lucru. Dar aceste considerente sînt mai

potrivite pentru savanți decît pentru voi și nu cred că ele ar putea constitui pentru voi un imbold prea serios pentru a studia matematica.

În al doilea rînd, și asta o să vă intereseze probabil mai mult, matematica are un imens cîmp de aplicare. Orice studii veți urma, la orice facultate v-ați înscrie, în orice domeniu ați lucra, pretutindeni este nevoie de cunoașterea matematicii, dacă vreți ca activitatea voastră să însemne ceva. Care dintre voi nu visează acum să devină marinar, aviator, artilerist, muncitor calificat în una din ramurile industriei noastre, constructor, metalurgist, lăcătuș, strungar etc., specialist în culturi de cîmp, crescător de vite, horticultor cu experiență etc., inginer de drumuri, mecanic de locomotivă sau lucrător în comerț? Dar toate aceste profesii cer o bună cunoaștere a matematicii. Și de aceea, dacă vreți să fiți părtașii unei vieți mari, atunci acumulați cunoștințe în domeniul matematicii, atîta timp cît aveți posibilitatea s-o faceți. Matematica vă va fi apoi de un imens ajutor în întreaga voastră muncă.

Să vă dau un exemplu. Unul din cei mai mari oculiști din Moscova mi-a spus că un oculist care nu cunoaște bine fizica este un oculist prost. Nu l-am întrebat la ce parte a fizicii se referă, probabil că la optică. Iar optica constă aproape în întregime din formule matematice. Așa este? Cam așa. (*Risete*). Vedeți dar că matematica va fi necesară și aceloră dintre voi care vor studia medicina.

Al treilea obiect pe care-l socot extrem de important pentru voi este... dar mă tem că veți fi foarte mirați de ceea ce am de gînd să vă spun și, poate, nu veți fi în totul de acord cu mine; totuși trebuie să vă spun. Dacă nu voi reuși să vă conving pe deplin, mă voi strădui cel puțin să vă fac să vă gîndiți la importanța acestui obiect. Poate că veți începe să reflectați asupra acestui lucru și atunci voi considera că mi-am atins scopul. Care este acest obiect? Este cultura fizică. (*Risete, aplauze*). Văd că unii s-au

bucurat, probabil fiindcă nu am numit alte obiecte care ar cere o mai mare încordare intelectuală.

De ce am pus cultura fizică pe același plan cu matematica și limba rusă? De ce o socot unul din principalele obiecte de studiu și educație?

În primul rînd, fiindcă doresc ca voi toți să fiți cetățeni sovietici sănătoși. Dacă din școala noastră vor ieși oameni cu nervi zdruncinați și cu stomacuri deranjate (*risete*), care să aibă în fiecare an nevoie de cură la stațiuni balneo-climaterice, ce treabă ar fi și asta? Unor astfel de oameni le va fi greu să fie fericiți în viață. Ce fericire poate fi fără sănătate? Bărbații și femeile care vor constitui schimbul de mîine trebuie să fie oameni sănătoși.

În al doilea rînd, insist asupra culturii fizice pentru că doresc ca tineretul nostru să fie rezistent și agil. E drept că nu toți oamenii se nasc sănătoși, agili și rezistenți. Dar sînt și unii care se nasc, cum se spune, cu o sănătate de fier. Ei își păstrează sănătatea și în cele mai nefavorabile condiții de viață. De aceea se și spune: are o sănătate de fier. Dar numărul lor este foarte mic. În medie, oamenii își dezvoltă și își întăresc sănătatea cu timpul. Cu atît mai mult se poate spune acest lucru despre rezistență și agilitate: ele sînt lucruri care se pot dobîndi.

Un exemplu de felul în care cineva poate să-și dezvolte rezistența prin antrenament ne oferă Suvorov. Vă dau acest exemplu deoarece cred că ați văzut cu toții filmul despre Suvorov. Vă amintiți că era un copil atît de plătînd, încît părinții săi nici nu se gîndeau să-l consacre carierei militare. Cu toate acestea, el a reușit să se oțelească în așa măsură, încît în cele din urmă a devenit unul dintre cei mai rezistenți oameni ai timpului său și a trăit, după cîte îmi amintesc, pînă la 70 ani. Așa e sau nu? Căci doar voi trebuie să știți istorie, nu eu. (*Risete*).

Ei bine, noi dorim ca oamenii sovietici, și în primul rînd voi, tineretul studios, să fiți rezistenți și agili ca Suvorov. Iar un succes cît de mic în acest

domeniu trebuie privit ca o mare realizare a statului sovietic. Vă recomand să citiți cartea „Luptele din Finlanda”. Este o carte foarte groasă, în două volume. Când m-am sfătuit cu un prieten al meu dacă să v-o recomand sau nu, el mi-a spus să nu v-o recomand, că prea e voluminoasă și oricum n-o s-o citiți. El e profesor și vă cam cunoaște. În locul acestei lucrări mi-a propus să vă recomand alte cărți despre luptele din Finlanda, mult mai puțin voluminoase. Totuși eu m-am hotărât să vă recomand această carte în două volume. Cred că dacă o veți lua în mână, o veți citi pînă la capăt, atît este de interesantă și instructivă.

De ce este interesantă această carte? Ea nu ne dă un tablou general al războiului, dar prin toată expunerea străbate, ca un fir roșu, ideea că războiul modern cere o cunoaștere perfectă a artei militare, o însușire magistrală a tehnicii de război moderne, cere o imensă încordare a forțelor fizice, un efort colosal, rezistență și iar rezistență, cere o agilitate excepțională, ingeniozitate și capacitate de orientare în cele mai complicate condiții de luptă. Fără a avea toate aceste calități nu poți lupta în vremurile noastre. Or, voi trebuie să vă pregătiți sînguincios pentru îndeplinirea celei mai mărețe, celei mai sfinte datorii de patrioți sovietici. Și în acest scop trebuie în primul rînd să vă căliți fizicește, să fiți rezistenți, sănătoși și agili.

Dar cultura fizică vă este necesară și pentru viața de toate zilele. Cum poate fi fericit un om care suferă de ulcer la stomac? (*Risete*). Dacă omul este sănătos și toate organele lui funcționează normal, dacă are poftă de mîncare, nu suferă de insomnii etc., va suporta mai ușor vicisitudinile vieții. Și, pentru a fi oameni sănătoși, pentru a vă putea bucura din plin de viață, trebuie să faceți sport.

Am impresia că în școlile noastre elevii sînt, dacă mă pot exprima astfel, prea intelectualizați. Intelectualizați nu în sensul că devin intelectuali, ci în sensul că sînt crescuți în puf și nu sînt învățați să

prețuiescă munca fizică. N-aș putea spune precis cine anume este vinovat de acest lucru, dar faptul rămîne fapt. Probabil că în oarecare măsură, în această privință se mai face încă simțită influența mentalității vechi în ceea ce privește munca fizică. Și poate chiar că familia poartă cea mai mare parte din vină, dar nici școala nu combate cum se cuvine această influență. Ea nu educă îndeajuns pe copii în spiritul unei atitudini comuniste față de munca fizică. De aceea, multor copii nu le place să facă o muncă fizică, o disprețuiesc ca pe ceva umilitor și înjositor. Eu socot că aceasta este o foarte mare greșeală. La noi orice muncă este respectată. Nu există la noi muncă de mîna întîi și muncă de mîna a doua. În țara noastră munca zidarului, ca și munca savantului, a portarului, a inginerului, a dulgherului, a pictorului, a îngrijitoarei de porci, a artistei, a tractoristului, a agronomului, a vînzătorului, a medicului etc., sînt deopotrivă o chestiune de cinste, glorie și eroism.

Fiecare tînăr sovietic trebuie să prețuiescă munca fizică și să nu se dea înlături de la munca cea mai simplă. Fiți siguri că acei dintre voi care vor fi deprinși cu munca fizică vor cunoaște mai bine viața, că acei care vor ști să facă singuri strictul necesar: să spele și să cîrpească rufe, să gătească mîncare, să-și deretice camera etc., cei care vor cunoaște o meserie oarecare niciodată nu se vor pierde.

Am avut cîndva prilejul să citesc scrisorile pedagogice ale cunoscutului filozof englez John Locke, care a trăit cu peste 250 de ani în urmă. Adresîndu-se claselor dominante din Anglia, el spunea: nu obișnuiți copiii voștri să doarmă pe un pat moale: educați-i în așa fel, încît orice culcuș să li se pară moale, căci, cînd pleci într-o călătorie n-ai să cari cu tine așternutul, iar în război nici vorbă de așa ceva. Dacă un tînăr gentleman se deprinde să doarmă pe un pat tare, nu va fi nevoie să-l obișnuiți să doarmă pe moale, cu asta lesne se va deprinde oricînd. Afară de aceasta John Locke recomanda pă-

rinților să învețe neapărat pe copiii lor cîteva meserii, dintre care pe una s-o cunoască temeinic. E un lucru care prinde bine întotdeauna și poate fi de folos chiar și unor oameni foarte învățați, cînd vor dori să se recreeze după o muncă cerebrală încordată. Și cu atît mai mult va fi de folos cînd soarta îi va fi potrivnică.

După cum vedeți, în momentul cînd puterea Angliei era în creștere, ideologii claselor exploata-toare le sfătuiau să-și educe copiii în așa fel, încît să prețuiască munca fizică, să nu se dea înlături de la munca simplă și să se străduiască să fie pregătiți pentru orice condiții de viață. Și toate acestea se făceau pentru a întări și mai mult dominația exploa-tatorilor.

Dar, dacă copiii capitaliștilor și moșierilor englezi dădeau ascultare acestor recomandări de a respecta munca fizică, dacă nu se dădeau înlături de la munca simplă și căutau să se călească pentru a suporta mai ușor încercările vieții, cu atît mai mult ar trebui să înțeleagă acest lucru tineretul sovietic. Unde și cum vă puteți voi îndeletnici cu munca fizică? În primul rînd vă puteți deprinde cu munca fizică acasă. De asemenea, trebuie să căutați să de-veniți cît mai rezistenți și mai agili.

La noi se pune deseori întrebarea: care va fi profilul moral al omului societății comuniste? Eu aș dori ca omul sovietic să fie un om sănătos, puternic, rezistent și neînduplecat față de dușmanii patriei noastre, să fie un luptător excelent pentru poporul său, pentru victoria deplină a comunismului. Și nu pot admite ideea că în marea sa masă tineretul nostru n-ar dori să lupte. Ar fi ceva nefiresc. Așa este? (*Voci*: „Așa e, așa e”). Bineînțeles, oameni sînt de toate felurile. Dar eu vorbesc de marea majo-ritate. Rezultă deci că trebuie să deveniți oameni puternici, agili, rezistenți, să fiți în stare să faceți față oricăror încercări și să învingeți orice greutate.

Și acum judecați și voi ce se poate spune despre niște oameni de felul celor despre care se scrie într-o corespondență publicată de curînd în „Pravda” sub titlul: „Tineri trîntori”. Corespondentul a stat de vorbă în colhozul „O.G.P.U.” cu Victor N. un tînr de 18 ani. „Fiu de colhoznic, Victor a terminat școala de 7 ani încă de acum doi ani, iar acum nu face nimic, stă acasă, sau cum spune el, „prinde puteri”. La întrebarea de ce nu lucrează în colhoz, flăcăul a făcut o mutră acră.

— N-am făcut eu școala de 7 ani ca să lucrez în colhoz — a răspuns el. Să lucreze acolo Andriușka schiopul, eu am să-mi găsesc o ocupație mai curățică, pot să ocup și o slujbă într-o instituție!...”

Cînd am citit această corespondență, mi-am spus că pe lîngă toate celelalte acest Victor N. trebuie să fie și un om complet incult. Dacă timp de doi ani după terminarea școlii a stat fără să facă nimic, este foarte probabil că și la școală a învățat de mîntuială, trecînd cu chiu cu vai dintr-o clasă în alta, că prin urmare nici carte nu știe ca lumea. Or, dacă-i așa, e de presupus că nu e bun nici să ocupe un serviciu la o instituție. Și oare în colhozurile noastre nu este nevoie acum de oameni cu carte? Se poate oare face astăzi agricultură fără ajutorul științei? Bineînțeles cu o asemenea „filozofie”, noi nu putem fi de acord. E o „filozofie” vătămătoare, pe care trebuie s-o combatem cu hotărîre. Trebuie să ne străduim ca din școlile noastre să nu iasă asemenea oameni. Poporul sovietic nu poate tolera trîntori. Căci altfel ce s-ar întîmpla? Noi am făcut revoluție ca să-i doborîm pe trîntori și pe pierde-vară și, poftim, se ridică alți trîntori și pierde-vară. Nu, acest lucru este inadmisibil și o parte din răspundere are aici școala.

Tovarăși, cînd v-am vorbit despre limba rusă, matematică și cultură fizică, n-am înțeles cîtuși de puțin să diminuez importanța altor obiecte de studiu. Deci asta nu înseamnă că puteți neglija toate cele-

lalte obiecte. Am insistat asupra acestor trei obiecte numai fiindcă le socot ca o bază care vă înlesnește însușirea celorlalte materii și vă dă posibilitatea de a vă crea o viață frumoasă. Sînt încredințat că dacă veți fi foarte buni la aceste trei obiecte de bază, vă va fi asigurat succesul și la toate celelalte obiecte prevăzute în programa școlară, dată fiind legătura foarte strînsă dintre ele.

Tovarăși, referindu-mă la ideea principală a expunerii mele, trebuie să spun că nu este un lucru nou. Am căutat numai să vă amintesc și să ilustrez în oarecare măsură cunoscuta povață a tovarășului Stalin, care adresîndu-se tineretului, a spus: „Ca să construim trebuie să avem cunoștințe, trebuie să ne însușim știința, iar ca să cunoaștem, trebuie să învățăm. Trebuie să învățăm cu răbdare și cu îndîrjire”¹. E posibil ca ilustrarea făcută de mine să nu fie tocmai reușită și justetea ei ar putea fi deci contestată de oameni care se pricep mai bine în problemele de pedagogie.

În încheiere aș vrea să mai spun că țelurile progresiste, pentru care luptă cele mai bune forțe ale poporului, diferă de la o perioadă istorică la alta. Astfel, între anii 1840—1850 principala sarcină progresistă a fost eliberarea țăranilor de sub jugul iobăgiei. Știm că toți oamenii cinstiți și progresiști din timpul acela au luat parte, direct sau indirect, la lupta pentru îndeplinirea acestei sarcini.

La sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului al XX-lea, s-a pus o nouă sarcină progresistă: răsturnarea țarismului și a dominației capitalului, înlăptuirea revoluției proletare și reorganizarea societății pe baze socialiste.

În prezent, sarcina cea mai progresistă este întărirea socialismului și construirea comunismului.

¹ *I. Stalin*: „Sarcinile tineretului”, ed. P.C.R., 1945, pag. 20, (n. r.)

Caracterul progresist al acestei sarcini este evident nu numai pentru oamenii sovietici, dar și pentru oamenii muncii din lumea întreagă. Pentru îndeplinirea acestei sarcini este nevoie, în primul rînd, să întărim prin toate mijloacele potențialul economic și militar al Țării Sovietelor. Și eu aș vrea ca tinerii noștri să fie pătrunși de importanța acestei sarcini mărețe, să facă din realizarea ei scopul vieții lor, pentru că numai astfel viața voastră va căpăta un profund conținut de idei.

În lupta pentru comunism, pentru realizarea tuturor idealurilor comuniste, arma noastră este marxism-leninismul. Această învățătură și metoda ei sînt un mijloc puternic atît în activitatea practică, cît și în cea științifică. Iar cine aspiră la o viață frumoasă și luminoasă trebuie să cunoască temeinic marxism-leninismul. Și nu se poate ca tineretul nostru să nu fie atras de o astfel de viață.

Tovarășul Stalin spunea: „Tineretul este viitorul nostru, este nădejdea noastră, tovarăși. Tineretul trebuie să ne ia locul nouă, bătrînilor. El trebuie să ducă steagul nostru pînă la victoria finală... E drept că-i lipsesc cunoștințele. Dar cunoștințele se pot căpăta. Astăzi nu le ai, mâine le ai. Tineretul are decidația de a studia, de a studia neconținut leninismul”.

Tovarăși, sînteți acum în perioada devenirii. Nu știu dacă înțelegeți această expresie prea filozofică. Ca să mă exprim cu alte cuvinte, vă găsiți în acea perioadă a dezvoltării voastre cînd din tineri la care predomină fantezia, entuziasmul și curajul nemăsurat, deveniți oameni în toată firea. Dar voi nu ați devenit încă astfel de oameni și nu v-ați ales definitiv drumul în viață. Mai latonați încă. Acum 50 de ani, nouă ne era mai ușor să luăm o hotărîre, pentru că nu aveam în fața noastră decît o singură potecă îngustă, și dacă pe atunci cineva se poticnea, cădea

inevitabil în mlaștina filistinismului. În fața voastră însă se deschid nemăsurate căi practice. Și acum trebuie să alegeți. Cu timpul veți deveni marinari, feroviar, artileriști, tanchiști, aviatori, ingineri, lăcătuși, strungari, constructori, savanți, artiști, medici, într-un cuvânt lucrători în unul din domeniile muncii fizice sau intelectuale.

Și iată ce aș vrea, ca în perioada de devenire în rîndurile voastre să predomină, așa cum a predominat în rîndurile noastre acum 50 de ani, năzuința spre o activitate socială conștientă, ca scopul vieții voastre să fie slujirea marelui popor sovietic și ducerea pînă la capăt a operei lui Lenin. Dacă vă veți îndrepta eforturile spre acest scop și veți ști să subordonați acestei idei celelalte, nu mă îndoiesc, tovarăși, că fericirea și bucuria vieții vă vor fi asigurate. *(Aplauze furtunoase, întreaga asistență se ridică în picioare).*

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă, Ed. „Molodaiia gvardia“, 1947, pag. 91—105.

ȘCOALA TREBUIE SĂ DEVINĂ O A DOUA CĂSA PĂRINTEASCA

*Articol apărut în revista „Pionier”
Mai 1941*

Pentru pionieri și elevi începe perioada cea mai grea — pregătirea examenelor. Este o chestiune de onoare pentru fiecare pionier să ia examenele, cel puțin la principalele materii cu calificativul „foarte bine”. Și nu este un lucru ușor. Dar nimic nu se poate obține fără muncă.

Orice treabă ai face e nevoie de sîrguință, dar mai mult decît oriunde este nevoie de sîrguință la

invățătură. Pentru a deveni participanți la construirea societății comuniste, iar peste 5—10 ani voi veți fi asemenea participanți, este necesar nu numai să vă însușiți minimul de cunoștințe pe care-l dă școala, ci și să vă deprindeți cu disciplina, să vă căliți fizicește și să vă formați o înaltă cultură.

Școala făurește pe oamenii viitorului nostru, schimbul de mîine, demn de vechea generație. Școala trebuie să devină pentru voi o a doua casă părintească, iar lupta pentru însușirea temeinică a cunoștințelor să fie lupta pentru onoarea școlii voastre. De aceea, urez pionierilor și școlarilor — în primul rînd — să se pregătească în așa fel pentru examene, încît să nu existe nici o notă proastă.

În al doilea rînd, le urez să folosească în mod util vacanța de vară, în deosebi timpul cîl se vor afla în taberele de pionieri, unde, în afară de odihnă, trebuie să capete și deprinderea de a munci, să învețe să respecte regulamentul taberii, să se călească fizicește pentru a deveni tineri bine făcuți, cu o musculatură dezvoltată.

Și, în sfîrșit, o ultimă urare — să lupte pentru ridicarea nivelului de cultură generală. Perioada de vară oferă multe posibilități pentru completarea cunoștințelor, cel puțin în domeniul literaturii. Citirea unei cărți bune, discutarea în colectiv a celor citite, o discuție mai îndelungată — toate acestea vor lărgi considerabil orizontul cunoștințelor voastre și vă vor da posibilitatea de a gîndi independent.

Acest lucru este necesar în deosebi pentru pionierii mai mari, care se pregătesc să intre în rîndurile Comsomolului, adică să pășească pe calea unei vieți politice conștiente, ca ajutoare ale partidului în construirea comunismului.

M. I. Kalinin : „Articole și cuvîntări despre educația comunistă”, Ucpedghiz, 1951, pag. 135—136.

CATRE PIONIERII DIN ORAȘUL ORHEI¹

Mai 1941

Dragi copii, am primit scrisoarea voastră în care mă rugați să vă ajut să organizați un Palat al pionierilor. Cum aș putea eu să vă ajut? Cred că trebuie să acționați voi singuri. Insistați pe lângă părinții voștri, ridicați această problemă în fața organelor locale ale puterii sovietice, în fața organizațiilor de Comsomol și de partid. Dacă veți fi suficient de perseverenți și de organizați — veți avea un Palat al pionierilor. În același timp, veți dovedi că organizația voastră este capabilă de acțiuni practice. În ceea ce mă privește, nici măcar nu văd cum aș putea să vă ajut. Dacă ați crezut că eu pot da dispoziții să se organizeze un Palat al pionierilor în orașul vostru v-ați înșelat. La noi nu se obișnuiește să se procedeze astfel în chestiunile serioase.

Multă sănătate, vă doresc succes,

Al vostru, M. Kalinin

Se publică pentru prima oară. Arhiva Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., f. 78, op. 1, d. 24.

DESPRE PERSPECTIVELE DE DEZVOLTARE ALE TINERETULUI SOVIETIC

Din agenda nr. 10 pe anii 1935—1941

Pe baza succeselor pe care omenirea le-a obținut, noi trebuie să facem știința să progreseze subordnând omului forțele naturii.

¹ În mai 1941, un grup de pionieri din orașul Orhei, R.S.S. Moldovenească, s-a adresat lui M. I. Kalinin, rugându-l să-i ajute să organizeze în orașul lor un Palat al pionierilor. (Nota red. ruse).

Se poate spune că este pentru prima oară cînd la rezolvarea problemelor ivite pășește nu un om izolat, folosind metode primitive, ci poporul în colectiv, organizat. Cît de ademenitoare este pentru tineret perspectiva de a participa la lupta colectivă pentru cucerirea puterii de către om — de către omul colectiv — de către popor asupra naturii, asupra lumii.

Cînd cuprinzi cu gîndul cîmpul de activitate al tineretului nostru, al Comsomolului, spui fără să vrei: „Drace, bine e să fii tînăr, dar mai ales e bine să fii tînăr la noi, acum, în U.R.S.S.”.

La noi, orice domeniu de activitate omenească — de la pedagogie și pînă la arta militară — capătă un profund caracter ideologic. Una dintre cele mai vechi științe — medicina — potrivit afirmațiilor competente ale medicilor, se află încă în vîrsta copilăriei. Prin urmare, tinerii noștri oameni de știință au un cîmp de activitate nemărginit.

Deși noi nu sîntem mulțumiți de școala noastră, de Comisariatul poporului pentru învățămînt, deși Comitetul Central al partidului a fost nevoit să depună mari eforturi pentru îmbunătățirea ei, să-i îndrepte greșelile săvîrșite, totuși ea este cea mai bună școală din lume. În ea nu există fățarnicie, obscurantism, ea tinde să dea elevilor cunoștințe autentice. De adevărata ei valoare îți dai seama cînd o compari cu școala din alte țări.

În Țara Sovietică perspectivele tineretului sînt nelimitate.

În fabrică nu numai că oricărui om cu inițiativă îi este asigurată posibilitatea de a progresa, dar inițiativa lui este stimulată. În colhoz, tineretul are în fața sa atîtea căi de a desfășura o activitate utilă, încît e greu să se hotărască ce muncă să-și aleagă. Nici cu tinerii funcționari — mă refer la oamenii risipiți prin diferite instituții mici — soarta n-a fost nedreaptă.

În fața muncitorilor, a colhoznicilor și a funcționarilor, în afară de munca lor nemijlocită în profesia respectivă, se deschide un larg cîmp de activitate

obștească : syndicatele, partidul, Comsomolul, Osoaviahim¹, organizațiile politice, sportive, culturale, științifice etc., în care forțele sociale au posibilitatea de a se dezvolta, în care fiecare își poate pune la încercare aptitudinile sale pe tărîmul activității obștești. De aici poate scoate, mai bine zis, poate da la iveală Comsomolul, ca dintr-un izvor nesecat, oameni talentați.

Fericit ești, Comsomol, cîte posibilități ai de a studia mărețele idei ale lui Lenin !

Din revista „Istoričeskii arhiv”
nr. 6, 1955, pag. 39—40.

SA FACEM TOTUL PENTRU A ASIGURA VICTORIA ASUPRA DUȘMANULUI

*Din cuvîntarea rostită la adunarea activului de Comsomol
din Kuiblșev*

12 noiembrie 1941

Tovarăși, în trecut Uniunea Sovietică a avut de înfruntat multe greutăți, și generațiile mai vechi au trebuit să facă față unor încercări grele, care au necesitat multe eforturi și sacrificii. Viața lor a fost bogată în acte de eroism. Pentru ce au fost săvîrșite aceste acte de eroism ? Au fost săvîrșite în vederea viitorului, au fost săvîrșite pentru voi. Speranța mea a fost că generația actuală de comsomoliști, atît de iubiți de popor, va crește într-o atmosferă mai mult sau mai puțin liniștită, însușindu-și cunoștințe și experiențe.

Iată, însă, că generației voastre i-au fost sortite încercări tot atît de grele, ba poate chiar mai aspre.

¹ Asociația pentru sprijinirea apărării, a construcției aviatice și chimice. (n. t.)

Războiul grăbește parcă dintr-o dată maturizarea tinerețului. Dintr-un tânăr a cărui viață era plină de bucurii, de frumoase visuri legale de viitor și de fata iubită, dintr-un tânăr care se deslăta cu toate frumusețile vieții, comsomolistul nostru se transformă foarte repede într-un bărbat și simte că războiul pune capăt tuturor acestora și că cea mai frumoasă perioadă a vieții sale ia sfârșit.

Am să vă citez un fapt foarte obișnuit. În „Krasnaia Zvezda” apar însemnările foto-reporterului Loskutov. El povestește că un grup de lucrători de-ai noștri, din care făcea parte și el împreună cu un operator cinematografic, s-a strecurat în spatele frontului german, la partizani.

«Eram însoțiți de o călăuză — scrie reporterul — care a devenit comandantul grupului. Comandantul nostru e tânăr, n-are decît 20 de ani, dar a văzut multe și a trecut prin multe. Comsomolist curajos, perseverent, l-am îndrăgit cu toții din capul locului. Il cheamă Serioja Zaițev, dar noi îi zicem pur și simplu „Zaicic”.¹»

Da, probabil că în urmă cu 5 luni era într-adevăr un „Zaicic”, dar acum e comandant de grupă, un om pe care experiența în luptă l-a făcut înțelept. Gîndiți-vă, un tânăr de 20 de ani conduce un grup de oameni în spatele frontului german pe o distanță de 50 km. Cu cinci luni înainte, era un tânăr obișnuit, care, bineînțeles, nu se gîndea că va fi partizan și călăuză în spatele frontului german. În bună parte el era cu gîndul la plimbări, întâlniri, dans (dorințe foarte firești la vîrsta lui). Dar în cinci luni s-a transformat într-un luptător, într-un răzbnător al poporului. Din ceea ce este specific tinereții nu i-a rămas decît curajul nemărginit și dorința de a lupta. Dar viața l-a maturizat, l-a făcut acum un ostaș cu experiență, în mîinile căruia oamenii vîrstnici își încredințează soarta în momentele cele mai grele.

¹ „Zaicic” — iepuraș. (n.t.)

Vedeți deci cît de repede se transformă astăzi un tînăr într-un luptător, într-un bărbat. În timp de pace, această transformare ar fi necesitat ani de zile. Pentru comsomoliștii care sînt pe front tinerețea s-a isprăvit, ei au devenit luptători. Mulți dintre voi aveți frați pe front care au fost acasă în permisie, sau cu care v-ați întîlnit în alte împrejurări. Și revăzîndu-le-ați spus oare: „Cum te-ai schimbat! Ai plecat un băietan și te-ai întors bărbat!”

Acestea sînt însă schimbări exterioare. Oamenii suferă însă și profunde schimbări lăuntrice. Fără îndoială, marea masă a comsomoliștilor trece acum prin focul războiului. Mulți dintre ei sînt pe front, iar ceilalți, dacă nu sînt pe front, muncesc în producție, care tot un front este. De pildă, comsomoliștii din Moscova, care muncesc în fabrici, sînt deseori supuși bombardamentelor aviației inamice. Și e nevoie de multă tărie ca să lucrezi în astfel de momente, fiind pe deplin stăpîn pe tine și dînd maximum de randament.

Pentru cei din Leningrad, frontul este și mai aproape. Fie că lucrează în uzină, fie că își apără orașul cu arma în mînă — comsomolistul din Leningrad este pe front. Și amîndoi — și tînărul muncitor din Moscova și tînărul muncitor din Leningrad — s-au maturizat, au devenit luptători.

Același proces se desfășoară, desigur, și în spațele frontului, numai că, probabil, într-un ritm ceva mai lent.

La Kuibîșev se află acum o parte din guvern. Acest fapt face ca pe umerii oamenilor muncii și ai comsomoliștilor din Kuibîșev să apese o anumită răspundere. Acum un an, ba chiar numai cu cinci luni în urmă, Kuibîșevul era unul dintre orașele mari, totuși un oraș ca multe altele. Sverdlovskul, Cikalovul, Novosibirskul și alte orașe nu dădeau o atenție deosebită Kuibîșevului, căci erau și ele capitale de regiune. Pe cînd acum aici își are sediul C. C. al U.T.C.L. Aici vin și comsomoliști din alte regiuni. Și firește că ei se

interesează de voi, de munca voastră, cum merge treaba la Kuibîșev ? Ei speră să vadă, să învețe ceva.

Care este în momentul de față principala sarcină a Comsomolului ? Răspunsul mi se pare foarte limpede : participarea la război. Războiul este faptul cel mai important și mai hotărîtor al vieții de azi. Nu există acum sarcină mai importantă decît aceea de a înfrînge pe dușman. Toate celelalte nu sînt decît sarcini auxiliare în raport cu acest scop principal : înfrîngerea dușmanului.

La război poți să participi în mod direct și poți să participi muncind în producție, în diferitele instituții militare și din spatele frontului. Probabil, însă, că cei mai mulți dintre voi veți participa, dacă nu azi, mîine, dacă nu mîine, poimîine, direct la război. Și acesta este un război crîncen. Avem de-a face cu un dușman pe care nu-l putem înfrînge decît cu prețul unei mari încordări.

De aceea, în fața organizațiilor de Comsomol stă sarcina de a pregăti pe comsomoliști pentru război, de a-i pregăti pentru participarea efectivă la război. Cred că din punct de vedere politic fiecare dintre voi înțelege și este pe deplin conștient de caracterul just al războiului nostru. Dar fiecare dintre voi trebuie să se pregătească din punct de vedere moral pentru război. Trebuie să vă deprindeți din timp cu condițiile frontului.

Trebuie să înțelegeți că războiul nu este o jucărie, ci o încercare foarte grea. Nu întîmplător în război omul se transformă atît de repede dintr-un tînăr ne-copt într-un bărbat, într-un luptător. La război, într-o lună sau în cîteva luni omul trece prin atîtea prin cîte nu trece în timp de pace în zece ani, sau poate că într-o singură luptă trece prin mai multe decît în jumătate din viața sa. Trebuie să fiți pregătiți pentru aceasta. Organizația de Comsomol și comsomoliștii înșiși trebuie să se pregătească pe sine și să pregătească tot tineretul pentru a lua parte la război. Trebuie să vă

căliți sufletește, pentru ca asprimită războiului și perfidia dușmanului să nu vă poată înfrînge.

Ce însemnează să te pregătești pentru război? Pentru război trebuie să te pregătești în mod concret. În războiul modern se întrebuințează o cantitate enormă de tot felul de mijloace tehnice. Dar pentru a-l birui pe dușman nu este destul să înveți să le folosești, ci trebuie să știi și să te aperi.

Vorbind ostașilor unei divizii care pleca pe front, tovarășul Vorosilov a spus: „Învățați să vă faceți repede un adăpost”. Mareșalul Uniunii Sovietice spunea aceasta ostașilor roșii aflați sub drapel, o spunea unor oameni care cunoșteau arta militară, dar care nu fuseseră încă pe front: nu vă precupeți eforturile pentru săparea tranșeelor, folosiți lopata — pe front lopata este salvarea ostașului — învățați să vă faceți tranșee cât mai repede.

Socot că dacă Mareșalul Uniunii Sovietice a dat acest sfat unei divizii de oameni aflați sub drapel, care pleca pe front, cu atât mai mult acest sfat este bun pentru voi, comsomoliștii: învățați să mînuieți lopata. Fiecare comsomolist, viitor ostaș, trebuie să ajungă să poată săpa într-un ceas o groapă în care să intre pînă la piept, iar în două ceasuri de lucru să nu i se mai vadă nici capul. Una din sarcinile voastre concrete este deci să învățați să vă faceți un adăpost. Dacă aș fi secretarul organizației voastre orășenești de Comsomol, v-aș pune să săpați cîte două ore zilnic pămîntul înghețat și aș urmări cît de repede învățați să săpați tranșee. (*Rîsete*). Desigur că mulți dintre voi m-ar înjura în sînea lor, socotind faptul acesta drept un capriciu, drept o pierdere zadarnică de timp. (*Rîsete*). Și cei care n-ar ajunge pe front ar rămîne, poate, chiar cu această convingere. În schimb, cei care ar ajunge pe front mi-ar mulțumi: „Ce bine că m-am deprins din timp, acum e o jucărie pentru mine să-mi sap un adăpost”.

Nu-mi amintesc exact, Napoleon, mi se pare, a spus că în armata lui fiecare soldat poartă în raniță

bastonul de mareșal. Așa era în armata lui Napoleon. În U.R.S.S. nu există caste speciale care să asigure precăderea în ceea ce privește numirile în posturi și acordarea gradelor militare. La noi, acestea se capătă numai pe baza calităților personale. Probabil că mulți dintre voi vor fi comandanți sau educatori politici. Cred că mulți dintre voi vor fi comandanți de mari unități, ba poate chiar și mareșali. Să nu iasă oare din rîndurile voastre nici un mareșal ? (*Risete*). E foarte probabil că da. Așadar, tovarăși, trebuie să învățați cu atenție arta și știința militară. N-are importanță că la început veți fi ostași roșii de rînd. Este mai bine să ai dinainte o pregătire teoretică, acest lucru îți va folosi în viitor. Cînd eram tînr visam și eu să ajung deputat într-un parlament muncitoresc. Așa visam, deși știam că mai întîi va trebui să stau prin închisori. (*Risete*). La vîrsta de 15—18 ani, visurile o iau întotdeauna înaintea realității. Și asta nu e rău. Așadar, trebuie să vă pregătiți pentru a ocupa posturi de comandă în armată. Și asta înseamnă că trebuie să învățați arta militară sub toate aspectele ei. Acesta este acum lucrul cel mai important.

Unul din secretarii Comitetului raional al Comsomolului s-a plîns aici, la adunarea activiștilor, că mulți comsomoliști nu vin la orele de instrucție militară. Nu înțeleg cum vine asta. Pentru acest lucru ar putea fi tras la răspundere în fața judecății secretarul însuși. (*Risete*). Instrucția militară este o datorie față de stat și nu o îndeplinire voluntară. Cine-și poate permite să nu și-o îndeplinească ? Dacă aș fi secretar al Comitetului raional al Comsomolului, vă garantez că toți comsomoliștii ar face instrucție militară.

Președinții sovietelor sălești sau președinții de colhozuri sînt nevoiți uneori să-i silească pe colhoznici să repara drumurile. Cît timp lucrează la repararea drumurilor, colhoznicii îl înjură pe președinte, dar după ce au terminat drumul și încep să circule pe el, îi auzi tot timpul : „Ce bine că am făcut drumul, ce bine că ne-a pus să-l facem”. (*Risete*). Și în cadrul

Comsomolului trebuie să silești oamenii să facă ceea ce este necesar. Voi ce credeți? Dacă astăzi va lipsi de la instrucția militară unul, iar mâine altul, dacă un comsomolist sau altul va sta la gânduri, dacă să meargă sau să nu meargă la instrucția militară, unde se va ajunge? Nu, nu se poate proceda astfel când e vorba de îndatoriri față de stat. Instrucțiunea militară este o îndatorire față de stat, așa că nici nu poate fi vorba ca cineva să vrea sau să nu vrea s-o îndeplinească.

Cît privește faptul că tinerii comsomoliști trebuie să fie primii la instrucțiunea militară, aceasta este altceva. Pentru aceasta se cere mai mult. Se cere ca tinerii comsomoliști să învețe ei înșiși temeinic arta militară și să fie un exemplu pentru tinerii ne-comsomoliști, astfel ca tineretul să fie în fruntea contingentelor mai vechi, în ce privește pregătirea militară. E un lucru greu, bineînțeles, dar socot că e perfect realizabil. În Comsomol există doar o disciplină comsomolistă, trebuie numai să știți s-o folosiți așa cum se cuvine.

Este foarte important să vă pregătiți și fizicește pentru război. Tineretul nostru n-a trăit rău, ba noi chiar l-am răsfățat puțin. Nu-mi pare de loc rău. Dar acum a venit momentul cînd oamenilor li se cere nu numai un moral ridicat, dar și rezistență fizică. Socot că organizația de Comsomol trebuie să aibă grijă ca oamenii să se călească fizicește. La Kuibîșev natura vă oferă această posibilitate. Pe o vreme cum e cea de astăzi, se pot face foarte bine exerciții de acest fel. Ați putea, de pildă, să plecați de sîmbătă pînă duminică seara într-un marș, și să luați cu voi numai cîte doi pesmeți, sau poate chiar numai cîte unul. Uite acesta ar fi un bun exercițiu de călire fizică.

Noi trebuie să biruim și vom birui. Dar victoria nu cade din cer. Victoria trebuie cucerită prin luptă și printr-o luptă grea. Căliți-vă acum, cît nu sinteți încă pe front. Poate că în momentul de față lucrul acesta nu vă va fi tocmai plăcut, în schimb cînd veți ajunge

pe front veți fi recunoscători. Se mai pot spune, desigur, multe despre pregătirea militară. Dar eu am vrut să vă arăt numai direcția pe care trebuie s-o urmeze această pregătire. Trebuie să vă însușiți bine arta militară; însuși faptul că sunteți comsomoliști vă obligă la aceasta. Altfel n-ați avea dreptul să purtați acest nume. Marea majoritate a ostașilor noștri sînt oameni fără partid. Și totuși, ce pilde de eroism plin de abnegație în apărarea țării noastre ne-au dat ei!

Și acum, cîteva cuvinte despre producție. Fără producție nu se poate lupta, știți și voi asta. În regiunea Kuibîșev sînt multe uzine importante, nu e nevoie să v-o mai spun. Și în producție comsomoliștii trebuie să fie un exemplu. Acum trebuie să munciți fără a vă precupeți forțele și capacitatea.

Am ascultat cu plăcere cuvîntul tovarășului de la școala de meserii. Mi-a plăcut că a insistat asupra aspectelor negative ale activității acestei școli, că nu s-a lăudat, ci a arătat care sînt lipsurile, pentru a le îndrepta.

Așadar, tovarăși comsomoliști care lucrați în producție, trebuie să vă însușiți la perfecție specialitatea voastră și să obțineți în cel mai scurt timp rezultate bune în muncă.

Ni se cere să sporim la maximum productivitatea muncii, ținînd bine minte că fiecare proiectil nou face să crească forța ostașilor noștri, a comsomoliștilor noștri de pe front. Dați-vă deci toată osteneala să produceți cît mai mult material de război și de cea mai bună calitate.

Tovarăși, noi sîntem cu toții buni patrioți. Sînt însă printre noi, ca să spun așa, unii care se mulțumesc să contemple evenimentele. Dar vezi că acum nu ne putem mîrgini la emoții pasive. Sînt unii care ascultînd comunicatele Biroului sovietic de informații oftează: „Ah, s-au retras, ah, au părăsit orașul!” Ascultă comunicatul, oftează, dar nu mișcă nici un deget pentru front. Un astfel de patriotism nu face doi

bani. Mai bine stăpînește-ți nervii și fă tot ce stă în puterile tale pentru front, pentru zdrobirea fascismului.

Acestea sînt sarcinile care revin Comsomolului, în momentul de față. Trebuie să faceți tot ce stă în puterile voastre, și chiar peste puterile voastre, pentru a obține victoria asupra dușmanului.

Așa cum a spus tovarășul Stalin: „Trebuie zdrobită puterea militară a cotropitorilor germani, trebuie răpuși pînă la unul toți ocupanții germani care au pătruns în țara noastră spre a o robi”¹.

Chem organizația de Comsomol din orașul Kuibîșev la îndeplinirea acestei sarcini. (*Aplauze furtunoase*).

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Ed. „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 106—112.

CE INSEAMNĂ ÎN ZILELE NOASTRE A FI PATRIOT SOVIETIC

Articol apărut în ziarul „Voljskaia Kommuna” (Kuibîșev)

20 noiembrie 1941

Războiul, care ne-a fost impus de dușman și care a distrus uriașe valori materiale create de poporul nostru, care a făcut un număr mare de victime nu numai direct pe cîmpul de luptă, ci și în rîndurile populației pașnice de la orașe și sate, reclamă imperios schimbarea radicală a stării de spirit și a felului nostru de viață.

De-a lungul a două decenii, constructorul, organizatorul producției, lucrătorul din agricultură, din

¹ I. Stalin: „Despre Marele Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei”, ed. P.C.R. 1945, pag. 33—34

domeniul culturii erau figurile centrale în viața noastră socială și economică și principalele tipuri din literatura noastră. Acest lucru și-a pus amprenta asupra societății noastre, și chiar în mare măsură asupra comuniștilor noștri.

Oamenii care au participat la acest proces ascendent de creație, pasionați de construcție și de succesele ei, o considerau ca pe un scop în sine. Or, partidul comunist, deși recunoștea toată importanța și semnificația acestor cuceriri, le considera ca pe un mijloc, ca pe o armă în lupta pentru orînduirea sovietică, pentru comunism, înțelegînd, desigur, că prin succesele în domeniul producției și al culturii s-a creat și s-a consolidat orînduirea sovietică socialistă.

Acum, pe o parte însemnată a teritoriului nostru, dușmanul face una cu pămîntul toate realizările noastre și nimicește pe creatorii lor. În fața cetățenilor Uniunii Sovietice se ridică o sarcină fundamentală — lupta nemijlocită împotriva dușmanului. Această luptă cere, dacă ne putem exprima astfel, ca oamenii să-și manifeste pe deplin acele calități care în timpul construcției pașnice erau ținute în cea mai mare parte sub obroc.

De pildă, în momentul de față, patriotismul sovietic se exprimă în faptul că cetățeanului țării noastre, Țara sovietică, Patria, poporul, întreaga societate sovietică, aflate în primejdie, îi devin deosebit de scumpe, de dragi, iar lupta pentru Patrie, sub toate multiplele ei aspecte, devine sentimentul căruia îi sînt subordonate toate gîndurile și acțiunile sale. Se poate spune că în țara noastră acest lucru a devenit un fapt real, care se manifestă în eroismul ostașilor Armatei noastre Roșii și Flotei Maritime, în eroismul partizanilor, în lupta plină de abnegație a muncitorilor, colhoznicilor și intelectualilor sovietici.

Cea mai strălucită expresie a patriotismului sovietic este înrolarea voluntară în rîndurile Armatei Roșii. Printre voluntari întîlnim și vechi muncitori

specialiști, și oameni de știință din laboratoare, și colhoznici, și funcționari sovietici.

Războiul are însă multe aspecte. El cere o uriașă cantitate de muncă sub cele mai variate forme, în cea mai mare parte forme foarte prozaice, cotidiene. Pentru toată lumea este limpede că lucrătorii din industrie trebuie să dea o atenție maximă creșterii productivității muncii. Dar acest lucru nu vine de la sine. Sarcina creșterii productivității muncii obligă cadrele de conducere din industrie să creeze condiții corespunzătoare. Un conducător care nu ia măsurile necesare pentru ca sculele, materialele, schițele să fie repartizate rapid muncitorilor, comenzile pentru fiecare mașină să fie distribuite din timp, frânează munca întreprinderii. Fără să-și dea seama și considerându-se în mod sincer patriot, el face o faptă nepatriotică. Dacă la cantine nu este asigurată o deservire rapidă, dacă sînt cozi la magazinele care aprovizionează oamenii cu produse de primă necesitate, este de asemenea o faptă nepatriotică.

În timp de război, pentru colhoznici nu este suficient să-și predea cotele obligatorii către stat, nu este suficient să mai predea o parte din recolta lor pentru fondul apărării. Ei trebuie să strîngă la timp toată recolta, pînă la ultimul bob, și s-o gospodărească cu cît mai multă economie. Legumele trebuie nu numai să fie culese în întregime, dar surplusul de legume trebuie neapărat să fie păstrat sub o formă sau alta. Colhoznicii trebuie să primească cu bunăvoință evacuații care vin la ei și să facă totul pentru aranjarea lor. Totodată aș vrea să spun că și evacuații veniți în colhozuri, dacă starea lor fizică le permite, trebuie neapărat să ia parte la munca colhozului, chiar dacă unii dintre ei au poate o situație materială asigurată.

În momentul de față, dacă un om este un adevărat patriot, el nu poate să stea fără să muncească, nu poate fi un observator pasiv al marilor evenimente

care au loc ; el trebuie să participe, pe măsura puterilor sale, la o muncă sau alta și la viața obștească.

O muncă de foarte mare răspundere revine conducătorilor de partid și de stat din regiunile din apropierea frontului. Văzută din afară, munca lor pare o muncă plină de contradicții. Atunci când dușmanul intră pe un teritoriu sau altul, conducătorii noștri trebuie să se transforme din constructori și creatori în distrugători neînduplecați ai tuturor bunurilor create, care ar putea cădea în mâinile dușmanului și ar putea fi folosite de el. În această privință nu se poate admite nici un compromis, nu trebuie să-ți fie milă să-ți distrugi propria ta muncă. Și oricine împiedică această distrugere nu este patriot sau în orice caz nu înțelege ce înseamnă adevăratul patriotism. Un cetățean al mării noastre patrii, în momentul când patria se află în pericol, trebuie să știe să jertfească tot ce este al lui personal și tot ce-a fost creat prin munca socială. În aceasta constă esența patriotismului.

Conducătorii sovietici, care se găsesc în spatele frontului, pe care se sprijină Armata noastră Roșie și Flota noastră Maritimă, trebuie să desfășoare o muncă cât mai intensă în vederea sporirii producției tuturor sorturilor de produse — de la pâine pînă la puști. Mai mult, în toate domeniile ei trebuie să ridice la maximum productivitatea muncii. Trebuie să înțelegem că războiul necesită cantități atât de mari de produse, încît oricîți oameni apți de muncă am avea, munca pentru nevoile războiului îi va absorbi pe toți și tot se va mai simți nevoie de oameni. Pentru a obține victoria asupra dușmanului trebuie să depunem eforturi foarte mari.

Instituțiile noastre, atît cele militare cît și cele civile, de sus și pînă jos, trebuie să se perfecționeze sistematic, reducîndu-și numărul personalului care le deservește, fără a-și schimba formele organizatorice. Trebuie să se acorde o deosebită atenție bunei organizări a activității instituțiilor, deservirii corespunzătoare.

toare a cetățenilor de către departamentele respective, stabilirii acelora care poartă răspunderea pentru un sector sau altul.

E de la sine înțeles că vigilența și apărarea Țării sovietice împotriva tuturor atacurilor de orice fel ale dușmanilor și panicarzilor, ori unde: în familie, la coadă, în tren, în tramvai, este datoria sfântă a oricărui patriot.

Patriotismul sovietic este un lucru mareț. Milioane de oameni ascultă cu atenție comunicatele Biroului sovietic de informații, se bucură de fiecare succes al glorioșilor noștri ostași ai Armatei Roșii și ai Flotei Maritime. Dar aș dori ca fiecare om care vrea să fie un adevărat patriot sovietic, atunci când ascultă aceste comunicate să se verifice și să se întrebe ce a făcut și ce are de gând să facă pentru front.

*M. I. Kalinin: „Articole și cuvântări despre educația comunistă”.
Ucipedghiz, 1951, pag. 142—144.*

DIN CUVINTAREA ROSTITA LA CONSFATUIREA SECRETARILOR ORGANIZAȚIILOR DE COMSOMOL DE LA SATE DIN REGIUNEA MOSCOVA

26 februarie 1942

Tovarăși, consfătuirea voastră are un scop bine determinat. Trebuie să vă sfătuiți cum să vă pregătiți mai bine pentru muncile agricole de primăvară, cum să faceți mai bine însămînțările de primăvară. În legătură cu aceasta în fața comsomoliștilor se pun probleme foarte serioase. Comsomoliștii reprezintă o mare forță la sate. Dacă această forță va fi organizată, dacă organizația de Comsomol din colhoz va ști să antreneze nu numai tineretul, dar și pe colhoz-

nicii vîrstnici, se vor obține succese neîndoielnice în efectuarea înșămînțărilor de primăvară.

Bineînțeles că nu numai Comsomolul se va ocupa de pregătirea și efectuarea înșămînțărilor de primăvară. Și organizațiile de partid și cele sovietice se vor ocupa de acest lucru. Dar, întrucît acordăm foarte mare importanță succesului înșămînțărilor de primăvară, vrem să fie mobilizată toată lumea, inclusiv Comsomolul.

...Sîntem în război. Și nu greșesc dacă spun că la sate toată lumea dorește înfrîngerea dușmanilor.

Dar nu ajunge numai să dorești, asta este egal cu a nu face nimic. Dacă dorești ca fasciștii să fie bătuți, trebuie să-i bați nu cu vorba, ci cu fapta. Iar în ceea ce privește regiunea Moscova, trebuie s-o spunem deschis: dacă vreți să contribuiți la înfrîngerea cotropitorilor fasciști-germani, trebuie să semănați cît mai mulți cartofi.

Desigur că s-ar putea ca vreo țărăncă să întrebe: „Cum o să-i bat eu pe ocupanți cu cartofi?” Se pot pune astfel de întrebări și voi comsomoliștii trebuie să explicați colhoznicilor că uriașa Armată Roșie luptă împotriva ocupanților germani și înaintează cu succes spre apus — că această armată trebuie bine hrănită și aprovizionată cu toate cele necesare. Știți și voi că pe front omul îndură multe lipsuri și greutăți. Ostașul stă în tranșee, în ger, zi și noapte. Ca să aibă putere, energie, ca să fie întotdeauna dornic de a se bate, ca să aibă moralul ridicat, el trebuie să primească o hrană bună și îndestulătoare. Dacă vreo două-trei zile n-o să vi se dea de mîncare și apoi o să vi se spună că trebuie să participați la un concurs de alergare, sau la un meci de fotbal, oricare dintre voi va spune: „Nu pot să alerg”, sau „Am să joc prost”. Așadar, ostașilor trebuie să li se dea o hrană bună, îndestulătoare și gustoasă. Armata noastră trebuie să aibă din abundență toate alimentele necesare. Trebuie să dăm armatei și populației mai multă carne. Cartofii sînt o hrană bună pentru porci și cu

cît vom hrăni mai bine porcii, cu atît armata și populația vor căpăta mai multă carne.

În acest an, în condițiile războiului, însămînțările de primăvară să fie bine făcute și, în primul rînd, planul să fie îndeplinit și fiecare petec de pămînt să fie folosit la maximum. Iată care este sarcina voastră. Aș spune chiar că această sarcină trebuie să devină o lege pentru cetățeanul sovietic. Aceasta este prima sarcină, tovarăși. A doua sarcină este aceea de a obține o recoltă cît mai bogată, scoțînd din pămînt tot ce ne poate el da. Iar pentru a avea o recoltă bună, muncile de primăvară trebuie să fie bine efectuate. Și voi, tovarăși comsomoliști, trebuie să faceți tot ce vă stă în putință, pentru ca prin efectuarea exemplară a însămînțărilor de primăvară să asigurați obținerea unei recolte bogate. N-am să vă spun aici ce trebuie să faceți pentru aceasta. Sînteți colhoznici și o știți tot atît de bine ca și mine.

Aveți, așadar, două sarcini principale. Prima — să însămînțați cît mai mult, a doua — să obțineți o recoltă bogată. În felul acesta, tovarăși, vă veți face datoria față de Patrie, veți sprijini frontul și veți participa în modul cel mai eficient la lupta împotriva fascismului.

S-a spus aici, tovarăși, că comsomoliștii muncesc foarte mult la pregătirea însămînțărilor de primăvară, că ei se străduiesc să facă totul în vederea unei bune pregătiri a colhozurilor pentru muncile de primăvară. Este foarte bine, e un lucru demn de toată lauda, dar am impresia că unii comsomoliști încearcă să se substituie președinților de colhozuri.

Voi spuneți: ne-a lipsit cutare și cutare lucru, ne-am dus în cutare loc, am procurat ce ne-a trebuit, am făcut schimb etc. Dar președintele ce face? Stă pe cuptor și se încălzește? Doar președintele trebuie să se ocupe cel mai mult de acest lucru. Rolul vostru e să ajutați, să îndemnați, să antrenați oamenii; să nu le dați pace, să înțepați ca albinele, căci omul se mișcă repede cînd îl înțepă albina.

Cum vine asta ? Voi să faceți totul singuri, iar președintele colhozului să stea cu brațele încrucișate, zicându-și : lasă să muncească alții pentru mine ?

Nu uitați, tovarăși comsomoliști, că sînt două metode de a conduce sau de a participa la munca de organizare, de agitație, de propagandă.

O metodă e să faci totul singur. Sînt comsomoliști care fac totul singuri. Uneori un singur comsomolist este responsabilul casei de lectură din sat, el convoacă adunările, prezintă referate, face agitație pentru înscrierea de noi membri în colhoz și tot el încasează cotizațiile. Într-un cuvînt, un singur om face totul și este ocupat din zori și pînă-n noapte, iar alți comsomoliști, care trăiesc cot la cot cu el, nu au nici o sarcină. Așa se întîmplă la noi, și lucrurile merg oarecum, dar eu cred, tovarăși, că rolul organizatorului nu este numai să muncească el singur, ci în a-i face și pe alții să lucreze, în a-i antrena după sine. Dacă am presupune că eu aș fi comsomolist (lucru care, desigur, nu se mai poate întîmpla) (*Risete*) și aș veni în colhoz, în nici un caz nu m-aș apuca să fac singur totul, ci aș căuta să fac toată treaba cu ajutorul celor din partea locului, căutînd ca fiecare să facă cîte oeva, să aibă o însărcinare, într-un cuvînt, ca toată lumea să aibă o muncă. Și nu numai atît. Dacă aș observa că vreun comsomolist este numai înscris în Comsomol, dar nu face nici o treabă, i-aș da sarcini tot mai des. Fă rogu-te cutare lucru și cutare lucru. Și aș controla îndeaproape ce face, cum lucrează.

Numai în felul acesta vom înregistra succese. Nu uitați, tovarăși, că atunci cînd lucrează mai mulți oameni, cînd fiecare își are sarcinile lui, cînd Comsomolul își împarte munca între toți membrii săi, atunci, bineînțeles, lucrurile merg mai bine. Oricum, zece oameni vor lucra mai bine și mai mult decît unul singur.

Tineretul nu poate fi unit, organizat, numai pe baza ideologiei. Nu întotdeauna oamenii intră în Comsomol dintr-o convingere ideologică. Desigur că în cea mai mare parte tinerii se înscriu în Comsomol din motive ideologice, înțelegând că această organizație este primul și cel mai apropiat ajutor al partidului; dar sînt și tineri care, atunci cînd intră în Comsomol, sînt încă slab pregătiți din punct de vedere ideologic și nu au decît o idee vagă despre conținutul ideologic al activității Comsomolului. Și pentru ca și aceștia să capete o bună pregătire ideologică, să devină oameni convinși, trebuie să muncești mult cu ei. Noul înscris trebuie să se obișnuiască cu Comsomolul, organizația de Comsomol să devină o parte din viața lui. Iată de ce este nevoie ca în fiecare zi să aibă ceva de făcut. Îndeplinind o muncă concretă, omul se formează, progresează, devine un organizator tot mai bun și își ridică nivelul ideologic. Iată de ce este nevoie ca fiecare comsomolist să facă o muncă concretă, să aibă în permanență sarcini și să răspundă pentru activitatea sa în fața organizației de Comsomol. Numai prin munca unită a colectivului vom putea forma buni organizatori, buni activiști.

De ce uneori la noi în colhozuri se întîmplă următorul lucru: atîta timp cît are un președinte bun, colhozul propășește, iar dacă președintele pleacă și în locul lui vine un gură cască, într-un an colhozul ajunge de nerecunoscut, decade cu totul. Aceasta se întîmplă deoarece colhoznicii nu au fost antrenați în îndeplinirea treburilor colhozului.

Iată de ce voi, comsomoliștii, dacă vreți să deveniți adevărați organizatori în colhoz, trebuie nu numai să puneți umărul la toate; trebuie să fiți buni organizatori, să fiți atenți la munca brigadierului, a președintelui colhozului, a colhoznicilor, să-i ajutați, să încurajați pe stahanoviștii producției colhoznice, iar pe colhoznicii delăsători să-i criticați, să-i luați

în răspăr. Comsomoliștii trebuie să exercite în colhoz o influență socială și nu să fie simpli administratori.

Cred că înțelegeți care este deosebirea între a influența asupra cuiva prin mijloace de ordin social și a influența prin mijloace de ordin administrativ. Să presupunem că la o adunare deschisă de Comsomol ar fi înfierăți, de pildă, speculanții; aceasta ar avea o semnificație socială: ar fi făcut de rușine în public un om care profită de faptul că e război pentru a vinde cartofii la piață la un preț triplu, și aceasta ar fi o metodă de a influența asupra cuiva prin mijloace de ordin social. Bineînțeles, că împotriva speculantului se poate face uz și de un alt mijloc de influențare, de ordin administrativ, dar eu vorbesc despre metoda de influențare socială, care are o mare însemnătate în educarea omului.

În colhozuri lucrează acum mai mult femei. Sarcina voastră, tovarăși comsomoliști, este să atrageți toate femeile la munca în producție, să le insuflați un înalt sentiment patriotic și să le antrenați după voi. Dacă veți ști să vă îndepliniți această sarcină, se poate spune că munca organizației de Comsomol și influența ei asupra maselor va fi eficientă.

Ne-am înțeles aici că în anul acesta trebuie să facem însămânțările de primăvară cât se poate de bine, ca să avem o recoltă bogată. Dar dacă vreți să îndepliniți bine această sarcină, trebuie să atrageți în muncă cât mai multe femei, trebuie să explicați colhoznicelor că de succesul însămânțărilor de primăvară depinde aprovizionarea cu produse a Armatei Roșii și a populației. Sînt convins că toate femeile doresc ca Armata Roșie și spatele frontului să fie aprovizionate cu produse din belșug și de bună calitate. Voi, comsomoliștii, trebuie să organizați în așa fel lucrurile, încît toate colhoznicele să iasă la cîmp în timpul muncilor de primăvară. Munca comsomoliștilor trebuie apreciată nu numai după ceea ce au făcut ei înșiși, dar și după felul în care au știut să

antreneze tineretul, toți colhoznicii, și mai ales femeile. Nu trebuie să uitați că femeile reprezintă principala forță în colhoz și dacă vom atrage toate femeile la munca câmpului, dacă le vom insufla un înalt sentiment patriotic, ele vor face foarte mult.

Eu cred că dacă tinerii comsomoliști vor lupta cu toată ardoarea împotriva trîntorilor, ei se vor bucura de sprijinul tuturor colhoznicilor și colhoznicelor. Trîndăvia nu poate fi tolerată, mai cu seamă în timp de război, cînd se duc lupte înverșunate, cînd sute de oameni cad în fiecare zi pe câmpul de luptă pentru țara noastră, pentru Statul nostru sovietic. Eu cred că ne vom bucura de sprijinul și înțelegerea întregului popor dacă vom pedepsi aspru pe trîntori și pe pierde-vară.

Nici un om cinstit nu poate sta de o parte în vremuri grele de război, cînd pe câmpurile de luptă se decide soarta patriei. Inchipuiți-vă că un om s-ar plimba tot timpul și ar zellemsi, n-ar face nimic și nici n-ar vrea să facă nimic. Un asemenea om este un dușman. Comsomoliștii trebuie să-l țintuiască la stîlpul infamiei și să-l demaște în fața întregului popor. Iar dacă nu se îndreaptă el, trebuie pedepsit cu asprime. Iată linia pe care trebuie s-o urmați, tovarăși comsomoliști!

Munca comsomoliștilor este o muncă importantă, de răspundere. Dar, tovarăși, dacă glorioasa noastră Armată Roșie poate ține piept unui dușman foarte puternic, unui dușman fără seamăn de puternic, iar ostașii noștri îl gonesc spre apus, curățînd pămîntul sovietic de lighioanele fasciste, cred că și voi veți dori să fiți la înălțimea ostașilor noștri — ostașii roșii, comandanți și educatori politici. Nu trebuie să vă sperie greutățile și răspunderea, trebuie să faceți față sarcinilor voastre...

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Ed. „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 113—118.

UNELE PROBLEME REFERITOARE LA MUNCA DE PARTID IN MASE

*Cuvîntare rostită la consfătuirea activiștilor de partid
din întreprinderile din orașul Moscova*

21 aprilie 1942

Tovarăși ! N-am intenția să fac un referat în care să vă dau instrucțiuni, ci mă voi ocupa numai de unele probleme referitoare la munca de partid în mase.

Auzim mult vorbindu-se despre munca de partid în mase. Toată lumea vorbește despre acest lucru, dar dacă vom scormoni puțin mai adînc, vom constata că foarte mulți nu au o viziune limpede și suficient de precisă și nici o înțelegere concretă a acestei probleme. În condițiile complexe ale războiului actual, avînd în vedere mai ales faptul că mii de noi activiști au fost promovați în munca de conducere a organizațiilor de partid din întreprinderi și instituții, că au devenit propagandiști și agitatori, avem sarcina să folosim cu pricepere bogata experiență a partidului nostru în domeniul organizării și desfășurării muncii politice în mase.

Ce este munca de partid în mase ? Ce înseamnă a avea legături cu masele ? Și doar acest lucru îl prețuim noi cel mai mult în munca noastră politică.

Trebuie să precizăm că legătura cu masele poate fi de foarte multe feluri.

Să presupunem că avem un cerc larg de cunoștințe, că ne vizităm unul pe altul ; fiind în vizită la cineva, putem, desigur, să aflăm unele lucruri care se petrec la uzină, în rîndurile muncitorilor sau în instituție. Și acesta este un fel de a ține legătura cu oamenii.

Apoi, familiarismul în relațiile cu muncitorii. De pildă, organizatorul de partid sau responsabilul sindical mergînd prin secții, bate muncitorii pe umăr, le spune chiar pe nume. Dar nu pătrunde în adîncul

problemelor, nu atrage atenția muncitorilor asupra lipsurilor. Despre un astfel de secretar sau organizator de partid poți auzi pe unii spunînd: „la te uită cît este de apropiat de mase, îl bate pe muncitor pe umăr, îi spune pe nume, e d-ai noștri!”

A te tîrî în coada maselor — iată o altfel de „legătură” cu masele. Oamenii ți se plîng de una, de alta, iar tu dai din cap și te jeluiești împreună cu ei. Oamenii îți cîntă, iar tu le ții isonul: „Intr-adevăr, lumină nu-i, e frig, nici alimente nu-s de ajuns”. Dacă se întîmplă vreo defecțiune în întreprindere sau în instituție, umbli și tu mormăind: „Dracu să-i ia de birocrați, uite în ce situație fără ieșire ne-au adus!” Oamenii te aud, iar în primul moment vorbe tale s-ar putea chiar să le și placă.

Dar oare la asemenea legătură cu masele ne gîndim noi, bolșevicii? Desigur că nu. A urmă masele în direcția în care merg ele, antrenate uneori de elemente înapoiate, este o linie menșevică. Linia noastră bolșevică este să conducem masele, nu să le tutelăm, dar să le conducem înainte, urmînd avangarda conștientă.

Dar cum să conduci masele?

Înainte de a vă răspunde la aceasta, vă voi pune altă întrebare: cine poate conduce masele? Comuniștii sînt chemați să facă acest lucru. Partidul comunist conduce masele și nu le conduce prost. O putem dovedi printr-un șir nesfîrșit de exemple. Și primul exemplu este războiul. Cu toate insuccesele din primele luni ale războiului, cauzate mai ales de caracterul de surpriză, neașteptat al agresiunii, putem afirma sus și tare că poporul nu și-a pierdut nici un moment încrederea în guvernul său, și deci nici în partid. Acesta este un fapt.

Aici s-au înfruntat conducători de partid. De vreți sau nu, în localitățile voastre voi sînteți conducătorii maselor. Cum ar putea fi altfel, ce fel de secretar de organizație de partid ar fi acela în care poporul n-ar simți un conducător politic! Secretarul comitetului

de partid este cel care are cea mai mare răspundere în întreprindere, instituție sau raion.

Ce se cere unui secretar de organizație de partid pentru a avea o influență reală în mase, pentru ca ele să-l asculte și să-i acorde încredere? Este de la sine înțeles că un activist, un propagandist sau un agitator trebuie să fie un om cu nivel ideologic ridicat, profund devotat partidului comunist, care să cunoască cel puțin în linii mari istoria partidului nostru și să înțeleagă sarcinile pe care partidul nostru le pune în fața clasei muncitoare, în fața poporului. Conducătorul de partid, propagandistul nu trebuie în nici un caz să fie mai prejos de ceilalți în ceea ce privește nivelul pregătirii sale politice, și nu strică să aibă și o anumită cultură generală. În ce fel trebuie să se apropie de mase activistul de partid?

În primul rînd, după părerea mea, bazată pe o experiență de ani de zile, conducătorului de partid i se cere să nu fie mîndru și îngîmfat. Dacă, atunci cînd stai de vorbă cu muncitorii sau cu membrii de rînd ai partidului fie numai printr-un gest oarecare, printr-o intonație, printr-o frază, s-ar zice fără importanță, întîmplătoare, vei da să se înțeleagă că te socoți mai deștept decît ei, sau că știi mai mult, ai pierdut totul. Muncitorului și, în genere, omului simplu, nu-i plac oamenii care au o părere prea bună despre ei și nici nu-i ascultă, iar la momentul potrivit îl fac să înțeleagă acest lucru. De aceea comuniștii, înainte de toate, nu trebuie să fie mîndri, îngîmfați, și nu trebuie să uite cuvintele spuse de tovarășul Stalin la consfătuirea stahanoviștilor, din noiembrie 1935: „Prin urmare, noi, conducătorii partidului și ai guvernului, trebuie nu numai să învățăm pe muncitori, ci și să învățăm de la ei. Că voi, participanții la consfătuirea de față, ați învățat cîte ceva aici, de la conducătorii guvernului nostru — asta n-am s-o tăgăduiesc. Dar nu se poate tăgădui nici faptul că și noi, conducătorii guvernului, am învățat multe de la voi, de la stahanoviști, de la participanții la consfă-

tufrea de față. De aceea vă mulțumesc pentru învățatură, vă mulțumesc foarte mult!"¹

Așadar, am ajuns la concluzia că agitatorul trebuie să fie modest; această calitate trebuie s-o aibă în special activistul de partid, secretar al organizației, care este, ca să spunem așa, o autoritate administrativă de partid. Dacă vrea să fie iubit de muncitori, trebuie să fie modest, să nu fie îngîmfat. Așa este? (Voci: „Așa e, așa e!") Cine vrea să fie conducător, trebuie să se supravegheze.

În al doilea rînd. Nu este bine cînd în raporturile cu masele, propagandistul, îndrumătorul, are meșteahna povățuirii. Desigur că și voi ați observat că atunci cînd oratorul nu vorbește decît în felul acesta: e nevoie de cutare sau cutare lucru, e neplăcut să-l ascuți. Cînd scriu un articol și în cursul expunerii sînt nevoit să spun: „trebuie făcut“, mi se face și mie singur silă parcă de această expresie și caut s-o înlocuiesc cu altă formulare. Cu totul altceva este cînd formulezi ideea, chemarea, îndemnul discutînd, analizînd și demonstrînd necesitatea cutărei sau cutărei măsuri. Poți doar să te adresezi auditoriului în așa fel de parcă i-ai cere sfatul: „Ce părere aveți dacă am proceda astfel?“ sau „Eu cred că dacă am rezolva problema așa, ar fi mai bine“, sau „În cazul de față eu aș proceda în felul următor“. Atunci toate acestea vor fi altfel primite.

Aici ne referim la felul de a vorbi în adunări restrînse, la consfătuiri de producție sau în cadrul unei convorbiri. Bineînțeles că la mitingurile cu mii de oameni forma cuvîntării va fi alta: acolo fiecare frază trebuie să fie scurtă, bine conturată; acolo e greu să se folosească forma de convorbire. Dar în munca voastră de zi cu zi, cînd de cele mai multe ori e nevoie să-i faceți pe muncitori să discute, să vorbească, o formă ca aceasta: „Ce credeți, cum vi se

¹ *I. Stalin*: „Problemele leninismului“, ed. P.M.R. 1948, ediția a II-a, pag. 802. (n.r.)

pare ?" va fi mai potrivită. Este foarte important să antrenezi oamenii, să-i provoci la un schimb de idei, să-și spună părerea. Atunci adunarea se va însufleți, muncitorii vor lua bucuros cuvîntul și, fără îndoială, adunarea aceasta va fi foarte folositoare și nu se va întîmpla așa cum se întîmplă uneori, să semene cu o slujbă bisericească de odinioară. Oratorul vorbește de ale lui, ascultătorii se gîndesc la ale lor ; stau la adunare timpul cuvenit și apoi se împrăștie.

Nu vă temeți să vă depărtați de planul cuvîntării sau al convorbirii. Dacă vorbiți, de pildă, despre producție sau despre război, și la un moment dat intervine o altă problemă, în care publicul își spune părerea, nu-i nimic, nu ocoliți chestiunea. De vreme ce oamenii se antrenează și încep să discute, ei vor fi și mai departe atenți și veți putea astfel să discutați tot ce v-ați propus.

Cel mai important lucru este să nu ocoliți problemele delicate, cum fac destul de des unii oratori. În nici un caz să nu faceți asta, să nu ocoliți răspunsul și să nu cocoloșiți problemele ridicate. Dacă nu puteți răspunde pe loc la vreo întrebare, spuneți cînstit : „Problema este interesantă și importantă, aș răspunde cu plăcere, dar acum nu sînt pregătit să răspund, n-am studiat această problemă și îmi vine greu să vă dau un răspuns. După ce mă voi lămuri și mă voi sfătui cu tovarășii, vă voi răspunde. Dar poate se găsește printre voi cineva care ar putea s-o lămurească ?” Aceasta e cu totul altceva. La noi, însă, se obișnuiește cîteodată să se ocolească problemele de actualitate sau să fie lămurite în așa fel încît oamenii să nu înțeleagă nimic și să nu capete un răspuns direct și deschis.

Conducătorul de partid trebuie să fie absolut cînstit în relațiile lui cu ceilalți oameni. Secretarul organizației de partid este ochiul partidului. Nu știu dacă sînteți destul de conștienți de acest lucru. De aceea, el trebuie să lase la o parte toate simpatiile și antipatiile personale. Dacă există oameni pe care

dintr-un motiv sau altul nu-i prea simpatizați, este de datoria voastră să ascundeți atât de adânc lucrul acesta, încît să nu-l bănuiască nimeni. Va fi rău dacă se va observa că nu sînteți imparțiali în atitudinea voastră față de oameni.

Cîteodată se întîmplă ca un muncitor de nivel mijlociu să fie tăcut și să se țină de o parte, dar să muncească bine, iar altul, care nu prea muncește, dar în schimb își face mereu drum pe la comitetul de partid, pe la comitetul de întreprindere, pe la organizația de Comsomol, este mereu în ochii tuturor și este promovat. Asta nu e bine. Dacă secretarul comitetului de partid vrea să se bucure de prestigiu trebuie să fie curat în ochii maselor. Aceasta nu înseamnă că el nu poate avea relații personale mai strînse cu unii oameni. Nu, desigur. În relațiile sale sociale însă, el este dator să fie imparțial cu toți oamenii. El este dator să-și impună următoarea atitudine: „Îmi ești amic, foarte bine, dar dacă ești neglijent în muncă, dacă tragi chiulul sau fugi de sarcinile în producție, te voi trage la răspundere cu mai multă severitate decît pe un altul și voi lua măsuri mai aspre împotriva ta”. Iată cum trebuie să se poarte cu oamenii secretarul organizației de partid.

În orice împrejurare trebuie să procedezi în așa fel, încît oamenii din jur să simtă că ești cinstit și sincer. Feriți-vă cît puteți de fățarnicie, căci ea nu poate fi ascunsă privirii maselor. Masa nu poate fi înșelată, iar dacă oamenii vor observa că cineva este fățarnic, nu vor mai avea niciodată încredere în el.

Dacă vom căuta să ne dezvoltăm aceste calități și munca ne va fi mai ușoară.

Și acum să punem întrebarea: cum să organizăm munca de partid în mase, cum s-o realizăm, cum să punem în fața maselor o chestiune sau alta? Toate chestiunile trebuie puse în mod partinic, adică trebuie privite din punctul de vedere al partidului.

Iată, se fac subscrieri la împrumut. Firește, astăzi fiecare va subscrie salariul pe o lună. Dar dacă

eu aş fi agitator, aş spune : „Astăzi vor subscrie în întregime salariul pe o lună chiar oamenii care au un salariu lunar mic. Ştiţi doar prin ce situaţie trece acum statul nostru. Avem o armată mare, cheltuieli uriaşe, statul are nevoie de bani, de undeva trebuie să-i obţină. Sau facem inflaţie, sau trebuie să ajutăm statul, dându-i banii sub formă de împrumut. Numai aşa se poate duce războiul, altă soluţie nu există”. La aceasta s-ar putea să vi se răspundă : „O ducem greu”. „Tocmai de aceea o duceţi greu, de aceea şi pâinea se dă pe cartelă, pentru că este război. Dacă ar fi pâine multă, multe ţesături, îmbrăcăminte, încălţăminte şi alte mărfuri, n-am face împrumut, ci am deschide pur şi simplu magazine, le-am umple cu mărfuri şi banii ar curge gîrlă. Tocmai de aceea se face împrumutul pentru că nu sînt bani de ajuns, nici articole de consum, pentru că se fabrică muniţii, armament, pentru că mărfurile sînt destinate satisfacerii nevoilor armatei şi ale războiului”.

Nu numai la noi sînt mărfuri puţine, nu sînt mărfuri nici în alte ţări, în special în ţările fasciste sau în cele jefuite de fasciştii germani. Şi tocmai în legătură cu aceasta trebuie să dezvoltăm ideea că noi nu sîntem vinovaţi cu nimic de starea aceasta de lucruri de la noi deoarece am fost atacaţi ; trebuie să arătăm caracterul imperialist al războiului Germaniei hitleriste. Puteţi chiar să întrebaţi pe muncitori : „Şi atunci, cum, vreţi să fim bătuţi ?” Dar ştiu că vouă vă e frică să şi pronunţaţi acest cuvînt. Dar eu l-aş întreba nu o dată pe cel care a scris puţin : „Şi atunci, cum, vrei să fim bătuţi ?” Una din două : sau vom fi bătuţi, sau strîngem cureaua. Luaţi exemplu de la leningrădeni : cîte greutăţi au ei de îndurat şi cît de eroic rezistă ! Aşa trebuie pusă problema în faţa oamenilor muncii, acesta va fi un mod partinic de a pune problema.

Vorbind în faţa muncitorilor dintr-o uzină mare, eu le-am spus de-a dreptul că statul cere de la noi să consumăm mai puţin şi să producem mai mult ;

am pus problema deschis și am explicat că nu o cerem pentru că am dori ca muncitorii și funcționarii să nu mănince pe săturate, ci pentru că avem acum mărfuri mai puține, necesitățile frontului sint mari, iar dușmanul ne presează. Nu vă fie teamă să puneți problemele în mod deschis : numai să le puneți just, în mod partinic.

Dacă în uzină se știe că nu vă place fățărnicia, că nu vă eschivați de la răspunderi, că nu sinteți îngîmfați, cuvintele voastre vor pătrunde în conștiința fiecăruia. Altfel, nu veți fi crezuți și vi se va spune : „Las' că te cunoaștem noi, pe noi ne sfătuiești una, iar tu crezi alta, una spui și alta faci". Poate că în față nu ți se va spune așa, dar desigur că se va șopti în spatele tău.

În ce constă în momentul de față sarcina propagandei și agitației de partid ? În aceea ca masele să simtă la fiecare pas că partidul comunist nu are interesele sale proprii deosebite, că el apără interesele proletariatului, ale întregului popor. Și acum trecem tocmai printr-un moment cînd precumpănirea intereselor generale față de cele individuale apare cît se poate de clar și de concret, cînd ea poate fi înțeleasă de oricine, chiar și de un om cu puțină știință de carte, chiar și de un copil. Oricine își dă acum seama că interesele poporului au prioritate față de interesele unor persoane sau ale unor grupuri.

Se duce un război crîncen, fasciștii săvîrșesc bestialități nemaipomenite. Fiecăruia om trebuie să i se spună lucrul acesta și să fie întrebât ce crede el și cum înțelege să contribuie la cauza comună. „Iată ce-ți cere colectivul, iată ce-ți cere partidul. Dacă vom zdrobi pe dușman, vei avea de toate, dar dacă nu-l vom distruge, vei pieri și tu. Dușmanul însă nu poate fi zdrobit decît cu condiția să aruncăm în război toate forțele noastre, materiale și umane". Dacă vom vorbi astfel în fața oricărei adunări, arătîndu-se cinstit toate acestea, vă garantez că 99, dacă nu chiar 100%, vor recunoaște că trebuie să se facă

orice sacrificii, numai dușmanul să fie zdrobit. Poate se va mai găsi câte un om de nimio care să fie împotriva, mai avem dușmani, dar acestea vor fi cazuri izolate, rămășițe ale vechii lumi. Trebuie să învățăm oamenii să muncească neprecupețit în folosul tuturor. Aceasta este acum sarcina comuniștilor.

Se remarcă un fenomen foarte important: astăzi în rândurile partidului intră mai mulți oameni decât în timp de pace, pe front intră în partid mai mulți oameni decât în spatele frontului, iar în regiunile mai apropiate de front, mai mulți decât în regiunile mai îndepărtate. (Voci: „Așa e!”) Și de ce? Pentru că toată lumea simte că partidul trebuie întărit. Toți știu că partidul nostru este forța conducătoare, că numai un partid puternic, viguros, poate asigura poporului victoria. Și când un ostaș roșu vede că va lua parte la o luptă grea, el semnează o adeziune la partid, dorind să meargă la luptă în calitate de comunist. Aceasta este marea forță a partidului nostru și a statului sovietic. Masele știu bine că drumul lor și al partidului este unul singur.

Și în Germania fascistă există organizații de masă. Acolo însă Hitler a prins masele în mrejele sale, le oprimă și le înjosește, pe când noi le ridicăm și le dezvoltăm conștiința.

S-a spus aici că propagandiștii și agitatorii se arată înțelegători față de nevoile diferiților muncitori și îi ajută. Nu e rău. Trebuie să spun că atunci când poți să ajuți pe un om și o faci, e bine; este o trăsătură frumoasă a omului. Femeile fac acest lucru mai bine decât bărbații. Dar aici trebuie iar să lămurim legătura dintre nevoile individuale și sarcinile noastre generale. Dacă vine omul să ceară ceva, trebuie să-l ajutăm și totodată să-i spunem: „Iată, organizația de partid sau sindicatul te ajută, îți satisface cererea, dar noi vrem ca și tu, când ți se va cere ceva, să nu stai deoparte, ci împreună cu noi toți să contribui la reușita cauzei comune”. Această linie trebuie

păstrată și promovată în întreaga noastră muncă în rândurile maselor.

S-a spus aici că citirea în comun a ziarului decurge într-un mod cam plictisitor. Trebuie să recunoaștem că adeseori nu mai e citire în comun, ci un fel de tutelă exercitată asupra muncitorilor. Părerea mea este că nu e totdeauna bine și folositor ca lectura s-o facă mereu aceleași persoane. Dacă aș fi secretarul organizației de partid dintr-o uzină, eu aș proceda așa : aș veni la muncitori în timpul pauzei de prînz și i-aș întreba dacă vrea cineva să asculte citirea ziarelor. Desigur că s-ar găsi destui. Apoi aș mai întreba : „Și cine vrea să citească ?” Sînt mulți la noi care pot citi un ziar și se vor găsi fără îndoială amatori. În acest grup de muncitori aș trimite, însă, un muncitor cu experiență, pregătit, pentru ca el să înceapă discuția și să ajute la lămurirea celor citite. Așa va fi mai firesc, și vom putea să ne dăm seama mai ușor ce probleme preocupă pe muncitori. Bineînțeles că trebuie trimis un om pregătit și cu tact. Vă garantez că dacă se va folosi o astfel de metodă de discuție, citirea în grup va decurge mai însuflețit și se va bucura de succes.

Acum 40 ani citeam și eu ziarele în grup. În grupul meu ilegal erau vreo 15 oameni. Dacă m-aș fi mulțumit numai să citesc, treaba n-ar fi mers. Citirea propriu zisă ne lua pe atunci 15—20 de minute, pe urmă aveau loc discuții. Întrebam : „Ei, ați înțeles cutare sau cutare lucru ?” — „Nu, nu l-am înțeles”. — „Hai să vedem despre ce e vorba”. Și discuția începea ; trecea astfel o oră, o oră și jumătate și chiar mai mult. Ascultătorii nu dormeau cînd citeam, căci știau că după citire încep discuțiile. Vedeți deci, tovarăși, că nu-i chiar atît de simplu să fii agitator. Cititul în grup este aproape o muncă de propagandist și lucrul acesta trebuie făcut cu pricepere, bine gîndit. Dacă cel ce citește ziarul nu știe să trezească interesul ascultătorilor, iar oamenii știu că voi l-ați pregătit dinainte, ce schimb de păreri mai

poate avea loc? Ascultătorii vor privi citirea aceasta în grup ca pe o lecție pentru școlari, ceva în felul în care se predă pe vremuri religia.

În fiecare articol de ziar poți găsi un punct de plecare pentru a angaja o discuție în jurul unor chestiuni de politică generală. Eu cred că e bine să citească careva dintre muncitori, mai bine chiar cu rîndul, iar activiștii pe care îi veți trimite pentru îndrumarea grupurilor, să ajute la discuții, să explice ceea ce nu s-a înțeles.

Din cele auzite de la tovarășii care au luat cuvîntul aici, nu s-a simțit spirit de inițiativă și nici preocuparea de a ridica probleme de producție. Poate că v-ați simțit stingheriți, asta s-ar putea.

Ce sarcini de producție ne revin, deci, în afară de sarcinile generale care vă sînt bine cunoscute? Eu aș enumera, de pildă, printre sarcinile de mare importanță, colectarea fierului vechi. Dar nu din fabrici și nici de prin case; cîte schije de obuze, bunăoară, nu se găsesc împrăștiate la noi, în regiunea Moscovei! De ce n-am pune în fața Comsomolului din Moscova sarcina de a aduna acest fier vechi? Pe cîmpiile și în pădurile din regiunea noastră zac avioane sfărîmate și o mulțime de alte fiare vechi. Apreciind cu multă modestie, socot că s-ar putea cu ușurință strînge cel puțin 10.000 tone de fier vechi. Or, acest lucru ar fi de mare folos. Pentru aceasta trebuie, firește, să se facă agitația corespunzătoare, să se explice copiilor cîtă nevoie are țara de fier, să li se arate cum se face colectarea și predarea fierului vechi. De fapt, nici nu cred că e nevoie de multă agitație, oricum totul este destul de limpede, numai să știți să organizați colectarea în mod concret.

Aș vrea să mai vorbesc și despre grădinile de zarzavat. Dintre tovarășii care au luat cuvîntul aici, nici unul n-a vorbit despre acest lucru, deși este un lucru important. Agitatorul trebuie nu numai să explice importanța grădinilor de zarzavat, dar să și ajute la organizarea acestei acțiuni, să aibă grijă ca

oamenii să nu fie trimiși degeaba la grădinile colective de zarzavat, ca fiecare zi de muncă să fie integral folosită pentru munca productivă. În această privință, activiștii de partid ca și cei din sindicate, cît și lucrătorii din economie, trebuie să desfășoare o serioasă muncă de organizare.

La consfătuirea noastră m-a surprins foarte mult un lucru. În ziare se vorbește zilnic despre mișcarea stahanovistă. Or, aici s-au adunat secretarii organizațiilor de partid, unii din ei ne-au făcut aproape niște dări de seamă despre munca lor, iar de mișcarea stahanovistă n-a amintit nimeni, au uitat-o. Și mi se pare că nu întîmplător au uitat-o. Înfățișînd realizările mișcării stahanoviste, ziarele nu pun totdeauna accentul acolo unde trebuie. Se vorbește numai de cei care au îndeplinit norma cu o mie sau două mii la sută, dar mă întreb : avem oare mulți din aceștia ? Tocmai de aceea voi nici n-ați vorbit despre mișcarea stahanovistă. Probabil că și în gazetele voastre de perete cel mai mult se vorbește tot numai despre cei care au întrecut norma cu o mie la sută.

Problema aceasta poate fi privită sub două aspecte. S-ar putea spune și așa : la fabrica sau la uzina voastră, nici directorul, nici inginerul-șef, nici toată administrația nu se pricep la nimic, dacă au lăsat oamenii să lucreze timp îndelungat după o normă care putea fi depășită cu o mie la sută de oricare om deștept și cinstit. Probabil că pînă acum oamenii au muncit foarte prost sau pur și simplu n-au făcut nimic. Dacă fără să se introducă vreun nou dispozitiv sau vreo inovație omul depășește norma în uzină cu o mie la sută, înseamnă că directorul și inginerul-șef al unei asemenea întreprinderi trebuie dați în judecată, fiindcă la ei în întreprindere se irosesc fondurile statului. Eu am lucrat 25—27 ani ca strungar într-o uzină ; și apoi și voi toți veniți din uzine și știți ce înseamnă să depășești norma cu o mie la sută.

Să depășească într-adevăr norma cu o mie la sută poate numai acela care a introdus vreo perfecționare tehnică în procesul muncii sale. De exemplu, ai cusut nasturii cu mâna, iar mai târziu ai început să-i coși cu ajutorul unei mașini. Desigur că randamentul trebuie să se mărească mult. Sau în procesul muncii s-a introdus altă metodă de raționalizare, datorită căreia productivitatea muncii crește rapid. Nici nu se poate imagina mișcare stahanovistă fără aportul raționalizării în procesul muncii. Dar despre acest lucru nici nu se vorbește, acest lucru nici nu este arătat.

Vorbind despre cei care depășesc norma cu o mie la sută, trebuie să se arate cum a raționalizat munca cutare om de la cutare uzină, printr-o inovație, lucru care a avut cutare rezultat în creșterea productivității. Cu mult mai important este să și arăți în ce fel s-a ajuns la un atare rezultat, decât să repeți la nesfârșit „a depășit norma cu o mie la sută”. De asemenea trebuie ca toți cei din fabrică să se intereseze de orice inovație în muncă, să urmărească introducerea ei și în celelalte secții. Dacă cel care a făcut propunerea de raționalizare este lăcătuș, strungar sau un muncitor de altă specialitate, se cuvine să ne întrebăm: cum au ajutat la această raționalizare inginerii și proiectanții din uzină? Toate acestea ne dovedesc că mai avem multe de făcut pe tărîmul popularizării raționalizărilor, al introducerii inovațiilor și al dezvoltării întrecerii. Dacă articolele despre cei care au depășit norma cu o mie la sută ar fi scrise în felul acesta, ele ar constitui un ajutor important în domeniul raționalizării muncii.

Dar care este partea cea mai proastă? Partea cea mai proastă este că uităm de muncitorul mijlociu, de muncitorul de rînd, spuneți și voi, cu cît ar crește producția dacă și-ar îndeplini norma toți muncitorii care astăzi încă nu și-o îndeplinesc? Spuneți-mi, sinteți doar oameni cu experiență. (Voci: „Cu 10—15—20%”). Păi vedeți! Cît folos am avea, ce creștere a

producției industriale am realiza, dacă am reuși să ridicăm productivitatea muncii tuturor muncitorilor, subliniez, a tuturor muncitorilor, cu numai 10% ! Dar acest lucru este mai greu de realizat decît recordurile izolate. Este foarte important să faci o mică inovație sau să introduci o propunere de raționalizare, dar aceasta nu este totul și nu este nici lucrul cel mai greu. De exemplu, lucrînd la un strung de mină poți face 20 șuruburi, pe cînt la un strung automat, poți face 5.000. Dar prin aceasta problema încă nu este rezolvată.

Mișcarea stahanovistă presupune îmbunătățirea metodelor de muncă și ușurarea muncii prin introducerea a tot felul de dispozitive noi. Aceste inovații nu pot fi făcute de un mare număr de oameni, pentru că în această privință o mare importanță are individul, aptitudinile lui personale, inventivitatea lui. Omul trebuie însă stimulat și ajutat să crească și acest lucru trebuie să-l facă mai ales inginerii și proiectanții din secții, care prin funcția lor au această obligație.

Dar mișcarea stahanovistă nu trebuie să pună în umbră, să diminueze rolul întrecerii socialiste a oamenilor simpli, întrecere ce poate da multe roade ; succesul producției este hotărît de acești oameni de nivel mijlociu, de acești oameni simpli. Voi, însă, v-o spun deschis, tovarăși, nu dați atenție acestor oameni. Trebuie să vă aduceți mai des aminte că ridicarea numai cu 10% a productivității muncii oamenilor simpli, este un lucru foarte important, pentru realizarea căruia trebuie dusă o agitație de zi cu zi. Asupra acestui lucru trebuie atrasă atenția inginerilor, și în special a inginerilor membri de partid, care sînt în număr destul de însemnat în orașe mari, cum este Moscova. În presă să arătăm mișcarea stahanovistă așa cum ar trebui ea să fie. Realizările în domeniul raționalizării trebuie să fie popularizate și date ca exemplu, și mai ales aplicate în producție ; ele însă nu trebuie să pună în umbră importanța sarcinii de ridicare a productivității muncitorilor mijlocii. Muncitorul mijlociu își

mărește productivitatea muncii fără a introduce schimbări în procesul tehnologic, ci sporindu-și intensitatea, repeziciunea și îndemnarea în muncă. Ar trebui să chemați pe acești muncitori, în special pe cei mai în vârstă, mai vechi în producție, și să discutați pe în-delete cu ei despre sporirea producției. Aceasta ar avea o mare influență asupra bilanțului total al activității uzinei și efectul ar fi considerabil.

Vă sfătuiesc insistent să liți mai cu luare-aminte față de muncitorii mijlocii, să-i ridicați, să evidențiați munca lor la gazetele de perete din uzine. Să presupunem că timp de doi ani un muncitor a îndeplinit norma numai în proporție de 80—90%, iar în timpul războiului a început s-o îndeplinească în proporție de 100—105%. El trebuie evidențiat și munca lui apreciată. De ce? Pentru că asemenea muncitori sînt cu miile. Scoateți în evidență muncitorul de nivel mijlociu, pe muncitorul care-și îmbunătățește munca și depășește regulat norma cu 3—5%. Scrieți despre el un articol în ziar, publicați-i portretul. Și atunci muncitorul care stă la strung alături de el va spune: „Dar ce, adică, eu sînt mai prost ca el? Pot și eu să dau mai mult cu 3 sau 5%, și atunci va apare și portretul meu în ziar“.

În felul acesta se va dezvolta întrecerea în mase, deoarece în aceste condiții ea se va desfășura pe o bază accesibilă tuturor și va fi de un mare și real folos pentru producție. Adeseori acestei mișcări i se spune mișcare stahanovistă, în realitate însă, este vorba de o adevărată întrecere socialistă, de o mișcare a fruntașilor, la care nu se poate renunța cu nici un preț; trebuie numai să știm cum s-o folosim, și aș dori foarte mult ca și voi s-o folosiți și s-o dezvoltați. Trebuie să privim lucrurile în mod realist; n-avem nevoie de zarvă ci de un folos efectiv, și aceasta înseamnă să ridicăm norma medie de producție.

S-a ridicat aici problema îndrumării muncitorilor nou veniți. Este o muncă importantă și grea. În ce constă aici greutatea?

Mai întâi, fiind un muncitor nou — iar acum în producție intră mai ales femei — vine pentru prima oară la uzină, atmosfera neobișnuită de aici la început îl copleșește, ba chiar îl cam sperie. Abia după ce-a lucrat vreo șase luni în uzină, începe s-o îndrăgească. Îmi amintesc că așa mi s-a întâmplat și mie. În uzine domnește disciplina, iar la noi oamenii, mai ales tineretul, sint obișnuiți să fie în voia lor. Trebuie să ajutăm muncitorilor noi să se integreze în producție, să se deprindă cu disciplina și ordinea în fabrică, iar pe de altă parte, trebuie să le explicăm în așa fel încît să înțeleagă că chiar dacă la început este mai greu, pe urmă omul prinde dragoste de uzină și nu-l mai poți despărți de ea. Sintem datori să facem totul pentru ca oamenii nou veniți să-și îndrăgească munca, să învețe cît mai repede meseria și să-și ridice calificarea. De aceea cred că ajutorul tehnic dat în producție noilor muncitori, precum și atenția organizațiilor de partid și sindicale pentru atragerea și integrarea lor în viața zi cu zi a colectivului, este o sarcină din cele mai însemnate. Este foarte important să cunoaștem oamenii, să știm ce oameni au venit la uzină și să organizăm munca, ținînd seamă de toate acestea.

Avem acum la îndemînă un argument extrem de convingător : războiul. Trebuie să explicăm tineretului care vine să lucreze în uzină că n-a venit să se joace, nici să petreacă, ci a venit pe un front de luptă, pe un front tot atît de important ca și cel miilitar. Acesta este unul din argumentele noastre cele mai puternice. Nu numai Comsomolul, dar și organizațiile de partid vor trebui să participe la educarea noilor contingente ale tineretului muncitor.

În împrejurările grele de azi, foarte multe depind de noile cadre de muncitori, de femei și de tineri. Trebuie să însuțăm noilor muncitori spiritul disciplinei și să-i facem să devină conștienți de interesele generale ale proletariatului. Munca de partid trebuie dusă în rîndurile acestora zi cu zi și cu pricepere, dar

nu trebuie să-i dădăcim, ci trebuie să le trezim interesul și să-i atragem la munca socială.

Cam asta e tot ce am vrut să vă spun. Dați-mi voie să vă urez ca discuția aceasta a noastră să vă aducă un ajutor fie și cît de mic în munca voastră. (*Aplauze prelungite*).

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 119—131.

**CUVINTARE ROSTITĂ DUPĂ INMINAREA DECORAȚIILOR
LA MITINGUL ABSOLVENȚILOR CURSURILOR
DE SUBLOCOTENENȚI ȘI DE LOCTIITORI POLITICI
AI ARMATEI A 33-a**

10 septembrie 1942

Aș ține foarte mult, tovarăși, ca voi să fiți pătrunși de ideea că știți încă foarte, foarte puțin în domeniul artei militare și că mai aveți foarte multe de învățat în această privință. Și cu cît veți fi mai convinși că cunoștințele voastre în domeniul artei militare sînt insuficiente, cu atît veți tinde mai stăruitor să vă însușiți această artă. Principala calitate a omului este tendința lui de a merge înainte și nu de a bate pasul pe loc și, în nici un caz, desigur, de a rămîne în urmă. Cel care stă pe loc atunci cînd alții merg înainte, rămîne inevitabil în urmă.

Tovarăși, voi sînteți tineri militari care v-ați distins și trebuie să vă feriți să nu vă îngîmfați că ați primit decorații. De fapt, deocamdată ați primit decorații mici, căci doar noi avem multe ordine. Și voi trebuie să tindeți să meritați și alte decorații, mai mari. Aceasta în primul rînd.

În al doilea rînd, mai multă ambiție în militarie. Eu nu sînt împotriva ca oamenii să aibă ambiția de a

deveni comandanții unor unități mai mari. Militarii trebuie să tindă întotdeauna să ajungă sus. Important este însă ca să rămână cinstiți în ambiția lor. Dacă omul progresează datorită cunoștințelor sale, succeselor sale, muncii sale, eu însumi î-l dau o mină de ajutor, spunându-i — mergi înainte!

Așa că, dați-mi voie să vă urez succes. Vă doresc ca toate forțele voastre să le puneți în slujba acumulării de cunoștințe, să nu înțepeniți în gradul de locotenenți și de sergenți. Îngăduiți-mi să sper că ne vom mai întâlni și voi avea prilejul să vă felicit pentru succesele importante obținute de voi. (*Aplauze fur-tunoase*).

M. I. Kalinin: „Despre Armata Sovietică”. Culegere de articole și cuvîntări, Voenizdat, 1958, pag. 80.

**CONVORBIREA LUI M. I. KALININ CU LUCRĂTORII
DE LA REZERVELE DE MUNCĂ ALE STATULUI
ȘI ACTIVISTI AI ORGANIZAȚIILOR DE COMSOMOL
DIN ȘCOLILE DE MESERII, DE CAI FERATE
ȘI ȘCOLILE DE PE LINGĂ FABRICI ȘI UZINE**

23 octombrie 1942

La 23 octombrie 1942, Președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., Mihail Ivanovici Kalinin, a primit la Kremlin un grup de lucrători de la Rezervele de muncă ale statului și activiști ai organizațiilor de Comsomol, participanți la conslătuirea în jurul problemelor muncii politice de masă în școlile de meserii, de căi ferate și în școlile de pe lângă fabrici și uzine.

În cursul unei convorbiri care a durat trei ore, locuitorii șefilor direcțiilor regionale de ținut și republicane ale rezervelor de muncă, responsabili cu munca politică de masă, și activiștii comitetelor regionale și

de ținut ale Comsomolului au povestit tovarășul Kalinin despre felul cum duc ei munca de educație în rândurile tineretului recrutat de stat în vederea pregătirii pentru producție în diferite școli, și cum luptă ei pentru o înaltă calitate a învățămîntului profesional.

În cuvîntarea sa, Mihail Ivanovici a arătat importanța excepțională a pregătirii tineretului în școlile de meserii, de căi ferate și școlile de pe lîngă fabrici și uzine și a insistat asupra unei serii de probleme legate de pregătirea și educarea tineretului.

Publicăm mai jos textul prescurtat al acestei convorbiri :

Tov. Goghina (locțiitor al șefului Direcției regionale a rezervelor de muncă din Tula, responsabilă cu munca politică de masă). Toate școlile din regiunea Tula, cu excepția școlilor din orașul Tula, au fost distruse de cotropitorii fasciști.

Elevii noștri au depus o muncă uriașă pentru re-facerea școlilor de pe lîngă fabrici și uzine și a celorlalte școli și pentru repararea utilajului. Trebuie menționată îndeosebi munca depusă de școala de meserii nr. 12, care a primit premiul doi în întrecerea socialistă pe întreaga Uniune.

Tov. Kalinin : Aveți cazuri de tineri care au părăsit în mod samavolnic școala ?

Tov. Goghina : Au fost asemenea cazuri. E drept că acolo unde maiștrii manifestă o grijă părintească față de elevi, unde caută să cunoască particularitățile fiecărui elev și se ocupă de fiecare în parte, copiii nu părăsesc școala ; acolo însă unde educația se bazează pe strigăte și vorbă răstită, acolo sînt cazuri de părăsire a școlii.

Tov. Kalinin : Asta înseamnă că munca de educație este încă prost organizată.

Tov. Goghina : Este o lipsă serioasă care persistă în unele din școlile noastre.

Sînt multe școli unde maiștrii lucrează bine, dau dovadă de iscusință pedagogică ; acolo se obțin succese în învățămîntul profesional.

Rezultate remarcabile a obținut școala de Căi ferate nr. 2, distinsă în întrecerea socialistă. În această școală este un educator bun — maestrul Rassohin — căruia îi sînt foarte dragi copiii.

Dv. Mihail Ivanovici ați spus la o conslătuire că pentru a fi un bun pedagog trebuie să te naști cu această calitate; ei bine, acest maestru este un pedagog innăscut. El îmbină educația politică a tineretului cu pregătirea practică. Elevii lui din Tula au construit o linie secundară de cale ferată pe o lungime de patru kilometri. Pentru aceasta au primit un premiu și mulțumiri din partea Sovietului orașului Tula și a Comitetului orășenesc de partid.

Tov. Kalinin: Cum îi tratați pe elevii voștri? Ca pe niște copii sau ca pe oameni maturi? D-ta vorbești de educație, de pedagogie, ce înțelegi prin aceasta?

Tov. Goghina: Eu fac o delimitare între sistemul de educație în școlile obișnuite și cel din școlile rezervelor de muncă. E o mare deosebire, deoarece elevii noștri se pregătesc să devină de-a dreptul muncitori.

Tov. Kalinin: Mă tem că faceți din ei oameni maturi înainte de vreme, că le luați tot ce e caracteristic tinereții. D-ta, ca pedagog, trebuie să-ți dai seama de acest lucru. Spune-mi: mai au ei elan tineresc sau nu?

Tov. Goghina: Cred că au. De pildă, școala de meserii nr. 3 de la noi, are un cor frumos, format din 60 de persoane, cercuri de pregătire militară, cercuri de artă dramatică etc.

Tov. Kalinin: Acum e timp de război, oamenii trebuie să fie curajoși, să îndrăgească riscul și nu prin organizare de coruri se realizează acest lucru. Cercurile de amatori ca atare sînt un lucru bun, dar copiii de la școlile voastre nu trebuie să se simtă ca într-o mănăstire, copiii trebuie să fie curajoși, vioi.

Educația tineretului este un lucru complicat și iată în ce constă principalul în această problemă; pe de o parte copiii trebuie îndrumați pe o anumită cale, iar pe de altă parte nu trebuie paralizată acea latură

a caracterului lor care este voința ; ei sînt la o vîrstă cînd această latură a caracterului poate fi înăbușită și aceasta este un mare pericol. Nu trebuie să faceți din ei ființe ursuze care se străduiesc să devină înainte de vreme oameni adulți.

Toy. Ivanova (instructor al secției de școli de meserii și școli de pe lângă fabrici și uzine a Comitetului regional de Comsomol din Gorki) : Una dintre cele mai mari școli de meserii din regiune a fost distrusă de bombardament.

Toy. Kalinin : Și copiii au fost bombardați ?

Toy. Ivanova : Nu, copiii nu au avut de suferit de pe urma bombardamentului, dar o parte dintre ei au părăsit școala.

Toy. Kalinin : Povestiți cum s-a întîmplat : copiii au părăsit școala, ei, și voi ce măsuri ați luat ?

Toy. Bușuev (locțiitorul șefului Direcției regionale Gorki a rezervelor de muncă, responsabil cu munca politică de masă) : Cu ajutorul directorului, a locțiitorului său pentru munca politică și al maiștrilor, cea mai mare parte dintre elevi s-au înapoiat. Elevii au reparat localul și utilajul. În prezent, această școală de meserii este una dintre cele mai bune din regiune.

Toy. Kalinin : Cum ați apreciat voi din punct de vedere politic faptul că elevii au fugit și cum ați explicat acest lucru copiilor, cum ați rezolvat această problemă ?

Toy. Bușuev : În primul rînd le-am explicat elevilor că acest bombardament este opera lui Hitler, ca și întregul război. Le-am explicat amănunțit elevilor că trebuie să reparăm școala cu forțe proprii, că sîntem datori să pregătim cadre pentru industrie.

Toy. Kalinin : Nu e destul. Trebuia să-i adunați pe copii și să le spuneți : „Eh, sinteți niște lași ! Ați fugit, ce fel de apărători sinteți voi ? Părinții voștri luptă împotriva fasciștilor, iar voi ați luat-o la goană prin sate. Noi credeam că voi veți apăra școala, cînd colo voi ați luat-o la fugă, halal viteji !” Trebuia să le spuneți fără înconjur : „Sinteți niște lași, v-ați

făcut de ris în fața întregii Rusii ; a fost de-ajuns să zboare deasupra voastră un avion și voi ați și luat-o la fugă”.

Copiilor trebuie să le vorbești în felul lor. Dacă aș fi directorul școlii, le-aș fi spus : „Frumos a mai fost, am rămas singur, iar voi toți ați luat-o la fugă. Am crezut că sînteți băieți curajoși, am vrut să vă dăm puști, mitraliere, și cînd colo voi dați bir cu fugiții. Acum stau și mă gîndesc dacă merită să mai redeschid școala pentru voi, de ce să învăț aicea niște fricoși, care la prima încercare o iau la sănătoasa !” Așa trebuia, să-i dați de rușine, iar apoi să le spuneți : „Haideți, ca să fim mai în siguranță, să facem niște adăposturi, să pregătim totul pentru caz de bombardament.”

Copiii s-au speriat desigur, și au fugit, dar fiecare dintre ei ar vrea să fie viteaz, vă garantez că dintr-o sută 99 vor să fie viteji.

Voi trebuie să-i pregătiți pe copii și este foarte ușor să-i faceți să se rușineze. Le-ați fi putut spune : „Voi ați fugit, iar eu, om bătrîn, am rămas singur ; nu v-ați gîndit la mine”. Aceasta i-ar fi făcut să se rușineze și i-ar fi făcut să se gîndească la fapta lor. Așa trebuie făcută agitația.

Iar dacă au rămas, să zicem, trei fete, acest lucru trebuie scos în relief și să spuneți : „Au rămas trei fete curajoase, iar toți ceilalți au fugit”. Voi însă ați vorbit ca la un miting, generalități, iar principala, aspectul politic, l-ați pierdut din vedere. Și așa procedați cu orice chestiune !

Țin să vă amintesc că voi trebuie să pregătiți nu numai oameni care să-și cunoască meseria, dar și ostași, cetățeni sovietici.

Tov. Ivanova : La noi lucrurile stau prost în ceea ce privește creșterea rîndurilor organizației de Comsomol. Avem o școală care rămîne în urmă, școala nr. 3 de la baza uzinei „Sormovo”.

Tov. Kalinin : De ce ?

Tov. Ivanova : Conducerea are o foarte mare importanță, iar acolo s-au schimbat trei directori. Organizația de Comsomol n-a putut face nimic și locțiitorul directorului, responsabil cu munca politică, a lipsit mult timp. Aveam pe atunci un contingent de elevi din regiunile Orel și Tula ; din 1500 numai 87 erau comsomoliști ; se înțelege că prea mult ei n-au putut face.

Tov. Kalinin : Spuneți-mi, serate se organizează pe la voi, lumea dansează ?

Tov. Ivanova : Cînd se face darea de seamă lunară, după adunare se dansează.

Tov. Kalinin : Elevii au instrumente muzicale ?

Tov. Ivanova : Da, au.

Tov. Kalinin : Trebuie organizate serate, pentru ca elevii să se mai destindă, să mai danseze.

Tov. Ivanova : Am organizat o conferință la care au participat 400 de oameni, am invitat muncitori bătrîni și muncitori tineri, absolvenți ai școlilor de meserii. Muncitorii bătrîni au povestit cum au lucrat ei înainte de Puterea Sovietică și cum lucrează acum și ce condiții s-au creat acum pentru elevi.

Cei mai buni la învățătură au povestit cum au obținut ei succese. Belov, un elev în vîrstă de 15 ani, timp de 5 zile și-a îndeplinit norma în proporție de 215%. După conferință a avut loc un spectacol și dans.

Tov. Kalinin : De ce credeți că am întrebato de dans ? Din nou vă spun că n-aș vrea să faceți în mod artificial din copii oameni bătrîni. Dansul nu trebuie evitat pentru că el dă oamenilor grație în mișcări. Un om care știe să danseze va ști să și intre într-o cameră cum se cuvine, va avea un mers sprinten. Tineretului nostru îi place să danseze. Îmi dau seama de acest lucru după tinerii pe care-i întîlnesc, iar dacă oamenilor le place să danseze, nu văd de ce ar fi opriți. Trebuie numai să urmăriți ca dansul să nu fie o preocupare permanentă, ci să constituie o distracție.

Tov. Galiulina (locțiitor al șefului Direcției republicane a rezervelor de muncă din R.S.S.A. Tătară) :

La noi sînt 11 școli de meserii, 2 școli de căi ferate și 23 școli pe lîngă fabrici și uzine, în care învață 16.000 tineri.

Noi acordăm o mare atenție dezvoltării cercurilor artistice de amatori ale tineretului. Educatorii noștri au depus o muncă intensă pentru organizarea cercurilor de cîntece, dans și de muzică, au pregătit și au prezentat destul de bine un spectacol dat de cele mai bune colective de artiști amatori din școlile fruntese.

Copiilor le plac foarte mult cîntecele, recitățile și alte forme de activitate artistică.

Tov. Maximov (locțiitorul șefului Direcției rezervelor de muncă din Leningrad, responsabil cu munca politică de masă) a arătat cum învață și muncesc colectivele de elevi și de lucrători din școlile de meserii, de căi ferate și din școlile de pe lîngă fabrici și uzine din orașul Leningrad, cum ajută ele comandamentul militar în apărarea orașului împotriva cîmpitorilor fasciști germani. Cu ajutorul elevilor a fost restabilită la Leningrad circulația tramvaielor, a fost restaurat Palatul pionierilor și alte cîteva clădiri din oraș.

Mihail Ivanovici Kalinin a mai ascultat și expunerile altor cîteva lucrători de la rezervele de muncă și ale activiștilor organizațiilor de Comsomol.

Cuvîntarea rostită de Mihail Ivanovici Kalinin

Tovarăși, educarea elevilor din școlile sistemului rezervelor de muncă este o problemă foarte grea și delicată și rezolvarea ei este una dintre cele mai dificile. Și însăși sarcina pregătirii rezervelor de muncă ale statului este o sarcină complicată.

În primul rînd, trebuie pregătiți muncitori mai mult sau mai puțin calificați; în al doilea rînd, noi vrem ca tînăra generație a clasei muncitoare să fie educată în spirit sovietic; în al treilea rînd, lucrurile se complică datorită situației actuale — datorită războiului.

Elevii din sistemul rezervelor de muncă trebuie să execute o serie întreagă de comenzi ale statului pentru nevoile frontului, lucru pe care înainte nu-l făceau. O problemă complicată a devenit alimentația, echiparea lor. Și, apoi, chiar războiul ca atare pune într-o situație grea organizarea rezervelor de muncă. Desigur că în aceste condiții este mult mai greu să formezi muncitori, respectând toate regulile.

Războiul este în toi și cu toate că elevii din școlile sistemului rezervelor de muncă nu sunt supuși mobilizării, este foarte posibil ca unii dintre ei să fie nevoiți să lupte. Și de aceea este cit se poate de firesc ca ei să consacre o parte din timpul lor pregătirii militare. În condiții normale, am fi acordat toată atenția însușirii de cunoștințe calificării. În condițiile actuale, însă, sintem nevoiți să introducem instrucția militară în toate școlile. Noi pregătim muncitori calificați, dar ei trebuie, în caz că va fi nevoie, să știe să și lupte. Și ar fi o greșeală de neiertat din partea noastră dacă nu i-am înarma cu cunoștințe militare. De aceea, eu socot că leningrădenii procedează just, în aceste împrejurări, organizând pe elevii lor militărește, deși nu este ușor pentru elevi.

Sintem datori să pregătim muncitori tineri, care să-și cunoască bine meseria, dar totodată să fie și buni cetățeni sovietici, buni ostași. Tineretul nostru trebuie să-și cunoască datoria față de patrie, să-și însușească cu mai multă perseverență și mai rapid profesiunea, iar în timpul învățaturii să dea cât mai mult armament și muniții Armatei Roșii, să învețe arta militară și să se dezvolte din punct de vedere fizic.

Patria nu va uita eroismul liilor săi, care luptă în prezent pe fronturile Războiului pentru Apărarea Patriei împotriva cotropitorilor fasciști germani.

Ea nu va uita nici munca eroică a tinerilor și tinerelor — elevi ai școlilor de meserii, de căi ferate și ai școlilor de pe lângă fabrici și uzine — care dau

ajutor frontului și se străduiesc să învețe și să muncească cit mai bine în spatele frontului.

Cînd vorbim despre educație trebuie să spunem că realizarea ei în practică este un lucru foarte greu. Ea cere o înaltă calificare din partea cadrelor de educatori.

La școlile din sistemul rezervelor de muncă intră oameni diferiți, din diferite regiuni, din diferite pătri ale populației — băieți și fete de la orașe și de la sate. Este limpede că ei sînt oameni feluriți și oricît am încerca, e greu să-i educăm astfel încît toți să se dezvolte la fel. Nu este o sarcină ușoară. Pe lângă aceasta nu trebuie să uităm nici un moment că avem de-a face cu elevi, care sînt aproape niște copii, cu toate obiceiurile lor copilărești. E drept că războiul și întreaga atmosferă înconjurătoare îi face mai maturi decît ar fi fost în timp de pace, totuși am dori să păstrăm cit mai mult timp posibil inclinațiile lor tinerești. Desigur că tot acest complex de probleme, practic este foarte greu de rezolvat.

Citiți literatura pedagogică universală. Ea conține o bogată și variată experiență cu privire la educarea omului. Unii căutau să demonstreze că cel mai bine e să crești copiii la oraș, alții negau acest lucru și susțineau că e mai bine să fie crescuți la țară. În această problemă au mai fost încă multe alte propuneri și afirmații. Dar nu se poate spune că există un sistem de educație bine definit și încheiat. În prezent, sistemul de educație trebuie să fie altul decît, să zicem, cu trei ani în urmă. Înainte, noi formam, dacă ne putem exprima astfel, intelectuali și nu oameni care să facă o muncă fizică. Eu, personal, consider că o astfel de educație este greșită, întrucît în statul nostru principala masă a populației o formează totuși oameni care se îndeletnicesc cu munca fizică. În fața noastră s-a pus problema : ce trebuie să facem ca tînărul nostru să fie îndemnat în munca fizică și, totodată, dezvoltat din punct de vedere intelectual.

În prezent, se poate pune oarecum mai mult accentul pe întărirea forțelor fizice, pe cultivarea deprinderilor de muncă; trebuie să deprindem tineretul nostru să suporte orice greutate, să-l facem să înfrunte orice încercări, ceea ce-l va căli. Așa cum prin exerciții fizice și sport urmărim să-l călim din punct de vedere fizic, tot așa printr-o disciplină severă și prin deprinderea de a munci trebuie să călim tineretul nostru, ca el să suporte mai ușor greutățile pe care orice om le poate întâlni în viață.

De aceea, acum tineretul nostru trebuie să fie pregătit pentru a învinge greutățile și a căpăta dragoste de muncă; această școală trebuie să imprime tineretului nevoia de a munci.

În fabrici există o pătură considerabilă de muncitori specialiști pentru care, dacă nu mai au posibilitatea să muncească, viața nu mai are nici un rost. Acești oameni, când îmbătrinesc sau când sînt nevoiți, din cauză de boală, să părăsească munca, parcă ar muri pe jumătate, pentru că sînt obișnuiți să muncească, își iubesc meseria și pierzînd-o, sînt parcă lipsiți de orice suport în viață. Dorim ca această calitate — dragostea pentru muncă — să fie insuflată într-o măsură sau alta tinerilor noștri muncitori.

Tovarășii care au luat cuvîntul aici au avut aerul să spună că sarcina educației revine numai maestrului, or aceasta este greșit, desigur. Dacă m-ar întreba cineva care maestru e mai bun: acela care se pricepe la pedagogie, dar nu-și cunoaște bine meseria, sau maestrul care nu prea e tare în pedagogie, dar își cunoaște bine meseria, sau dacă aș fi directorul unei școli de meserii sau al unei școli de pe lîngă fabrică, aș prefera pe maestrul mai slab pregătit din punct de vedere pedagogic, dar bun specialist în meseria lui.

De ce aș proceda așa? Pentru că numai atunci maestrul va avea o influență eficientă cînd elevii lui vor simți că primesc de la el cunoștințe reale în meseria respectivă. Acest maestru va fi întotdeauna de folos elevilor. Să dau un exemplu: înainte existau la

universități profesori cu o stare de spirit reacționară, dar foarte bine pregătiți în domeniul lor și care aveau darul de a face expuneri interesante. La lecțiile acestor profesori venea întotdeauna un auditoriu numeros, deși studenții știau că acești profesori sînt reacționari. Și erau alți profesori — buni de gură, cărora le plăcea să lanseze fraze liberale și în general știau să vorbească frumos. La primele lor lecții, sălile erau pline, după aceea, însă, studenții serioși îi părăseau, pentru că nu puteau învăța nimic de la ei.

Așa și cu maiștrii noștri. Dacă ei își vor cunoaște bine meseria și vor ști să transmită meșteșugul și cunoștințele lor elevilor, ei își vor îndeplini rolul.

Dar cînd spunem că și maiștrii și femeile de serviciu trebuie să facă educația elevilor, acest lucru nu trebuie să se înțeleagă la propriu, ci trebuie să se înțeleagă că prin comportarea lor, prin îndeplinirea conștiincioasă a îndatoririlor lor, prin exemplul lor personal, îi deprind pe elevi cu munca, cu ordinea, cu curățenia. Dacă femeia de serviciu face curat cum trebuie, veghează ca elevii să nu facă murdărie, îi ceartă pentru aceasta, le formează anumite deprinderi bune și exercită deci o influență pozitivă asupra elevilor. Dar ea face toate acestea pentru că directorul îi cere să-și îndeplinească îndatoririle.

Este foarte greu să se găsească o asemenea îmbinare, încît un bun strungar sau un bun lăcătuș să fie totodată și un bun pedagog. Aici s-a arătat, pe drept cuvînt, că sînt unii maiștri care au o atitudine părintească față de elevi. Iată cum cred eu că se explică aceasta: este greu să-ți închipui un maestru bun care să nu-și iubească meseria, care să nu pună suflet în munca lui, să-i fie indiferentă. Cazurile contrare constituie mai curînd o excepție, decît un fenomen obișnuit. Un bun maestru, care este legat de meseria lui, caută să împărtășească elevilor cunoștințele sale, și, fără să vrea, se interesează de tot ce fac ei. În aceasta constă esența unei bune educații profesionale a tineretului.

Numai un maestru cu o bună calificare, care-și cunoaște meseria, va ajuta elevilor să și-o însușească și ei. Trebuie să insuflăm elevilor noștri sentimentul cinstei profesionale și acest sentiment îl poate insufla numai un maestru bun, un om care-și cunoaște și căruia îi e dragă meseria lui. Restul personalului de serviciu nu trebuie decît să-și îndeplinească conștiincios îndatoririle. Prin aceasta se atinge în mod indirect scopul educativ, pentru că prin exemplul lor ei obișnuiesc pe elevi cu ordinea și le formează anumite deprinderi pozitive. Ei constituie mediul care exercită influență asupra elevilor.

După cum am mai spus, dorim să facem din tinerii noștri muncitori buni din punct de vedere profesional, iar pe de altă parte buni cetățeni sovietici. Și tocmai în aceasta constă răspunderea conducătorilor politici din sistemul rezervelor de muncă, care trebuie să dezvolte în mod sistematic în tînărul nostru muncitor conștiința că face parte din clasa muncitoare a statului sovietic, că această clasă este clasa conducătoare în societatea sovietică, care dă tonul în întreaga noastră viață. Acestea sînt ideile fundamentale pe care conducătorii politici trebuie să le insuflă în primul rînd tineretului nostru.

Statul sovietic este statul muncitorilor și al țărilor. În lume nu mai există alt stat ca acesta, iar noi sîntem apărătorii și reprezentanții lui. Acest lucru trebuie să-l sublinieze conducătorii noștri politici în propaganda de zi cu zi. Rezultatele acestei propagande vor depinde de priceperea lor.

Am fost întrebat aici cum trebuie înțeles rolul Comsomolului în sistemul rezervelor de muncă ?

Sistemul rezervelor de muncă este un sistem de stat.

Comsomolul, firește, joacă și trebuie să joace un rol important, intrucît marea majoritate a elevilor din școlile sistemului rezervelor de muncă sînt la vîrsta comsomolistă. Dacă printre ei sînt puțini comsomoliști aceasta se datorește neglijenței noastre, dar în gene-

ral, peste doi ani, în rîndurile lor trebuie să fie 90 comsomoliști. Înseamnă oare aceasta că rolul de conducător administrativ sau politic în sistemul școlilor de pe lângă fabrici și uzine revine Comsomolului?

Bineînțeles, că nu.

Comsomolul este o organizație politică, care formează concepțiile politice ale tineretului, orientîndu-l spre partid, pregătește oameni pentru partid.

Dar poate că partea educativă ar trebui încredințată Comsomolului? Eu socot că nu trebuie. Se poate întîmpla ca această idee radicală, să nu fie pe placul Comsomolului. Judecați însă și voi. În școlile și universitățile noastre sînt numai oameni de vîrstă comsomolistă și le conduce oare Comsomolul? Comsomolul contribuie la formarea lor politică, îi face mai conștienți, îi grupează în organizații comsomoliste de sine stătătoare, organizații care într-o anumită măsură sînt independente față de organele de stat, pe cînd școlile și universitățile sînt conduse de organele de stat.

Cine răspunde pentru educația rezervelor de muncă? D-ta, tovarășe Moskatov, răspunzi pentru educația rezervelor de muncă, iar Comsomolul te ajută. Pentru orice lipsuri în acest domeniu, guvernul pe d-ta te va trage la răspundere și nu Comsomolul. Poate că în această împrejurare se va spune și Comsomolului: „Voi, dragi tovarăși, nu munciți cum trebuie“, dar pentru aceasta nu conducătorii Comsomolului vor fi înlăturați din munca lor de conducere, ci șeful rezervelor de muncă.

Așadar, munca de educație trebuie să fie condusă de organele rezervelor de muncă ale statului.

Să trecem acum la problema: cine trebuie să fie educatorul nemijlocit al tineretului din școlile sistemului rezervelor de muncă? V-am spus mai sus cît de grea este munca de conducător politic și de educator. Această muncă trebuie îndeplinită de oameni cu experiență și pregătire teoretică. În general, pentru această

muncă sînt de preferat oameni maturi, cu experiență. În acest domeniu trebuie să lucreze comsomoliști care, dacă mă pot exprima astfel, au depășit mentalitatea comsomolistă. Părerea mea este că pentru această muncă mai indicați ar fi oameni mai în vîrstă. Dacă acești elevi vor vedea în fața lor un om cam de o seamă cu ei, nu prea o să le inspire încredere și o să spună: „Știi și tu cît știm și noi”. Copiilor le plac oamenii cu autoritate și noi trebuie să le cultivăm respectul față de autoritate.

Eu cred că organizațiile de Comsomol trebuie să dea ajutor în această privință, să stimuleze conducătorii care au experiență și cunoștințe, dar și-au pierdut elanul tinereții. De asemenea cred că un educator cu experiență va ști să se apropie mai mult de tineret. Bineînțeles că nu va juca laptă¹ cu băieții și nu se va întrece la înot cu ei. Este vorba de influența lui politică, de prestigiul său, de dorința tineretului de a-l imita și toate acestea sînt calități foarte de preț, pe care educatorii de aceeași vîrstă cu elevii nu le au întotdeauna. Căci unuia de aceeași vîrstă oricînd îi pot spune: „Ce faci pe deșteptul? Nici noi nu sîntem mai proști decît tine și știm tot atît ca și tine”. Pe cînd un educator matur impune chiar și numai prin vîrsta lui. Nu vreau să spun că comsomoliștii nu trebuie să fie atrași de loc în această muncă, dar cred că oamenii vîrstnici sînt mai indicați.

Eu socot că în cadrul sistemului rezervelor de muncă, Comsomolul trebuie să aibă din punct de vedere formal același rol ca și în întreprinderi și instituții, și, în realitate, rolul Comsomolului este uriaș, căci el este ajutorul partidului în munca de educare a cadrelor de tineri muncitori.

Comsomolul trebuie să critice lipsurile, să formuleze revendicări în ceea ce privește organizarea mun-

¹ Laptă — joc specific rusesc, în care jucătorii lovesc o minge cu un băț îndoit, numit *laptă* (de unde vine chiar numele jocului). (n.l.)

cii de educație. Dacă Comsomolul ar participa într-o măsură sau alta la conducere, ar trebui să-și asume și o anumită răspundere. Or, el trebuie să aibă mâinile libere. Nicăieri organizației de tineret nu i se acordă atîta importanță ca la noi. Și eu personal o prețuiesc foarte mult, dar nu trebuie să i se dea funcții necorespunzătoare.

Cazurile de părăsire samavolnică a școlilor sînt rezultatul unei proaste organizări. Desigur că băieților și fetelor care vin de la țară le vine la început cam greu. La oraș îi sperie totul. O știu din proprie experiență. Ți se pare că ai căzut într-o lună cu totul alta. În afară de aceasta, ei sînt deprinși să fie liberi, pe cînd aici trebuie să se supună disciplinei. Nici cu fabrica nu te obișnuiești ușor, e nevoie de timp și încă de mult timp. Nici două luni nu-ți ajung, iar la început totul îți inspiră teamă. Dacă la toate acestea se mai adaugă o proastă organizare, diferite lipsuri, deficiențe, desigur că pentru copii e greu.

Socot că în școlile de la orașe și în școlile rezervelor de muncă trebuie să fie cît mai mulți elevi de la orașe — acest lucru v-ar ușura munca. Este drept că o parte din tinerii de la orașe se gîndesc la o altă muncă ; ar dori să devină funcționari de birou, să fie contabili ; totuși și din ei se pot forma buni muncitori calificați. Acest lucru este foarte important.

Îmi dau seama de toate greutățile pe care le prezintă munca în cadrul sistemului rezervelor de muncă, dar trebuie să știți că voi faceți o operă foarte importantă pentru stat. Gîndiți-vă : noi pregătăm cadre noi de tineri muncitori, de ei va depinde întărirea orînduirii sovietice. Tovarășul Stalin a subliniat în repetate rînduri că nu putem fi indiferenți față de modul cum se completează la noi clasa muncitoare. Noi vrem ca cea mai bună parte a populației noastre să intre în rîndurile clasei muncitoare ca în societatea sovietică ea să aibă un nivel politic și intelectual ridicat.

Aveți o sarcină mare. Vi s-a încredințat o muncă importantă. Dacă vom îndeplini această sarcină vom face un lucru de mare însemnătate pentru țara noastră. Vă doresc succes în munca voastră !

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”. Ed. „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 151—162.

**CUVINTARE ROSTITA LA ȘEDINȚA SOLEMNA
A ELEVILOR ȘI LUCRĂTORILOR DIN ȘCOLILE
DE MESERII, ȘCOLILE DE CĂI FERATE ȘI ȘCOLILE
DE PE LINGĂ FABRICI ȘI UZINE DIN ORAȘUL MOSCOVA,
ȘEDINȚĂ CONSACRATĂ CELEI DE A 25-a ANIVERSĂRI
A MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE**

2 noiembrie 1942

Tovarăși !

Adunarea voastră este consacrată celei de a 25-a aniversări a Puterii Sovietice. Au trecut 25 ani din ziua când s-au pus bazele orînduirii sovietice în țara noastră. În viața omenirii, acesta este un eveniment unic prin importanța sa, un eveniment cum n-a mai fost vreodată în istorie.

În ziua celei de a 25-a aniversări a Revoluției din Octombrie, noi sărbătorim eliberarea oamenilor muncii din țara noastră de sub jugul regimului exploata-tor, reacționar. Trebuie să lămurim ce înseamnă aceasta, fiindcă voi nu cunoașteți vechiul regim decât din auzite, din cărți, din ce vorbesc oamenii. Or, oa-menii nu vorbesc toți la fel. Dacă veți întîlni un fost bogătaș sau un deschiaburit, fără îndoială că ei vă vor lăuda vechiul regim. Dar dacă veți întîlni un om care a dus-o greu, un muncitor, un țăran mijlocăș, un

funcționar, ei vă vor vorbi despre greutățile vieții muncitorilor, țăranilor și a sărăcimii de la orașe din Rusia țaristă, dinaintea Revoluției.

Marea Revoluție din Octombrie a schimbat din rădăcini condițiile de viață ale oamenilor muncii din țara noastră. La noi acum este o orînduire sovietică.

În lupta pentru triumful orînduirii sovietice au căzut mulți tineri de ispravă. Și în prezent tineretul luptă pentru orînduirea sovietică și nu numai pe front, ci și în spatele frontului, în fabrici și uzine.

În acest an întîmpinăm sărbătoarea noastră în condițiile unui război crîncen împotriva fasciștilor germani. În timp de pace sărbătoream această aniversare două zile, orele de muncă erau mai puține, iar masa era mai îmbelșugată. Astăzi o sărbătorim într-un moment cînd mulți tovarăși de-ai noștri, tineri sovietici, se găsesc pe teritoriul ocupat de dușman, unde trec prin încercări grele. O parte din ei au pierit sau pier, uciși de bestiiile fasciste. Iată în ce împrejurări sărbătorim cea de a 25-a aniversare a Puterii Sovietice.

Rezervele de muncă, dacă e să luăm școlile de meserii și școlile de pe lîngă fabrici și uzine, au fost create încă înainte de război. Care este rostul lor? Rostul lor este ca industria noastră să aibă întotdeauna posibilitatea de a-și completa rîndurile muncitorilor cu elemente bine pregătite.

Nu este un lucru chiar așa ușor să pregătești un muncitor calificat. Pentru aceasta e nevoie de 2—3 ani, iar pentru pregătirea unui muncitor cu o înaltă calificare e nevoie chiar de 3—4 ani. Nu e obligatoriu ca în tot acest timp să stai numai la școală. Pentru ca un om să învețe să muncească bine, el trebuie să capete principalele deprinderi la școală, rămînînd ca restul de cunoștințe să și le completeze mai tîrziu, în munca practică.

Voi veți lucra ca muncitori calificați în uzinele și fabricile noastre. Fără să vrea, mulți dintre voi se gîndesc: va să zică soarta mea e hotărîtă? Acum sînt

la școala de meserii, pe urmă voi fi muncitor în fabrică. Unii dintre voi au poate îndoieli, ~~șovăiesc~~, se întreabă : oare e bine ? Nu era poate mai bine dacă mă făceam funcționar, la birou munca e mai curată, mai ușoară.

E oare mai bine ?

Sînt în măsură să vă dau un răspuns precis la această întrebare, întrucît am lucrat timp de treizeci de ani la fabrică, iar de douăzeci de ani lucrez în birou (*insuflețire în sală*) și pot deci să vorbesc și despre o muncă, și despre cealaltă. Unde e mai bine ? Fără îndoială că la fabrică, în atelierele fabricii.

Bineînțeles că la început te cam sperie cînd treci din atelierul școlii în uriașele secții ale fabricii sau uzinei. Primele zile, o lună, două ți se va părea greu. Pe urmă, însă, mediul din uzină, munca însăși te atrag din ce în ce mai mult. După ce muncești un an, doi îndrăgești uzina. Nici un fel de muncă de birou nu se poate compara cu munca din uzine, care-ți dă satisfacția lăuntrică de a vedea concret rezultatele muncii tale.

Pentru ca un om să meargă cu mai mult curaj la uzină, trebuie să-și cunoască bine meseria. Pe vremea uceniciei mele, fiecare din noi voia să lucreze mai bine decît ceilalți. De era strungar, dorea să fie un bun strungar, de era lăcătuș, să fie un bun lăcătuș. Munca la uzină este o muncă interesantă, care te atrage, iar acum este și mai atrăgătoare decît înainte, fiindcă sînt alte condiții.

Înainte, toate se făceau cu mîna. Aceasta avea o foarte mare importanță, dar oricît de iscusite ar fi mîinile, mașinile-unelte și mașinile sînt totuși mai bune. Înainte erau puține mașini. Acum uzinele și fabricile noastre sînt bogat înzestrate cu utilaj tehnic. Asta face ca munca în uzinele noastre să fie mai interesantă, dar ea cere în schimb mai multe cunoștințe și mai multă pricepere.

Cine termină școala fără să-și cunoască bine meseria nu se va bucura de stima tovarășilor săi. Dacă

nu-ți cunoști meseria nu vei avea posibilitatea să îndeplinești o muncă de răspundere. Numai celor ce lucrează bine li se încredințează munci de răspundere. Așa că voi trebuie să vă cunoașteți bine meseria. Trebuie, de pildă, să știți să descifrați un desen. Mulți dintre voi vor fi în viitor șeli de brigadă, instalatori, ajustori, montatori etc. Fiecare muncitor care se respectă trebuie să știe să citească un desen, și trebuie să învățați acest lucru încă din școală.

Trebuie să cunoașteți mașinile, ar fi de dorit chiar să le cunoașteți perfect. La uzină se lucrează în serie, s-ar părea că este o muncă uniformă, dar ea cere o atenție încordată și o bună cunoaștere a mașinilor. Lucrul în serie își are particularitățile lui. Care sînt aceste particularități? Acest fel de muncă cere îndemnare și rapiditate. Omul face piesele una după alta. Pentru o piesă se cheltuiește cîteodată numai un singur minut. Deci trebuie să învățați să lucrați repede și ritmic. La școlile de meserii unii elevi fac o parte a muncii, alții alta. Trebuie să învățați să faceți toate operațiile de care este nevoie.

Aș dori să se nască cît mai curînd în voi sentimentul mîndriei profesionale. Este un sentiment nobil. Dacă părinții voștri au fost muncitori buni, voi trebuie în nici un caz să nu fiți mai prejos decît ei.

Acum voi vă pregătiți să fiți muncitori în fabrici și uzine. Dacă învățați această meserie nu înseamnă că nu veți avea posibilitatea să munciți mai tîrziu în orice alt domeniu. Uzina nu închide calea perfecționării, ci, dimpotrivă, îți croiește un drum larg spre activitatea social-politică, administrativă și chiar științifică.

Trebuie să fiți buni specialiști în meseria voastră. Nu se poate ca muncitorii din țara noastră să-și cunoască mai prost meseria decît cei din străinătate. Muncitorii sovietici, tinerii noștri muncitori, nu trebuie să fie inferiori sub raportul calificării muncitorilor americani și europeni, ci să le fie superiori. Nu trebuie să uităm acest lucru și să-l traducem în fapt.

În al doilea rând, înainte comuniști erau mai ales muncitorii. Pe atunci Comsomolul nu exista încă, dar erau tineri apropiați de comuniști.

Pentru cei de vîrstă voastră exista la noi organizația de Comsomol, care face educația politică a tineretului, îl luminează. Și aș dori ca toți tinerii pe care-i văd aici să fie comsomoliști. Poate că sînt printre voi și elemente pasive, dar eu aș vrea totuși ca elevii școlilor de meserii și ai școlilor de pe lângă fabrici și uzine să tindă să devină membri ai Comsomolului.

La noi, conștiința politică a oamenilor are un rol foarte important și tendința noastră este ca fiecare om de la noi să fie conștient din punct de vedere politic.

Comsomolul este anticamera partidului. Comsomolul pregătește tineretul pentru partid; îi formează conștiința politică. El deprinde oamenii cu activitatea obștească. Veți lucra doar în societate, și în munca voastră nu vă veți izola de popor, ci veți face operă comună. Mașina n-o face un singur om. Mașina este făcută de sute de oameni.

Munca însăși împinge oamenii spre viața socială. Dorința mea ar fi ca timpul vostru să nu fie prins în întregime numai de activitatea profesională, să nu vă ocupați numai de confecționarea obiectelor necesare; aș dori ca timpul vostru liber să-l folosiți în mod organizat, ca viața voastră spirituală să se desfășoare în mod organizat, în mediul comsomolist. Căci rolul Comsomolului este tocmai acela de a organiza tineretul. În felul acesta veți da un conținut acelei laturi a vieții voastre care nu este direct legată de muncă, dacă mă pot exprima astfel, veți da un conținut vieții voastre spirituale.

Sîntem în război. Într-un război crîncen, sîngeros. Fasciștii vor să sîrșie țara noastră și să strivească poporul nostru. Voi, tovarăși, nu numai că învățați, dar dați și un ajutor frontului nostru. În școli și în producție voi lucrați la executarea comenzilor militare. Trebuie să executați bine aceste comenzi.

Voi nu sînteți direct pe front, dar, tovarăși, sînteți tineri și cred că nu veți fi cei din urmă în lupta pe care o duce poporul nostru împotriva fasciștilor. În ceea ce privește repeziciunea — această calitate a tineretului — cred că nu trebuie să-i lăsați pe vîrstnici să v-o ia înainte. Dimpotrivă, steagul întîietății trebuie să-l dețineți voi, tineretul. Voi trebuie să fiți primii și în muncă și la război. Trebuie să spuneți: „Nu vom rămîne în urma părinților noștri, le vom arăta că noi, tineretul abia intrat în producție, știm să muncim“.

Vă doresc pricepere în muncă și în anii care vin să vă puteți dovedi din plin priceperea voastră. (*Aplauze prelungite*).

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă“. Editura „Molodaia gvardia“, 1947, pag. 163—167.

CUVINTUL AGITATORULUI DE FRONT

*Dintr-o cuvîntare rostită în cadrul unei convorbiri
cu agitatorii de pe front*

28 aprilie 1943

Orice agitator năzuiește ca atunci cînd vine în mijlocul oamenilor, să vorbească ca de la om la om. Ce înseamnă a discuta astfel? Eu știu că agitatorii vin deseori la ostași cu gîndul dinainte stabilit de a sta de vorbă cu ei cu inima deschisă. Dar numai faptul că agitatorul își propune dinainte acest lucru, face ca discuția să nu mai fie atît de firească. Dacă însă agitatorul ar veni la ostași ca să bea cu ei un pahar cu ceai, să vorbească despre una, despre alta, și apoi ar atinge o chestiune care îi interesează, atunci într-adevăr discuția ar avea un caracter firesc.

Alt exemplu. Dacă cineva s-a făcut vinovat de un anumit lucru și unul dintre voi îl mustră părintește, îi face morală și îi spune: „Bine, nu voi spune nimă-nui, dar bagă de seamă, dacă se mai întâmplă o dată nu voi mai putea ascunde acest lucru“, — și acesta ar fi un fel de a vorbi cu inima deschisă. Când însă îți propui anume acest lucru, mai niciodată nu reușești.

Când vorbesc despre o convorbire nesilită, înțeleg prin aceasta ca oamenii să nu se simtă stînjeniți, să întrebe pe agitator despre tot ce-i interesează și să nu aibă senzația că a venit la ei cu un scop bine determinat. Se știe că agitatorii au multe sarcini legate de o tematică anumită, ei trebuie să îndeplinească aceste sarcini. Dar într-o discuție nesilită, de felul¹ aceleia despre care vorbim aici, tema se va dezvolta parcă de la sine.

Trebuie să căutați să-i faceți pe oameni să-și exprime părerile, să stimulați discuțiile între ei, iar voi să fiți ca un fel de arbitri și să stabiliți cine are dreptate.

Dacă spunem că discuția trebuie să decurgă în mod firesc, asta nu înseamnă că ea nu trebuie îndrumată. Discuția trebuie îndrumată, dar în așa fel, încît oamenii să nu bage de seamă că ai venit la ei cu o anumită însărcinare.

Va fi însă tot atît de firesc dacă, venind în mijlocul ostașilor, veți spune: „Astăzi am venit să stăm de vorbă despre cutare subiect“. Doar nu se poate duce întreaga muncă de agitație numai pe bază de discuții întâmplătoare. Dar, indiferent despre ce subiect ați vorbi, să stăruiți mereu asupra unui lucru: trebuie să-i zdrobim pe fasciști și pentru aceasta vom face tot ce este posibil și imposibil.

Însăși forma în care are loc convorbirea depinde de împrejurări. Dacă auditoriul este numeros, convorbirea poate să ia forma unei conferințe sau a unui miting. Dacă însă ați intrat într-o cazemată, puteți organiza discuția sub formă de întrebări și răspun-

suri. Dacă vreți ca ostașii să-și formeze o idee mai completă într-o anumită problemă, vă puteți limita numai la această problemă, prevenind pe ascultători că veți discuta cu ei numai acest subiect, iar despre celelalte probleme veți vorbi altă dată.

Vreau să vă fac atenți asupra unui lucru: agitatorul trebuie să se lerească să-și dea aere de om care știe mai mult, care este mai deștept decît cei din jurul său. Am o experiență îndelungată de propagandist și agitator și știu că dacă oamenii observă cit o cit că agitatorul este îngîmfat, că se socotește mai deștept decît ei, degeaba își mai pierde agitatorul acesta vremea: nu se va bucura de nici o încredere. Ostașilor roșii trebuie să le vorbiți ca unor oameni care înțeleg totul. Iar dacă vreunul din ei spune că nu înțelege, îi puteți răspunde: „Ia nu te mai preface, că doar ai cap, nu bostan. Știu eu că înțelegi tot atît de bine ca și mine, dar ești șiret“. Să nu vă purtați disprețuitor față de oameni. Chiar dacă despre un ostaș se spune: „Este un prost, nu știe nimic“, voi să răspundeți: „Las' că știm noi pe proștii ăștia, o să vedeți ce ostaș va ieși din el. Voi ați fost pe front, aveți experiență; o să fie și el ca voi“. Dacă vă veți purta așa cu oamenii, și ei vă vor respecta.

Agitatorul trebuie să spună adevărul. Nu zugrăviți ostașilor tablouri trandafirii, arătați-le realitatea așa cum este; nu vă temeți să le arătați ce greutăți sînt, căci doar aveți de-a face cu oameni maturi și înțelegători.

Partea cea mai grea a muncii de agitație este să înveți să vorbești cum trebuie. La prima vedere s-ar părea că nu e nici o filozofie, doar omul începe să vorbească de la vîrsta de doi ani! În realitate, este un lucru greu și important. În ce constă greutatea?

Agitatorul trebuie să-și exprime clar ideile, pentru ca ele să aibă efectul exact dorit de el. Totodată trebuie să vă expuneți ideile într-o formă concisă, fiindcă timpul de care dispuneți e scurt. Ideea trebuie să fie

clară pentru ascultători și pe înțelesul fiecăruia dintre ei. Or, toate acestea sînt lucruri foarte grele.

Limba trebuie învățată de la clasic. Să-l luăm, bunăoară, pe Turgheniev. Unde veți mai găsi o descriere a înfățișării eroilor ca în operele lui Turgheniev? Dacă i s-ar cere oricărui din voi să-și descrie, să spunem, soția, veți găsi, oare, cuvintele potrivite? Nu oricine o va putea face, cu toate că fiecare cunoaște bine ființa dragă lui. Se vor scrie cuvinte banale. Dar vezi că unui agitator i se cere mai mult: i se cere să facă o descriere plastică.

Pentru agitator limbajul este totul. Voi vorbiți cu ostașii despre lucruri ce le sînt cunoscute. Deci numai atunci le veți stîrni interesul, cînd le veți vorbi într-o limbă aleasă și vie despre aceste lucruri. Eu nu întrebunțez cuvîntul „frumos”, pentru că la noi sînt unii cărora le place să spună vorbe goale și sînt convinși că e bine așa; în realitate nu este de loc bine să torni la fraze șablon. Cunosc agitatori care pot vorbi trei ore în șir, dar după cuvîntările lor în mintea ascultătorilor nu rămîn decît vreo cîteva exclamații, pentru că în aceste cuvîntări n-a fost nici o idee. Voi aveți în fața voastră ostași, oameni simpli, care au străbătut mii de km. în lupte, care au trecut prin multe situații grele și le e greață de frazele banale, ba încă și emfactice. Ei cer ca agitatorul să-și expună ideile precis, concis și limpede. Iar ideile bune nu strică să le repeți. Nu-i nimic dacă vi se va spune, de pildă: „Ce tot vorbești mereu despre tranșee?” Voi să răspundeți: „Am să vorbesc despre tranșee pînă cînd veți învăța să le faceți, pentru că ar fi păcat de voi să pieriți degeaba”.

Agitatorul trebuie să fie un om cultivat, să citească, să se ocupe mult de instruirea sa. Aș spune că agitatorul trebuie să consacre cititului tot timpul liber...

Întotdeauna agitatorul trebuie să se pregătească pentru discuții, chiar dacă este cîlt, a citit și cunoaște problemele militare. Căci cunoștințele noastre sînt totuși limitate, și de aceea trebuie să ne pregătim te-

meinic de fiecare dată, și să ne folosim cât mai bine de cunoștințele noastre. De aceea simt de părere să se organizeze cât mai des convorbiri cu o tematică stabilită, deoarece ele dau mai multe cunoștințe și disciplinează oamenii. Cînd simți însă că oamenilor li s-a urît și că ar vrea să mai stea de vorbă, du-te la ei la un pahar de ceai și vorbește cu ostașii în mod firesc, ca de la om la om.

Dar chiar și pentru o convorbire de acest fel trebuie să fii pregătit, căci în decursul ei ți se pot pune o serie întreagă de întrebări. Nu fugi de răspuns și nu ocoli întrebarea ce ți-a fost pusă. Iar dacă nu poți răspunde la vreo întrebare, nu te intimida. Spune cîstit : „Nu știu, voi căuta răspunsul în cărți ; dacă găsesc ceva vă spun și vouă“.

Ni se spune uneori : „Printre ostașii noștri, mai ales printre cei mai în vîrstă, sînt unii religioși, care poartă cruciulițe și spun rugăciuni, iar tineretul rîde de ei“. Nu trebuie să uităm că noi nu persecutăm pe nimeni pentru credința lui. Socotim religia drept o rătăcire și o combatem luminînd oamenii. Dar cum credința este încă răspîndită în pături destul de largi ale populației și unii oameni sînt foarte religioși, nu o poți combate numai prin ironii. Desigur, dacă un tînăr face o glumă, nu este chiar atît de grav ; important este însă ca glumele să nu se transforme în batjocură ; acest lucru nu se poate îngădui.

Asupra cărei probleme trebuie să-și îndrepte acum agitatorii în mod deosebit atenția ?

În propaganda voastră trebuie să insistați mai ales asupra iciei organizării. Cum trebuie făcut acest lucru ? Să luăm un exemplu foarte simplu : a venit ora prînzului, iar bucătăria de campanie nu se află la locul cuvenit și trebuie căutată cine știe unde. O asemenea întîmplare vă dă prilejul de a discuta asupra organizării. Discutați ce trebuie făcut pentru ca bucătăria să fie întotdeauna la locul cuvenit. În cursul unei astfel de discuții nu strica să criticați cum se cuvine firea lăsaătoare a morii, împotriva căreia mai

avem încă de luptat și astăzi. Dacă eu aș fi agitator, 90% din timp l-aș folosi pentru discutarea acestei chestiuni.

Cel mai mare defect al nostru este nepăsarea. Adeseori sintem nepăsători și ne spunem: „Bine, las' că o să meargă și așa”. Știm cu toții că atunci cînd o unitate ocupă o poziție, ea este datoră să depună maximum de efort ca s-o întărească și s-o păstreze, iar în timpul atacului să facă totul ca acesta să fie puternic și să decurgă cu cît mai puține pierderi și sacrificii. La noi, însă, de multe ori se acționează în pripă și se obțin rezultate proaste. Nepăsarea trebuie stirpită cu hotărîre.

În prima perioadă a războiului am avut de împlinit multe greutăți pentru că nu organizăm lupta cum se cuvine. Or, organizarea luptei este lucrul cel mai important. Toți militarii trebuie să fie organizatori perfecți. Înainte vreme, mulți comandanți credeau că bătălia trebuie organizată la punctul de comandă. Acesta, însă, nu este decît ultimul stadiu al organizării. Cînd în timpul luptei comandantul stă la punctul de comandă, el nu face decît să culeagă roadele muncii sale pregătitoare.

Socot că este un lucru foarte important să se cultive spiritul de prudență la ostași. Asta nu-i treabă, de pildă, ca în apropierea frontului, oamenii să ia masa într-un loc deschis. Într-un asemenea loc poate să cadă un obuz și să provoace o nenorocire. Vor fi uciși oameni, iar în locul lor va fi nevoie de alți oameni. Voi, agitatorii, sînteți datori să luptați din răzputeri împotriva acelor care se joacă cu primejdia.

Trebuie să stăruiți de asemenea în propaganda voastră asupra dezvoltării șireteniei și iscusinței militare. Insist asupra cuvîntului șiretenie, pentru că aveți de-a face cu ostași, care au un cîmp de activitate restrîns. Trebuie să arătăm ostașului că el este dator să-și chibzuiască acțiunile, să caute să facă totul cît mai bine și, pe cît posibil, să-l păcălească pe

inamic. Acțiunea lunetiștilor este prețioasă, printre altele, și pentru că obișnuiește pe oameni să-și chibzuiască acțiunile, dezvoltând la ei, ca să spunem așa, însușiri de vînător. Lunetistul caută să-l ucidă pe dușman, iar dușmanul pe el. Tocmai de aceea lunetistul trebuie să uzeze foarte mult de șiretenie; trebuie să știe să se camufleze, să aibă ochiul ager și mîna sigură. Nu numai lunetiștii trebuie să-și cultive aceste însușiri, ci și toți ostașii noștri.

Aveți grijă ca oamenii să se deprindă să sape tranșee. Sînt unii care nu prea vor să facă tranșee, mai ales în timpul atacului. „La ce să săpăm tranșee, cînd peste o jumătate de oră nu vom mai avea nevoie de ele?” Voi, însă, convingeți-i că munca aceasta este întotdeauna necesară, și, chiar dacă nu va fi nevoie de tranșee, ea este totuși o treabă foarte foloșitoare în lupta pe care o ducem.

Socot de asemenea că trebuie să dați mai multă atenție răniților. Răniții au nevoie de un cuvînt cald, de simpatie, și aici este cazul să dați dovadă de căldură sufletească. Ostașul rănit va ține totdeauna minte că v-ați purtat bine cu el și va povesti acest lucru pretutindeni. Și, de aceea, cuvîntul de îmbărbătare șoptit rănitului va fi auzit pînă departe.

Trebuie să educați ostașii roșii în spiritul respectului față de morți, al cinstirii lor. Cum se poartă oamenii în popor cînd moare cineva? Lîngă cel mort se vorbește în șoaptă. Ostașilor uciși trebuie să li se dea onoruri, și această rînduială trebuie s-o introduceți voi, agitatorii. Am scris președinților comitetelor executive ale sovietelor ca toate mormintele comune să fie îngrijite și sarcina aceasta să fie încredințată pionierilor. În unitățile voastre trebuie să aveți grijă ca ostașii să fie înmormîntați cum se cuvine și ca deasupra mormîntului să se facă o moviliță. Desigur, cînd armata înaintează, nu întotdeauna se poate face acest lucru, însă există agitatori și în unitățile care vin în urma lor. Cereți și vegheați ca, în limita posibilităților, înmormîntările ostașilor roșii să aibă un

caracter solemn. Acest lucru va avea o valoare educativă și va învăța pe oameni să iubească pe apărătorii patriei.

Agitatorul trebuie să fie întotdeauna un conducător al maselor, să se afle în fruntea lor. Deosebit de important este rolul agitatorului în special în timpul luptei. Se întâmplă ca și o unitate bună, când a suferit pierderi mari, să-și piardă încrederea în propriile ei forțe. În asemenea momente, agitatorul poate să ridice moralul ostașilor și să provoace o schimbare radicală în mersul luptei.

Agitatorul trebuie să aprecieze întotdeauna situația și să-și dea bine seama cum sînt oamenii în rîndul cărora va trebui să lucreze. Voi aveți de-a face cu ostași, cu oameni disciplinați, dar acești oameni au de îndurat imense greutăți. Trebuie să aveți în vedere acest lucru, precum și că oamenii sînt diferiți prin naționalitate, vîrstă și caracter. Agitatorul trebuie să țină seama de toate aceste lucruri.

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 168—174.

TREBUIE SĂ ȘTIȚI SĂ MUNCIȚI BINE

Din convorbirea cu elevii școlilor de meserii și de căi ferate

13 octombrie 1943

N-am să vorbesc mult, fiindcă principalul nu sînt vorbele; am să vă spun un singur lucru — e bine să fii muncitor, cînd îți cunoști bine meseria. Dacă ești strungar, să fii un adevărat strungar, dacă ești lăcătuș, să fii un adevărat lăcătuș și atunci îți va fi ușor să muncești. Oricine vrea să aibă o situație indepen-

dentă, să se țină seama de cuvîntul lui la uzină, trebuie să știe să muncească bine. Iar acest lucru se obține prin muncă, prin perseverență și prin experiență. Experiența însă va veni după aceea, cu timpul. În școală, însă, trebuie în primul rînd să învățați, să fiți stăpîni pe mîinile voastre și pe scule...

Trebuie să vă deprindeți ca din mîinile voastre să iasă lucru cum se cuvine, să faceți lucru bun, să nu munciți de mîntuială, ci să vă străduiți ca ceea ce faceți să fie bine făcut. Pentru aceasta în primul rînd strungul trebuie să fie bine întreținut, căci dacă strungul nu este îngrijit cum trebuie, nu mai e nimic de făcut, orice veți lucra la el va ieși întotdeauna prost. Intr-un cuvînt, vreau să spun că în orice muncă e nevoie de pregătire.

V-o spun deschis, un om care va învăța să muncească cum se cuvine, se va simți pretutindeni bine și pretutindeni tovarășii și șefii vor ține seama de el și chiar munca lui de agitație va avea o mare greutate, căci toată lumea îl cunoaște ca pe un lucrător bun. În fața lui va fi deschisă calea spre un continuu progres ; va ajunge maistru, va putea să învețe desenul tehnic, să treacă în secțiile de prototipuri etc. Pe cîtă vreme față de un om care lucrează prost, și atitudinea oamenilor va fi alta. Munca de proastă calitate, neglijentă, neîngrijită, precum și rebuturile sînt, în anumită măsură, rămășițe ale capitalismului, cînd muncitorul căuta, cum se spune, să cîrpească lucrul stricat. Noi trebuie să dăm produse bune. De aceea și muncitorii noștri, în special tineretul, trebuie să aibă o atitudine cinstită față de muncă... Tineretul trebuie neapărat să se deprindă să muncească conștiincios. Dacă veți căpăta această deprindere, va veni și experiența, pe cînd dacă de pe acum vă veți deprinde să munciți prost, nu vă mai puteți aștepta la nimic bun.

Gîndiți-vă și ce poate să însemne „școala nădărilor cutare“. La noi sînt universități, institute din care ies ingineri, sînt mai multe institute care pregătesc ingineri avînd aceeași specialitate și are foarte mare

importanță ce institut ai absolvit. De pildă, la Lenin-grad există Institutul electrotehnic. Am întrebat o dată pe profesorii acestui institut dacă absolvenții lui vor găsi plasament. Profesorii mi-au răspuns: „În privința plasamentului absolvenții noștri n-au nici o grijă! Chiar dacă la uzine nu sînt locuri vacante, cînd se află că un anumit inginer a absolvit institutul nostru, el este numaidecît angajat!” Iată ce înseamnă, dacă ne putem exprima astfel, firma, numele institutului, al școlii. Tot așa și fiecare școală trebuie să reușească să fie astfel privită, încît uzinele să se bată pentru absolvenții ei, știind că din această școală ies muncitori buni.

„Komsomolskaia pravda“, nr. 273
din 19 noiembrie 1955

COMSOMOLUL, UN AJUTOR ACTIV AL PARTIDULUI BOLȘEVIC

La cea de-a 25-a aniversare a Comsomolului

octombrie 1943

Comsomolul, și împreună cu el întregul tineret sovietic sărbătorește 25 de ani de existență. Uniunea Tineretului a parcurs un drum glorios. La activul Comsomolului nostru sînt înscrise mari merite istorice față de patrie. Născut în luptele pentru orînduirea sovietică, Comsomolul a răspuns chemării partidului, luptînd eroic, umăr la umăr, cu generația mai vîrstnică, împotriva gardiștilor albi și a intervenționiștilor, apărînd tînăra Republică Sovietică.

În acești 25 de ani, Uniunea Tineretului a trecut printr-o școală bună. Organizațiile de Comsomol și-au cîștigat un prestigiu de netăgăduit în toate domeniile

activității politice, economice și cultural-educative. Acolo unde se cerea energie tinerească, elan juvenil, abnegație, Comsomolul a fost întotdeauna în frunte. Nu degeaba tovarășul Stalin a spus: „Comsomolul a fost întotdeauna în primele rînduri ale luptătorilor noștri. Nu cunosc vreun caz cînd el să fi rămas în urma evenimentelor din viața noastră revoluționară”.

Lenin și Stalin ne învață că, în orice problemă, principalul lucru este să găsești veriga principală pe care, prinzînd-o, să poți trage întregul lanț. Comsomolul nostru a învățat și el acest lucru și împreună cu partidul, sub conducerea lui, a dus la îndeplinire cele mai importante sarcini pe tărîmul construcției și întăririi statului socialist sovietic. E suficient să amintim ce rol imens au avut Comsomolul și tineretul în refacerea industriei după sfîrșitul războiului civil, iar mai tîrziu în industrializarea țării, îndeosebi în Ural.

Sute de mii de comsomoliști și de tineri neîncadrați în Comsomol au muncit cu abnegație la construirea combinatului metalurgic din Magnitogorsk, la construirea minelor și a centralelor electrice. Ei au construit uzinele de tractoare din Stalingrad și Harkov, hidrocentrала de pe Nipru. Și vrînd parcă să lase o amintire generațiilor viitoare, comsomoliștii au construit într-un ținut îndepărtat și izolat, în inima unor păduri de nepătruns, pe malul marelui fluviu Amur, un oraș care le poartă numele — Comsomolsk — și care a devenit un important centru industrial în Orientul îndepărtat, un centru a cărui însemnătate industrială crește pe zi ce trece.

Un merit tot atît de mare și-a cîștigat Comsomolul în colectivizarea agriculturii. Comsomoliștii de la sate au fost promotorul credincios al liniei partidului, ajutorul lui în lupta pentru crearea și consolidarea orînduirii colhoznice.

Chemarea adresată de tovarășul Stalin către Comsomol de a învăța cu perseverență, cu răbdare, cu sîrguință, pentru a-și însuși știința și a făuri noi cadre

de specialiști bolșevici, în toate domeniile științei, a găsit un teren prielnic. Sute de mii de comsomoliști și de tineri au învățat cu sirguintă, au dobândit cunoștințe de specialitate și, la începutul războiului, țara noastră dispunea de un număr considerabil de tineri specialiști. Aceasta a fost ca o încununare a uriașei munci constructive desfășurate în țara noastră și ne-a dat posibilitatea ca în împrejurările grele ale actualului război să punem în funcțiune întreprinderile evacuate și să asigurăm dezvoltarea progresivă a unor ramuri industriale, cum este construcția de avioane, de tancuri etc. În lumina experienței de zi cu zi a războiului, fiecare ostaș roșu se poate convinge ce mult folos a adus lozinca tovarășului Stalin: Comsomolul trebuie să-și însușească știința.

Un rol important a avut Comsomolul în întărirea apărării țării noastre. Patronajul Comsomolului asupra Flotei Maritime Militare și a Flotei Aeriene de Război a înscris o pagină minunată în istoria Comsomolului. Mii de comsomoliști dintre cei mai buni s-au înrolat în flotă, au intrat în școlile navale, și la începutul acestui război Flota noastră Maritimă Militară reprezenta o mare forță. Marinarii eroi care au apărut Odesa, Sevastopolul, Leningradul au stîrnit admirația întregii lumi. Faptele lor de vitejie vor rămîne veșnic vii în amintirea poporului nostru.

Flota Aeriană de Război a fost creată de noi absolut din temelii. Nici în acest domeniu Comsomolul nu a jucat un rol mai mic, ba a jucat un rol poate mai mare chiar decît în ceea ce privește Flota Maritimă Militară. Eforturile întregului popor, și îndeosebi ale Comsomolului, au dat roade bogate în actualul război. Comsomoliști ca Alexandr Molodcev, Boris Safonov, Dimitri Glinka, Vasili Zaițev, Mihail Bodnarenko, Vasili Efremov, de două ori Eroii ai Uniunii Sovietice, și Eroii ai Uniunii Sovietice ca Nikolai Gastello, Viktor Talalihin, Petr Haritonov, Stepan Zdorovțev, Mihail Jukov și mulți alții vor servi viitoarelor gene-

rații de aviatori drept pildă de slujire neprecupețită a patriei și de înaltă măiestrie de zbor.

Așadar, timp de 25 ani, Comsomolul, care s-a născut în lupta împotriva gardiștilor albi și a intervențiștilor, a depus o muncă plină de abnegație în domeniul refacerii și dezvoltării industriei, a ajutat la construirea orînduirii colhoznice la sate, și-a însușit cu succes știința în universități, institute, în laboratoarele de pe lângă uzine și pe terenurile agricole experimentale, întărind capacitatea de apărare a țării. Munca constructivă s-a desfășurat din plin. În fața Comsomolului și a întregului tineret s-au deschis posibilități nelimitate de muncă pașnică și de creație științifică.

Războiul care ne-a fost impus de Germania hitle-ristă a întrerupt munca constructivă pașnică a oame-nilor sovietici. Pentru Comsomol și pentru întregul nostru tineret au venit zile grele. Trebuia să ne apă-răm patria, să apărăm tot ceea ce a fost realizat prin eforturile comune ale tuturor popoarelor din U.R.S.S. în decurs de aproape un sfert de veac.

Războiul este o încercare grea pentru popor, pen-tru orînduirea sa de stat, pentru politica și conducerea lui. Același lucru se poate spune, de fapt, despre orice organizație obștească și, îndeosebi, despre Comsomol. Înainte de război, sub influența muncii de construcție desfășurate pe scară tot mai largă, sub influența suc-ceselor economice și culturale, în rîndurile comsomo-liștilor, ca și în general ale multor oameni sovietici, predominau tendințele pașnice. Războiul a pus brusc capăt acestei stări, și în fața Comsomolului s-au ridi-cat sarcini noi, legate de război. Nu-i ușor desigur să faci să piară starea de spirit din timp de pace, mai ales dacă ne gîndim că Comsomolul este o organizație care numără milioane de membri. Dar, spre cinstea

Comsomolului, putem spune că el a dus la capăt în mod satisfăcător această sarcină.

Lozinca: „Totul pentru război” este o lozincă simplă și pe înțelesul tuturor și a fost primită cu însuflețire de comsomoliști și tineret. Mai trebuia însă ca energia tineretului să fie canalizată, din punct de vedere organizatoric, spre diferitele făgașuri ale activității practice. Acest lucru era legat de mari greutăți. Ele mai există și acum.

Tineretul abia începe să trăiască, iar războiul cere ca omul să-i dea totul, chiar și viața. Pentru ca milioanele de oameni să înțeleagă această necesitate, ei trebuiau să înțeleagă că războiul ne-a fost impus cu forța, că el era iminent și că a participa la acest război este un lucru sfânt și drept. În această privință organizația de Comsomol a făcut și face mult.

Firește că pentru Comsomol, ca și pentru orice altă organizație sovietică și pentru orice cetățean sovietic, se pune problema de primă importanță, unde și în ce fel să-și folosească mai bine forțele pentru apărarea patriei. Și mii de comsomoliști, băieți și chiar fete, credincioși celor mai bune tradiții ale Comsomolului, s-au înrolat ca voluntari în rândurile armatei regulate, iar în regiunile ocupate au intrat în detașamentele de partizani. Și această atracție spre front, caracteristică comsomoliștilor, continuă să se exercite și acum.

Tineretul nu se sperie, ci este atras de greutăți și primejdii, care îl îndeamnă la fapte eroice. Tineretul nostru sovietic, luptând eroic pe fronturile Războiului de Apărare a Patriei, nu numai că înscrie o nouă pagină strălucită în istoria Comsomolului, dar dovedește și voința de neînfrânt a poporului nostru de a apăra onoarea, libertatea și independența statului sovietic.

Războaiele sînt, în general, crude, exigente și neîndurătoare față de oameni. Războiul actual a luat forme deosebit de cumplite, imprimate de ticăloșii fasciști germani. Cruzimile săvîrșite față de populația din regiunile ocupate, batjocorirea celor mai scumpe

sentimente ale sale, a moralei sale, schingiuirea bătrînilor și copiilor, torturarea răniților și a bolnavilor, despărțirea mamelor de copiii minori și gonirea lor la muncă silnică în Germania fascistă, bătăile, execuțiile și spinzurătorile — toate acestea au fost plănuite de statele-majore germane, ca acte menite să contribuie la victoria armatelor germane. Fasciștii germani sperau că prin dezlănțuirea acestei terori vor reuși să demoralizeze poporul nostru, să-l prefacă într-o turmă necuvîntătoare de robi.

Oamenii sovietici, armata și îndeosebi tineretul educat în spiritul considerației față de om, al respectului față de demnitatea sa, la început n-au putut să înțeleagă această tactică de război a fasciștilor germani.

Tovarășul Stalin a dezvăluit fondul bestial al imperialismului german și a arătat pericolul de moarte care amenința patria noastră, îndemnînd poporul sovietic să se pătrundă de ură împotriva tîlharilor hitleriști, să nimicească pe toți fasciștii cotorpitori care au pătruns pe pămîntul sovietic. Cuvîntul conducătorului a avut un profund ecou în inimile comsomoliștilor, ale tineretului, care s-au ridicat ca un zid în apărarea patriei și, cu toată energia lor tinerească, cu curajul lor neprecupețit, nimicesc pe ocupanții hitleriști.

Războiul modern cere din partea ostașilor o mare încordare morală. Dar principalul lucru pe care-l cere este priceperea de a mînuî armele, iscusința de a le folosi în mod cît mai eficient în lupta împotriva dușmanului; el cere un curaj neprecupețit îmbinat cu prudența ostașului experimental și, în sfîrșit, rezistență fizică și abilitate. Și în această luptă cruntă împotriva tîlharilor fasciști vedem cum se călesc ostașii armatei și flotei noastre: infanteriști, aviatori, tanchiști, artileriști, cavaleriști, servanți ai aruncătoarelor de mine, marinari, parașutiști și promeri. Pe drept cuvînt, Comsomolul se poate mîndri că în familia Eroilor Unirii Sovietice se număra peste cinci

sute de comsomoliști și zeci de mii de decorati cu ordine și medalii.

Putem spune fără ezitare că eroismul tineretului de pe front are un caracter de masă. Pilda de eroism a unuia este urmată de altele zeci și sute de tineri. Numele comsomoliștilor Ivan Smoleakov, Ludmila Pavlițenko, Natalia Kovșova, Dimitri Ostapenko, Maria Polivanova, Kurban Durda, Ivan Sivkov, al mitralioarei Nina Onilova, muncitoare la fabrica de tricotaje din Odesa, și ale multor alora au devenit un simbol de eroism; mii de ostași năzuiesc să fie ca ei. Cîți eroi n-au repetat fapta eroică fără seamăn a comsomolistului aviator Gastello, a comsomolistului infanterist Matrôsov, a ostașului Musabek Senghirbaev din divizia de gardă a lui Panfilov și alte asemenea fapte.

Și iată acum un nou grup de eroi, cei care au forțat Niprul și dintre care o foarte mare parte sînt comsomoliști. Fortărea Niprului va înscrice o nouă pagină glorioasă în istoria Marelui Război pentru Apărarea Patriei al poporului sovietic.

Comsomoliștii participă în număr mare la mișcarea de partizani. Comandamentul german nădăjduia să înăbușe prin teroare această mișcare. Dar cu cît dușmanul furibund devenea mai înverșunat, cu atît mișcarea de partizani creștea, devenind mai puternică. Și acum, cotropitorii fasciști sînt nevoiți din cînd în cînd să se văicărească: „Rușii nu luptă după regulile războiului”. Da, mișcarea de partizani este răzbunarea poporului pentru distrugerea orașelor și satelor noastre, pentru tîlhăriile și silniciile comise, pentru batjocorirea oamenilor sovietici, pentru asasinarea și executarea femeilor, bătrînilor și copiilor lipsiți de apărare. Dar oricît s-ar văicări tîlharii hitleriști, ei trebuie să știe că „cine seamănă vînt, culege furtună”.

Nu se poate aprecia îndeajuns importanța luptei partizanilor în actualul război. Dar un lucru se poate spune: proporțiile ei au întrecut orice așteptări. Sute de mii de soldați și ofițeri au pierdut fasciștii în urma

acțiunilor partizanilor sovietici. Partizanii au făcut să deraieze mii de locomotive, zeci de mii de vagoane cu materiale de război și trupe germane. Distrugerea de către partizani a rețelelor telefonice și telegrafice germane, nimicirea punctelor de sprijin și a comandamentelor, toate acestea fac nesigure serviciile nemților în spatele frontului, zdruncină sistemul de comunicații al armatei germane. Și, ceea ce este cel mai important, prin acțiunea lor partizanii îndeamnă populația să opună rezistență dușmanului și insuflă oamenilor convingerea că înfrângerea cotropitorilor fasciști este inevitabilă.

Partizanii au obținut rezultate importante, dar și greutățile de care este legată lupta lor sînt excepțional de mari. Primejdia îi pîndește la fiecare pas. Lupta de partizani cere oamenilor sacrificii grele atît în viața de toate zilele, cît și în viața lor de luptători. Și în aceste condiții aspre ale războiului, partizanii din rîndurile Comsomolului nu numai că au făcut față cu cinste tuturor încercărilor, dar s-au acoperit de glorie ca luptători neobosiți și neînfricați pentru eliberarea patriei de tîlharii, asupritorii și ucigașii fasciști.

În regiunile ocupate de dușman, mii de tineri comsomoliști desfășoară o muncă plină de abnegație, în condiții grele de ilegalitate, organizînd populația locală la lupta împotriva cotropitorilor. Punîndu-și viața în pericol, ei organizează întruniri ale tinerețului; prin convorbiri, povestiri, „zvonuri“, manifeste, ziare și multe alte mijloace, comsomoliștii fac să pătrundă adevărul în popor, insuflă încrederea în victoria Armatei Roșii și demască minciunile propagandei fasciste.

Patria și poporul nostru acordă o înaltă prețuire celor mai buni fii ai lor, care luptă în spatele frontului. Printre partizanii cărora li s-a decernat titlul de Erou al Uniunii Sovietice sînt 22 de comsomoliști. Mii de tineri partizani au fost distinși cu ordine și medalii. Tot poporul sovietic cunoaște și rostește cu

dragoste numele comsomoliștilor Eroii ai Uniunii Sovietice: Liza Ceaikina, Sașa Cekalin, Zoia Kosmodemianskaia, Antonina Petrova, Filip Streleț, Vladimir Kurilenko, Mihai Silnițki, Vladimir Reabok, frații Ignatov și mulți alții. Eroii nemuritori, ei vor intra în istoria luptei de partizani, în istoria Marelui Război de Apărare a Patriei. Ei vor servi generației tinere drept pildă de înaltă slujire a patriei și de devotament neprecupețit față de ea.

Hitleriștii au atentat la tot ce are mai scump tineretul sovietic, — libertatea, ideologia lui, imensa bogăție spirituală și materială a culturii sovietice, care este un bun al tineretului. Și tineretul luptă cu tot avîntul, luptă pe viață și pe moarte, împotriva dușmanului, apărîndu-și viitorul. Toată lumea cunoaște acea faptă admirabilă care a fost înființarea organizației comsomoliste „Tînăra Gardă“, în orașul Krasnodon, regiunea Vorosilovgrad. În pofida cruntei terori dezlănțuite de fasciști, Oleg Koșevoi, Ivan Zemnuhov, Serghei Tiulenin, Uliana Gromova, Liubova Șevțova și alți membri ai organizației „Tînăra Gardă“ nu și-au plecat capetele lor mîndre în fața cîmpitorilor. Ei au pornit, cu toată pasiunea de care sînt în stare oamenii sovietici iubitori de libertate, la o luptă crîncenă, care părea peste puterile lor. Cea mai mare parte dintre băieții și fetele din organizația „Tînăra Gardă“ au căzut eroic, dar cauza pentru care au luptat, cauza lui Lenin trăiește. Nu există forță care să poată înăbuși sufletul poporului, al poporului care-și iubește patria, libertatea și independența. În locul celor căzuți se ridică mereu noi și noi cohorte, care continuă lupta lor glorioasă.

Bandiții fasciști voiau să batjocorească omul sovietic, să-l înfunde în noroi, să-i sădească în suflet teama și groaza. N-au reușit. În jurul nostru vedem pilde nemuritoare de slujire sublimă și neprecupețită a poporului sovietic, a Țării Sovietelor. Aș dori ca cei care conduc organizațiile de Comsomol să-și ia asupra lor obligația de a aduna și a păstra cu grijă însemnări

în care se oglindesc actele de vilejie săvârșite de tineret pe front și în spatele frontului dușmanului, dragostea plină de abnegație față de patrie manifestată de tineret, fapte care dovedesc că în lupta împotriva dușmanului, comsomoliștii țin sus steagul Comsomolului, steagul partidului lui Lenin.

O mare însemnătate are Comsomolul în spatele frontului, în industrie, agricultură și în alte ramuri care deservește frontul. În multe întreprinderi industriale predomină tineretul, băieți și fete. Industria noastră își completează neîncetat rîndurile, primind mereu noi și noi contingente de muncitori ieșiți din școlile de meserii și școlile de pe lângă fabrici și uzine, care, în afară de faptul că pregătesc muncitori calificați, execută totodată importante comenzi militare.

Se poate afirma cu toată siguranța că, în munca lor pentru front, majoritatea comsomoliștilor și tineretului pun toată priceperea, toate forțele lor, dînd dovadă de inițiativă și spirit creator. Chemarea partidului de a trece industria noastră pe picior de război, de a face totul pentru ca frontul să nu ducă lipsă de armament și muniții a trezit un puternic ecou în rîndurile Comsomolului și ale întregului tineret.

Putem aprecia eficiența activității industriei noastre dacă o comparăm cu activitatea industriei germane. Germania hitleristă a jefuit întreaga Europă, milioane de muncitori din țările ocupate au fost mînați în robia hitleristă. Cu toate acestea, fabricanții germani țipă mereu că n-au destui muncitori și mai ales că n-au muncitori calificați. Dar unde sînt muncitorii? Din cauza muncii excesive, a bătăilor, a foamei și a bolilor, mortalitatea în rîndurile muncitorilor din întreprinderile din Germania, și îndeosebi ale celor străini, a luat proporții nemaipomenite. În privința acestei distrugerii a forței de muncă, Germania fascistă se aseamănă cu Minotaurul din mitologia greacă, un monstru căruia i se dădea să devoreze băieți și fete. Ca și Minotaurul, Hitler cere de la aliații și vasalii săi mereu alte jertfe.

În industria noastră, inginerii și tehnicienii, inclusiv tinerii ingineri, muncesc fără răgaz pentru a îmbunătăți procesul tehnologic, pentru a înlesni munca. Și rezultatul este că activitatea industriei noastre a ajuns la un nivel înalt, satisfăcând atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ nevoile frontului. Și de aici reiese că productivitatea muncii unui popor liber, însuflețit de sentimente patriotice, care-și apără patria, dă rezultate care întrec cu mult productivitatea muncii silnice din întreprinderile germane. De altfel, profiturile maimarilor din Germania sînt fără seamăn de ridicate și pentru ei acesta este principalul.

O mare importanță are tineretul, și îndeosebi femeile tinere, în agricultură. În mii de colhozuri, tineretul are acum rolul de frunte. Și aici Comsomolul a muncit mult pentru a menține ritmul producției agricole. Într-o serie întreagă de regiuni, îndeosebi în cele centrale, recolta în timpul războiului a sporit chiar în mod simțitor. În aceasta constă marele merit pe care femeile și fetele noastre și l-au cîștigat față de patrie. Cînd bărbații au plecat pe front, a fost nevoie de multă muncă pentru a se pregăti cadre de tractoriști, conducători de combine și alte categorii de muncitori. Tinerele femei își însușesc cu succes profesii agricole complicate, cum sînt, de pildă, munca la tractor, la combină. Multe fete depășesc simțitor planul de stat cu privire la muncile efectuate cu tractoare.

Se pot da numeroase exemple de realizări concrete ale Comsomolului și tineretului de la sate în ceea ce privește mărirea producției agricole, necesară pentru front și industrie ; și dacă nu le citez e numai pentru că aceste succese se publică zilnic în ziare sau sînt transmise prin radio. Un lucru se poate spune că, dacă în propaganda lor cretinii sau poate exorcii (mai degrabă și una și alta) hitleriști prezic foamete în Țara Sovietelor, ei uită un amănunt : în țara unde

domină munca liberă pe un pământ liber, unde poporul, colhoznicii sînt însuflețiți de năzuința de a nimicî banda hitleristă, pământul, solul este fertil așa cum este și spiritul poporului și el răsplătește însutit oamenii pentru munca lor. În această privință un mare merit are Comsomolul și tineretul nostru de la sate.

Vorbind despre activitatea intensă pe care Comsomolul nostru a desfășurat-o în timpul războiului pe front, în industrie și în agricultură, aș vrea să mai atrag atenția asupra unei probleme, în rezolvarea căreia Comsomolul va avea să joace, fără îndoială, un rol tot atît de important. Este vorba de participarea Comsomolului și a tineretului la opera de refacere a orașelor și satelor distruse, de ajutorare a victimelor ocupației germane.

Acum a început refacerea Stalingradului. Orice om sovietic rostește cu mîndrie acest nume și consideră că este datoria lui de cetățean ca într-un fel sau altul să participe la această operă. Nobila inițiativă a Comsomolului de a lua asupra sa patronajul refacerii uzinei de tractoare din Stalingard, a uzinei „Dzerjinski“, a uzinei metalurgice „Octombrie Roșu“ și a uzinei nr. 264 a găsit un larg răsunset în inimile tineretului din Uniunea Sovietică, și sper că această inițiativă se va extinde în toate regiunile eliberate.

Cu cîtă mîndrie și dragoste privește poporul sovietic tineretul său. Războiul a năvălit ca o vijelie în viața tînărului sovietic, punîndu-l în fața necesității neîndurătoare de a-și apăra cu pieptul său patria și viitorul, de a suporta încercări grele. Și iată că au trecut mai bine de doi ani de cînd în lupta crîncenă dusă împotriva dușmanului tinerii sovietici, alături de părinții și frații lor mai mari, apără cu vitejie și abnegație libertatea și fericirea poporului lor. Războiul a fost o aspră verificare a calităților morale și fizice ale tineretului sovietic, al detașamentului lui de avangardă, Comsomolul. Comsomolul și tineretul nostru

fac față cu cinste acestei verificări. În spatele frontului, ca și pe front, tineretul, fiind pe deplin conștient de datoria sa față de patrie, pune în muncă sa neobosită toată priceperea și forța sa, ca să grăbească ceasul victoriei asupra dușmanului nostru de moarte.

Multă lume de dincolo de granițele țării noastre, îndeosebi la începutul războiului, a căutat o explicație pentru marele avânt patriotic de care a dat dovadă populația Uniunii Sovietice și pentru dârzenia Armatei Roșii. Pentru noi, însă, este limpede în ce constă izvorul patrimoniului omului sovietic: în dragostea de patrie, dragostea față de poporul său, față de cultura și viața sa. Pentru că în marea familie a popoarelor sovietice toți sînt egali, toți sînt pătrunși de stimă unul față de celălalt, de încredere reciprocă, de prietenie, — aceasta face ca Uniunea Sovietică să fie puternică și de neînfrînt.

Una din cauzele hotărîtoare ale înaltului patriotism și ale eroismului fără seamăn de care dă dovadă tineretul nostru, este legătura indisolubilă dintre Comsomol și partidul comunist. Partidul însuflețește Comsomolul la fapte de eroism pentru cauza comună. Istoria partidului nostru, a luptei lui pentru idealurile poporului, a fost și este izvorul nesecat al eroismului pe care tineretul l-a dovedit în Războiul de Apărare a Patriei. Țelurile urmărite de partidul nostru sînt mărețe — să realizeze fericirea poporului și unitatea lui frățească; pentru atingerea acestor țeluri a luptat și luptă partidul nostru și împreună cu el, sub conducerea lui, luptă neprecupețit și Comsomolul nostru, antrenînd după sine întregul tineret sovietic.

Felicităm din tot sufletul Comsomolul leninist cu prilejul celei de a 25-a aniversări și-i urăm noi victorii și glorie în activitatea sa.

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 185—195.

CITEVA CUVINTE DESPRE PROPAGANDĂ ȘI AGITAȚIE

*Cuvîntare rostită la consfătuirea secretarilor organizațiilor
de partid din orașul Moscova
12 ianuarie 1944*

Tovarăși ! Am ascultat cu toții pe cei șase tovarăși care au luat cuvîntul aici și cred că ei au vorbit cam așa cum ar fi vorbit oricare dintre ceilalți secretari ai organizațiilor de partid adunați aici.

În ce constă trăsătura caracteristică a secretarilor organizațiilor de bază ale partidului nostru ? În practicism. Ați observat că toți tovarășii care au luat cuvîntul pun problemele sub aspectul lor practic. Nu este o trăsătură rea. Bolșevismul nu neglijează niciodată latura practică a problemelor. Practicismul este o calitate pozitivă a activistului. Totodată, însă, mi se pare că este pentru secretari cam puțin să se ocupe numai de aspectul practic, s-ar cuveni să facă și unele generalizări. Trebuie să ne deprindem să generalizăm.

Prezentarea, de date, bilanțuri, este desigur un lucru util, dar ea nu constituie decît o parte a muncii. Ceea ce-i caracterizează pe comuniști este tocmai faptul că ei generalizează problemele practice, sarcinile de ordin practic, le reunesc într-un singur tot. Și, iată, examinînd mai îndeaproape felul vostru de a privi lucrurile, încercînd o mică generalizare, aș zice că voi despărțiți munca de partid, munca socială, de munca în producție. S-ar părea că voi considerați că un om poate fi un lucrător excelent, un comunist devotat, dar dacă nu face parte dintr-un cerc de studii, dacă nu ia cuvîntul la adunări, nu face agitație, înseamnă că nu îndeplinește o muncă socială.

Mie personal (subliniez, mie personal) mi se pare că un asemenea punct de vedere, care desparte munca socială de munca în producție în folosul statului, nu prea corespunde sarcinilor producției și caracterului statului nostru. Poate că un asemenea punct de vedere ar fi fost mai potrivit pentru comuniști în trecut. De ce ? Pentru că pînă la revoluție munca în pro-

ducție se făcea în folosul capitaliștilor, iar agitația noastră era într-un tot îndreptată împotriva lor ; acum, însă, munca în producție este una din cele mai importante sarcini sociale și pe linie de stat, este munca cea mai importantă în vremea noastră.

Sub vechiul regim, cînd lucram la uzina Putilov, întăream prin aceasta pe capitaliști ; atunci eram în drept să facem o delimitare categorică între munca în producție și munca de partid. Pe atunci dacă depășeam normele de producție, tovarășii puteau pe bună dreptate să-mi spună : „Păi vezi, tu câștigi, lucrezi și seara, îi sprijini pe capitaliști, dar la adunări nu vii, munca de partid ți-o neglijezi“. Și ar fi fost firesc să-mi spună astfel, dar numai în timpurile acelea. Dar acum ? Să ne închipuim un om care nu-și îndeplinește munca în producție, lasă totul de azi pe mâine, dar adună cercul de studii, ia și pe alții de la muncă, îi duce la lecții și face, așadar, muncă de partid. Desigur, nimeni nu va considera că omul acesta este un bun comunist. Și este lesne de înțeles, pentru că acum noi nu muncim pentru patron, ci am devenit noi înșine stăpîinii statului nostru socialist. Și producția însăși a devenit o producție socială, de stat.

De aceea, dacă aș fi secretar, aș socoti că principala sarcină socială și de partid a fiecăruia este munca sa în producție. Dacă cineva muncește nesatisfăcător în producție, dar în toate celelalte domenii lucrează bine, eu aș spune că nu este un bun comunist.

Din cele spuse de voi îmi dau seama că în practică aplicați ideea mea, dar vă este frică s-o spuneți deschis, ca nu cumva să primiți un perdan că v-ați transformat în oameni care se ocupă numai de probleme de economie. Din expunerile voastre se vede că sînteți oameni culți și pregătiți, totuși nici unul din voi n-a spus că în condițiile noastre socialiste, și mai ales în timp de război, consideră munca în producție ca cea mai importantă muncă socială și de partid, ca o muncă merită să întărească regimul sovietic.

De ce să nu ne punem problema profund principial, partinic: oare munca menită să întărească regimul sovietic, care dă cele mai puternice lovituri dușmanilor noștri, munca aceasta care slăvește în lumea întreagă Țara Sovietică, cu alte cuvinte regimul socialist, — oare această muncă nu este muncă comunistă, nu este muncă de partid? Oare realizările noastre în producție, succesele noastre în domeniul cultural nu sînt muncă comunistă, nu sînt muncă de partid? Există propagandă prin vorbă, dar există și propagandă prin fapte. Propaganda și agitația prin fapte sînt mai convingătoare. La noi aproape pretutindeni se spune că propaganda și agitația prin fapte este propaganda cea mai eficace. Iar succesele noastre în producție tocmai asta și sînt: propagandă prin fapte.

Să vă dau un exemplu: ce socotim astăzi pe front drept cea mai importantă condiție pentru a fi un demn candidat de partid? (*O voce*: „Eroismul”).

Intocmai, eroismul. Faptele de vitejie. Și, la prima vedere, s-ar părea că aceasta nu este muncă de partid. Vedeți, dar, că eroismul, abnegația în luptă, constituie unul din cele mai importante elemente în aprecierea calităților omului la primirea lui în partid.

Acum să judecăm prin analogie. Dacă sînteți de acord că pe front faptele de vitejie constituie o importantă sarcină de partid, o sarcină comunistă, veți admite că a produce obuze, tunuri și mitraliere este în aceeași măsură cauza noastră vitală, este o luptă directă pentru atingerea scopurilor noastre. În momentul de față, munca în producție este aspectul cel mai important, elementul esențial, aș zice — sfînta sfîntelor muncii de partid. Și acest lucru nu trebuie să-l uitați niciodată în munca voastră de agitație, de propagandă, de educare a oamenilor.

Știți din rapoartele tovarășului Stalin și din operele lui Lenin cît de important este ca în fiecare etapă de dezvoltare să știi să prinzi veriga principală a lanțului. În munca de agitație, de propagandă și în

educația de partid trebuie de asemenea să prinzi această verigă principală. Care este principala sarcină, hotărîtoare, care stă acum în fața întregului popor sovietic? Lupta împotriva ocupanților fasciști. De aceea, oriunde ați face agitație, orice muncă ați avea, cu oricine ați sta de vorbă, în momentul de față agitația și propaganda noastră trebuie să aibă acest obiectiv principal: toată lumea să ajute cu toate forțele la îndeplinirea principalei sarcini a întregului popor — zdrobirea cotropitorilor hitleriști.

Dacă vă pregătiți pentru munca voastră de agitator în cabinetul de partid și acolo vă documentați din izvoarele de înțelepciune comunistă, trebuie să alegeți un material și să căutați analogii istorice care să vă îmbogățească, să vă dea posibilitatea să interpretați și să explicați mai bine maselor situația de astăzi a țării noastre și sarcinile fiecăruia în lupta împotriva fascismului. Viața noastră este astăzi atît de bogată în fapte de seamă, încît fiecare agitator, de la cel mai mic pînă la cel mai important, poate găsi în ea un nesfîrșit material viu, sugestiv, legat direct de evenimentele curente.

Luați, bunăoară, ziarele de ieri, care au publicat declarația dată de guvernul nostru, prin intermediul agenției Tass, în legătură cu problema poloneză; este un material extrem de bogat. Și apoi acest comunicat este atît de clar și pe înțelesul tuturor încît poate oferi material foarte interesant pentru o convorbire. Atrageți atenția ascultătorilor asupra unui lucru care s-a mai spus în repetate rînduri — că noi ducem un război drept. În prima sa cuvîntare, rostită chiar la începutul războiului, tovarășul Stalin a subliniat că noi ducem un război de apărare, un război drept. Astăzi armata noastră se găsește într-o situație mai bună decît ori-cînd în acest război, iar în ultimii cinci ani fasciștii n-au fost niciodată într-o situație mai grea decît acum. Și priviți de cîtă înțelegere dă dovadă guvernul nostru în aceste condiții față de Polonia și de poporul polonez. Cu acest prilej puteți, desigur, să cercetați is-

toria relațiilor sovieto-poloneze, să alegeți materialul pe care îl puteți primi de la cabinetul de partid și să ilustrați expunerea cu fapte istorice concrete.

Datorită acestei metode, oamenii vor învăța să privească în spirit marxist problemele internaționale și vor acumula treptat experiența necesară muncii lor de partid de zi cu zi.

Ce înseamnă muncă de partid? Desigur, din punct de vedere organizatoric, noi delimităm domeniile muncii, numindu-le: muncă de partid, sindicală, profesională etc. Fiecare din aceste ramuri ale muncii își are particularitățile sale.

Prin ce particularități se deosebește, însă, munca de partid de toate celelalte munci? Punctul de vedere potrivit căruia ea s-ar deosebi numai prin faptul că se ocupă exclusiv de agitație, propagandă și educația comunistă, în sensul strict al cuvântului, mi se pare prea îngust. Munca de partid constă, dacă ne putem exprima astfel, în a introduce concepția și atitudinea partinică în orice fel de muncă, chiar într-o muncă prin excelență tehnică sau mecanică.

De exemplu, un strungar execută o simplă muncă mecanică. Nouă, însă, nu ne este nicidecum totuna dacă el execută această muncă așa cum ar executa-o în cazul când ar lucra într-o întreprindere particulară, pentru un anumit salariu, fără a se preocupa de importanța socială a acestei munci, ori dacă strungarul nostru, făcând diferite piese, va fi pătruns de conștiința că face totodată și o importantă muncă de stat, că muncește pentru apărarea țării, că produsele muncii sale sînt folosite pe front în lupta împotriva dușmanului și că, cu cît aceste produse vor fi mai bune, cu atît el va participa mai efectiv la lupta împotriva fasciștilor. Aceasta înseamnă că el nu se consideră străin de sarcinile politice generale, ci o verigă în lupta comună, în acțiunile generale ale statului.

În legătură cu aceasta aș vrea să vă mai împărtășesc încă un gînd al meu. Adeseori, la noi, cînd se vorbește despre un comunist oarecare, se spune că este

un om adînc pătruns de spirit partinic. Dar ia gîndi-ți-vă, termenul acesta se folosește oare numai pentru agitatori și propagandiști? Ca să fii un om adînc pătruns de spirit partinic nu este neapărat nevoie să fii agitator sau propagandist, ci altceva se cere: o atitudine partinică în viața politică, socială și chiar în viața personală. Să revenim la strungarul nostru. Dacă el leagă munca sa de interesele colectivității, dacă pune în ea toată energia, priceperea și capacitatea sa, înțelegînd că prin aceasta contribuie și el la apărarea Țării Sovietice, prin urmare dacă nu-și preocupetește timpul, și trece peste orice greutate și neajunsuri pe care le întîmpină în producție, înseamnă că el privește munca în mod partinic; și aș putea spune că acest tovarăș este un om adînc pătruns de spirit partinic și că munca lui în producție este totodată și muncă de partid, întrucît el o leagă de interesele colectivității.

Vă voi da un exemplu din trecut. Pe atunci intrau în partid unii oameni — aceștia nu rămîneau multă vreme în partid — care, cînd aveau de făcut o simplă muncă tehnică, bunăoară să împartă manifeste, să țină casă conspirativă sau altă muncă tehnică — nu se mulțumeau cu o astfel de muncă, ar fi vrut să fie agitatori, propagandiști, năzuiau să strălucească în politică și, cînd colo, trebuiau să facă o muncă neobservată, prozaică. Or, vezi că pe atunci aceasta era munca cea mai necesară pentru partid.

În sfîrșit, tovarășii să-și aducă aminte din istoria partidului că tovarășul Stalin a organizat la Baku o tipografie clandestină. Credeți voi că tovarășul Stalin a organizat tipografia prin agitație, prin propagandă, compunînd manifeste? Nu! În condițiile regimului absolutist și ale supravegherii polițienești, aceasta era o uriașă muncă de organizare, dar în același timp și o muncă tehnică foarte prozaică, deoarece trebuiau rezolvate multe chestiuni tocmai de ordin tehnic: să se găsească locul pentru tipografie, să se procure litere, să se organizeze transportarea materialului ti-

părit etc. Ia spuneți : era aceasta o muncă de partid sau nu ? Vedeți deci că spiritul partinic sau munca de partid nu depind de genul muncii, ci de scopul ei. Dacă această muncă nu ajută cauzei clasei muncitoare, ea este nefolositoare și nepartinică.

Și acum ia să-mi spuneți : care muncă productivă din Țara Sovietică și, în special, care muncă din întreprinderi, colhozuri sau instituții nu întărește orînduirea sovietică ? După cum vedeți, în munca politică spiritul partinic nu este determinat de împărțirea organizatorică a muncii (care rămîne justă din punct de vedere organizatoric), ci de măsura în care spiritul partinic este introdus în orice muncă socială, de producție sau administrativă.

Bineînțeles că prin aceasta nu înțeleg să subapreciez necesitatea studierii marxism-leninismului, care, la drept vorbind, îți dă posibilitatea de a avea o atitudine partinică în orice problemă din viața practică.

Unul dintre tovarășii care au luat cuvîntul aici a spus că se află într-o situație dificilă, prin faptul că-i este greu să găsească sarcini sociale și de partid pentru toți comuniștii din uzina sa, deoarece organizația uzinei numără un mare număr de membri. Cred că este o neînțelegere la mijloc.

S-a spus aici că un inginer inovator, fiind primit în partid, a venit la biroul organizației și a cerut o muncă socială, i s-a dat să conducă un cerc de studii. A venit apoi altul, tot inginer calificat ; alt cerc de condus nu mai era și organizația de partid n-a mai știut ce sarcină socială să-i găsească. Eu n-aș fi procedat așa. I-aș fi spus : „Organizează un cerc de inovatori și condu-l d-ta. S-ar putea să nu faceți nici o inovație, dar s-ar putea ca totuși să faceți ceva”. Unii dintre voi poate că nu vor socoti aceasta ca o sarcină de partid, eu unul însă așa aș socoti-o. Căci dacă cineva este un inovator adevărat, n-are decît un singur gînd, toată gîndirea lui este îndreptată într-o singură direcție. De ce dar să-l distragi de la munca lui ? Dați-i o muncă cît mai potrivită, să organizeze un

grup în care oamenii să se ocupe de inovații. Și eu aș socoti aceasta o sarcină de partid. Alt inginer, dacă este bun agilat, va duce o muncă de agitație și propagandă; dacă însă nu are aptitudini pentru aceasta, trebuie să i se găsească o muncă unde să fie mai folositor.

Așadar, nu trebuie să vă neliniștiți că nu ajunge munca pentru toți, ci să dăm fiecăruia posibilitatea de a-și manifesta spiritul de inițiativă și de a-și pune puțin creierul la contribuție, și veți vedea atunci că nu sînt destui oameni pentru a îndeplini toată munca ce trebuie făcută.

S-a vorbit aici despre educația comuniștilor. Cum trebuie cultivat spiritul partinic la un om primit de curînd în partid. Acest lucru depinde de voi, de direcția pe care o veți imprima muncii de educație.

Un tovarăș povestea aici că la o adunare li s-a reproșat unor tineri comuniști pentru că nu-și plătesc regulat cotizațiile de partid. S-ar zice că e o chestiune pur practică. Desigur, oamenilor li se pot face reproșuri, arătîndu-li-se că sînt nedisciplinați, că nu sînt buni comuniști etc. Dar aceeași chestiune se poate pune și principial. Să se spună oamenilor: „Știți și voi că dacă întîrziați cu plata cotizațiilor o lună sau două, pentru partid nu are mare importanță, finanțele sale nu vor suferi. Astăzi partidul nostru nu este un partid sărac. Și vrem să stăm de vorbă despre acest lucru nu fiindcă n-am putut trimite la timp darea de seamă din cauză că voi ați întîrziat cu plata cotizațiilor. Nu despre asta e vorba, ci de faptul că, dacă nu plătiți la timp cotizațiile, înseamnă că nu vă e gîndul la partid, că nu dați importanță obligațiilor față de partid. Iar cine își neglijează obligațiile față de partid, și încă o obligație atît de elementară, strict organizatorică, cum este plata cotizației, înseamnă că nu are față de partid un sentiment destul de profund. Pentru cel care se gîndește la partid, plata cotizațiilor constituie o bucurie, pentru că prin aceasta el stabi-

lește, parcă, o legătură materială cu partidul, vine parcă în atingere cu el."

Vedeți, tovarăși : și eu, și voi privim la fel această chestiune și gîndim la fel ; am vrut să vă arăt, însă, cum se poate politiza și un lucru simplu. Dacă punem astfel problema, simplul fapt al plății cotizațiilor de partid capătă o semnificație politică.

Discutînd în acest sens în adunare, se vor găsi și oameni care să aducă tot felul de exemple, poate chiar să obiecteze că acest lucru nu este chiar atît de important, că cineva poate să fie gata să-și dea viața pentru partid, dar să uite să plătească cotizațiile etc. Și în felul acesta se va isca o discuție principială.

Prin urmare, dacă vom pune problema în mod strict practic și ne vom mărgini să vorbim în limba faptelor, efectul va fi mai slab ; dacă însă generalizăm și facem o apreciere politică, faptul acesta va avea o valoare educativă.

Observ că voi legați munca de partid cu tinerii comuniști și educația comunistilor numai de studiu. Studiul este, desigur, un lucru bun. Eu nu sînt împotriva învățaturii. De învățat trebuie să învățăm. Dar în sensul strict al cuvîntului, învățătura și educația nu sînt același lucru.

Cineva poate să învețe programul partidului, să cunoască statutul, să-și îndeplinească îndatoririle de ordin formal, și totuși să nu fie comunist. Să fie „lemn“, nu comunist. Ați auzit spunîndu-se vreodată despre cineva că este „lemn“ ? (o voce : „năîng“). Nu, nu e asta. „Năîng“ este un cuvînt de ocară, dar „lemn“ se spune despre un om cu mintea prea rigidă, lipsită de elasticitate, despre un om lipsit de emotivitate, de simțul umorului și al ironiei. Despre un asemenea om se spune că este „lemn“.

A educa este mult mai greu decît a învăța, a instrui, căci educatorul influențează oamenii nu numai prin faptul că le dă anumite cunoștințe, ci mai ales prin atitudinea sa față de faptele obișnuite.

Tovarășa Bodrova a descris aici viața grea a unei muncitoare pe care au ajutat-o, ridicându-l prin aceasta moralul. Trebuie să spun că acest fapt nu este numai o faptă partinică bună în sine. Nu este important numai faptul că a fost ajutat un om copleșit de greutate; dar această împrejurare constituie și un exemplu de educație a comuniștilor, un exemplu de educație concretă. Pe asemenea exemple trebuie să vă bazați educația pe care o faceți comuniștilor.

Educația trebuie făcută pornind și de la fapte negative, discutându-le din punct de vedere principal. Să presupunem că cineva lucrează prost. Trebuie să arătăm că acest lucru se va răsfînge asupra tuturor. Prin astfel de fapte concrete, luate din viață, și în lumina problemelor de politică generală, se face educația oamenilor.

Să vă dau un exemplu. Să presupunem că eu aș fi secretarul unei organizații de partid. La mine ar veni mulți oameni; printre ei ar fi și unii cărora le place să-ți șoptească la ureche: cutare muncește prost, cutare se poartă rău. Iar ei înșiși au aceleași păcate. Sînt și oameni din aceștia. Dacă demaști un astfel de om va fi un act educativ.

Trebuie să spun deschis că munca educativă este una din cele mai dificile munci, pentru că în această muncă contează și purtarea noastră personală. Dacă, de pildă, vei combate alcoolismul, iar tu însuși vei bea, osteneala îți va fi zadarnică. Dacă ceri altora să respecte disciplina, iar tu însuși o încalci, e limpede că îndemnurile tale nu prea vor avea efect.

Educația este o muncă pedagogică dintre cele mai grele. Să predai oamenilor cunoștințe politice, să-i înveți programul partidului și statutul lui este cu totul altceva, căci prin aceasta nu faci decît să-i transmiți anumite cunoștințe. Desigur că nu se poate trage o linie de demarcație categorică între

munca educativă și învățatură, deoarece și prin învățatură se face educația omului. Important este să nu scapi niciodată din vedere faptul că munca de educare a membrilor de partid trebuie să se facă zi de zi, pe neobservate, că adeseori ea are la bază lucruri mici și numai uneori probleme și fapte importante.

S-a spus aici că se face citirea ziarelor în comun. Dar numai citirea ziarelor, fără a discuta cele citite, nu este de ajuns. Se poate întâmpla ca unul să fi citit ziarul înainte și să nu te mai asculte, iar un altul să nu-l fi citit, dar dintr-o simplă citire să nu se aleagă cu prea mare lucru. Dar dacă veți analiza sau veți comenta cele citite, firește că aceasta va interesa pe toată lumea. Discutați. De ce să nu se poată discuta? Aveți prea mult spirit practic. Vă e teamă să nu faceți vreo greșală. Ei, și ce e, chiar dacă veți greși! La noi greșelile nu se pedepsesc; pentru greșeli puteți fi muștrați, poate se va scrie și în ziar despre acest lucru, și atât. Pedepsiți sînt aceia care-și susțin greșelile, cei care persistă în ele, cei care se îndepărtează de linia partidului. Dacă un om care este alături de noi, care este devotat Puterii Sovietice, partidului lui, nu-și va formula prea just comentariile sale, i se va atrage desigur atenția asupra acestui lucru, și atât.

Credeți oare că spiritul partinic se poate insufla numai cu ajutorul statutului și programului partidului? Desigur, cum să nu explici statutul cuiva care a intrat în partid? Statutul conține regulile de conduită ale comunistului, reguli de conduită model. Dar dacă discuțiile cu comuniștii s-ar reduce numai la atât, ar fi plictisitor. În această privință nu se poate proceda formal.

Și în ceea ce privește învățatura, trebuie să aplici metode diferite unor oameni diferiți. Să presupunem că ați cere unui om de 60 ani — muncitor

bun, cinstit, devolat regimului sovietic și un comunist destul de bun — să cunoască perfect programul și Statutul partidului. Este limpede că în această problemă trebuie să fim mai înțelegători cu un asemenea membru de partid.

Organizăm cercuri de studii, studiem marxismul, însă ne ocupăm foarte puțin de istoria Rusiei, de parcă am socoti că nu este o problemă de partid. Este un punct de vedere greșit, absolut greșit. Studiul istoriei Rusiei este interesant, chiar pasionant, iar dacă istoria Rusiei va fi predată de un marxist și fiecare fenomen istoric din trecutul ei va fi analizat din punct de vedere marxist, oamenii vor veni cu plăcere la cerc și vor învăța multe. Va fi o muncă de partid.

Oamenii mai bine pregătiți ar putea să se ocupe cu studiul istoriei filozofiei. În genere, fiecare grup care se preocupă de un anumit obiect de studiu, cum ar fi, de exemplu, beletristica sau o perioadă anumită din istoria universală, precum și cei care ar vrea să studieze îndeosebi o anumită problemă socială sau chiar tehnică, se pot organiza cercuri în care să studieze obiectul ce-i interesează. Iar spiritul partinic în munca acestor cercuri va consta în aplicarea metodei marxist-leniniste la studiul problemelor respective. În legătură cu diferitele obiecte studiate oamenii vor putea să și filozofeze.

Poate exista oare un comunist adevărat care să nu facă puțină filozofie? Noi privim mult înainte, într-o perspectivă îndepărtată și am impresia că voi prea ați devenit practici, priviți mereu unde călcați, parcă v-ar fi teamă să nu vă poticniți.

Marxismul este singura metodă justă nu numai pentru cunoașterea fenomenelor societății, dar și ale naturii. Prin urmare, orice muncă care tinde spre cunoașterea fenomenelor naturii, dacă va fi făcută în lumina învățăturii marxist-leniniste, va întări spi-

ritul nostru partinic bolșevic. Munca aceasta este fără de sfârșit. Numai că oamenii trebuie să aibă o vedere mai largă asupra lumii, să-și aprofundeze experiența și s-o generalizeze.

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”. Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 196—206.

DESPRE EDUCAȚIA ÎN ȘCOLILE MILITARE „SUVOROV”

*Din cuvântarea rostită la recepția oferită la Kremlin
locuitorilor politici ai comandanților școlilor militare „Suvorov”
10 mai 1944*

În fața voastră se ridică o problemă foarte complicată: cum trebuie să-i educați pe elevii școlilor „Suvorov”?

În această privință, experiența altor țări nu ne prea poate fi de folos. Sistemul german este cu desăvârșire inacceptabil pentru noi. Școala militară germană este prea formală, are un caracter de castă prea pronunțat. Ea este o pepinieră de militariști lipsiți de suflet. În această școală, elevilor li s-a insuflat întotdeauna ideea că militarii sînt totul, iar civilii nu sînt nimic. Educația în școala militară germană are la bază o disciplină formală. Am citit undeva biografia unui general german. Acolo se povestea că în clasa I sau a II-a a liceului militar, el a greșit gradul cînd s-a adresat profesorului și, ca pedeapsă, acesta i-a dat să scrie de 100 sau 200 de ori gradul respectiv. Băiatul a scris de două ori mai mult decît i s-a cerut, iar profesorul a rămas foarte încîntat. Acesta e un episod din sistemul de „educație” militară germană.

În școlile engleze sînt alte norme de educație. Acolo se dă mai multă atenție sportului, educației

fizice, se urmărește ca elevii să devină agili. Aceasta e bine, dar noi trebuie să dăm o altă educație elevilor noștri. Cum însă? Dacă spunem că vrem să facem din băieți militari, nu spunem nimic.

Ce se cere la noi de la un militar? Să înțeleagă ce înseamnă onoarea uniforme, onoarea drapelului, să înțeleagă că unui om care poartă uniforma de ofițer nu-i este permis să facă o faptă dezonorantă. Dar este greu să găsești forma nimerită pentru a prezenta aceste lucruri.

De aceea, părerea mea este că trebuie să vă puneți ca sarcină și să obțineți ca elevii voștri — elevii școlilor „Suvorov” — să fie în primul rînd adevărați reprezentanți ai societății noastre socialiste, fii credincioși ai poporului lor. Sarcina noastră este să formăm cetățeni sovietici, să educăm oameni activi, cu adevărat sovietici, care să lupte conștient pentru viața sovietică.

Nu putem admite ca ofițerii noștri să fie formalisti, ca sentimentele lor general umane să fie înăbușite, ca ei să conceapă noțiunea de patrie numai în sens agresiv, așa cum o concep militarii germani. Dorim noi oare ca militarii noștri să fie ruși de restul populației, așa cum se întîmplă în Germania? Nu, noi dorim în primul rînd ca ofițerii noștri să fie cetățeni sovietici activi. Mai mult, noi dorim ca elevii noștri să dea dovadă de cunoștințe și de disciplină în orice domeniu, nu numai în cel militar în care vor activa ei. Vedeți cît de complicate sînt toate acestea.

Germanii țipă că îi învingem pentru că îi depășim numeric. Afirmația lor că biruim prin forța fizică, brutală este o minciună. În realitate, lucrurile nu se prezintă nicidecum astfel. Adevărul este că ostașul nostru roșu este un om cu totul deosebit. La începutul războiului, germanii au profitat de pe urma caracterului neașteptat al atacului lor și au reușit să aibă succese. Dar cu fiecare zi ce trecea, împotrivirea trupelor noastre creștea și superioritatea soldatului nostru se contura tot mai limpede, la fel ca și supe-

rrioritatea corpului nostru de comandanți, de ofițeri, care este cu mult superior celui german. În prezent a devenit incontestabil că învingem datorită măiestriei noastre. Învinge omul sovietic, educația sovietică socialistă, orînduirea sovietică, care a cultivat în rîndurile oamenilor sovietici respectul de sine.

Părerea mea este că sarcina voastră nu se rezumă pur și simplu la a forma cetățeanul sovietic. Voi sînteți obligați să formați militarul nou, sovietic. Sarcina exprimată în cuvinte trebuie să capete un conținut.

Cum trebuie să fie acest militar? El trebuie să fie, desigur, un om de o corectitudine ireproșabilă, un om curajos, care să înțeleagă că în această privință trebuie să constituie un exemplu pentru ostașii săi, rezistent din punct de vedere fizic, puternic, bine pregătit fizicește, avînd un bun antrenament sportiv.

Una dintre dificultățile care se ridică în fața voastră o constituie faptul că aveți un mare număr de orfani. (*O voce*: aproape 85% din elevi sînt fii ai celor căzuți pe front). Ar trebui să faceți în așa fel, încît ei să nu se simtă părăsiți. Este foarte greu să dai sfaturi în această privință; cred însă că trebuie să vă purtați astfel încît ei să nu simtă — nu spun lipsa de suflet — acest lucru nici nu-l concep, ci birocratismul departamentului militar; căci un oarecare birocratism a mai rămas, eu am avut prilejul să mă lovesc de el. Trebuie să vă gîndiți cum puteți asigura acestor copii o grijă părintească. Aveți doar și copii de opt ani, care se mai bat între ei și mai și plîng, cîteodată. Eu nu văd nici un rău în faptul că uneori copiii se bat, doar sînt oameni vii, nu niște manechine. Iar voi trebuie să le insuflați ideea că dacă se întîmplă să se bată cu vreun copil pe stradă, ar fi cea mai mare rușine să fie bătut unul de la „Suvorov“.

Prima condiție a unei educații raționale este tactul educatorului și priceperea lui de a-și apropia elevii. Asupra unui tînăr nimic nu produce o impresie

mai îngrozitoare decât răceala și de aceea e nevoie de foarte multă iscusință. Știți și voi că sînt profesori foarte severi și totuși elevii îi iubesc și, dimpotrivă, — profesori îngăduitori, care nu-i pot stăpîni pe elevi. De ce asta? Pur și simplu pentru că unii își cunosc bine meseria, iubesc copiii, își desăvîrșesc încontinuu metoda, se pricep să se apropie de fiecare elev în parte, pe cînd alții n-au talent pedagogic și nu pot să stăpînească elevii. Sînteți începători în munca pedagogică și trebuie să munciți mult pentru a vă însuși arta de a educa.

Aveți de făcut educația politică a elevilor. Munca voastră este o muncă grea. Nu cunosc cerințele programei în acest domeniu, dar eu aș opera mai mult cu exemple concrete, luate din viața de toate zilele. Dacă aș fi la Stalingrad, aș studia cu elevii locurile istorice, le-aș cultiva dragostea de patrie nu în mod abstract, ci concret, dragostea pentru natura ei, condițiile de viață etc. Căci copiii nu percep noțiunile abstracte. Dacă o să le spuneți că trebuie să-și iubească patria, aceasta va fi pentru ei o vorbă goală, or, voi trebuie să-i îndrumați în așa fel, încît să îndrăgească ceea ce îi înconjoară. În general, studiul trebuie organizat concret.

Copiii și de gîndit gîndesc în mod concret. În familia mea sînt crescuți doi băieți, pe care i-am luat de la Casa copilului; unul are șapte ani, iar celălalt șase; amîndoi vor să fie militari. Cel mai mare îmi cere să-i dau epoleți și ordine. Eu îi spun: „Învăță și atunci vei căpăta epoleți. Deocamdată nu știi nici să citești bine“. El se străduiește să învețe bine, vrea să primească recompensa. Toate jocurile copiilor sînt legate de război. Mi s-a povestit că într-o familie este un băiat, al cărui nume dat încă înainte de război este Fritz și din această cauză avea acum multe de suferit. Copiii îl băteau. Cînd se joacă de-a războiul, bineînțeles că nimeni nu vrea să fie german și găsesc deodată „un Fritz adevărat“,

cum să nu-l bată? Părinții l-au mutat la altă școală și i-au schimbat numele.

Trebuie să-i învățați pe elevii voștri să-și iubească țara în mod concret, să-i deprindeți să iubească ceea ce îi înconjoară. Desigur că educatorul va găsi el singur metoda. Un lucru este limpede: educația trebuie să fie concretă și nu abstractă — asupra acestui lucru sînt de acord toți pedagogii buni. Dragostea de patrie, de țară, de popor nu trebuie insuflată copiilor prin vorbe, căci pentru copii și patria, și poporul, și orînduirea socialistă sînt noțiuni foarte complicate, iar noi trebuie să facem în așa fel, încît ele să fie apropiate și limpezi. Cu vîrsta vor veni și generalizările. Trebuie să insuflați copiilor sentimentul de prietenie, de tovarășie, să-i învățați să nu-și trădeze tovarășii, să fie sinceri cu ei. Și în această privință se poate face o regulă: cu dușmanul este admisibil să fii șiret, pe cînd față de un tovarăș nu, a înșela un tovarăș este o rușine.

Întreaga voastră muncă politică în școală este în fond o muncă de educație. În această muncă trebuie să țineți seama de vîrstă. Mulți dintre elevii voștri n-au părinți. Trebuie să le explicați că dușmanul le-a luat părinții. V-o spun deschis, toate acestea sînt lucruri greu de realizat și voi aveți o sarcină dificilă și de mare răspundere. Dar dacă vă veți ocupa serios de această treabă, dacă o veți cuprinde sub toate aspectele și veți ști să vă apropiați cum trebuie de elevi, veți face o muncă importantă pentru stat. Iar pentru voi aceasta va fi o școală bună. În educația politică a copilului, totul trebuie să fie bine chibzuit; trebuie să te apropii de copil în așa fel încît el să nu se simtă dădăcit și să nu tremure în fața ta, ci în educatorul său să vadă și să respecte omul. Totodată educatorul trebuie să aibă atîta autoritate, încît acest lucru să se transmită copilului, să-l influențeze. În general, copiii sînt foarte sensibili, ei simt pe dată cînd ceva este fals. Iată ce sarcină grea v-a fost încredințată! Voi tre-

M. I. Kalinin în mij-
locul pionierilor de
la „Artek”. 1945

buie să fiți pionieri în domeniul educației militare a băieților din cea mai fragedă vîrstă și pînă la adolescență; gîndiți-vă ce se va întîmpla dacă în loc de pui de găină veți crește boboci de rață.

Dar este greu să prescrii o rețetă oarecare în domeniul educației. Rețete de-a gata nu puteți aștepta nici de la șefii voștri. Veți primi instrucțiuni, desigur, dar vor fi instrucțiuni generale, iar voi veți trebui să dați dovadă de inițiativă. Veți avea de-a face cu copii diferiți și noi nici nu vrem să-i facem pe toți la fel. Dimpotrivă. Dușmanii ne învinuiesc că noi transformăm toți oamenii în niște oameni mijlocii; în realitate, însă, numai socialismul oferă posibilități de deplină dezvoltare a talentului fiecăruia. Voi trebuie desigur să cultivați la toți copiii calități de militar: curaj, devotament față de patrie, față de orînduirea socialistă. Dar acestea sînt principii la fel de generale ca și crezul pentru credincioși. Acest lucru poate fi cultivat chiar și în mod formal, dar în acest caz forma duce pînă la urmă la descoperirea conținutului. De pildă: se cîntă imnul astăzi, se cîntă mîine și așa în fiecare zi, și încetul cu încetul acest imn îi va intra în sînge, cum se spune, și încetul cu încetul omul se va pătrunde de conținutul lui.

Tradițiile militare trebuie și ele cultivate prin exemple concrete. De pildă, prin exemple din istoria războaielor. Vreți să inspirați copiii respectul pentru eroism. Dacă veți vorbi pur și simplu despre eroism — pe copii n-o să-i impresioneze. Dacă însă veți povesti vreun episod din istorie, în care soldații ruși au dat dovadă de eroism, de curaj, și-au apărut cu abnegație patria, iar după aceasta veți explica de ce au luptat ei în felul acesta, ideea voastră va lua o formă concretă și copiii și-o vor însuși cu ușurință.

În general trebuie să urmăriți ca tot ceea ce le oferiți să fie cît se poate de eficient. Tocmai de aceea cinematograful și teatrul ocupă în agitația și propaganda noastră un loc atît de important, pentru

că sînt foarte eficiente. Pentru lecțiile pe care le țineți copiilor, ca și pentru convorbirile politice, trebuie să fiți foarte bine pregătiți. Să luăm ca exemplu agitația pentru subscrierea la împrumut. Dacă ar trebui să vorbesc despre aceasta, eu aș cita în primul rînd exemplul lui Ninin, aș povesti istoria lui, cum a chemat acest negustor din Nijni Novgorod pe concetățenii săi să-și pună zălog soțiile și copiii și să adune fondurile necesare pentru a se putea împotrivi dușmanului și a salva patria. Bineînțeles că acest episod trebuie povestit într-o formă cît mai vie, cît mai plastică. Scopul nostru este unul singur și cu toții îl cunoaștem foarte bine, dar trebuie să ne gîndim cum să facem pentru ca elevul să-și însușească aceste noțiuni care sînt grele pentru el. Va trebui poate să depuneți multă muncă, dar este o muncă nobilă. Să devii pedagog politic e mare lucru și nu trebuie să vă precupeți timpul, munca voastră vă va răsplăti din plin.

Unora ar putea să li se pară că își pierd vremea : cum așa, în timp ce oamenii luptă și primesc ordine, ei să se ocupe cu nu știu ce probleme de educație. Dar, în realitate, lucrurile nu stau așa. Munca voastră este foarte utilă, pentru că la noi se simte o foarte mare nevoie de oameni bine pregătiți, nevoie care pe zi ce trece devine tot mai mare. Vor crește exigențele și în ceea ce privește gradul de cultură al omului și cunoștințele sale. Și, repet, și voi personal va trebui să învățați multe și să înțelegeți multe. De sus veți primi numai indicațiile cele mai generale, dar în mod concret voi veți trebui să le aplicați în viață. Foarte de dorit este ca în toate ocaziile să evitați șablonul, iar pentru aceasta trebuie ca în permanență să vă îmbogățiți limba. Dacă într-o convorbire ați folosit anumite cuvinte, în convorbirile viitoare trebuie să le evitați.

Ar fi bine ca, în ceea ce privește cunoașterea obiectelor generale, elevii de la școlile „Suvorov” să fie la nivelul școlilor noastre medii de cultură gene-

rală. Eu socot că studierea obiectelor generale nu trebuie să fie mai prejos decât în școlile civile. Verificarea se va face cu prilejul concursurilor de admitere în instituțiile de învățământ superior. Elevii care vor intra în școli superioare civile, și ei vor fi desigur foarte puțini (cred că vor fi cazuri izolate), trebuie urmăriți îndeaproape, căci atunci se va vedea în care școli tineretul este mai bine pregătit: în cele civile sau în cele militare.

Este foarte important ca elevii voștri să învețe limbi străine. Înainte, școala medie dădea foarte puține cunoștințe în acest domeniu, iar absolvenții liceelor nu cunoșteau nici o limbă străină. Limbi străine știau numai copiii care avuseseră guvernante. Părinții bogați angajau franțuzoaice, englezoaice. În școlile militare, limbile străine erau mai bine predate. Sper că și la voi predarea limbilor străine se va face în mod exemplar.

Cîteva cuvinte despre formarea deprinderilor de muncă. În educația copilului, munca are o importanță uriașă. Nu poate fi educat un om activ fără a fi deprins să muncească. În primul rînd v-aș sfătui să dezvoltați gospodăriile voastre anexe. Și faptul că veți obișnui pe elevii voștri cu muncile agricole va fi un fapt pozitiv. Nu de mult am citit o lucrare a lui Radișcev, care recomanda copiilor de nobili să învețe cîte o meserie, pentru ca după revoluție să fie utili noii societăți. Radișcev a scris acest lucru cu aproape 200 de ani în urmă, și în unele privințe cartea lui poate fi și astăzi de folos educatorului.

Muncile agricole pot completa într-o anumită măsură sportul. Acest lucru este folositor și din punct de vedere politic și militar. Inchipuiți-vă următorul lucru: una dintre unitățile noastre ajunge în România, și ofițerul nostru poate arăta țaranului român cum trebuie lucrat pămîntul, cum trebuie secerat, să zicem, sau altceva. Ce efect va produce asta? Știrea se va răspîndi imediat prin împrejurimi, se va spune că Armata Roșie este o armată de

muncitori, iar ofițerul sovietic nu seamănă cu cel român care este fiu de aristocrat. Și de aceea și muncile agricole trebuie să le priviți din punct de vedere politic, educativ. Trebuie să formați din elevii voștri nu numai specialiști militari (aceasta e de la sine înțeles), ci și oameni politici. Armata noastră este o armată populară. Nu întâmplător poporul nostru o iubește atât de mult. În decursul celor 26 de ani de putere sovietică, prin calitățile ei, armata noastră și-a câștigat dragostea poporului. De aceea trebuie să-i deprindem pe ofițerii noștri să nu fie niște boier-nași, ci să știe să facă de toate, inclusiv munci agricole.

Va trebui să-i aduceți pe elevii voștri și prin uzine, să organizați vizitarea uzinelor, ca ei să vadă cum lucrează muncitorii. Și acest lucru trebuie să-l faceți voi, conducătorii lor politici. Vizitele sub conducerea profesorilor vor avea un alt caracter, voi însă trebuie să atrageți atenția elevilor voștri asupra momentelor sociale.

Ei, și acum dați-mi voie să vă urez succes în munca de onoare care vă revine.

M. I. Kalinin: «Despre educația în școlile militare „Suvorov”. Editura militară a Ministerului Forțelor Armate ale U.R.S.S. 1947.

CITEVA OBSERVAȚII DESPRE EDUCAȚIA OSTAȘULUI COMSOMOLIST

*Cuvîntare rostită la recepția dată în cinstea activiștilor
de Comsomol din Armata Roșie
15 mai 1944*

Aș vrea, tovarăși, să vă spun cîteva cuvinte despre educația tineretului în armată.

Este limpede pentru oricine că principala sarcină a Comsomolului este pretutindeni, și deci și în

armată, educarea tineretului. Iar educarea oamenilor, și în deosebi a militarilor, este o problemă complexă și delicată. În această muncă nu ne putem bizui numai pe unele forme organizatorice permanente și nu putem nici să născocim noi forme de muncă, bune pentru toate cazurile posibile, considerînd că în acest fel educarea se va face de la sine. Numai cu ajutorul unei forme de-a gata, oricît de bună ar fi ea, nu se pot rezolva toate problemele de educație.

Să luăm, de exemplu, influența exercitată zi de zi de ofițerul comsomolist asupra masei de ostași roșii comsomoliști. Se poate oare imagina în această privință reguli obligatorii, consfințite de Comitetul Central al Comsomolului? Cred că nu se poate. Chiar viața de zi cu zi, relațiile care se formează în unitate, îmbrăcînd anumite forme, se concretizează în viață și servesc muncii de educare.

Ostașii roșii comsomoliști sînt oameni cu carte; în marea lor majoritate au absolvit cel puțin școala de 7 clase. Dar sînt oameni tineri, iuți. Ofițerii trebuie să-i deprindă cu disciplina. Totodată trebuie să se facă o deosebire între relațiile din cadrul serviciului și cele dinafara serviciului. Cînd ostașul se află în post, în condiții de luptă, i se cere să îndeplinească ordinul fără nici un fel de discuții. Discuțiile în timpul luptei înseamnă moarte; căci dușmanul n-o să stea să aștepte pînă ce termini cu discuția. Dar după luptă, la adunarea de Comsomol, de pildă, ostașii pot vorbi deschis despre lipsurile lor și ale tovarășilor lor.

Prestigiul de care se bucură ofițerul comsomolist în rîndurile comsomoliștilor nu este numai în funcție de grad. Aici autoritatea lui este de alt ordin. Ofițerul comsomolist trebuie să fie respectat nu numai fiindcă e locotenent sau căpitan, ci fiindcă își cunoaște meseria, e un om înțelept, un conducător politic. Cu alte cuvinte, el trebuie să-și cîștige prestigiul și să-l cîștige în primul rînd prin cunoștințele și experiența sa.

Însăși comportarea ofițerului comsomolist constituie un exemplu cu valoare educativă, fiindcă tânărul ostaș se formează sub toate raporturile mai ales în relațiile ce se stabilesc între oameni, în cazul de față, în viața militară, în relațiile dintre ofițeri și masa ostașilor roșii.

În armata noastră nu există sistemul ca ofițerii să nu facă decît să ordone, iar soldații numai să execute ordinele. Cînd comandantul grupei sau al plutonului este scos din luptă, ostașii de rînd preiau comanda, dînd astfel dovadă de inițiativă proprie. La germani acestea sînt cazuri izolate, pe cînd la noi asemenea cazuri sînt foarte frecvente. La noi, ofițerii și ostașii formează un singur tot în ceea ce privește spiritul, educația și origina. Ostașul comsomolist care a absolvit școala de 10 clase și tânărul ofițer comsomolist nu numai că sînt foarte apropiați sufletește și gîndesc la fel, dar sînt foarte apropiați și în ceea ce privește dezvoltarea intelectuală.

Noi cerem respectarea unei discipline severe. Și este un lucru firesc, fiindcă orice armată este o armată numai atîta timp cît este disciplinată, cît rîndurile ei sînt închegate. De aceea, întotdeauna trebuie să se pună accentul pe disciplină. Totodată, ofițerii lucrători politici dau o mare atenție educației, îndeosebi în condiții de luptă. Altfel n-ar putea exista o disciplină conștientă, și aceasta constituie o particularitate a armatei noastre. Ei învață pe ostașii Armatei Roșii să fie curajoși, cinstiți, să fie loiali cu camarazii lor, pentru că dacă se poate și chiar trebuie să fii viclean cu dușmanul, acest lucru este inadmisibil față de tovarășii de arme.

În această privință, prestigiul personal al ofițerului are o foarte mare însemnătate. Ofițerul trebuie să se bucure întotdeauna de un înalt prestigiu. Dacă un ofițer cunoscut pentru vitejia sa, pentru calitățile sale de comandant și cunoștințele sale militare se va exprima greșit la o adunare sau într-o convorbire oarecare, ostașii nu i-o vor lua în nume de rău. Ei

vor spune doar că în cazul acesta a greșit, dar în schimb pe front e un viteaz. Ofițerul dobîndește prestigiul și pe cîmpul de luptă, și în conducerea unității sale, și în munca politică, și se va afirma în soluționarea tuturor problemelor ce se vor ridica în fața organizației de Comsomol.

Ar fi de dorit, firește, ca ofițerul comsomolist să fie mai pregătit din punct de vedere politic și mai cult decît ofițerul necomsomolist. Dacă în ceea ce privește cunoștințele militare ei pot sta pe aceeași treaptă, nivelul cultural al ofițerului comsomolist trebuie în orice caz să fie mai ridicat. Aceasta și numai aceasta îi va asigura o mai mare influență. Pentru a acumula cunoștințe trebuie să studiezi neîncetat. Mi-ați putea răspunde că voi luptați de trei ani fără răgaz, și în aceste condiții e foarte greu să înveți, e greu să-ți completezi cunoștințele și mai cu seamă cunoștințele teoretice. Toate acestea sînt, desigur, adevărate. Înțeleg că e greu. Dar trebuie să vă spun că cel care nu-și completează cunoștințele în momente grele, mai tîrziu, cînd va fi mai puțin de lucru, va spune cu siguranță că trebuie să se odihnească și că în general cunoștințele nu sînt chiar atît de necesare. (*Risete*).

Recunosc că împrejurările sînt grele. Dar chiar aceste greutăți sînt un imbold în plus pentru a ne îmbogăți cunoștințele și a ne ridica nivelul cultural. Cînd nu există această presiune de zi cu zi, din afară, e mai greu să acumulezi cunoștințe. Judec după mine: n-am scris nici un articol fără să fi fost presat. Dacă mi se cere, dacă nu sînt lăsat în pace, n-am ce face, trebuie să scriu. (*Risete*). Presiunea din afară îl împiedică pe om să se anchilozeze, să bată pasul pe loc.

În curînd voi împlini 70 ani și totuși trebuie să urmăresc zi de zi tot ce se publică și să învăț. Altfel nu se poate. Și totuși eu am mai multă experiență decît voi, sînt mai versat în politică decît voi și mi-e mai ușor să mă descurc într-o situație grea. Voi

sinteti mai tineri, deci vă vine mai greu și numai cunoștințele vă pot ajuta. Trebuie să învățați într-una. Viața însăși cere imperios acest lucru.

Firește că fiecare ofițer și ostaș este preocupat în primul rînd și mai mult decît orice de onoarea unității sale.

Avem unități militare admirabile, care sînt la înălțime. Voi întrebați cum ați putea transmite experiența lor celorlalte unități și cum ați putea face ca și acestea să fie la fel. Am să vă răspund cu un exemplu. Cineva a pictat un tablou minunat. După el se fac copii, copii foarte bune. Totuși copiile rămîn întotdeauna copii și valorează, de altfel, mult mai puțin. Tot așa și educația oamenilor nu admite nici un fel de șablon, fie el chiar bun. Bineînțeles că trebuie să folosim experiența altora, dar asta nu înseamnă că trebuie să transplantăm experiența de-a gata, fără a ține seama de particularitățile situației oamenilor și problemelor. Orice experiență trebuie trăită, trebuie dobîndită prin luptă, ca să intre în sînge.

Să presupunem că o unitate a luat parte la operațiuni de debarcare, că a dobîndit o bogată experiență de luptă. Firește că marinarii, infanteriștii și artileriștii din această unitate sînt strîns legați unii de alții, că între ei există o adevărată frăție de arme. Cum s-a ajuns la acest lucru? Pornind la luptă, marinarii știau că sînt urmați de întreaga armată și că de ei depind multe. Primejdia îi pîndea la fiecare pas. Fiecare se străduia să execute ordinul, să ducă la bun sfîrșit misiunea ce i-a fost încredințată și în același timp să se salveze pe el și pe tovarășii săi. Fiecare succes era obținut cu prețul unei extraordinare încordări a forțelor. Firește că în asemenea condiții, ostașul se maturizează mult mai repede decît, de pildă, în unitățile care se află în sectoarele mai liniștite ale frontului. Aici oamenilor li se cere mai puțină încordare și monotonia situației are asupra lor un efect negativ. S-ar părea că aceste

unități au mai mult timp liber și, deci, în rîndurile lor se poate desfășura mai ușor munca de educare. În realitate, însă, este mult mai greu. Acolo unde însăși viața înlesnește acest lucru este incomparabil mai ușor să faci educația oamenilor. Iată deci că acolo unde oamenii stau multă vreme pe loc, în tranșee, este mai greu să întreprinzi atît acțiuni organizatorice, cît și pe linie de agitație și propagandă, și politice. Părerea mea este că în aceste împrejurări trebuie să se acorde mult mai multă atenție muncii organizațiilor de Comsomol.

Acest exemplu arată că este greu să dai pentru toate cazurile posibile o rețetă de-a gata pentru felul cum este mai bine să-și ducă organizația de Comsomol munca de educație în armată.

Cărei împrejurări se datorește faptul că o unitate este mai bună și alta mai slabă? Unitatea bună are un conducător care știe să organizeze munca. Trebuie să vă spun că un om poate avea multe cunoștințe, poate fi un om cult, dar dacă conduce tineretul cu răceală, fără a pune suflet în educarea și instruirea lui, tineretul își va da numai decît seama de acest lucru, un asemenea conducător nu va fi iubit de tineret. În schimb, dacă pui suflet în muncă și te străduiești să faci tot ce-i cu putință pentru ca organizația ta să fie printre cele dintîi, dacă îți dai toată osteneala și participi la această muncă cu toată ființa ta, poți fi sigur că vei cîștiga dragostea tineretului. Un astfel de om va fi nu numai respectat, dar și iubit, și aceasta înseamnă mai mult decît a fi respectat.

De aceea, eu cred că dacă o organizație este bună, acest lucru se explică în mare măsură prin faptul că în fruntea ei se află un comandant bun. Dacă un om se străduiește într-adevăr să organizeze bine munca și dacă este un om cît de cît cult și nu un prost patentat, fără îndoială că va reuși. Viața însăși îi va arăta calea pe care trebuie s-o urmeze pentru a reuși. Cînd vorbim despre aceste relații de zi cu zi

dintre oameni trebuie să înțelegem că ele se creează în însuși procesul vieții, după legi nescrise, spre deosebire de formele organizatorice, care s-au format istoricește și sînt înscrise în statute. De voi depinde ca aceste relații dintre ofițerii noștri și soldații comsomoliști să servească întotdeauna educării tinerețului și întăririi forțelor armatei noastre.

Voi întrebați: în unități sînt comsomoliști și buni și răi. Cum să procedăm? Ce poți să faci? Comsomoliștii n-au căzut din cer, ei au ieșit din popor. În popor sînt oameni buni și foarte buni, și sînt și oameni răi — lași, leneși, fățarnici. Nu sînt decît 26 de ani de cînd poporul nostru a lichidat regimul capitalist și urmele trecutului mai dăinuiesc. Ar fi ciudat ca o armată ieșită din popor să fie formată din sfinți. (*Risete*). E un lucru imposibil. La fel și în organizațiile de Comsomol, o parte sînt comsomoliști buni și o parte răi. Căci dacă toți oamenii ar fi cinstiți, viteji, disciplinați, culți, bine pregătiți, atunci voi n-ați mai avea ce face. (*Risete*).

Cred totuși că nu greșesc dacă spun că în marea lor majoritate comsomoliștii sînt elemente de frunte ale tineretului. Desigur, însă, că în masa comsomoliștilor există și o pătură neînsemnată de elemente înapoiate. Pe acești oameni nu trebuie să-i scăpăm din ochi nici un moment. Iată care este sarcina noastră.

Un tovarăș a spus că în organizațiile de Comsomol din armată sînt foarte mulți tovarăși buni, dar, din păcate, nu toți au aptitudini de conducător. Ce pot să răspund? Dacă tot poporul ar fi format din conducători, n-ar mai exista popor. (*Risete*) Conducătorii sînt întotdeauna în număr restrîns, altfel n-ar mai fi conducători, căci n-ar avea pe cine să conducă. Dacă în unitatea voastră se găsește un conducător, doi, e foarte bine. Dacă unul dintre conducători va fi scos din luptă, va avea cine să-i ia locul. Mă tem că dacă într-o unitate ar fi numai conducători, această unitate n-ar fi capabilă de luptă, pentru că fiecare con-

ducător s-ar simți jignit că-l conduc alții. (*Risete*) Important este că există oameni care vor să-l urmeze pe conducător, să fie cât mai aproape de el. Acesta este activul care îndeplinește toate misiunile. Pe acest activ trebuie să ne bazuim întotdeauna.

S-a pus întrebarea : cum să procedăm cu acei comsomoliști care nu au sarcini pe linie de Comsomol.

Această chestiune nu trebuie privită în mod formal. Dacă cineva nu are sarcini speciale pe linie de Comsomol, dar are alte îndatoriri foarte importante și necesare, pe care le îndeplinește bine, și contribuie la cucerirea victoriei, — se poate considera că își îndeplinește cu cinste îndatoririle de comsomolist. Și este foarte bine dacă organizația, considerând că munca lui militară este de ajuns de importantă și că-i ia tot timpul, nu-i mai dă o însărcinare suplimentară. Să presupunem că un ofițer comsomolist îndeplinește o funcție însemnată în Statul-Major. Ei bine, are el o sarcină de Comsomol sau nu ? Dacă el deține un post de răspundere în Statul-Major, fiind complet absorbit de munca sa militară, i se poate oare face o vină din faptul că nu are și sarcini pe linie de Comsomol ? Uneori organizația de Comsomol, deși vede bine că omul este ocupat pînă peste cap, caută totuși să-i mai găsească și altă muncă. Este o greșeală. Voi, care sînteți organizatorii și conducătorii activității politice a comsomoliștilor, trebuie să știți cum lucrează fiecare comsomolist, iar dacă munca militară de bază îi absoarbe cuiva tot timpul, chiar dacă nu este o muncă de Comsomol propriu zisă, nu trebuie să considerați că acest om s-ar sustrage de la îndeplinirea îndatoririlor sale de comsomolist. Există o deosebire esențială între un om foarte ocupat și unul care se sustrage de la muncă.

Pentru noi munca de Comsomol n-a fost niciodată un scop în sine. Tineretul intră în Comsomol ca să ajute partidul în lupta lui pentru binele și fericirea poporului muncitor. Valoarea comsomolistului nu con-

stă în faptul că vorbește bine la adunări, că este activist în mediul lui comsomolist, că îndeplinește anumite funcții în Comsomol. Valoarea lui este determinată în primul rînd de felul cum își îndeplinește munca de bază care i-a fost încredințată în aparatul de stat, pe tărîm militar sau economic.

Tot astfel și succesele Comsomolului în întregul lui sînt rezultatul activității sociale a tuturor comsomoliștilor și comsomolistelor. Voi doar pe bună dreptate sînteți mîndri de faptul că atîția comsomoliști au fost decorați, atîția au dobîndit titlul de eroi. Dar ei au fost decorați nu atît pentru munca pe linie de Comsomol, cît pentru faptele lor de arme.

În diferitele etape ale istoriei noastre, partidul și-a propus anumite țeluri. Înainte, partidul a unit în jurul său forțele poporului pentru a răsturna țarismul, pentru a organiza societatea socialistă, pentru a consolida orînduirea sovietică. Acum toate forțele partidului sînt îndreptate spre apărarea Țării Sovietelor. Partidul nu-și propune nicidecum să facă din toți membrii săi oameni spălăței, delicați și curăței. El este absorbit de opera de importanță istorică mondială a apărării statului sovietic, a apărării independenței și a viitorului lui, el luptă ca întreaga lume să vadă în Uniunea Sovietică o mare forță de care trebuie să se țină seama. Iată sarcina zilei de azi. Se înțelege de la sine că în această luptă măreață oamenii se transformă, concepțiile și caracterele lor se șlefuesc. Noi formăm astfel o generație de oameni noi, care pun mai presus de orice binele obștesc, lupta pentru idealurile societății noi și ale întregii omeniri. Iată care sînt țelurile partidului, iată care este rostul lui, și nicidecum acela de a fi partid de dragul partidului. Tot astfel nici Comsomolul nu poate exista de dragul Comsomolului.

Fiecare comsomolist trebuie apreciat nu numai după felul cum își îndeplinește îndatoririle de comsomolist, ci și după aportul pe care îl aduce la munca

generală. Și de vreme ce el luptă, apără statul sovietic luptînd cu dinții, cu mîinile, cu singele său, încordîndu-și toate puterile, de vreme ce apără pămîntul sovietic împotriva atacurilor dușmanului, oare această muncă militară de apărare a statului sovietic nu trebuie considerată o muncă de Comsomol? E clar că munca sa militară este o muncă de Comsomol, este munca principală, munca de bază, în care omul își dovedește patriotismul, eroismul și priceperea lui.

În prezent, unele unități ale noastre luptă dincolo de granițele Uniunii Sovietice, pe un teritoriu străin, pe teritoriul românesc. Acolo, în fața noastră se prezintă o altă lume. Armata Roșie este în raporturi corecte cu populația romînească. Dar nu trebuie să ne amestecăm în treburile romînilor. Țin să spun că în rîndurile populației romînești s-au răspîndit multe minciuni despre Uniunea Sovietică. O parte din romîni fug de noi, fiindu-le teamă că vor veni cumplici bolșevici și vor jupui oamenii de vii. Trebuie să le dovedim că au fost înșelați. În această privință, ostașii și ofițerii armatei noastre sînt la înălțime. Romîni se conving că armata care a venit la ei este o armată civilizată a unui popor civilizat. Trebuie numai să luăm măsuri de securitate împotriva spionilor și a diversioniștilor, adică măsuri preventive cu caracter pur militar.

În încheiere vă doresc din toată inima succes în munca voastră. După cum se vede, în vara aceasta se vor da lupte mari și principala voastră sarcină e să pregătiți oamenii în vederea acestor lupte, să-i pregătiți din punct de vedere tehnic, politic și psihologic. Trebuie să subordonați întreaga voastră muncă îndeplinirii acestei sarcini. Vă doresc succes deplin. (*Aplauze furtunoase. Se strigă „Trăiască Mihail I. Kalinin”, „Ura”*)

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 208—215.

FIZIONOMIA MORALĂ A POPORULUI NOSTRU

*Dintr-un articol publicat în revista „Bolșevik”
Ianuarie 1945*

Morala, sau etica, există de la începuturile formării societății omenești și este determinată de dezvoltarea economică a acesteia, — bineînțeles că nu în mod automat, ci ca și orice altă suprastructură ideologică, cum este dreptul, religia etc., rămânând întrucîtva în urma dezvoltării economice. În primele timpuri ale societății omenești, morala a luat ființă din condițiile de viață, concretizîndu-se în mod practic în anumite norme de conduită. Aceste norme nu erau, desigur, înscrise în vreun cod juridic — pe atunci nici scrierea nu exista încă, — dar pentru oamenii din vremurile acelea, ele erau tot atît de obligatorii cum sînt astăzi pentru noi articolele textelor de lege. Atitudinea față de comunitate, trib, familie, atitudinea bărbatului față de femeie și a femeii față de bărbat, moravurile se transformau în norme psihice unanim acceptate, în morală socială.

O dată cu împărțirea societății omenești în clase și cu apariția statului, morala devine și ea, firește, o morală de clasă, devine o armă puternică în mîinile claselor dominante, pentru înrobirea maselor supuse lor. În societatea capitalistă, a spus Engels, există cel puțin trei feluri de morală: a aristocrației feudale, a burgheziei și a proletariatului. „Și întocmai cum societatea s-a dezvoltat pînă azi în antagonisme de clasă, așa și morala a fost întotdeauna o morală de clasă, fie că justifica dominația și interesele clasei dominante, fie că exprima, de îndată ce clasa oprimată devenea destul de puternică, revolta împotriva acestei dominații și reprezenta interesele viitoare ale celor oprimați”¹.

¹ F. Engels: „Anti-Dühring”, E.S.P.L.P., 1955, ediția a III-a, pag. 108. (n.r.)

În fiecare epocă — sclavagistă, feudală, capitalistă — clasele dominante au căutat să-și mascheze dominația și să prezinte interesele lor înguste de clasă ca fiind interese ale întregului popor. Ei prezentau morala lor de exploatare ca pe o morală general umană, o înălțau la rangul unui adevăr etern, bazat pe principii situate în afara societății omenești, independente de om și de orînduirea social-economică dată și care ar purcede de la Dumnezeu.

În decursul vremurilor, vechile orînduiri social-economice au dispărut pe rînd, locul lor l-au luat altele noi. Problema moravurilor, a moralei a devenit o ramură a filozofiei. Filozofii metafizici și scolastici, ocupîndu-se de aceste chestiuni delicate, căutau să justifice situația existentă prin legi morale care ar deriva din concepte transcendente, adică inaccesibile minții omenești. Aceasta nu înseamnă că munca depusă secole de-a rîndul de metafizici și scolastici nu a avut rezultate pozitive în dezvoltarea cunoașterii omenești și a logicii gîndirii. În general, însă, ei urmăreau un singur scop: să pună morala în slujba claselor dominante, să justifice asuprirea majorității care era exploatată de către minoritatea care exploata, să proclame tocmai această situație ca fiind morală.

Literatura din Europa apuseană, care în ansamblul ei slujea intereselor societății capitaliste, a dat totuși opere admirabile în care capitalismul era biciuit. De exemplu, în romanul „Moș Goriot” al lui Balzac, unul dintre cei mai buni cunoscători ai societății burgheze, vicontesa Beauséant dă următoarele sfaturi studentului Rastignac:

„Cu cît vei fi mai socotit, mai rece, cu atît vei ajunge mai sus. Lovește fără milă; vei fi temut. În femei și bărbați să nu vezi decît niște cai de poștă, pe care să-i lași să crape în marginea drumului, la cel dintîi popas... Dacă ai însă o simțire sinceră, ascunde-o ca pe o comoară; nu îngădui nimănui să ți-o

bănuiască, pentru că altfel ești pierdut. Nu vei mai fi călău, ci victimă”¹.

Și în Rusia, ca și pretutindeni, o dată cu dezvoltarea societății s-au schimbat și normele moralei. Morala clasei stăpînitoare din Rusia țaristă avea la baza sa cele trei balene, cei trei piloni ai regimului țarist: autocrația, ortodoxismul și ordinea. Acestea erau cele trei principii ale celor mai reacționare păături ale populației: nobilii-moșieri, casta militară, vîrfurile funcționărimii și casa imperială cu întreaga ei camarilă, — așa numita „lume bună“, care reunea și conducea toate forțele reacționare. Toate eforturile acestei clase dominante aveau ca scop păstrarea privilegiilor ei și menținerea poporului în stare de supunere. De altfel, aristocrația nu prețuia prea mult autoritatea morală a țarului, dar asta n-o împiedica să răspîndească în popor ideea că țarul ar fi unsul lui Dumnezeu, că puterea îi este dată prin voință divină și de aceea toate hotărîrile lui sînt drepte și infailibile.

În opoziție cu morala îngust egoistă a vîrfurilor nobilimii monarhiste, au luat naștere principiile unei morale noi: ura împotriva exploatatorilor, dragostea față de popor, dragostea față de patrie. Cei mai buni oameni din Rusia și-au consacrat toate forțele, și-au jertfit viața pentru a ajuta pe țărani să se elibereze de sub jugul iobăgiei. Răscoala lui Stepan Razin, a lui Emilian Pugacev au dat de gîndit minților celor mai luminate din rîndurile clasei nobililor și le-au făcut să privească critic situația țărănimii și samavolniciile moșierilor.

Literatura rusă din secolul al XVIII-lea a dat primele mlădițe ale moralei revoluționare, în parte sub influența iluminiștilor francezi. În cartea sa „Călătorie de la Petersburg la Moscova“ Radișcev, reprezentantul cel mai strălucit al acestei literaturi, a făcut o critică nimicitoare orînduirii iobăgiste. Pre-

¹ H. de Balzac: „Moș Goriot“, E.S.P.L.A., 1959, ed. a II-a, pag. 97.

zentînd în culori vii tabloul ruşinos al vieţii iobage (vînzarea familiilor de ţărani, individual sau în bloc, ţăranii care erau trimişi ca soldaţi, abuzurile revoltătoare comise de boieri faţă de robii lor), Radişcev a înfierat cu indignare iobăgia, cruzimea ei, afirmînd că orice acţiuni ar porni ţăranii în apărarea dreptului lor de a fi consideraţi oameni sînt legitime. El a făcut apel la raţiunea contemporanilor săi :

„Plugarii noştri sînt robi pînă în ziua de azi ; noi nu-i recunoaştem drept concetăţeni deopotrivă cu noi, am uitat că şi ei sînt oameni. O, iubiţii mei concetăţeni ! O, adevăraţi fii ai patriei ! Priviţi în jurul vostru şi recunoaşteţi-vă greşeala...

Dar cine dintre noi poartă lanţuri, cine simte povara robiei ? Plugarul ! Plugarul care ne hrăneşte, care ne satură foamea, care ne dă sănătate, care ne prelungeşte viaţa, şi totuşi n-are dreptul să se folosească nici de ce agoniseşte, nici de ce produce...

Poate fi înfloritor un stat unde două treimi din numărul cetăţenilor sînt lipsiţi de calitatea de cetăţean şi în parte morţi în faţa legii ? Poate fi socotită bună starea ţăranului în Rusia ? Numai cel nesăţios de sînge ar putea spune că ţăranul e fericit, fiindcă n-are idee de o altă soartă mai bună...

Să numim fericită o ţară unde o sută de cetăţeni trufaşi se îneacă în huzur, iar mii de oameni n-au hrană îndestulătoare, nici adăpost contra arşitei şi a gerului ? Oh ! Dar mai bine prefacă-se iar în deşert această ţară îmbelşugată !...“¹

Ideile lui Radişcev cu privire la educaţie pot fi şi pînă în ziua de astăzi socotite progresiste.

Morala cuprinde o întreagă gamă de sentimente care, spre a putea fi comunicate societăţii, e nevoie de un limbaj dezvoltat. Marele savant rus Lomonosov s-a ocupat foarte mult de crearea limbii ruse, ceea ce

¹ A. N. Radişcev : „Călătorie de la Petersburg la Moscova“, Cartea Rusă, 1956, ed. a II-a, pag. 122, 123, 124, 126.

a contribuit la însușirea de către societatea rusă a noilor idei ale timpului său.

„Limba statului rus”, — spunea Lomonosov — „care stăpînește o mare parte a lumii, este prin natura ei atît de bogată, frumoasă și puternică, încît nu este întrecută de nici o limbă europeană”. El vedea în limba rusă „eleganța limbii spaniole, vioiciunea celei franceze, vigoarea celei germane, gingășia celei italiene și, în afară de toate acestea, bogăția, conciziunea și forța de expresie a limbilor greacă și latină”.

Literatura din prima jumătate a secolului al XIX-lea a făcut ca gîndirea politică a societății ruse să înregistreze un progres considerabil, făcîndu-i pe ruși să-și cunoască poporul.

Belinski, Cernîșevski, Dobroliubov și Nekrasov au dat un puternic imbold dezvoltării și aprofundării moralei revoluționare, care în acea vreme pătrunsese în cercuri mult mai largi ale societății. Ei au trezit conștiința oamenilor, i-au făcut să reflecteze asupra vieții, să se întrebe ce lucru de folos ar putea să facă în viață. Nu cred ca în istoria literaturii și a publicisticii ruse să mai fi existat cineva care să fi pus în așa măsură stăpînire pe mințile oamenilor și să fi ridicat în mod atît de activ conștiința lor cetățenească, împingîndu-i la luptă împotriva absolutismului și pentru o revoluție democratică, ca Belinski, Cernîșevski și Dobroliubov. Și viața lor personală, întru totul consacrată dezvoltării democrației ruse, apărea în ochii elementelor progresiste ale societății înconjurată de aureola unei înalte moralități.

Belinski scria : „...Nu se poate să nu-ți iubești patria... trebuie însă ca această dragoste să nu fie o mulțumire inertă față de cele ce există, ci o dorință vie de perfecționare ; într-un cuvînt, dragostea de patrie trebuie să fie totodată și dragoste de omenire... Să-ți iubești patria înseamnă să dorești cu înflăcărare să vezi în ea realizarea idealului omenirii și pe măsura puterilor tale să contribui la acest lucru”.

Prin scrierile lui, Nekrasov trezea în fiecare om cinstit ura împotriva proprietarilor de sclavi și dragostea față de popor, ele sunau ca o chemare la luptă :

*„Chiar și în foc de te vei duce,
Neșovădielnic să te-arunci
Pentru a patriei cinstire
Pentru credință și iubire !
Nu vei pieri-n zadar, atunci...
Trainică, fapta-ți dăinuiește
Cînd sînge viu o plămădește“.*

Strigătul lui pornit din suflet :

*„Ești liber să nu fii poet.
Dar cetățean, ești obligat“¹*

a trezit în cercurile largi ale societății ruse cele mai nobile sentimente cetățenești, conștiința responsabilității morale față de țară și popor.

★

★ ★

Principalul conținut al moralei marxiste pînă la Revoluția din Octombrie consta în „critica burgheziei, în dezvoltarea în mase a urii împotriva ei, în dezvoltarea conștiinței de clasă, în priceperea de a-ți uni forțele“. În rîndurile clasei muncitoare și ale oamenilor muncii, morala nouă se infiltra pe două căi care veneau din direcții opuse : pe de o parte, pe calea propagandei pe care o desfășurau intelectualii marxiști ; pe de altă parte, prin exploatarea cruntă a muncii : capitalismul în dezvoltare împingea el însuși pe muncitori la împotrivire. De aceea, conștiința că oamenii muncii au interese comune și îndemnurile la solidaritate internațională găseau cu ușurință înțelegere printre muncitori. Morala proletară s-a format în viața de zi cu zi a muncitorilor — în uzine, fabrici și ateliere.

¹ N. A. Nekrasov : „Poeme alese“, Cartea Rusă, 1953, pag. 44, 46.

Propaganda marxistă n-a făcut decît să lărgască orizontul eticii proletare.

Muncitorii socoteau, de pildă, că a-i bate pe spărgătorii de grevă, pe spioni, pe denunțatori, pe maiștrii ciinoși la suflet care reduceau tarifele de plată, era o răzbunare îndreptățită. Solidaritatea muncitorilor, îndeosebi în timpul conflictelor cu patronii, era recunoscută, dacă nu de toți muncitorii, cel puțin de marea lor majoritate, ca un lucru necesar. Asta nu înseamnă, desigur, că muncitorii acționau întotdeauna în mod solidar. În afară de spionii plătiți ai administrației și de agenții ei, printre muncitori mai erau și unii ari-viști, care doreau să ajungă maiștri sau să ocupe vreun post administrativ, și de aceea se țineau de-o parte.

Orice grevă, orice conflict mai mult sau mai puțin important în cadrul unei întreprinderi atrăgea după sine represalii : concedierea așa numiților instigatori, înscrierea lor pe lista neagră și arestări. Muncitorii strîngeau bani pentru cei care aveau de suferit de pe urma acestor măsuri și-i ajutau cu tot ce puteau. Chiar și unii maiștri contribuiau la subscripții și ajutau uneori pe cei concediați să se angajeze la alte fabrici. În mediul muncitoresc, acest lucru era socotit drept o obligație morală.

La început toate acestea aveau un caracter neorganizat. Și numai o dată cu dezvoltarea continuă a mișcării revoluționare, o dată cu trezirea conștiinței de clasă a proletariatului și transformarea acestuia dintr-o clasă în sine într-o clasă pentru sine, s-au concretizat asemenea calități morale cum sînt : cinstea față de clasa ta, spiritul de disciplină, sprijinul reciproc, abnegația în luptă și spiritul de organizare. Aceste trăsături ale fizionomiei morale ale proletariatului au stat la baza moralei socialiste care se naște și care, în condițiile capitalismului, era opusă moralei burgheze, cu principiile ei crude, rapace : „În raporturile sale cu oamenii, omul este lup“, „Fiecare

pentru sine, Dumnezeu pentru toți", „Caută să parvii" etc.

Propaganda partidului nostru a adus un element de înobilare în mediul muncitoresc. Putem spune fără ezitare că o dată cu răspîndirea propagandei și agitației marxiste, o dată cu organizarea cercurilor ilegale, în Rusia a început să se formeze o intelectualitate muncitorească. Propagandiștii și organizatorii au făcut ca muncitorii să se unească devenind o forță compactă și organizată. Ei le-au insuflat morala revoluționară proletară, care a pătruns în masa muncitorească mult mai adînc decît părea la prima vedere. Morala revoluționară a cuprins nu numai domeniul relațiilor sociale, dar și moravurile clasei muncitoare.

Spre cîntea intelectualității noastre dinaintea revoluției, trebuie să spunem că din cele mai vechi timpuri, din rîndurile ei au ieșit gînditori talentați, pictori, oameni de litere, luptători înflăcărați pentru binele poporului. Strălucitei pleiade a narodnicilor revoluționari i-au luat locul, pe bună dreptate, marxiștii. Cine nu cunoaște lupta pasionată care s-a desfășurat în literatura politică din ultimul deceniu al secolului al XIX-lea și primul deceniu al secolului al XX-lea între narodnici și marxiști, cine nu cunoaște discuțiile în jurul problemei căilor de dezvoltare a economiei ruse, a gîndirii revoluționare? Caracterul principal al acestei lupte era determinat de o situație prerevoluționară: grevele și demonstrațiile de la orașe se luau parcă la întrecere cu răscoalele țărănești și cu incendierea conacurilor boierești din guberniile Harkov, Poltava și altele.

În această luptă împotriva absolutismului și a rînduilor burghezo-moșierești s-a format gîndirea revoluționară marxistă, din cercurile muncitorești răslele, s-a format partidul social-democrat, care, după sciziunea cu menșevicii în 1903, la Congresul al II-lea, a căpătat denumirea de Partidul Muncitoresc Social-Democrat bolșevic. Sub conducerea lui Lenin, partidul bolșevic, și împreună cu el și clasa muncitoare, a

pășit ferm pe calea luptei revoluționare marxiste pentru interesele clasei muncitoare. În rîndurile muncitorimii creșteau și se consolidau ideile marxismului revoluționar, se înrădăcina tot mai adînc ideia leninistă despre comunitatea de interese a muncitorilor și țăranilor în lupta împotriva țarismului și despre necesitatea insurecției armate.

Revoluția din 1905, deși rezultatele ei au fost restrinse și deși clasa muncitoare a fost vremelnic înfrîntă, totuși a ridicat în mod considerabil conștiința de clasă, nu numai a muncitorilor, dar și a țăranilor, îmbogățindu-i cu experiența luptei revoluționare duse sub conducerea partidului nostru. Poporul a văzut în practică posibilitatea de a-și apăra interesele cu arma în mînă ; acest lucru bineînțeles că nu se putea să nu lase urme în conștiința oamenilor, să nu se răsfrîngă asupra înclinațiilor și sentimentelor lor morale și politice.

Dacă, de pildă, în rîndurile intelectualilor burghezi, ale micii burghezii și păturilor de sus ale muncitorimii, care aderaseră la menșevici, în urma înfrîngerii revoluției a avut loc o scădere simțitoare a stării de spirit revoluționare, se cînta prohodul revoluției, se propovăduia așa numitul egoism „legitim” al individului, partidul nostru a fost singurul partid care, în pofida stihiei mic-burgheze, nu numai că n-a coborît steagul luptei revoluționare, dar și-a întărit rîndurile și a dus o luptă necruțătoare împotriva oricărei manifestări de oportunism, curățindu-și rîndurile de „tovarășii de drum”. Această muncă, la care Lenin a adus cea mai mare contribuție, a dat foarte curînd roade.

Revoluția burghezo-democratică din februarie s-a transformat, sub influența partidului nostru, în Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care s-a încheiat cu victoria repurtată de proletariat și de țăranimea săracă asupra vechii orînduiri a Rusiei țariste, asupra capitalismului. Rubiconul a fost trecut cu adevărat ; a început o viață nouă. Poporul a pășit pe o cale nouă, pe care nimeni n-o explorase încă. El și-a propus un

tel mărēt — să-și reorganizeze viața pe baze noi, socialiste, care nu cunosc exploatarea omului de către om. Pentru aceasta era nevoie de schimbarea radicală a vechilor relații sociale și, deci, trebuia să se schimbe și fizionomia morală a omului.

Și acest lucru era firesc, deoarece reorganizarea pe baze sociale și economice noi a Rusiei, a acestei țări în care se împloteau într-un mod atît de straniu diferitele formațiuni economice și sociale, cerea din partea partidului nostru și a conducerii lui o încordare extraordinară a forțelor intelectuale, o muncă de agitație și propagandă de ani de zile, pentru a cultiva în mase morala comunistă. Marx și Engels scriau : „Atît pentru deșteptarea în mase a conștiinței comuniste, cît și pentru atingerea scopului însuși, este necesară schimbarea în masă a oamenilor, schimbare care nu este posibilă decît în mișcarea practică, în revoluție; prin urmare, revoluția este necesară nu numai pentru că nu există nici un alt mijloc de a răsturna clasa dominantă, dar și deoarece clasa care o răstoarnă nu poate să se elibereze de vechiul putregai și să devină capabilă de a crea o nouă societate decît prin revoluție“.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a ridicat morala tuturor popoarelor Rusiei pe o treaptă mai înaltă. Ea a devenit cea mai înaltă morală a societății omenești. Și nu este o exagerare ; nu este decît concluzia obiectivă impusă de realitatea existentă. Bineînțeles că aceasta nu înseamnă că într-o bună zi oamenii s-au trezit pătrunși de un har neașteptat, — morala nouă, socialistă. Încă Marx a arătat că conștiința oamenilor rămîne în urma dezvoltării economice și că, de aceea, numai printr-o răsturnare revoluționară nu pot fi dintr-o dată distruse toate rămășițele capitalismului.

Măreția învățaturii marxiste constă tocmai în faptul că Marx a descoperit că singura forță din societatea burgheză capabilă să transforme viața este clasa muncitoare.

Lenin scria că marxismul tocmai prin aceea se deosebește „de vechiul socialism utopic prin faptul că acesta voia să construiască o societate nouă nu din reprezentanții de rînd ai materialului uman, așa cum i-a format capitalismul singeros, murdar, hrăpăreț și meschin, ci din oameni deosebit de virtuoși, cultivați în sere și pepiniere speciale. Această idee ridiculă este ridiculă acum pentru toată lumea și a fost părăsită de toți, însă nu toți vor, sau nu toți pot să aprofundeze doctrina opusă, marxistă, să se gîndească bine cum poate fi și trebuie construit comunismul din materialul uman de rînd, pervertit de veacuri și milenii de robie, iobăgie și capitalism, de mica gospodărie fărîmițată, de războiul tuturor împotriva tuturor pentru un locșor pe piață, pentru un preț mai mare pentru produse sau pentru muncă“.

Și într-adevăr nu a fost ușor pentru mase să-și însușească morala nouă, socialistă. Fără să mai vorbim de clasele răsturnate. Victoria proletariatului și a țărănimii sărace a fost la început întîmpinată cu ostilitate chiar și de majoritatea intelectualilor. Ba chiar și clasa muncitoare și, îndeosebi, țărănimea nu au putut să se debaraseze dintr-o dată de vechile obiceiuri, moravuri și deprinderi, inoculate secole de-a rîndul de stăpînirea burgheziei și moșierilor. Nu fiecare muncitor înțelegea că, trăind în societatea capitalistă, el era un proletar fără căpătii și că, de fapt, el nu avea țară, căci patria îi era mamă vitregă; că numai după Marea Revoluție din Octombrie, el s-a transformat dintr-un proletar dezmoștenit, într-un cetățean al unei mari țări, într-un membru cu drepturi egale al colectivului de milioane de constructori ai statului socialist, că a devenit coproprietarul tuturor bogățiilor existente și potențiale ale țării.

Dragostea față de muncă este unul din principalele elemente ale moralei comuniste. Dar numai o dată cu victoria clasei muncitoare munca — această condiție imperioasă a vieții omenești — încelează de a

mai fi o povară grea și rușinoasă și devine o chestiune de onoare și de eroism.

În perioada dinaintea revoluției, am asistat o dată la o adunare muncitorească unde s-a dus o discuție în contradictoriu în jurul atitudinii pe care trebuie să o aibă lucrătorul în munca sa la atelier. Unii socoteau că, întrucât muncim pentru capitaliști, nu are nici un rost să ne dăm prea multă silință, că este de-ajuns să facem numai minimum din ceea ce ne cere patronul sau maestrul. Alții protestau: cinstea lor profesională nu le permite să lase să iasă din mâinile lor produse mediocre, că o muncă de bună calitate îți dă o satisfacție morală.

Desigur, discuția aceasta avea un caracter pur teoretic. Fiecare știa că maestrul sau patronul va cere o muncă de bună calitate și va urmări acest lucru îndeaproape. Dar, după victoria revoluției socialiste, se mai putea pune această problemă, fie chiar și în mod teoretic? Dimpotrivă, morala proletară cere neapărat să se producă numai produse de calitate superioară.

La sate, desigur, procesul însușirii moralei socialiste a mers mult mai greu. Și lucrul acesta este firesc. Acolo deprinderile de proprietar privat erau mai adânc înrădăcinate, acolo erau deosebiri fundamentale în ceea ce privește forma de proprietate asupra pământului, în ceea ce privește cultivarea lui. În unele locuri, predomina proprietatea în obște, în altele gospodăria individuală. Condițiile locale de trai și sociale au determinat o diferențiere esențială în fizionomia morală a acestor pături ale țărănimii.

Și când la ordinea zilei s-a pus problema fundamentală a țărănimii — colectivizarea — multora li s-a părut că greutățile sînt de neînvins. Țăranului nu-i venea ușor să pornească pe calea necunoscută a gospodăriei colhoznice, să înceapă cu socializarea mijloacelor de producție. Nu mai vorbim de țăranul sărac, dar nici țăranul mijlocăș nu era prea avut: o căruță cu un cal și un inventar primitiv pentru arat —

un plug și o grapă. Totuși multora li se părea pe atunci că ei aduc în colhoz mai multă avere decît ceilalți, că ei depun în colhoz mai multă muncă decît vecinii lor. Trebuie să ținem seama și de faptul că în orice sat, oricît de mic, era un chiabur sau un om cu apucături de chiabur. Și acești oameni duceau, uneori pe față, dar de cele mai multe ori pe ascuns, o luptă inversunată împotriva colectivizării. Ei căutau prin toate mijloacele să descompună țărănimea colhoznică și îi defăimau pe colhoznicii mai înaintați și mai activi.

Orinduirea colhoznică a biruit în țara noastră datorită prestigiului puterii sovietice, prestigiului partidului și al tovarășului Stalin. Țărănimea era convinsă că guvernul sovietic și partidul se străduiesc să obțină o reală îmbunătățire a vieții țăranilor. Țăranii colhoznici au aderat la orinduirea socialistă, devenind constructori activi ai acesteia. O dată cu schimbarea bazei economice a gospodăriei țărănești în direcția socialismului, au început să se schimbe încetul cu încetul și psihologia țăranului, atitudinea lui față de stat, atitudinea lui față de proprietatea colectivă, socialistă, față de muncă, precum și relațiile dintre țărani. Într-un cuvînt, morala socialistă a găsit în rîndurile țărănimii un teren prielnic de dezvoltare.

La noi, în U.R.S.S., atît la orașe cît și la sate, munca, de la cea mai simplă pînă la cea mai calificată, a căpătat un conținut adînc. Insuflețită de măreața idee a socialismului, ea a devenit acel principiu creator care înnoiește oamenii și îi educă în spiritul moralei comuniste.

„Comunismul începe acolo unde apare grija neprecupețită — și care învinge greutatea muncii — a muncitorilor simpli de a mări productivitatea muncii, de a păzi fiecare pud de grîu, de cărbuni, de fier și de alte produse, care nu revin celor ce le produc personal și celor ce sînt „aproțiați“ acestora, ci celor „îdepărtați“, adică societății întregi, zecilor și sulelor de milioane de oameni, uniți la început într-un singur

stat socialist, iar apoi în Uniunea Republicilor Sovietice”¹.

Această foarte cunoscută leză leninistă arată cum nu se poate mai bine schimbarea profundă care a intervenit în concepția oamenilor despre muncă după victoria proletariatului. Și acum sîntem întrutotul îndreptățiți să spunem că în țara noastră munca socialistă, întrecerea socialistă, mișcarea stahanovistă au devenit principii de nestrămutat ale moralei comuniste, norme de conduită ale omului sovietic.

În ziua de 22 iunie 1941, armata germană a invadat teritoriul sovietic fără să fi declarat război.

Timp de 24 de ani, poporul nostru a muncit fără preget. Totodată, încordindu-și toate puterile și punindu-și la contribuție întreaga lui capacitate, poporul nostru a învățat, a învățat neconținut. În lupta pentru dezvoltarea industriei și a agriculturii, în efortul unit și perseverent pentru ridicarea nivelului general al culturii, științei, tehnicii și artei, s-au apropiat și s-au înfrățit toate popoarele Uniunii Sovietice.

Acest lucru minunat este exprimat în chemarea adresată de poporul uzbek către ostașii uzbeci.

„Poporul tău este un copil al Uniunii Sovietice Rusul, ucraineanul, belorusul, azerbaidgeanul, gruzinul, armeanul, tadgicul, turcmenul, cazahul și kirghizul au clădit zi și noapte alături de tine, timp de 25 de ani, casa noastră cea mare, țara noastră, cultura noastră...

Acum, însă, în casa fratelui tău mai mare, în casa rusului, în casa fraților tăi, belorusul și ucraineanul, au năvălit basmacii germani. Ei aduc ciurma brună, spînzurătoarea și biciul, foametea și moartea !... Dar casa rusului este și casa ta !... Fiindcă Uniunea Sovietică este o familie unită în care, deși fiecare

¹ V. I. Lenin, Opere, vol. 29, E.S.P.L.P., 1956, pag. 411.

trăiește în casa sa, curtea și gospodăria sint unite și inseparabile“.

Se spune : pentru a lupta cu succes împotriva dușmanului, trebuie să-l cunoști. Fasciștii germani nu și-au ascuns principiile, scopurile și felul cum se contura în idealul lor fizionomia „morală” a omului.

Hitler spunea : „Trebuie să ne supunem numai instinctelor noastre. Să revenim la copilărie, să devenim din nou naivi... Sîntem anatemizați... ca dușmani ai gîndirii. Ei bine, așa și sîntem... Mulțumesc soartei că m-a lipsit de o cultură științifică. În felul acesta sînt liber de o sumedenie de prejudecăți. Mă simt bine... Vom crește un tineret în fața căruia va tremura lumea : un tineret aspru, exigent, crunt... Eu vreau ca tinerii noștri să fie ca niște pui de fiară“.

Într-o convorbire cu Rauschning, Hitler a spus pe șleau : „Sîntem datori să reducem populația străină... Trebuie elaborată o tehnică de împuținare a populației străine. Cine-mi poate contesta dreptul de a distruge milioane de oameni de rasă inferioară, care se înmulțesc ca insectele?... În primul rînd trebuie să obțin reducerea numărului populației slave. Extraordinara prolificitate a rasei slave și a popoarelor orientale constituie un mare pericol pentru rasa albă nordică. Trebuie ca ierarhia stăpînitorilor să înrobească masa sclavilor“.

Nemții, pe deplin convinși că vor obține victoria asupra întregii lumi, și-au închipuit că-și vor putea bate joc nepedepsiți de întreaga omenire și că vor putea distruge nepedepsiți milioane de oameni de dragul „bestiei blonde germane“.

Conducîndu-se după aceste „principii“, comandamentul german folosește metode corespunzătoare în ducerea războiului. În chemarea către soldați, apărută sub formă de „memento“, se spune :

„Ține minte și îndeplinește :

1. Dimineața, ziua, noaptea, întotdeauna gîndește-te la fuhrer, altele gînduri să nu te frămînte, fii liniștit ; el gîndește și dispune în locul tău. Tu tre-

buie numai să acționezi, fără să te temi de nimic, tu, soldatul german, ești invulnerabil. Nici un glonte, nici o baionetă nu te vor atinge. Tu nu ai nervi, nu ai inimă, nu cunoști mila, — tu ești făcut din oțel german. După război, vei căpăta un suflet nou, o inimă senină, — pentru copiii tăi, pentru marea Germanie. Acum însă acționează hotărît, fără șovăială.

2. Tu nu ai inimă și nervi, în război ele sînt de prisos. Distruge în tine mila și compasiunea, ucide orice rus, pe orice sovietic, nu te da în lături dacă în fața ta e un bătrîn sau o femeie, o fetiță sau un băiat, — ucide, prin aceasta te vei salva de la pîiere pe tine, vei asigura viitorul familiei tale și te vei acoperi de glorie eternă.

3. Nici o forță din lume nu va rezista atacului german. Vom îngenunchea întreaga lume. Germanul este stăpînul absolut al lumii întregi. Tu vei hotărî soarta Angliei, a Rusiei, a Americii. Tu care ești german trebuie să distrugi, așa cum se cuvine unui german, tot ce este viu și-ți stă în cale, gîndește-te întotdeauna la sublim, la fîhrer și vei învinge. Nu te va atinge nici glonțul, nici baioneta. Mîine întreaga lume va sta în genunchi în fața ta“.

Am putea cita mii de scrisori ale soldaților și ofițerilor germani, însemnări din jurnalele lor. Toate se aseamănă între ele, toate îl caracterizează pe hitlerist ca pe un borfaș, un executor stupid al celor mai sîngeroase însărcinări, cu mulțumirea de sine a ignorantului îngîmfat, care își închipuie că aparține unei „rase superioare“.

Și iată că această armată îmbicsită de smintitele idei fasciste ale „superiorității rasiale“ și ale „geopoliticii“, care implicit exclud orice morală general umană, s-a năpustit spre răsărit, sigură că va obține o victorie ușoară.

Trebuie să spunem că nu numai din cauza îngîmfării sale socotea comandamentul german asigurată victoria asupra U.R.S.S. Această convingere a fost într-o anumită măsură întreținută de calomniile

presei din străinătate, ostile Uniunii Sovietice, care timp de ani de zile a defăimat toate realizările noastre, afirmînd cu încăpăținare că poporul sovietic are un nivel moral și politic scăzut. De aceea, la începutul războiului specialiștii militari din străinătate se întreceau să stabilească care mai de care data înfrîngerii definitive a Uniunii Sovietice. Toată lumea știe acum cît de amarnic s-au înșelat toți acești „specialiști”.

Chiar în momentele cele mai grele, poporul nostru era convins de victoria sa finală asupra Germaniei. Această convingere se baza pe posibilitățile noastre materiale, pe faptul că un popor care a muncit 24 de ani pentru a crea un stat socialist nu poate fi învins atîta timp cît ține arma în mînă.

Războiul a fost într-adevăr cea mai riguroasă verificare a trăinicieii statului nostru, a potențialului său economic, a justeteii politicii sale și a tărieii morale și politice a poporului. Superioritatea morală a armatei noastre față de armata fascistă germană a constituit unul din cei mai importanți factori care ne-au asigurat victoria. Acest lucru se vede clar acum, cînd hoardele fasciste germane, bătute și izgonite definitiv de pe teritoriul patriei noastre, se află în pragul înfrîngerii.

Cînd au venit la putere, fasciștii au declarat: „N-au decît să spună că sîntem barbari, noi nu vrem cultură” și de la bun început au ars 20 de milioane de cărți.

La noi, partidul a acordat o mare importanță revoluției culturale.

Este greu de evaluat, ca să nu mai vorbim de grija de zi cu zi și a partidului și a guvernului pentru dezvoltarea industriei și agriculturii, pentru organizarea și dotarea unei armate moderne, cîtă muncă a depus partidul și puterea sovietică pentru dezvoltarea culturii și luminarea maselor populare. În aprecierile lor cu privire la nivelul cultural și al cunoștințelor pe care le au oamenii din Uniunea Sovietică, observatorii străini, cu rare excepții, pornesc de la perioada

dinaintea revoluției; și chiar dacă iau în seamă ridicarea nivelului cultural în timpul puterii sovietice, ei o compară cu dezvoltarea culturii în țările burgheze. Or, este de ajuns să dăm cîțiva indici ai dezvoltării instituțiilor culturale din țara noastră, pentru a ne convinge de proporțiile ei neobișnuite.

Încă în anii 1938—1939 U.R.S.S. ocupa primul loc în lume în ce privește numărul elevilor din școlile de cultură generală, care erau de 1,2 ori mai numeroși decît în Anglia, Franța, Germania, Italia luate la un loc, și avea de 1,4 ori mai mulți studenți decît toate aceste țări plus Japonia. Numai la Leningrad, înainte de război, erau mai mulți studenți decît în întreaga Germanie fascistă.

La începutul anului 1939, în U.R.S.S. existau 240.765 biblioteci, cu 442.203.800 cărți. În comparație cu anul 1914, numărul bibliotecilor publice din U.R.S.S. a crescut de 6,2 ori. Numai biblioteca publică de stat „Saltikov-Scedrin” are de 3,2 ori mai multe cărți decît Biblioteca prusiană de stat din Berlin.

Cultura noastră socialistă se bazează pe principiul formulat de Lenin :

„Înainte, întreaga inteligență, întregul geniu al omenirii crea numai pentru a asigura unora toate binefacerile tehnicii și ale culturii și a lipsi pe ceilalți de lucrul cel mai necesar — cultura și progresul. Acum însă toate minunile tehnicii, toate cuceririle culturii vor deveni un bun al întregului popor, și de azi înainte inteligența și geniul omenesc nu vor mai fi transformate niciodată în mijloace de constrîngere, în mijloace de exploatare”.¹

Și Puterea Sovietică nu a precupețit mijloacele pentru ca tot ce a creat mai de preț mintea omenească să devină un bun al întregului popor. Operele lui Aristotel, Voltaire, Diderot, Helvetius, Holbach, Spinoza, Descartes, Democrit, Feuerbach, Darwin, Newton,

¹ V. I. Lenin : „Despre cultură și artă”, E.S.P.L.P., 1957, pag. 244—245.

Einstein, Mendeleev, Mecinikov, Pavlov, Timiriachev au fost editate într-un tiraj de zeci și sute de mii de exemplare. Clasici ai literaturii universale — cum sînt Byron, Balzac, Heine, Goethe, Hugo, Dickens, Zola, Maupassant, Romain Rolland, Cervantes, A. France, Shakespeare, Schiller au fost editați într-un tiraj de milioane de exemplare.

Tirajul operelor clasicii literaturii ruse — Pușkin, Gogol, Griboedov, Lermontov, Herțen, Nekrasov, Saltîkov-Scedrin, Tolstoi, Cehov, Gorki, Maiakovski, a ajuns la zeci de milioane de exemplare. Poporul rus a luat cunoștință de clasicii literaturii celorlalte popoare din U.R.S.S., — Sevcenko, Ahundov, Rustaveli, Ovanees Tumanian, Șalom Alehem. Aceste popoare, la rîndul lor, s-au adăpat la tezaurul literaturii ruse și literaturii universale. Iată cîteva cifre caracteristice :

		Înainte de revoluție			După revoluție		
Operele	lui	Pușkin	se editau în	9 limbi	în	66 limbi	
"	"	Lermontov	"	"	5	"	26 "
"	"	L. Tolstoi	"	"	10	"	54 "
"	"	Nekrasov	"	"	1	"	21 "
"	"	Saltîkov-Scedrin	"	"	1	"	24 "
"	"	Cehov	"	"	5	"	53 "
"	"	Goethe	"	"	1	"	6 "
"	"	R. Rolland	"	"	1	"	13 "

În orînduirea sovietică au căpătat o largă răspîndire operele cîntăreților, poezilor și rapsozilor : Djambul, Toktogul, Saltîlganov, Suleiman Stalski, Gamzat Țadas, Fekla Bezzubova, Marfa Kriukova.

Teatrul nostru ocupă pe drept cuvînt un loc de frunte nu numai în cultura sovietică, dar și în cea universală ; ca și Uniunea Sovietică însăși, el are un caracter multinațional. Dacă pînă la revoluție arta dramatică a multora din naționalitățile noastre era abia în germene, — în timpul orînduirii sovietice ea a căpătat o dezvoltare multilaterală, ocupînd un loc de cîrstă în cultura națională. Astfel, în Armenia, Turkmenia, Tadjikistan, Kirghizia înainte nu existau teatre

cu artiști de profesie. Acum Armenia are 27 teatre, Tadjikistanul — 23, Kirghizia — 21, Turkmenia — 11. În Ucraina, înainte de revoluție existau 35 de teatre, iar în anul 1940 numărul lor a ajuns la 125; în Gruzia erau 3 teatre, acum sînt 49; în Uzbekistan exista un teatru, acum sînt 49.

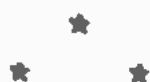
Chiar și naționalități foarte mici, care în timpul regimului țarist nici alfabet nu aveau, au acum cîteva teatre proprii, care stau la baza dezvoltării artei lor naționale.

În U.R.S.S. cluburile, cinematografele, muzeele au o largă răspîndire. La începutul anului 1939 existau peste 100.000 cluburi, dintre care 41.000 erau în colhozuri. Numărul cinematografelor din U.R.S.S. era în 1939 de 21,9 ori mai mare decît în 1915. În general, cinematograful, unul dintre cele mai populare genuri de artă, s-a dezvoltat abia sub regimul sovietic.

Pînă la începutul acestui război existau la noi 794 muzee, pe cînd înainte de revoluție nu erau decît vreo cîteva zeci, fiind situate numai în capitale (Petersburg, Moscova). Doar cîteva orașe mai mari, cum sînt Kiev, Harkov, Tiflis, își aveau micile lor muzee. Acum aproape toate capitalele republicilor noastre s-au îmbogățit cu galerii proprii de pictură și efectiv nu există nici o capitală de regiune care să nu-și aibă muzeul său, unde sînt adunate mostre ale bogățiilor din ținutul sau regiunea respectivă și operele artiștilor din partea locului.

În afară de aceasta, fiecare oraș în care s-a născut sau a trăit un scriitor, muzician sau pictor celebru, adună cu dragoste tot ce a avut vreo legătură cu viața și opera lui și creează un muzeu care-i poartă numele. Aceste muzee sînt vizitate cu interes nu numai de localnici, dar și de oameni veniți din alte părți. Așa, de pildă, memoriei lui Cehov i-a fost închinat nu numai muzeul din Taganrog, orașul natal al marelui scriitor rus, dar și unul la Ialta, unde și-a petrecut ultimii ani ai vieții. Această necesitate de a se înființa muzee este atît de mare, încît ele continuă să se înființeze și

acum, cînd poporul trece prin momentele atît de grele ale războiului. Foarte des ziarele anunță deschiderea unui muzeu în diferite părți ale țării noastre. De curînd a fost înființată o filială literară a muzeului de stat din Kazan. Muzeul regiunii Horesm expune în Palatul Maur din Hiva materiale noi cu privire la istoria Horesmului antic.

Războiul durează de patru ani, iar acum se desfășoară pe teritoriul german. Germanii simt acum mai real, mai concret, pe spinarea lor ce înseamnă războiul, deși, firește, trupele aliate intrate în Germania nu supun populația germană la jaful și silniciile săvîrșite de hitleriști în țările ocupate de ei și, îndeosebi, în U.R.S.S. Populația pașnică din satele și orașele noastre a fost masacrată în chip bestial. Întreaga armată germană — de la comandant pînă la soldat — s-a dedat la jafuri: toți — de la Hitler pînă la soldatul de rînd — au schingiuit și au ucis.

La începutul războiului, oamenii sovietici erau parcă nedumeriți, neștiind cum și prin ce mijloace să lupte împotriva bandei de tîlhari și ucigași care năvălise în țara noastră. Mulți au fost uimiți de năvălirea acestor barbari veniți din „civilizata” Europă, care nu corespundeau de loc cu ideea pe care și-o făcuseră ei despre Europa.

În cuvîntarea rostită la radio în ziua de 3 iulie 1941, tovarășul Stalin a arătat că războiul dus de Germania fascistă nu poate fi privit ca un război între două armate și a chemat întregul popor la luptă, la o luptă mare, împotriva cîmpitorilor fasciști. Prin acest apel s-a indicat poporului forma concretă în care trebuia să ducă lupta împotriva dușmanului, i s-a arătat că e preferabil să moară cu arma în mînă decît să devină pe vecie sclavul fiarei fasciste. Abia atunci au văzut cei de peste hotare — și nu puteau să nu vadă — au aflat — și nu puteau să nu afle — forța

spirituală a oamenilor sovietici, înaltul lor nivel moral și politic.

Și într-adevăr, cum să nu recunoști eroismul armatei noastre, cum să nu recunoști efortul uriaș și devotamentul nețărmurit față de Patria Sovietică de care a dat dovadă întregul popor în cele mai grele clipe prin care a trecut țara!

Clasa noastră muncitoare a dat dovadă de atita abnegație în biruirea greutăților războiului, de atita perseverență în ridicarea calificării, de o conștiință atât de înaltă și de atita disciplină în muncă, încît nu cred că se pot găsi exemple asemănătoare în vreo altă țară din lume. Tovarășul Stalin a prețuit mult acest eroism în muncă.

„După cum Armata Roșie, într-o luptă îndelungată și grea de unul contra unul, a repurtat victoria militară asupra trupelor fasciste, oamenii muncii din spatele frontului sovietic, în duelul lor cu Germania hitleristă și complicii ei, au repurtat victoria economică asupra dușmanului”¹.

Toată lumea știe în ce condiții grele au trebuit să fie puse în funcțiune uzinele evacuate din teritoriile ocupate de dușman. În locuri noi, în condiții cu totul neobișnuite, oamenii au trebuit să construiască fabrici și case de locuit și în același timp să organizeze producția. Și ei au făcut acest lucru. Muncitorii nu părăseau atelierele zile și nopți de-a rîndul cînd era vorba de o livrare urgentă pentru front.

Și în pofida tuturor acestor greutăți de necrezut s-a construit și se construiește neîncetat.

De un mare eroism dau dovadă muncitorii noștri în teritoriile eliberate, refăcînd industria distrusă de fasciști.

O înaltă conștiință cetățenească a manifestat și țărănimea noastră colhoznică. La sate au rămas mult mai puțini bărbați apți pentru muncă decît erau

¹ I. Stalin, Despre Marele Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei, E.S.P.L.P., 1955, ediția a IV-a, pag. 143.

înainte de război. Tot greul muncilor agricole apasă pe umerii femeilor colhoznice. Și ele înlăptuiesc lucruri mari. De patru ani colhozurile aprovizionează în mod satisfăcător Armata Roșie și orașele cu alimente, iar industria cu materii prime. Aproape că nu există colhoz care să nu considere o datorie morală ca în afară de livrările către stat să dea o parte din produsele lor pentru Armata Roșie.

Unii ne-ar putea spune : dar ce are a face asta cu conștiința cetățenească, obligația morală etc. ? Nu trebuie să uităm că acum în colhozuri lipsesc adesea nu numai mijloacele de tracțiune mecanică, dar și cele de tracțiune animală, așa încît colhoznicii nu pot să împlinească la timp muncile agricole și să obțină recolte bune decît cu prețul unei extraordinare încordări a puterilor lor, decît datorită hotărîrii lor de a înfrînge dușmanul cu orice preț. Exemple de manifestare a acestei înalte conștiințe în muncă s-ar putea da cu miile.

În colhozul „Planul cincinal în patru ani”, din raionul Kolomna, regiunea Moscova, echipa Tamarei Krutova și-a lucrat cu sîrguință cele două hectare de cartofi, a terminat la timp toate muncile, dar arșița din iunie amenința recolta. Fetele, în frunte cu șefa de echipă, au găsit în curtea colhozului o pompă de incendiu, au reparat-o și au pus-o în funcțiune. Rezultatul a fost că echipa Tamarei Krutova a strîns 83 de tone de cartofi la hectar.

La calea ferată Tașkent a fost nevoie la un moment dat să se facă o lucrare urgentă : înlăturarea unei „gîtuiri”. Zeci de mii de colhoznici au ieșit la lucru și în timp de 12—15 zile au construit linii duble, linii de manevră și halte noi.

Inițiativa creatoare și activitatea patriotică a intelectualității noastre au atins în timpul acestui război proporții fără precedent. De la Academia de Științe, cu institutele ei de cercetări științifice, și pînă la inginerul din secție, mine, în cadrul expedițiilor geologice, — pretutindeni se desfășoară o muncă creatoare

neîntreruptă. Învățătorii, medicii, agronomii, artiștii și scriitorii sovietici își consacră toate puterile lor pentru obținerea victoriei, și rezultatele muncii lor au fost pe merit apreciate de tovarășul Stalin, care a spus:

„Intellectualii noștri merg cu curaj pe calea inovațiilor în domeniul tehnicii și culturii, continuă să dezvolte cu succes știința modernă, aplică în mod creator cuceririle ei în producția de armament pentru Armata Roșie. Intellectualii sovietici au dat prin munca lor constructivă o contribuție neprețuită la cauza înfrîngerii dușmanului”¹.

Tineretul, îndeosebi femeile tinere, joacă un rol foarte important în industrie, agricultură, transporturi și în instituții. El trebuie să ducă tot greul muncii în zilele războiului. Și tineretul nostru, educat de Comsomolul leninist, a dovedit spre cinstea lui că merită pe deplin încrederea partidului. Nu există ramură a industriei în care tinerele și tinerii noștri, organizați în brigăzi de tineret, să nu-și fi îndeplinit datoria lor patriotică, mărinind productivitatea muncii, dînd posibilitate muncitorilor calificați să se elibereze pentru alte ramuri industriale, raționalizînd procesele de producție. Vom da, spre ilustrare, cîteva exemple:

La uzina nr. 45 a Comisariatului Poporului pentru Industria aviatică, frezoarea Orlova a propus ca în locul celor patru conductori întrebuințați pînă atunci pentru sfredelire, să fie întrebuințat numai unul, universal, care permite înlocuirea celor patru operațiuni cu una singură. Timpul necesar pentru prelucrare a fost micșorat de trei ori. Strungarul Tiurin a propus ca operația de extensiune a pieselor, care se făcea cu mașina de extensiune, să se facă la strung. Prin adoptarea propunerii sale, timpul necesar pentru prelucrare a fost redus de patru ori.

Tinerii de la sate nu rămîn în urma tovarășilor lor de la orașe. În octombrie 1944, la întrecerea din-

¹ *I. Stalin, Marele Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei, E.S.P.L.P., 1955, ediția a IV-a, pag. 144.*

tre brigăzile de tineri tractoriști au participat 20.000 brigăzi, din care făceau parte peste 200.000 tineri, iar din echipele de tineri al căror scop era obținerea unor recolte bogate, făceau parte aproape 400.000 tineri colhoznici.

Un exemplu caracteristic îl oferă activitatea echipei condusă de Zoia Segheda din raionul Buturlink, regiunea Voronej. Pînă la război, Zoia învăța la școală. Cînd a izbucnit războiul și tatăl ei a plecat pe front, Zoia a hotărît să muncească în colhoz. Curînd după aceea, conducerea colhozului a numit-o șefă de echipă. Echipa condusă de ea a primit un lot de 15 ha de pămînt. În tot cursul iernii, primăverii și verii anului 1943, Zoia Segheda împreună cu prietenele ei au lucrat și au învățat cu sîrguință, aplicînd metode agronomice moderne pentru a obține o recoltă bogată. Iar în toamna anului 1943, munca lor perseverentă a fost răsplătită: ele au strîns o recoltă cum nu s-a mai pomenit prin locurile acestea — 180 puduri de mei la hectar.

Munca încordată de zi cu zi a tineretului sovietic, care se observă pretutindeni, dovedește că în vremurile grele ale războiului generația noastră tînăra s-a maturizat mult din punct de vedere moral și politic. Și în această privință un mare merit are Comsomolul leninist, care a știut să cultive în rîndurile tineretului ideile partidului bolșevic, tradițiile lui, dragostea neprecupețită pentru patrie, pentru popor.

★

★ ★

Deși toate cele ce-am spus despre muncitori, colhoznici, intelectuali și tineret se referă în aceeași măsură la femei ca și la bărbați, aș dori să relev îndeosebi rolul de seamă pe care l-au avut femeile în acest război. În literatura nici unei alte țări femeia nu ocupă poate un asemenea loc de cinste cum ocupă în literatura clasică rusă. Cîte nume de femei, care au dat un înalt exemplu de virtuți morale, nu se

întîlnesc în literatura și istoria noastră! Dar, desigur că tot ce a fost în trecut pălește în fața măreției epopei a războiului actual, în fața eroismului și a spiritului de sacrificiu al femeilor sovietice, care au dat dovadă de eroism cetățenesc, care au știut să suporte cu tărie pierderea celor dragi, care au manifestat atîta entuziasm în lupta împotriva unei forțe atît de puternice și au dovedit, aș spune, o măreție necunoscută în trecut.

Partizana comsomolistă Zoia Kosmodemianskaia s-a ridicat la cea mai înaltă treaptă a patriotismului și a măreției morale. Ea a întrunit parcă în făptura sa cele mai înalte sentimente cultivate în rîndurile poporului nostru în decursul dezvoltării lui istorice. Ea nu este numai fiica poporului rus, ci fiica întregului popor sovietic, fiica Comsomolului leninist. Prin cruzimea sa bestială, fascismul a vrut să umilească femeia sovietică, s-o frîngă moralicește. Dar n-a reușit. Tăria morală de care au dat dovadă Zoia și alte femei sovietice a triumfat asupra bestialității fasciste.

Zoia Kosmodemianskaia, Erou al Uniunii Sovietice, a fost, desigur, o fată excepțională. Dar ea este un caz tipic pentru toate fetele țării noastre, căci în stare potențială hotărîrea de a săvîrși acte de vitejie a existat și există în sufletul celor mai multe femei sovietice. Viața reală din zilele noastre ne oferă mii de exemple de vitejie, devotament și dragoste față de patrie, manifestate cu atîta generozitate de femeile noastre în zilele Războiului de Apărare a Patriei. Iată cîteva exemple:

Olga Tihomirova era cercetașă și soră de caritate într-un detașament de partizani din Vitebsk. Nu o dată curajoasa fată și-a pus în primejdie viața pentru a-și salva tovarășii. Într-una din luptele din pădurea Salbov a fost rănit comandantul grupei. După ce l-a pansat, Olga a condus ea însăși partizanii la atac împotriva blindatelor inamicului. O schije i-a smuls mîna dreaptă. Tovarășii i-au pansat

rana ; Olga a continuat să meargă înainte. Un obuz i-a zdrobit picioarele. A murit, dar pînă în ultima clipă a îmbărbătat pe tovarășii săi.

Multe pierderi a pricinuit fasciștilor partizana Vera Lesovaia. Ea are la activul său trei trenuri inamice deraiate și multe autocamioane aruncate în aer. Rănită la picior, Vera a căzut în mîinile hitleriștilor. Pentru a o face să le furnizeze date despre detașamentul de partizani, fasciștii au aprins un foc pe pieptul ei. Dar nici prin această tortură bestială nu i-au putut smulge nici un cuvînt. Ea a murit fără să divulge nimic inamicului.

Sublocotenent Maria Stepanova (Batrakova) Erou al Uniunii Sovietice, a luat parte la apărarea Leningradului și a Stalingradului. În august 1943, împreună cu o companie de pușcași cu arme automate, a pornit voluntar la un atac de tancuri și atunci cînd comandantul a fost scos din luptă, a condus ostașii la atac. Tranșeele germane au fost luate. În septembrie 1943, cu prilejul forțării rîului Molocinaia, Maria Batrakova a condus pe soldații care-și pierduseră comandantul într-un atac antitanc. Sub comanda acestei fete curajoase ostașii sovietici au susținut lupte timp de 120 de ore și au respins 53 contraatacuri ale dușmanului.

Pilotul locotenent de gardă Ecaterina Vasiliievna Budanova a observat o dată 12 bombardiere germane care se pregăteau să bombardeze un tren de al nostru. Curajoasa aviatore s-a repezit în mijlocul lor. Nemții, zăpăciți de atacul neașteptat, au aruncat bombe în cîmp, dar dîndu-și seama că au de-a face cu un singur avion de vînătoare, au trecut la contraatac. Budanova a primit lupta, doborînd un bombardier și silindu-le pe celelalte să se întoarcă de unde au venit. Ecaterina Budanova are la activul său 20 avioane germane doborîte.

Toată țara știe că Elena Nikolaevna Koșevaia, mama lui Oleg Koșevoi, deși își dădea perfect de bine seama de primejdia care-l amenința pe fiul său

și pe tovarășii lui în cazul când activitatea lor ilegală ar fi descoperită, ascundea totuși pe eroii comsomoliști din Krasnodon, ajutându-i cu ce putea.

La asemenea culmi de superioritate morală a înălțat viața din Țara Sovietică pe femeile noastre. Faptele lor glorioase, sentimentele de înalt patriotism manifestate de ele în Războiul de Apărare a Patriei vor inspira desigur pe marii artiști ai condeiului, daltei și penelului, și figurile eroinelor sovietice vor fi eternizate în artă și literatură.

★

★ ★

Lupta de partizani trebuie considerată ca o puternică manifestare a spiritului de inițiativă al poporului în lupta pentru apărarea patriei, pentru apărarea libertății sale împotriva celor care vor să-l înrobească.

La 3 iulie 1941 a răsunat apelul partidului prin care îndemna poporul să pornească războiul de partizani. În acest apel s-a manifestat cât se poate de limpede legătura dintre puterea sovietică și popor. Tovarășul Stalin, în calitate de comandant suprem al tuturor forțelor armate ale Uniunii Sovietice și de om politic, înțelegea mai bine decât oricine necesitatea și importanța acestui apel. Căci poporul, dacă ni-l închipuim ca pe un singur om, nu-și găsea astîmpăr, întrebîndu-se ce să facă; în ce fel cei ce n-au fost mobilizați își pot apăra patria în mod concret, practic? Chemarea tovarășului Stalin a arătat care este soluția, a deschis zăgazul pentru a da frîu liber pasiunii poporului, a arătat că energia populară trebuie folosită în lupta de partizani.

Mișcarea noastră de partizani s-a transformat într-o luptă a întregului popor, luptă ce creștea cu fiecare lună. Un rol imens a jucat în această mișcare partidul nostru. Comuniștii au fost inițiatorii și organizatorii primelor grupuri de partizani. În bună parte,

succesul mișcării de partizani se datorește conducerii ei centralizate.

Și în trecut, pentru a-și apăra patria de dușmani, poporul nostru s-a folosit de metoda luptei de partizani. În legătură cu experiența anului 1812, cunoscutul partizan Denis Davîdov scria :

„Neouprinsă este mama noastră, Rusia. Multimea posibilităților ei au putut s-o simtă pe pielea lor multe popoare care au atentat la onoarea și la existența ei ; dar ele încă nu cunosc toate straturile de lavă care sînt ascunse în străfundurile ei... Rusia nu s-a ridicat încă în toată gigantica ei măreție și va fi vai și amar de dușmanii ei dacă se va ridica vreodată !”

Și într-adevăr, niciodată în istoria ei de secole, mișcarea de partizani n-a cuprins în așa măsură masele, n-a fost o mișcare a întregului popor și de aceea niciodată n-a fost atît de organizată și n-a ajuns la asemenea proporții ca în acest război. Foarte caracteristică este participarea considerabilă a intelectualității sovietice la lupta de partizani. Cît de eficientă a fost această participare, se vede din exemplul luptei detașamentului de partizani Frații Ignatov din Krasnodar — Kuban.

Comandantul acestui detașament, P. C. Ignatov (Batea), povestește în „Însemnările unui partizan” că detașamentul era format aproape în întregime din intelectuali : ingineri, directori, economiști și lucrători pe tărîm științific. Toți aceștia erau orășeni, ba chiar, cum se spune, oameni de „cabinet”. Dar în elanul lor patriotic, ei au renunțat la viața comodă de oraș, cu care erau obișnuiți, pentru viața grea, aspră, plină de primejdii pe care o duceau partizanii în munți. Ei toți ar fi putut să se evacueze în spatele frontului și să lucreze în industrie pentru apărarea țării. Dar în condițiile date au socotit că-și pot folosi mai eficient forțele în lupta directă împotriva odiosului dușman

Rezultatele luptei lor în curs de șase luni sînt uluitoare: acest mic detașament a provocat deraierea a 155 vagoane cu obuze și efectiv inamic, cu tehnică (tancuri, artilerie etc.), a aruncat în aer 8 poduri, a distrus zeci de tancuri, tanchete și tunuri grele, peste 100 tunuri mici și aruncătoare de mine, a exterminat peste 2.000 soldați și ofițeri dușmani și a rănit grav peste 2.500. În acest răstimp, detașamentul a pierdut 5 oameni, iar doi au fost grav răniți.

În realitate, rezultatele acestei lupte sînt mult mai însemnate, ținînd seama că în acest detașament a fost organizată un fel de „școală superioară de dinamitieri-diversioniști”, care pregăteau dinamitieri-diversioniști pentru detașamentele vecine de partizani, iar pierderile pricinuite de acestea dușmanului nu intrau în această socoteală.

Eficiența acțiunii detașamentului Ignatov se explică în mare măsură prin prezența în detașament a unor specialiști cu o înaltă calificare: ingineri, tehnicieni, muncitori. Aceasta a făcut posibilă nu numai buna organizare a grupului de partizani, dar a și permis să se dea dușmanului lovituri sistematice, așa spune chiar pe baze științifice. Oamenii aceștia au pus în slujirea neprecupețită a patriei nu numai sentimentele, dar și înalta lor calificare, cunoștințele lor, întreaga lor dezvoltare multilaterală, inteligența lor.

La mișcarea de partizani au participat toate naționalitățile din Uniunea Sovietică și îndeosebi, din motive lesne de înțeles, ucrainenii și belorușii. Despre faptele de vitejie ale partizanilor s-au și scris, se scriu și se vor mai scrie cărți. Aici, însă, vom da spre ilustrare numai cîteva exemple.

Partizanii beloruși au recucerit, departe în spaatele frontului german, raioane întregi, denumite „Ținutul partizanilor”, unde fasciștii nu îndrăzneau nici să se arate. Partizanii controlau și alte raioane, împiedicîndu-i pe fasciști să scoată de acolo grîne și alte produse. Așa a fost, de pildă, în regiunea Bara-

novici, unde răzбunătorii poporului au distrus, făcînd să deraieze trenurile, trăgînd din ascunzişuri şi în lupte deschise, peste 30.000 de canalii hitleriste.

În toamna anului 1943, fasciştii au hotărît să lichideze brigada de partizani care acţiona în raionul Liuban, regiunea Minsk. Cîteva divizii germane, înarmate pînă-n dinţi, cu tancuri şi aviaţie, au înconjurat pădurea în care se ascundea brigada. Cu preţul unor eforturi supraomeneşti, înaintînd prin mlaştini, sub foc şi bombardament neîncetat, neputînd să se oprească nici măcar pentru a ridica răniţii, comandantul brigăzii, Saşura, a reuşit să-şi scoată partizanii din încercuire. Cînd comandantul a căzut grav rănit, partizanii l-au pus pe o brancardă improvizată şi l-au dus mai departe. Ca să-l ducă, brancardierii trebuiau să meargă în picioare; cădeau unul după altul (şase au fost ucişi), dar locul celor ce cădeau era imediat luat de alţii şi comandantul rănit, împreună cu detaşamentul său, au putut scăpa din încercuire.

Formele mişcării de partizani sînt foarte variate. Profesorul P. M. Buiko, de la facultatea de medicină din Kiev, chiar din primele zile ale războiului s-a înrolat ca voluntar. El a plecat pe front şi, fiind luat prizonier, a fugit din captivitate. Mistuit de ură nepotolită împotriva cîmpitorilor hitlerişti, el a intrat în lupta ilegală. Angajîndu-se ca medic la spitalul raional din Fastov, Buiko a organizat îngrijirea ostaşilor şi ofiţerilor răniţi din Armata Roşie. El a salvat mii de tineri din localitate care urmau să fie trimişi în Germania şi a intrat în legătură cu partizanii, înlesnind înrolarea oamenilor în detaşamentele lor. Cînd activitatea lui a fost descoperită, s-a înrolat şi el în rîndurile partizanilor (în iunie 1943). Pînă la urmă, fasciştii au reuşit să pună mîna pe Buiko; ei l-au stropit cu benzină şi i-au dat foc, transformîndu-l într-o torţă vie. Niciodată nu va fi uitat acest neînfriecat patriot sovietic, acest eminent reprezentant al intelectualităţii noastre.

Lupta de partizani, la care au participat toate naționalitățile din U.R.S.S. din teritoriile ocupate de fasciști, a constituit o dovadă vie pentru lumea de dincolo de hotarele țării noastre, a caracterului popular al puterii sovietice, a atașamentului întregului popor față de aceasta, a hotărîrii nestrămutate a poporului de a lupta pentru apărarea ei, pentru independența Țării Sovietelor. O dovadă mai convingătoare a unității moral-politice a popoarelor Uniunii Sovietice nici nu putea exista.

★

★ ★

Dacă, în general, orice război este un examen al resurselor materiale și al forțelor morale ale unui stat, războiul actual a cerut din partea poporului o cheltuire de forțe materiale fără precedent și o extraordinară tărie morală. Specialiștii cu prestigiu în domeniul militar consideră și ei că tăria morală este unul dintre cele mai importante elemente în repur-tarea victoriei.

În această privință, foarte interesantă este părerea generalului M. I. Dragomirov :

„Pentru a obține succese în luptă se cere din partea militarului foarte multă energie, perseverență și elasticitate ; sub aspect moral se cere acea energie care exclude îndoiala în privința succesului, chiar atunci cînd s-ar părea că nu există nici o speranță de salvare, acea perseverență care îți dă puterea să nu renunți la țelul propus, acea elasticitate care îți permite ca o dată cu schimbarea împrejurărilor să schimbi într-o singură clipă mijloacele necesare pentru atingerea scopului propus“. („Manual de tactică“, partea I, pag. 3).

„Victoria va fi a armatei ai cărei soldați sînt pătrunși de hotărîrea de a o dobîndi fie și cu prețul vieții lor, căci nu poate să învingă, adică să suprimă pe altul, decît acela care este gata să moară el însuși“

(„Manual de tactică”, partea a II-a, pag. 10-11, anul 1906).

În concepția noastră actuală, aceeași idee este concretizată în lozincă: dispreț față de moarte. Dar noi nu punem în această lozincă misticism romantic, exaltare nervoasă individuală, dorința de a muri frumos. Noi nu privim moartea ca un scop în sine, ca ceva sublim, supraomnesc. Din punctul nostru de vedere, moartea este pentru om lovitura cea mai grea.

Dragostea de viață nu este poate nicăieri atât de puternică ca în Țara Sovietică. Și iată că tocmai dragostea aceasta pentru viața care există în Uniunea Sovietică, dorința de a trăi în rîndurile poporului sovietic, îl determină pe cetățeanul Țării Sovietice să nu se mai teamă de moarte atunci cînd această viață este amenințată, cînd pentru apărarea ei se duce o luptă pe viață și pe moarte; teama lui de moarte este învinsă de dorința de a apăra viața poporului sovietic și de a-și apăra astfel pe vecie propria sa viață. Nu întîmplător comunistul merge la locul de execuție cu capul sus și aruncă dușmanilor cuvinte pătrunse de o profundă încredere: „Eu mor, dar cauza noastră trăiește și va trăi”. În aceste momente, omul se contopește pe deplin cu colectivul, ale cărui interese sînt pentru el mai presus de orice, mai tari decît moartea. Această conștiință face din omul sovietic un luptător neînfricat. Să ne amintim fapta eroică a celor 28 de ostași din divizia de gardă a lui Panfilov, care au luptat împotriva a zeci de tancuri fasciste. Să ne amintim de ostașul Matrosov, care a acoperit cu trupul său ambrazura unei caze-mate germane; de Kamal Polatov, care în timpul apărării Stalingradului s-a aruncat cu o legătură de granate sub primul tanc dintr-o coloană de tancuri germane; de Tuici Erdjighitov, care a astupat cu trupul său gura unei mitraliere germane. Și ceea ce este deosebit de important este că aceste fapte eroice nu sînt cazuri izolate; în cursul războiului, soldații

și ofițerii noștri au săvârșit în repetate rinduri asemenea acte vitejești.

Chiar și în timpurile cele mai grele, când armata noastră era nevoită să se retragă, în rindurile ei a domnit încrederea deplină în victoria noastră. Ostașii roșii și comandanții spuneau plini de convingere populației care rămânea: „Ne vom întoarce, vom reveni”. Și această convingere nu se biza pe numai pe premise materiale, ci și pe tăria morală a oamenilor noștri, pe încrederea lor în dreptatea cauzei noastre. Nimeni nu putea nici măcar să admită gândul că ar putea exista în lume o forță în stare să răpească poporul nostru Puterea Sovietică. Și acest sentiment care stăpânea masele a devenit o forță materială, care în apus era socotită ca o minune. Noi, însă, am apreciat această încredere ca cea mai bună dovadă a forței puterii sovietice.

Toate popoarele își iubesc patria. Dar nu se poate spune că toate își iubesc armatele. Vestita armată brandenburgheză a lui Friederich al II-lea nu-și iubea poporul și nici poporul nu o iubea. Armata și poporul erau străine una alteia. Această armată nu era decât un instrument de îndeplinire a planurilor de cucerire ale regelui Prusiei și servea la întărirea puterii lui asupra supușilor săi...

Armata sovietică este o armată deosebită, care nu seamănă nici cu vechea armată rusă și nici cu vreuna din armatele europene. Prin componența ei, ea este o armată cu adevărat populară. Ostașii și ofițerii Armatei Roșii provin din aceeași clasă, ceea ce nu se poate spune despre nici una din armatele moderne. Armata noastră este legată de popor prin nenumărate fibre, atât în viața de toate zilele, cât și din punct de vedere social.

Legătura socială dintre popor și armată se manifestă în concursul dat în activitatea desfășurată din proprie inițiativă de acesta, în cele mai felurite forme. Partidul și ideile lui mărește constituie legătura spirituală dintre armată și popor. Ostașii și

ofițerii noștri nu se interesează numai de viața care se desfășoară în locurile lor natale și nu-și îndreaptă gândul numai la ceea ce se petrece acasă; ei participă, în limita posibilităților, și la treburile locale și de cele mai multe ori participarea aceasta este rodnică. Armata își iubește mult Patria, și nici n-ar putea să n-o iubească, fiindcă o simte în permanență alături de ea.

La noi, prietenia dintre popoare se bazează pe fundamentul trainic al comunității de interese. Firește că această prietenie se manifestă puternic și în armată. Această prietenie nu seamănă, desigur, cu legătura dintre soldații și ofițerii germani, la baza „prieteniei” cărora stau tâlhăriile. La ei, șeful unei bande vestite, pornind la o acțiune riscantă, acceptă să conlucreze cu conducătorii unor bande mai mărunte, dar privește cu dispreț pe acești bandiți de calibru mic. De așa natură erau legăturile dintre armata Germaniei și armatele sateliților ei în momentul când au pornit atacul banditesc împotriva Uniunii Sovietice. Această „prietenie” este amorală și prin urmare instabilă, lucru care reiese cum nu se poate mai bine din descompunerea blocului fascist. Și nici nu este de mirare: doar însăși teoria rasială fascistă neagă cu desăvârșire prietenia dintre popoare, iar politica Germaniei se bazează în întregime pe teoria rasială.

Prietenia reală, făurită în timp de pace între popoarele Uniunii Sovietice, s-a afirmat cu extraordinară vigoare în timpul războiului, uimind nu numai pe dușmanii, dar și pe prietenii noștri de peste hotare. Această prietenie s-a călit în încercările grele ale războiului. Firește că ea se manifestă îndeosebi pe front, unde primejdia te paște la tot pasul și unde, deci, trebuie să ai o încredere deplină în tovarășul care luptă cot la cot cu tine. Frontul este o piatră de încercare; aici se verifică, printre multe alte sentimente umane, fidelitatea și prietenia. Popoarele Uniunii Sovietice au trecut acest examen nu numai prin

munca lor solidară depusă în spatele frontului, dar și prin comportarea fiilor lor în primele linii ale frontului. Și altfel nici nu putea fi. Armata noastră este o familie strâns unită, în care ajutorarea tovarășului este obligatorie. Exemple de ajutor frățesc putem găsi aproape în toate corespondențele de război publicate în presa noastră.

În momentele de răgaz pe care le permite lupta, prietenia înfrumusețează viața de pe front. Un tânăr cazah citește scrisoarea primită de la soția sa, care-i vestește că a născut un fiu, și discută serios cu tovarășii din unitatea sa ce nume să-i dea copilului. Se primește o scrisoare din partea unui siberian, care povestește despre viața colhozului, despre recoltă etc. Aceste chestiuni interesează pe toți ostașii, chiar și pe cei care în trecut au trăit la oraș. Se încinge astfel o discuție generală. Într-un cuvânt, se găsesc întotdeauna nenumărate subiecte de discuție și puncte de contact.

La avansare, la înaintarea în grad, la noi nu contează culoarea pielii sau naționalitatea, ci numai aptitudinile și meritele ostășești. Și asta nu numai formal, ca să zic așa, nu numai potrivit legii ; la aceasta contribuie și opinia ostașilor și ofițerilor. De aici rezultă și un înalt nivel moral. Iar o prietenie care s-a dezvoltat pe un asemenea teren va dura multă vreme chiar și între oameni care locuiesc în ținuturi foarte depărtate unele de altele.

În rîndurile armatei noastre, ura împotriva dușmanului a pătruns adînc. Hitleriștii înșiși au contribuit la aceasta. Nu cred ca în toată armata să existe o unitate în care să nu fie oameni care au suferit de pe urma banditismelor hitleriste : unuia i-au ucis soția, copiii sau părinții bătrîni, altuia i-au trimis sora la muncă silnică în Germania, ca să nu mai vorbim de bunurile prădate și casele incendiate.

Acum, cînd Germania este prinsă tot mai strîns în cleștele armatelor aliate și cînd războiul se desfășoară pe teritoriul ei, propaganda germană varsă

lacrimi de crocodil. Fasciștii se vaietă că războiul devine tot mai aprig, că în armate nu mai există cavalerismul de altădată. După cum se vede această propagandă speră să găsească proști în țările aliate care să ia drept bune spusele lor. Acum, când se apropie ceasul răfuiei, ticăloșii, care au exterminat direct sau indirect zeci de milioane de oameni, și-au adus aminte de cavalerism.

Noi socotim că ura față de bestiile fasciste este o ură sfântă. Iată, însă, că un gazetar american, care în general se exprimă în termeni favorabili despre cartea lui Ehrenburg „Războiul“, găsește totuși că această carte pierde din valoare din pricina că din ea transpiră prea multă ură față de hitleriști. Aceasta nu este o părere întâmplătoare. În America, ca și în Europa occidentală, există o categorie numeroasă de oameni, care evită formulările drastice și nu pun prea multă pasiune în lupta împotriva fascismului. Ei pretind că moderația ar fi mai eficace și că, în general, ura este străină unui om cu sentimente nobile. Firește că aceste afirmații nu corespund de loc realității.

Literatura rusă era considerată de criticii străini ca o literatură mare și ca cea mai umanitară. Astfel, istoricul literar polonez Alexandru Brückner în prefața cărții sale „Istoria literaturii ruse“ spune următoarele :

„Literatura rusă este cea mai tânără literatură din lume. Tinerețea ei e compensată de bogăția și originalitatea creațiilor sale, de înalta ei valoare morală, de omenia și altruismul pe care le propagă, de finețea și profunzimea analizei psihologice a observațiilor sale, de sinceritatea și dragostea ei de adevăr, de spiritul ei democratic. Ea impune prin importanța pe care și-a cucerit-o în propria-i țară, lăsînd mult în urmă sub acest raport celelalte literaturi ale lumii... Ea a devenit o catedră de la înălțimea căreia a răsunat cuvîntul întru apărarea binelui, a frumosului, a libertății, a omeniei ; ea a devenit singura expresie a conștiinței sociale...”

Dar în literatura noastră, ura împotriva a ceea ce este rău străbate ca un fir roșu scrierile celor mai buni maștri ai cuvintului, ca fiind cel mai nobil sentiment și unul din cele mai eficiente mijloace de luptă împotriva dușmanilor omenirii.

Am arătat din ce izvoare își soarbe morala sovietică puterea. Aceste izvoare se pierd în trecutul depărtat al istoriei noastre; sarcina de a le da la lumină revine cercetărilor dezvoltării spirituale a poporului rus ca și a celorlalte popoare care trăiesc în Uniunea Sovietică. Ne-am oprit la un număr foarte restrins de oameni care au contribuit la dezvoltarea și înrădăcinarea celor mai înalte calități morale în societatea rusă. Sentimentele morale ale oamenilor sînt bineînțeles mult mai cuprinzătoare și mai variate. Nu am vorbit, de exemplu, despre felul cum a crescut în perioada sovietică dragostea părinților față de copii sau despre activitatea și independența crescîndă a femeii etc., etc. Am ținut să ilustrăm îndeosebi calitățile morali-politice ale poporului, căutînd să subliniem acele sentimente care înlesnesc lupta împotriva dușmanului.

Morala noastră, după cum am mai spus, a fost dezvoltată și propovăduită de cei mai buni oameni din rîndurile poporului nostru. Trebuie să recunoaștem meritul pe care-l au în această privință intelectualitatea progresistă rusă, literatura și arta rusă, care sute de ani au dus o luptă neprecupețită împotriva forțelor obscurantiste ale țarismului, împotriva cruzimii exploatatorilor și împotriva ignoranței poporului. Literatura rusă a înnobilat omul și a făcut ca lumea întreagă să recunoască înalta lui moralitate, care mai ales în condițiile orînduirii sovietice s-a ridicat și a pătruns adînc în masele populare. Orînduirea socialistă sovietică este baza dezvoltării moralei noastre comuniste. Și altfel nici n-ar putea fi. Guvernul sovietic, partidul lui Lenin, au un singur scop: binele poporului, și toate acțiunile lor sînt îndreptate spre acest țel cu adevărat de o înaltă moralitate.

Morala partidului nostru, a partidului lui Lenin, este și morala poporului nostru. Ea dă statului sovietic forța de a opune agresorilor o rezistență uriașă; ea însuflețește pe oamenii muncii din uzine și de pe ogoare; ea face ca pe front eroismul să devină un fenomen de masă; ea este unul dintre cele mai importante elemente ale victoriei noastre.

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”. Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 216—249.

DESPRE UNELE PROBLEME ALE PROPAGANDEI

Convorbire cu lucrătorii redacției „Komsomolskaia pravda”

23 martie 1945

În martie 1945 a avut loc o consfătuire a corespondenților ziarului „Komsomolskaia pravda”, consacrată participării ziarului la înlăptuirea hotărîrilor plenarei a XIII-a a C.C. al U.T.C.L. din U.R.S.S. Participanții la consfătuire au fost primiți de M. I. Kalinin. În cursul acestei convorbiri, care s-a prelungit mult timp, ei i-au împărtășit observațiile lor cu privire la felul cum sînt înlăptuite în practică sarcinile trasate de plenară și l-au rugat pe M. I. Kalinin să le dea unele sfaturi în ceea ce privește tratarea în coloanele ziarului a unei serii de probleme legate de munca de educație politică.

Publicăm mai jos răspunsurile dat de M. I. Kalinin la întrebările puse de participanții la consfătuire.

Întrebare: După cum se subliniază în programul U.T.C.L. din U.R.S.S., organizațiile de Comsomol sînt obligate să lupte împotriva prejudecăților religioase care se mai mențin, explicînd tineretului cît rău aduc ele. Cum e mai bine să fie organizată această muncă?

În conformitate cu hotărârile plenarei a XIII-a a C.C. al U.T.C.L. din U.R.S.S., organizațiile de Comsomol dau o amploare mai mare propagandei științelor naturii. Dar n-ar trebui oare să se spună de-a dreptul pionierului să nu poarte cruce și comsomolistului că practicarea ritualurilor religioase este incompatibilă cu calitatea de membru al U.T.C.L. din U.R.S.S. ?

M. I. Kalinin : Împotriva prejudecăților religioase trebuie să luptăm așa cum au luptat întotdeauna bolșevicii, adică prin introducerea concepției materialiste despre lume. Din întrebarea pe care mi-ați pus-o se simte dorința de a merge pe o cale mai simplistă, așa spune pe linia folosirii unor mijloace administrative de către Comsomol.

Nu trebuie oare, mă întrebați voi, să-i spunem pionierului că nu trebuie să poarte cruce ? De spus, firește că trebuie. Sinteți datori s-o faceți. Dar să-i dați ordin — „nu purta cruce” — nu merge, nu este rațional. Asemenea probleme nu se pot rezolva printr-un ordin.

Face oare să dai ordin unui tânăr : „nu te cununa la biserică” ? Nu ajută mare lucru. Ce e de făcut dacă logodnica lui este religioasă sau dacă îi cer acest lucru părinții ? El n-o să țină seama de faptul că voi i-ați interzis și se va duce la biserică, deși poate că el nu crede în Dumnezeu și nu consideră cununia decât ca o simplă formalitate. Parcă nu se întâmplă uneori așa în viață ? Se întâmplă ! Nu trebuie să dăm ordine, ci să folosim metoda de convingere.

Vă amintiți că erau unii care spuneau că în partid trebuie primiți numai oamenii care cunosc bine programul partidului. Tovarășul Stalin le-a obiectat : nu, nu este just ; e suficient să recunoască programul, căci în partid oamenii sînt primiți pentru a li se face educația comunistă. Și era vorba de partid ! Dar Comsomolul ? Comsomolul trebuie să ia sub influența sa și oameni religioși, și oameni care se cunună religioși, și oameni care poartă cruce, — să-i ia pentru

ca fiind mai aproape de Comsomol, ei să înțeleagă răul pe care-l aduc superstițiile, să scoată crucea din proprie inițiativă, și mai tirziu să privească și cununia religioasă ca pe o rămășiță a trecutului.

În general, eu personal cred că la primirea în Comsomol, mai ales în actualele condiții, hotărîtoare sînt următoarele calități ale tînărului: puritatea morală, patriotismul, devotamentul, aș spune dragostea față de orînduirea sovietică și, în sfîrșit, spiritul de disciplină în îndeplinirea îndatoririlor pe linie de Comsomol. Iar Comsomolul, ca organizație, îl pregătește și-l formează pentru a fi membru al partidului comunist sau cel puțin bolșevic fără partid.

Este nevoie de o propagandă eficientă, de o agitație eficientă și nu de interziceri. Față de sentimentul religios trebuie să avem aceeași atitudine ca față de orice sentiment. Doar nu sînt toți bigoți! Dacă toți ar fi bigoți, ar fi inutil să mai facem propagandă. Sînt însă oameni care cred foarte sincer în Dumnezeu. Trebuie să-i luminăm!

Din sală: Ateismul stă la baza programului Comsomolului!

M. I. Kalinin: E limpede că baza este ateismul! Ce, credeți că școala și știința noastră au renunțat la ateism? Nu, n-au renunțat. Dar problema e cum trebuie propagat ateismul. Munca de lămurire în rîndurile tineretului trebuie dusă cu răbdare, ei trebuie luminați, convinși, dar nu prin metode administrative. Căci doar nu se poate prescrie o rețetă de ateism; oamenii ajung ateii pe calea instruirii lor.

Întrebare: Pentru activiștii de Comsomol nu este întotdeauna limpede ce atitudine trebuie să aibă față de tinerii care, în anii de ocupație, au lucrat în întreprinderile germane. Uneori, acești tineri sînt supuși oprobiului public, oamenii îi țin la distanță, îi ignorează cînd se inițiază diferite acțiuni. Cum ar fi mai bine să organizăm munca în rîndurile acestui tineret și ce atitudine trebuie să avem față de el?

M. I. Kalinin: Ce atitudine trebuie să avem față de tinerii care au lucrat la nemți? Aceeași atitudine ca și față de orice tineri, în afară de cazul când există motive speciale. Fiecare înțelege că pentru germani, oamenii au lucrat sub amenințare. Nu se poate cere ca toți oamenii să fi fost eroi și să se fi dus la partizani. Uneori, omul pur și simplu nu putea intra în legătură cu partizanii. Dar asta nu trebuie să ducă la tocirea vigilenței organizațiilor de Comsomol și, în general, a muncitorilor și colhoznicilor, în regiunile care au fost ocupate de fasciști. Cu siguranță că dușmanul a lăsat agenți, iar demascarea lor este o importantă operă socială.

Dacă însă omul și-a păstrat credința față de patrie, dacă acum lucrează la fabrică și lucrează bine, se pune întrebarea — trebuie să fie primit în Comsomol sau nu? Socot că această întrebare trebuie rezolvată de la caz la caz. Iar dacă opinia publică oscilează, dacă unii rid de el, iar alții îl condamnă — n-ai ce-i face; opinia publică a muncitorilor și țăranilor, în special a tineretului, prin această atitudine a sa educă sentimentele cetățenești ale oamenilor slabi, și pentru aceasta eu nu pot să-i condamn.

Întrebare: Presa noastră comsomolistă critică adeseori diferiți activiști ai Comsomolului pentru manifestări de birocratism. Or, aceste fapte se repetă. Sunt cazuri când oamenii trecind la o muncă în cadrul activului, se rup oarecum de tineret — se lasă acaparați de această muncă, devin mai puțin sociabili, nu se mai întâlnesc atât de des cu muncitorii și colhoznicii tineri. Poate că ar fi bine să ne gândim chiar la schimbarea stilului de muncă al activului de Comsomol?

M. I. Kalinin: Delicată problemă! Cum ajunge omul în comitetul regional (eu traduc într-un limbaj mai simplu) — devine birocrat. Asta caracterizează pe anumiți oameni. Se întâmplă. Unul devine birocrat — altul nu. Cum să împiedicăm acest lucru? Ca să propunem măsuri generale în această privință, e greu. Oamenii nu sunt toți deopotrivă, caracterele diferă.

Cred că aici poate influența critica, în special critica prin presă.

Dacă un activist este doar puțin cam pedant: la el totul este în ordine, cere ca adunările să înceapă la ora fixată, — într-un cuvânt, este preocupat de aspectul formal, — nu e rău. Important este ca această trăsătură să nu facă din el un om uscat.

Intrebarea se mai poate pune și așa: de ce omul promovat într-o muncă de conducere devine mai puțin sociabil? Desigur, atita timp cit omul nu este in conducere, cit are o răspundere mai mică, are mult mai mult timp liber. Or, voi știți că comitetele noastre raionale și regionale sînt aglomerate cu lucru de dimineață și pînă noaptea. Nu vom sta să judecăm dacă această muncă este sau nu productivă. Că in general este productivă — aceasta o dovedește războiul. Vedem ce muncă uriașă a făcut Comsomolul, in ansamblul lui, in timpul războiului. Acest lucru il recunoaște toată lumea. Dar mă refer la anumite exemple, — munca poate fi eficientă și neeficientă. Iar dacă munca nu este eficientă, omul este încă și mai mult ocupat, — el se străduiește să facă totul cit mai bine, dar nu reușește. Deci are nevoie de și mai mult timp.

Așa că in această privință este foarte greu de sugerat vreo regulă. Acest lucru nu poate fi rezolvat prin măsuri administrative. Sinteți lucrători in presă, voi singuri trebuie să căutați și să sesizați in fiecare caz in parte care este trăsătura negativă care se manifestă in caracterul omului și să-l preveniți chiar pe el de primejdia care-l pîndește. Acest lucru trebuie stabilit pentru fiecare caz concret. Dar așa, de-a valma, nu se poate spune nimic.

Intrebare: In ultimul timp, in literatură, in cinematografie, in teatru apar unele incercări de a prezenta viața de după război ca un fel de idilă, ca un concediu de odihnă, in-tr-o atmosferă de comoditate filistină. Desigur, oamenii sînt obosiți in urma războiului; dorința de a se odihni in-tr-o atmosferă intimă

de familie este firească. Dar oamenii se vor întoarce din armată și vor veni la Stalingrad, la Voronej, la Minsk și nu va putea fi vorba de odihnă, ei vor trebui să-și relacă orașele. Cum ar fi bine să prezentăm în propaganda noastră problemele pe care le ridică viitorul postbelic?

M. I. Kalinin: Comoditatea este un lucru relativ. Se știe doar că Guvernul sovietic și-a propus întotdeauna și își propune și acum să facă viața oamenilor sovietici tot mai bună.

Nu știu ce s-a scris acolo, dar după război oamenii vor avea nevoie de odihnă. Și este cît se poate de firesc ca atunci cînd se întoarce acasă, ostașul să vrea să se odihnească. N-are el oare dreptul la odihnă? Dar, desigur, trebuie să avem în vedere că după război oamenii vor trebui să și muncească. Nu cred ca aceasta să fie o problemă. Nu trebuie să uităm că războiul reprezintă o muncă uriașă pentru toți participanții; atît o muncă intelectuală, cît și fizică. Acum oamenii nu mai stau în tranșee, fiecare a săpat mii de metri cubi de pămînt. Pentru a sta în șanț, trebuie să-l sapi. Ostașul care a fost pe front s-a obișnuit cu munca și e caraghios să ne gîndim că venind acasă el va pierde cheful de muncă.

Priviți cu cîtă energie se apucă de muncă invalizii care vin de pe front! Sînt, desigur, unii oameni care se eschivează de la muncă. Dar acestea sînt cazuri izolate.

Dacă este înțeleasă în mod rațional, o viață comodă nu este un lucru chiar atît de rău. Firește, însă, dacă se scrie că după război nu vom face decît să mîncăm și să dormim, este greșit.

În țara noastră nu există vreun om căruia să-i treacă prin cap să nu muncească, să meargă să ceară de pomană. Fiecare se gîndește că se va termina războiul, oamenii se vor demobiliza și vor munci.

Întrebare: Ce linie trebuie să adopte acum, în condițiile războiului, Comsomolul și presa de Comsomol față de anumite lipsuri? În provincie, de pildă,

sînt cazuri cînd nu se acordă atenție Caselor copilului. Cum ar fi mai just? Mai bine să se trateze în coloanele ziarului comsomolist probleme legate de criticarea diferitelor fenomene negative din viața tinerețului, de pildă, huliganismul? În unele regiuni din Asia Centrală au fost, în ultimul timp, cazuri de poli-gamie sau cazuri cînd părinții și-au vîndut iata unui ginere.

M. I. Kalinin: Critica lipsurilor, a fenomenelor negative este la noi, după cum se știe, absolut liberă și vital necesară. Bineînțeles, critica trebuie întemeiată pe fapte.

Să luăm, de exemplu, problema de mai sus, a Caselor copilului. Ar fi greșit, desigur, să imputernicim Comsomolul să se ocupe în mod oficial de conducerea instituțiilor de copii. Dar el are dreptul să controleze, să urmărească cum sînt organizate Casele copilului, să pună întrebări. Dacă într-o casă oarecare a copilului s-au constatat lipsuri, în primul rînd Comsomolul trebuie să dea alarma. Printre altele și prin ziarul său. Este un lucru firesc. Dacă „Pravda” și „Izvestia” semnaleză lipsurile — ziarul comsomolist trebuie să vorbească de cinci ori mai mult despre aceste lipsuri.

Puteți critica foarte aspru și cu curaj fenomenele negative. De pildă, huliganismul. De ce nu s-ar putea scrie că în orașul X, la uzină, este o clică de huligani care terorizează colectivul? Trebuie să se scrie, pentru ca acești oameni să fie ostracizați de colectiv, să fie supuși oprobiului public. Dacă acțiunile lor huliganice nu sînt de competența tribunalului, ele pot fi foarte bine supuse oprobiului public. Iar dacă sar la bătaie, li se poate da și lor o papară bună. O dată au venit la mine niște oameni dintr-un sat cu o plîngere împotriva a doi huligani. Am întrebat: cîte gospodării are satul? Mi s-a răspuns: două sute. Le-am spus atunci: cum nu vă e rușine, nu puteți să-i puneți la punct? Huliganii ar fi trebuit să vină la mine să se plîngă, și cînd colo se întîmplă invers.

Poate că la noi huliganismul nu are un caracter chiar atît de înrăit. Dar nu este vorba numai de asta. Există și crime. Războiul a făcut să se dezvolte nu numai părțile bune ale oamenilor; se întîmplă să se dezvolte și părțile rele. Voi trebuie să țineți seama de acest lucru și să luptați împotriva lui.

În fața ziarelor noastre, îndeosebi în fața ziarului „Komsomolskaia pravda“, se deschide un cîmp larg pentru critica lipsurilor, a măsurilor neraționale. Să luăm aceleași Case ale copilului — sînt unele case ale copilului prost conduse, fără asta nici nu se poate — nu există pădure fără uscături. De ce nu s-ar scrie despre asta?

Cum trebuie să se scrie? Vă sfătuiesc să citiți revista „Războiul și clasa muncitoare“¹. Așa trebuie să se scrie. Acolo faptele sînt alese întotdeauna cu pricepere, serios. A culege fapte, a le grupa și a le expune în așa fel încît să exprime o idee înaltă — nu este ușor. Pentru aceasta e nevoie de o înaltă calificare. Și această revistă este un exemplu de felul cum trebuie să scrie un corespondent. Este, poate, expunerea cea mai calificată, în sensul priceperii de a prezenta materialul.

Vedeți că atunci cînd trebuie, știm să lucrăm! Așa se și cuvine să lucreze mai ales presa comsomolistă, care educă generația urmașilor noștri, pe viitori făuritori ai comunismului.

Cînd vreți să tratați în coloanele ziarului o problemă sau alta, trebuie neapărat s-o cîntăriți pe toate fețele, iar înainte de a scrie, gîndiți-vă bine: faptele culese sînt tipice sau sînt fapte izolate?

Să luăm, de pildă, problema poligamiei. În ce consta esența poligamiei în trecut? Credeți că poligamia a fost un fenomen fiziologic? Nicidecum. Șapte soții înseamnă șapte lucrătoare neplătite, care în fond erau niște sclave. În condițiile puterii sovietice, acest

¹ În prezent, această revistă este intitulată „Timpuri noi“.

lucru a devenit cu neputință. În apărarea drepturilor femeii se ridică legea, însuși sistemul nostru social-economic, care nu permite exploatarea omului. Prin urmare, la noi poligamia nu are nici o bază.

Ați vorbit aici de cazuri de părinți care și-au vândut fata unui ginere. Cred că nici aceste fapte nu sînt tinice pentru vremurile noastre. Asemenea cazuri se întîmplă o dată, de două ori pe an, într-o localitate îndepărtată din Asia Centrală.

Se poate însă scrie despre un astfel de caz? Sigur că se poate. Dacă vedeți că o fată a fost măritată cu de-a sila, că ea suferă, puteți scrie despre aceasta. Sau puteți pomeni acest fapt într-un articol pentru a ilustra un alt caz oarecare. Principalul este să scoateți în relief esența fenomenului.

Ce să vă urez? Voi singuri vă dați seama ce importanță are la noi cuvîntul tipărit. El este privit ca un adevăr incontestabil îndeosebi de tineret. Acest lucru face cinste presei noastre sovietice, care și-a cîștigat această încredere a oamenilor. De aceea, pentru voi — pentru cei care scriu — principalul este să puneți cît mai mult suflet, înflăcărare, sentiment în munca voastră și în articol; oricît de neînsemnat ar fi cazul de care se ocupă, problema să fie tratată din punct de vedere general, din punctul de vedere al Comsomolului, căci interesele Comsomolului sînt aceleași cu interesele întregului popor. Dacă veți urma această linie, înseamnă, după părerea mea, că și articolele vor fi bune.

Ziarul Comsomolului trebuie să fie cel mai bun ziar — așa trebuie pusă problema. Și nu numai în ceea ce privește conținutul, dar și în ceea ce privește aspectul.

M. I. Kalnin: „Despre corespondenți și corespondențe” Gospolitizdat, 1958, pag. 188—194.

**CUVINTARE ROSTITA CU PRILEJUL INMINARII
ORDINELOR U.R.S.S. ZIARELOR „KOMSOMOLSKAIA
PRAVDA” ȘI „PIONERSKAIA PRAVDA”**

11 iulie 1945

Tovarăși, felicit redacția ziarului „Komsomolskaia pravda” și împreună cu ea întreg Comsomolul, precum și redacția ziarului „Pionerskaia pravda” și pe toți pionierii și copiii care citesc „Pionerskaia pravda”, pentru aceste înalte decorații. Primului ziar i s-a acordat un ordin de luptă, iar celuilalt un ordin de muncă. Și cred că amindouă ziarele au meritat pe deplin aceste ordine.

„Komsomolskaia pravda” a ținut sus steagul patriotismului sovietic în tot timpul războiului, ridicând moralul, stimulând înclinațiile și sentimentele patriotice, spiritul de luptă, energia în muncă a tineretului nostru și activitatea acestui ziar a dat roade.

În acești patru ani, comsomoliștii, tineretul nostru a trecut printr-o școală aspră și mulți dintre ei au plătit cu viața. Și în această perioadă, când oamenii au avut de realizat sarcini excepțional de grele, în această perioadă, „Komsomolskaia pravda” a ușurat fără îndoială lupta tineretului, indicându-i calea, calea cea justă pe care trebuie să pășească. Astăzi, acest ziar poate fi, pe bună dreptate, mîndru de rezultatele activității sale, de rezultatele îndemnurilor sale. Munca lui propagandistică, agitatorică și organizatorică a fost încununată de mari succese. Comsomolul Uniunii Sovietice și întregul tineret sovietic a făcut probabil în acest timp mai mult decît tineretul din întreaga lume.

De aceea, dați-mi voie să felicit „Komsomolskaia pravda”, în primul rînd pentru că a văzut în practică roadele muncii sale — pe cîmpurile de bătaie, în fabrici și uzine, în colhozuri și sovhozuri, — în marele patriotism, în devotamentul nețărmurit de care a dat dovadă tineretul nostru față de patria sa, față de statul sovietic, față de guvernul acestuia, care în perma-

nență și îndeosebi în împrejurări grele a sprijinit întotdeauna tineretul sovietic. În al doilea rând, pentru ajutorul considerabil pe care l-a dat pe tărîmul îndrumării Comsomolului și pentru influența exercitată asupra întregului tineret sovietic, dobîndind un imens prestigiu, nu numai în rîndurile tineretului, dar și în rîndurile întregii populații a Uniunii Sovietice.

Ziarul „Pionerskaia pravda” a deslășurat de asemenea o muncă uriașă. Obiectivul activității acestui ziar este în primul rînd acela de a face ca oamenii să se obișnuiască pe nesimțite, ca să spunem așa, de la primii lor pași în viață și chiar din copilărie, să citească ziare, să ia parte la viața socială, ca dezvoltarea conștiinței să nu se facă în salturi, așa cum se întîmpla înainte, cînd un om putea să nu fie conștient pînă la 40 ani, iar la această vîrstă, sub influența activiștilor de partid, sau în mod întîmplător, să se maturizeze dintr-o dată, ci ca dezvoltarea conștiinței pionierilor noștri să se producă treptat și permanent; în al doilea rînd, ca orizontul lor intelectual să se lărgască și totodată să crească dorința lor de a duce o viață activă, ca ei să nu devină încă din tinerețe oameni blazați, care nu mai văd nimic înainte, ci să devină tot mai activi, tot mai dornici de viață și de activitate. Și această muncă trebuie s-o îndeplinească „Pionerskaia pravda”.

Educarea tineretului este o muncă foarte grea și cei care lucrează pe acest tărîm îndeplinesc o sarcină nobilă și, în același timp, de mare răspundere. Numai dacă îndrăgești această muncă și i te devotezi, numai activistul care, dacă ne putem exprima astfel, se dedică cu trup și suflet detașamentului de pionieri, numai activistul care se identifică sufletește cu pionierii, cu interesele lor, cu educația lor — numai acela va aduce într-adevăr un mare folos și numai atunci succesul va fi asigurat.

Dați-mi voie să vă doresc succes în această muncă grea, dar, repet, de mare cinste și foarte necesară.

Vorbim despre omul nou. Într-adevăr, acum vedem

deosebit de limpede că omul, ca orice ființă organică, este influențabil; ce înseamnă o influență rea asupra oamenilor puteți vedea voi singuri în momentul de față, cind țări întregi sînt contaminate de ura față de oameni. Dar întreaga omenire are în fața ochilor săi și un exemplu admirabil de influență benefică asupra oamenilor, de educare a lor în spirit de omenie, de noblețe, de dragoste față de patrie.

Și aș dori ca activiștii din organizațiile de pionieri să iubească pe copiii noștri ca niște mame înțelepte, care se străduiesc să obțină într-adevăr fericirea copiilor lor. Mă refer la educarea unor sentimente nobile, sentimente de adevărată omenie, sentimente care mai tirziu să devină o proprietate organică a tineretului. Aceasta este una din sarcinile voastre importante. Îngăduiți-mi să vă doresc succes în această muncă.

(Colaboratorii presei de tineret răspund cu aplauze furtunoase la urările calde, părintești, ale lui M. I. Kalinin, asigurîndu-l că ziarele „Komsomolskaia pravda” și „Pionerskaia pravda” vor face totul pentru a educa tineretul cu și mai mult succes în spiritul dragostei nobile față de patrie).

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 250—252.

SPIRITUL DE ORGANIZARE ȘI CULTURA TREBUIE SĂ STEA LA BAZA ACTIVITĂȚII COMSOMOLISTE

*Cuvîntare rostită la consfătuirea secretarilor organizațiilor
de Comsomol din colhozurile regiunii Moscova.*

12 iulie 1945

Tovarăși, mă voi opri asupra unei singure probleme. Voi reprezentați organizația de Comsomol din regiunea Moscova, din regiunea Capitalei țării noastre,

a unei regiuni cu un înalt nivel cultural. Bineînțeles că organizația de Comsomol din regiunea Moscova trebuie să fie unul din detașamentele cele mai înaintate din punct de vedere cultural al Comsomolului din țara noastră. Calitățile de care dați dovadă zi de zi în practică — spiritul de abnegație, energia în muncă, avântul în întreceri și patriotismul — într-un cuvânt toate calitățile pozitive ale Comsomolului nostru sînt inerente și celorlalte detașamente ale Comsomolului.

Dar organizația din capitală trebuie să se deosebească prin ceva, trebuie să aibă o particularitate a ei. Cum se spune, locuitorul capitalei are ceva caracteristic, se deosebește intrucitva de provincial, se deosebește prin ascuțimea cu care percepe lucrurile, cu care reacționează etc. E drept că nu locuiți chiar la Moscova, ci în regiune, și munciți în agricultură. Și totuși, ca organizație a regiunii capitalei, trebuie să aveți ceva distinctiv.

Ce se cere în momentul de față de la organizația voastră regională de Comsomol care este una din cele mai ridicate organizații de Comsomol din Uniunea noastră? Părerea mea este că se cere spirit de organizare. Ar trebui cu mai puțină muncă să obținem nu numai rezultatele obținute astăzi, dar chiar și mai mari. Iată sarcina care stă în fața Comsomolului!

Doar voi sînteți și în mediul țărănesc elementele cele mai cultivate, ca unii ce ați absolvit școala de șapte sau de zece clase. În vechea gubernie a Moscovei erau foarte puțini tineri cu studii medii. Și niciodată în trecut nu s-au cheltuit fonduri atît de mari pentru învățarea tineretului ca în timpul puterii sovietice.

Ce înseamnă învățătura? Ea disciplinează pe om și îi dă posibilitatea să se ocupe de orice lucru în mod metodic, organizat. Un om neinstruit muncește în mod mecanic, din obișnuință, foarte rar are un plan în munca sa; cum au lucrat bunicii, așa lucrează și el.

Acum, însă, trebuie să lucrăm în mod organizat, nu cum lucrau bunicii.

Ce înseamnă a lucra în mod organizat? Asta înseamnă, de exemplu, că însămințările nu trebuie să se facă astfel ca oamenii să se scoale la cîntatul cocoșilor, să se culce cînd apune soarele și să alerge toată vremea cu limba scoasă. Admit că în acest mod se pot obține anumite rezultate. Admit că în unele momente se poate proceda și așa. Dar sarcina voastră, sarcina păturii cultivate, a intelectualilor din rîndurile țărănimii, este să vedeți ca munca să se facă după o anumită metodă, fără agitație și zăpăceală, să se facă oarecum automat, — bine și cu spor. În această privință aveți multe de făcut. Tocmai organizația voastră trebuie să fie în frunte pe acest tărîm de activitate și să introducă metode înainte.

Dar ce înseamnă a introduce metode înainte în muncă chiar și în viața de toate zilele? Înseamnă să nu faci nimic de prisos, înseamnă să lucrezi astfel încît fiecare mișcare să dea rezultate. Știți cum se lucrează la fabrică? Cu cît un muncitor se agită mai mult pe lîngă mașină, cu atît munca lui va da mai puține rezultate. Și invers: la prima vedere se pare că omul abia se mișcă și totuși el are mare spor la lucru, pentru că nu face nici o mișcare de prisos și toate sculele sale sînt aranjate în ordine. Fără să se întoarcă, el ia scula de la locul ei, iar munca sa dă rezultate bune.

La țară, în agricultură, poți să muncești pînă nu mai poți, din zori și pînă-n noapte, și tot parcă nu muncești de-ajuns. Așa este? Oricît ai munci, tot nu dovedești. Și asta, firește, din cauza lipsei de organizare. Spirit de organizare, asta trebuie să introducem în muncă și așa spune chiar și în viața de toate zilele.

Dar ce înseamnă spirit de organizare în munca de Comsomol? Înseamnă că la adunări să nu se facă vorbărie de prisos, dacă se ridică o problemă să nu

se spună generalități, ci să se vorbească în mod concret, problema să fie soluționată în mod concret, practic și lucrurile să fie duse pînă la capăt. Trebuie să știți că și în munca de agitație, și în modul cum se comportă la adunări sau cînd stă la un pahar de ceai se vede dacă omul are sau nu spirit de organizare.

Comsomolul din Moscova, ca fiind cel mai instruit, este, socot, cel mai în măsură să-și asume această sarcină. Dacă nu o va îndeplini el, cine altul s-o îndeplinească? Vouă vi se cere cu atît mai mult spirit de organizare, cu cît în agricultură aveți de-a face cu diferite culturi care cer foarte multă muncă, cum e, de pildă, cultura legumelor și zarzavaturilor. Ele cer foarte multă muncă și desigur că dacă n-ai spirit de organizare riști să nu reușești.

Eu am mai ridicat această problemă în fața Comsomolului, dar, judecînd după adunările și cuvîntările voastre, nu se vede ca ea să vă preocupe. Or, Comsomolul formează omul. Comsomolul, dacă mă pot exprima astfel, pune fundamentul activității omului pentru toată viața. Și de aceea, voi, cadrele conducătoare ale Comsomolului, vă luați o mare răspundere în cazul cînd organizația voastră, oricare ar fi, colhoznică sau raională, va forma oameni activi și buni patrioți ai Statului sovietic, într-un cuvînt oameni de ispravă dar neorganizați, oameni care nu știu să-și organizeze munca și viața.

De aceea, dați-mi voie să nădăjduiesc că organizația de Comsomol din regiunea Moscova va da atenția cuvenită acestui aspect al muncii. Vă doresc din tot sufletul succes.

(Aplauze furtunoase, toată lumea se ridică în picioare. Aclamații: „Trăiască Mihail Ivanovici Kalinin! Ura!”)

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaa gvardia”, 1947, pag. 253—255.

GLORIOASELE FIICE ALE POPORULUI SOVIETIC

Cuvîntare rostită la întîlnirea cu tinerele demobilizate din Armata Roșie și Flota Maritimă Militară, care a avut loc la C.C. al Uniunii Tineretului Comunist-Leninist din U.R.S.S.

26 iulie 1945

Tovarășe, înainte de toate țin să vă felicit cu prilejul sfîrșitului victorios al marelui război purtat de întregul nostru popor ; dușmanul a fost înfrînt, cauza noastră dreaptă a triumfat. În acest război neobișnuit, femeile nu numai că au sprijinit armata prin munca lor în spatele frontului, dar au și participat nemijlocit la luptă cu arma în mînă.

Tinerele care au luptat pe front au fost selecționate dintre multe milioane de fete, și au fost selecționate luîndu-se în considerare studiile lor, gradul de cultură, starea sănătății, călirea fizică și aptitudinile lor pentru o specialitate militară sau alta. Într-un cuvînt, cred că pe front au mers cele mai bune tinere ale noastre și este deci foarte firesc ca pe front ele să se fi comportat mai mult decît satisfăcător.

Războiul s-a terminat și acum sînteți demobilizate. Participarea la război nu este un lucru ușor, dar pentru voi nici să părăsiți armata nu este tocmai ușor. Una este demobilizarea, de pildă, pentru un colhoznic ; el știe ce are de făcut — se întoarce la locul lui, unde îl așteaptă familia, soția, copiii — și altceva este demobilizarea pentru o tînară de 20—23 ani, care, de fapt, pe front a îndeplinit prima muncă serioasă din viața ei. Ea s-a obișnuit cu viața de campanie, cu toate greutățile și primejdiile pe care le comportă ea. Înainte de război, majoritatea tinerelor care au luptat pe front n-au fost de sine stătătoare ; ele au învățat la școală și, abstracție făcînd de unele cazuri izolate, au venit pe front de sub aripa mamei, a bunicii sau a tatei, iar aici au devenit independente. Această viață independentă a durat trei-patru ani ; acum ea este întreruptă și de aceea e foarte natural ca 90% din voi să se frămînte, întrebîndu-se cum va fi viața cea nouă.

ce vă pregătește ea. Dar în această viață nouă voi veți avea un plus.

În ce constă acest plus ? El constă în faptul că veți porni la muncă pe care vi-o veți alege, călitate, cu o sănătate înfloritoare și cu un moral ridicat. Și e un bun de neprețuit : în viață o duce mai bine acela care s-a călit fizicește. Și acesta este plusul pe care îl datorați Armatei Roșii.

Cele mai multe dintre voi au nervii sănătoși, viața nu v-a uzat, iar încercările prin care ați trecut pe front n-au făcut decît să vă călească spiritul. Și acesta e un plus pe care-l datorați armatei și care este de asemenea de o mare importanță pentru viața voastră în viitor.

Ce vi se cere vouă acum ? Și vă va fi oare de folos experiența dobîndită în armată ? Fără îndoială că da. Aveți satisfacția morală, sufletească, de a fi participat la o acțiune mare, la o acțiune a întregului popor. Ați apărât patria în momente de mare primejdie ; ceea ce este într-adevăr un lucru de seamă. Acest fundament profund moral vă va fi în viitor un puternic sprijin în viață.

S-a spus aici că tinerele care au participat la război n-ar fi săvîrșit nici o faptă eroică. Dacă e vorba de eroismul care ca un fulger îl iluminează pe om, astfel de acte de eroism le este dat numai cîtorva să săvîrșească. Acest eroism este în bună parte bazat pe întîmplare. Un fapt eroic concret sau altul, un concurs de împrejurări care permite o manifestare de eroism sînt deseori întîmplătoare. Dar oamenii care au săvîrșit acte de eroism au putut să folosească acest concurs întîmplător de împrejurări pentru că au fost pregătiți pentru ele din punct de vedere fizic, psihic, moral și politic. Sînt sigur că un mare procent din tinerele noastre ar putea săvîrși fapte de eroism, presupunînd că ar avea un concurs favorabil de împrejurări. Totuși asemenea eroi sînt cazuri izolate.

Un căpitan al unui vas englez a fost întrebat : în ce constă eroismul ? El a răspuns : eroismul constă

în a-ți îndeplini riguros îndatoririle în orice împrejurări. Ei bine, îndeplinirea riguroasă a îndatoririlor în orice împrejurări este de asemenea un eroism și pentru eroismul acesta general, care a însuflețit sute de mii, milioane de tinere și tineri, pentru eroismul acesta guvernul a decorat Comsomolul cu „Ordinul Lenin”, cel mai înalt ordin sovietic. Cred că fiecare dintre voi poate fi mîndru deoarece, fiind decorat întreg Comsomolul, este și el decorat.

Sînt convins că 99% dintre voi se vor adapta repede la noua situație și se vor „descurca” în viața civilă tot atît de bine cum „se descurcă” mulți oameni cu experiență, care s-au adaptat de mult la ea.

Cred că în scurtă vreme vă veți face un rost. Muncă este în Uniunea Sovietică cîtă vrei; vă așteaptă uzinele, fabricile, colhozurile, instituțiile, veți fi bucuroși primite pretutindeni. Mai mult, în curînd vi se va încredința o muncă socială, politică, organizatorică. Și e firesc. O tînără care a lucrat trei ani în condiții care o deprinde cu disciplina, este un om foarte prețios.

Și tocmai de aceea eu cred că vă veți găsi repede un rost. Desigur că C.C. al Comsomolului trebuie să sprijine pe acelea dintre voi care dintr-un motiv sau altul ar putea întîmplător să se afle în condiții dificile, dar asemenea cazuri sînt izolate și lor trebuie să li se dea tot sprijinul.

Cred că organizațiile de Comsomol, atît cele de la centru, cît și cele din provincie, vor face totul pentru a vă găsi un rost; o meritați desigur, fiindcă ați săvîrșit un lucru mareț.

Și ați mai realizat un lucru. Egalitatea în drepturi a femeii există în țara noastră din primele zile ale Revoluției din Octombrie. Voi, însă, ați cucerit egalitatea în drepturi a femeii pe încă un tărîm — acela al apărării directe a patriei noastre cu arma în mînă. Ați cucerit egalitatea în drepturi a femeii pe un tărîm în care pînă acum ea nu s-a manifestat atît de direct.

Eu însă, ca un om pe care anii l-au învățat multe, aș vrea să vă spun un lucru: în munca practică pe care o veți îndeplini în viitor, să nu vă îngimfați. Nu vorbiți voi despre meritele voastre, lăsați să vorbească alții despre voi, e mai bine așa.

Vă privesc pe voi și viitorul vostru cu optimism. Cred că veți juca un rol însemnat în viața noastră în timp de pace; chiar dacă nu atât de remarcabil ca în război, veți aduce totuși aportul vostru la opera noastră de construcție pașnică.

Starea de război, oricât de strălucitoare ar fi, oricât de mult ar uni masele într-un singur tot, oricât ar stimula cele mai nobile sentimente ale omului, de pildă patriotismul, nu este totuși decît un episod în istoria statului, pe cînd viața pașnică este starea normală a țării, starea în care urmează să munciți de acum înainte.

Vă doresc din suflet să aduceți și în această viață pașnică o părticică din forțele creatoare pe care le-ați acumulat. (*Aplauze furtunoase, îndelung repetate. În-treaga asistență se ridică în picioare și aclamă cu căldură pe tovarășul M. I. Kalinin*).

M. I. Kalinin: „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 256—259.

DESPRE PREDAREA BAZELOR MARXISM-LENINISMULUI ÎN INSTITUTELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR

*Cuvîntare rostită la adunarea cursanților și profesorilor
Școlii superioare de partid de pe lîngă C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S.*

31 august 1945

Tovarăși, rolul hotărîtor pe care l-a avut Uniunea Sovietică în dobîndirea victoriei asupra fascismului și forța militaro-economică pe care a manifestat-o în cel de al doilea război mondial au fost, după cum se

știe, pentru mulți oameni din străinătate, cu totul neașteptate. Ei au fost nespuse de uimiți, iar unli dintre ei chiar neplăcut surprinși. Dar faptul rămîne fapt și acum îl recunosc nu numai aliații noștri, ci și dușmanii, îl recunoaște întreaga omenire.

Putem spune, de asemenea, că întreaga lume a recunoscut geniul conducătorului poporului sovietic și talentul colaboratorilor săi pe tărîm politic, diplomatic, militar, pe tărîm economic, cultural și organizatoric.

Marile victorii repurtate de poporul sovietic în Războiul pentru Apărarea Patriei au produs o puternică impresie asupra străinătății și au determinat un adevărat reviriment în atitudinea ei față de Uniunea Sovietică. Pe tot globul pămîntesc nu există în prezent vreo țară față de care străinătatea să arate un interes atît de mare ca față de țara noastră și ale cărei manifestări să le urmărească cu atîta atenție. Mulți oameni din străinătate care înainte dădeau crezare diferitelor născociri calomnioase cu privire la Uniunea Sovietică și-au schimbat părerea despre țara noastră și nu o mai privesc ca pe o varietate de stat „totalitar“, adică un stat în care gîndirea și orice activitate independentă sînt încătușate.

Toată lumea s-a putut convinge că în clipele cele mai grele pentru statul nostru, forțele creatoare, spiritul de inițiativă și inventivitatea poporului nostru, atît de bogat înzestrat, s-au desfășurat sub toate aspectele, cu o amploare și o vigoare neobișnuită. Și toate acestea s-au făcut simțite nu numai în felul în care a fost purtat războiul, dar în absolut toate domeniile vieții de stat. Cunoaște oare ceva asemănător vreun alt stat, fie el oricît de democratic, de dîncolo de hotarele sovietice? Pe unii oameni din străinătate toate acestea i-au tulburat, altora le-a stîrnit un viu interes și dorința de a cunoaște îndeaproape sistemul sovietic, instituțiile, oamenii sovietici.

Dar eroismul armatei noastre, lupta ei plină de abnegație, vitejia fără seamăn cu care a apărut Uniunea Sovietică ? Dar eroismul în muncă al celor din spatele frontului nostru, munca încordată, neprecupețită a femeilor, a adolescenților, a bătrînilor, din care mulți erau pensionari, dar în zilele războiului s-au întors în mod voluntar la lucru ? S-ar putea oare găsi în oricare alt stat democratic ceva asemănător ? Și în general, se poate oare concepe așa ceva într-un stat care nu este întruchiparea adevăratei democrații a poporului ? Toate acestea dovedesc că poporul nostru este devotat cu trup și suflet puterii sovietice, că a luptat și va fi întotdeauna gata să lupte pînă la capăt, pînă la ultima picătură de sînge pentru orînduirea sovietică. Toate acestea trebuiau de asemenea să atragă atenția străinătății asupra Uniunii Sovietice.

Și care este situația înăuntrul țării noastre ?

Războiul acesta crîncen, care a pus în primejdie de moarte libertatea, independența și existența noastră ca stat, a arătat poporului nostru, a arătat chiar și oamenilor celor mai înapoiați din cele mai îndepărtate colțuri, că fără puterea sovietică și fără socialism în U.R.S.S., fără conducerea partidului comunist, lucrurile s-ar fi terminat cu o catastrofă înspăimîntătoare. Niciodată încă poporul nostru nu și-a dat seama atît de bine și de limpede ca acum de toate avantajele și de superioritatea acelei democrații noi pe care el a creat-o cu propriile sale mîini.

În istorie încă n-a existat poate un concurs de împrejurări atît de favorabil pentru însușirea de către masele largi ale oamenilor muncii a doctrinei marxiste. Într-adevăr, dacă poporul a dat dovadă de un devotament atît de profund față de Uniunea Sovietică în clipe de restriște și s-a legat atît de strîns de orînduirea sovietică (or, orînduirea sovietică se bazează din punct de vedere ideologic pe învățătura lui Marx, Engels, Lenin), e foarte limpede că acest moment este din punct de vedere istoric cel mai favorabil pentru propagarea marxism-leninismului.

Iată, în linii generale, condițiile în care trebuie să muncim acum noi, propagandiștii marxismului.

Deoarece vorbesc în fața unor oameni care prin profesia lor, prin natura muncii lor sînt chemați să sădească ideile comuniste în rîndurile maselor, aș dori să ridic problema formelor și metodelor celor mai potrivite, cu ajutorul cărora ideile comuniste pot fi propagate în mod cît mai eficient în rîndurile muncitorilor, țăranilor, intelectualilor și, mai ales, în rîndurile tineretului.

Predarea marxism-leninismului și a științelor legate de el este o muncă grea, dar, în același timp, o muncă nobilă. Lenin a spus că doctrina marxistă atrage mai ales prin faptul că, pe de o parte, este cea mai științifică doctrină, iar pe de alta, cea mai revoluționară. Marxism-leninismul poate fi predat prin două metode: printr-o metodă creatoare, sau printr-o metodă, aș spune, abstractă.

Prin ce se deosebește metoda creatoare, metodă deosebit de grea, de cea abstractă? A preda în mod abstract, înseamnă a lua cartea și a însemna cu unghia „de aici și pînă aici”, a pune pe cursanți să citească și a-i examina apoi asupra celor citite. Această metodă dă rezultate foarte slabe atît în învățămînt, cît și în munca de propagandă și agitație. Cu cît propagandistul sau agitatorul va vorbi mai abstract, cu cît se va îndepărta de problemele concrete, cu atît va produce mai puțin efect.

Oamenii își pot însuși doctrina marxistă în mod pur mecanic sau și-o pot însuși în mod conștient, aș spune organic. Noi, mărxiștii, trebuie să căutăm ca un număr cît mai mare de oameni să-și însușească învățătura marxistă în mod cît mai conștient, s-o înțeleagă și s-o aprofundeze.

De ce insist aici asupra problemei predării acestei științe? Din simplul motiv că în institutele de învățămînt superior, studiul marxism-leninismului este considerat în prezent un lucru extrem de greu.

Am discutat cindva această problemă cu un tovarăș care ocupă un post de răspundere și l-am întrebat : „Ce ar fi dacă am face ca acest obiect să nu fie obligatoriu, ci facultativ ? Căci doar la drept vorbind marxism-leninismul este disciplina cea mai interesantă, cea mai folositoare pentru un om cult. Asupra acestei științe se pot ține cele mai pasionante cursuri. Cursanții ar trebui să se îmbulzească în sălile unde se predă această disciplină. Interlocutorul meu s-a gîndit un timp și pe urmă mi-a răspuns : „S-ar putea, dar trebuie să mai așteptăm pînă cînd vom avea mai mulți lectori care să știe să facă acest obiect într-adevăr atrăgător pentru cursanți (risete). Pînă atunci nu cred că am putea face acest lucru, fiindcă în această privință stăm cam prost“.

Din această convorbire vă puteți da seama că în momentul de față, în fața profesorilor de marxism-leninism se pune o sarcină extrem de importantă : îmbunătățirea metodei de predare, însușirea unei metode creatoare de predare a acestui obiect atît de atrăgător.

Marxism-leninismul este adevărata știință a societății și a legilor dezvoltării ei. Desigur că superficial, în mod formal, poți să-ți însușești repede această știință. Dar vorba este cum ?

Studiul marxism-leninismului seamănă într-o anumită măsură cu studiul matematicii. Matematica este o știință abstractă, poate chiar cea mai abstractă știință. Dar cum este organizată predarea matematicii ? Întîi oamenii învață regulile, apoi li se dau o serie de probleme concrete, cu un caracter pur practic. Așa și studiul marxism-leninismului trebuie să fie întărit prin fapte concrete, prin exemple luate din viața reală.

Știți, tovarăși, că sînt unii profesori, de istorie, de pildă, care atunci cînd predau obiectul lor, repetă aceleași fapte și date, pe cînd alții înfățișează la fiecare curs date noi, fapte noi, compară stările din trecut cu

realitatea existentă și arată deosebirea dintre prezent și trecut. Și numai dacă se predă astfel istoria, acest obiect va captiva oamenii și ei îl vor aprofunda.

Marxism-leninismul cere îndeosebi o permanentă întărire, dacă ne putem exprima astfel, a tezelor lui fundamentale cu fapte concrete, cu probleme concrete. Nu e destul să studiezi doctrina marxistă ca atare, pe lângă aceasta trebuie să mai înveți să minuiesti metoda, s-o aplici în aprecierea fenomenelor sociale. Aceasta este poate lucrul cel mai important. Un om poate stăpîni doctrina propriu zisă, își poate însuși într-o anumită măsură marxismul, dar să nu știe să-l aplice în aprecierea fenomenelor sociale, care e un lucru mult mai complicat. Or, în fond, un om este marxist de valoare în măsura în care știe să aplice metoda marxistă la rezolvarea problemelor concrete.

Să luăm, de pildă, doi studenți care s-au prezentat la examen. Unul a formulat răspunsul exact după carte, pe cînd celălalt a dat o formulare justă, foarte apropiată de cea din carte, fără a fi însă identică cu aceasta. Cum trebuie apreciați acești studenți? Mie mi-ar inspira mai multă încredere cunoștințele celui de al doilea student și în nici un caz nu i-aș fi dat o notă mai mică decît primului, care a memorizat ceea ce scrie în carte. (*Rumoare în sală*). De ce aș fi procedat așa?

Noi trebuie să căutăm ca studenții noștri să fie în stare să-și formuleze singuri gândurile, să poată folosi în mod independent bagajul lor intelectual și să nu citeze numai din cărți și în nici un caz să nu fie, cum spunea Plehanov, niște „biblioteci rătăcite”.

Experiența m-a învățat că studenții mediocri se țin de obicei mai mult de text decît studenții mai înzestrați. Și socot că e un lucru foarte firesc, deoarece studenții înzestrați se străduiesc să înțeleagă, să judece cele citite. Chiar numai faptul că ei caută să exprime ideile marxiste prin cuvintele lor, este un mare

merit și trebuie să fie încurajați în această direcție. (*Aplauze*).

De ce spun asta ? De ce stăruim atât de mult asupra acestui lucru ? Pentru simplul motiv că noi nu avem nevoie de oameni care să cunoască numai literatura marxismului, care au buchisit formulele marxiste numai în vederea examenului, ci de oameni care să stăpânească metoda marxistă și să știe s-o aplice în viața practică.

Căci marxismul este o metodă de abordare științifică a fenomenelor sociale. Cunoașterea marxism-leninismului este necesară lucrătorilor din toate domeniile activității politice, economice și culturale. Oare pentru inginer nu este important ca pe lângă o bună cunoaștere a specialității sale să fie înarmat și cu teoria socialismului științific ? Aceasta îi va permite să aibă o privire justă, științifică, asupra oricărui fenomen. Știința marxistă îi dă posibilitatea să înțeleagă nu numai anumite fenomene, dar și formațiuni întregi ale societății omenești.

Pe baza doctrinei sale, Marx a făcut o strălucită analiză a societății capitaliste. Dacă Marx ar fi expus numai esența învățăturii sale și nu ar fi făcut analiza societății capitaliste, cum credeți, ar mai fi ocupat teoria lui locul atât de important pe care-l ocupă astăzi în știința socială ? Prin urmare, dacă Marx nu s-a mărginit numai la doctrina sa, ci pe baza ei a descoperit esența unei întregi formațiuni, așa și fiecare profesor, când expune bazele marxism-leninismului, trebuie să facă o analiză corespunzătoare a fenomenelor sociale, a proceselor care se desfășoară acum în societatea noastră. Atunci lecția ținută de el va trezi interesul ascultătorilor. Dacă profesorul va face o analiză a fenomenelor sociale, aceasta va însemna că predă materia în mod creator.

Și eu am fost profesor... profesor de marxism într-un cerc ilegal. Și mi se întâmpla ca, vorbind despre o problemă sau alta, să-mi dau eu singur seama că

lumea nu prea mă urmărește. Atunci recurgeam la următoarea metodă : 15 minute mă ocupam de teorie, iar pe urmă stam de vorbă ca de la om la om, discutând diferite fenomene ale realității concrete. Și închipuiți-vă că oamenii înțelegeau ușor ceea ce le spuneam. Dacă însă, în tot timpul lecției aș fi înșirat numai formule, nu am fi ajuns la nici un rezultat.

Vedeți, deci, cât de necesar este ca propagandistul să recurgă la diferite mijloace pentru a înviora expunerea și pentru ca ascultătorii să înțeleagă mai bine cele spuse de el. Cu atât mai mult trebuie să facă acest lucru profesorii institutelor noastre de învățământ superior.

Aceasta înseamnă a preda în mod creator.

Dar a preda în acest fel este, desigur, foarte greu, pentru că trebuie să te pregătești pentru fiecare lecție, să aduni materialul corespunzător și să reflectezi asupra lui. În schimb, acest mod de a preda asigură o însușire profundă a principiilor marxism-leninismului de către cursanți, întărind această însușire prin analiza evenimentelor, a faptelor concrete. Dacă însă se predă în mod abstract, nu se mai obțin aceste rezultate ; materia devine searbădă și ascultătorilor le pierd chiar dorința de a se ocupa de această materie, fiindcă nu este colorată de fapte concrete.

Ar trebui să li se ceară cursanților nu numai cunoașterea tezelor fundamentale ale marxismului, dar și felul cum trebuie considerat un fapt concret sau altul, cum trebuie apreciat din punct de vedere marxist-leninist. Dacă acest lucru nu se poate face la lecții, se poate face, în orice caz, pe scară largă, la seminarii.

V. I. Lenin ne-a îndemnat neîncetat să mergem înainte în domeniul teoriei marxismului. Tovarășul Stalin ne amintește mereu că teoria și realitatea concretă sînt inseparabile, că marxismul nu admite abstracțiuni goale, că el se îmbogățește și se întărește totdeauna, devenind tot mai viu, ca rezultat al studierii profunde a faptelor reale ale vieții.

Așadar, tovarăși, eu cred că noi (mă socotesc și pe mine dacă nu printre profesori, dacă nu printre lectori, dar în orice caz printre propovăduitorii teoriei comuniste) (*Aplauze*) trebuie să facem totul pentru ca lecțiile de marxism-leninism să se desfășoare principal, în spirit revoluționar și științific (rețineți această cerință : în spirit revoluționar și științific) și ca ele să fie colorate în cele mai frumoase culori cu putință. Nu uitați că tineretului îi place frumosul. Și dacă te gîndești bine : ce poate fi mai frumos decît ideile marxism-leninismului ? Căci aceste idei sînt infinit de creatoare. În acest domeniu se deschid în fața voastră perspectivele cele mai largi. Dar aceste perspective vă obligă la o muncă serioasă, la o muncă de creație. Pe cît posibil evitați în munca voastră sistemul de a însemna cu unghia „de aici și pînă aici”.

Socot că printr-un efort comun vom putea folosi starea de spirit atît de favorabilă a poporului, despre care am vorbit la început, ca să înrădăcinăm cît mai mult și cît mai adînc în mintea clasei muncitoare, a țărănimii și a intelectualității ideile marxism-leninismului.

Vă doresc, tovarăși, succes deplin în însușirea metodei de predare în mod creator și vă asigur că în felul acesta veți face din principiile marxism-leninismului cel mai atrăgător și mai interesant obiect din programul institutelor noastre de învățămînt superior.

Muncitorii și țăranii din țara noastră sînt gata să jertfească totul pentru puterea sovietică. (*Aplauze*) Să depunem deci toate eforturile pentru a îmbogăți și lumina și mai mult pe oamenii muncii din țara noastră prin ideile marxism-leninismului. (*Aplauze*)

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaiia gvardia”, 1947, pag. 260—266.

**CUVINTARE ROSTITA LA SEDINTA SOLEMNA
A PLENAREI A XIV-A A C.C. AL UNIUNII TINERETULUI
COMUNIST-LENINIST DIN UNIUNEA SOVIETICA**

28 noiembrie 1945

Tovarăși membri ai Comitetului Central al Comsomolului leninist, reprezentanți ai organizațiilor regionale ale Comsomolului și activiști ai organizației din Moscova !

Astăzi a fost înmînată Comsomolului leninist cea mai înaltă decorație „Ordinul Lenin”. Acum Comsomolul poartă pe steagul său ordinul cu chipul lui Vladimir Ilici Lenin, marele luptător pentru binele poporului.

Sînt fericit, alături de voi, pentru că ați fost răsplătiți cu această înaltă decorație. Sînt încredințat că veți păstra cu sfințenie acest ordin, că veți lupta cu și mai mult entuziasm, și mai bine, și mai activ pentru marea cauză a lui Lenin, pentru marile idealuri ale partidului lui Lenin.

Tovarăși, Guvernul sovietic decorează pentru a treia oară Uniunea Comunistă a Tineretului.

Prima decorație, Comsomolul a primit-o pentru participarea lui activă la războiul civil, cînd poporul nostru a luptat pentru puterea sovietică. În anii aceia, Comsomolul a mobilizat cu succes zeci de mii de tineri revoluționari la lupta împotriva lui Kolceak, Denikin, Iudenici, împotriva polonezilor albi și împotriva lui Vranghel. Sub steagul partidului bolșevic, tineretul revoluționar și-a dovedit prin fapte eroice devotamentul față de puterea sovietică. Sub conducerea Comsomolului, el a luptat cu succes pentru consolidarea puterii sovietice, pentru victoria noastră.

În anul 1931, la sfîrșitul primului plan cincinal, guvernul a distins din nou Comsomolul pentru uriașa sa activitate, pentru entuziasmul lui, pentru desfășurarea întrecerii socialiste, pentru că, sub conducerea

partidului, a dus o luptă plină de abnegație în vederea îndeplinirii primului plan cincinal, pentru spiritul
• lui activ, spirit care antrenează, care face și pe ceilalți să participe cu înflăcărare la muncă. Comsomolul a fost decorat atunci cu Ordinul „Steagul Roșu al Muncii”.

Acum v-am înmînat cel de al treilea ordin. Cu acest ordin, „Ordinul Lenin”, Comsomolul a fost distins pentru marile merite pe care și le-a cîștigat față de patrie în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, purtat de Uniunea Sovietică împotriva Germaniei hitleriste și pentru marea muncă depusă pe tărîmul educării tineretului sovietic în spiritul devotamentului neprecupețit față de patrie. Conferind Comsomolului această distincție, cea mai înaltă distincție, guvernul a evidențiat marile merite pe care și le-a cîștigat Comsomolul în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, atît pe fronturile de luptă, cît și în spatele frontului, — muncind în fabrici, uzine și pe ogoarele colhozurilor.

Intr-un cuvînt, decorarea Comsomolului pentru meritele sale față de patrie dovedește că nu există sferă de activitate la care să nu participe Comsomolul — acest credincios ajutor al partidului nostru.

Tovarăși, cînd guvernul nostru decorează o organizație sau o persoană oarecare, el are întotdeauna în vedere nu numai activitatea lor trecută, dar și cea viitoare. Ce sarcini stau acum în fața Comsomolului? În ce domeniu veți trebui să munciți acum cu deosebită rîvnă, pentru a încununa steagul Comsomolului cu noi succese?

Cred că nu vă spun nimic nou, că vă spun un lucru pe care îl știe fiecare dintre voi, dar e bine să reamintim acest lucru. Prima sarcină, cea mai importantă, sarcina fundamentală este, în momentul de față, tovarăși, lupta pentru îndeplinirea planurilor construcției de după război, trasate de guvernul nostru în noul plan cincinal. Îndeplinirea planurilor noastre de producție de după război constituie o sarcină

importantă, a cărei însemnătate nu mai este nevoie să v-o demonstrez. Este un lucru limpede pentru oricine a văzut distrugerile săvârșite de fasciști în țara noastră, pentru oricine este pătruns de conștiința însemnătății pe care o are întărirea continuă a țării noastre.

Sînt sigur că, mobilizînd tineretul în vederea îndeplinirii noilor sarcini de producție, Comsomolul va ști să formeze noi milioane de tineri patrioți, devotați cu trup și suflet patriei, partidului.

Aș dori să vă mai atrag atenția asupra unei alte sarcini concrete. Știți că în prezent legăturile internaționale se dezvoltă foarte mult. Ele se dezvoltă și pe linie de tineret. Aș dori deci ca tineretul nostru, comsomoliștii, să cunoască mai îndeaproape viața, cultura și caracterul celorlalte popoare. E îndeosebi de dorit ca un număr cît mai mare de comsomoliști să cunoască limbi străine.

Tovarăși, Comsomolul și-a cîștigat înalta decorație datorită eforturilor eroice ale milioaneilor de comsomoliști, de tineri, care, după cum am mai spus, au luptat cu abnegație, pe front și în spatele frontului, pentru cauza noastră dreaptă. O parte din aceste merite revin minunaților fii ai Comsomolului care și-au jertfit viața pentru Patria Sovietică. Acești oameni au dat dovadă de maturitate politică, de experiență organizatorică, de măiestrie în luptă, de un înalt patriotism și de un devotament neprecupețit față de poporul sovietic, dovedind întregii lumi înalta ținută morală a oamenilor sovietici. Nu este oare limpede pentru oricine ce roade bogate a dat grija permanentă a partidului față de Comsomol, față de tineret?

Socot, tovarăși, că comsomoliștii vor păstra cu sfințenie și vor spori minunatele tradiții care s-au format în anii Războiului pentru Apărarea Patriei. În spiritul acestor tradiții vor fi educați tinerii și tinerele fete, comsomoliștii și comsomolistele.

Decorarea Comsomolului a fost întotdeauna legată de etape istorice importante ale vieții țării noastre.

tre. Ultima decorație este legată de epopeea Războiului pentru Apărarea Patriei, de victoria noastră. În toate etapele istorice, Comsomolul și-a îndeplinit cu cinste sarcinile ce i-au fost încredințate. Dați-mi voie să vă urez să vă îndepliniți și de-acum înainte munca voastră cu tot atâta succes ca și în perioadele anterioare ale dezvoltării statului nostru. *(Întreaga asistență se ridică în picioare, aplauze furtunoase care nu conținesc vreme îndelungată).*

M. I. Kalinin : „Despre educația comunistă”, Editura „Molodaia gvardia”, 1947, pag. 267—269.

CUPRINS

	<u>Pag.</u>
Cuvîntarea rostită la mitingul muncitorilor de la pulberă- riile din oraşul Schlisselburg — 30 decembrie 1919 .	6
Către tineret — Proiectul unui articol nepublicat, scris la 30 septembrie 1922 .	13
Calea spre studiul individual pentru muncitori şi ţărani — Articol publicat în revista <i>Pomosci Samoobrazova-</i> <i>niiu</i> nr. 2—3 din 1924 .	15
Comsomolul la sate — Articol apărut în <i>Krasnaia gazeta</i> (Leningrad) .	20
Salutul adresat primului Congres general al învăţătorilor — 12 ianuarie 1925 .	23
Să ne însuşim ştiinţa — Cuvîntare rostită la deschiderea cursurilor serale pentru muncitori de pe lângă Şcoala tehnică superioară din Moscova — 4 Octombrie 1925 .	25
Din broşura „Pe căile socialismului”. Despre rezultatele lucrărilor celui de-al XIV-lea Congres general al P.C. (b) al U.R.S.S. .	31
Lichidarea analfabetismului şi educarea comunistă a ma- selor. Din cuvîntarea rostită la primul Congres al Aso- ciaţiei „Jos analfabetismul” — 18 ianuarie 1926 .	33
Discurs rostit la Congresul al VII-lea al Uniunii Tinere- tului Comunist Leninist din Uniunea Sovietică — 11 martie 1926 .	41
Să dăm o educaţie sănătoasă cadrelor de constructori — Din cuvîntarea rostită la consfătuirea generală a rec- torilor — 15 mai 1926 .	48
Învăţătura şi viaţa — Din cuvîntarea rostită în faţa ab- solenţilor Universităţii comuniste „I. M. Sverdlov” — 28 mai 1926 .	55
Să îmbinăm munca profesională cu cea obştească — Din cuvîntarea rostită la Congresul general ştiinţifico-or- ganizatoric al veterinarilor — 1 octombrie 1926 .	60

Sarcinile Asociației „Jos analfabetismul” — Cuvîntare rostită la plenara Consiliului Central de conducere a Asociației „Jos analfabetismul” — 26 oct. 1926 . . .	62
La cea de-a IX-a aniversare a Puterii Sovietice. Din cuvîntarea rostită la deschiderea celei de-a III-a sesiuni a C.E.C. din U.R.S.S., legislatura a XII-a — 5 noiembrie 1926 . . .	66
Către studenții care pleacă în vacanță — Articol apărut în revista „Studențimea roșie” — 23 mai 1927 . . .	69
Către lucrătorii din domeniul științei și către studenți. — Din cuvîntarea rostită la ședința lucrătorilor din domeniul științei și a studenților din Rostov pe Don — 24 noiembrie 1927 . . .	70
Trebuie să cultivăm o atitudine nouă a omului față de om — Din cuvîntarea rostită la adunarea generală a membrilor Asociației „Jos analfabetismul” din cadrul Universității de stat nr. 1 din Moscova — 17 februarie 1928 . . .	76
Cuvîntarea rostită la Congresul al VIII-lea al U.T.C.L. din U.R.S.S. 13 mai 1928 . . .	78
Lupta pentru formarea omului nou — Cuvîntare rostită la ședința festivă consacrată celei de-a X-a aniversări a Comsomolului — 29 octombrie 1928 . . .	89
Sarcinile Școlii tehnice superioare — Din cuvîntarea rostită la cea de a IX-a conferință sindicală de la Școala tehnică superioară — 16 martie 1930 . . .	96
Să nu vă îngîmfați! — Cuvîntare rostită la serata de sfîrșit de an a Facultății Muncitorești nr. 1 a U.S.M. — 10 aprilie 1930 . . .	102
Cuvîntarea de deschidere a celei de-a II-a consfătuiri unionale de partid în problema învățămîntului public — 26 aprilie 1930 . . .	107
Din cuvîntul de încheiere rostit la sesiunea a III-a a C.E.C. din U.R.S.S., cea de a XIV-a legislatură — 1 ianuarie 1931 . . .	111
Să ridicăm nivelul cultural al poporului! Din cuvîntarea de încheiere rostită la cel de-al XV-lea Congres general al sovietelor — 5 martie 1931 . . .	114
În fața asociației „Jos analfabetismul” stau sarcini noi și de răspundere — Din cuvîntarea rostită la plenara Asociației „Jos analfabetismului” — 16 august 1931 . . .	116
La prima chemare a partidului! Articol apărut în ziarul Komsomolskaia Pravda — 29 octombrie 1931 . . .	121
Spre noi victorii! Articol publicat în ziarul „Pravda” — 30 octombrie 1933 . . .	122
Toate forțele, toate cunoștințele și toată energia în slujba transporturilor socialiste! Cuvîntare rostită la festivi-	

	<u>Pag.</u>
<i>tatea în cinstea absolvenților Institutului de Ingineri din transporturi din Dnepropetrovsk — 28 februarie 1934</i>	125
<i>Însușiți-vă o cultură multilaterală ! Din cuvîntarea rostită la consfătuirea activului Comsomolului din Dnepropetrovsk — 3 martie 1934</i>	130
<i>Cuvîntare rostită la adunarea tinerilor alegători de la uzina de rulmenți nr. 1 — 16 noiembrie 1934</i>	139
<i>Din cuvîntarea rostită la ședința Prezidiului C.E.C. al U.R.S.S. — 7 mai 1937</i>	147
<i>Urările mele pionierilor și școlarilor ! Articol apărut în ziarul „Pionerskaia Pravda” — 5 dec. 1937</i>	149
<i>Dintr-o convorbire cu studenții — Institutul de drept de stat și de administrație a statului — 28 mai 1938</i>	152
<i>Din convorbirea cu absolvenții Academiei Industriale Unionale a Industriei Ușoare — 25 iulie 1938</i>	159
<i>Cuvîntare rostită la consfătuirea învățătorilor fruntași de la școlile orășenești și sătenești, organizată de redacția ziarului Ucitelskaia gazeta — 28 decembrie 1938</i>	166
<i>Cuvîntare rostită la serata dată în cinstea învățătorilor decorați de la sate — 8 iulie 1939</i>	186
<i>Cuvîntare rostită la consfătuirea elevilor din clasele a VIII-a, a IX-a și a X-a, ai școlilor medii din raionul Bauman, Moscova — 7 aprilie 1940</i>	190
<i>Cuvîntare rostită la consfătuirea C.C. al U.T.C.L. din Uniunea Sovietică cu secretarii comitetelor regionale, responsabili pentru munca în rîndurile tineretului școlar și ale pionierilor — 8 mai 1940</i>	199
<i>Rolul și sarcinile educatorilor politici din Armata Roșie și Flota Maritimă Militară. Cuvîntare rostită la adunarea elevilor și a corpului profesoral al Academiei Politice Militare V. I. Lenin a Armatei Roșii, decorată cu Ordinul Lenin — 19 septembrie 1940</i>	207
<i>Despre educația comunistă — Expunere făcută în fața adunării activului de partid din Moscova — 2 octombrie 1940</i>	223
<i>Cuvîntare rostită la adunarea festivă a studenților, corpului didactic, muncitorilor și funcționarilor de la Institutul de metale neferoase și aur „M. I. Kalinin” din Moscova, consacrată celei de a XXIII-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — 5 noiembrie 1940</i>	249
<i>Cuvîntare rostită la Consfătuirea unională a șefilor secțiilor regionale (de ținut) de învățămînt public și a comisarilor poporului pentru învățămînt ale R.S.S.A. — 30 ianuarie 1941</i>	260

	<u>Pag</u>
Scrioare adresată elevilor și maistrilor Școlii rezervelor de muncă nr. 36, din orașul Gorlovka, regiunea Stalino, R.S.S. Ucraineană — <i>martie 1941</i>	268
Cuvîntare rostită la adunarea elevilor din clasele a VIII-a, a IX-a și a X-a ale școlilor medii din raionul Lenin, orașul Moscova — <i>17 aprilie 1941</i>	269
Școala trebuie să devină o a doua casă părintească — <i>mai 1941</i>	286
Către pionierii din orașul Orhei — <i>mai 1941</i>	288
Despre perspectivele de dezvoltare ale tineretului sovietic — <i>Din agenda nr. 10 pe anii 1935—1941</i>	288
Să facem totul pentru a asigura victoria asupra dușmanului — <i>12 noiembrie 1941</i>	290
Ce înscamnă în zilele noastre a fi patriot sovietic — <i>20 noiembrie 1941</i>	298
Din cuvîntarea rostită la Consfătuirea secretarilor organizațiilor de Comsomol de la sate din regiunea Moscova — <i>26 februarie 1942</i>	302
Unele probleme referitoare la munca de partid în mase — <i>21 aprilie 1942</i>	309
Cuvîntare rostită după înmînarea decorațiilor la mitingul absolvenților cursurilor de sublocotenenți și de locuitori politici ai armatei a 33-a — <i>10 septembrie 1942</i>	325
Convorbirea lui M. I. Kalinin cu lucrătorii de la rezervele de muncă ale statului și activiști ai organizațiilor de Comsomol din Școlile de meserii, de căi ferate și școlile de pe lângă fabrici și uzine — <i>23 octombrie 1942</i>	326
Cuvîntare rostită la ședința solemnă a elevilor și lucrătorilor din școlile de meserii, școlile de căi ferate și școlile de pe lângă fabrici și uzine din orașul Moscova. Ședință consacrată celei de a 25-a Aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — <i>2 noiembrie 1942</i>	341
Cuvîntul agitatorului de front — <i>28 aprilie 1943</i>	346
Trebuie să știți să munciți bine — <i>13 oct. 1943</i>	353
Comsomolul, un ajutor activ al partidului bolșevic — <i>octombrie 1943</i>	355
Cîteva cuvinte despre propagandă și agitație — <i>12 ianuarie 1944</i>	368
Despre educația în școlile militare „Suvorov” — <i>10 mai 1944</i>	380
Cîteva observații despre educația ostașului comsomolist — <i>15 mai 1944</i>	388
Fizionomia morală a poporului nostru — <i>ianuarie 1945</i>	398
Despre unele probleme ale propagandei — <i>23 martie 1945</i>	436
Cuvîntare rostită cu prilejul înmînării ordinelor U.R.S.S. ziarelor „Komsomolskaia Pravda” și „Pionerskaia pravda” — <i>11 iulie 1945</i>	445

	<u>Pag.</u>
Spiritul de organizare și cultură trebuie să stea la baza activității comsomoliste — 12 iulie 1945	447
Glorioasele fiice ale poporului sovietic — 26 iulie 1945	451
Despre predarea bazelor marxism-leninismului în institu- tele de învățămînt superior — 31 august 1945	454
Cuvîntare rostită la ședința solemnă a plenarei a XIV-a a C.C. al Uniunii Tineretului Comunist-Leninist din Uniunea Sovietică — 28 noiembrie 1945	463

Nr. 4236
Redactor de carte : Tue N.
Tehnoredactor : Grigore V.
Corector : Blăjan P.

*Dat la cules 16.XII.959. Bun de tipar 11.11.1960. Ti-
raj 12100 broșate 3050 legate. Hîrțile semi velină de
66 gr./m.p. Coll de tipar 29.5. Coll de editură 24.
Fl. 32/84×108. Com. editurii 448. Planșe 4 litodruk
A. 02127. Pentru bibliotecile mici indicele de cla-
sificare 371 (S)=R*

Tiparul executat sub com. nr. 91.846 la Combinatul
Poligrafic Casa Scîntei „I. V. STALIN”,
București — R.P.R.

Lei 9,70
10.